

МИШЕЛ ФЕЙБЪР

АЛЕНОТО ЦВЕТЕ

и

БЯЛОТО

МИШЕЛ ФЕЙБЪР

АЛЕНОТО ЦВЕТЕ И БЯЛОТО

Превод: Боряна Джанабетска

chitanka.info

„Аленото цвете и бялото“ ни връща в Лондон от Втората половина на деветнайсети век. Това е историята на един вечен, вълнуващ, жизнен и мрачен, омагьосващ и плашещ град и на три жени, чиито житейски пътища се преплитат по улиците на имперската столица — една уличница, една невротична дама от висшето общество и една еманципирана и дълбоко набожна жена. Шугър, привлекателна и остроумна проститутка, копнее за по-добър живот. След срещата си с Уилям Ракъм, наследник на парфюмерийна империя, тя тръгва към върховете на обществото. По пътя си Шугър среща всякакви хора, привлекателни, наивни, зли и добросърдечни — живи образи, чиито съдби се преплитат във вълнуващ разказ за една силна и динамична епоха, време на политическа мощ и отчайваща мизерия, на безплътни идеали и скрити пороци, на краен материализъм и пламенна набожност.

Битката на младата жена да спаси тялото и душата си е естественият център на този панорамен разказ — и макар Шугър да е дете на своето време, проникновено перо на автора придава на романа универсална привлекателност, надхвърлила границите на времето.

На Ева, с обич и благодарност.

*В жената цени се доброто
сърце —*

Да няма тя тайни в душата.

*По ангелски чиста, не с лукаво
лице —*

Такава да бъде жената.

*Момичето щом е сърдечно,
открито*

С душа като лилия бяла —

*Сърцето на всеки към него
полита,*

Съпруга и майка видяло.

*Малцина мъже доброволно
приемат*

Дуела с жена остроумна.

*Красива, блестяща — създава
проблеми!*

Търсете добра и разумна.

Из

*„Търсените
момичета“*

Дж. Х.

*Грей, около
1880 г.*

БЛАГОДАРНОСТИ

През седемдесетте години на деветнайсети век съм бил прекалено млад, за да помня всичко в подробности, така че разказът ми сигурно е пълен с неточности. Всъщност „Аленото цвете и бялото“ би се основавал на пълни измислици, ако не бяха многото хора, които ми помогнаха в проучванията. Благодаря им, задето споделиха с мен спомените си и поемам отговорността за пропуските и неточностите, които може да са останали в текста. Някои от тях, като промяната в датата на железопътната катастрофа в Абътс Риптън, както и безсрамната злоупотреба с парижката вариететна звезда Льо Петоман (Жозеф Пюжол), са напълно умишлени; други може да се дължат на незнанието, от което споменатите по-долу учени хора не са съумели да ме спасят:

Крис Бегс, Клеър Бейнбридж, Пол Барлоу, Френсиз Барнард, Лусинда Бекер, Синтия Берман, Джема Бентли, Алекс Бърнсън, Марджъри Блой, Нанси Буут, Никола Боун, Трев Брутън, Артър Бърнс, Джейми Бинг, Роузмари Кембъл, Роджър Клайн, Кен Колинс, Бети Кортъс, Айлийн М. Къран, Фредерик Дени, Патриция ди Бело, Джонатан Доур, Гейл Едуардс, К. Елдрън, Маргарет Финеган, Холи Форсайт, Джуди Гийтър, Грейсън Джерърд, Шелдън Голдфарб, Керин Голдсуърти, Вальри Горман, Джил Грей, Леели Хол, Бет Харис, Кей Хийт, Сара Дж. Хайд, Тони Джонсън-Уудс, Елен Джордан, Ивета Юсова, Кейти Карик, Джилиан Кемп, Андрю Кинг, Айво Клейвър, Патрик Лийри, Джанет Лунгард, Маргот Луис, Майкъл Мартин, Крие Ан Матео, Лиз Макгозланд, Хю Макдугъл, Кирстен Маклауд, Дебора Макмилиън, Тери Л. Майърс, Сали Мичъл, Елен Мууди, Барбара Мортимър, Джес Невинс, Роузмари Оукшот, Джуди Оберхаузен, Джийн Питърсън, Шот Прийс, Анджела Ричардсън, Синтия Роджърсън, Марио Рупс, Хърб Шлосбърг, Барбара Шулц, Малкълм Шифрин, Хелън Симпсън, Карсшайн Смит, Ребека Щайниц, Матю Суит, Рут Саймс, Карол Л. Томас, Джордж Х. Томсън, Мария Торес,

Одри Верден, Трина Уолъс, Робърт Уорд, Стивън Уайлдман, Питър Уилкинс, Пери Уилет, Крис Уилис, Майкъл Улф и Карен Уулвън.

Задължен съм на Патрик Лийри за създаването на чудесния дискуссионен форум „Виктория“, и на Кати Едгар, задето ме насочи към него.

Съзнавайки необходимостта да съхраня книгата тъничка и спретната, се отказах да цитирам всички източници, които съм ползвал, но държа специално да спомена „Викторианската кухня“ на Дженифър Дейвис. Благодаря на всички, които са писали за тази епоха, и особено много на хората, които са я увековечили в картини и фотографии.

Неколцина смелчаци прочетоха доброволно ръкописа. Основателните съвети на Кенет Фийлдън ме спасиха още в началото от задънени улички и отклонения и ми показаха вярната посока. Мери Елен Каплър чете текста на седмични постъпления, и вложи в него много повече труд, отколкото бих имал право да очаквам. Тя разполага с рядко съчетание от познания и прозрения, които не само ми бяха от полза, но и ме вдъхновяваха.

Благодаря също и на моята редакторка Джуди Моър, която работеше по ръкописа с внимание, вътрешно убеждение и добронамереност, също както и по ръкописите на предишните ми книги.

Но най-много благодарности дължа на жена си Ева — заради проницателните критики към всеки от радикално променените варианти на книгата през годините. Високите ѝ очаквания и способността ѝ да обясни идеята си за потенциала на тази книга я обогатиха безкрайно много.

Мишел Фейбър

април, 2002 г.

ЧАСТ ПЪРВА

УЛИЦИТЕ

ЕДНО

Бъдете предпазливи. Бъдете нащрек — ще имате нужда от бдителност. Този град, в който ви въвеждам, е огромен и трудноразбираем, пък и надали сте идвали тук по-рано. Може би си въобразявате, че го познавате добре, защото сте чели други разкази за него — но онези писачи са ви ласкали, посрещали са ви дружелюбно, като приятел, държали са се с вас така, като че ли сте се озовали там, където ви е мястото. Истината е друга — вие сте странник, идвате от съвсем различно място — и време.

Когато за първи път очите ви се спряха върху мен и вие решихте да ме последвате, сигурно сте предполагали, че чисто и просто ще пристигнем и вие ще се почувствате като у дома си. А сега, когато вече сме тук, чувствате хапещия студ, съзнавате, че ви водят нанякъде в пълен мрак, препъвате се по неравния път, всичко наоколо ви е чуждо. Озъртате се наляво и надясно, примижавате, за да предпазите очите си от повея на ледения вятър, и разбирате, че сте се озовали на непозната улица, сред къщи, в които не свети дори едничка свещ, пълни с непознати за вас хора.

Но изборът ви съвсем не беше сляп. У вас се таяха известни очаквания. Да не се превземаме — надявахте се, че аз ще задоволя всички ваши желания, които се срамувате да облечете в думи, или поне че ще си прекараме добре заедно. А сега се колебаете — държите се все още за мен, но се чудите дали да не пуснете ръката ми. Първоначално, когато ме избрахте, не успяхте да ме прецените точно, не сте и очаквали, че ще се вкопча толкова бързо и здраво във вас. Суграшицата бие с остри ледени стрелички страните ви — толкова студени, че сякаш ви изгарят, като че ли вятърът носи ситни въглени. Но вече сте позволили да бъдете подведени, късно е да се връщате назад.

Този час на нощта има сиво-черния цвят на пепел — нещата са почти различни, като редовете в изгорен ръкопис, чиито страници още не са разбутани с ръжена. Вървите сляпо напред, в мъглицата на собствения си дъх, и все още ме следвате. Калдъръмът под краката ви е

мръсен и влажен, леденият въздух носи миризма на вкиснало пиене и гниеща тор. Някъде отблизо до слуха ви долитат пиянски гласове — но малкото, което успявате да разберете, далеч не звучи като встъпителните реплики на някоя голяма романтична драма; всъщност установявате, че се молите Богу говорещите да не наближат повече.

Главните герои на тази история, хората, които искате да опознаете отблизо, са далеч от тези места. Те не ви очакват; вие не означавате нищо за тях. Ако си въобразявате, че ще напуснат топлите си легла и ще пропътуват дълги мили, за да се запознаят с вас, дълбоко се лъжете.

Може би сега ще си зададете въпроса защо изобщо ви доведох тук? Защо е това забавяне на срещата с хората, с които искахте да се запознаете? Отговорът е съвсем прост: техните прислужници не биха ви пуснали да припарите дори до входната врата.

Липсват ви подходящите връзки в обществото; затова ви доведох тук, за да си ги осигурите. Човек, който не струва и пукната пара, трябва да ви запознае с друг, който има все пак някаква, макар и незначителна стойност, той пък ще ви запознае с трети, и така нататък, докато най-сетне успеете да прекрачите онзи праг, почти като член на семейството.

Именно затова ви доведох тук, на Чърч Лейн, в Сейнт Джайлс — намерих точно човека, който ви трябва.

Държа да ви предупредя — въвеждам ви в утайката на обществото, на самото му дъно. Макар пищните дворци по Бедфорд Скуеър и внушителните сгради на Британския музей да се намират само на стотина ярда оттук, Ню Оксфорд Стрийт, улицата, която ги разделя от този квартал, прилича на река, която е прекалено широка, за да бъде преплувана. А вие сте на отсамния бряг. Можете да ми вярвате, че Уелският принц никога през живота си не се е здрависвал с някой от обитателите на тази улица, никога не е кимвал дори на някой от хората, които живеят тук, не се е възползвал от услугите на някоя от проститутките, даже под покроя на нощта. Защото макар на Чърч Лейн да живеят може би повече проститутки, отколкото на което и да било друго място в Лондон, те не са на нивото, подходящо за джентълмени. В крайна сметка, за познавачите тялото на жената не е просто мърша, и никой не може да очаква от такива хора да си затварят

очите пред мръсното легло, жалката обстановка, студените камини, и да рискуват пред входа да не ги чака файтон.

Накратко казано, това тук е съвсем друг свят. По тези места благосъстоянието е екзотична мечта, далечна като звездите. Чърч Лейн е от улиците, където дори котките, които ще срещнете, са дръгливи и с хлътнали от недояждане очи, от улиците, по които се скитат работници, които сякаш никога не работят и перачки, които никой не е виждал да перат. Благотворителите не могат да сторят тук нищо за ничие благо, и си тръгват с отчаяние в сърцето и лайна по подметките. Образцовият приют за достойни бедняци, който бе построен само преди двайсет години, вече е паднал в лапите на разни съмнителни типове и се руши. Останалите, по-старите къщи, макар да са по на два или три етажа, имат странно подземно излъчване, като че са изкопани от гигантска яма — археологически отломки от загубена цивилизация. Сгради, строени преди векове, се крепят на тръбите на външната канализация като на патерици. Раните и пукнатините по фасадите им са облепени с гипсови петна, овързани с въжета за пране, закърпени с прогнили дъски. Покривите надничат един през друг в налудничава бъркотия, прозорците по горните етажи са тъмни и пропукани, както и зидарията, а небето над тях сякаш е от материя, по-плътна от въздуха — прилича по-скоро на сводест стъклен покрив, като покривите на фабриките и гарите: някога този покрив е бил прозрачен и светъл, а сега по него е наслоена мръсотия.

Тъй или иначе, като се има предвид, че пристигате тук в три без десет през една студена ноемврийска нощ, надали сте склонни да съзерцавате гледката. Основното, което ви интересува, е как да избягате от мрака и студа, как да постигнете това, което се надявахте да постигнете само като ме докоснете — да станете вътрешен човек тук.

Като изключим бледата светлина на газените фенери по ъглите, по Чърч Лейн не се виждат никакви други светлини. Но това е, защото очите ви са привикнали към по-ярки признаци на човешко бодърстване от безсилното мъждуване на две свещи зад мръсното стъкло на някакъв прозорец. Вие идвате от свят, в който мракът може да бъде пропъден навън просто с натискането на едно копче, но животът предполага и друго разпределение на силите. Възможно е да се сключат и далеч по-несигурни сделки.

Изкачете подир мен стълбите до стаята, осветена от мъждукащия пламък на свещите. Позволете ми да ви помогна да прекрачите прага на задната врата, да ви превода през задушавашо тесния коридор, който мирише на мокър килим и мръсно бельо. Позволете ми да ви спася от студа. Аз знам пътя.

Внимавайте къде стъпвате — някои от стъпалата са изгнили. Аз знам кое е гнило и кое — здраво; можете да ми вярвате. След като стигнахте дотук, защо не се престрашите да прекрачите още малко по-нататък. Търпението е добродетел, която ще бъде възнаградена богато.

Разбира се — нима не споменах? — тук аз ще ви напусна. Да, съжалявам, но се налага. Но ще ви оставя в добри ръце, в сигурни ръце. Тук, в тази миниатюрна стаичка, осветена едва-едва от пламъка на свещите, ви предстои първото запознанство.

Добра душа е тя; ще ви се понрави. Пък и да не ви хареса, това не е от значение — достатъчно е само да ви посочи пътя, после ще можете да я зарежете без никакви усложнения. През петте години, откакто се бори сама с живота, тя и през плет не е виждала такива дами и джентълмени, с каквито вие ще имате вземане-даване по-нататък; тя работи, живее и със сигурност ще умре на Чърч Лейн; сякаш прикована с вериги към тази съборетина.

Казва се Каролайн — име, често срещано сред обикновените жени, особено сред проститутките. Ще я намерите клекнала над голям порцеланов леген, пълен с хладка вода, в която са разтворени стипца и цинков сулфат. С помощта на дървена лъжица, около която е усукан стар парцал, тя се опитва да отрови, изсмуче или изобщо да унищожи по някакъв начин това, което е оставил в утробата ѝ само преди минути мъжът, с когото се разминахте за малко. Каролайн постоянно вади лъжицата и накусва парцала, а водата става все по-мръсна — според нея това е сигурен признак, че семето на мъжа вече плува в легена, а не в утробата ѝ.

Подсушава се с края на ризата си и забелязва, че свещите скоро ще угаснат. Фитилът на едната угарка вече само примигва. Дали ще запали нови?

Зависи кое време на нощта е — а Каролайн няма часовник, както и повечето обитатели на Чърч Лейн. Малцина са дори хората, които знаят коя година е, а дори и тези, които са наясно, че осемнайсет и половина века са изминали от времето, когато един еврейин с неспокоен

дух бил осъден на смърт за подстрекателство към размирици. На тази улица хората не си лягат в определен час, а тогава, когато почувстват въздействието на изпития джин, или когато се почувстват толкова изтощени, че не са в състояние да упражняват насилие. На тази улица хората се будят, когато опиумът, сложен в подсладената вода на бебетата, прекрати въздействието си върху малките нещастници. На тази улица плахите духом се мушкат под завивките още по залез-слънце и прекарват нощта заслушани в топуркането на плъховете. На тази улица звънът на църковните камбани и фанфарите от тържествените шествия се чуват едва-едва.

Мръсното небе и фосфоресциращата му украса служат за часовник на Каролайн. „Три часа след полунощ“ за нея са думи без всякакво значение, но тя познава до съвършенство взаимоотношенията между положението на луната и къщите от другата страна на улицата. Застанала е край прозореца и погледът ѝ се опитва да проникне през мръсотията по обледенените стъкла; но после плъзва встрани резето и избутва стъклото нагоре. Чува се силен пукот, за миг я обзема страх, че е счупила стъклото, но се оказва, че се е счупил само ледът по рамката, който пада долу на малки тресчици.

Същият вятър, чието дело е натрошеният лед, връхлита полуголото тяло на Каролайн, твърдо решен да превърне потта, стичаща се по пъпчивите ѝ гърди, в блещукащ скреж. Тя събира краищата на разтворената пазва на ризата си, стисва ги здраво в юмрук и притиска пръсти към гърлото си, усещайки с меката вътрешна част на ръката допира на втвърденото зърно на едната си гърда.

Навън цари почти непрогледен мрак, тъй като най-близкият уличен фенер се намира дузина къщи по-нататък. Калдъръмът по Чърч Лейн вече не е бял от навалялия сняг — суграшицата е оставила по него големи петна и стекли се струи киша, прилични на чудовищни количества сперма, които проблясват жълтеникаво на светлината на газените фенери. Всичко останало е черно.

Докато стоите, затаил дъх, зад гърба и, ви се струва, че светът навън е напълно опустял. Но Каролайн знае, че наоколо сигурно бодърстват много други момичета като нея, както и всевъзможни мародери, пазачи и крадци. Буден е и собственикът на близката аптека — на някой може да му потрябва лауданум. По улиците все още се срещат и пияници — едни са били налегнати от дрямка, както са пели,

а на други студът е уредил среща със смъртта. Да, все още е възможно да срещнеш и някой сладострастник да се озърта за по-евтина жена.

Каролайн размишлява дали да се облече, да наметне шала и да излезе, за да си опита късмета из околните улици. Парите ѝ са малко, защото е проспала почти целия изминал ден, а сетне е пропуснала обещаващ клиент, защото нещо във вида му не ѝ се понрави; стори ѝ се, че страда от някаква заразна кожна болест. Сега съжалява, че му отказа. Отдавна трябваше да си е научила урока — няма никакъв смисъл да чакаш идеалния мъж.

Но ако тръгне отново по улиците, това означава, че ще трябва да запали поне още две свещи, а те са ѝ последните. Не трябва да пренебрегва и лошото време — цялото това мятане из кревата повишава телесната температура, а после, като излезеш на студа, тя спада рязко; навремето един студент по медицина ѝ бе обяснил, докато нахлузваше панталоните си, че това е идеален начин да си лепнеш пневмония. Каролайн не е склонна да пренебрегва лекомислено такова нещо като пневмонията — макар да я бърка с холерата и да е убедена, че ако прави редовно гаргара с джин и бром, това увеличава многократно шансовете ѝ за оцеляване.

От Джак Изкормвача няма основание да се бои; той ще се появи едва след четиринайсет години, а дотогава тя най-вероятно и без това ще е умряла по повече или по-малко естествени причини. Освен това дори той няма да си цапа ръцете в Сейнт Джайлс. Казах ви вече, запознавам ви с дъното.

Един особено рязък пристъп на вятъра кара Каролайн да смъкне прозореца, затваряйки се отново в малката като кутийка стая, която не е нейна собственост, а реално погледнато, тя дори не я е наела. Тъй като не иска да се държи като ленива уличница; тя полага сериозни усилия да си представи как излиза навън със загадъчно изражение на лицето; опитва се да нарисува във въображението си образа на подходящ клиент, който се появява изведнъж от сенките и ѝ казва, че е красива. Но излиза неубедително.

Каролайн хваща косата си в шепи и разтърква лицето си с нея; косата ѝ е толкова гъста и тъмна, че мнозина мъже, дори най-големите грубияни, са я галили с възхищение. Топла и мека е като коприна, а досегът с нея е приятен за очите и бузите ѝ. Когато сваля ръце от лицето си, тя вижда, че фитилът на едната свещ е удавен в лоена

локвичка, над която другата едва успява да държи горящата главица на своя. Налага се да признае, че денят е приключил и че днес няма да припечели повече.

В единия ъгъл на стаичката, която иначе е напълно празна, се вижда легло с провиснали пружини — изпомачкано, с полуотметната завивка, то прилича на зле превързан крайник, който е вършил нещо трудно и мръсно. Най-сетне идва времето, когато леглото ще бъде използвано за спане. Каролайн се мушва внимателно под завивките, като внимава да не прокъса мазния чаршаф с токовете на обувките си. Ще свали обувките по-късно, когато се затопли достатъчно, че да събере сили да се заеме с дългите редици ситни копченца.

Пламъкът на последната свещ угасва, преди тя да се наведе към нея, за да я духне и Каролайн отпуска глава на възглавницата, вмирисана от алкохол и от допира на безброй чужди чела.

Сега вече може да се покажете. Разположете се удобно — в стаята е абсолютно тъмно и ще остане така до зазоряване. Можете дори, ако искате, да си легнете до Каролайн — заспи ли веднъж, тя не усеща нищо, не би забелязала и вас — стига да не я опипвате.

Да, излезте спокойно. Тя вече спи. Повдигнете завивките и се мушнете под тях. Дори да сте жена — няма значение; в тази епоха жените много често спят заедно. Ако пък сте мъж, това не би направило впечатление никому — защото това място е било заемано от стотици мъже преди вас.

Малко преди зазоряване, когато студът в стаята извън леглото е станал смразяващ, а Каролайн продължава да спи до вас, би било добре да се надигнете от леглото. Съзнавам, че ви предстои тежко и уморително пътуване, но Каролайн ще бъде грубо изтръгната от съня си, и ще е по-добре да не лежите до нея в такъв момент.

Възползвайте се от възможността да запечатате картината в паметта си: мизерно малкото пространство, издутите от влагата дъски на пода, тавана, почернял от пламъка на свещите, миризмата на восък, сперма и пот. Трябва да запазите спомена ясен в съзнанието си, инак ще забравите много лесно всичко това, когато се издигнете и се озовете в стаи, които ухаят на смесица от различни парфюми, печено агнешко и пури; големи стаи с високи тавани, пищни като десените по

тапетите, с които са облицовани. Вслушайте се в едва доловимото, плахо подраस्कване зад парапетите, в тихото изхлипване, примесено със смях, което съпровожда сънищата на Каролайн...

Ужасяващ трясък и скърцане — на нещо огромно, от метал и дърво, което се сблъсква с камък — прекъсва съня на Каролайн. Тя скача уплашено от леглото, в бързината чаршафите се отмятат нагоре във въздуха като пърхащи криле. Истериичното скърцане продължава още няколко секунди, и е последвано от не толкова плашещи звуци — цвилене и човешки ругатни.

Каролайн вече е застанала на прозореца, както и всички останали обитатели на Чърч Лейн. Тя се вира, присвила очи, в сумрака, едновременно обърквана и възбудена, опитва се да види последиците от злополуката. Точно пред къщата, в която живее тя, няма нищо, но малко по-надолу по улицата, близо до осветения от фенера ъгъл, се търкалят останките от наемен файтон, все още потръпващи и пропукващи, докато файтонджията реже юздите, за да освободи подплашения си кон.

Мракът и разстоянието ѝ пречат да вижда ясно. Исква ѝ се да се приведе по-напред през прозореца, но пристъпите на ледения вятър я връщат обратно в стаята. Тя започва да търси опипом дрехите си, сред разпилените завивки и чаршафи, под леглото; навсякъде, където може да ги е сригнал последният клиент. (Наистина има нужда от очила, но така и няма да успее да си купи — от време на време намира някой чифт на уличните пазари и ги пробва, но проблемът не е само в това, че стъклата са надраскани — никога не може да открие подходящи).

Докато успее да се върне на прозореца, напълно облечена и разбудена, събитията са се развили удивително бързо. Няколко полицаи обикалят останките от файтона с фенери в ръце. Товарят на една каруца някакъв голям чувал — а може би човешко тяло? Файтонджията отказва на поканите да се качи и той в каруцата; вместо това се върти около останките от файтона си, подръпва го оттук-оттам, сякаш да провери какво още може да се разпадне. Конят, който вече се е успокоил, души задниците на двете кобили, впрегнати в колата на полицаите.

Само след минути, когато бледото слънце започва да се издига над Сейнт Джайлс, всичко, което е можело да се свърши, е свършено. Живите и мъртвите се подрусват в каруцата, която ги откарва

нанякъде, останал е само разнебитеният файтон. Отвсякъде стърчат строшени спици и късчета прозоречно стъкло — файтонът е неподвижен като статуя.

Така, като надничате над рамото на Каролайн, вие може би си мислите, че няма какво повече да се гледа, но тя стои там застинала, като хипнотизирана, подпряла лакти на перваза на прозореца. Раменете ѝ са напълно неподвижни. Но вече не гледа към сцената на катастрофата — очите ѝ са насочени към фасадите на къщите от другата страна на улицата.

Там, по всички прозорци, се виждат детски лица. Безмълвни детски лица в рамките на прозорците — сами или на групички, като мърляви сладкарски експонати на витрината на затворен магазин. Всички те гледат надолу към останките от файтона и чакат. После, едновременно, като че ли са постигнали общо съгласие точно колко секунди трябва да изчакат, след като файтонджията се изгуби зад ъгъла, малките бледи личица изчезват.

Долу, на улицата, крилата на една врата се разтварят със замах и две хлапета се измъкват навън бързо, като плъхове. Едното носи обувките на баща си, облечено е само в парцалив панталон до коляното, и с някакъв шал. Другото е босо, по нощница, с палто отгоре. Кожата на ръцете и краката им е кафява и груба като на кучешки лапи. Детските им физиономии са погрознели от постоянните побоища.

Трябват им тленните останки на файтона и те не се колебаят нито за миг — връхлитат осакатеното возило с момчешки ентусиазъм. Малките им ръчички изтръгват спиците от натрошените колелета и ги ползват като лостове и длета. Откъртват се метални обкови и прагове; лампите и дръжките на вратите се дърпат, блъскат и чупят.

От мръсните входи се появяват още деца, готови да припечелят своя дял. Тези, които имат ръкави, спират за миг, за да ги запретнат, тези, които нямат, се залавят незабавно за работа. Независимо от силата на ръцете и набръчканите им челца, нито едно от тях не е на повече от осем-девет години — защото единствено най-малките деца могат да свършат работата по разглобяването на файтона, макар всеки що-годе здрав обитател на Чърч Лейн вече да е буден. Останалите или вече са пияни, или се готвят за дълъг работен ден, който може да ги отведе и много далеч оттук.

Скоро файтонът е обсаден отвсякъде от Недостойни бедни и всеки от тях се старае с всички сили да докопа някаква част, която струва пари. Почти всичко по него струва пари, защото возилото по принцип е създадено за членове на каста, която е много степени над тяхната. Построен е от ценни суровини като желязо, месинг, хубаво сухо дърво, кожа, стъкло, филц, метални жици и въжета. Дори пълнежът на седалките може да се използва, за да се натъпче възглавница — далеч по-хубава от навит чувал за картофи. Без да проронят и дума, с помощта на всякакви подръчни средства, или въоръжени само с обувки, децата чукат, скубят, режат и ритат; звуците отекват сухо в мразовития въздух, а скелетът на файтона потръпва върху калдъръма.

Знаят, че не разполагат с много време, но то се оказва дори по-кратко, отколкото са очаквали. Не повече от петнайсет минути са изминали, откакто първите две хлапета връхлетяха върху разбития файтон, когато тежката каруца на една пивоварна, теглена от два коня, се появява иззад ъгъла и се насочва с громолене към местопроизшествието. В нея се возят файтонджията и други трима мускулести мъжаги.

Повечето от децата моментално потъват във входовете на къщите, награбили отломките в ръце; по-нахалните упорстват още няколко секунди, докато гневни викове: „Разкарайте се!“ и „Крадци!“ ги принуждават да си плюят на петите. Когато каруцата спира пред останките на файтона, Чърч Лейн отново е празна, фасадите на къщите мълчат невинно, потънали в сенки, а прозорците са отрупани с лица.

Четиримата мъже слизат от каруцата и тръгват бавно към файтона — заобикалят го, едните в посока на часовниковата стрелка, другите обратно. Издуват мускулите на масивните си ръце, изпъват месестите си рамене. После, по сигнал на файтонджията, всеки от тях хваща един от ъглите на разбития файтон, изпъшкват в хор, повдигат го и го тръсват върху каруцата. Поставят го криво-ляво изправен — две от колелетата вече са изчезнали.

Никой не си губи времето да прибира дребни части. Файтонджията шибва коня, той изпръхтява, от ноздрите му струи топла пара, тримата помагачи скачат обратно в каруцата и се хващат здраво за останките на файтона. Файтонджията спира само за миг, колкото да размаха свития си юмрук към накачалите по прозорците

мародери, изкрещява: „Това тук беше целият ми живот!“ и изчезва заедно с останалите мъже и каруцата.

Мелодраматичният му жест не впечатлява никого. За хората от Чърч Лейн той е късметлия — оживял е, значи трябва да бъде благодарен и за това. Защото, когато каруцата потегля с трополене, се вижда, че на мястото на файтона, в улеите между паветата, се вият струи тъмна кръв, образуват странни шарки, подобни на виещ се ален плевел.

От мястото, на което стоите, можете да видите как раменете на Каролайн потръпват от отвращение, тя се страхува от кръв, открай време е така. За миг изглежда, че ще се откъсне най-сетне от прозореца, но тя само се потърсва силно, за да прогони настръхването, и отново се привежда напред.

Каруцата е изчезнала. Тук-там се отварят врати и на улицата се появяват човешки фигури. Това вече не са деца, а зрели хора — тоест закоравели личности, надхвърлили десетгодишна възраст. Тези, които могат да си позволят да се пошляят — разлепвачът на афиши, миячът, както и човекът, който продава хартиени вятърни въртележки — спират, за да огледат локвите кръв. Другите ги подминават припряно, увивайки шалове около дръгливите си вратове, и дъвчат твърдите корички, които са получили за закуска. За тези, които работят във фабрики и шивачници, закъснението е равносилно на незабавно уволнение; а другите, които ще търсят „каква да е“ работа за деня, няма да могат да кажат „както и да е“, когато работодателят избере един от петдесет, а на останалите каже да си вървят.

Каролайн отново чувства, че я побиват тръпки — този път причината е далечен спомен. Някога и тя е била робиня като тези долу, бързала е всяка сутрин да излезе в бели зори, а всяка вечер е плакала от изтощение. До ден-днешен, всеки път, когато е прекалила с пиенето и спи много дълбоко, останки от жестокия навик я карат да се буди по времето, когато е трябвало да потегля за фабриката. Тревожна, още в просъница, тя скача от леглото и стъпва на голия под, както правеше винаги преди. Едва когато се домъква до стола, на който трябва да е метната памучната ѝ престилка, си спомня коя е и каква е станала, и пропълзва обратно в топлото легло.

Само че днес злополуката я е разбудила дотолкова, че няма смисъл да се опитва да заспи отново. Може да опита да дремне

следобеда — всъщност, трябва да поспи тогава, за да не рискува да заспи довечера до някой хъркащ идиот. Обикновеното чукане е едно, но допуснеш ли някой мъж да преспи при теб, работата е съвсем друга — веднага решава, че може да се нанесе с все парцалите си.

Отговорности, отговорности. Да се наспива достатъчно, да не забравя да си сресва косата, да се мие след всеки мъж — това са нещата, които в никакъв случай не бива да пренебрегва сега. В сравнение с тегобите, които навремето бе споделяла с останалите роби, не е кой знае колко лошо. Що се отнася до работата... е, поне не е толкова мръсно като във фабриката, нито толкова опасно, нито толкова досадно. Пожертвала е безсмъртната си душа, но в замяна е получила правото да спи до късно в делничен ден и да става от леглото, когато ѝ изнася.

Каролайн стои край прозореца и наблюдава Нели Грифитс и старата госпожа Мълвани, които бързат надолу по улицата към фабриката за конфитюри. Горките дрипави грозотии — прекарват всеки ден, като се блъскат в убийствена жегата за някакви мизерни грошове, и после се прибират у дома при пияните си мъже, които ги пребиват всяка вечер. И на това му викат да си „почтен“, а Каролайн е „пропаднала“! Че за какво Бог ни е дал това между краката, ако не за да спаси жените от робски труд?

Има все пак нещо дребно, за което Каролайн завижда на тези жени, от което винаги я пробужда лека тъга. И Нели, и госпожа Мълвани имат деца, а Каролайн също имаше дете някога, но го загуби, и сега никога няма да може да има друго. При това детето ѝ не беше някакво незаконно нещастниче — родено беше в брак, в щастлив брак по любов, в едно малко, красиво селце в Северен Йоркшир — все неща, които вече отдавна не съществуват в живота на Каролайн. Сигурно от съсипаните ѝ вътрешности така или иначе не може да се пръкне ново бебе, и цялото това плакнене с разтвор на цинков сулфат е безсмислено като молитва.

Сега детето ѝ щеше да бъде на осем години, ако бе оцеляло — а то може би щеше да е живо, ако тя си беше останала на село, в Грасингтън. Вместо това наскоро овдовялата Каролайн реши да отведе сина си в Лондон, защото реши, че в най-близкия град, Скиптън, няма прилична работа за жена без особено образование, а пък не можеше да понесе мисълта, че ще живее от подаянията на свекърва си.

И тъй, Каролайн и синът ѝ се качиха на влака и потеглиха заедно към нов живот. Вместо да отидат в Лийдс или Манчестър, които тя с основание считаше за опасни места, Каролайн купи билети за столицата на цивилизования свят. От вътрешната страна на малката си шапчица на провинциалистка беше забола с карфици осем паунда — значителна сума, достатъчна да им осигури храна и подслон в продължение на много месеци. Мисълта за тези пари би трябвало да я успокоява, но вместо това през целия път до Лондон я измъчваше главоболие, като че ли солидната стойност на тези банкноти ѝ тежеше и огъваше шията ѝ. Искаше ѝ се да изхарчи цялото това малко богатство сега, наведнъж, за да не рискува да го загуби.

Само дни след пристигането ѝ в метрополията тя намери разрешение на този проблем. В една прочута моделиерска фирма бяха толкова впечатлени от добрите ѝ маниери, че ѝ възложиха да изработва надомно мъжки жилетки и панталони. Фирмата щеше да ѝ осигурява необходимите материали, но изискваше тя да остави пет паунда като депозит. Когато Каролайн се осмели да отбележи, че пет паунда са прекалено голяма сума, човекът, който я назначаваше, се съгласи с нея, но отбеляза, че не я е определил той. Несъмнено неговият шеф, директорът на фирмата, е бил разочарован от непочтеното поведение на хора, които е назначавал, когато е бил по-лековерен; крадели цели ярдове от най-скъпите платове, а после ги продавали по уличните пазари, и скъпите материи свършвали във вид на парцали по гърбовете на уличните хлапета. Отрезвяваща картина за всеки щедър и доверчив търговец — нима Каролайн не би се съгласила?

Каролайн действително се съгласи тогава — нали беше почтена жена, а момчето ѝ не беше никакво улично хлапе, и се считаше за обитателка на същия този свят, на който нейният работодател се опитваше да придаде сигурност. Така че даде петте паунда и започна своята кариера като шивачка на панталони и мъжки жилетки.

Оказа се, че работата не е прекалено трудна и (поне според нея) добре платена. През някои седмици успяваше да припечели по шест шилинга, че и повече, макар че от тях се изваждаха цените на памука за подпънки, на въглищата за ютията, и на свещите. Тя никога не пестеше прекалено свещите, твърдо решена да не става като онези полуслепи шивачки, присвиващи очи над ръкоделието си в полумрака край прозореца; жалеше шивачките, възпети от Томас Худ в „Песен на

ризата“, но както един почтен собственик на магазинче жали дрипавия амбулантен търговец. Макар и да съзнаваше болезнено, че общественото ѝ положение се е понижило рязко, тя не бе недоволна; и тя, и момчето разполагаха с достатъчно храна, квартирата им в Чити Стрийт беше чиста и спретната, и Каролайн, понеже нямаше вече съпруг, можеше да решава сама как най-разумно да харчи парите си.

После дойде зимата и, разбира се, детето се разболя. Каролайн губеше ценно време, докато се грижеше за него, и най-вече губеше часовете с дневна светлина. Когато най-сетне той се пооправи, тя нямаше друг избор — трябваше да поиска помощ и от него.

— Трябва да си голям и смел мъж — казваше тя тогава с пламнало лице, извърнала очи към пламъка на единствената свещ, която разпръскваше мрака над работата им. Нито едно от предложенията, които щеше да ѝ се наложи да направи по-късно, нямаше да ѝ се стори толкова срамно, колкото това.

Така майката и синът станаха колеги. Облегнато на краката на Каролайн, детето сгъваше и гладеше ушитите от нея дрехи. Тя се опитваше да обърне всичко на игра, караше го да си представи дълга редица от голи, трепереци от студ господа, които си чакат панталоните. Но въпреки всичко изоставаха все повече и повече с работата, детето все по-често клюмаше над работата си, заспиваше и падаше напред — и за да не изгори себе си или ушитите дрехи на въглените в ютията, се наложи Каролайн да зашива ризата му за полите на роклята си.

Това потискащо партньорство не продължи много — дузини жилетки все още чакаха да бъдат довършени, когато подръпванията на полата ѝ зачестиха толкова, че стана ясно — детето не беше просто уморено. То умираше.

Тогава Каролайн отиде да си вземе депозираните пари от работодателя. Върна се с два паунда и три шилинга, изгаряна от болезнена, безпомощна ярост, която кипеше в нея в продължение на цял месец.

Парите пък стигнаха за малко повече от месец, и когато здравето на детето се подобри едва забележимо под грижите на лекар, Каролайн намери работа в една мизерна работилничка като шапкарка — нахлупваше парчета плат върху димящи, нагорещени железни глави. Цял ден поемаше тъмни, лъскави, горещи шапки по-нататък по

веригата от жени — като че ли предаваше нататък чинии с храна в прекалено задимена кухня. Детето ѝ (надявам се да извините безличния начин, по който го споменавам, но Каролайн никога не споменава името му) прекарваше дните си, заключено в мизерната нова квартира, с шарената си топка и играчките, само с постоянните пристъпи на болестта и със сирашката си тъга. Беше все нервно, непрекъснато хленчеше за дреболии, като че ли я предизвикваше да изгуби търпение.

Тогава, през една нощ в края на зимата, то започна да кашля и да се задъхва като полудяло кутре. Нощта приличаше много на сегашната — навън беше кално, цареше лют студ. Притеснена, че никой лекар не би се съгласил да я придружи без заплащане в такъв студ до мястото, където живееше, Каролайн измисли план. О, тя бе чувала за добросърдечни лекари, посветили живота си на своята професия, които кръстосвали бордеите в борба с вечния си враг — болестите. Но откакто живееше в Лондон, Каролайн не бе срещнала нито един такъв лекар, затова реши първо да си послужи с измама. Облече се в най-хубавите си дрехи (филцът за корсажа беше откраднат от работилницата) и помъкна дете то със себе си навън, на улицата.

Планът ѝ беше да отиде в дома на лекаря, който живееше най-близо, и да се опита да го убеди, че е пристигнала в Лондон съвсем наскоро и още няма семеен лекар, че е била вечерта на театър и че едва сега, когато се върнала, заварила прислужницата в паника и детето много зле, че наела незабавно файтон — изобщо да създаде впечатлението, че не е от хората, които обсъждат парични въпроси в такива случаи.

— Докторът няма ли да ни изпъди? — попита момчето, с което, както обикновено, облече в думи най-сериозното ѝ опасение.

— Върви по-бързо — беше единственото, с което можа да му отговори.

Когато откриха най-сетне къщата, над чийто вход светеше овална лампа, момчето дишаше с такова усилие, че Каролайн едва не бе полудяла от страх. Ръцете ѝ трепереха от потиснато желание да разтвори с пръсти гърлото му, за да осигури достъп на въздух до дробовете му. Вместо това дръпна шнура на звънеца.

След минута-две на прага се появи някакъв мъж по нощница. Не приличаше на нито един от лекарите, с които Каролайн си бе имала

работа. Дори не миришеше като лекар.

— Сър — започна тя, опитвайки се отчаяно да прикрие и паниката в гласа си, и провинциалния акцент, — синът ми има нужда от лекар!

Той я огледа набързо, забеляза старомодната, едноцветна рокля, премръзналите ѝ бузи, калта по обувките. После ѝ направи знак да влезе, усмихна се и постави широката си длан върху треперещото рамо на момчето. После отвърна:

— Виж ти, какво щастливо съвпадение. Аз пък имам нужда от жена.

Сега, пет години по-късно, докато се щура сънливо из стаята, Каролайн ритва неволно порцелановия леген и се сеща, че трябва да изчисти. Прелива застоялата противозачатъчна тиня в нощното гърне, наблюдавайки как възможните зародиши на потомството на друг мъж се смесват с урина. Повдига гърнето на перваза на прозореца и повдига нагоре стъклото. Този път не се чува пукот на лед. Няма и вятър. Искане да лисне съдържанието на гърнето направо навън, но отскоро тук се навърта санитарният инспектор и напомня постоянно на всички, че живеят в деветнайсети век, а не в осемнайсети. Чуват се и заплахи за насилствено изхвърляне от квартирите. Чърч Лейн е пълна с ирландски католици — зловни клюкари до един — и Каролайн не би искала да я нарочат, че освен всичко останало разпространява и холера.

Затова навежда гърнето бавно напред и изпразва дискретно съдържанието му, което се стича в тънка струйка надолу по тухлите. Проблемът ще се реши по един или друг начин — или слънцето ще изсуши фасадата, или ще навали нов сняг, и ще я почисти.

Каролайн е гладна — остър глад присвива стомаха ѝ, въпреки че обикновено става от леглото доста по-късно. Отдавна е установила, че станеш ли много рано, умираш от глад; ако поспиш още малко, ти минава, а сетне пак огладняваш. Сигурно нуждите и желанията идват на приливи и отливи, докато спиш, тропат на вратата на съзнанието и настояват да бъдат задоволени, после подвиват опашка и си тръгват за кратко. Мъжът ѝ все ѝ казваше, че много мисли. Ако беше получила по-добро образование, то сигурно по-скоро щеше да ѝ навреди, отколкото да помогне.

Червата ѝ издават звуци, подобни на квиченето на малко прасенце. Тя се размива и решава да изненада Епи — ще го посети

рано-рано в „Мамината кухня“. Това гарантира усмивка на грозното му лице, а на нейния стомах — парче пай.

На студената дневна светлина дрехите, които навлече набързо, за да види катастрофата, не изглеждат задоволително. Груби ръце са мачкали плата, мръсни обувки са настъпвали подгъвите, виждат се дори капчици кръв от раничките по краката на Лио, бояджията. Каролайн смъква всичко и започва да навлича една рокля на сини и сиви райета с огромни фусты и тесен черен корсаж, която измъква от гардероба.

За Каролайн обличането е значително по-лесна работа, отколкото за повечето жени, с които ще се запознаете по-нататък в тази история. Направила е малки, хитри изменения навсякъде по дрехите си. Мястото на копчетата е променено, независимо от модата — и те са разположени така, че сама да може да стига до тях. Всеки по-горен слой дрехи има някаква пролука, през която може да стигне лесно до по-долния. (Виждате ли? Шивашките й умения са намерили приложение в крайна сметка!).

Тя отделя малко повече внимание на лицето и косата си. Оглежда ги внимателно в малкото ръчно огледалце, окачено за дръжката на стената. Изглежда сносно за двацет и деветте си години. Няколко избледнели белега по челото и брадичката. Един почернял зъб, който изобщо не боли — най-добре просто да не го бута. Бялото на очите й е малко зачервено, но самите очи са големи и добродушни, като на куче с добър господар. Устните са прилични, веждите — като на всички останали. И, разбира се, пицната плетеница на косите й. Разресва с телена четка бретона и го бухва над челото, наглася го да пада малко над очите с опакото на ръката си. Прекалено нетърпелива и гладна е, за да среши останалата коса — просто я навива на кок и я забучва с фуркети на главата си, после покрива всичко с тъмносиня шапка. Трябва да се напудри и начерви — не за да прикрива старост, грозота или упадък на плътта, защото нито едно от тези неща не я е сполетяло още, а за да пооживи малко лицето си, бледо, тъй като слънцето не го вижда почти никога. Последното прави по-скоро за себе си, а не за клиентите.

Наглася шала на раменете си, оглажда предната част на роклята и съзнава, че прилича на заможна жена — никога не би могла да изглежда така, ако бе продължила да робува в шапкарската

работилница, страдайки, за да запази добродетелта си. Разбира се, една истинска лейди не би могла да закопчае за пет минути и жартиерите си, камо ли пък да се облече без помощта на прислужница. Каролайн знае отлично, че тя е само евтина имитация, но в пристъп на нахалство решава, че за имитация е доста добра — особено като се има предвид колко малко усилия полага за тази цел.

Измъква се от стаята — като красива пеперуда, излитаща от какавидата изсъхнала слуз. Последвайте я дискретно. Но имайте предвид, че засега не ви предстои интересно посещение. Проявете още малко търпение. Всички свещи, запалени снощи на площадката и надолу по стълбите, са изгорели. Нови няма да бъдат запалени до следобеда, когато момичетата започват да водят клиенти, така че нищо не осветява пътя на Каролайн надолу. На площадката пада малко светлинка през вратата на нейната стая — оставила я е отворена, за да разпреди по-равномерно миризмите, които се носят из къщата. Но стълбите, които се вият като спирала надолу в потискащо тясното пространство, оставено за стълбище, са потънали в тъмнина. Каролайн често си е казвала, че тази задушаваша спирала всъщност не се различава по нищо от комин. Може някой ден, тъкмо когато тя слиза надолу, най-долният етаж да се запали и тогава стълбището ще засмуче дима и пламъка точно като комин — останалата част от къщата ще остане недокосната, а тя самата, заедно с тъмната спирала на стълбите, ще се превърнат в сажди и ще изхвърчат през комина сред пушек и дим! И сигурно ще се намери някой да каже „По-добре без тях“.

Първото, което Каролайн вижда, когато излиза в осветеното антре, е полковник Лийк в инвалидната количка. Макар да са го оставили близо до най-долната площадка на стълбите, количката е завъртяна с лице към външната врата, така че той е с гръб към Каролайн и тя се надява, че тази сутрин, като никога, може да е заспал.

— Мислиш, че съм заспал, а, момиче? — разнася се присмехулният му глас.

— Не, нищо подобно — размива се тя, но толкова рано сутринта ѝ е трудно да лъже убедително. Промъква се покрай него, но го оставя да я поопипа — колкото да не го обиди. Той никога не прощава обидите.

Полковник Лийк е чичо на хазайката — едър, шкембест мъж, който се опитва да съхрани топлината на тялото си с много пластове

палта, шалове и одеяла, подклажда всякакви клюки и пуши къса луличка. Най-отдолу, под всички защитни слоеве, полковникът все още носи военната си униформа, заедно с медалите. Но върху медалите има защита носна кърпа, за да не се закачат. В последната война, в която участвал, полковникът получил куршум в гръбнака в замяна на правото да стреля по разбунтувалите се индуси. Оттогава племенницата му се грижи за него, а когато започнала да дава къщата си под наем на проститутки, го назначила за свой касиер.

Полковник Лийк изпълнява задълженията си мрачно, но добросъвестно. Ала истинската му страст си остава войната и всякакви други изблици на насилие и катастрофи. Когато четете вестника си, новините за щастливи събития и велики постижения не приковават вниманието му, но стигне ли до някакво тежко произшествие, едва го съдържа. Неведнъж, тъкмо когато Каролайн работи усилено горе в стаята си, се е налагало да почне да стене по-силно в ухото на клиента, за да заглуши рециталите на полковника, които той изнася на висок глас:

— Шест хиляди татари нахлуват в провинция Амур, изтръгната преди петнайсет години от китайско владичество!

Сега полковникът приковава зачервените си очи в Каролайн и прошепва многозначително:

— Някои от нас не спят, когато стават нещастия. Някои от нас знаят какво се е случило.

— Вие за оня файтон сутринта ли? — пита Каролайн, добре запозната с неговия начин на мислене.

— Видях — продължава полковникът, опитвайки се да се поизправи на загнотилия си задник. — Смърт и катастрофи. — Той пада обратно на възглавниците. — Но това е само началото. Само малка част от това, което ни чака. Местно проявление на това, което ще бъде навсякъде! Навсякъде! Катастрофи!

— Пуснете ме, полковник. Ще припадна, ако не хапна нещо.

Старецът се взира в своя покрит с одеяло skut, сякаш е вестник, вдига философски показалец и започва да изрежда:

— Преобръщане на влак с трагични последици в Бишъпс Ичингтън. Барутна експлозия край Риджънтс Канал. Параход потънал в Бискайския залив. На друг кораб, „Коспатрик“, избухнал пожар, когато бил на половин път към Нова Зеландия — четиристотин и

шейсет души се водят безследно изчезнали — и това само преди дни. Помисли си само! Това са поличби. Това е водовъртежът на нещастията. А в самия му център... какво има там, а? Какво има?

Каролайн отделя няколко секунди, за да намери верния отговор, но няма представа какъв може да бъде той. Единствено тя от трите жени, които ползват къщата на госпожа Лийк за подслон и работна площадка, проявява странна симпатия към стария човек. Но симпатията ѝ не се простира дотам, че да позволи на налудничавите му предсказания да я лишат от закуска.

— Довиждане, полковник! — подвиква тя, бутва вратата, измъква се на улицата и затваря зад себе си.

А сега е време да се подготвите. Не ви остава много време с Каролайн — скоро тя ще ви запознае с едно друго лице, чиито шансове в живота са малко по-добри от нейните. Вижте как се издува корсажът ѝ, докато тя вдишва дълбоко въздуха на новия ден. Изчакайте да подбере най-безопасния маршрут по Чърч Лейн — избягвайки най-големите струпвания на конска тор. После я последвайте внимателно, докато тя върви забързано към Артър Стрийт, сред останките, посипали се подир разбития файтон — първо локвите кръв, после разхвърлян пълнеж от седалките и трески. Може би ще виждате такива отломки чак до кръчмата „Мамината кухня“, където сервират топъл пай още от зори и никой няма да ви попита дали познавате жената, която загина.

ДВЕ

Навсякъде по лъснатия паваж на Грийк Стрийт са наизлезли собствениците на магазинчета — втората вълна ранобудници. Разбира се, самите те се считат за първата вълна. Мрачната процесия от фабрични работници и шивачки, които Каролайн бе наблюдавала от прозореца си, макар да бе преминала само на няколко стотин ярда оттук само преди час, може със същия успех да е част от друго време, от друга страна. Цивилизацията започва на Грийк Стрит. Добре дошли в истинския свят.

Ранното ставане, присъщо на собствениците на магазини, в техните очи е героичен стоицизъм, на който по-ленивите смъртни не са способни. От друга страна, всяко същество, което шета по улиците преди тях, би могло да бъде само някакъв гризач или насекомо, което за съжаление се е отървало от капаните и отровата.

Това не означава, че тези трудолюбиви хорица са жестоки. Сред тях ще намерите мнозина с по-добра душа от хората, заради които дойдохте тук — онези възвишени изпълнители на главните роли, с които толкова припирате да се запознаете. Работата е там, че собствениците на магазинчетата по Грийк Стрийт изобщо не се интересуват от незнайните същества, произвели стоките, които те продават. Светът е надраснал старовремската селска интимност — живеем в модерни времена: предаваме поръчка за петдесет калъпа катранен сапун, след няколко дни изпращаме кола и приемаме готовия сапун. Как е дошъл на бял свят този сапун не е въпрос, който засяга съвременния човек. Всичко в този свят се пръква окончателно оформено от слабите на добронамереното чудовище, наречено Манифактура; безкраен поток от предмети — с различно качество, но в свършена еднообразност — извира от някакъв отвор, забулен в дим.

Може би ще изтъкнете, че облаците дим от фабричните комини в Хамърсмит и Ламбет покриват с черни сажди небето навсякъде — като унижаващо припомняне откъде произлиза цялото това изобилие. Но смирението не е черта, присъща на съвременния човек, а мръсният

въздух също става за дишане — единственият му недостатък е слойт мръсотия, който прекалено бързо се насъбира по витрините.

Но каква е ползата от носталгия по старите времена, мислят си с въздишка търговците. Дошло е времето на машините, светът никога вече няма да бъде чист, но о, какви обезщетения има за сметка на това!

Те вече са почнали да се потят. Това е първият и единствен случай през деня, в който ги избива пот — докато се трудят, за да отворят по-бързо магазините си. Свалят мръсната ледена корица от витрините с помощта на хладка вода и избутват кишата в канавките с твърдите си метли. Застанали на пръсти, протегнали нагоре ръце, те свалят капаци, решетки, ролетки, дърпат резета и скоби, които са пазили стоката им през нощта. По цялата улица се чува как ключове се завъртат с тракане в ключалките и пищното метално облекло на магазините се смъква.

Търговците бързат, да не би по улицата да мине човек с пари и да предпочете напълно отворен магазин пред друг, отворен само наполовина. По това време на утринта минувачите са малко на брой и повечето странни типове, но по Грийк Стрийт минават какви ли не хора, и човек не може да знае кой е склонен да харчи и кой — не.

Докато Каролайн върви към „Мамината кухня“, изобилието я зашеметява — то ѝ се натрапва направо безсрамно от търговците, които, разтворили вече вратите на своите хранилища, се надпреварват в измислянето на по-изкусителни начини за излагане на стоката в тесните улички. Сякаш, разкъсали вече девствения пояс на вратите и капациите, те не намират смисъл в съхраняването на последни остатъци от скромност. Подноси с книги се изпречват на пътя на Каролайн, някои от томчетата са разтворени хитро точно така, че да се виждат цветните илюстрации. Парцалени манекени протягат ръце, умолявайки Каролайн да купи дрехите от гърба им. Тежките завеси по витрините се свличат и ги разгалват без предупреждение.

— Добро утро, мадам! — подвикват мъжете, докато Каролайн минава забързано покрай тях. Ясно им е, че тя не е дама — самият факт, че е будна толкова рано сутринта, го потвърждава, но пък и те не са точно *джентълмени* в своя бизнес, и не могат да си позволят да се отнасят с презрение към възможен клиент. Съзнавайки болезнено колко много йерархични стъпала ги делят от големите собственици — които *никога* не биха се назовали търговци — на магазините по

Риджънт Стрийт, те биха продали нещо от своите книги, кифли, калели и корсажи на една проститутка със същото удоволствие, както и на когото и да било друг.

Всъщност съществува една много характерна прилика между Каролайн и търговците, които се опитват да привлекат интереса ѝ — по-голямата част от това, което и те, и тя предлагат срещу заплащане, няма нищо общо с девствеността. Тук могат да се намерят книги със страници, изпокъсани от ножа на предишния собственик; виждат се мебели, изхвърлени, защото са демодирани, но все още запазени, ще вършат работа, пък са и евтини — така всеки, който е позакъсал, се подвежда да изпадне още по-надолу. Приятно пропадане, дами и господа! Ето и легла, в които вече са спали хора — най-чистите хора на света, сър, разбира се, най-чистите. (А може тук да е спал някой болен нещастник, и заразата все още да дебне в дюшека. Такива са мрачните помисли на хората, докарани от банкрут, мошеничество или разпускане на фирмата до такова положение, че купуването на нови мебели от Риджънт Стрийт за тях е немислимо).

Дрехите демонстрират още по-съмнителен вкус. Не само че всички са конфекция (тоест не са правени по мярка за никого), но някои от тях *вече са били носени* — при това не само веднъж. Разбира се, търговците веднага биха отрекли — приятно им е да си мислят, че битпазарите по Петикоут Лейн са толкова по-долу от тях в йерархията, колкото по-долу са те самите в сравнение с Риджънт Стрийт.

Но стига сме говорили за тези хора. Рискувате да изгубите от поглед Каролайн, защото тя върви вече по-бързо, пришпорвана от глада. Ето, вече се колебае, защото виждате пред себе си две жени — и двете стройни, и двете с черни корсажи с големи панделки, които се развяват около телата им, докато вървят. Каква беше полата на Каролайн? На сиви и сини райета. Настигнете я. Другата уличница, която и да е тя, няма да ви запознае с човек, когото си струва да познавате.

Каролайн почти е достигнала целта си; повдига очи към полюляващата се табела на „Мамината кухня“ — олющена рисунка на момиче с големи гърди и грозната му майка. Остава да преодолее едно последно препятствие — купчина вестници, която се плъзва по алеята точно пред нея. Тя поема в ноздрите си неудържимо привлекателното ухание на топъл пай и прясна бира, бутва старата синя врата, на която

е закован надпис в рамка: „Моля, не блъскайте вратата, пияниците спят“. (Кръчмарят обича добрата шега и обича хората да се смеят заедно с него. Когато постави за първи път този надпис, го бе повтарял пред Каролайн толкова често, та по едно време бе готов да повярва, че я е научил да чете. Само че тя скоро започна да бърка „моля“ с „блъскайте“ и „вратата“ с „пияниците“).

Когато влезете след Каролайн в кръчмата, ще се убедите, че вътре няма спящи пияници. „Мамината кухня“ е малко по-добро заведение от най-долните пивници, и въпреки шеговития надпис, пияниците се изхвърлят оттук, ако налитат на бой или има опасност да повърнат. Това е; солидна, чиста кръчма — цялата в месингови украшения и ламперии от зле лакирано дърво. От тавана са провесени за украса буренца от различни видове бира, макар в кръчмата да се продава само един вид. Цяла колекция от подложки за чаши и бирени капачки е подредена на стената зад бара.

От четиридесет и деветте очи в помещението само осем или десет се извърщат, за да отбележат появата на Каролайн. Тук на мода е сериозното пиене и мърморенето. Тези, които ѝ хвърлят по един поглед, го правят колкото да преценят коя и каква е, и после отново вторачват очи в златистата пяна на горчивата тъмна бира. По-късно може и да я пожелаят, но в часа на утринното главоболие идеята да полагат физически усилия им се струва непривлекателна.

По това време в „Мамината кухня“ по масите търкат лакти опърпани мъже — не са точно нехранимайковци, но и да изхранват дом не ги бива. Повечето от копчетата по саката и ризите им са здраво защити; плетените шалчета, увити около вратовете им, са прани сравнително скоро; обувките им са здрави, и ако не лъснати, то поне не са кални. Повечето от мъжете тук не са отдавна без работа, и повечето имат жени, които още не са вдигнали ръце от тях. Появата на Каролайн не ги възмущава, нито пък ги учудва. Много път трябва да изминете, докато се озовете в едно от онези заведения, където допускат само мъже.

— Здравсти, Кади — казва кръчмарят и повдига косматата си ръка, мокра от бира. — Петелът ли те събуди?

— Как не, Епи — отвръща Каролайн. — Замириса ми на твоя пай и на твоя ейл.

Размяната на реплики е формална. Той вече ѝ налива чашата и е дал знак на жена си да донесе парче пай. Каролайн е единственият клиент, който може да яде и пие на вересия, защото за нея поне може да бъде сигурен, че по-късно ще си плати. А кой от мъжете, чието присъствие в кръчма по това време на деня доказва със сигурност, че са безработни, може да бъде убедителен, като твърди, че тъкмо сега няма пари, но довечера ще има? В замяна на загубената си добродетел Каролайн спечели уважение тъкмо на местата, където то ѝ е необходимо.

Това не означава, че тя умее да борави с пари. Като повечето проститутки, тя пропилява спечеленото веднага, щом ѝ падне в ръцете. Като изключим парите, които отделя за храна и квартира, тя харчи за сладкиши, пиене, шоколад, понякога купува и дрехи, сладолед през лятото, ходи на отоплени места през зимата — кръчми, мюзикхолове, пантомими — каквото и да е, стига да не стои на студа. Освен това, разбира се, купува съставките на противозачатъчната смес за промивки, дърва за огрев и свещи, и всяка неделя бенгалска свещ за едно пени — обича ги от дете и късно през нощта в неделя си я пали в стаята, като папистите, дето палят свещи в църква. Нито една от тези слабости не струва много — в сравнение с хазарта на мъжете и лекарствата, които са необходими за едно дете — но Каролайн така и не може да спести дори един шилинг. Евтина рокля, бенгалска свещ за едно пени, един сладкиш, билет от шест пенса за някое представление — как е възможно за тези неща да отиват толкова много пари? Трябва да има и някакви други разходи, но проклета да е, ако може да си спомни какви. Няма значение — приходите ѝ са постоянни, така че рядко закъсва за дълго.

Каролайн поглъща пая лакомо, без никакви превземки — такова нещо тя не би търпяла у другите навремето, когато беше почтена съпруга в Йоркшир. Вилица и нож не са необходими, за да погълне тресящата се смес от брашно, желирани овнешки крачета, говежда карантия и горещ сос, която държи направо в дланта си. Дъвче с отворена уста, за да се охлажда. Само след няколко минути облизва пръстите си.

— Благодаря, Епи, точно това ми трябваше — тя допива бирата си, изправя се и изтръсква трошите от пая от полите си. Жената на

кръчмаря ще измете след нея с кисела гримаса. Каролайн му изпраща въздушна целувка и излиза.

Навън цивилизованият свят все още не се е събудил напълно. Продавачите продължават да подреждат стоката под зорките погледи на крадци, лепачи на афиши, просяци и куриери. Не се виждат жени, с изключение на две забулени в черни шалове цветарки, които се карат под сурдинка за територия. Загубилата спора потътря трополящата си количка към мястото, където са завързани товарните коне. Черният ѝ гръб е приведен ниско над стоката ѝ от съмнително свежи букетчета.

Каролайн не е свикнала да излиза по улиците толкова рано — дори е малко притеснена при мисълта за многобройните часове от деня, които са все още пред нея. Чуди се дали да не предложи някому тялото си, колкото да убие времето, но съзнава, че надали ще се престарае, докато не ѝ се предостави удобен случай. Все още не е в тежка нужда. Може да отиде спокойно да си купи свещи. За какво ѝ е да се безпокои, че ще остане без пукнатото пени, след като сега за двайсет минути печели повече, отколкото навремето припечелваше за цял ден?

Знае, че само противният мързел и душевната слабост ѝ пречат да спестява така, както би трябвало. С нейния занаят, ако беше живяла по-пестеливо през изминалите години, досега можеше да е натъпкала старата си шапчица до пръсване с банкноти — но просто е изгубила способността да се ограничава. Сега, когато не са ѝ останали нито дете, нито безсмъртна душа за спасяване, трупането на монети с надеждата, че един ден може да ги размени за рисувана хартия ѝ се струва безсмислено. Всяка мисъл за целенасочено съществуване, за отговорност, дори изобщо представата за каквото и да било бъдеще, са ѝ били отнети със смъртта на съпруга и детето ѝ. Те двамата превръщаха житейския ѝ път в разказ, те му даваха начало, среда и край. Напоследък животът ѝ прилича по-скоро на вестник — безцелен, воден ден за ден, пълен с безсмислени събития, които полковник Лийк би могъл да рецитира, без някой да му обръща внимание. От гледна точка на ползата ѝ за обществото (като изключим това, че от време на време пресича и унищожава струя сперма, която иначе би създала неприятности на някоя почтена жена) тя вече би могла да бъде мъртва.

Но въпреки това продължава да съществува, и колкото и да е странно, е способна да се чувства щастлива. В това отношение има явно предимство в сравнение с младата жена, с която ви предстои да се запознаете.

— Шуш?

Връщайки се обратно по Грийк Стрийт, Каролайн е спряла пред малко, мрачно магазинче за канцеларски материали — защото е мернала вътре... възможно ли е? Да, наистина, там вътре е Шуш, или Шугър, както е известна по широкия свят. Дори в мрака на магазинчето — особено в този мрак — тази висока фигура не може да бъде сбъркана с друга: слаба като клечка, с плоски гърди и кокалеста като туберкулозен младеж, ръцете ѝ са толкова големи, че трудно си намира подходящия номер дамски ръкавици. Първото впечатление при среща с Шугър винаги е едно и също — неприятна изненада при мисълта, че виждаш висок, слаб млад мъж, облечен от тава до пети в женски дрехи; после, още при първия поглед към лицето на странното същество, става ясно, че то е жена.

Дочула прякора си, жената се извъръща, притиснала към тъмнозеления си корсаж пачка бяла хартия за писма. В крайна сметка, вътре в този корсаж се крият някакви гърди. Може би недостатъчно пищни, за да се храни от тях новородено, но напълно задоволителни за определен тип мъже. От друга страна, ничия коса не може да се равнява със златисто-портокаловите оттенъци в косата на Шугър, няма жена с такава сияйно-бледа кожа. Ако беше увита от главата до петите в було като някоя арабска одалиска, само очите биха били достатъчни, за да не остане никакво съмнение по въпроса за пола ѝ. Разголени очи, обрамчени с меки, златисти косъмчета, влажни като обелен плод. Очи, които обещават всичко.

— Кади?

Жената, потънала в сенките, вдига облечената си в зелена ръкавица ръка към челото и примижава в лъчите слънчева светлина, които нахлуват от улицата; Каролайн ѝ махва, още не може да съобрази, че приятелката ѝ е заслепена от слънцето. Махащата ѝ ръка кара лъчите да заиграят по претъпканите лавици, а Шугър присвива още по-силно очи. Главата ѝ се полюлява леко на дългата шия, тя се напруга да разбере чий е гласът, долетял до нея през трънливата

бариера от пера, перодръжки и моливи. Смутено, съзнавайки, че не ѝ е мястото тук, Каролайн пристъпва в магазина.

— Кади!

По лицето на по-младата жена, разпознала отдавнашната си приятелка, грейва изражението, което се е оказало неустойчиво привлекателно за много мъже — възторжена благодарност, че е доживяла до тази среща. Тя се затичва към Каролайн, прегръща я и я целува, а продавачът зад щанда криви лице. Публичната проява на чувства не го смущава чак толкова, по-скоро го измъчва засегнатата гордост — докато е обслужвал Шугър, я е мислил за дама и се е държал с необходимата сервилност, а сега, ако се съди по долнопробния вид на приятелката ѝ, излиза, че е сгрешил.

— Това ли ще бъде всичко, мадам? — той се покашля многозначително и започва да потупва превзето една редица мастилници с метличка от пера.

— О, да, благодаря ви — отвръща Шугър със сладкия си, мелодичен, изискан глас, произнасяйки съвестно съгласните. — Само... ако бъдете така любезен... чудя се, дали ще бъде възможно да го опаковате така, че да ми бъде по-лесно да го нося?

И тя му връща пачката листове, леко поизмачкани от прегръдката. Намръщен, той я опакова в раирана хартия и усуква импровизирана дръжка от канапа, с който е завързал пакета. С нежно, благодарствено гукане Шугър поема обратно пакета от ръцете му, изпада във възторг пред, сърчността му, плъзва с чувствен жест ръцете си, облечени в ръкавици по опаковката, за да подчертае колко добра работа е свършил. После му обръща гръб и хваща приятелката си под ръка.

Навън, на дневна светлина, застанали близо една до друга, Каролайн и Шугър се оглеждат скришом. Изминали са месеци от последната им среща. За толкова време една жена може да изгуби невъзвратимо красотата си — кожата ѝ може да стане на дупки от прекарана шарка, косата ѝ да опада вследствие на треска, очите ѝ да кървят, устата ѝ да зарасне накриво след удар с нож. Но нито Каролайн, нито Шугър са понесли никакви щети от изминалото време. Животът е бил добър с тях — или по-скоро им е спестил цялата жестокост, на която е способен.

По-възрастната жена отбелязва, че устните на Шуш са бледи, напукани и се белят, но нали са си такива открай време? В дните, когато Шугър беше още бедна, преди да премине към по-изискани обиталища, и тя живееше на Чърч Стрийт, през три врати от Каролайн. Още тогава се случваше някой клиент да сбърка вратата, да похлопа при Каролайн и да попита за „онова момиче с напуканите устни“. Каролайн знае също, че нещо не е наред с ръцете на Шугър — нищо сериозно, просто някаква кожна болест, която тя крие под ръкавиците, и която очевидно също никак не смущава мъжете. Защо мъжете приемат тези дефекти на Шугър за Каролайн винаги е било и си остава загадка. Като си помисли съвсем честно, наистина няма нито един физически белег, по който Шугър да я надминава.

Очевидно има някакви скрити качества.

— Страхотно изглеждаш — казва Каролайн.

— Чувствам се ужасно — отвръща тихо Шугър. — Проклет да е Бог и цялото му отвратително, мръсно творение. — Лицето и гласът ѝ са съвсем спокойни — със същия тон би могла да обсъжда времето. Лешниковите ѝ очи излъчват — или поне така изглежда — кротост и добро настроение. — Най-добре да започне Армагедон, ти какво ще кажеш?

Каролайн се чуди дали не ѝ се губи някаква шега — от онези, които Шугър споделя с образованите господа, сега, когато вече живее на Силвър Стрийт. Шугър разбираше от майтап в онези дни, когато ѝ беше съседка на Чърч Лейн. Коронният ѝ номер — страхотно популярен сред проститутките — все още кара Каролайн да се усмихва, като си го припомня. Всъщност не го помни много добре — защото в него има не само театрална преструвка, но и думи, стотици думи, и тъкмо те го правят толкова забавен. Шугър, която показва как прелъстява някакъв въображаем мъж, и го умолява с глас, в който истерията се преплита със сладострастие: „О, наистина трябва да ми позволите да ви погая по топките... толкова са красиви — като... като кучешко лайно. Кучешко лайно, скрито под...“ Под какво? Думата, която Шуш употребяваше, беше толкова подходяща! Напикаваха се от смях. Но Каролайн беше забравила думата, и сега би трябвало да я попита за нея.

Фактът, че Шугър открай време е толкова по-желана и търсена проститутка от нея винаги я е озадачавал, но така върви светът. При

това, ако се вярва на професионалните клюки, напоследък това е по-вярно отвсякога. Несъмнено, преместването на заведението на госпожа Кастауей от Сейнт Джайлс на Силвър Стрийт се дължеше много повече на популярността на Шугър, отколкото на амбициите на нейната мадам. Силвър Стрийт — само на крачка от най-широката, най-богатата, най-великолепната улица на Лондон.

Което ни кара да се запитаме: какво търси Шугър тук, в мърлявото магазинче на Грийк Стрийт, след като живее толкова близо до луксозните магазини в Уест Енд? Защо е поела риска да изцапа полите на тази прекрасна зелена рокля по улици, където никой не бърза особено с почистването на конската тор? Защо изобщо ѝ е било необходимо да напуска леглото си (легло, което във въображението на Каролайн се отличава с царска пищност) преди пладне?

Но когато Каролайн пита:

— Какво търсиш чак тук?

Шугър само се усмихва с бледите си устни, сухи като крилца на нощна пеперуда.

— Бях... гостувах на една приятелка — отвърща тя. — Нощувах там.

— Да бе — отвърща иронично Каролайн.

— Не, наистина — настоява Шугър със сериозно изражение. — Стара приятелка. Жена.

— И как е тя? — Каролайн се надява да измъкне името.

За миг Шугър притваря очи. Миглите ѝ са необичайно дълги и гъсти за червенокоса жена.

— Тя... замина. Бях при нея, за да се сбогуваме.

Странна двойка представляват Шугър и Каролайн, докато вървят заедно по улицата — по-възрастната жена е с фини кости, кръгло лице, с пищен бюст, с толкова по-стройна и добре оформена фигура в сравнение с приятелката си — високо, гъвкаво създание, потънало в диплите на роклята си от плътна коприна с цвят на горски мъх. Въпреки че тази Шугър наистина няма гърди, достойни за внимание, и костите се очертават заплашително под тъканта на корсажа ѝ, тя се движи по-елегантно, с повече женска гордост от Каролайн. Държи главата си високо вдигната и създава впечатлението, че тя и тоалетът ѝ са едно неразделно цяло — като че ли роклята е козина или перушина.

Каролайн се пита дали мъжете не намират за особено привлекателна тъкмо тази животинска невъзмутимост. Това — и скъпите дрехи, разбира се. Но тя греши — в основата на всичко се крие способността на Шугър да води разговор с мъж като този, с когото ви предстои да се запознаете. Както и това, че никога не казва „не“.

Сега Шугър пита Каролайн:

— По-далеч от къщи ли си решила да работиш днес?

— Няма да е тук — отвърща другата, смръщва чело, и посочва назад, към Сейнт Джайлс. — Може да опитам на Краун Стрийт.

— Наистина ли? — Шугър е видимо загрижена. — Но нали преди няколко месеца се справяше чудесно около Сохо Скуеър? (Ето ви още една причина за възхода на Шугър в нейната професия — способността ѝ да си припомня не особено вълнуващи подробности от живота на другите хора).

— Хвана ме шубето — отвърща Каролайн с въздишка. — Оня ден беше хубав — когато те срещнах. Фръкнала ми беше шапката — на Сохо Скуеър забих двама страхотни клиенти и си рекох: тук ще съм отсега нататък! Но е било само късмет на начинаещ, Шуш. Просто не ме бива за онез лъскави места. Всяка жаба да си знае гъола.

— Глупости — възразява Шугър. — Половината от тези мъже не са в състояние да забележат никаква разлика. Обличаш черна рокля, поемаш си дъх, надуваш бузи, и са готови да те сбъркат и с кралицата.

Каролайн се ухилва, но я гризе съмнение. Нейният опит говори, че широкият свят много е видял и трудно се впечатлява.

— Веднага ме надушват, Шуш. От всяко дърво свирка не става.

— О, според мен от теб ще стане — заявява Шугър, станала внезапно съвсем сериозна. — Зависи от купувача.

Каролайн въздъхва.

— Като си ходя из моите квартали, има повече търсене и порядко ме разкарват. Всеки път, като река да се пробвам малко по на запад от Краун Стрийт, е голям зор. — Тя присвива очи и поглежда нататък по Грийк Стрийт, към Сохо Скуеър — като че ли улицата оттатък еврейското училище и благотворителния приют става прекалено стръмна, за да може да се изкачи до върха ѝ. — Разбира се, падат и чужденци, и разни млади заплеси от провинцията — случва ми се да налетя на такъв, дето не умее да се пази и се влачи по петите ми.

Говориш им по целия път — „О, разбира се, и какво юди джентълмен като вас в Лондон, сър?“, и докато се усетят, са на Чърч Лейн и няма мърдане. Плащат си парсата, обслужвам ги, и го водят за натрупан опит. Ама попадам и на такива, дето все повтарят: „Далече ли е?“, „Още ли не сме стигнали?“ и „Да не си от онези, дето работят в Стария град?“. Попадна ли на такъв, понякога успявам да го набутам в някоя сляпа уличка и да го кандърдисам да я свършим на крак, ама понякога направо ме пъдят, побесняват и викат: „Що не обслужваш хора от твоята черга?“ Казвам ти, Шуш, много е гадно, като стане така. Чувстваш се кат’ последен парцал, иде ти да се прибереш и да се нареवेश...

— Не, не — възразява Шугър и поклаща глава. — Не бива да гледаш на тези неща така. Ти си превърнала тях в последни парцали, разбираш ли? Те са се имали за ослепителни принцове, а ти си ги накарала да разберат, че са много далеч от това, за което се мислят. Ако общественото им положение беше толкова очевидно, как жена като теб би се осмелила изобщо да ги заговори? Казвам ти, те са тези, които би трябвало да се приберат у дома и да се нареват — жалки, надути, страхливи червеи! Ха!

Двете жени избухват в смях, но Каролайн млъква след миг.

— К’вото и да мислят — казва тя, — могат да ме разсополивят. Хем пред хора.

Шугър хваща ръката ѝ, сивата и зелената ръкавица се преплитат, и казва:

— Ела с мен до Трафалгар Скуеър, Кади. Ще купим сладкиши, ще храним гълъбите и ще гледаме бала на погребалните агенти!

Двете отново се размиват. „Балът на погребалните агенти“ е шегата, която двете си разменяха навремето, лично тяхна. Шегите са единственото, което е оцеляло през изминалите три години — от времето, когато бяха съседки и споделяха всичко една с друга.

Скоро вече прекосяват лабиринт от улици, към които не проявяват никакъв интерес — улици, чиито имена са им познати само като адреси на други публични домове, улици, вече белязани за разрушаване от градските архитекти, които мечтаят за широк булевард, който ще носи името на граф Шафтсбъри. Прекосяват невидимата граница, която минава между църквите „Сейнт Ан“ и „Сейнт Майкъл ин дъ Фийлдс“, не забелязват никакво присъствие на светци, няма и

поле, ако не броим оградената с дървета морава в средата на Лестър Скуеър. Това, за което всъщност се озъртат, е сладкарницата, в която се отбиха при последната си среща.

— Не беше ли тук?

Магазините се появяват и изчезват толкова бързо в тези модерни времена!

— Не, по-нататък.

Лондонските сладкарници, сбутани заведенийца с атмосферата на разкрасен магазин за железария, които напоследък се кичат по модата с името „патисери“ и предлагат различни квадратни предмети, наречени *gateaux*^[1] — може и да хвърлят в ужас французите, посетили Англия, но Франция е далеч отвъд Ламанша, а тази „патисери“ на Грийн Стрийт е достатъчно екзотична на вид за хора като Каролайн. Когато влиза вътре по петите на Шугър, очите ѝ светват от детинско удоволствие.

— Две от тези, моля — казва Шугър и посочва най-лепкавите и сладки пасти с най-много сметана. — И тази също. И още две, да, по две от всяка.

Двете жени се кискат, окуражени от магията, която действа винаги, съберат ли се стари приятелки. През по-голямата част от живота си те са принудени да бъдат нащрек, да избягват всяка дума или жест, която би могла да смути нарастването на изменчивата издутина, символизираща мъжката гордост. Какво облекчение е да могат да отхвърлят за кратко всякакви задръжки!

— В обща кесия ли, мадам? — продавачът, съзнаващ напълно, че те са толкова дами, колкото той е французин, се хили мазно.

— О, да, благодаря.

Каролайн поема внимателно кесиите от плътна хартия откъм фуниевидните им дъна, и започва да оглежда четирите наплескани със сметана буци вътре, за да реши коя ще изяде първо. Продавачът прибира парите и ги изпраща с едно жизнерадостно „*бон жуър*“. Ако проститутките си купуват по две от всяка паста, дайте ни повече проститутки! Сладкишите не траят толкова дълго, че да дочакат добродетелните — ето, глазурата е почнала вече да овлажнява.

— Заповядайте пак, мадам!

Напред към следващото забавление! Когато наближават Трафалгар Скуеър (колко точно са подбрали момента!), веселбата

тъкмо започва. Станцията на метрото „Чаринг Крос“, подобна на невидим гигант, току-що е изплюла най-голямото количество пътници за деня, и този поток от човешки същества нахлува по улиците. Появяват се стотици чиновници, облечени в черно, порой от едноцветна еднаквост потича към канцелариите, които всеки миг ще го погълнат. Фактът, че са толкова многобройни и забързани, ги прави смешни, но въпреки това лицата на всички до един са сериозни и неподвижни, като че ли мислите им са съсредоточени върху нещо особено възвишено — и това ги прави още по-смешни.

— Балът, балът, на по-гре-бал-ни-те агенти... — припява Каролайн като малко дете. Шегата отдавна вече не е смешна, но на нея ѝ харесва, защото ѝ е добре позната.

На Шугър не може да се угоди толкова лесно — всички добре познати неща ѝ намирисват на капан. Да споделиш една остаряла шегата, да запееш забравена песен — това за нея е признание за капитулация, признание, че най-сетне си се примирил със съдбата. А горе, в небесата, богините на съдбата ни гледат, и чуят ли нещо подобно, започват да шушукат помежду си: „аха, тази там се чувства много добре в сегашното си положение — променим ли нещо, само ще я объркаме“. Но Шугър е твърдо решена да не бъде като останалите. Когато и да погледнат надолу, те ще я видят застанала встрани от стадото, готова за мига, когато промяната ще докосне челото ѝ като с вълшебна пръчица.

Така че гъмжащите наоколо чиновници не могат вече да бъдат „погребални агенти“. Какви да бъдат тогава? (Разбира се, скучната истина е, че са чиновници — но това не ѝ върши работа; никой досега не е успял да се измъкне и да се добере до по-добър живот без помощта на въображението.) Добре тогава... те са огромен брой гости на тържествен прием, които се спасяват от някакъв луксозен хотел — ето какво са! Вдигната е била тревога — пожар! Потоп! Да се спасява кой как може! Шугър хвърля поглед към Каролайн и се чуди дали да ѝ съобщи новото си прозрение. Но широката усмивка на по-възрастната жена ѝ се струва простовата, и Шугър се отказва от идеята си. Нека Каролайн съхрани любимите си погребални агенти.

Междувременно чиновниците са навсякъде — изсипват се от омнибусите, вървят в десетки посоки, стиснали храната си за обяд в пакети, завързани с канап. И непрекъснато пристигат с трополене нови

и нови омнибуси, горните им платформи са претъпкани с чиновници, които потръпват, изложени на студения вятър.

— Де да можеше да завали — Каролайн се хили злорадо, припомняйки си как последния път двете с Шугър стояха на завет и се превиваха от смях, докато омнибусите превозваха чиновници под страхотен порой. Тези, които седяха вътре, си бяха добре, но нещастниците по платформите се бяха сгушили жалостиво под безброй отворени чадъри. — Каква гледка! — беше изпищяла тя възторжено. Сега сключва молитвено облечените си в ръкавици ръце, сякаш умолява небесата да се отворят и да изпратят порой, за да се наслади отново на същата картина. Но днес небесата са затворени.

Под благотворните слънчеви лъчи улиците стават все по-оживени, настава същински хаос от пешеходци и велосипедисти, и много малко от тях правят разлика между платно и тротоар. През тълпите от чиновници бавно си проправят път лъскавите покрити файтони на евреите-комисионери. До тях се перчат дамите на финансовия елит, салонни кученца потреперват от студ в скутовете им. Търговци на едро, които държат главите си видимо по-високо вирнати от търговците на дребно, слизат от файтоните и си разчистват път с широк размах на бастуните.

Все пак действителните размери на този парад могат да бъдат оценени единствено от средата на Трафалгар Скуеър, докато тълпите чиновници текат наоколо като река, като огромна армия, заобиколила паметника на адмирал Нелсън. Шугър и Каролайн трябва само да си проправят път до самия площад, като държат високо нагоре и напред кесиите със сладкиши. На всяка крачка мъжете им правят път — по-несведущите отстъпват почтително, по-проницателните с отвращение.

Внезапно Шугър и Каролайн се сдобиват с огромно пространство изцяло на тяхно разположение. Облягат се на пиедестала на един от каменните лъвове, ядат пасти, отметнали назад глави, и облизват капки сметана от ръкавиците си. От гледна точка на добрите нрави със същия успех биха могли да ближат публично сперма. Почтената жена яде паста само от чиния — в сладкарницата на някой хотел или поне на голям магазин, въпреки че няма никаква гаранция на кого или какво рискува да се натъкне почтената жена на такова място, чиито врати са отворени за всекиго.

Все пак на Трафалгар Скуеър шокиращото поведение не се набива толкова на очи; тук в крайна сметка винаги има много чужденци, и винаги е пълно с гълъби, а кой може да следи за съвършеното спазване на приличието сред толкова много мръсотия и пърхащи криле? Представителите на класата, която държи на тези неща (лейди Констанс Бриджлоу е една от тях, но ще мине още много време, докато се запознаете с нея) биха ви казали, че през последните години тези ужасни същества (определението се отнася до гълъбите, а кой знае, може би и до чужденците) са окуражавани да идват тук поради официалното разрешение на площада да се постави сергия, на която продават храна за птици в хартиени фунийки — по половин пенс всяка. Когато изяждат сладкишите, Шугър и Каролайн си купуват по една фунийка, заради удоволствието да се видят една друга покрити отгоре до долу с накацалите по тях гълъби.

Идеята е на Каролайн; потокът от чиновници е изтънял, повечето са потънали в посолства, банки и канцеларии; пък и без това вече са й омръзнали. (Преди да изгуби добродетелта си, Каролайн беше способна да се занимава с часове с бродерия или да наблюдава също толкова дълго бавното примигване на едно бебе; напоследък не е в състояние да се съсредоточи и върху оргазъм — разбира се, не своя — който е предизвикан от собственото ѝ тяло.)

Що се отнася до Шугър, какво ли ѝ се струва забавно? Тя наблюдава Каролайн с добросърдечна усмивка като майка, която не може да повярва колко простички неща развеселяват детето ѝ — въпреки че от тях двете Каролайн е майка, а Шугър — момиче, още не навършило двайсет години. Ако хвърлянето на храна на ято недисциплинирани стари птици не ѝ доставя удоволствие, какво ли я радва тогава? О, за да разберете това, трябва да навлезете дълбоко в душата ѝ, по-дълбоко, отколкото е стигал някой досега.

Аз мога да отговоря на някои по-прости въпроси. На колко години е Шугър? Деветнайсет. Откога е проститутка? Вече шест години. Направите ли една проста сметка, получавате доста смущаващ отговор, особено като се има предвид, че по онова време момичетата навлизат в пубертета на петнайсет–шестнайсетгодишна възраст. От друга страна, Шугър винаги е била преждевременно развита — и забележителна. Дори когато беше новопосветена в занаята, се

открояваше на мизерния фон в Сейнт Джайлс — въздържано, сериозно дете наред врявата, грубоватите смехове и пьянското веселие.

— Особена е тази Шугър — казваха другите проститутки. — Далече ще стигне.

Така и стана. Тя вече живее на Силвър Стрийт — същински рай в сравнение с Чърч Лейн. Но ако в представите им тя кръстосва своя район с елегантна походка и опънато чадърче, представите им са погрешни. Тя не излиза почти никога, стои затворена в стаята си — съвсем сама. Останалите проститутки от Силвър Стрийт, които работят в съседните заведения, са направо скандализирани от малобройните ангажименти на Шугър — един клиент дневно, понякога дори нито един. За каква се мисли пък тая? Носят се слухове, че карала мъжете да плащат различно — от един вземала пет шилинга, от друг — цели две гвинеи. Какви номера разиграва наистина?

В едно отношение всички са единомисленици: поведението на това момиче е много странно. Стои будна по цяла нощ, дори когато вече няма никаква възможност да се явят клиенти. Какво прави в стаята си, ако не спи, че държи запалени и всички лампи? Освен това яде странни неща — веднъж я видели да дъвче суров домати. Мие зъбите си със специален прах за почистване след всяко ядене, а после си плакне устата с някаква водниста течност, която си купува на шишенца от аптеката. Никога не слага руж, страните ѝ са ужасяващо бледи, никога не пие силни напитки, освен ако някой мъж не я накара (дори в такива случаи, ако успее да го накара да ѝ обърне гръб, веднага изплюва питието или излива чашата в някоя ваза). И какво пие при това положение? Чай, какао, вода — при това, ако съдим по вечно напуканите ѝ устни, в много малки количества.

Странно, нали? При това не сте чули и половината, ако се вярва на останалите проститутки. Шугър знае да чете и пише, но нещата не стигат дотук — на нея четенето и писането *действително* ѝ доставят удоволствие. Качествата ѝ на любовница може да се легендарни сред светските мъже, но репутацията ѝ в онези кръгове не може да се сравнява с името, което си е изградила сред колежките си — наричат я „оная, дето чете всички книги“. Хем не евтини романчета — дебели книги с толкова страници, че и най-умното момиче сред обитателките на Чърч Лейн не би могло да се надява да изчете някоя от тях до края.

„Ще окъоравееш, да знаеш“ — все повтарят посестримите й. Питат я също: „Никога ли не ти се случва да си кажеш — стига толкова, тази ще ми е последната книга?“ Но на Шугър книгите никога не й стигат. Откакто се пренесе в Уест Енд, Шугър често прекосява Хайд Парк, минава моста над езерото и отива в Найтсбридж, за да посети двете елегантни сгради в джорджиански стил на Тревър Скуеър, които може и да приличат на луксозни публични домове, но всъщност принадлежат на обществената библиотека. На всичкото отгоре купува вестници и списания, и то такива, в които няма никакви картинки, дори и тези, на които пише, че са само за господа.

Въпреки всичко най-много пари дава за дрехи. Дори по стандартите в Уест Енд тоалетите на Шугър са забележителни — а сред мизерията на Чърч Стрийт бяха направо зашеметяващи. Вместо да купи някой захвърлен тоалет на втора ръка от битпазара на Петикоут Лейн, или поне някоя прилична имитация на елегантна и модна рокля от евтините магазинчета в Сохо, тя пести и последното пени, докато успее да си купи дреха, която създава впечатлението, че най-прочутата дамска шивачка я е правила специално за нея. Такива илюзии, макар да се продават в универсалните магазини, не са никак евтини. Самите имена на платовете — левантинско букле, гофриран сатен, алжерина, цветовете им — светъл гранат, опушен нефрит — звучат толкова екзотично, че другите уличници подбелват очи само като слушат обясненията на Шугър.

— Как може да си даваш толкова труд — бе казала веднъж една от тях, — за дрехи, които се свалят след пет минути, и мъжете тъпчат отгоре им?

Само че мъжете, които идват при Шугър, остават в стаята й много по-дълго от пет минути. Някои от тях стоят с часове, а когато Шугър излезе от стаята, създава впечатление, че изобщо не се е събличала. Какво прави с тях вътре наистина?

— Разговаряме — отвръща тя на всеки, който се осмели да й зададе този въпрос. Дразнещ отговор, съпроводен с мрачна усмивка, но той не се покрива напълно с истината. Избере ли си мъж, Шугър е готова на всичко. Ако искат традиционен секс, тя не възразява, макар че аналният и оралният са за предпочитане — по-чисто е, пък и не береш страхове за нежелана бременност. Гласът й си остана леко хрипкав, след като един от малцината клиенти, когото не бе успяла да

задоволи напълно, притисна острието на ножа си прекалено дълбоко в гърлото ѝ. Тогава беше петнайсетгодишна.

Но това, което Шугър предлага на клиентите си, не е покорно приемане на всяка перверзия. Покорността и покварата са евтина стока. Всяка беззъба вещица е готова да направи всичко, което мъжът поиска от нея — само срещу няколко пенса за джин. Шугър е толкова ценна, защото е способна на всичко, което би сторила най-отчаяната и долна уличница, и през цялото време от устата ѝ няма да слезе детински невинната усмивка. Най-ценната рядкост в професията на Шугър е момиче с вид на девственица, което е способно да потъне в помийната яма на покварата и да изплува, ухаейки на рози, с все същия дружелюбен поглед на кокер-шпаньол, с усмивка, сияйна като опрощение на греховете. Мъжете се връщат при нея отново и отново, търсят я по име, убедени, че слабостта ѝ към предпочитания от тях порок се равнява на тяхната; а другите проститутки само клатят глави в неволно възхищение, като наблюдават как Шугър оплита клиентите си.

Ако някоя от тях проявява неприязън, Шугър прави всичко възможно да я очарова. Тогава ѝ идва на помощ невероятната ѝ памет — тя като че ли е в състояние да си припомни всяка подробност, която някой някога е споделил с нея. „Как се справя сестра ти в Австралия?“ пита тя стара позната, с която не са се срещали от една година. „Онзи тип, О’Съливан от Бризбейн, ожени ли се за нея?“ Очите ѝ преливат от искрена загриженост, или нещо, което толкова наподобява загриженост, че и най-суровата уличница се трогва.

Забележителната памет на Шугър ѝ помага и по отношение на мъжете. Разправят, че музиката укротява и най-жестокия звяр, но Шугър е открила друг метод да умиротворява всеки грубиян: припомня си ясно мнението му за профсъюзите, или за неоспоримите предимства на черното енфие пред кафявото.

— Разбира се, че ви помня! — заявява тя на отвратителния орангутан, който преди две години бе извивал така жестоко зърната на гърдите ѝ, че тя едва не припадна от болка. — Нали вие бяхте джентълменът, който ми обясни, че пожарът на Тули Стрийт е дело на руски еврей-царисти?

Като погука още малко по този начин, и клиентът започва да я хвали до небесата.

Наистина е жалко, че ум като този на Шугър не е попаднал в глава на мъж, а вместо това се гърчи притеснено в крехката черепна кутия на едно момиче. Какъв би бил приносът на такъв ум за Британската империя!

— 'Звиняаавайте, уважаеми дами!

Каролайн и Шугър се обръщат рязко и виждат малко зад тях мъж с фотоапарат на триножник, който практикува хобито си на площада. Той е плах на вид, с тъмни вежди, брадата му е огромна, като на писателя Тролъп, облечен е с карирано палто. Жените решават, че пречат на чудовищното око на обектива.

— О, не, неее, уважаеми дами! — възразява той, когато двете отскачат встрани. — За мен ще е чест! Каква чест, да запечатам образите ви за вечни времена!

Двете се споглеждат с усмивка — още един любител-фотограф, прирастен към хобито си като спиритист и луд за връзване като всички подобни нему. Този човек като че ли е способен да омагьоса птиците, за да позират за снимката му — ако пък не е, поне е достатъчно щедър, за да купи на късметлиите-минувачи фунийка храна за птици. Ако пък те вече са си купили, какво по-хубаво от това!

— Наистина съм ви благодарен, госпожи! Ако може застанете мъничко по-далеч една от друга...

Двете жени се кискат и превземат, докато птиците пърхат около тях, кацат по шапките им, драскат с нокти протегнатите им ръце, разполагат се по раменете им — навсякъде, където видят семенца. Въпреки постоянното пърхане на криле в близост до очите им, те се стараят да не мигат, надяват се, че ще изглеждат възможно най-добре в решителния момент.

Фотографът ту пъха глава в черната качулка, ту я вади отново навън, цялото му тяло е напрегнато, а сетне потръпва от нахлулото облекчение. Вътре, в камерата, се раждат по химически път образите на Шугър и Каролайн.

— Хиляди благодарности, уважаеми дами — казва той най-сетне, и те съзнават, че се сбогува с тях — че не им казва довиждане, а сбогом. Взел е от тях това, което му е трябвало.

— Чу ли го какво каза? — пита Каролайн, докато двете го наблюдават как отнася трофея си някъде към Чаринг Крос. — За вечни времена, така каза. За вечни времена. Не ще да е вярно, а?

— Кой знае — отвърща замислено Шугър. — Била съм веднъж във фотографско ателие, стоях до фотографа в тъмната стаичка, докато промиваше снимките.

Тя си припомня как стоеше със затаен дъх, озарена от червената светлина, и наблюдаваше как образите изплуват постепенно в плитката вана, пълна с химикали — като привидения, като стигма. Обмисля дали си струва да разкаже на Каролайн всичко това, но съзнава, че ще трябва да ѝ обяснява всяка отделна дума.

— Снимките се вадят от ваничка — казва тя накрая, — и знаеш ли какво! Миришат ужасно. Нещо, което мирише така, не може да бъде вечно, в това поне съм сигурна.

Гъстият бретон прикрива смръщеното ѝ чело; всъщност не е толкова убедена в това, което казва.

Пита се дали снимките, които ѝ бяха направени в онова ателие, ще останат за вечни времена и се надява да не е така. По онова време, докато вършеше тази работа, не я измъчваха никакви притеснения. Позираще гола до екзотични растения в саксии, само по чорапи в легло с балдахин, седнала във вана с хладка вода. Дори не се налагаше някой да я пипа! Но напоследък започна да съжалява за тогавашното си решение — откакто един от клиентите ѝ измъкна изтъркана от пипане снимка на смутено на вид голо момиче и настоя Шугър да заеме точно същата поза с точно същата четка с дълга дръжка, която той предвидливо си беше донесъл. Едва тогава Шугър започна да разбира какво означава да бъдеш Шугър, Лоти или Луси, прикована завинаги в едно малко квадратно картонче, което всеки непознат може да оглежда на воля. Каквито и да бяха униженията, на които бе подлагана, останала насаме с клиента в своята спалня, те изчезваха в мига, в който приключе, полузабравени още докато бършеше потта от тялото си. Но да бъдеш фиксирана с помощта на химикали във времето и да те предават от ръка на ръка — такава голота не може да бъде прикрита никога.

Сигурно, ако сега ви покажа някои снимки на Шугър, вие ще си кажете, че не е имала повод за безпокойство. Та те са очарователни, така ще кажете вие — невинни, старомодни, дори излъчват някаква особена изисканост! Само след едно столетие и нещо — или, да кажем, след единайсет дузини години — те биха били подходящи за отпечатване навсякъде, и никой няма да се притеснява от мисълта, че

биха могли да покварят или развратят по-впечатлителните. Дори биха придобили ореол на артистичност, ако бъдат поместени в някой от потушителите на отминали скандали — някой от онези луксозни фотоалбуми, които хората слагат на салонните си масички. „Неизвестна проститутка, около 1875 година“ — такъв ще бъде надписът в албума, а може ли човек да си представи нещо по-анонимно от това? Но вие не осъзнавате истинската причина за срама, който изпитва Шугър.

— Ама представи си все пак — настоява Каролайн. — Да те има на снимка стотици години след като си умряла... И ако съм направила някаква физиономия, такава ще си остана завинаги... Направо тръпки ме побиват.

Шугър гали разсеяно пакета в ръцете си, докато се опитва да измисли как да насочи разговора към по-безобидни теми. Хвърля поглед през площада, към Националната галерия, и мъчителният спомен за онзи клиент с четката избледнява.

— Ами рисуваните портрети? — пита тя, припомняйки си прекаления възторг, с който Каролайн говореше за някакъв студент в художествената академия, който ѝ беше пробутал вместо пари някакъв пейзаж, уж на йоркширските долини. — Не потръпваш ли при мисълта за тях?

— То не е същото — отвърща Каролайн. — Те са... ами на тях са нарисувани все крале и разни такива, нали разбираш.

Шугър подбира едно лукаво котешко изкискване от енциклопедичния набор смехове, с които разполага.

— Кити Бел има истински портрет, не помниш ли? Нали я нарисува онзи дърт пръч от Кралската академия, дето толкова си падна по нея? Дори го имаше по изложбите, двете с Кити ходехме да го гледаме. „Цветарка“, така го бяха кръстили.

— Ооо... права си. Хем е уличница в червата.

Шугър издува устни.

— Завиждаш, а? Я си представи, Кади, какво ли би било, ако някой художник те помоли да му позираш? Ти си седиш и не мърдаш, той работи, и после, накрая, ти дава портрета ти, с маслени бои, като... като твоё отражение, като спомен как си изглеждала през един ден от живота си, когато си била хубава и си се погледнала в огледалото.

Каролайн облизва замислено вътрешността на хартиената кесия, почти прелъстена от образа, който рисува Шугър, но изпълнена със съмнения, че това е заблуда. Но Шугър мисли не на шега, че Каролайн би била отличен модел: малкото, хубавко личице, стегнатото тяло на по-възрастната жена са далеч по-подходящи да бъдат изобразени на картина от нейната висока и кокалеста фигура. Представя си как раменете на Каролайн се издигат над деколтето на вечерна рокля, с безукорна, гладка като праскова кожа, и сравнява това розово видение с нездравата бледност на собственото си тяло, с обсипаните с лунички плоски гърди, над които изхвъркналите ключици се очертават като дръжки на цедка. Разбира се, модният силует на седемдесетте години изисква дори още по-подчертана безплътност, като на силфида, но модните тенденции са едно, а това, което една жена счита дълбоко в себе си за женствено — съвсем друго. Магазините са пълни до тавана с евтини отпечатьци на женски лица, които приличат досущ на Каролайн — тези лица са вездесъщи, гледат те от сапунените опаковки и от каменните барелефи по обществените сгради. Нима това не е доказателство, че Каролайн е близо до идеала за женска красота? Поне според Шугър истината е такава. Разбира се, чела е в списанията за прерафаелитите, но това е всичко; не би разпознала Бърн-Джоунс или Росети, дори да легнат върху нея. (Не че такава среща е статистически вероятна — двама художници на двеста хиляди проститутки).

Лицето на Каролайн изплува от хартиената кесия — на брадичката ѝ има сметанено петънце. След като се е насладила за миг на представата да бъде муза на художник и да презре парите в името на славата да се сдобие със собствен рисуван портрет, тя решава да я отхвърли.

— Не, благодарая — изфъфля тя, дъвчейки. Тонът ѝ говори, че не е лесно да бъде мината. — Едно съм научила досега — хванеш ли се на нещо, дет' не го разбираш, все ще си прекарана, хем без да усетиш как е станало.

Шугър хвърля на земята смачканата кесия и отръсква полите си от нападалите по тях трохи и семенца.

— Да тръгваме ли? — предлага тя, вдига ръка към лицето на Каролайн и нежно избърсва сметаната от брадичката ѝ. По-възрастната жена трепва леко, стресната от неочакваната физическа близост извън работно време.

Минава осем часът. Балът на погребалните агенти е приключил, улиците отново са опустели. Първо фабричните работници, и тези, които се наемат на ден, сега и чиновниците — градът поглъща цели армии работещи хора и още не е заситен. Цял ден пристигат нови постъпления от всички краища на Англия, от всички краища на света. А през нощта Темза поглъща ненужното.

Каролайн се прозява — почернелият зъб се откроява сред белотата на останалите. Шугър също се прозява, но прикрива изискано уста с облечена в ръкавица ръка.

— Божичко, легна ли, ще захъркам мигновено — казва повъзрастната жена.

— И аз — съгласява се Шугър.

— Събудих се много рано. Някакъв файтон се разби на Чърч Лейн, виждах го от прозореца си, беше наблизко колкото... — тя посочва крал Джордж — ей тая статуя.

— Пострада ли някой?

— Май умряла някаква жена. Труп носеше полицаят, с рокля.

Шугър се замисля дали да направи на Кади забележка за погрешния словоред — я да си представим мрачния, мустакат полицай с подала се изпод куртката фуста! Вместо това пита:

— Познаваше ли я?

Каролайн примигва глупаво. И през ум не ѝ е минало да си зададе този въпрос.

— Божичкооо... ами не знам! Като си помисля, че може... — тя бръчка чело в опит да се досети коя от приятелките ѝ от занаята може да е била на улицата толкова рано сутринта. — Я да си вървя.

— Аз също трябва да се прибирам — кимва Шугър. — Иначе заведението на госпожа Кастауей ще загуби доброто си име.

Усмивката ѝ е от тези, които хора като Каролайн не могат да разберат.

Прегръщат се леко, и както винаги в такива случаи Каролайн установява с учудване колко неловка и плаха е прегръдката на Шугър; тялото на това момиче, пословично податливо в мъжки ръце, е тромаво и вдървено в прегръдката на приятел. Тежкия пакет хартия, който се полюлява в ръката на Шугър, се удря в хълбока на Каролайн — твърд като къс дърво.

— Ела ми на гости — Каролайн освобождава Шугър от прегръдката си.

— Ще дойда — обещава Шугър, и по бледото ѝ лице най-сетне плъзва лека руменина.

След кого да вървите ли? Не следвайте Каролайн — тя може само да ви върне там, където вече сте били. А мястото е толкова мизерно! Последвайте Шугър и няма да съжалявате.

Шугър не си губи времето да проследява с поглед Каролайн, а напуска забързано площада. Почти тичешком, сякаш я преследват главорези с намерение да я убият, тя се отправя към Хеймаркет.

— С мен ще стигнеш по-бързо, госпожичке! — провиква се един файтонджия от пиацата за наемни файтони. Тонът му подсказва недвусмислено, че е прозрял истината под елегантните ѝ одежди.

— Мож' и да пояздиш, ако ти се иска! — подмята той, а останалите файтонджии избухват в смях. Дори конете започват да пръхтят.

Шугър върви невъзмутимо по тротоара — гърбът изправен, погледът право напред. За нея другите хора по улиците не съществуват. Мъжете, които се шляят край едно открито кафене, отстъпват, за да не ги блъсне тежкият пакет, който се полюлява в едната ѝ ръка. Един лепач на афиши придърпва кофата си по-близо до стълба, на който разлепва плаката, от страх, че тя може да я ритне и да разлее лепливата течност по тротоара. Някакъв джентълмен с доста подпухнали очи — пристигнал наскоро от Америка, ако се съди по шапката и панталоните му — я оглежда от главата до бързо пристъпващите крака; невинността му ще оцелее най-много до довечера, когато цели ята уличници ще накацат из Хеймаркет и ще го обсипват с предложния на всяка крачка.

— Пардон, мадам — мънка той, когато Шугър профучава край него.

Тя минава все така забързано по Грейт Уиндмил Огрийт, край „Сейнт Питър'с“, където по-късно се събира каймакът на детската проституция, а после и край хотел „Аргил“, където точно сега мъже, считани за каймака на висшата аристокрация, хъркат пияни и се ваят заедно със задрямали проститутки с мокри от шампанско тела. Шугър завива целенасочено по ъглите, прекосява забързано тесните улички,

претичва през широки търговски улици, без изобщо да поглежда встрани, досущ като котка със съвсем определена идея, породила се в котешкия ѝ мозък.

Не спира нито за миг, докато не се озовава на Голдън Скуеър, откъдето се виждат ясно покривът и комините на заведението на госпожа Кастауей, и хаотичното движение по Силвър Стрийт. Тогава, когато ѝ остава да измине само няколко ярда, тя не може да се принуди да ги извърви и да похлопа на вратата на дома, в който живее. Под зелената коприна я е избила пот — но не от бързането, а от ново притеснение. Обръща се, притиска пакета към гърдите си, и тръгва с колеблива крачка обратно към Риджънт Стрийт.

На каменните стъпала на „Възнесение на светата Дева“, църквата на Уорик Стрийт, едно дете с неопределен пол лежи увито в жълтеникаво одеяло, по което блещукат капчици разтопен скреж. На бледата слънчева светлина сополите под носа му приличат на потекъл яйчен жълтък; отвратена, Шугър отвръща поглед. Независимо от това дали в момента е живо или мъртво, това дете е осъдено — на този свят е невъзможно да спасиш някой друг, освен самия себе си. Господ подхвърля храна, топлина и любов, достатъчни за стотина човешки същества, на стотици милиони и се забавлява, наблюдавайки как се опитват да си ги поделят. Един хляб и една риба на пет хиляди нещастници — хубава шега.

Шугър вече е прекосила улицата, когато спира, защото до слуха ѝ долита някакъв глас — едва чут хрипкав стон, някакви звуци, които може да са нечленоразделни, но може да се разтълкуват като „моля“ или „мама“. Тя се обръща и установява, че детето е живо и будно, и че прави някакви знаци, измъкнало ръце изпод мръсния вълнен пашкул. Строгата фасада на църквата, иззидана от нови червени тухли без прозорци в ниската си част, с шпионки, изрязани в тъмната заключена врата, подчертава своята непристъпност за антикатолически настроени бунтари — и за деца, търсещи подаяния.

Шугър се поколебава, поклаща се ту на пети, ту на пръсти, чувства как потта се стича по краката под високите ѝ обувки, надолу към пръстите. Не обича да се връща назад, когато веднъж вече е решила да върви напред — вече е пресякла улицата и връщане няма. При това цялата работа е безнадеждна — не може да се люби с повече от стотина мъже дневно, а дори да го прави и да дава всичките си

приходи на гладуващите деца, това няма да предизвика никаква трайна промяна.

Накрая, докато сърцето се блъска в гърдите ѝ, тя измъква една монета от кадифената си кесийка и я хвърля през улицата. Прицелът ѝ е добър и монетата пада точно в гънките на жълтото одеяло. Отново обръща гръб, така и не разбрала какъв е полът на детето; но това няма особено значение — след ден, седмица или месец това дете ще потъне в небитието като куп отпадъци, отмити в канавките на Лондон. Проклет да е Бог и ужасното му, мръсно творение.

Шугър продължава да върви, приковала насълзените си очи в широката Риджънт Стрийт, която се простира пред нея в целия си блясък. Има нужда от сън. Да, ако толкова искате да знаете, тя страда, страда толкова ужасно, че смъртта би ѝ донесла облекчение — това или решението да посегне на нечий друг живот. И едното, и другото ще свършат работа. При всички положения е необходим решителен удар, който да предизвика освобождението ѝ.

Тези размисли не са предизвикани от срещата с Каролайн; Каролайн, както вече знаете, няма особено значение — няма и никакви претенции.

Не, това, което подложи търпението на Шугър на такова крайно изпитание, е друго — необходимостта да бъде мила и търпелива през целия вчерашен ден и последвалата го нощ, докато седеше край смъртния одър на една своя приятелка на име Елизабет, в някакъв вмирикан бордей в Севън Дайълс. Колко дълго и протяжно умираше Елизабет, и през цялото време стискаше здраво ръката на Шугър! Ръката ѝ беше костелива, влажна от студена пот — толкова дълги часове! Само при спомена за преживяното ръцете на самата Шугър се изпотяват, кожата започва да я сърби и да щипе под напудрената подплата на ръкавиците.

Но занаятът на проститутката си има своите предимства и сега тя ще се възползва от едно от тях. Общоприетите правила за облеклото, което се носи въвн от къщи, са напълно ясни за тези, които ги познават — мъжете могат да носят ръкавици, а могат и да не носят, както те предпочитат; бедните, дрипави жени нямат право да носят ръкавици (дори самата представа за такова нещо е смешна!) — в противен случай някой полицаи неминуемо ще ги попита откъде са ги взели; допустимо е една почтена жена от по-низшите класи, особено ако носи

пеленаче, да е без ръкавици; но една дама не сваля ръкавиците си при никакви обстоятелства, докато не се озове под покрив, на сигурно място. Шугър е облечена като дама, и съответно за нищо на света не може да разголва публично крайниците си.

Въпреки това, връхче по връхче, пръст по пръст, Шугър смъква в движение меката зелена кожа от ръцете си. Оголената ѝ бяла, запотена кожа проблясва на слънчевата светлина. Тя въздъхва дълбоко от облекчение — същата въздишка се изтръгва от нея, когато някой мъж е сторил с тялото ѝ всичко, което му е дошло на ума — и размахва на хладния въздух ръцете си с напукана и белеща се кожа.

Последвайте Шугър по широката, внушителна, просторна Риджънт Стрийт — възхитете се на тези пищни, подобни на дворци сгради, които се простират надалеч и потъват в бледа мъгла в далечината, някъде в архитектурната безкрайност; на тези безкрайни редици от хиляди еднакво оформени прозорци; на блестящото улично платно, почистено от снега — всичко това е категорична изява на намерение, декларация, че предстои светло бъдеще, когато квартали като Сейнт Джайлс и Сохо с техните лабиринти от тесни улички, схлупени къщурки и мръсни ъгълчета, претъпкани с човешки отрепки, ще бъдат пометени и заместени от един нов Лондон, който ще изглежда от край до край като Риджънт Стрийт — чист, просторен и подреден.

В този утринен час търговската улица вече е оживена — това не е налудничавата блъсканица на летния сезон, но пак е достатъчно впечатляваща. Файтони трополят напред-назад, брадати господа, в тъмни одежди прекосяват, претичвайки, пътя им, край канавките крачат напред-назад хора, които разнасят окачени по тях реклами, малко по-нататък трима метачи, са се събрали над отвора на един канал и избутват с метлите си надолу, през решетката, смес от киша, мръсотия и конска тор. Но още докато се трудят, край тях минава екипаж, претъпкан с търговци от провинцията, и оставя подир себе си дълга следа от конски фъшкии.

Наблизо се заковава на място един омнибус и неколцина пътници слизат от него. Един от тях, прилично облечен мъж, среден на ръст, е по-забързан, отколкото е допустимо за човек с добро поведение, и в бързината едва не нагазва в натрупаната мръсотия; отскача назад тъкмо навреме, като уличен клоун, който изпълнява номерата си пред

цвилещите от смях обитатели на Севън Дайълс. Смутен, той сваля шапката си, и продължава вече по-предпазливо. Забележително е как освободената от шапката коса се развява около главата му. От челото надолу видът му е крайно сериозен, дори тревожен — като че ли е закъснял за работа и се безпокои, че ще го мъмрят, но от челото нагоре е истинска забава — развяващо се на вси страни изобилие от златисти къдрици, подобни на малко, пухкаво животинче, което е паднало от небето върху главата му, вкопчило се е в нея и няма никакво намерение да се махне оттам.

Шугър се усмихва, облекчена от мисълта, че погледът ѝ най-сетне е паднал върху нещо забавно; притисна отново пакета към гърдите си, и тръгва лениво надолу по улицата. Трябва ѝ да повърви само още няколко минути по този павиран бряг, озовала се за миг в бъдещето на Лондон, и ще събере сили да се прибере.

Оставете сега Шугър за малко; тя копнее да върви съвсем сама, непозната за никого. Вече е забравила мъжа със смешната коса, когото вие сигурно счетохте за обикновен минувач, просто цветно петно, поставено за колорит, за да ви откъсне за кратко от мислите за хората, с които държите да се запознаете. Сложете край на ленивите мечти. Прекосете лъскавия Рубикон на Риджънт Стрийт, но внимавайте да не ви бутне някоя кола и да не нагазите в конските фъшкии; и проследете внимателно онзи смешен човек.

Каквото и да правите, не допускайте фигурата му да се стопи в тълпата — защото всъщност той е много важна личност, и ако го следвате, ще ви отведе на много по-високо място, отколкото бихте могли да си представите.

[1] Gateaux (фр.). — Сладкиши. — Бел.прев. ↑

ТРИ

Уилям Ракъм, който един ден ще застане начело на веригата парфюмерийни фабрики „Ракъм“, но засега не оправдава очакванията на близките си, счита, че се нуждае отчаяно от нова шапка. Затова бърза толкова. Затова е по-добре и вие да престанете да зяпате подир полюшващите се фусти на отдалечаващата се Шугър, да престанете да се взирате в изхвъркналите лопатки на гърба ѝ, в тънката талия и кичурите червеникава коса, изплъзнали се изпод шапката ѝ, и вместо това да хукнете подир Уилям Ракъм.

Колебаете се. Шугър се прибира в публичния дом със странното наименование „При госпожа Кастауей“^[1]. Искате ви се да видите как изглежда един публичен дом отвътре, нали? Защо да пропуснете това, което предстои да се случи, и то за да вървите по петите на някакъв непознат, на някакъв... мъж? Разбира се, онази подскачаща купчина златиста коса беше забавна гледка, но като изключим това, у него нямаше нищо кой знае колко интересно — особено ако го сравним с жената, която едва сте започнали да опознавате.

Но Уилям Ракъм един ден ще оглави парфюмериите „Ракъм“. Шеф на парфюмерийна верига! Ако искате да се издигнете в света, не можете да си позволите да се мотае в компанията на проститутки. Трябва да намерите сили в себе си и да проявите изключителен интерес към въпроса защо Уилям Ракъм се нуждае така отчаяно от нова шапка. Ще се опитам да ви бъда от полза, доколкото мога.

Той държи старата си шапка в ръка, защото предпочита да ходи гологлав в един свят, в който всички мъже носят шапки — дотолкова се срамува от старомодно високата шапка с оръфана периферия. Разбира се, независимо от това дали тя е на тавата или в ръката му, хората ще го зяпат съжалително, точно както го гледаха вътре в омнибуса... наистина ли си мислят, че той не забелязва подигравателните им усмивчици? О, Господи! Как е възможно да се стигне дотук! Нещата от живота са в съзаклатие... но не, не е редно да отправя такива обвинителни обобщения... По-скоро би могло да се каже, че някои

враждебни елементи на този живот са против него, и засега той не вижда начин да се пребори с този заговор.

Но накрая той със сигурност ще победи; трябва да победи, защото е убеден, че неговото лично щастие е жизнено-важно за една по-обхватна житейска схема. Не си е въобразил, че има по-голямо право на щастие от повечето хора, не, нищо подобно. По-скоро личната му съдба е нещо като... като опорна греда, от която зависят много други неща, и ако той бъде смазан от житейски нещастия, нещо по-голямо би рухнало заедно с него — а Животът не би допуснал такова нещо, нали?

Уилям Ракъм пристигна...

(Следите ли още мисълта ми?)

Уилям Ракъм пристигна в центъра, защото е убеден, че ако си купи шапка от Риджънт Стрийт, това ще сложи край на униженията му. Разбира се, той би могъл да си купи също толкова хубава шапка от универсалния магазин „Уайтли’с“ в Бейзуотър и да си спести целия този път, но идването му чак тук има скрита подбуда, или по-скоро две скрити подбуди. Първо, предпочита да не го виждат в „Уайтли’с“, след като на не една от изисканите вечери, на които го канят, той публично е окачествявал магазина като „безнадеждно вулгарен“. Между другото, и мястото, към което се е насочил, е безнадеждно вулгарно, но тук шансовете да срещне някой познат са значително по-малки. Освен това, не иска да изпуска от поглед Клара, прислужницата на жена си.

Защо ли? О, всичко е много заплетено и долнопробно. След като наскоро бе принуден да проследи внимателно сметките за домакинските разходи, Уилям Ракъм стигна до извода, че прислужниците му го крадат — и то не само по някоя друга свещ или парче бекон, а че крадат безобразно. Несъмнено са решили да се възползват от болестта на жена му и от собственото му нежелание да се занимава с дребни сметки, но много грешат, ако са си въобразили, че той нищо не забелязва. Много грешат!

Затова вчера следобед, след като жена му привърши с изреждането на всичко, което искаше да ѝ бъде купено от центъра на следната утрин, Уилям (който подслушваше на вратата) реши, че долавя пристъпа на алчност у прислужницата. Наблюдавайки как Клара слиза по стълбата, той имаше чувството, че вижда как планове

за злоупотреба с парите за домакински нужди кипят в дребното ѝ, набито тяло, и ще прелеят всеки момент.

— Готова съм да поверя на Клара и собствения си живот — възрази Агнес с типичната за нея екзалтация, когато Уилям реши да сподели подозренията си.

— Ти може и да си готова да ѝ повериш живота си — възрази той, — но аз нямам желание да ѝ поверявам парите си.

Последва неловка пауза. Лицето на Агнес се изкриви едва забележимо от изкушението да изтъкне, че парите не са негови, а на баща му, и че ако само реши да отстъпи пред настояванията на баща си, те биха разполагали с много повече средства. Но възпитанието ѝ надделя, и Уилям реши да я възнагради с едно компромисно решение. Щеше все пак да повери на Клара парите за покупките, но щеше да нареди нещата така, че „случайно“ да се наложи да отива и той в центъра и да я съпроводи.

Така че господарят и прислужницата пристигнаха заедно на омнибуса от Нотинг Хил. Да наемат файтон беше „изключено, разбира се“ — не защото той напоследък не можеше да си позволи такива разходи (надяваше се прислужницата да го разбере правилно), а защото такова нещо би предизвикало клюки.

Напразна надежда. Разбира се, в очите на прислужницата такова решение можеше да означава само, че финансовото положение на господаря ѝ се влошава все повече. Между другото, тъкмо тя беше забелязала и колко изтъркана и демодирана е шапката му — всъщност тя беше единственият човек, който отбеляза това, тъй като напоследък той старателно отбягваше елегантните си приятели. Всяка промяна в организацията на домакинството, и всеки намек за пестеливост, колкото и разумен да беше, в очите на Клара се превръщаше в ново доказателство, че Уилям Ракъм се гърчи под ботуша на баща си като гол охлюв.

Злорадството, което я обзема при мисълта за унижението му, ѝ пречи да съобрази, че ако по някакъв начин не съумее да се измъкне от сегашното си положение, господарят ѝ ще бъде принуден да я уволни. Нейните прозрения до едно са от различен характер. Не е пропуснала да отбележи например, че господарят ѝ страхливо подминава темата за кочияша, който обещавахе да наеме от години. Отскоро като че ли е прието неписано споразумение да не се говори за появата на тази

легендарна личност. Но Клара нищо не забравя! Ами Тили, прислужницата за долния етаж? Уволниха я, когато забременя, но така и не ѝ назначиха заместница — и в крайна сметка сега Джейни се трепе много повече, отколкото се очаква от една кухненска прислужница. Ракъм все повтаря, че това било временно, но месеците си минават и нищо не се случва. Вярно, добри лични камериерки като Клара се намират трудно, но обикновените прислужнички се плодят като плъхове! Ако можеше да ѝ плаща, Ракъм би намерил някоя на момента.

Жалко положение, общо взето, с което Клара се справя, както може — което ще рече, че подчертава недоволството си по всички допустими начини, като изключим явното оскърбление.

На това се дължи и обиденото изражение, което не слиза от лицето ѝ по целия път до центъра — изражение, което потиснатият Ракъм така и не забеляза до мига, когато конете теглеха омнибуса под Марбъл Арч. Тогава си каза, че може би всички представителки на слабия пол са болнави, защото, съдейки по изражението ѝ, предположи, че прислужничката не се чувства добре.

Може би — мислеше си той в опит да се успокои — горката ми болнава Агнес не е чак такова изключение.

Уилям умишлено потегли толкова рано към центъра, за да има време, когато се върне у дома, да прегледа дълго пренебрегваните документи и отчети за положението на парфюмериите Ракъм. (Или поне да ги извади от пликовете, в които ги бе пратил баща му). После, може би утре, ще посети най-сетне фермата за лавандула — дори само за да го видят там и слухът да стигне до ушите на стария. Сигурно няма да бъде зле, ако успее да зададе на работниците във фермата няколко смислени въпроса за производството, стига да се сети за такива. Несъмнено, четенето на документацията ще му бъде от полза в това отношение — ако не го подлуди преди това.

Лудница или приют за бедни — това са двете възможности, които стоят пред него напоследък. Нима няма друг начин да напредне в обществото, освен... да пробутва на баща си един измамен образ на собствената си личност, да симулира ентусиазъм от нещо, което ненавижда? Как, в името... Не, по-добре да не се замисля над по-далечните последици — това е проклятието на по-развития ум. Трябва да посреща предизвикателствата на днешния ден едно по едно. Да си

купи нова шапка. Да не изпуска от очи Клара. Да се прибере у дома и да се заеме с документите.

Уилям Ракъм не си въобразява, че един ден ще овладее ръководенето на семейния бизнес. Нищо подобно. Амбициите му са далеч по-скромни. Ако прояви поне *някакъв* интерес, баща му може да отпусне малко повече пари. Колко ли време е необходимо, за да прегледа няколко документа? Един пропилян следобед би трябвало да е достатъчен. Наистина, навремето в Кеймбридж той беше заявил в едно студентско списание, че „дори само един ден, прекаран във вършене на неща, които не хранят мисълта, е откраднат, осакатен и изхвърлен на купището на живота“. Но студентският живот не трае вечно, нещо, което се доказва и от прическата му. И без това го проточи достатъчно.

И така, замаян и примигващ на слънцето, все още малко схванат от дългото седене в омнибуса, Уилям крачи бързо по улицата. В облечената си с ръкавица ръка той стиска ненавистната шапка; на няколко ярда пред него върви ненавистната му прислужница; а точно зад него се плъзга сянката му. Можете да го сподирите толкова отблизо, колкото и тази сянка — защото той е твърдо решен да не се обръща назад.

Там, пред него, се намира мястото, в чиито мистериозни недра, сияйно озарени от стотици лампи, ще бъде сложен край на терзанията му. Купуването на нова шапка не би трябвало да му отнеме повече от час, а Клара ще направи добре, ако се постарее да приключи дори по-бързо — ако си знае интереса. Бързо вътре, за да получи това, от което се нуждае, после също толкова бързо вън — така трябва да постъпи. Към обяд трябва да се върне у дома.

Уилям Ракъм има панорамен поглед върху гигантската остъклена фасада на универсалния магазин „Билингтън & Джой“ — сега не му пречат тълпи посетители, както последния път, когато доведе тук Агнес. Десетки големи витрини, огромни в сравнение със скромното остъкляване на повечето други магазини, подчертават колко голям и колко модерен е магазинът. Зад всяка витрина се вижда артистично аранжирано изобилие от стоки — очевидно изложени, за да им се възхищава публиката (няма и най-далечен намек, че всичко това може да бъде продадено). Стоките са елегантно разположени пред умело нарисувани декори, имитиращи интериора на изискан дом. В момента

Клара минава точно пред витрината, на която има изложени сервизи и прибори — дебелото стъкло я отделя от масата, наредена великолепно със сребърни прибори, фин китайски порцелан и чаши, пълни с вино. На фона гори убедително нарисувана камина, а в единия ъгъл, през пролуката на истинска завеса, две порцеланови ръце с бели маншети, над които се вижда ивица от черния ръкав, държат поднос с печено от папиемаше.

Тези аранжimenti са толкова впечатляващи, дотолкова приковават вниманието, че заяпалият се Уилям се препъва и едва не се просва по очи. От стената, съвсем ниско долу, стърчат куки, на които посетителите завързват кучетата си — Уилям се спъва тъкмо в една от тях. Добре, че Клара влиза през големите бели врати на „Билингтън & Джой“ малко преди него, както ѝ е наредено. Сигурно би се радвала да го види проснат на земята!

Когато влиза вътре, Уилям се опитва да я открие, но Клара вече се е изгубила в тази страна на чудесата, потънала в светлини и огледала. Докъдето поглед стига, всичко е в стъкло и кристал, навсякъде висят огледала, които умножават до безкрай галактиката от полилеи. Малкото части, които не са стъклени и кристални, лъщат така, сякаш и те са от същия материал — подът грее, всеки лакиран тезгях блести, дори косите на обслужващия персонал светят, намазани с помада. Изложените стоки също имат леко заслепяващ ефект.

Нека не забравяме, че освен множеството елегантни и жизненонеобходими вещи, „Билингтън & Джой“ продават например магнитни четки за коса, които лекуват за пет минути главоболие на нервна почва, гривни от галванизиран метал, които изпращат животворни импулси към организма, както и керамични чаши с нацупеното релефно изображение на кралицата. Но дори тези вещи са придобили по някакъв начин статуса на ексцентрични музейни експонати — като че ли са изложени с цел да предизвикат всеобщо удивление. Всъщност общият ефект до такава степен напомня на изложението в Кристъл Палас (по който е моделиран интериорът на магазина), че някои клиенти, обзети от страхопочитание, не смеят да купят нищо, да не би да нарушат аранжиментите. Фактът, че никъде не се виждат никакви цени, увеличава плахостта им — не смеят да попитат от страх, че ще се окажат неплатежоспособни.

Затова и тук се продава по-малко, отколкото може да се очаква, но поне не се краде много. За крадците и дрипавите хлапета от Чърч Лейн „Билингтън & Джой“ е нещо като Рая — тоест недостъпен за такива като тях. Шансовете им да преминат през големите бели врати на универсалния магазин са равни на шансовете да се промушат през иглено ухо.

Стоката дори не се чупи много — и най-крехките експонати си седят по местата с месеци, защото тук рядко влизат деца, дори деца на заможни родители, а ако влязат, ги държат изкъсо. И нещо по-важно — последните развития в дамската мода позволяват на елегантните дами да пазаруват, без да помитат всичко с полите си. Вероятно може да се каже, че „Билингтън & Джой“, както и други магазини от същия ранг, са започнали да се разрастват, след като кринолинът напусна сцената. Модерната жена има тоалети, които не ѝ пречат да харчи на воля.

За последен път, преди да тръгне нагоре по стълбите към отделението за шапки, Уилям се озърта с надеждата да види Клара. Макар допреди малко да беше само на десетина крачки пред него, тя е успяла да се шмугне някъде като мишка. Единственото нещо, напомнящо на прислужница, което се забелязва наоколо, е манекенът, чиито ръце се показват през завесата на витрината — но и от него съществуват само двете ръце, прикрепени към метална стойка.

Задачата на Клара, която тя ще осъществи без надзор, докато Уилям си купува нова шапка, е да купи на господарката си осемнадесет ярда златиста коприна, заедно с необходимите помощни материали, които ще се превърнат в рокля веднага щом госпожа Ракъм се почувства достатъчно добре, за да се заеме с кройките и с шевната машина. Тази задача се нрави особено много на прислужницата. Изпълнението ѝ дава не само възможността да каже на продавача: „Е, момче, ще взема осемнайсет ярда от това“ и да държи в ръцете си много пари, но и възможността да извърши една умела измама, купувайки нещо, което на пръв поглед ще бъде също предназначено за господарката ѝ. Това му е хубавото на работата ѝ в семейство Ракъм: той плаща, но не му се занимава да проучи за какво точно дава пари, тя има своите нужди, но няма представа кое колко струва, и сметките потъват в пролуката между двамата. При това нямат икономка — какво по-изгодно от това! Навремето имаха — една пълна шотландка, към която госпожа Ракъм се беше привързала много, направо се бе

вкопчила в нея като пиявица, но всичко завърши с тъжна раздяла. Оттогава не се говори и на тази тема.

— Ние двете можем да ръководим домакинството и сами, нали, Клара?

„О, да, госпожо, можем. И още как!“.

Още вчера, докато обсъждаха покупката на плата за рокля с госпожа Ракъм (Ама и цените са едни, госпожо, не е за вярване!), Клара реши да купи нещичко и за себе си. Корсаж, ако искате да знаете.

Клара мрази от сърце старомодната си работна униформа — при това е убедена, че и тази Коледа ще получи същия подарък, както и предната. Всяка година едно и също оскърбление — седем ярда черен вълнен плат, двойна ширина, два ярда лен, и една раирана фуста. Точно каквото ти трябва за нова униформа — да си умреш от удоволствие. Дяволите да го вземат Уилям Ракъм с неговата стиснатост — заслужил си е всичко, което го е сполетяло!

Цяла година се трепе да разкрасява господарката, чупи си ноктите в катарамите на корсетите ѝ, превзема се и ахка уж възторжено, и каква ѝ е ползата от всичко това сега, след пет години служба? Собствената ѝ фигура се е отпуснала, напълняла е в талията, ядовите са вдълбали бръчки по лицето ѝ. Не се отличава с нищо, което би накарало някой мъж да я погледне дори веднъж, камо ли пък два пъти. Но вече няма да бъде така. Сърцето ѝ сякаш всеки миг ще изскочи, докато се връща бързешком към щанда за корсети — там смята да се шмугне зад една завеса и да натъпче набързо незаконната си покупка, заедно с опаковката, в просторните си долни гащи.

Макар че именно опасенията му от подобни злоупотреби накараха Уилям да придружи днес Клара, той не може да предотврати по никакъв начин постъпката ѝ. Единственото, в което може да се убеди, при положение, че не желае да замърсява съзнанието си с парични въпроси е, че Клара наистина, както беше уговорено, излиза от магазина само с един голям пакет в ръка. Кражбата ѝ, нещо лесно доказуемо — и наказуемо — в по-строга водени домакинства от това на семейство Ракъм, ще мине незабелязано.

Независимо от това колко го измъчва хроничната слабост на жена му, Уилям все още не е осъзнал до каква степен Агнес е изгубила връзката с действителния свят — през многото месеци, прекарани в

усамотение. Например никога не би могъл да предположи, че е оставила прислужницата да прецени колко ще струва осемнайсет ярда плат за рокля. Вместо това той изпитва облекчение, че тя вече не си поръчва рокли при шивачка, тъй като този лукс на времето му струваше цяло състояние — при това пропиляно състояние, като се вземе предвид колко рядко Агнес напуска леглото.

За щастие Агнес като че ли е съгласна с него. Отказвайки се от услугите на шивачка, за да получи една механична играчка в замяна, тя съумя да избегне общественото опозоряване — изтъквайки аристократично отегчение като причина за това решение. Тя все повтаря, че скуката, която я измъчва по време на бавното ѝ възстановяване, се разсейва с такова забавно (никой не споменава думата „икономично“) изобретение, каквото е шевната машина. Тъй или иначе, тя е модерна жена, а машините са неразделна част от модерните времена — нали бащата на Уилям казва така.

Уилям знае, че тя се опитва да си придаде смелост. Когато се осмели да подхвърли някой укор, Агнес изтъква колко унизително е да имитира постоянно аристократично отегчение, след като всички са наясно, че пести. Не би ли могъл Уилям да опита да се сдобри с баща си — да му напише писмо или нещо от този род — та всичко отново да се уреди? Тогава биха могли най-сетне да си позволят да наемат кочияш и тя би могла... но не, Уилям веднага я прекъсва. Ракъм старши е неразумен старец, който, след като не е успял да наложи волята си на първородния си син, сега се опитва да издевателства над Уилям. Ако Агнес си въобразява, че страда, би могла да се замисли за терзанията, които е длъжен да понася съпругът ѝ!

На което Агнес отговаря с измъчена усмивка, че сребристата „Сингер“ е наистина забавно изобретение, и че ще е най-добре да се хваща отново на работа.

Уилям е наистина доволен от готовността на Агнес да не харчи излишни пари за тоалети, но не му е толкова приятно, че трябва да купи новата си шапка от „Билингтън & Джой“ и да плати в брой за нея, сякаш си купува печени кестени или плаща на ваксаджийчето — вместо да му вземат мярка при някой от прочутите светски шапкари, а после да прибавят цената към годишната му сметка. Та истинският джентълмен посещава шапкаря си през няколко дни — за да даде шапката си за окалпване! Как можа да изпадне дотук?! Бедност,

немотия и постоянни унижения — за човек, който по право би трябвало да разполага с такова богатство! Ето, нали щандовете в „Билингтън & Джой“ преливат от продукти на парфюмерииите „Ракъм“ — не само парфюми, но и сапуни, кремове и всякаква козметика! Името „Ракъм“ е навсякъде! А той, Уилям Ракъм, наследникът на богатството на Ракъмове, трябва да обикаля щандовете за продажба на шапки, да чака други мъже да свалят от главата си шапката, която той би желал да пробва! Нима Всемогъщият, или Божественият Разум, или каквото там е останало сега, след като науката прочисти авгиевите обори на вселената, не намира в това нещо нередно?!

Във всеки случай, дори да намира нещо нередно, Той го обижда безмилостно.

В единайсет без четвърт Уилям и Клара се срещат за миг пред универсалния магазин. Клара притиска към гърдите си голям, шумолящ пакет, и се движи малко по-тромаво от обикновено. Уилям е нахлупил новата шапка здраво на главата си — старата е изпратена в един от тези неznайни складове, където се събират шапки, чадъри, бонета, ръкавици и хиляди други осиротели вещи, омръзнали на собствениците си. Къде ли ще се озоват те в крайна сметка? Може би в някоя християнска мисия в Борнео, или направо в някоя пещ. Със сигурност обаче няма да стигнат до Чърч Лейн, Сейнт Джайлс.

— Току-що се сетих — заявява Уилям, примижава и гледа прислужницата право в очите (защото е висок точно колкото нея), — че имам други работи за вършене. Тук, в центъра, искам да кажа. Така че ще бъде най-добре да се прибереш сама.

— Както кажете, сър — отвърща покорно Клара, но Уилям е уверен, че долавя присмех в тона ѝ, сякаш прислужницата разбира, че той лъже. (Като никога, тя обаче не се занимава с такива мисли — ликува при мисълта, че ще ѝ бъде спестено неудобството да държи през цялото време в омнибуса втория пакет в гащите си — задникът вече я сърби).

— Няма да го загубиш, нали? — Уилям сочи пакета с щедрия дар за Агнес.

— Не, сър — успокоява го Клара.

Уилям изважда часовника от джобчето на жилетката си и се преструва, че проверява колко е часът — това е само предлог, за да не

гледа вбесяващата малка уличница, на която плаща 21 паунда годишно, за да бъде най-близка помощница на жена му.

— Е, тръгвай — казва той.

— Да, сър — отвръща прислужницата и потегля. Стъпва много ситно, сякаш се бои да не се напикае. Но Уилям не забелязва. Всъщност и по-късно днес, когато Клара ще се мотае пред очите му с тънка талия, каквато никога досега не е имала, това няма да му направи впечатление.

А не е било винаги така. Някога Уилям Ракъм беше човек, който обръщаше голямо внимание на дребните отлики в начина на обличане и личното присъствие. През най-хубавите си години в университета той беше истински денди — ходеше с бастун със сребърна дръжка, а златистите му къдрици се спускаха като грива до раменете. В онези дни за него беше нещо обичайно да прекара половин час пред вазите в собствения си апартамент, за да подбере определено цвете за бутониера; губеше дори повече време, за да съчетава по цвят копринени вратовръзки и жилетки. Любимият му панталон беше сиво-лилаво каре на тъмносин фон. Известен е паметният случай, когато нареди на шивача си да премести илика на жилетката му така, че едно копче да не наднича недискретно над ревера на сакото.

— Четвърт инч вдясно — нито повече, нито по-малко — такива бяха инструкциите — Бог да е на помощ на този, който не ги изпълни дословно!

През онези дни Уилям с гордост критикуваше чуждите слабости в начина на обличане — и то такива, каквито малцина изобщо забелязваха, защото малцина бяха надарени с неговия вкус. А сега ограничените му възможности го превръщаха в готова плячка за всякакви несъвършенства, очевидни за всекиго, дори за слугите.

Изнервен, Уилям вдига ръка над главата си, за да провери дали там всичко е наред. Шапката си е на мястото, но въпреки това той има основания да се притеснява. Само преди час, в някакво огледало той видя такава шокираща гледка, че още не може да дойде на себе си. За първи път, откакто свали припряно старата си шапка, когато слезе на Риджънт Стрийт, той осъзнава анархията, която се е развихрила на главата му.

Някога Уилям се гордееше най-много с косата си — като дете имаше меки, бронзово-златисти къдрици, и всички — от лелите до

случайните минувачи — ахкаха възторжено, когато го видеха. Като студент в Кеймбридж носеше косата си дълга до раменете, сресана назад, без никаква помада. По онова време беше строен, а изобилието от коса скриваше крушовидната форма на черепа му. Освен това дългата коса напомняше на Шели, Лист, Гарибалди, Бодлер, индивидуализъм — неща от този сорт.

Но ако преди няколко дни, когато реши да поскъси дългите си къдрици, той бе имал желание видът му да придобие известна анонимност, то изобщо не бе постигнал целта си. В огледалото Уилям установи как косата му бе реагирала на безжалостното стригане — беше се измъкнала от оковите на помадата и се бе вдигнала на явен бунт. Боже мили, колко ли хора го бяха забелязали в такъв вид — приличаше на същински клоун с тази смехотворна купчина букли и къдрички на главата! Сгърчен от притеснение, още там, на място, в „Билингтън & Джой“, Уилям натъпка ореола си от къдрава вълна под първата попаднала му шапка. Това беше и шапката, която купи в крайна сметка, въпреки че пробва немалко други.

Междувременно той успя да заглади къдравия ореол и да го намаже щедро с помада, но дали мерките бяха постигнали желания ефект? Пръстите му опипват и приглаждат нервно косата под шапката. Изпитва желание да почеше и пищните си бакенбарди. „Искам да приличам на Матю Арнолд^[2]“, беше пояснил той на бръснаря. Но вместо това беше заприличал на дивак от Борнео. Какво бе сторил? Почти бе успял да се убеди, че един по-дискретен външен вид ще му помогне да навлезе в последната четвърт на столетието, но косата му като че ли беше на друго мнение.

Уилям върви към Темза и се озърта за някоя пуста странична уличка, където, далеч от критичните погледи на минувачите, би могъл отново да прекара един гребен през косата си. Достатъчно нарушения на доброто поведение му се събраха за една сутрин.

Най-сетне попада на подходяща уличка — толкова тясна, че никой не си е направил труда да ѝ даде име. Уилям веднага хлътва в нея. Застанал в мрачното пространство между мръсни стени, само на няколко крачки от „Джърмин Стрийт“, Уилям внимава да не стъпи в гниещите боклуци, докато умъртвява плътта си с помощта на гребен с дръжка от слонова кост.

Зад него се разнася някакъв глас — противен, носов глас, който го кара да подскочи.

— Ще бъдеш ли мил с мен, господарю?

Уилям се обръща рязко. Дребна уличница с безцветна коса — поне четиридесетгодишна, ако не и повече — изпълзва от сенките пред него, увита в нещо, което прилича на стара покривка за маса. Какво, по дяволите, прави тя в тази част на града, толкова близо до дворците и най-изисканите хотели?

Загубил дар слово от отвращение, Уилям отстъпва назад. Четири бързи крачки са достатъчни, за да се озове отново под слънчевите лъчи. Пот е избила под току-що сресаните му коси, и обратно на всякаква логика той е убеден, че къдриците му ще отскочат нагоре и шапката му ще изхвърчи като тапа от шампанско.

Само след няколко минути, близо до Трафалгар Скуеър, Уилям минава покрай една сладкарница. Хрумва му, че може да си позволи едно дребно удоволствие.

Разбира се, това, което би било редно да стори, ако иска да обядва, е да продължи към „Албион“, „Лондон“ или „Уелингтън“ — на тези места със сигурност ще срещне повечето от някогашните си съученици, които вече палят първата си пура за деня — разбира се, ако не спят още в прегръдките на любовниците си. Но Уилям няма желание да посещава нито едно от тези заведения. От друга страна, ако застане да яде сладкиш наред Трафалгар Скуеър, рискува да го види някой важен познат и да го презре навеки.

Ах, къде отидоха безгрижните студентски години! Нима само дванайсет години са изминали от времето, когато вършеше всякакви безобразия в компанията на развеселени, безстрашни приятели, без това да застрашава по какъвто и да било начин общественото му положение? Нима тогава не ходеше по всякакви кръчми, включително и такива, където се събират работници и бедняци, където няма разграничения между класите, и не се напиваше до безсъзнание редом със старите, беззъби вещици и алкохолиците? Нали тогава си купуваше стриди от уличните сергии и ги гълташе направо на улицата, без всякакви задръжки? Нали намигаше закачливо на разхождащите се дами, само и само за да ги скандализира? Нали пееше възмутителни

песни със силния си, плътен баритон, по-високо от всички свои приятели, докато танцуваше гологлав по парапета на моста „Уотърлу“?

*Неземно красива е мойта любима —
Дантели под двойната гуша си има;
Червена в носа и червена в косата,
Мирише ужасно, щом си вдигне полата...*

Та той още помнеше тази песен и можеше да я изпее и сега!

Когато влиза в сладкарницата, всички посетители наострят уши.

— Да, ето тази, ако обичате — мънка той под нос. Ще рискува, да, ще рискува (да изяде пастата, не да изпее песента), пък каквото ще да става! Ще го стори, дори само в памет на това, което е бил някога!

И тъй, Уилям изнася своята шоколадова паста с череши навън, на площада. Държи я внимателно и притеснено. Долната част на тялото му реагира със закъснение на предложенията на дрипавата уличница и тъй като отдавна я е изгубил от очи, той оглежда три момичета, явно французойки, които подскачат сред гълъбите.

— *Moi aussi! Moi aussi!*^[3] — пищят и трите възторжено. Наблизо се е разположил фотограф, който се преструва, че снима и нещо друго, освен момичетата. Те са хубавки, роклите им са хубавки, движат се грациозно, но Уилям не е в състояние да им отдели дължимото внимание. Вместо това потъва в мрачни размисли за снимката, която му бе направена само преди седмица, точно преди да подстриже дългите си къдрици. Последната снимка, тъй да се каже, на стария (поточно на младия) Уилям Ракъм.

Снимката вече е скрита в едно чекмедже на скрина у дома, сякаш е порнографска. Но образът се е врязал ясно в съзнанието му — на тази снимка все още е смел и красив възпитаник на Кеймбридж — образован и наперен, а жилетката му е жълта като канарче — цвят, който дори екстравагантните господа от новото поколение биха се поколебали да носят. Дори изражението на лицето му е реликва от миналото — защото и то вече е излязло от употреба; изражение, придобито в колежа „Даунинг“, което попари надеждите на баща му — добросърдечно презрение към сивото ежедневие.

Чудеше се как да обясни на фотографа защо му е да се снима в тези старомодни дрехи — че снимката е замислена като... (как да се изрази?) ретроспективно запечатване на историята, връщане към миналото. Оказа се, че не е имало защо да се притеснява — стените на ателието бяха покрити със снимки на поувехнали дебютантки, натъпкани в тоалетите на някогашния си светски триумф, шкембести господа, опънали до пръсване военните униформи от времето, когато са били стройни офицери, и какви ли не още възкресени мечти.

— *Moi aussi, oh maman!*

Той се изтръгва от размислите си и се връща на Трафалгар Скуеър, за да види как едно деветгодишно момиченце, цялото потънало в бяла коприна, получава разрешение да позира на господина с фотоапарата. Достатъчно е да се поръсят малко семенца и детето потъва в приливна вълна от гълъби — тъкмо навреме за позата. Тя пищи възбудено, събуждайки завистта на приятелките си.

— *Et moi maintenant, moi aussi!*^[4]

Друго момиченце настоява за същата привилегия, но Уилям е вече отегчен. Дояжда пастата, нахлузва обратно ръкавиците си и продължава към парка „Сейнт Джеймс“, потънал в мрачни размисли. Ако е в състояние да се отегчи толкова бързо от толкова очарователна гледка, как тогава би могъл един ден да застане начело на парфюмерийните фабрики „Ракъм“?

Колко ужасно е, че баща му не може да го разбере! Старецът е натрупал богатството си, работейки едно и също нещо всеки Божи ден от осем сутринта до осем вечерта в продължение на четиридесет години — и разбира се, е изгубил всякакъв естествен усет за страданието, което такъв монотонен и скучен труд може да причини на една по-нежна душа. За Хенри Колдър Ракъм дори наскоро въведеното правило в събота да се работи до обяд е срамно пропиляване на ценно работно време.

Разбира се, напоследък Хенри Колдър Ракъм не работи толкова напрегнато, колкото навремето. Ръководството на компанията му налага да седи по-дълго време зад бюрото си. Не бива да забравяме, че все още е як като вол, но когато прецени брачните перспективи на Уилям, му се наложи да въведе известни промени в дневната си програма. Купи къща в по-изискан квартал, започна да спазва по-улегналия дневен режим на заможен джентълмен, подпомогна

дискретно няколко членове на аристокрацията, изпаднали във финансови затруднения — в противен случай синът му не би могъл и да сънува, че ще спечели Агнес Ънуин. Ако старецът бе продължил да кръстосва по цял ден лавандуловите насаждения във фермата си, облечен със старото си сако и с ботушите, не би имало смисъл изобщо да си правят труда да питат лорд Ънуин дали би дал ръката на Агнес.

Затова по време на брачните преговори Ракъм старши „контролираше бизнеса“ от своя крайно представителен дом — наистина, къщата се намираше в Бейзуотър, но все пак само на крачка от Кенсингтън, а синът му Уилям беше толкова обещаващ млад човек, сигурно щеше да стане видна личност в... е, в някоя сфера на обществената дейност.

Несъмнено младият Ракъм щеше един ден да поеме управлението на парфюмерийните фабрики „Ракъм“, но вероятно щеше да ги ръководи като невидимо присъствие, зад кулисите, а за широката общественост щяха да бъдат видими само по-изисканите му постижения. По времето, когато ухажваше Агнес, Уилям, макар и отдавна напуснал университета, все още се къпеше в отблясъците на обещанията, съпровождащи едно добро образование, съчетани с жизнерадостния чар на довольния от живота безделник. Твърдите, че всичко това е било само фасада? Как смеете! Та дори досега Уилям държи да бъде наясно с всички последни тенденции в развитието на зоологията, скулптурата, политиката, живописата, археологията, белетристиката... накратко казано, всичко, което се обсъжда в елитните месечни списания. (Не, той няма да прекрати нито един от абонаментите си — нито един, ясно ли е?) Но как би могъл да остави следа в която и да било от тези области (продължава да размишлява измъчено Уилям, докато търси любимата си пейка в парка „Сейнт Джеймс“), след като практически го изнудват да води живот, изпълнен с досаден труд? Как би могло да се очаква от него...

Позволете ми да ви спася от удавяне в потока на мисълта на Уилям Ракъм, или по-скоро в това застояло езерце, чиито води се раздвижват едва забележимо единствено от притока на самосъжалението. В крайна сметка всичко опира до парите — колко са, защо не са достатъчно, кога ще се получат още, къде отиват, как могат да бъдат съхранени, и така нататък.

Суровите факти са следните: Ракъм старши започва да се изморява да ръководи сам парфюмерийните фабрики „Ракъм“, ужасно се изморява. Първородният му син, Хенри, изобщо не върши работа като наследник, тъй като още от най-ранна възраст се посвети в служба на Бога. Прилично момче е той, и понеже е ерген и пестелив, издръжката му не създава проблеми — въпреки че, ако наистина възнамерява да прави кариера в църквата, като че ли обмисля въпроса прекалено дълго време. Е, както и да е — ще трябва да бъде заместен с по-малкия син, Уилям. Също като Хенри, и той все още не е проявил изявена склонност към каквото и да било занятие, но за разлика от него харчи много пари, за да угажда на прищевките си, да поддържа елегантна съпруга и доста голямо домакинство — и за всичко това суче ожесточено от щедрата бащина гръд. Строгите поучения като че ли нямаха желания ефект и сега Ракъм старши е решил да подтикне колебливите стъпки на наследника си към директорското място в парфюмерийната верига „Ракъм“, намалявайки сумите, които му отпуска редовно — бавно, но равномерно. С всеки изминал месец парите намаляват все повече и съсипват бавно начина на живот, към който е привикнал синът му.

Уилям вече е бил принуден да намали броя на прислужниците си от девет на шестима; пътуванията в чужбина се превърнаха в част от невъзвратимото минало; ползването на наемни файтони може би още не е лукс за него, но вече не и нещо, което се разбира от само себе си. Уилям вече не подменя толкова бързо остарели и демодирани вещи; освен това мечтата да наеме прислужник от мъжки пол — което е най-сигурният еталон за просперитет — си остава само и единствено мечта.

Уилям се измъчва най-вече от съзнанието колко *излишни* са неговите страдания, като се вземе предвид размерът на фамилното имущество. Ако само баща му би се съгласил да продаде компанията — цялата, без остатък, би се получило такова несметно богатство, че цели поколения Ракъмове биха могли да се препитават само от него. Та за какво е работил старецът толкова години, ако не за това?

Желанието да правиш пари, при положение, че вече си направил предостатъчно, отвращава Уилям, който има подчертано социалистически наклонности. При това, ако Ракъм старши продаде всичко и инвестира получената сума, парите ще се умножават сами;

натрупаният капитал може да се съхрани толкова дълго, че след време вече парите им да се възприемат от обществото като „старо състояние“. Ако пък старият не желае да продава заради някаква сантиментална привързаност към бизнеса, защо, защо тъкмо Уилям трябва да поеме бремето да го ръководи? Защо не си назначи някой кадърен доверен човек, избран от редиците на служителите в парфюмерийните фабрики?

Потънал в скръб, Уилям прибегва до един вид политическа философия, изобретена лично от него; схема, по която се надява един ден да бъде управлявано цялото общество в Англия (може би историята ще я нарече „ракъмизъм“?). Той си играе мислено с изграждането на тази теория в продължение на десетина години, но напоследък идеите му се избистриха — тя предполага унищожаването на това, което той нарича „неоправдани количества капитал“, като на негово място трябва да дойде така нареченото „изравняване на имотните състояния“. Което ще рече, че веднага след като един мъж е спечелил достатъчно голямо състояние, за да издържа непрекъснато своето домакинство (което по дефиниция е десетчленно семейство с не повече от десет души прислуга), на него трябва да му се забранява да трупа повече пари. Трябва да се забранят спекулативните инвестиции — в аржентински златни мини и тем подобни; вместо това трябва да се инвестира по малко в солидни и сериозни концерни и инвестициите да са под правителствен контрол — това ще гарантира равномерна, макар и не сензационна, възвръщаемост на инвестициите. Всякакви имуществени излишъци, вливащи се в личното състояние на най-богатите хора, ще бъдат пренасочвани в обществената хазна, за да бъдат разпределяни сред не толкова преуспелите членове на обществото — бедните и бездомните.

Уилям съзнава отлично, че такова предложение е направо революционно. Несъмнено то би ужасило мнозина, защото би изтрило съществуващите класови различия; при това положение няма да има вече аристокрация, поне не в днешния смисъл на тази дума. Което според Уилям ще бъде дори много добре — и без това му е дошло до гуша да му повтарят, че колежът „Даунинг“ далеч не е „Корпус Кристи“, и че може да бъде благодарен, че изобщо е успял да се добере до Кеймбридж.

Ето ви накратко, леко поокастрирани откъм повторения, мислите на Уилям Ракъм, докато седи на своята пейка в парка „Сейнт Джеймс“. Ако вече сте отегчени до смърт, мога само да ви обещаая, че в най-близко бъдеще предстои чукане, да не говорим, че по-нататък продължаваме с полудяване, отвличане и насилствена смърт.

Междувременно Ракъм е насилствено изтръгнат от мрачния си унес, защото чува, че някой го вика по име.

— Бил!

— Боже мили, наистина е Бил!

Уилям вдига очи. В главата му все още цари бъркотия и той се взира удивено в неочаквано изникналите пред него фигури на двамата му най-добри приятели. В Кеймбридж тримата бяха неразделни — той, Бодли и Ашуел.

— Не ни остава много, Бил — възкликва Бодли, — и ще празнуваме!

— Какво ще празнуваме? — пита Уилям.

— Всичко, Бил! Цялата благословена вакханалия на Коледа! Девици раждат по чудотворен начин в обори! Димящи планини от пудинг! Цели галони портвайн! И докато се усетиш, още една година си отишла!

— 1874 се оттегля добре напоена, да си похърква в постелята — допълва ухилено Ашуел, — а засуканата, млада 1875 стои на прага в трепетно очакване да ѝ се случи същото като на предшественицата ѝ.

Колко си приличат двамата с Бодли — с този техен вид на бивши колежани. Безукорно облечени, едновременно флегматични и лесно възбудими, с гладки лица и цилиндри, които са на светлинни години над всичко, което може да се купи от „Билингтън & Джой“. Действително, приличат си толкова много, че навремето Уилям, в състояние на крайно алкохолно опиянение, ги наричаше Башли и Одуел. Все пак, Ашуел се отличава от Бодли по това, че бакенбардите му са малко по-редки, бузите му не са толкова червени, и шкембето му е по-малко.

— Не сме те виждали от векове, Бил. Какви си ги вършил? Като изключим това, че си си подстригал косата?

Бодли и Ашуел се отпускат тежко на пейката до Уилям. После се привеждат едновременно напред и подпират брадички върху ръцете си, склучени над дръжките на бастуните — в гротескно изображение

на подчертан интерес. Приличат на две еднакви каменни фигури, предназначени да украсяват водоливниците на някоя кула.

— Агнес не беше добре — отвръща Ракъм, — а нали трябва да поемам и този проклет бизнес.

Ето на, каза го; Бодли и Ашуел се опитват да го изкушат да бъде лекомислен — не е зле да подчертае, че не е в подходящо настроение. Или че поне ще им се наложи да го изкушават доста по-старателно.

— Ти внимавай бизнесът да не поеме теб — предупреждава го Ашуел.

— Представям си колко досаден ще бъдеш, ако започнеш да дрънкаш само за... ами за реколтата например.

— Няма страшно — успокоява го Уилям, който се страхува тъкмо от това.

— Къде по-добре е да поемеш нова реколта плахи млади красавици — изръмжава театрално Бодли и хвърля поглед към Ракъм и Ашуел в очакване на похвала за играта на думи.

— Много жалък опит — е единственият коментар на Ашуел.

— И така да е — изсумтява Бодли. — Хората плащат пари, за да слушат и по-големи глупости.

— Така или иначе, Бил — упорства Ашуел, — нека оставим за малко порнографията настрани. Не бива да допускаш Агнес да те откъсва от широкия поток на живота. Начинът, по който се тревожиш толкова много за една-единствена жена... ами че това е опасно. Ако караш така, ще стигнеш до... тъъ, каква е думата, която ми се губи, Бодли?

— Любов, Ашуел. Лично аз предпочитам да си нямам вземане-даване с такива неща.

Бледа усмивка плъзва по лицето на Уилям. Продължавайте все така, стари приятели, галете самолюбие то му!

— Сериозно, Бил, не допускай проблемите на Агнес да се превърнат в семейно проклетие. Нали знаеш, като в онези ужасни старомодни романи, в които разни побъркани женски изскачат от гардеробите. Трябва да осъзнаеш, че не си единственият мъж в подобно положение — ами че лудите съпруги са цели орди; половината от женското население на Лондон е направо за връзване. Дявол да го вземе, Бил — че ти си свободен човек! Няма смисъл да се криеш като стар язовец в дупката си.

— И без това Лондон извън сезона е нетърпимо досаден — намесва се Ашуел. — Поне да убиваме времето с изискан маниер.

— И как точно — пита Уилям, — го убивате вие двамата?

— О, трудим се неуморно — Ашуел изпада в ентусиазъм, — върху една направо ненадмината нова книга (всъщност тя е почти изцяло мое дело) — Бодли изсумтява шумно и презрително. — Бодли само пооправя тук-там стила ми. Нарича се „За ползата от молитвата“.

Страшно много труд се изисква, нали разбираш. Интервюираме безброй искрено вярващи, и се опитваме да ги накараме да отговорят честно дали някога им се е случвало да получат това, за което са се молили.

С което нямаме предвид общи глупости от рода на „смелост“ и „утеха“, става дума за действителни резултати — като например нова къща, мама да се излекува от глухотата си, лош човек да бъде ударен от гръм и т.н.

Проучванията ни са извънредно подробни — можеш да ми вярваш. Освен стотиците индивидуални случаи, проучваме и ефекта на общите молитви с утвърдена формула, които хиляди хора произнасят всяка вечер в продължение на години. Нали се сещаш — опази ни от зло, дарувай мир на земята, вкарай евреите в правия път и т.н. Категоричният извод е, че това упорство, проявено от толкова много хора, също не довежда доникъде.

Когато систематизираме резултатите, смятаме да разговаряме с някои висши духовници — или поне да си кореспондираме с тях — и да вземем и тяхното мнение. Искаме на всички да стане ясно, че става дума за обективно научно изследване, което не възразява срещу коментари или критики от страна на... ъъ... жертвите.

— Решени сме да проучим нещата докрай — Бодли забива бастуна яростно в мократа земя.

— Имаме някои фантастични находки — продължава Ашуел. — Напълно побъркани хора. Разговаряхме например с един свещеник от Бат (беше ми много приятно да видя Бат отново, бирата там е чудесна) — та този свещеник ни каза, че редовно се моли местната кръчма да изгори.

— Или „да бъде изтрита по друг начин от лицето на земята“.

— Смятал, че Бог изчаква подходящия момент.

— И беше напълно уверен в крайния успех.

— Молел се за това вече три години — всяка вечер!

Двамата мъже тупват по земята с бастуните си в пристъп на саркастичен възторг.

— Мислите ли — пита Уилям, — че има и най-слаба възможност да намерите издател за такова нещо?

Настроението му значително се е подобрило, той вече е почти изкушен, но се счита длъжен, с риск да им развали удоволствието, да изтъкне суровата житейска истина. Бодли и Ашуел само се споглеждат с хитра усмивка.

— О, несъмнено. В наши дни има направо отчаяно търсене на книги, които унищожават самата тъкан на обществото.

— Това се отнася и до белетристиката — Ашуел смигва подчертано на Уилям. — Имай го предвид, ако решиш да напишеш някой роман.

— Не, честно казано, Бил, ти наистина трябва да излизаш често. Вече толкова време не сме те срещали по нашите места.

— Човек трябва да поддържа лошата си репутация, нали знаеш.

— Да бъде в течение.

— Да не се оставя да бъде смутен от хода на времето.

— Какво искаш да кажеш? — пита стреснато Уилям. Злощастната нова прическа разкрива преждевременно посребрели кичури сред златните къдрици, затова той реагира крайно болезнено всеки път, когато стане дума за напреднала възраст.

— Говоря за младите момичета, Уилям. Времето си казва думата. Не могат да приличат вечно на току-що узрял плод, нали знаеш. Понякога им стига само половин година. Мога да кажа, че ти вече успя да пропуснеш някои момичета, които се превърнаха в легенда, Уилям — в легенда.

— Само един пример — Луси Фицрой.

— О, да, Боже всемогъщи — да!

Двамата мъже скачат едновременно от пейката, сякаш по предварително уговорен сигнал.

— Луси Фицрой — започва Ашуел с маниера на конференсие от мюзикхол, — беше от новите момичета в заведението на мадам Джорджина на Финчли Роуд. Там не си поплюват с камшиците. — За илюстрация той се шибва здраво няколко пъти с бастуна през прасците. — Ставай, жалка плът! Лягай! Ставай! Лягай!

— По-кратко, Ашуел — Бодли стиска приятеля си за лакътя. — Не забравяй, че само лордската титла придава известна изисканост на накуцването.

— Е, както вероятно знаеш, ние с Бодли надникваме от време на време при мадам Джорджина, за да проверим що за момичета размахват камшиците. Та в края на миналата година попаднахме на едно момиче, което беше пълен шемет — мадам ни я представи като Луси Фицрой, незаконна дъщеря на лорд Фицрой, което означавало, че ездата ѝ била в кръвта.

Разбира се, всичко това най-вероятно са измислици, но самото момиче като че ли им вярваше. Четиринайсетгодишна, с гладка и стегната плът като на бебе, горда като дявол. Ходеше облечена в костюми за езда и те дяволски ѝ отиваха — слизаше по стълбите така — малко настрани, първо единият ботуш, после другият. Винаги държеше много къса и много опасна на вид нагайка, а по бузите ѝ пламтяха алени петна — и мога да се закълна, че това не беше руж. Мадам Джорджина разправяше, че когато ѝ изпратела клиент, момичето се появявало на площадката и чакало там, а когато нещастният глупак отидел близо до нея, го шибвала с нагайката през лицето, посочвала към леглото и казвала...

— Божичко! — възкликва Ашуел, който неволно е погледнал в посоката, в която Бодли е насочил бастуна си. — Боже всемогъщи! Я вижте кой идва насам! Той засенчва очи с длан и се взира съсредоточено някъде към другия край на парка. Бодли застава до него и повтаря позата му.

— Това е Хенри — съобщава той доволно.

— Да, наистина е той — и госпожа Фокс!

— Разбира се!

Двамата се обръщат едновременно към Уилям и му се покланят извънредно сериозно.

— Моля да ни извиниш, Бил.

— Да, искаме да отидем и да поизтормозим Хенри.

— Имате благословията ми — усмихва се злорадо Уилям.

— Разбираш ли, той ни избягва — бяга от нас като от чума, откакто... е, как да кажа...

— Откакто персоналният му ангел-хранител кацна на крайчеца на леглото му.

— Именно. Което ще рече, че трябва да побързаме, преди да ни е видял и да е избягал.

— Не би могъл да тича, докато госпожа Фокс е с него. Тя ще се просне мъртва на земята! Няма никакъв шанс, казвам ти.

— До скоро, Уили.

И двамата се отдалечават забързано в преследване на жертвите си. Всъщност дори започват да тичат, и то толкова бързо, независимо от официалните си одежди, че трябва да разперват ръце, за да не губят равновесие, като очевидно не дават пет пари какво впечатление правят — дори пухтят преувеличено, което явно ги забавлява. Зад себе си оставят дълга следа от утъпкана мокра трева — и един зашеметен Уилям Ракъм.

Това е открай време обичай на Бодли и Ашуел — да връхлитат, да повеждат разговор, и да го прекъсват също така внезапно — така че, за да се чувстваш спокоен редом с тях, трябва да връхлиташ и отлиташ по същия начин. Уилям ги проследява с поглед как препускат из парка и чувства как бремето на потиснатостта отново притиска тила му. Загубил е собствената си невъзмутимост и потенциал за такива забавления, тъй като прекалено дълго не ги е практикувал — нито този шеговит маниер, нито този вид ексхибиционизъм. Би ли могъл дори да тича толкова бързо, колкото приятелите си? Има чувството, че наблюдава собственото си, по-младо тяло да препуска из парка, собствената си младост, която го напуска тичешком.

Дали да скочи и да ги последва? Не, късно е вече. Не може да ги настигне. Те са се превърнали в тъмни силуети, прелитащи по светлия хоризонт. Уилям се отпуска обратно на пейката блатото на мислите му, размътено за кратко от Бодли и Ашуел, отново се успокоява и изпада в предишната неподвижност.

Най-много го измъчва съзнанието, че страданията му са излишни, като се има предвид размерът на фамилното състояние. Ако само баща му се съгласеше да продаде фирмата...

Но всичко това вече ви е познато. Най-разумно е да оставите Уилям насаме с мислите си за десетина минути. През това време, докато мозъкът му възстановява корицата от застояли мисловни водорасли, останалата част на тялото му преработва всичко, с което беше затрупан от сутринта — предложенията на мърлявата проститутка, малките францужойки на Трафалгар Скуеър, разказите на

Бодли и Ашуел за публични домове, раздразнението от начина, по който го ухажваха настоятелно и после го зарязаха, и (това е събитие от последния половин час) появата на безброй млади и красиви дами в парка „Сейнт Джеймс“.

Такава смес хваща бързо, няма спор. Когато бъде изцяло обзет от упоението, Уилям ще стане от пейката, за да тръгне натам, накъдето го водят страстите, по пътя, който накрая ще го отведе при Шугър.

[1] Castaway (англ.). — Парий, прокуден, изгнаник, закоравял грешник. — Бел.прев. ↑

[2] Матю Арнолд (1822–1888) — Английски поет и литературен критик от викторианската епоха. — Бел.прев. ↑

[3] Moi aussi! Moi aussi! (фр.) — И мен, и мен! — Бел.прев. ↑

[4] Et moi maintenant, moi aussi! (фр.) — а сега и мен! — Бел.прев. ↑

ЧЕТИРИ

Докато чакате Уилям да се размърда, не е необходимо да го зяпате неотклонно. Защо вместо това не поогледате някой от обектите на желанията му? Нали те затова са дошли в „Сейнт Джеймс“ — за да ги гледат.

Ако имате слабост към модата, сте избрали нелоша година за появата си тук. Историята се поддава на странни капризи по отношение на дамските тоалети — понякога ползва за еталон лебед, а в други случаи — пуйка. През тази година необичайно елегантната линия на дамските тоалети и прически, която започна да се оформя още в началото на седемдесетте години, е станала вездесъща — поне сред тези, които могат да си я позволят. Тази елегантност ще се задържи до времето, когато Уилям Ракъм ще бъде стар, много стар — и толкова уморен от красотата, че няма да го е грижа дали тя си отива невъзвратимо.

Дамите, които пристъпват гордо като лебеди през парка „Сейнт Джеймс“ в този слънчев ноемврийски ден, няма да бъдат принуждавани да променят особено линията на тоалетите си до самия край на века. Подходящи са за модели за някоя картина на Тисо (сензацията на седемдесетте), но биха вършили работа и на Мунк след двайсет години (макар че той сигурно би наложил някои дребни промени). Трябва да се стигне до една световна война, за да бъдат окончателно унищожени.

Не само роклите и прическите определят външния им вид. Те имат някакво излъчване, маниер, израз на скрит интелект, на чуждоземна надменност и загадъчна меланхолия. Дори в тези ранни, светли дни на новата мода, жените, които се плъзгат подобно на дриади по росните морави, облечени в новите си есенни рокли, имат някакъв тайнствен ореол — сякаш призовават преждевременно края на века. Образът на очарователния демон, който идва сякаш отвъд гроба си, приличен на привидение, вече започва да се очертава тук — въпреки факта, че повечето от тези жени са глуповати светски пеперудки, в чиито глави е невъзможно да се породи каквато и да било

демонична мисъл. Призрачното им излъчване се дължи най-вече на прекалено стегнатите корсети. Толкова са затруднени да поемат необходимото количество кислород, че могат да бъдат назовани „ефирни“ най-вече защото дават вид, че гълтат разреждения ефир на Еверест.

Ако трябва да бъдем честни, някои от тези жени биха се чувствали по-удобно в кринолини. Привързани в телените си клетки, те са можели да настояват да бъдат третираны като глезени дечица, докато сегашната престорена естественост и симулацията на континентална самоувереност намекуват за чувственост, каквато те не притежават.

От морална гледна точка това е странно време — и за наблюдателя, и за наблюдаваните — модата е наложила тялото отново да се появи на сцената, но моралът изисква да не го забелязваме. Приличният на ризница корсаж е тясно прилепнал към гърдите и корема, предната част на фустите очертава корема и таза и се спуска право надолу, така че всеки по-силен порив на вятъра доказва недвусмислено наличието на крака, а турнюрът, прикачен отзад на кръста, подчертава скрития ханш. Въпреки това не е прието един почтен мъж да мисли за женска плът, нито пък една почтена жена да си признава, че я притежава. Ако някой по-експанзивен варварин от най-крайните точки на Империята се озовеше в този миг в парка „Сейнт Джеймс“ и реши да направи комплимент на някоя от дамите за привлекателните очертания на плътта ѝ, реакцията ѝ няма да бъде радост, нито дори възмущение — още в същия миг тя би загубила съзнание.

Между другото припадъкът не е нещо трудно за предизвикване у една модерна жена — без изобщо да се налага да прибегваме до диви колонисти. Безжалостно стегнатите корсети, когато жената не е слаба по природа, действително я подлагат на изпитания, които далеч надвишават обикновените изисквания на елегантността. Трябва да отбележим, че някои от дамите, които сега се плъзгат като безплътни привидения през парка „Сейнт Джеймс“, са били закръглени като хубавиците от предното поколение същата тази сутрин, когато са ставали от леглата си. Само че по-късно са смъкнали просторните си нощници и са имали мъчителни занимания с личната си прислужница. Дори ако (както налага напоследък модата) няма шнури за затягане,

има кожени ленти, които се закопчават, и телени кукички, които трябва да влязат в съответните халкички, лишавайки почти напълно от въздух собственичката на корсета, деформирайки непоправимо гръдния ѝ кош. Друг от резултатите на това притягане е зачервен нос, който трябва да бъде пудрен почти непрекъснато. Дори ходенето изисква повече умения отпреди, защото ботите, високи до средата на прасеца, които сега са на мода, имат и доста по-високи токове.

Въпреки всичко те наистина са красиви — тези пухкави английски момичета, принудени да изглеждат стройни и безплътни. И защо да не са? Като се вземе предвид, че страдат постоянно от недостиг на въздух, е редно и справедливо на човек да му секне дъхът, като ги погледне.

А какво ли мисли Уилям? Дали всички тези привлекателно облечени жени, които минават (макар и на почтено разстояние) край неговата пейка, не са го подбудили да мисли за някоя разсъблечена? Той наистина е почти готов.

Толкова време вече обмисля финансовото си състояние, че го е обзело вдъхновение да го опише метафорично — във фантазиите си се вижда в ролята на неспокоен звяр, който кръстосва тясната си клетка, изкована от сребърни лири стерлинги, а решетките са преплетени в следния десен: ££££££££££££ Ех, само да можеше да изскочи оттук!

Друга млада дама се плъзва пред погледа му — този път тя минава много близо до пейката. Щръкналите лопатки на гърба ѝ сякаш всеки момент ще пробият коприната, обвила гръдния ѝ кош, талията, пристегната така, че фигурата ѝ прилича на пясъчен часовник, се полюлява едва забележимо, натъпканият с конски косъм турнюр се подруска леко в ритъма на стъпките ѝ. Съзнанието му за икономическо безсилие измества фокуса си, вече не представлява предизвикателство за разума му и се превръща в сексуално предизвикателство. Още преди младата дама, облечена в коприна, да е изминала двайсетина крачки, у Уилям възниква убеждението, че ще успее да потвърди пред себе си нещо важно — нещо *съществено* — по отношение на Живота, ако само успее да получи от една жена това, което желае.

Така че нищо неподозиращите дами, които се разхождат в този миг в парка, се превръщат в сирени, и всяко озарено от светлина тяло крие намек за своята сянка в обществото — проститутката. За слепия малък пенис, скрит в диплите на панталоните, не съществува никаква

разлика между дамата и уличницата — освен дето уличницата е винаги достъпна, не се налага да се дуелираш с гневливи пазачи на добродетелта ѝ, нея защитава никакъв закон, никакви свидетели, не можеш да очакваш от нея оплаквания. Следователно, когато Уилям Ракъм установява, че се е сдобил с ерекция, естественият му импулс е да я представи на първата проститутка, на която попадне.

Въпреки това той е толкова неестествено горд от новоизобретения метафоричен образ на собствената си личност в икономически плен — клетката, чиито решетки имат формата на преплетени символи на лирата-стерлинга — че не му се иска да откъсне толкова бързо мислите си от него. Има нещо величествено, дори възвисяващо, в безнадеждността на неговото положение, в трагизма на незаслуженото страдание. Така окован, с неосъществени желания, той се издига до нивото на крал Лир; постигне ли върха, може да заприлича на Шута. И мислите на Уилям раждат нови, още по-страховити модели за решетките на клетката му — по-големи, по-големи и по-големи. Плътското желание реагира с все по-живи фантазии за сексуални победи и отмъщение. Той ту си представя как насилва света и го принуждава да му се покорява, ту се търкаля в нозете му, жалък и отчаян — и всеки път става по-ярък — и по-жалък.

Накрая той скача от пейката, напълно убеден, че нищо друго няма да му помогне да успокои бушуващите си страсти — нищо друго, разбирате ли? — освен пълното подчинение на две млади проститутки едновременно. Нещо повече, той знае отлично къде може да намери млади момичета, които биха отговаряли напълно на изискванията му. Ще отиде там още сега — и дяволът да вземе този, който се колебае (такъв е изразът, нали разбирате).

Колкото и да е неприятен този факт, стратегическото преразпределение на притока на кръв в органите на Уилям няма никакъв ефект върху въртенето на земното кълбо — затова, когато се връща в центъра на града, той установява, че в Лондон е настанало време за обедна почивка, и всички чиновници са наизлезли от канцелариите си. Гладната тълпа блъска грубо Уилям и неговото мъжко достойнство, подмята ги по вълните на тъмното море от служители, писари и всякакви други нищожества, заплашва да го отнесе, ако опита да плува срещу течението. Затова той се изправя до

някаква стена и наблюдава развитието, с надеждата, че скоро морето ще се разтвори, за да може той да премине.

Au contraire^[1]. Сградата, към чиято стена се е притиснал, която се отличава единствено с месинговия надпис КОМПТЪН, ХЕСПЕРЪС & ДИЛ внезапно разтваря врати, през които се излива нов поток чиновници и го изблъсква встрани.

Това прелива чашата — пропъждайки и последните угризения на съвестта, Уилям вдига ръка и повиква файтон. Какво значение има сега, че по-рано същата сутрин се отказа да наеме файтон. Нали скоро ще бъде богат човек, и тогава всички тези притеснения за дребни разходи ще се превърнат в неприятен спомен.

— Друри Лейн — нарежда той на кочияша, докато се качва по стълбичката на полюляващия се покрит файтон. Хлопва вратичката зад себе си, блъска се с новата шапка в ниския таван, конят потегля рязко и той пада назад на седалката.

Няма значение. Нали вече е на път към Друри Лейн, където (както постоянно му припомнят Бодли и Ашуел) има изобилие на добри и евтини публични домове. Е, поне със сигурност евтини. Бодли и Ашуел много обичат „да обикалят бордеите“ — не защото не им стигат парите, а защото преминаването от най-евтините към най-скъпите проститутки и обратно много ги забавлява.

— Това е като да сменяш старо вино с наливна бира — така дефинира Бодли заниманията им. — И двете си имат място в процеса на преследване на удоволствията.

Точно по време на тази своя екскурзия до Друри Лейн Уилям се интересува единствено от този тип момичета, които са оприличени на „наливна бира“. И слава Богу, защото повече не би могъл и да си позволи. Има предвид две съвсем определени момичета — честно казано, никога не ги е виждал, но е чел за тях в „Повече забавления в Лондон — съвети за светски мъже“. Струва му се, че е изминало ужасно много време, откакто имаше обичай редовно да се съветва с този наричник. Сигурен ли е изобщо къде се намира той сега? Не беше ли в най-долното чекмедже на бюрото в неговия кабинет? Тъй или иначе, спомня си ясно описанието на две съвсем „нови“ момичета, включени в справочника поради крехката им възраст.

— Наистина е озадачаващо — казваше понякога умислено Ашуел. — Предлагат ти се хиляди тела, но си остава дяволски трудно

да намериш нещо истински свежо и сочно.

— Всички, които са наистина много млади, са страшно бедни — там е проблемът — намесваше се Бодли. — Докато им дойде време да разцъфтят, вече имат струпеи, предните им зъби са опадали, кожата под косата им се бели... Ако ти трябва малка алабастрова Афродита, трябва да изчакаш точния момент, в който тя ще се превърне в паднала жена.

— Жалко наистина. Все пак, надеждата умира най-трудно. Току-що, в последния брой на „Повече забавления в Лондон“, прочетох за две момичета от един дом на Друри Лейн...

Уилям се опитва да си припомни имената им или името на съдържателката на публичния дом, опитва се да си представи съответната страница от справочника, но в главата му не се ражда нищо. Нищо, освен номера на къщата — запечатан в съзнанието му просто защото е съставен от деня и месеца на неговото раждане.

Вратите на публичния дом се разтварят пред Уилям в мига, в който той дръпва шнура на звънеца. Приемната е мрачна, а съдържателката — доста стара. Тя седи, сгърчена като джудже, на един диван, облечена цялата в тъмнолилаво, сключила в скута си сбръчканите си ръце, които напомнят на бароков портрет. Уилям няма и най-бледа представа как се казва тя или която и да било кобилка от нейната конюшня, затова споменава справочника „Повече забавления в Лондон“ и „онези момичета-двойката“.

Зачервените очи на старицата, плувнали в жълтеникава течност, прекалено гъста, за да става дума за сълзи, са неотклонно приковани в Уилям, с израз на съчувствие и объркване. Тя се усмихва и демонстрира равни и седефенобели зъби, но напудреното ѝ чело е смръщено. Опира пръстите на двете си ръце едни в други и свежда нос към тях. Дебела сива котка надниква иззад дивана, вижда Уилям и се оттегля отново.

Внезапно старицата затваря ръце и издига развълнувано длани нагоре, като че ли отговорът ще падне в тях от небесата — или поне от тавана.

— Двете момичета! — възкликва тя. — Разбира се! *Близначките!*

Уилям кимва. Не си спомня да са били близначки по времето, когато са били коментирани в справочника, но несъмнено първият разцвет на младостта им е преминал и се е наложило да бъде измислено нещо ново, с което да се привличат клиентите. Съдържателката притваря доволно клепачи — влажни, прилични на суров бекон — и се усмихва.

— Клеър и Алис — така се казват, сър. Трябваше да се досетя — джентълмен като вас би се ориентирал към най-добрите ми момичета — най-забележителните, най-специалните.

Акцентът и начинът ѝ на изразяване го карат да се замисли дали не е чужденка — ако е така, би било трудно да се прецени дали е изисквана или ѝ липсва възпитание.

— Ще им кажа да се подготвят, за да ви приемат.

Тя се изправя, но не става по-висока от това. Безкрайни ярдове тъмна коприна се повличат след нея от дивана. Явно има намерение да го поведе направо към стълбите. Спира само за миг, замълчава театрално, свела поглед към пода, като че ли се смущава да говори за такива неща:

— Може би, сър, за да не ви безпокоя, когато си тръгвате...

И тя отново насочва сълзящите си очи нагоре, към него.

— Разбира се — отвърща Уилям и се взира в отвратително ухиленото ѝ лице в продължение на пет секунди, преди да зададе следващия въпрос. — А... каква е цената, мадам?

— О, разбира се, извинете ме. Десет шилинга, ако обичате.

Тя се кланя, докато Уилям отброява монетите, после дръпва едно от тънките шнурчета, които висят край перилата.

— Само няколко минути, сър, повече не им трябва. Разположете се удобно в някой от шезлонгите — можете да пушите, ако желаете.

„Значи е от онези бардаци“, мисли Уилям Ракъм, но вече е късно да се откаже, пък и от всичко най-много му трябва удовлетворение на желанията.

Само и само за да гледа пурата вместо отблъскващото лице на съдържателната, Уилям се разполага на един шезлонг и пали пура в очакване предишният клиент да си свърши работата. Несъмнено къщата има друго, задно стълбище, откъдето онзи ще се измъкне, после ще сменят чаршафите, а после... Уилям дъвче ядосано пурата си, като човек, който току-що си е купил билет за долнопробно

панаирджийско представление, на което ръкавите на илюзиониста са видимо издути от всякакви приспособления и навсякъде се носи миризма на зайчарник.

Докато Уилям се отдава на такива мрачни размисли, нека ви разкажа нещо за Клеър и Алис. Те са проститутки в най-точния и най-жалък смисъл на тази дума. Което ще рече, че са пристигнали в Лондон девствени и невинни, и са били подмамани от една съдържателка на публичен дом с най-старата и сигурна стратегия. Причакала ги на гарата и им предложила удобна квартира в този страшен и непознат голям град, а после им откраднала парите и дрехите. Останали без пукната пара и напълно безпомощни, момичетата започнали работа в публичния дом, заедно с няколко други — жертви на подобна измама или купени от родители и настойници. Оттогава работят тук срещу хубави нови дрехи и храна два пъти дневно. Охранява ги един бияч на задното стълбище — а отпред пази съдържателката, така че те дори не са в състояние да разберат дали получават малко или много за труда си.

Най-сетне настава мигът, когато Уилям Ракъм е поканен да се качи горе. Той влиза в стаята на Клеър и Алис и установява, че тя е миниатюрно квадратно помещение. По всички стени до пода се спускат провлечени червени завеси, същите завеси покриват и единствения прозорец, така че клаустрофобичната стая не вижда слънчева светлина и се осветява само от свещи. Светлината е жълтеникава, вътре е горещо и задушно. По протрития персийски килим са разхвърляни плоски кадифени възглавници, а над голямото легло в стил рококо виси снимка в пищна рамка, на която гола жена подскача около имитация на майско дърво на закрито.

Клеър и Алис, облечени в обикновени бели нощници, седят една до друга на леглото, скръстили хубавите си малки ръчички в скутовете. — Добре дошъл, сър — изпяват те в хор.

Може и да говорят в хор, но очевидно не са близначки. Ако започнем да изпадаме в педантизъм, не са и момичета — Уилям се убеждава в това, когато смъква нощницата на Алис. Долната част на гърдите ѝ не се издига нагоре над талията, а се разлива върху гръдния кош. По розовата плът около вулвата ѝ се забелязват издайнически тъмни сенки, пък и устните ѝ отдавна вече не наподобяват на розова пъпка, а са напълно разцъфнала роза.

Нещо по-лошо — тя се държи като обикновена, посредствена уличница. Хубаво щеше да бъде да прояви някакво любопитство, като малко кученце — но това заучено покорство, което му напомня на обучен лабрадор, който се обръща по гръб и маха с лапи, му действа потискащо. Дявол да го вземе! Нима наистина никъде не може да получи нещо наистина изключително срещу парите си? Нима наистина, за да осъществиш мечтите си, трябва задължително да плащаш като крал! Нима единствената цел на съвременния свят е да унищожава идеалите и да поощрява цинизма?

Докато Алис увива тяло около неговото в лепкавата горещина, Уилям внезапно е обзет от желание да избяга. Няма значение, че ще е пропилял парите, без да получи нещо срещу тях. За миг дори се дръпва, опитва се да се измъкне, но няма как да убеди и ерекцията да се подчини на решението му. Затова решава да се възползва от наличностите, смъква и нощницата на Клеър и установява, че тя е по-млада от Алис, със заострени гърди и нежни, издути зърна, розови като цвят на зюмбюл.

Донякъде окуражи от гледката, Уилям се хваща на работа, изтънен от вдъхновение, от страстно желание да пропъди мъките и понесените оскърбления. Трябва да намери някакъв отговор, решение на мъчителните проблеми — и ще го стори, стига само да преодолее препятствията, издигнати от плътта. Нахлува в телата им с такова истерично ожесточение, че на моменти губи представа за това, което прави — като изпаднал в заслепяваща ярост воин, който вече не забелязва противниците си. Все пак, това за него са най-хубавите моменти.

Като изключим обаче такива трансцендентални проблясъци, не е толкова лесно да му се угоди. Момичетата не стават за нищо; не се движат така, както иска той, нямат желаните форми, желаните размери, дори плътта им не е такава, каквато би искал да бъде. Падат под него, когато иска от тях да носят тежестта на тялото му, залитат, когато им е казал да не мърдат, мигат, треперят и през цялото време мълчат по отвратителен начин. През по-голямата част от времето Уилям има чувството, че е сам в стаята — насаме с шума от собственото си дишане, с абсурдния шум, който се чува, когато кракът му ритва една от възглавниците по килима, глухото, ритмичното скърцане на

пружините, комичното „кхъ-кхъ“ на собствената му алергична кашлица.

Вината според него е изцяло у Клеър и Алис. Та нали в миналото е прекарвал божествени, прекрасни часове именно с проститутки! Особено в Париж. Ах, Париж! Ето, там отглеждат момичета, които знаят как да доставят удоволствие на един мъж. Уилям се отпуска тежко върху тези мрачни английски момичета, притиснали гърди в гърди, и неволно се отдава на спомени. Особено хубав е един — от деня, когато реши да отиде сам до улица „Сент Акин“, като остави Бодли, Ашуел и другите да пият в кръчмата „Задънената улица“. По някакъв неведом начин, един Бог знае как, като се има предвид, че се беше нарязал до козирката, той се озова в някаква стая, пълна с крайно дружелюбно настроени уличници. (Има ли нещо по-приятно от смеха на пийнали млади жени?) Тъй или иначе, вдъхновен от тяхната жизнерадостна вулгарност, Уилям измисли една много забавна еротична игра. Момичетата трябваше да насядат с разкрачени крака в кръг около него, а той търкаляше монети към разтворените влажни процепи. Според уговорката, ако някоя монета успееше да влезе в целта, момичето имаше право да я задържи.

Дълги години са минали от онази забележителна нощ, но те не са притъпили спомена — нито гледката, нито звуците; до ден-дневен той чува ясно възторженото кикотене и подвикванията около себе си: „*Ici, monsieur! Ici!*“^[2] Ах! Като си помисли само, че същите тези момичета в момента безделничат на улица „Сент Акин“, а тук, на стотици мили разстояние, той се измъчва в стремежа си да породят поне мъничко ентусиазъм у тези унили английски преструванки.

— Опитайте се да се представите по-добре — подтиква той Клеър и Алис и разделя притиснатите им едно в друго тела. Отбелязва, че всяко потънало в пот тяло носи отпечатъка от изхвъркналите ребра на другото. Обръща ги, търкаля ги насам-нататък с надеждата, че ще попадне на някой отвор, неоткрит от предишните клиенти. Похотта му избива в подобие на сомнамбулен унес; той настоява за нови и нови волности, с глас, който и сам не разпознава, а те се подчиняват като смътни силуети, видени в тежък сън.

Той вече почти не осъзнава какво говори, когато хваща Алис за китките и дава нареждане, което ще измени много житейски пътища.

Момичето поклаща глава.

— Това не го правя, сър. Съжалявам.

Уилям пуска бавно китките ѝ — една по една. Веднага, щом усеща, че едната ѝ ръка е свободна, Алис плахо прибира една къдрица зад ухото си. Уилям я издърпва рязко така, че тя пада обратно на бузата ѝ.

— Как така „не го правиш“? — той гледа ту Алис, ту Клеър, която, преценила, че изпитанието е приключило, плахо придърпва нощницата нагоре към раменете си.

— И аз не, сър.

Уилям отпуска длани върху голите си колене. Толкова е вбесен, че не намира думи. Кръвта плъзва нагоре от долните части на тялото му. Бузите и вратът му пламват.

— Да можехме, да го направим, сър — казва Алис и заема обичайното си място на леглото до Клеър. — Ама не можем.

Уилям посяга в унес към панталона си.

— Странно — мърмори той, — да отказвате тъкмо това, а да се съгласявате с... е, с други работи.

— Съжалявам, сър — повтаря по-голямата (очевидно е по-възрастна). — Знам, че и Клеър съжалява. Не че имаме нещо против вас, сър. Честно, не го правим за никого, сър. Честно, ще се скапем, съвсем ще се скапем, и няма да струваме и пукната пара, няма да ни харесвате, сър.

— О, защо? — Уилям долавя проблесък на надежда. — Че аз няма да ви виня за това, нали разбирате. Пък и няма да има значение, няма да искам нищо повече, само това и край — можете дори да си затворите очите, ако искате.

Лицата на момичетата погрозняват от притеснение.

— Моля, сър — настоява Алис, — не ни принуждавайте; не го можем това и толкоз, и прощавайте, ако сме ви обидили нещо. Но мога да ви помогна, сър, ще ви дам едно име — на едно... момиче, тя ще направи всичко, което пожелаете.

Уилям, който се облича в много мрачно настроение, търси единия си жартиер и не е сигурен, че е чул правилно.

— Какво каза!?

— Мога да ви кажа кой ще ви свърши работа, сър.

— О, така ли? — той се изправя, готов да отприщи яда си от поредния курвенски номер. — Някаква въшлива вещица от

Бишопсгейт, нали?

Алис е видимо смутена.

— О, не, сър! Момичето е от класа — работи в *страхотно* заведение — на Силвър Стрийт, сър, близо до Риджънт Стрийт. Държи го госпожа Кастауей — и разправят, че това момиче било най-доброто в цялото заведение. Хем е родна дъщеря на съдържателната, сър — викат ѝ Шугър.

Междувременно Уилям се е облякъл и е възстановил душевното си равновесие; ако някой го види сега, може да го сбърка със свещеник или служител на някое благотворително дружество, дошъл да ги накара да потърсят по-почтен живот.

— Ако... ако това момиче е толкова изискано — разсъждава той, — как тъй ще се съгласява на такива неща?

— Шугър прави всичко, сър. Нищо не отказва. Нищичко. Всички го знаят, сър. Ако някое по-обикновено момиче не може да задоволи специалните изисквания на джентълмена, пращат го при Шугър.

Уилям изсумтява мрачно и недоверчиво, но дълбоко в себе си е впечатлен от името.

— Е — усмихва се той морно, — благодаря ви за съвета.

— После ще сте ми по-благодарни, сър — отвърща Алис.

Озовал се сам във вонящата уличка зад публичния дом, Уилям свива юмруци. Вече не се гневи на Клеър и Алис; на тях вече им е простено, те вече са почти забравени, натикани като нежелани вещи в тъмен килер, в който той никога вече няма да влезе. Но раздразнението не го е напуснало.

„Не бива да се лишавам“ — казва той на глас — по-скоро *почти* на глас. Фразата е на върха на езика му, отеква високо и ясно в съзнанието му, но го възпира единствено опасението, че думите „Не бива да се лишавам!“, произнесени на висок глас на някаква уличка близо до Друри Лейн биха могли да предизвикат грубоват присмех у минувачите.

За Уилям е повече от ясно, че трябва незабавно да продължи към Силвър Стрийт и да настоява за среща с Шугър. Нищо по-просто от това. Той е в града, тя също; качва се на омнибуса, който ще го отведе

надолу по Оксфорд Стрийт, после на още един, който минава по Риджънт Стрийт, и той ще го докара почти до крайната цел!

Ракъм се упътва бързо към Ню Оксфорд Стрийт, и сякаш вселената е впечатлена — не, по-скоро принудена към подчинение — от непоклатимостта на неговото решение, омнибусът се появява почти веднага и той се качва незабавно, преди нещо да е охладило порива му.

„Госпожа Кастауей. Шугър. Ще настоявам за Шугър и няма да приемам никакви извинения.“

Но когато Уилям сядва в омнибуса и улицата навън с потъмнелите от сажди прозорци на сградите се превръща в нещо като подвижна панорама, решителността му започва да избледнява. Като начало, купуването на билет му припомни колко пари е изхарчил вече за новата шапка (да не споменаваме по-дребните разходи — за Алис и... онази, как ѝ беше името). Откъде да знае колко пари ще струва онова момиче, Шугър? По улиците около Голдън Скуеър има всякакви публични домове — някои луксозни, други мизерни. Ами ако момичето поиска повече, отколкото той носи в себе си?

Уилям вдига поглед към пътниците на пейката срещу него — дремещи стари изкопаеми и претруфено навлечени матрони — и забелязва колко живи и истински изглеждат те на фона на света отвъд помътнелите стъкла на прозорците. Нима за него има някакъв избор? Може ли да стори нещо друго, освен да остане на мястото си — пътник сред другите пътници, докато конете, впрегнати в омнибуса, не го откарат там, където му е мястото, в Нотинг Хил?

Освен това, като че ли е време да се прибира у дома. Очакват го неотложни ангажменти — които заслужават вниманието му значително повече от онова въгленче похот, което тлее вътре в него. Тази Шугър, която и каквато и да е, може само да го оскубе допълнително, докато няколко часа, прекарани в добросъвестен умствен труд, могат да го спасят от мизерията.

Уилям се взира пред себе си, без да вижда, потънал в размисли; внезапно забелязва, че някаква престаряла госпожа с лице като сушена слива се взира упорито в него. „Какво невъзпитано същество!“ мисли тя несъмнено. Той свежда глава пред безмълвния ѝ укор и остава героично на мястото си, когато омнибуса минава, тракайки с колелетата, покрай Риджънт Съркъс. Позволил си е една

екстравагантна постъпка за деня; доказал е своето. Сега се обляга назад, притваря очи и дреме спокойно през остатъка от пътя.

— Вилите в Чепстоооуу! — провиква се проточено кондукторът. Уилям се буди стреснато. Междувременно светът се е раззеленил — наоколо вече няма толкова много сгради. Това е Нотинг Хил, потънал в следобедна дрямка под лъчите на слънцето. Лондон е останал някъде назад.

Примигващ, уморен, Уилям слиза от омнибуса точно зад някаква дама, която не познава. Той всъщност почти се блъсва в нея, притиснат зад шлейфа ѝ на черни и оранжеви райета. В друг момент тя можеше и да му се стори привлекателна, но вече са прекалено близо до дома, пък и той все още се измъчва от копнеж по Шугър.

— Извинете, мадам — казва той и я подминава, защото тя се движи със скоростта на охлюв.

Тя му хвърля възмутен поглед, сякаш се е отнесъл безобразно с нея, но Уилям счита, че второ извинение би било вече прекалено. Би трябвало да има някаква горна граница на търпимостта на мъжете към деликатния начин на придвижване на дамите.

Уилям продължава припряно напред, покрай дългата, богато украсена желязна решетка — паркът е частен и Уилям е един от притежателите на ключ за него. Отдавна е забравил къде е пхнал този ключ — напоследък не обръща внимание на пастелните листенца на цветята, на вечнозелените растения и мраморните фонтани, чиито струи блещукат така привлекателно зад решетките от ковано желязо. Разбира се, навремето, когато Агнес все още беше добре, той понякога я извеждаше на чист въздух в парка, за да ѝ докаже, че Нотинг Хил въпреки всичко може да бъде приятно място, но сега...

Той забавя крачка. Красивата къща малко по-нататък по улицата е домът на семейство Ракъм — неговата къща, тъй да се каже. Вътре лежи и го чака жена му, която постоянно му създава проблеми, чака го и неблагоприятната прислуга, както и купчина непрегледани документи, от които (колкото и да е възмутително!) зависи цялото му бъдеще! Той си поема дълбоко дъх и продължава напред.

И ето я първата пречка, дори още преди да е стъпил в собствения си двор. Точно пред входната врата седи някакво куче — действително,

доста дребно, но е нащрек, като че ли предлага услугите си като пазач. Помахва с опашка и кима, когато Уилям пристъпва към него. Мелез е, разбира се. Приличните кучета не се мотаят сами по улиците.

— Махай се — изръмжава Уилям, но кучето не помръдва.

— Махай се! — изръмжава той отново, но кучето е упорито, или объркано, или глупаво. Кой може да знае какво се върти в главата на едно куче? (Всъщност навремето, докато следваше в Кеймбридж, самият Уилям публикува монография под заглавието „Куче или каналия — да обясним разликите“). Само че част от нея написа Бодли. Уилям отваря портата и влиза бързо, изтиквайки встрани кучето с голямата желязна решетка.

Останало отвън, животното приема това като обида. Изправя се на задни крака, започва да драска с предни лапи по железните плетеници, и лае с все сила, докато Уилям върви по стръмната пътека към входната врата на собствения си дом.

Тези последни стъпки от пътя към дома го изтощават повече от всичко останало. Моравата от двете страни на алеята не е подстригвана от месеци. Частната входна алея води към помещение за карета, в което няма нито една карета, и конюшня без коне — което му напомня единствено за сизифовия труд, който му предстои.

А кучето не спира да лае.

Не би трябвало да бъде необходимо човек да дърпа шнура на звънеца повече от веднъж — особено ако звъни на вратата на собствения си дом. Правила като това би трябвало да бъдат татуирани по дланите на прислужниците — може би в такъв случай ще се научат да ги спазват. Но Уилям вече вдига ръка, за да позвъни за трети път, когато най-сетне Лети се появява на прага.

— Добър ден, господин Ракъм — казва тя със сияйна усмивка.

Той профучава покрай нея. Едва се въздържа да не я наругае, но се опасява, че ако го стори, тя ще изтъкне като извинение многобройните си нови задължения. (Всъщност подобно оправдание никога не би се отронило от устните на Лети, и добре би било Уилям да осъзнае овчето ѝ покорство, вместо да го бърка с киселото привидно примирение на Клара).

Докато Ракъм се изкачва с тежки стъпки по стълбите, усмивката на Лети избледнява; явно отново е разочаровала с нещо господаря. Толкова я хвалеше навремето, когато уволни Тили, но оттогава... Тя прехапва устни и затваря външната врата, колкото е възможно по-тихо.

В действителност, каквото и да направи, тя няма да успее да подобри настроението на Уилям. Новата ѝ длъжност я е превърнала от човешко същество, макар и от по-нисш вид, в живо, дишащо, мъчително напомняне на болезнен факт, пред който няма как да си затвори очите — че преди да уволни Тили, е разполагал и с горнична, и с прислужница за долния етаж, а сега има само една. Ракъм знае, че това е елементарна аритметика на общественото положение, от която разбират и децата — каква му е ползата тогава от веселото хилене на Лети? Или се преструва, или е по-глупава и от малко дете.

Всеки път, когато Уилям реши да я заговори, той си припомня окуражителната си реч, с която ѝ обясни как ще вървят нещата занапред, как настоятелно подчертаваше, че всъщност я „повишава“, че да получава с един паунд повече е привилегия, тъй като всичко, което вършела „лошата Тили“, можела да свърши и Лети, при това много по-добре. В крайна сметка домът на семейство Ракъм е вече значително по-лесен за поддръжка, защото господарят се прибира много по-рядко, а господарката почти никога не става от леглото — нали? Пълни глупости, които Лети обаче прие без възражения — макар че изпита огромно облекчение, Уилям не можеше да не я презира за лековерието.

Ето защо Уилям предпочита да не ѝ държи сметка защо се забави толкова с отварянето на вратата.

(Вие може би също бихте искали да узнаете причината? Не, Лети не спеше, не клюкарстваше и не крадеше храна от килера. Работата е там, че когато прислужницата чуе звънеца на външната врата точно когато чисти камината, тя трябва да си измие ръцете, да оправи навитите ръкави на униформата си и да слезе два етажа по-надолу, което не може да бъде сторено за по-малко от две минути).

Все пак нашият Ракъм може да се проявява и като разумен човек, ако му се даде възможност да поразмисли. Дълбоко в наскърбената си душа той съзнава, че безукорно обслужване може да се очаква само в домакинство, разполагащо с изобилие от слуги, всеки от които да има

много малко задължения. Лети се справя прилично при възникналите обстоятелства. Поне винаги съумява да му се усмихне.

Вероятно ще я задържи, когато нещата се променят.

Междувременно е започнал да привиква донякъде към незадоволителното обслужване. Напоследък дори започна при нужда да върши сам черната работа — сам дърпа пердетата, сам отваря прозорци, сам слага нови дърва в огъня. Човек трябва да умее да поема бремето, когато попадне в тежко положение.

Точно това прави и в момента, слага нови дърва в камината на пушалнята. Повикал е Клара, но тя не бърза да се появи, а пък на него му се иска помещението да се затопли по-бързо. Така че хвърли един наръч подпалки в огъня. Не е кой знае колко трудно. Всъщност дори е толкова лесно, че той просто не може да разбере защо проклетите прислужници не започнат да го вършат малко по-начесто.

Когато Клара се появява най-сетне, той вече се е разположил в любимото си кресло, отпуснал уморено глава на покривчицата върху облегалката за глава, и е запалил пура, за да успокои обтегнатите си нерви. Момичето е скръстило скромно ръце пред новата си двайсетинчова талия, но изглежда подчертано гузно.

— Да, сър? — тонът ѝ е спокоен и малко предизвикателен. Вече е измислила как да отговори, ако господарят случайно я попита: „Откога ти е толкова тънък кръстът?“ — сложна и заплетена история, в която е замесена и някаква нейна несъществуваща племенница.

Но Уилям пита само:

— Как се чувства госпожа Ракъм? — и отклонява поглед встрани.

Клара прибира ръце зад гърба си като ученичка, която се готви да рецитира стихотворение.

— Нищо необичайно, сър. Почете малко — първо книга, после едно списание. След това се зае с бродерия. Веднъж помоли за чаша какао. Иначе здравето ѝ е отлично.

— Отлично здраве — Уилям повдига вежди и обръща очи към недобре избърсаните от прах книги по полиците. Няма нищо чудно в думите на Агнес, че би поверила живота си на Клара. Двете са в някакъв противен женски заговор, непрекъснато се опитват да скалпят доказателства, че упадъкът на семейния им дом не се дължи на неговата господарка — нали тя е изискана дама в отлично здраве?

— а само и единствено на слабохарактерността на нейния съпруг, на нежеланието му да приеме собствената си съдба. О, не, всичко винаги е било наред с дребната, свършена жена, която сега лежи на горния етаж — и въпреки това нейният жесток съпруг-безделник постоянно разпитва за поведението и здравословното ѝ състояние. Уилям си представя съвсем живо Агнес, как и в момента прави всичко възможно да поддържа тази измама — седнала е в леглото с невинно изражение на финото личице, и чете „Велики мисли, обяснени разбираемо за млади дами“ — или някаква подобна книга, а през това време той, злодеят, се търкаля тук в охлузеното си кресло.

— Нещо друго? — пита той кисело.

— Господарката каза, че не желае да приема доктора днес, сър.

Уилям отрязва края на нова пура и го хвърля с рязко движения в огъня.

— Доктор Кърлоу ще дойде и днес, както винаги.

— Много добре, сър. Само че вие сте безгръбначен глупак и това е единственото, от което страда жена ви.

Е, всъщност Клара не произнася на глас последното изречение.

Времето до вечеря Уилям убива с някаква книга. Защо не? В края на краищата, не може да започне да преглежда документите на компанията Ракъм, след като всеки момент ще го повикат за вечеря, нали?

Избраната от него книга е „Приключенията на един опитен пътешественик, или Около света с осемдесет девственици“. Той не прави и най-малък опит да скрие книгата или поне заглавието, когато влиза Лети, за да сложи нови дърва в огъня. Тя едва може да изписва собственото си име, а сложни думи като „сочни полукълба“ и „надигнал се член“ са напълно неразбираеми за нея.

И така, вие ги наблюдавате, докато са заедно в пушалнята — Уилям и Лети — и си задавате въпроса дали ви предстои да присъствате на морализаторска драма, разказ за преследвана добродетел и съсипан живот в духа на Самюъл Ричардсън, защото Лети е прислужница, незащитена нито от човек, нито от закон, останала насаме с господаря си, който чете възбуждащи текстове. Независимо от това тя си свършва работата и напуска пушалнята, без

господарят да ѝ посегне — защото за зачелия се Уилям в момента тя представлява само средство, с което се палят лампите, не по-одушевено от шнурчетата и контактите, с които вие палите вашите.

Уилям продължава да чете книгата си с демонстративното безразличие, което е обичайната поза на повечето мъже, когато четат или гледат порнография. В собствените си представи той е възплъщение на порочна елегантност — така, както се е отпуснал в креслото си, но дълбоко в него гори малък, но неугасим пламък, който превръща прочетеното в изгаряща смес от човешка плът.

— Вечерята е сервирана, сър — съобщава една прислужница, той затваря книгата и я притиска в скута си — за да потисне и приласкае надигналото се желание.

— Идвам след малко.

Седнал в единия край на дългата маса от полиран махагон, Уилям хапва първата хапка от вечерята, превъзходна, като всичко, което прави готвачката (да, но докога ще се запази това положение?). Тя действително е съкровище — единствената жена в това домакинство, чиято ценност е несъмнена — още от първия миг, в който я назначи. Вероятно ще му бъде трудно да я уведоми, че в бъдеще няма да може да разполага със същите количества говеждо филе. Особено като се има предвид, че е редно господарката на къщата да прави подобни съобщения.

Погледът на Уилям се плъзга по дължината на масата, по блестящо-бялата линия на покривката, към другия край, където не седи никой. Както винаги, там има прибори, празни чинии и чаши — сервирано е за отсъстващата госпожа Ракъм, ако случайно се почувства по-добре и реши да слезе. Току-що върнаха в кухнята по-голямата част от топло и сочно печено пиле — от което би могла да хапне, стига да иска.

Уилям може да изяде само едно бутче, не повече.

Малко след вечеря доктор Кърлоу пристига в дома на семейство Ракъм. Уилям, окопал се отново в пушалнята, поглежда часовника си, за да отчете колко време минава между мига, когато чува звънеца, и шума от отварянето на вратата.

По-добре този път, казва си той. Доста по-добре.

Стъпалата скърцат, докато докторът се качва нагоре към стаята на Агнес. После четвърт час от вечерта изминава в пълна тишина.

Докторът идва в пушалнята при Уилям, след като излиза от стаята на Агнес — както прави всяка седмица, открай време. Упътва се право към едно от креслата, за което знае, че е по-здраво и издръжливо. Винаги се е дразнил от всякакъв вид отпуснатост.

Необичайно висок, без да бъде кокалест, той е впечатляваща личност — като че ли с времето фигурата му е ставала все по-внушителна, за да има къде да се побира натрупаният опит. Дългото му лице с волево чело, тъмните очи, старателно подстриганите брада, коса и мустаци, строгата елегантност на дрехите му придават далеч по-изискан вид от този на Ракъм.

Той е и много високо квалифициран, след името му се изписва дълга редица от инициали на научни титли. Само за пример можем да споменем, че той е в състояние заради някое научно изследване да разреже бременен женски заек и, ако е необходимо, да го зашие отново само за някакви си десет минути. Поне сред по-нискоквалифицираните си колеги той си е създал името на специалист по женски болести.

Дърпайки замислено от пурата, предложена му от Уилям, той говори известно време на такива теми във връзка с конкретните проблеми на съпругата на домакина. В пушалнята е задушно, мирише силно на пури и алкохол, така че ви е простено, ако сте изгубили нишката на речта на доктора, но все пак се опитайте да се заслушате в заключението:

— Съгласен съм, че тъкмо в момента тя е със сравнително ясна мисъл, и не би трябвало да създава особени проблеми. Подозирам, че това подобрение се дължи на периода от месечния цикъл. Не би трябвало да се самозалъгваме и да не очакваме рецидиви. Всъщност очаквам следващият да настъпи доста скоро. При всяко ново посещение усилията, които тя полага, за да се овладее, стават все по-очевидни. Това е като да задържаш напън за повръщане... Не е полезно. Не е здравословно — за когото и да било — тук Кърлоу прави пауза, за да може Уилям да осъзнае най-важното в речта му. — Искам да подчертая, драги ми Ракъм, че и у вас се забелязват недвусмислени признаци на душевно напрежение.

Уилям се усмихва.

— Може би просто се опитвам да поддържам семейния стил, докторе.

Кърлоу се смръщва нетърпеливо и кръстосва крак върху крак. Познава Уилям достатъчно добре, за да пренебрегне излишните условности.

— Не се шегувайте с такива неща, човече — казва той и се привежда към него. — Би трябвало да знаете, че душевните заболявания у мъжа нямат нищо общо с природното предразположение. Всеки човек има горна граница на поносимост. В момента, в който страданието стане нетърпимо, връхлита лудостта — отбележете, казвам „връхлита“, защото нерядко това става неочаквано, и е необратимо. Ние с вас нямаме матка, която може да бъде извадена оперативно, ако нещата станат сериозни — не забравяйте това, за Бога.

Уилям вдига поглед към тавана в стремежа си да се сети за начин, по който да прекрати този спор.

— Не ми се вярва все още да сме стигнали дотам, че постоянното присъствие на жена ми у дома да ме подлуди, доктор Кърлоу. Може би напрежението, което забелязвате, се дължи най-вече на... умора.

— Драги ми Ракъм — подема докторът с тон на човек, който е прозрял ужасната истина, която събеседникът му укрива, опитвайки се да си придава смелост. — Разбирам, напълно ви разбирам, че приемането на Агнес в заведение за душевноболни би ви причинило страдания и срам. Но вие трябва да ми повярвате — наблюдавал съм много мъже, които са се борили с подобен проблем. Вземат ли веднъж правилното решение, всички те изпитват такова облекчение, каквото не може да бъде описано с думи.

— Е, сигурно все някак може, след като са го споделили с вас — отбелязва иронично Уилям.

Доктор Кърлоу присвива с укор очи. Всичките са еднакви, тези господа с литературни претенции — прекалено умни за собственото си добро; постоянно остроумничат, а не забелязват очевидни факти.

— Помислете сериозно върху думите ми — казва докторът и става от креслото.

— О, разбира се, разбира се — уверява го Уилям и също се изправя. Двамата се ръкуват, без да са постигнали съгласие, а Уилям стиска ръката на доктора с все сила, за да не излезе, че той е по-слабият.

Но стига за това. Все някога Уилям би трябвало да престане да разочарова всички, които го наблюдават. Той не е чак толкова безгръбначен, колкото всички предполагат! Верен на първоначалното си решение, той тръгва нагоре към кабинета, където го чака документацията от парфюмерийните фабрики „Ракъм“. Време е да хване бика за рогата.

Уилям се разполага зад бюрото, хваща жълтеникавите пликосе от плътна хартия за единия ъгъл и изсипва съдържанието им едно след друго пред себе си. Намерението му е, след като изсипе всичко пред себе си, да ги взема един по един, не в определен ред, и да ги преглежда колкото е възможно по-бързо. Всъщност му трябва само една най-обща представа как върви бизнесът. По-добре някакви смътни познания, отколкото нищо. Фатално би било да се задълбочава в подробности — по-добре да прехвърли всичко, пък ако ще и да не го разбере докрай. Трябва да долови само общата идея. В училище се е справял и с по-трудни задачи, нали?

Уилям вдига най-горния лист от най-близката купчина и започва да го оглежда, присвил неприязнено очи, обзет от нетърпение да разбере за какво става дума. Какво ужасяващо струпване на думи... Кой би помислил, че старият е имал в главата си толкова думи? При това много от тях неграмотно написани — какъв позор! Но това далеч не е най-лошото — как е възможно толкова много съществителни да извикват толкова малко образи в човешкото съзнание? Как е възможно толкова много глаголи да напомнят за толкова малко действия, към които си струва да проявиш интерес? Просто е невероятно. Въпреки това той продължава да се бори със задачата.

Десет реда по-долу, стигнал до средата на единайсетия, очите на Уилям се приковават в една интересна дума: „сокове“. И това веднага отправя мислите му към онази жена от Силвър Стрийт, Шугър, и как ли ще ахне, когато чуе изискванията му. Нека ахка, стига да се подчинява! Та за какво, в крайна сметка, е тя...

Но той се отклонява от преките си задължения. Поема си дълбоко дъх и се връща към началото, като този път изчита внимателно на ум всяка дума:

„Количеството на използвани отпадъци спадна с 15% в сравнение с миналата година. Цветът не се отделя от върха, цветовете са сухи и се ронят. 4 гроси поръчани от Копли. Цъфтяха само 60 от осемдесетте акра.

Да се купи повече качествен продукт от Копли.

Доброто име на «Ракъм». Ще се реши при първите галони. Ноф покрив на сушилната — в събота следобед, ако работниците се съгласят.

Слухове за провокатор от профсъюзите.

Цената на торта нарасна с 2%.“

Стигнал дотук, Уилям изпуска листа, който пада на коленете му, а оттам — на пода. Това изреждане на досадни стратегии и свойските взаимоотношения с някаква си тор — не, това не може да се понесе... трябва да се спаси по някакъв начин!

Но изход няма. Баща му вече го уведоми, че ако не желае да поеме управлението на неговата империя, има право да си потърси работа, където пожелае — или, разбира се, да чака внезапен успех в някоя от „изисканите“ области, към които са насочени интересите му.

Подтикнат от тази мисъл, Уилям отново набира сили да се обърне към документите. Може би пък проблемът не е толкова в самото съдържание, колкото в постоянните неясноти, които баща му допуска. Пък и ако държи да дращи своите неразбираеми дивотии, не би ли могъл поне да го прави с черно мастило, а не с това бледосиньо или бледокафяво? Сигурно старият скъперник не иска да даде някой и друг пенс повече за по-качествено мастило.

Уилям започва да рови из натрупаните хартии, и най-отдолу попада на някаква по-дебела купчина подвързани листове. За негово учудване това се оказва „Повече забавления в Лондон — съвети за светски мъже и пояснения за новаци“. Ето значи къде го е бил забутал!

Поставя справочника на коленете си и го отваря. От вътрешната страна на гърба има джоб, в който открива няколко презерватива от животински черва. Изсъхнали са вече, горките, като сухи листенца на цветете. В най-хубавото време от живота му, във Франция, те бяха ежедневна необходимост. Уличниците категорично настояваха за тях — с приятелски тон, разбира се, но непоколебимо. „*Mieux pour nous*,

meux pour vous.“^[3] Ах, какви момичета, какви времена! Толкова отдавнашни, толкова далечни!

Уилям започва да прелиства страниците. Прескача раздела, озаглавен „Свински крачета“ (проститутки, които спират клиенти по улиците), прелиства набързо и „Джолан“ (наличността на евтините заведения). Разделът, озаглавен „Бонфиле“, е последен в книгата, но той е извън неговите възможности — там са вписани заведенията, където, освен всичко останало си длъжен и да поръчваш от най-скъпите вина. За щастие заведението на госпожа Кастауей е вписано в раздел „Добро филе“ (за хора, които правят сметка на парите си).

Заведението на тази мила дама се гордее с изобилие на красавици — имаме предвид конкретно госпожиците Лестър, Хаулет и Шугър. Тези дами могат да бъдат открити у дома от ранния следобед нататък; след шест часа имат обичай да се забавляват в „Камината“ — непретенциозно, но приятно нощно заведение, и си тръгват с всеки отговарящ на изискванията им кавалер в удобен и за двамата момент.

Госпожица Лестър е средна на ръст...

Уилям не изчита докрай описанието на госпожица Лестър, а продължава направо нататък:

Можем смело да предположим, че „Шугър“ не е името, което младата дама е получила при кръщението си, но това е името, на което се радва понастоящем, ако някой не пожелае да я прекръсти още веднъж. Тя се отдава с еднаква страст на всякакви удоволствия. Единствената ѝ цел е да предразположи възискателния познавач и да надмине неговите очаквания. Отличава се с огненочервени къдрици, които в разпуснато състояние стигат чак до кръста ѝ, необичайно изразителни лешникови очи и (въпреки известна ъгловатост на фигурата) доста грациозна стойка. Владее до съвършенство умението да поддържа

разговор, и определено е подходяща компаньонка за всеки истински джентълмен. Единственият ѝ недостатък, който за някои вероятно придава особена пикантност на чаровете ѝ, е бюстът, който е като на недорасло дете. Тарифата ѝ е петнайсет шилинга, но за една гвинея върши чудеса.

Уилям бръква в джоба на жилетката, вади часовника си и започва да го опипва разсеяно. Известно време гледа неவிждащо циферблата, после склучва пръсти и малката златна машинка продължава да тиктака, скрита в юмрука му.

— Добре ще е да се хвана на работа — казва той накрая.

Но часове по-късно Лети, дочула ясно силно хъркане, долитащо откъм кабинета, влиза вътре на пръсти и намира Уилям заспал на стола.

— Господин Ракъм? — прошепва тя съвсем тихичко. — Господин Ракъм?

Той продължава да хърка, отпуснал големите си бледи ръце покрай тялото. Златистата му коса е съвсем разрошена, като на улично хлапе. Лети, изпаднала в недоумение, излиза от кабинета. Явно господарят ѝ е работил много усилено днес.

[1] Au contraire (фр.) — Напротив. — Бел.прев. ↑

[2] Ici, monsieur! Ici! (фр.) — Насам, господине, насам! — Бел.прев. ↑

[3] Mieux pour nous, mieux pour vous (фр.) — По-добре и за нас, по-добре и за вас. — Бел.прев. ↑

ПЕТ

На следващата вечер Уилям слиза от един файтон на Силвър Стрийт, готов да прекрачи прага към своята съдба и да вземе това, което го очаква. Мъките му започват незабавно.

— Не гу знам туй мясту — заявява файтонджията, когато Уилям се обръща към него с молба да го упъти към заведението на госпожа Кастауей. — Някъде зад тез къщи там ще е.

И махва с камшика си, обхващайки в този жест цялата улица, която е доста оживена, но макар да е пълна с народ, никъде не се виждат табели, упътващи минувачите към заведението на госпожа Кастауей, никой от носачите на подвижни реклами не носи плакат със стрелка, на която да пише „Към Шугър“. Уилям се обръща към файтонджията с намерение да възрази, но мошеникът вече потегля, след като е прибрал далеч по-голяма сума, отколкото заслужава.

Да му се не види! Нима човек никога не може да получи нещо срещу парите си? Трябва ли задължително да плащаш като крал... но не, той се е отдавал на подобни размисли и преди. Няма никаква полза да предъвква едно и също. Шугър го очаква някъде наблизо: трябва просто да поразпита.

Силвър Стрийт е пълна с амбулантни търговци, сергиджии и любопитни минувачи, отклонили се малко от традиционните места за разходка на модния свят. Уилям засенчва очи с ръка, за да прецени накъде да тръгне, но още преди да е избрал посока, за него се лепва някакво хлапе, което продава пури.

— Най-хубавите пури, сър — два пенса парчето, истински кубински, за нищо пари.

Уилям хвърля поглед надолу — доста надолу — към няколкото жалки екземпляра, стиснати между мърлявите пръсти на детето. Възможността да са истински кубински, а не извадени от някоя открадната табакера, е доста малка.

— Не ми трябва пури. Но ще ти дам два пенса, ако ми кажеш как да намеря дома на госпожа Кастауей.

По старчески сбръчканото личице на хлапето се изкривява от разочарование — очевидно не разполага с тази ценна информация. А щеше да вземе два пенса за нищо и никакво — само да знаеше. И то отваря уста, за да излъже.

— Нищо, нищо — казва в този момент Уилям. Присъствието на малки деца винаги го е смущавало, особено ако искат нещо от него. — Ето ти един пенс.

И той му подава монетата.

— Бог да ви благослови, сър.

Смутен от тази среща, Уилям поглежда колебливо към един минувач с лула в устата, после губи кураж и се отказва. Не може да спира хората наред и да ги пита за местонахождението на някакъв публичен дом — за какъв ще го вземат? Ако можеше да се върне назад във времето, да е отново студент в Кеймбридж — или във Франция, безгрижен ерген, би могъл да изкрещи въпроса си така, че да го чуят всички, без дори да се изчерви. Безстрашен, ето какъв беше той тогава! И ето в какво го превърнаха брачните задължения и бедността! Той бърза по тротоара и оглежда осветените фасади на къщите, с надеждата, че ще открие някакъв белег. В „Повече забавления“ не беше поместен точен адрес на дома на госпожа Кастауей, а това можеше да означава две неща — или че адресът трябва да е добре известен на всеки истински светски мъж, или че Силвър Стрийт е невзрачна уличка, на която такова прочуто заведение би трябвало да се откроява като перла на верижка. Само че нищо подобно не се забелязва.

На входа на една къща той забелязва някакво момиче, което определя като проститутка, независимо от това, че то държи в ръцете си бебе.

Озърта се и я пита припряно:

— Знаеш ли къде е домът на госпожа Кастауей?

— Не съм и чувала за нея, сър.

Уилям веднага продължава напред, после спира под един уличен фенер, за да погледне часовника си. Станало е почти шест; да! Най-сетне се сети какво да направи! Ще отиде в „Камината“ с надеждата, че Шугър ще се появи там, какъвто ѝ е обичаят, ако вярваме на справочника. Ако не я види, поне ще открие човек, който да го упъти към госпожа Кастауей. Спокойно, Ракъм — рационалният начин на разсъждение може да разреши всеки проблем.

Той продължава право към най-близката кръчма и поглежда нагоре към табелата, която виси над входа. Но няма късмет. Изминава още стотина крачки до следващата кръчма, но отново няма късмет. Прави грешката да спре за миг, за да се почеше по главата, и някакъв уличен продавач с претъпкана торба веднага връхлита отгоре му — ухилен старец, който стиска дузина моливи в облечената си с вълнена ръкавица ръка.

— Чудеесни моливи, сър — припява той. Зъбите му са дълги като на магаре и толкова черни, сякаш е драскал по тях с моливите в свободното си време. — Изхабяват се седем пъти по-бавно от обикновените.

— Не, благодаря — отвърща Уилям. — Но ще ти дам шест пенса, ако ми кажеш как да отида до „Камината“.

— „Камината“ ли? — повтаря уличният продавач, едновременно смръщен и ухилен. — Чувал съм, че как не. — Натъпква моливите в джоба на палтото си и измъква от раницата лъскав калаен поднос — блестящ овал, приличен на умален римски гладиаторски щит, и започва да го върти на всички посоки, за да отрази по-добре светлината. — Докато се мъча да си припомня, сър, бихте ли огледали това? Сребро чиста проба.

— Не ми трябва поднос — казва Ракъм. — Особено ако е от...

— На майка ви, сър. Я си помислете как ще й блеснат очите, като го види.

— Нямам майка — отвърща раздразнено Уилям.

— Всеки човек си има майка, сър — пояснява продавачът с поучителен тон, все едно че обяснява на невинно дете тайните на размножаването.

Уилям е толкова вбесен, че не може да намери думи; достатъчно неприятно е дори това, че този грубиян и грозник си е въобразил, че разговаря с човек, който би могъл изобщо да се впечатли от боклуците в раницата му. Да не би да очаква да му разкаже и историята на семейство Ракъм?

— Предлагам ви го изгодно — хили се старецът. — Ще добавя и джобно гребенче. Най-качественият метал в Британия.

— Имам си гребенче — сопва се Уилям. За негов ужас продавачът повдига едната си вежда в израз на съмнение. — Това, което ми трябва — изръмжава той и усеща как скалпът под

разбърканата му, непокорна коса започва да го сърби от нерви — е точно упътване как да стигна до „Камината“.

— За това мисля, сър, нали за това мисля — уверява го старият мошеник, тиква подноса обратно в торбата и продължава да рови из нея, докато ръката му потъва вътре чак до рамото.

Но какво е това? Небеса, сега пък започва да вали! Големи, тежки капки падат една след друга от небето, и плисват по палтото на Уилям с такава сила, че измокрят ушите и брадичката му. В този момент той осъзнава, че в стремежа си да постигне по-скоро желаната цел, е забравил във файтона един почти нов чадър, който файтонджията ще продаде при първа възможност. Само за миг настроението на Уилям се помрачава рязко и той изпада в най-черно отчаяние — това е пръстът на съдбата, това е Божията воля: дъждът, загубеният чадър, студеното безразличие, което среща на непознатата улица, присмехът на непознати, жестокото упорство на родния му баща, проклетата болка в рамото, която го измъчва, защото проспа половината нощ на стола...

(В качеството му на истински съвременен мъж, Уилям Ракъм може да бъде определен като „суеверен християнин-атеист“, което ще рече, че вярва в някакъв Бог, Който, макар и вече да не отговаря за изгряването на слънцето, опазването на кралицата и осигуряването на хляба насъщен, си остава основен заподозрян за провала на всяко начинание).

Още един уличен продавач спира до Уилям, сякаш привлечен от мириса на неосъществени желания.

— „Камината“, а? — пита той и избутва с лакът другия продавач встрани. Новодошлият е облечен в раздърпано сиво сако и кадифени панталони, с оръфано бомбе, нахлупено над печалната физиономия. — Позволете да ви помогна, сър!

Уилям хвърля поглед към стоката му — той продава свещенически якички, нахлузени една над друга на излинялия му сив ръкав. По дяволите, нима ще е необходимо да купи якичка, за да го упътят?

Но вторият продавач казва:

— Натам, сър. Продължавайте все по Силвър Стрийт. Като видите пивницата „Лайън“, това вече е Ню Стрийт. После завивате... — той свива ту единия, ту другия си юмрук, припомняйки си

разликата между ляво и дясно, и якичките се хлъзват чак до сбръчканата му китка — надясно, и стигате до Хъзбънд Стрийт. Там е.

— Благодаря ти — казва Уилям и му връчва шест пенса.

Продавачът на якички докосва с пръст периферията на бомбето си и изчезва, но неуспелият му колега продължава да се навърта около Уилям. Сега е извадил някакъв малък черен предмет.

— Приличате ми на джентълмен, дето разбира от бизнес, сър — чурулика той. — Дали този бележник представлява интерес? За 1875-а е, сър, новата година, а тя се е задала вече, бърза като влак. Отзад има алманах, и златно ширитче да си отбелязвате докъде сте стигнали, и всичко, което човек може да иска от един бележник, сър.

Уилям му обръща гръб и тръгва забързано по Силвър Стрийт.

— Красиви ножички да си режете каквото си искате, сър! — подвиква продавачът подир него.

Нахалството му се стича по гърба на Уилям като дъждовните капки. Нищо вече не може да го засегне; настроението му се е подобрило рязко; най-сетне е открил вярната следа. Най-сетне светът реши да погледне дружелюбно към него. Светлините като че ли стават по-ярки, отнякъде се чува и музика, накъсана като камбанен звън от напорите на вятъра. От една страна се носят виковете на продавачите, от друга откъслечни, оживени разговори. Край него проблясват повдигнати фусты, докато жените притичват под блещукащите на газените фенери дъждовни струи; до носа му долита миризма на печено месо, вино и дори ухание на парфюм. Врати се отварят и затварят, отварят се и се затварят, и при всяко отваряне отнякъде излита откъс от някаква мелодия, Уилям мярва за миг, през облаци дим, хора, които се веселят, озарени от оранжева светлина. Сега вече е сигурен, че ще постигне целта си: Господ като че ли е размислил. Вчера две жалки уличници от Друри Лейн докараха Уилям Ракъм до унизително състояние; но тази вечер той ще изтръгне победа от самата паст на поражението.

Но какво би станало, ако Шугър му откаже?

„Ще я убия“ е първото, което му идва на ума.

В същия миг го обзема пристъп на изгарящ срам. Какъв низък, недостоеен порив! Нима бремето на страданията го е докарало дотук? Да бъде в състояние да мисли за убийство? Та по природа той е кротък,

добросърдечен човек — ако това момиче, тази Шугър, му откаже, ще откаже и толкоз.

Все пак, ако тя откаже, какво ще прави той по-нататък? Какво би могъл да направи? Къде би могъл да намери жена, която да изпълни желанието му? Изключено е да тръгне по улиците на Сейнт Джайлс — рискува някой бандит да му счупи главата. Безсмислено е също да опита да се разхожда из парковете след мръкване. Действително, там се срещат застаряващи дриади, специализирани в най-отчаяни перверзни — но пък те разнасят и най-ужасните болести. Не, той се нуждае от покорството на жена, която отговаря на общественото му положение, сред удобства, в изискана обстановка — от унизителното преживяване на Друри Лейн успя да научи поне това.

Той завива в Ню Стрийт и забелязва с радост пивницата „Лайън“ точно там, където трябваше да бъде. В мислите си той е започнал да създава преждевременно някаква своя представа за Шугър, още преди да се е запознал с истинската — представя си я с широко отворени очи, малко уплашена, но готова да се поддаде. Съзнанието прехвърля тази фантазия надолу, към пениса му, и той набъбва в очакване.

Когато се озовава на Хъзбънд Стрийт, той установява, че тя е доста мърлява и съмнителна, но поне на нея цари веселие — или поне така му се струва. Всички се усмихват, уличниците се кикотят, и дори беззъбата стара просякиня се хили, дъвчейки с голите си венци олигавено късче ябълка.

Ето най-сетне и „Камината“. Дали заведението не е прекалено долнопробно? Дали да не се обърне и да не си тръгне, докато все още може? Докато скъсява разстоянието между себе си — забързан и задъхан — и блестящата в оранжеви отблясъци табела над входа на кръчмата, повесена на железен прът, той си казва, че не може да прецени, докато не е видял заведението отвътре.

— *Коораб лети по сииньо море!* — пропява някакъв глас, изненадващо близо до ухото му. — *Вълната гони вълна!*

Той се обръща и установява, че е приклещен от някакъв продавач на нотни свитъци, който продължава войнствено:

— *Ридае младият мораяк, далече от дома!* Господжата ви свири ли на пиано, сър?

Уилям се опитва да го пропъди, размахвайки ръка, но това не се оказва толкова лесно — музикалният продавач се лепва като пиявица, а

таблата му, отрупана с ноти, сгърчи пред него, като пищен бюст в щедро деколте.

— Не свири ли госпожата, а, сър?

— От години не е свирила — изръмжава Ракъм, вбесен, че му припомнят за Агнес тъкмо в този момент.

— Таз песничка ще ѝ върне настроението за веселби, сър — упорства продавачът и внезапно пак запява:

*Ах, Бог дано да паази
мойта мааайка добра —
ще страааада, аз заспя ли
в дълбооооката вода!*

— Бива си я, а, сър? Най-модната песен! Викат ѝ „Морякът на разбития кораб“!

Уилям приближава все повече целта, но досадникът върви заднешком и не го оставя на мира. На самия праг на „Камината“ Уилям го изглежда зверски и заявява:

— Най-модната песен ли? Вятър — това е „Безценно майчино сърце“, само че с друг текст.

— Неее, сър — възразява продавачът и размахва лист бяла хартия, разкрасена с морски мотиви. — Съвсем е различна. Купете я и ще видите.

— Няма да я купя — казва Уилям. — Искам да вляза в това заведение, без да се мъкнете по петите ми, сър — и да слушам музика там — при това безплатно, ако смея да добавя.

Продавачът отстъпва с театрално преувеличен жест, покланя се и се хили — но това не означава, че се е признал за победен.

— Ако чуете вътре някоя песен, дете много да ви се хареса, сър — само кажете — сигурно я имам.

И той най-сетне се стапя в мрака, решен да пласира колкото е възможно повече от незаменимата си стока през следващия час, следващата година — или следващите десет столетия.

Уилям Ракъм поставя ръка върху пищната месингова дръжка на входната врата на „Камината“, бутва и тя се отваря. Той поема дълбоко дъх. Веднага го обгръща миризмата на добра бира и шум от множество

дружелюбни и весели гласове. Още с влизането си Уилям усеща как премръзналото му лице пламва от топлина, излъчвана от безбройните свещи на полилеите — и от буйния огън в голямата камина. Каква изненада! Посетителите съвсем не са някаква долнопробна сбирщина. Някои от тях са дори елегантно облечени! Попаднал е в една от кръчмите, които хората от доброто общество откриват с удоволствие — тя прилича на строго пазена тайна наред цялата тази мизерия, място, на което се събират познавачи. Постоянните посетители, за повечето от които е ясно, че не живеят на „Хъзбънд Стрийт“ или в околностите ѝ, се извързват, поглеждат за миг Уилям и се връщат отново към разговорите си. Всички са развеселени, но не и пияни — това не е от онези заведения, в които посетителите пият мълчаливо в очакване алкохолът да си свърши работата. Уилям въздъхва облекчено и сваля шапка, озовал се сред равнопоставени личности.

— *Във нишка тънка работници се влачат — разнася се приветствено нечий тенор, — увити в дрипи и парцали крачат...*

Певецът стои на тясна сцена в дъното на помещението, почти скрит от цигарения дим, зад гъсто наредените маси, претъпкани с посетители. Строгото му вечерно облекло е допълнено от грубо завързан яркочервен шал — идеята е той да символизира кърпите, които работниците носят около вратовете си. Заел драматична поза, певецът продължава, под претенциозен съпровод на пиано:

*Нещастниците лягат на земята —
че сламеник бодлив им е кревата;
един уж трябва там да се побира,
но четирима място си намират —
за тежък сън след тежкия си труд
в студен и мрачен лондонски приют.*

Чува се приглушен трясък на счупено стъкло, но това предизвиква само смях и възбуденото джафкане на някакво куче. Облечена в униформа сервитьорка се появява, поклащайки глава, иззад тезгяха.

Приятна гледка представлява тезгяхът на „Камината“ — гърдести жени шетат припряно сред множество бутилки и кранчета за

наливна бира — роклите им, отрупани с волани, се отразяват в големите огледала на стената зад тях. Над главите им, чак до тавана, са накачени стотици плакати, евтини отпечатыци на гравюри и хвърчащи листчета, рекламиращи всевъзможни бири — светли, червени и черни.

Не се налага Уилям да търси маса — появява се една усмихната келнерка, която го отвежда до маса, край която има място за поне още двама души — очевидно никой тук не пие сам. Уилям ѝ дава усмихнатото поръчката си, и тя изпърхва нанякъде, за да я изпълни.

Весело местенце е това, казва си Уилям, забравил за миг защо е дошъл тук. Може би малко са прекалили с отоплението! Певецът продължава да бълбука, а шумът от блъскането по клавишите на пианото е погълнат почти изцяло от смеха, който се носи на вълни. Уилям прави, каквото може — сваля си ръкавиците, разкопчава сакото, пригласява косата си. Масата му се намира точно до една колона от ковано желязо, на която има окачена табела със следния надпис:

„Умоляваме господата да не оставят пурите си направо на масите и да не ги палят от полилеите, а от газените лампи, предвидени за целта“.

Уилям не изпитва желание да пуши, но въпреки това над цялата му фигура се вие дим — това са изпаренията от мокрите му дрехи. Пот се стича по тялото и дразни кожата му, а внушителните му уши греят в аленочервени оттенъци. Каква благодарност го обзема, когато келнерката пристига забързано, вдигнала високо ръцете си, в които крепи халба бира! Сигурно съзнава колко е жаден, благословена да е!

— Страхотно! — възкликва той високо, за да надвика певица и извъръща глава, за да разбере защо песента се чува по-силно — да не би да са се присъединили нови изпълнители? Не, оказва се, че са се присъединили редовните посетители на „Камината“.

*Ругаят и псуват, но хич не тъгуват —
с шеги грубовати и песни просташки
зората дочакват и пият юнашки
така не боят се от глад и от студ
дори във мрачен лондонски приют.*

Вие, тъй като също като Уилям влизате в „Камината“ за първи път, може би се чудите — как е възможно развеселените посетители да пеят така жизнерадостно за такива ужаси? Вижте ги само, как потропват с крака и поклащат глави в такт с разказа за живота на бедняците — нима не изпитват вълнение в някоя друга част от тялото си? О, няма съмнение! Та те са същински поклонници пред олтара на съчувствието! Но какво биха могли да сторят? Тук, в „Камината“, не биха могли да винят никого (освен може би Бог в Неговата безкрайна мъдрост). Нагиздена в одеждите на една приятна мелодия, бедността заема почетно място сред другите катастрофи и нещастия, които те вдъхновяват да запееш — военни поражения, корабокрушения, разбити сърца, и разбира се, смърт.

Малко притеснен, Уилям се озърта, за да прецени какво е дамското присъствие сред посетителите на „Камината“.

Жени има колкото щещ, но всички като че ли вече са ангажирани. Може би Шугър е една от тях — рано пиле рано пее (макар в случая да не е ясно кой е пилето). Той отново оглежда асортимента, като се опитва да прецени по-точно фигурите им, доколкото го позволява стелещият се навсякъде дим от пури. Нито една от фигурите, които вижда, не отговаря на описанието, дадено на Шугър — дори ако предположим, че авторите на „Повече забавления“ не са се придържали съвсем точно към истината.

Уилям предпочита да предполага, че Шугър още не е пристигнала. Така е по-добре — ушите му вече не пламтят, и (дай Боже!) след още малко време ще са възвърнали естествения си цвят, така че той ще може да направи добро впечатление. Отпива малко от халбата. Бирата толкова му се услажда, че я изгълтва на един дъх и веднага си поръчва нова. Келнерката има хубава фигурка — той се надява тялото на Шугър, когато му свали опаковката, да изглежда поне наполовина толкова добре.

— Благодаря, благодаря — той й смига, но тя вече продължава забързано, да вземе друга поръчка. Е, *così fan tutti*^[1], нали? Уилям се обляга назад и се заслушва в думите на следващата песен:

*Ще дойде ден да хапвам пуйки и фазани
Шампанско ще се лее на фонтани*

*Прасенца малки с ябълка в устата
А в задника им — шишове с позлата...*

Посетителите започват да се кискат — това се слуша най-много напоследък, всички продавачи на кръчмарски песни от Севън Дайълс могат да ви осигурят нотите.

*Ще имам салам, хем много голям
Четирма лакеи ще го вдигат едвам —
Но корабът със стоката го няма
Затуй и гола бира пия само.*

— *Затуй и гола бира пия само!* — запява и публиката.

*Че корабът със стоката го няма
За мен това не е беда голяма —
Ще дойде той, със злато и коприна,
Веселие ще има до амина,
Но кой го знае де е в океана,
Затуй и гола бира пия само.*

Уилям се киска тихичко. Не е зле, никак не е зле! Защо никога досега не е чувал за „Камината“? Дали Бодли и Ашуел са идвали тук? Ако не са, как ли би могъл да им го опише?

Е... разбира се, заведението не е от висока класа — дори е доста под това ниво. Но пък е значително по-приятно от немалко жалки пивници, в които са го мъкнали Бодли и Ашуел. („Това е кръчмата, Бил, почти напълно съм сигурен!“ „Почти напълно, а?“ „Е, за да бъда напълно сигурен, трябва да легна на пода и да огледам тавана“). В „Камината“ няма нищо, което може да се окачества като „крайно долнопробно“ — няма и помен от калаени чаши, всички са от хубаво стъкло, бирата е качествена, прави хубава пяна. Подът е покрит с плочки, а не с дъски, никъде не се вижда имитация на мрамор. И най-

показателното — за разлика от местата, където се събират разни отрепки, кръчмата не е отворена до зори, а се затваря като всяко почтено заведение в полунощ.

Това отговаря напълно на изискванията на Ракъм — така няма да му се наложи да чака дълго появата на своята сладка Пепеляшка.

*Жената на лейди тогаз ще прилича —
Не Мили — Октавия ще се нарича;
Тя няма да бачка, аз нож няма да вадя
Във скъпата къща с висока ограда.
Ще плюскаме здраво и все до насита
Ще каним и всеки, за нас щом попита,
Но сигурно ще трябва да почакам —
Такава е съдбата на бедняка,
Че кораба със стоката го няма,
Затуй и гола бира пия само.*

Време е за припева, и всички пеят с пълно гърло. Уилям само тананика под нос — не иска да привлича внимание. (Ах, а някога пееше къде-къде по-мръсни песни — с по-хубав и силен баритон от... Е, това вече го знаете.)

Когато песента свършва, Уилям се присъединява към аплодисментите. Настава малко объркване, някои от посетителите стават да си вървят, други се появяват на входа. Приведен напред, над чашата с бира, Уилям се старее да не изпуска от поглед всичко живо, що носи фуста, с надеждата да забележи най-сетне момичето с „изразителни лешникови очи“. Излиза обаче, че собственият му поглед е по-изразителен, отколкото е предполагал, защото, когато го спира за миг върху три млади жени, които явно нямат кавалери, те скачат незабавно от местата си.

Макар че той отклонява незабавно погледа си, вече е късно — те са се упътили право към него, същинска фаланга, потънала в дантели и тафта. И трите са широко усмихнати, показвайки прекалено голям брой зъби. Всъщност всичко при тях е прекалено — прекалено много кичури са се измъкнали изпод прекалено натруфените шапчици, прекалено много пудра имат по бузите, прекалено много панделки по

роклите, прекалено отпуснати са пищните маншети, потрепващи около алчните им розови ръчички.

— Добър вечер, сър, може ли да седнем при вас?

Уилям не може да им откаже, както отказа да купи ноти от уличния продавач. Законите на етикецията — законите на анатомията дори — не го позволяват. Той се усмихва, кимва и поставя новата шапка на коленете си от страх някоя от тях да не седне отгоре й. Една от уличниците наглася фустите си на освободеното място, а другите две се натъпкват в останалото пространство.

— За нас е чест, сър.

Не са лоши на вид, но Уилям би предпочел да не се бяха натруфили, като че ли ще прекарат вечерта в някоя лежа в операта, и съчетанието от трите им парфюма да не беше толкова задушливо. Така, както са се наблъскали една до друга, излъчват миризма, която напомня на цяла каруца окосени цветя в горещ ден; Уилям се пита дали парфюмерийните фабрики „Ракъм“ не носят отговорност за този ефект. Ако е така, то баща му има и други грехове на съвестта си — освен скъперничеството.

Все пак, казва си той, момичетата изглеждат доста по-добре от повечето като тях, сочни като прасковки и без видими дефекти — може дори да са по-скъпи от Шугър. Работата е по-скоро там, че сякаш са донякъде в излишък, особено така натъпкани в такова малко пространство.

— Прекалено сте красив, за да седите сам, сър.

— Мъж като вас трябва да има хубава дама до себе си — а може и три да са.

Третото момиче само се изкисква, осъзнало, че не може да надмине колежките си по остроумие.

Уилям избягва да среща очите им — бои се, че ще забележи в тези грейнали погледи самомнителност, наглостта на човека от долно потекло, който се опитва да изтръгне контрола над положението от ръцете на по-високопоставения. Шугър сигурно няма да се държи така, нали? В неин интерес е да не го прави.

— Ласкаете ме, госпожици — казва Уилям и отвърща поглед, надявайки се, че отнякъде ще дойде спасение.

Проститутката, която седи най-близо до него, се навежда още по-близо — пълничките й, полуразтворени устни са съвсем близо до

неговите, и прошепва доста високо:

— Да не чакате мъж, а?

— Не — казва Уилям и приглажда смутено косата си назад. Дали това изобилие от къдрици не го кара да прилича на содомит? Дали нямаше да е по-добре да я беше оставил по-дълга? А може би трябваше да поиска да я острижат по-късо? Господи, нима трябва да обръсне главата си, за да се спаси от такива унижителни положения?

— Чакам едно момиче, казва се Шугър.

Трите проститутки изиграват цяла пантомима — същински въплъщения на обида и разочарование.

— Аз не ставам ли, пиленце?

— Разбихте ми сърцето, сър! — и така нататък.

Ракъм не отговаря, а продължава да гледа неотклонно към вратата, с надеждата да поясни по този начин на клиентелата на „Камината“, че трите момичета не са с него. Колкото повече се отдръпва обаче, толкова повече трите момичета напират към него.

— Шугър, а?

— Познавач сте, няма спор.

Вулгарен смях избухва на една съседна маса и Уилям се сгърчва от притеснение. Тенорът явно си почива — нима нещастният Ракъм ще бъде подложен на ново унижение, този път да служи за забавление на посетителите в „Камината“? Уилям хвърля око над тълпата около себе си и вижда хората, които се смеят. Но те седят гърбом към него, значи някой друг е станал повод за присмех.

— И какви са предпочитанията ви, сър? — пита една от проститутките с любезна усмивка, като че ли го пита как предпочита да пие чая си.

— Хайде, на мен можете да кажете. Можете да ми го кажете като в гатанка, аз ще разбера.

— Няма нужда — заявява тази, която седи най-близо до него. — По очите му познавам какво му се иска. — Заинтригувани, приятелките ѝ се обръщат към нея. Тя прави пауза, за да изостри повече интереса им, като че ли е на сцената в някой мюзикхол, и казва гордо: — Става дума за една моя... дарба. Която пазя в тайна.

И трите се разсмиват — смеят се с отворена уста, невъзпитано, и само за мигове веселието им заприличва на истерия.

— Е, какво е това, дето го иска? — успява да каже едната през смях, но гадателката, разтърсвана от конвулсии, няма сила да отговори.

— Ха-ха-ха — ох... ох! — изтрива сълзите от очите си! — Ооох! Лошо момиче такова! Защо питаш? Тайната затова е тайна, нали, сър?

Уилям се сгърчва, а ушите му пламват отново.

— Не, наистина — мънка той. — Не виждам повод за такова веселие.

— Точно така, точно така, сър — казва момичето и за радост на приятелките си разиграва нова сценка — преструва се, че наднича в сърцето на Уилям, и отскача назад с преувеличен ужас от видяното. — О, не, сър! — ахва тя и прикрива уста с пръсти. — Май ще е по-добре да си чакате Шугър!

— Не ѝ обръщайте внимание, сър — намесва се една от другите. — Тя си е такава, по цял ден дрънка глупости. Хайде сега, бъдете добро момче, защо не опитате с мен? — тя плъзва пръсти по гърлото си. — Няма да получите второкачествено обслужване, можете да ми вярвате. Не съм по-лоша от момичетата на госпожа Кастауей.

Уилям отново поглежда с копнеж към входната врата. Ако сега скочи от мястото си и побегне навън, дали всичко живо в „Камината“ няма да го сподират с подвиквания и присмех?

— Хайде — подема едно от момичетата и скръства ръце на масата пред себе си, като излъчва (доколкото ѝ е възможно с тесния моден корсет) гърди напред. — Разкажете ни за себе си, сър. — Закачливото ѝ настроение се е стопило, тя се държи едва ли не почтително.

— Ще се опитам да позная — казва онази, която изглеждаше поплаха.

— Писател сте.

Произволно избраното определение зашеметява Уилям като плесник — или като милувка. Какво друго да стори, освен да погледне видимо впечатлен момичето и да каже „Да“?

— Интересен живот водите, а? — намесва се гадателката.

Сега и трите проститутки са много сериозни, като че ли искат да го обезщетят, задето засегнаха достойнството му.

— Пиша за някои от по-добрите месечни издания — уточнява Уилям.

— Критик съм — но пиша и романи.

— Брей! Кажете ни името на някоя ваша книга!

Уилям избира заглавието на една от многото книги, които възнамерява да напише един ден.

— „Победеният Мамон“ — заявява той.

Две от момичетата просто се усмихват в отговор, но по-плахото отваря и затваря уста като риба — явно се опитва да повтори сложното заглавие. Нито една от тях няма намерение да изтъкне, че в „Камината“ не можеш да се обърнеш от литературни критици и кандидат-писатели.

— Името ми е Хънт — продължава да импровизира Уилям. — Джордж У. Хънт.

Той се гърчи вътрешно от срам — като насекомо в сянката на бащиния си присмех, самозванец, лъжец. „Върви си у дома и научи нещо за цената на конската тор!“ обажда се заядливо един вътрешен глас, но една глътка бира го принуждава да млъкне.

Най-самоуверената от проститутките присвива замислено очи, сякаш е затруднена от някаква загадка.

— И така, господин Хънт иска Шугър — казва тя. — Само и единствено Шугър. Но защо, защо? Какво ли точно му се е прищяло на господин Хънт... а? Какво ще кажете?

Една от приятелките ѝ отговаря незабавно.

— Сигурно ще говорят за книги.

— Брей.

— Излиза, че Джорджи си няма приятели-критици.

— Тъжна работа.

Обсаденият отвсякъде Ракъм се усмихва скръбно. Струва му се, че никой не е влизал в „Камината“ от много време насам.

— Хубаво е времето тези дни — започва ни в клин, ни в ръкав най-притеснителната от уличниците. — Никак не е зле за ноември.

— Никак, ако си падаш по сняг и дъжд — мърмори една от другите, придърпва разсеяно гънките на полата си, така че тя щръква като планина от фин вълнен плат.

— Нашият господин Хънт има особени предпочитания, не забравяй.

— Готов ли сте за Коледа, сър?

— Защо не опитате да разопаковате някой подарък още сега, а?

Розовите пръсти си играят предизвикателно с края на някакъв шал, а Уилям отново е вперил поглед във вратата.

— Може пък да не дойде — казва най-смелата уличница. — Шугър, искам да кажа.

— Шшшт, не го дразни.

— С мен ще ти е по-добре, пиленце. И аз знам нещичко за литература. Всички големи писатели са минали през мен. Например Чарлз Дикенс.

— Че той не е ли мъртъв?

— Е, тази част от него, дето я смуках, хич не беше като на покойник.

— Дикенс умря преди пет години! Уф, че си проста!

— Той беше, казвам ви! При това не твърдя, че съм го правила миналата седмица, нали? — тя се усмихва трогателно. — Бях още почти дете.

Другите две се кискат. После, сякаш по някакво тайно взаимно разбирателство, стават съвсем сериозни и привеждат към него привлекателно наклонените си личица. Заприличват му на вчерашните фалшиви „близначки“ с още една добавка — като трето парче от сладкиша, което тъй или иначе не можеш да изядеш.

— Трите на обща цена — казва гадателката и облизва устни. — Какво ще кажеш?

— Ужас... — Ракъм започва да мънка, — ужасно изкусително, наистина. Но нали разбирате...

В същия миг вратата на „Камината“ се отваря и вътре влиза една жена. Заедно с нея в помещението нахлува глътка свеж въздух и звуци, които напомнят за лошото време отвън. Когато вратата се затваря, воят на вятърът секва като вик, задушен от притисната към устните ръка. Димната завеса се разделя за миг, след това се спуска отново, но вече има мирис на дъжд.

Жената е облечена изцяло в черно — не, в тъмнозелено. Или по-скоро в зелено, потъмняло от поройния дъжд. Раменете ѝ са вир-вода, изхвъркналите ключици се очертават ясно под залепналия от влага корсаж, слабите ѝ ръце са потънали в ръкави от зеленикав плат, наричан „хлорела“, целият напръскан с тъмни петна. Непопили дъждовни капки се виждат по семплата ѝ шапка и по обикновената сива воалетка, спусната пред лицето ѝ. Буйната ѝ коса, която в момента

не е огненочервена, а прелива от оранжево в черно, като гаснеща жарава, е доста разпиляна, от няколко измъкнали се къдрици кале вода.

За миг тя се отръсква раздразнено, като куче, после си възвръща невъзмутимостта. Обръща се към тезгяха и поздравява собственика на кръчмата. Думите ѝ не се чуват от шума на разговорите. Тя повдига ръце, за да отметне назад воалетката. На гърба ѝ острите лопатки се раздвижват под плата на роклята. Тя открива лицето си, все още непознато за Уилям. По целия ѝ гръб има дълга мокра следа, заострена надолу — като език, или като връх на стрела, насочен към полите ѝ.

— Коя е тази? — пита Уилям.

Трите уличници въздъхват почти едновременно.

— Това е тя, скъпи.

— На работа, господин Хънт. Приятно ви критикуване.

Шугър се е обърнала и се озърта из кръчмата, търсейки място, където да седне. Най-смелата от проститутките, гадателката, се изправя, маха с ръка и я кани да седне до Уилям.

— Шугър, мила! Насам! Запознайте се... господин Хънт.

Шугър се отправя без миг колебание към масата на Уилям, сякаш от самото начало е имала намерение да седне там. Въпреки че би трябвало да отговори на поздрава на другата уличница, тя не ѝ обръща никакво внимание — погледът ѝ е съсредоточен изцяло върху Ракъм. Седнала срещу него, на една ръка разстояние, тя оглежда спокойно Уилям с лешниковите си очи, които, както бе обещано в „Повече забавления“, наистина имат златисти отблясъци — поне на светлината в „Камината“.

— Добър вечер, господин Хънт — гласът ѝ не е прекалено женствен, дори е малко хрипкав, но в него няма ѝ следа от простонароден акцент. — Не бих искала да безпокоя нито вас, нито приятелките ви.

— Ние тъкмо си тръгвахме — отбелязва гадателката и става. Останалите също се изправят, сякаш окачени на невидими конци, които тя е дръпнала. — Ти му трябваш.

След това изказване трите събират изобилието от тафта и се оттеглят.

Не си правете труд дори да ги изпращате с поглед — те са личности без всякакво значение (няма ли отърваване от тях?), и вече не могат да ни бъдат от полза. Уилям се взира упорито в жената, заради

която дойде тук, и не може да реши дали лицето ѝ се отличава с дразнещо несъвършенство (прекалено широка уста, прекалено раздалечени очи, много суха кожа, лунички) или е най-хубавото женско лице, което е виждал. С всяка изминала секунда обаче се избистря окончателното му решение.

В отговор на поканата му Шугър се разполага до него. Мокрите ѝ поли шумолят и проскърцват, юрната част на тялото ѝ лъха свежо на дъжд и пот. Изглежда е тичала — нещо, което една почтена жена не би направила при никакви, при абсолютно никакви обстоятелства. Но от тичането по страните ѝ е плъзнала руменина, която е божествена, наистина божествена — и тялото ѝ ухае прекрасно. Няколко къдрици са се измъкнали от сложната ѝ прическа и се полюляват пред очите ѝ. С лениво движение на облечената си в ръкавица ръка тя ги отмята леко назад, към златистия мъх по крайчеца на веждите си. Тя се усмихва, сякаш споделя мнението на Уилям, че човек трябва да поставя никакви граници на желанията си, след като първоначалните му планове вече са се провалили.

В това си състояние тя наистина не може да мине за дама, но във всяко друго отношение има вид на жена със забележително добро потекло. Въпреки че... какво би могло да бъде това потекло? Би могла да бъде например дъщеря на някоя чуждестранна кралска фамилия, която неочаквана революция е свалила от престола; принудена е била да бяга в поройния дъжд, но с високо вдигната глава, царствена дори когато мокрите кичури коса падат по лицето ѝ, с изправени рамене, върху които ранен прислужник намята мантия, подплатена с кожа... (Опитайте се, ако можете, да изтърпите Уилям, докато се поддава на слабостите си. Навремето четеше много увлекателни френски романчета — през шейсетте години, когато се предполагаше, че изучава пораженията на хетите).

Над Шугър също започва да се вие пара — едва забележим ореол от изпарения се издига над шапката и най-горните къдрици на прическата ѝ. Тя накланя леко глава на една страна, сякаш пита: е, и сега какво? Уилям забелязва колко дълга е шията ѝ — толкова, че излиза доста над високата якичка на корсажа. Шугър има адамова ябълка — като мъж. Да, той е готов с присъдата — тя е най-красивото нещо, което някога е виждал на този свят.

Той установява смутено, че нейното държание го обърква; тя дотолкова прилича на дама, че му е трудно да си представи как би могъл да я смъкне от пиедестала ѝ. Високото ѝ, стройно тяло, колкото и да е привлекателно, усложнява допълнително нещата, защото тя носи роклята си като втора кожа — никъде не се забелязват шевове, от което следва, че и не може да бъде свалена.

Начинът, по който Уилям облича в думи проблема си, е следният:
— Не знам дали съм достоен за честта...

Шугър се привежда леко напред и казва много тихо, сякаш коментира общ познат, който минава край тях:

— Не се притеснявайте, сър. Направили сте верния избор. Ще сторя за вас всичко, което пожелаете.

Обикновена размяна на реплики сред шумотевицата на една претъпкана кръчма — но нима някой някога е произнасял по-обвързващ брачен обет?

Келнерката пристига с напитката, която Шугър си е поръчала на бара. Безцветна, прозрачна течност, почти без мехурчета — явно не е бира. А ако беше джин, обичайното питие на проститутките, Уилям щеше да долови миризмата му. Възможно ли е да бъде... вода?

— Как да ви наричам? — Би трябвало да имате и друго име, освен...

Тя се усмихва. Устните ѝ са извънредно сухи, бледи като брезова кора.

Защо това не му се струва грозно, а прекрасно? И сам не може да разбере.

— Казвам се просто Шугър, господин Хънт. Освен, разбира се, ако настоявате да се обръщате към мен с някое друго име?

— Не, не — уверява я Уилям. — Да бъде Шугър.

— Какво е едно име, в крайна сметка? — пита тя и повдига вежда. Нима е възможно да цитира Шекспир? Разбира се, сигурно е случайно съвпадение, но какво сладко ухание се излъчва от нея!

Певецът на „Камината“ отново е започнал да сипе трели. Уилям изпитва чувството, че заведението става все по-топло и уютно. Светлините са добили златист отблясък, сенките имат плътен, богат кафяв оттенък, и като че ли всеки в голямата зала се взира усмихнато в очите на своя събеседник. Вратата се отваря все по-често и вътре влизат все по-изискани люде. Шумът, който се вдига при пристигането

им, разговорите, пеенето, което се извисява над тях — всичко се смесва в такава бъркотия от звуци, че Уилям и Шугър трябва да се навеждат много близо един към друг, за да могат да разговарят.

Вперил поглед в очите ѝ — толкова големи и блестящи, че вижда в тях собственото си отражение — Уилям Ракъм преоткрива неуловимата наслада на това да бъдеш Уилям Ракъм. Съществува едно блуждаещо огънче от намерения и идеи, подклаждано от алкохола, с много несигурен пламък — и тъкмо него той определя като свое истинско „Аз“, много различно от пълнеещото, отпуснато тяло, което вижда всяка сутрин в огледалото. Казват, че огледалото не лъже, но това не е вярно — лъже, наистина лъже! То не е в състояние да отрази пламъка на възможните съдби, пленени вътре в окованата душа. Защото Уилям *би трябвало* да стане нов Кийтс, Бълуър-Литън или дори Чагъртън, а вместо това се превръща постепенно, поне външно, в затлъстяло копие на собствения си баща! Колко редки наистина са моментите, в които той може да озари заплепената си публика със сиянието на надеждите, които е криел в себе си като млад!

Двамата с Шугър разговарят и Ракъм оживява. Та той е бил мъртъв през последните няколко години, мъртъв! Едва сега е в състояние да си признае, че се е укривал, избягвал е хората, които си струва да познаваш, умишлено се е лишавал от приятна и остроумна компания. Избягвал е, всъщност, среда, в която би могъл да бъде изкушен или призван да... нека го обясним по друг начин — това, което звучи като смело обещание от устата на младеж със златисти къдрици, може да бъде определено с присмех, ако бъде произнесено от мъж със сивеещи бакенбарди и оформена тройна брадичка като жалка фукня. От доста време Уилям е принуден да се задоволява с вътрешни монолози, с фантазиите, на които се отдава по пейките в парка или в банята — там, където не е изложен на опасността мечтите му да бъдат посрещнати с потиснат кикот или прозявки.

Но в компанията на Шугър всичко е различно; той се слуша как говори и установява с облекчение, че в гласа му продължава да се крие магия. Обвит в леката мъглица на изпаренията, които се вдигат от нея, Уилям не млъква — говори увлекателно, очарователно, интелигентно, остроумно и проникателно. В собствените му представи лицето му грее от младост, непокорните къдрици на косата му внезапно се

отпускат и тя се вие на дълги вълни — също като косата на Суинбърн^[2].

От своя страна Шугър е безукорна — не пропуска възможност да изтъкне дълбокото си уважение, съобразителна е, весела, но нежна, и не пести ласкателства. Възможно е дори, или поне така си мисли Уилям, тя наистина да го харесва. Със сигурност смехът ѝ не звучи фалшиво, със сигурност искриците в очите ѝ — същите искрици, които думите му пораждаха навремето в очите на Агнес — не могат да бъдат престорени!

И за голяма изненада и дълбоко удовлетворение на Уилям, двамата с Шугър наистина започват да говорят за книги — точно както предсказаха лукаво онези проститутки. Та това момиче е истинско чудо! Има удивителни познания в областта на литературата — липсват ѝ само латинският и гръцкият, както и инстинктивният мъжки усет за важно и маловажно. Ако направим сметка, може би ще излезе, че тя е изчала почти толкова книги, колкото той самия (макар че част от тях, разбира се, са от вида, който се пише от и за представителки на нейния пол — в които героините са разни плахи гувернантки и тем подобни). Въпреки това тя познава отлично много автори, които и той цени — и обожава Суифт! Суифт, неговия любимец! За повечето жени — Агнес влиза в това число, за нещастие — Суифт е името на хапчета против кашлица — или на препарираните птици, които се монтират на шапките им. Но Шугър... та Шугър дори е в състояние да произнесе „Хуайнхънми“ — и о, Божичко, каква прелестна форма добиват устните ѝ, когато го прави! И Смолет! Не само че е чела „Перегрин Пикъл“, но е в състояние да коментира интелигентно текста — той със сигурност не би се справил по-добре на нейната възраст. (На колко ли години е? Не, той не смее да попита).

— Не е възможно! — тя изразява нежно недоверие, когато той ѝ казва, че не е чел „Градът на страшната нощ“ на Джеймс Томсън — досега, цяла година след появата на поемата. — Сигурно сте ужасно зает, господин Хънт, за да отлагате толкова дълго такава наслада!

Ракъм мъчително се опитва да си припомни отзивите в литературните списания.

— Авторът не беше ли син на моряк? — опипва той почвата.

— Сирак, пълен сирак! — казва тя възторжено, като че ли не може да има нищо по-хубаво на този свят. — Станал учител във военен

приют за душевноболни. А поемата е истинско чудо, господин Хънт, наистина чудо!

— Наистина трябва да се опитам да отделя време... не, със сигурност ще я прочета — казва той, но тя се навежда към ухото му и му спестява труда.

— В мен вперени са тез очи, изгарящи от алчен огън — започва да рецитира тя с хрипкав шепот, но достатъчно високо, за да може той да я чува въпреки пеенето и разговорите наоколо.

*Скрипти и хърка зверска паст —
и аз не знам дали ще мога
От ноктите да се изтръгна.
Със зъби, нокти, хищни пръсти
смъртта преследва ме със страст —
И не ми дава да си тръгна.
Но аз ще ѝ обърна гръб със смях —
Надежда нямаш ли, не те е страх.*

Задъхана от вълнение, тя свежда очи.

— Прекалено мрачна поезия — отбелязва Уилям, — за да бъде предпочитана от такава красива млада жена.

Шугър се усмихва тъжно.

— Животът може да бъде много мрачен — отвърща тя. — Особено ако хората, с които наистина можеш да разговаряш — като вас, сър — се срещат толкова рядко.

Уилям се изкушава да сподели с нея твърдото си убеждение, че написаното в „Повече забавления в Лондон“ изобщо не отразява по достойнство многото ѝ съвършенства, но някак не може да се принуди да насочи разговора натам. Вместо това те говорят неспирно — за Истината и Красотата, за произведенията на Шекспир, и дали в наши дни понятията „малка шапка“ и „боне“ вече не са се превърнали в синоними.

— Гледайте — казва Шугър и избутва с две ръце шапката доста напред над челото си — сега е шапка. Гледайте сега — тя я тиква доста назад на главата си — а сега е боне.

— Магия! — отбелязва ухилено Уилям. Но тук действително има някаква магия.

След малката демонстрация на абсурдите на модата, изпълнена от Шугър, прическата ѝ е още по-разбъркана от преди. Плътният бретон, вече напълно изсъхнал, се е отпуснал надолу и ѝ пречи да вижда. Уилям гледа, изпълнен с равни части възмущение и обожание, как тя издава долната си устна колкото може по-напред и духва силно нагоре. Златисточервените къдрици пърхат по челото ѝ, завесата се разтваря и показва отново очите ѝ — малко шокиращо раздалечени, — всъщност именно това разстояние между очите допринася за съвършенството ѝ.

— Имам чувството, че сме влюбена двойка — казва той и мисли, че това ще я разсмее.

Вместо това тя отвърща съвсем сериозно:

— О, господин Хънт, толкова съм поласкана от отношението ви!

Последните думи увисват за миг в задимения въздух и припомнят на Уилям защо е дошъл тук тази вечер — и защо търсеше именно Шугър. Наново си припомня какво кроеше — и още крои, дявол да го вземе! — да стори с една жена. Дали въпреки всичко би могъл да поиска това от нея? Припомня си как тя каза, че ще направи всичко, каквото той поиска от нея, и отново се наслаждава на сериозния тон, с който тя даде обещанието си...

— Може би — осмелява се той да намекне, — вече е време да ме заведеш у дома и... да ме запознаеш с близките си.

Шугър кимва бавно, само веднъж, а клепачите ѝ се спускат надолу. Тя знае отлично кога простото, мълчаливо съгласие е най-подходящо.

Тъй или иначе, скоро ще затворят заведението. Ракъм може да прецени това, без да си гледа часовника, защото вижда как на сцената певецът споделя преливащите от развълнуваната му гръд чувства с неколцина подпийнали клиенти. Редовните посетители реват като магарета в тон с неговото чуруликане, всички са побратимени под влияние на бирата, докато келнерките издърпват халбите от отпуснатите им пръсти.

Песента е стара — мелодична, наивна песенчица, която, както цял свят знае (ако приемем, че светът не се простира по-далеч от границите на Англия) се пее преди затварянето на кръчмите.

*Корабите ни са с яки, дъбови сърца —
Ние сме моряци с усмихнати лица —
Смели и сурови, и винаги готови
Твърдо и достойно, смело и спокойно —
Да плаваме напред, към хоризонти нови —
И вечна си остава славата ни бойна!*

— Приключваме, дами и господа! Приключваме, моля!

Уилям и Шугър се измъкват с усилие от местата си — схванали са се от прекалено дълго проточилия се разговор. Ракъм установява, че гениталиите му спят дълбок сън, но един лек, наелектризиращ трепет между краката го убеждава, че ще успее скоро да ги изтръгне от унеса. Тъй или иначе, той вече не е обзет от трескаво нетърпение да извършва еротични подвизи; все още не я е питал чела ли е Флобер...

Шугър тръгва към вратата. Влагата изцяло се е изпарила от дрехите ѝ и сега тя цялата изглежда по-светла на цвят — потънала в зелени и светлосиви отсенки. Но дългото седене върху мокрите поли ги е омачкало непоправимо, така че отзад цялата е в заострени триъгълници, които сочат нагоре, към скритото в роклята тяло. Ракъм е обзет от странно покровителствено отношение към нея, задето тя не подозира колко омачкани са полите ѝ. Ще му се да накара Лети да ги подреди и изглади — преди да ги е свалил веднъж завинаги. Смутен от този пристъп на нежност, той тръгва подир нея през залата, препъва се покрай празни маси и незаети столове. Колко ли е изпил всъщност? Шугър се движи изправена като копие — пристъпва право, напред към вратата, и мълчи. Той я настига припряно, и когато тя отваря вратата, вдъхва с пълни гърди нощния въздух.

Навън вече не вали. Газените фенери мъждукат, тротоарите са лъскави от влага, повечето от уличните търговци са се прибрали да спят. Тук-там се виждат жени, несравнимо по-непривлекателни от Шугър, които се навъртат под уличните фенери — с кисели, простовати физиономии, и освен това напълно излишни.

— Далече ли е? — пита Ракъм, когато двамата завиват по Силвър Стрийт.

— О, не — отвърща Шугър, която се плъзга две крачки пред него, протегнала назад ръка — почти като майка, а пръстите на ръката

в ръкавица шават във въздуха, сякаш посяга да стисне ръката на изоставащо дете. — Наблизо е, съвсем наблизо.

[1] Cosifan tutti (ит.). — Така правят всички. — Бел.прев. ↑

[2] Алджърнън Чарлз Суинбърн (1837–1909 г.) — англ. поет и критик, новатор, символ на поетичния бунт от средата на викторианския период. — Бел.прев. ↑

ШЕСТ

Само три са думите, които, произнесени от който трябва и когато трябва, стигат за да разцъфне с невероятна бързина опиянението — цветчето му да се разпукне яркорозово изпод отдръпналата се назад кожа. И съвсем не е необходимо тези три думи да гласят „Аз ви обичам“. В конкретния случай на госпожица Шугър и господин Джордж У. Хънт, които вървят из тъмните, мокри улици след поройния дъжд, под светлината на газените фенери и празното, пресъхнало небе, тези три магически думи са: „Внимавайте къде стъпвате“.

Произнася ги Шугър — тя е хванала спътника си за ръка и за миг го придърпва по-близо до себе си, за да избегне жълтеникавата локва от повръщано върху калдъръма. (Цветът сигурно е кафеникав, но светлината му придава жълт оттенък). Сетивата на Уилям регистрират всичко едновременно — мръсотията, погълната от собствената си сянка; собствените му препъващи се крака, които едва не настъпват полите на Шугър; ръката ѝ, която нежно го подръпва напред; долитация отнякъде слаб отглас от нечий разговор, отрезвяващата милувка на студа след пиянския уют на „Камината“, и тези три думи „Внимавайте къде стъпвате“.

Произнесени от всеки друг, освен нея, те биха звучали като предупреждение или дори като заплаха. Но когато излизат от нежната ѝ шия, модулирани от нейния език и нейните устни, те не са нито едното, нито другото. Те са „покана да се чувства в безопасност“, с които тя го кани шепнешком да бъде добре дошъл в магическите обятия, където не може да го сполети никакво зло, нежна молба да държи здраво ръката на жената, която знае пътя. Уилям издърпва ръката си от нейната, обезпокоен, че някой от почтените му познати би могъл, колкото и невероятно да звучи в този късен час, да го срещне тук. Но освободената ръка тръпне, чувства дори през кожата на ръкавицата трепета, предизвикан от нейното докосване — тя бе стиснала ръката му силно, както би го сторил здрав млад мъж.

„Внимавайте къде стъпвате“. Думите продължават да отекуват в главата му. Гласът ѝ... да, наистина е хрипкав, но толкова мелодичен,

произнася тази възходяща нотна последователност, до-ре-фа, женският дъх достига до него в този несъвършен, но очарователен арпез, мелодия, изсвирена на „виола д'аморе“. Как ли би звучал този глас в кресчендото на страстта?

Шугър върви вече по-бързо, продължава да се плъзга напред по тъмния паваж с бързина, която според него е по-подходяща за дневно време. Под дългите си поли тя вероятно крачи с крайно неженствени крачки, за да може да върви със същата бързина като него — действително, той не е от най-високите мъже, но краката му със сигурност не са по-къси от нормалното? Дори, ако включим в уравнението и деформираните фигури на простолудието, не е изключено да излезе дългокрак! И... какъв е този звук? Нима се е задъхал? Възможно ли е? Боже милостиви, не бива да пъхти така. Всичко е от многото изпита бира, сигурно е от това, пък и изтощението, от което страда напоследък, явно много се е натрупало. В момента, в който Шугър му прави почти незабележим знак да я последва в един тъмен, тесен пасаж, той обръща глава назад, към почистия въздух и вдишва дълбоко в опит да възстанови равномерното си дишане.

Може би момичето бърза, защото се бои, че ще го обземе нетърпение, или че няма да се реши да я последва в този тъмен пасаж с неизвестна дължина — Бог знае на какво моя® да се натъкнат там. Но Уилям е влизал в не един публичен дом по тъмни и тесни улички като тази; случвало се е да слиза по каменни стълбища толкова надълбоко в земята, че се е питал дали избраницата му не си е издълбала бърлога направо в системата от отходни канали на Базалгет^[1]. Не, той не е прекалено претенциозен, не страда и от клаустрофобия, макар че, разбира се, винаги би предпочел добре осветен и проветрен публичен дом (кой не би го предпочел?). При всички положения е толкова хлътнал по Шугър, че, честно казано, би я последвал и в някоя воняща клоака.

Наистина ли би го сторил? Нима наистина е изгубил всякакъв здрав разум? Та момичето не е нищо повече от една обикновена...

— Оттук.

Той бърза след нея, следва звука на гласа ѝ, като че ли души следа. О, Божичко, тя наистина има ангелски глас! Мек шепот, който го води напред през мрака. Би тръгнал подир този шепот, дори да бе

напълно безтелесен. Но тя е много повече от един шепот — тя е жена, при това с ум в главата! Никога не е срещал човешко същество, което дори далечно да му напомня за нея — освен самия себе си. Също като него тя е на мнение, че напоследък Тенисън не е написал нищо особено, и също като него е убедена, че трансатлантическите кабели и динамитът ще променят света много по-драстично, отколкото Шлиман, преоткривайки Троя — въпреки целия шум, който се вдигна около находките му. А каква уста, каква шия! „Всичко, каквото поискате от мен“ — такова беше обещанието ѝ.

— Ето тук — казва тя сега.

Но къде е това „тук“? Той се озърта, опитва да се ориентира. Къде е Силвър Стрийт? Дали адресът на госпожа Кастауей не е още една от заблудите на „Повече забавления“? Но не — ето ги светлините на Силвър Стрийт, които озаряват фасадата на тази скромна къща в джорджиански стил. Те като че ли са пред задния вход. Сградата изглежда добре — солидна, и видимо добре поддържана, макар че такива неща трудно могат да се преценят в тъмното. Но очертанията ѝ са прави и симетрични, така, както се открояват на светлината, която идва от Силвър Стрийт. Светлина, която обвива в полупрозрачно сияние покрива и сгдетите, като... каква беше думата? Аурора? Аура — едното е спиритическа глупост, а другото — научен феномен, но кое какво беше? Аур... аур... Измамно леката бира, която наливат в „Камината“, приглушава гласа на разума му и кара мислите му да се препъват.

— Пристигнахме — чува той гласа на Шугър.

Разнася се сложно почукване — някакъв таен сигнал, вратата се отваря и Шугър влиза със спътника си в слабо-осветеното антре на госпожа Кастауей. Уилям очаква да види от другата страна пазач, стиснал дръжката на вратата — някаква глуповато захилена маймуна като онази, която го изпрати през задния вход на дома в Друри Лейн. Но се оказва, че греша. Налага му се да сведе поглед с около осемнайсет инча надолу, за да види кой стои пред него — оказва се малко синеоко момче с толкова невинен вид, че би могло да изпълни ролята на пастирско дете в някоя сценка за Рождество.

— Здравей, Кристофър — казва Шугър.

— Моля, заповядайте в приемната, сър — казва момчето. Произнася педантично репликата си и разменя детински заговорнически поглед с Шугър. Заинтригуван, Уилям се оставя да бъде преведен през мрачен, но облицован със скъпи тапети вестибюл към една полуоткрехната врата. През пролуката се процеждат светлина и топлина. Детето, което тича напред, е погълнато от яркото сияние.

— Не е твое дете, нали? — пита Уилям.

— Разбира се, че не — тя повдига вежди в присмехулна имитация на възмущение. Устните ѝ се извиват в усмивка. — Аз съм стара мома.

В мрака на вестибюла процеждащите се през полуотворената врата лъчи осветяват устата на Шугър по много странен начин, така че пукнатините по грубата, белеща се плът изглеждат чисто бели. Уилям иска да почувства как тези изпърхнали устни се заключават около ствола на члена му. Но най-много от всичко му се иска да облекчи пикочния си мехур — където и да е — и после да си легне да спи.

Когато влиза в приемната, е обзет от чувството, че вече сънува. Потънала в сенки женска фигура седи в далечния ъгъл на стаята, извърнала лице така, че той не го вижда. Над косата ѝ се вие дим. Чуват се звуци от невидимо виолончело — плахи и скръбни, после секват с астматично изскърцване на лъка по струните. В горната си част, над цокъла, стената е боядисана в ярък прасковенорозов цвят и отрупана с миниатюри в рамки. По-надолу е облепена в тапети, гъсто изрисувани с преплетени ягоди, тръни и червени рози. А в самия център на помещението, точно под крайно претрупания полилей, седи госпожа Кастауей.

Тя е стара, или не се е поддържала, както трябва, или и двете. Макар че е облечена за излизане, дори с шапка на главата, очевидно няма никакво намерение да излиза. Разположила се е самоуверено като съдия зад едно тясно писалище. Върху писалището има разпилени късчета хартия — изрезки от списания. В ръцете ѝ трака голяма шивашка ножица, с която отделя излишната хартия, а тя се хлъзва по кокалчетата на пръстите ѝ и изпърхва надолу към скута ѝ. Тя вдига очи и спира да реже в чест на новопристигналия гост. Измъква внимателно пръсти от ножицата и оставя встрани лъскавия метален предмет.

Облечена е от глава до пети в един цвят — аленочервено. Откакто е на този свят, Уилям не е виждал този цвят по дрехите на

нито една англичанка. Устата ѝ е оцветена в същия цвят — червилото се е разтекло по стотиците миниатюрни бръчици около устните ѝ, така че когато се усмихва, за да го поздрави, устата ѝ заприличва смущаващо много на мъхната гъсеница, която се раздвижва, защото са я побутнали.

Първоначално Уилям решава, че тя вероятно е луда — побъркана стара вещица, която държи да изтъква положението си на белязана с алено жена. Но след миг открива у нея някакво достойнство и самоувереност, което кара облеклото ѝ да прилича по-скоро на трудноразбираема шега. Той познава и други съдържателни на публични домове, които се отнасят с известна ирония към професията си. Всъщност — той едва сега го забелязва — аленият цвят е омекотен единствено от един по-различен оттенък — на воалетката, отметната над шапката ѝ. На цвят воалетката е абсолютно същата като емблемата на парфюмерийните фабрики „Ракъм“ — много тъмнорозова.

— Добре дошъл в заведението на госпожа Кастауей, сър — казва тя. Белите ѝ зъби се превъртат като зъбци на колело зад крещящо алените устни. — Аз съм госпожа Кастауей, а това са моите момичета. — Тя прави жест с ръка, но Уилям не може да откъсне очи от нея. — Ползването на една от стаите на горния етаж ще ви струва пет шилинга, а цената и продължителността на това, което ще става там, определяте вие с Шугър. Ако желаете, срещу още два шилинга можем да сервираме добро вино в стаята.

— Да бъде вино тогава — заявява Уилям. Бог му е свидетел, че е пил повече от достатъчно, но не иска да се представи пред съдържателната като скъперник. Докато се препъва към бюрото, за да ѝ плати (кой глупак е сложил края на килимчето точно там, където той трябва да стъпи?), той оглежда малко по-подробно фигурата на старата жена — и решава, че е много грозна. А в края на краищата не е дошъл тук, за да гледа грозотии.

След като успява да се изтръгне от шемета, причинен от госпожа Кастауей, Уилям е в състояние да огледа останалата част от стаята. В резултат получава силно замайване — но се уверява, че това не се дължи на пиенето. Цялата приемна действително е гротескна. Едва сега вижда, че всички миниатюрни изображения в рамките са на Мария Магдалена — всякакви варианти — полугола, полуоблечена, каеща се или не, някои от тях рисувани от набожни християни, други

— истински карикатури, ловко прикрита порнография. Дузини повторения на едно и също изражение на тъжна кротост, на отречение от прокълнатата плът, на приемане на Бога, който прави мъжете излишни. Мария Магдалена в ярки цветове — от отпечатъци с католически молитви; Мария Магдалена в черно и бяло, изрязана от протестантски списания; Мария Магдалена с ореол и без ореол; образът на Мария Магдалена във формата на корица на списание — или съвсем мъничък, като портретче, което се поставя в медальон. Това прилича на щанд в „Билингтън & Джой“!

В креслото до камината, без да обръща внимание на никого около себе си, седи момичето, което по-късно ще му бъде представено като Ейми Хаулет. Тя е дребна, набита и нацупена, с черни като трънки очи и гарвановочерна коса, а фигурата ѝ е като... ами всъщност като на Агнес, облечена в строга, но елегантна рокля в черно, бяло и сребристо. Сега вече Уилям вижда лицето ѝ — колкото и шокиращо да е, тя пуши цигара, дори без смекчаващо вината цигаре — и ако има някаква представа, че поне в Англия мъжете могат по-лесно да видят в устата на една жена пенис, отколкото цигара, най-малкото не ѝ личи. Тя дърпа смръщено от цигарата, съсредоточила поглед върху малкия цилиндър от оризова хартия и тютюн, чието връхче тлее между красивите ѝ пръсти. Тя го изглежда през дима с небрежно предизвикателство, сякаш иска да каже „Е, и?“.

Стъписан, Уилям отклонява поглед от камината и вижда полираната шия на виолончелото, която стърчи над облегалката на едно кресло, обърнато към огъня. До нея се вижда и женска шия, увенчана с безцветна коса, тънка като паяжина — като на череп.

— Моля ви, продължете да свирите, госпожице Лестър — казва госпожа Кастауей. — Убедена съм, че господинът е ценител на хубавите неща.

Госпожица Лестър извързва шава и се опитва да види Уилям над облегалката, отпуснала буза на дантелената покривчица. Челото ѝ е смръщено, очите ѝ са дълбоко хлътнали. Очевидно решава, че усилието да го открие с поглед е неоснователно голямо и пак се обръща към огъня. Скрибуцащият плач на виолончелото се разнася отново.

Тъкмо когато започва да се пита какво биха сторили с него тези странни хора, ако случайно падне в безсъзнание на пода, Уилям усеща

с облекчение как Шугър пъхва ръка в неговата и я стисва, за да го подкани да тръгват.

Докато се качва по стълбите, Уилям чувства как ушите му пак пламват, челото го сърби от избилата пот. Всяка стъпка му причинява болки в пикочния мехур, трудно му е да пази равновесие, а за да пропъди мъглите, които се стелят пред погледа му, се налага непрекъснато да примигва. Има опасност да пропусне момента на своето сексуално тържество.

— Моята стая е първата на горния етаж — прошепва Шугър до него. Тя държи в ръката си свещ, с която осветява пътя им. Стойката ѝ е все така стегната и изправена, ръката, която държи малкото восъчно копие, не трепва. Далечната песен на челото служи за мелодичен съпровод на ритъма на техните стъпки.

Уилям хвърля поглед назад, за да се убеди, че съдържателката не може да го чуе, и отбелязва:

— Странна птица е твоята госпожа Кастауей.

Напълно е забравил твърдението на „близначките“ от Друри Лейн — а именно, че госпожата е родна майка на Шугър. Макар че, ако някой му го припомни, той така или иначе ще го отхвърли като глупави дрънканици на уличници.

— О, много е странна, наистина — отвръща усмихнато Шугър, повдига със замах фустите си, изкачвайки последните стъпала, и ги пуска на площадката. — Опитайте да си я представите като някакъв вариант на бог Янус в червена тафта, а тази врата... като вратата, през която най-много бихте желали да минете.

Тя отваря широко вратата и го подканва с жест да влезе.

Уилям влиза, залитайки, подир нея, и примигва от стичащата се по клепачите му пот, която му пречи да вижда. Ако само можеше да изключи Шугър за миг, както се прави с машина — за да има време да измие лицето си, да прекара гребен през косата си и да облекчи най-сетне болезнено присвиващия се пикочен мехур! За щастие поне стаята на Шугър е светла и просторна, тук няма и помен от тежката миризма, подобна на миризмата на разтопен восък, която го тормозеше в онзи бардак на Друри Лейн. Стаята е с доста по-висок таван, отколкото са обикновено стаите в подпокривните етажи, осветява се с газени лампи, а не със свещи, и въпреки че в камината гори огън, отнякъде долита благословен повей на свеж, студен въздух.

Веднага след като сваля палтото и самото си, Уилям се упътва към леглото — огромна конструкция, с много украси и подобрения, значително по-впечатляваща от неговото легло вкъщи (говорим за това, в което спи, а не брачното ложе в спалнята, която с годините се е превърнала в лична стая на Агнес). Над леглото на Шугър има балдахин от зелена коприна — шатра, достойна за крал. Драпериите са леко разтворени, прибрани встрани с шнурове от златиста коприна, а около леглото се стелят изобилно надиплени волани с бледозелен оттенък, който за съжаление не се съчетава добре с цвета на балдахина (как му казваха на този цвят — ментовозелено?). Даа, жалко. Той хвърля поглед към Шугър, която все още стои на прага и се колебае дали да си свали ръкавиците, изчаква неговото одобрение или укора му, който може да изплющи като камшик. Той се усмихва, за да ѝ покаже, че няма за какво да се безпокой — ще си затвори очите пред ментовозеления волан. Това е само незначителна проява на недостатъчно добър вкус, „кръпка“, достойна за съжаление, която несъмнено се дължи на изисквания за икономии. Дори в това отношение между тях двамата с Шугър съществува духовна близост — само си представете каква унизителна картина би представлявал със старата шапка, ако се бяха запознали само няколко дни по-рано!

— Дано това да отговаря на желанията ви, господин Хънт.

— Желанията ми ще се осъществят — усмихва се той, — и то съвсем скоро.

Отпуска се на дюшека и проверява с лакти дали е достатъчно мек и дали пружинира добре. И само след трийсет секунди вече спи дълбоко.

Да заспиш в спалня на проститутка (освен ако не си самата проститутка), по правило е невъзможно и недопустимо. В миналото на Ракъм му се е случвало да го докарват грубо и набързо до оргазъм или — ако това се окажеше неосъществимо — до задната врата на бардака, откъдето го изхвърляха в ледената нощ, избутваха го да върви да спи в собственото си легло, колкото и далеч да се намираше то.

Въпреки това Ракъм продължава да спи.

Шугър не спи до него. Тя седи на елегантно дамско бюро близо до прозореца, напълно облечена (но е свалила ръкавиците си), и пише.

Пръстите ѝ, с напукана, белеща се кожа, стискат здраво перодръжката. Пише в разтворена дебела тетрадка, много прилична на счетоводна книга — перото дращи тихо, с дълги паузи между отделните думи.

Ракъм хърка.

Ракъм се събужда малко преди зазоряване. Лежи проснат по гръб, потънал в мекото, неразтурено легло. Под главата му няма възглавница. Извърта глава още малко нагоре, към юрната табла на леглото. За свой ужас вижда срещу себе си лицето на някакъв мъж — с разбъркана коса и налудничав поглед, който се пресяга към него от чаршафите, видимо готов да предприеме нещо крайно отвратително.

Уилям сяда рязко в леглото и непознатият повтаря движението му. Загадката е разрешена — цялата горна табла на леглото е покрита с огледало.

Сега завесите пред леглото са спуснати, така че го изолират изцяло. И по-добре — Уилям установява със срам и потрес, че панталонът му е мокър от урина. Именно това го е събудило — не самото облекчаване на пикочния мехур, което трябва да е станало преди часове, а дразнещ сърбеж в мокрите слабини. Той отново се взира в огледалото и се опитва да направи на ум разбор на пораженията. Като че ли не е повръщал, пък и сега не му се повдига. Главата го боли, но значително по-малко, отколкото можеше да се очаква (или бирата, която сервират в „Камината“ му понася, или е още пиян... Колко ли е часът? И защо, по дяволите, още никой не го е изхвърлил оттук?) Косата му отново се е разрошила и сгърчи от черепа му като мазна овча вълна. Бърка в джоба на панталона си за гребен, но напипва само смачкано, мокро бельо.

Боже милостиви, как ще се измъкне от тази каша?

Изпълзва към долната част на леглото и надниква през една пролука между завесите. Точно пред себе си забелязва шампаниера на желязна стойка. Отвътре наднича гърлото на бутилка вино, отворена и отново запушена с тапата. На пода, но далеч извън обсега му, се валя жилетката, в която държи часовника си. Оттук дори вижда сребърната му верижка, която се е измъкнала от джобчето. (Принуден е да признае пред себе си, че ако събитията се бяха развили във Франция, сега нямаше да види никаква верижка).

Но къде е Шугър? Той затаява дъх и се ослушва. Чува само някакво тихо драскане с необясним произход, и тихото шумолене откъм камината, което съпровожда разпадането и търкалянето на полуизгорели въглени в жаравата.

През пролуката се вижда само едната стена на стаята. За щастие това е стената, на която има прозорец, така че той може да получи безценна информация доколко е напреднала нощта. Стъклата са станали почти непрозрачни от скреж — плътен слой скреж, който трябва да се е напластявал с часове. През него все пак се забелязва небето — черно и тъмносиньо — или поне такова изглежда в сравнение с осветената вътрешност на стаята. Пердетата на прозореца потрепват едва забележимо — въпреки студа Шугър е оставила прозореца съвсем леко откренат. Но къде е тя? Уилям се привежда още малко по-напред, побутва завесите с носа си и наднича през процепа с едно око.

Стаята на Шугър е... уютна. По стените няма никакви шарки, боядисани са равномерно в убито-розов цвят, в пълен контраст с пищното рококо на приемната долу. Няколко малки гравюри в рамки, доста избледнели, висят на подходящи за гледане места. Мебелировката е прилична — наскоро тапициран диван, две кресла, чиято тапицерия не е в тон с тази на дивана, и (Уилям промушва лицето си още по-напред) елегантно дамско бюро, на което има перодръжки, мастилница и... (той примигва невярващо) самата Шугър седи, приведена над него, потънала изцяло в това, което пише.

— Тъъъ... извинявай — обявява той присъствието си.

Тя вдига очи, отпуска перодръжката и се усмихва... с обезоръжаваща, приятелска усмивка. Очевидно е уморена до смърт.

— Добро утро, господин Хънт — казва тя.

— О, Господи... — въздъхва той и объркано прокарва пръсти през косата си. — Колко... колко е часът?

Тя поглежда към часовник, който се намира някъде извън полезрението му. Сега Уилям забелязва, че нейната коса е просто великолепна — пищна корона от златистооранжеви къдрици; направила си е труда да я среши и подреди, докато той е спал.

— Пет и половина — отваряща Шугър, нацупва лукаво устни и допълва. — Ако в къщата има някой буден, несъмнено е дълбоко впечатлен от изключителната ви издръжливост.

Уилям понечва да стане от леглото, после трепва и се изчервява.

— Аз... трудно ми е да обясня... но за съжаление съм допуснал крайно възмутителна... загуба на контрол...

— О, знам — казва тя невъзмутимо и става. — Не се безпокойте, аз ще се погрижа за всичко.

Тя отива с меки стъпки до камината, където, на решетката над жаравата, кротко къкри чайник. Шугър излива блестяща струя гореща вода в глинена купа, която, ако се съди по шума, вече е наполовина пълна, и донася купата до леглото. Уилям забелязва, че кожата на ръцете ѝ е суха и се бели като дървесна кора, но пръстите са изящно оформени. Пръсти, сякаш рисувани от Микеланджело, осквернени от пръстените на някаква незайна болест.

— Свалете мокрите дрехи, моля ви, господин Хънт — казва тя и коленичи на пода. Полите ѝ се стелят в кръг около нея. Купата е пълна почти до ръба със сапунена вода, а в нея плува сьонгер, подобен на обелен картоф. Явно Шугър се е подготвила за този момент.

— Наистина, госпожице Шугър — мънка Уилям, — това е много повече... как бих могъл да очаквам от вас да...

Тя вдига очи към него, притваря леко клепачи, поклаща бавно глава и умолява беззвучно, с издути напред устни: „Шшшшт“.

С общи усилия успяват да свалят панталона и бельото му. Острата миризма на престоляла урина се надига нагоре, към носа на Шугър, но тя не се отдръпва. Ако се съди по нетрепващия ѝ поглед, спокойното лице и слабата усмивка на устните ѝ, отблъскващата воня би могла да бъде парфюм. Само едно докосване на задебелите кокалчета на пръстите ѝ е достатъчно, за да го накара да отвори краката си, и тя започва да бърше слабините му с насапунисаната гъба. Когато забелязва охулвания по гънките, се намръщва съчувствено.

— Горкият — шепне Шугър.

Чаршафите под него също са мокри, затова тя го побутва да се измести по-нататък. После, увива ръката си с груба памучна кърпа, като с ръкавица, доизмива го и го подсушава. Почиства всичко старателно, дори вдлъбнатината на пъпа. Притиска нежно в дланта си пениса му, и бърше много полека и търпеливо по цялата му дължина.

— Наистина, госпожице Шугър... — опитва се той отново да възрази, но изведнъж установява, че не може да намери думи.

— Без „госпожица“ — поправя го тя и хвърля кърпата. — Просто Шугър.

Навежда лице към корема му, който сега ухае на парфюм, и го целува по пъпа. Той си поема рязко дъх, когато усеща докосването на загрубялата кожа на ръцете ѝ между краката си. Тя докосва с буза вътрешната страна на бедрата му и косата ѝ се разпилява по целия му корем и след секунда целият му пенис е потънал в устата ѝ. Тя лежи неподвижно, не го смуче, не го ближе, просто лежи така, сякаш го пази в себе си. През цялото време го гали със свободната си ръка по корема. Той се втвърдява и започва да измества езика ѝ, а тя започва да го смуче полека, разсеяно, почти като дете, което ближе сладолед.

— Не — стене Уилям, но разбира се, има предвид точно обратното.

Тя лежи между бедрата му и го изсмуква постепенно, поставила пръсти навътре зад тестисите му. Когато той свършва, Шугър доловила контракциите, притиска внимателно устни около пениса му и поглъща топлата течност, смуче, преглъща с усилие и отново смуче. Бавно отпуска хватката си, но продължава да смуче, до последната капчица.

По-късно двамата обсъждат заплащането.

Зората осветява хоризонта. Опетнен ореол се очертава над Сохо. По Силвър Стрийт преминават първите конски впрягове, сбруите дрънчат, конските копита трополят по настилката. В спалнята на Шугър газените лампи започват да придават на обстановката този малко неестествен оттенък, който се получава в близост до природната алтернатива. Над тъмната купчина мъжки дрехи, метнати на една закачалка пред камината, се стелят едва видими изпарения.

Собственикът на панталоните и собственицата на закачалката обсъждат в учтив разговор крайната цена на положения през нощта труд. Ракъм е склонен да прояви щедрост; опасява се, че ѝ се е натрапил с това заспиване в спалнята ѝ.

— Един мъж има нужда от сън — казва въздържано Шугър. — А би било жестоко да ви изхвърля на улицата в такова състояние. Освен това прекарах времето, докато ви чаках, в извънредно полезни занимания.

— Чакала си ме?

— Разбира се, че чаках. Вие сте много интересен мъж, господин Хънт.

— Интересен ли? — Уилям не смее да повярва на ушите си.

Тя се усмихва и разкрива бели като седеф зъби. Устните ѝ сега са червени и вече не толкова сухи.

— Много интересен.

— Въпреки всичко считам, че трябва да ти платя за времето, докато се търкалях тук като пиян глупак. И за моята отвратителна... инконтинентност. Макар че се случи неволно.

— Както желаете — съгласява се тя благовъзпитано.

Но Ракъм не е в състояние да разграничи отделните услуги през изминалата нощ — ако ги подреди в определени категории, това би ги принизило по някакъв начин. Вместо това вади несръчно определен брой монети от кесията си — тежки монети, с висока стойност, такива, каквито много от жителите на града — например тези, които обитават Чърч Лейн, не са виждали през живота си.

— Аз... това достатъчно ли е? — пита той и изсипва сребърните монети в дланта ѝ.

— Напълно достатъчно — отвръща Шугър и сключва пръсти около монетите. — Дори като включим малка допълнителна такса — и тя му смигва — за нощувката.

На улицата, пред черния вход на някой от магазините разтоварват тежък предмет. Уморени мъжки гласове припяват: „Еднооо, двеее, три!“, след това се чува изтракване на вериги и шум от падане на тежък предмет. Уилям отива към прозореца, гол до кръста и се опитва да види през заскреженото стъкло какво става навън, но не успява.

— Знаеш ли — казва той замислено, — така и не те видях гола.

— Следващия път — отвръща Шугър.

Той знае, че е време да се прибира у дома, но не му се тръгва. Пък и панталоните му надали са изсъхнали. Тържествено, за да спечели още пет минути, той се заема да оглежда гравюрите, окачени по стените, като спира пред всяка, сякаш е на изложба в Кралската академия. Разбира се, всички са порнографски — на тях джентълмени от осемнайсети век (дядовците на бащите на сегашните, тъй да се каже), чукат с доволни изражения проститутки от епохата. Мъжете са жизнерадостни симпатяги — дебели и червендалести; жените също са закръглени, с ренесансова гръд и овчи лица. Изобразените фалоси са

два пъти по-големи от неговия, но въпреки това гравюрите не въздействат по-еротично от илюстрация към религиозен текст. Според преценката на Ракъм, картинките са (каква би била подходящата дума?)... неубедителни.

— Не ви харесват, нали? — разнася се хрипкавият глас на Шугър до рамото му.

— Не особено. Струват ми се някак евтини.

— О, несъмнено, вие сте прав — казва тя и обвиня кръста му с ръка. — Висят тук открай време. Безлични са. Всъщност, хрумна ми най-подходящата дума за тях — неубедителни.

Той я зяпва, изгубил ума и дума. Нима мислите му са също тъй оголени пред погледа ѝ, както краката и гениталиите му?

— Ще ги подменя с по-добри — обещава Шугър, — ако някога мога да си го позволя.

И тя се обръща с гръб, сякаш потисната от пропастта, отделяща я от възможността да се обзаведе с качествени порнографски гравюри.

Внезапно в съзнанието на Ракъм се появява далеч по-убедително изображение — образът на Шугър такава, каквато я видя, когато се събуди от сън. Шугър, приведена над писалището, пише нещо в пет и половина сутринта. Мисълта за бедността ѝ го пробожда право в сърцето. Какво ли е правела? Сигурно е вършела някаква надомна работа — но каква? Може ли една секретарка да взема работа у дома? Никога не е чувал за такова нещо, въпреки че темата е достойна за статия в някое от по-изисканите списания (Възмутителна практика в самото сърце на красивата ни столица). Но по каква друга причина едно момиче би могло да драска посред нощ в някаква тетрадка? Нима не успява да свърже двата края със занаята си на... на проститутка? Може би е недостатъчно оценена; сигурно повечето мъже не я харесват заради малките гърди, заради кожната болест, заради мъжкия ѝ интелект. Е, загубата е изцяло тяхна, мисли си Ракъм. *Honi soit qui mal y pense!*^[2]

Това внезапно обзело го съчувствие към Шугър той не би могъл да изпита никога към „близначките“ от Друри Лейн; още по-малко пък към опърпаните уличници, които го спират по улиците; тези същества се неразличими от заобикалящата ги мръсотия — като плъховете. На човек не му се къса сърцето, когато мисли за положението на плъховете. Но когато вижда Шугър — тази умна и красива млада жена,

споделяща собствената му отрицателна оценка за Матю Арнълд, с която го свързват още много други неща — да се труди посред нощ над изпоцапана с мастило тетрадка, тогава вече съвестта започва да го гризе. Ако преглеждането на счетоводните отчети на фабриките „Ракъм“ е жесток и мъчителен труд за човек като него, какви ли страдания преживява това момиче, още почти дете, преливащо от обещания и живот, когато драска в тетрадката? Колко тежък може да бъде Животът за тези, които заслужават по-добра съдба!

— Трябва да вървя — казва той и докосва леко бузата ѝ с ръка. — Но преди да си тръгна, трябва... трябва да ти дам още нещо.

— Така ли? — тя повдига вежди и вдига ръка, за да поеме неговата.

— На леглото — независимо от това дали приема думите му като обяснение или заповед, тя реагира незабавно — качва се на леглото, дори без да си събува обувките, и застава на колене. Уилям се качва след нея, събирайки полите ѝ на големи, меки дипли, отмятайки копринената зеленина към гърба ѝ. Турнюрът, привързан към кръста, превръща повдигнатите фусти в абсурдно висока купчина, която скрива отражението ѝ в огледалото.

— Не мога да виждам лицето ти — казва той.

Още докато той смъква дългите ѝ дантелени гащи, тя издига нагоре глава, извивайки тялото си по начин, достоен за Ламарк и неговата теория на еволюцията, челюстта ѝ потръпва, устата ѝ е полуотворена от напрежение. Над планината от изпомачкан плат той вижда всичко това и още много други неща, отразени в огледалото.

Тя е стегната и учудващо суха отвътре. Плътта на това момиче очевидно се нуждае от повече влага — навсякъде, може би трябва да яде по-мазни храни, или ѝ липсва някаква друга основна хранителна съставка. Колко странно, докато той беше в устата ѝ, имаше чувството, че тя няма зъби, докато сега, във вагината ѝ, нежната плът на пениса му е възпирана от гънки неподатлива плът. Въпреки това той успява да се пребори с това неудобство, макар да присвива един-два пъти очи от усилие, упорства, докато неговият и нейният орган успяват да намерят взаимно-изгодна позиция — и тогава свършва светкавично.

Само след минути, когато той вече е навлякъл топлия си и още леко влажен панталон и подава на Шугър още една монета, внезапно го обзема опасението, че няма да я види отново. (При това не без

основание — нима не помни онова момиче в Париж, което не се превземаше, ако се държат с него малко по-грубо — на раздяла тя му обеща „*A demain!*“^[3], а на другата сутрин беше изчезнала!).

— Ще бъдеш ли тук утре? — пита той.

Шугър сбръчква чело, като че ли с въпроса си той отново е подхванал разговора, който водеха в „Камината“ — за Смъртта, Съдбата и човешката Душа.

— Ако е рекъл Бог — допуска тя с бледа усмивка.

Той стои на прага на стаята, бави се умишлено, но съзнава, че ако остане още малко, ще започне да се държи като глупак.

— Е, довиждане, господин Хънт — тя го целува по бузата. Устните ѝ са сухи като хартия, дъхът ѝ е ароматен като парфюмиран сапун.

— Да... аз... но... но трябва да ти кажа... името... името, Джордж Хънт. Аз — срам ме е да си призная — то е измислено. Невинна лъжа. За да не ми досаждат онези три момичета, които седнаха на масата ми в „Камината“.

— Човек трябва да внимава кому казва името си — съгласява се Шугър.

— Дискретността е много осмивана добродетел — отбелязва Ракъм.

— Не сте длъжен да ми казвате нищо.

— Уилям — отвръща той незабавно. — Казвам се Уилям.

Тя кимва — приемайки тази проява на интимност любезно и мълчаливо.

— Въпреки това — продължава той, — ще ти бъда много благодарен, ако, когато не сме насаме, продължиш да ме наричаш господин Хънт.

Тя отваря уста, за да проговори и прикрива с ръка прозявката си.

„Извинете ме, моля ви, толкова ужасно ми се спи“, молят очите ѝ, а тя кимва и казва:

— Както желаете.

— Но тук ме наричай Уилям.

— Уилям — повтаря тя. — Уилям.

Ракъм се усмихва — озарен от лъчите на задоволството, които още огряват лицето му, когато, само след шейсет секунди, се озовава на улицата — сам, обеднял с две гвинеи. Отляво до него пръхтят коне,

снежинки пощипват лицето му. Острият вятър му напомня, че панталоните му трябва да се сушат още доста пред огъня; миризмата на изпражненията в краката му напомня, че сладкият мирис на жена може да бъде изличен прекалено лесно.

Разбира се, на Уилям Ракъм не му е за първи път да бъде изтикан бързо и елегантно на улицата, след като е привършил работата си с някоя проститутка. Но със сигурност за първи път достига до този етап напълно удовлетворен, без да съжалява дори за пени от разходите и съвсем не би искал, ако можеше, да стори така, че предната нощ да не се е състояла. Господи, каква нощ! Нищо не се случи по начина, по който си го беше представял, и въпреки това нощта надмина и най-смелите му очаквания. Кой би повярвал? Обзет е от страстното желание да разкаже някому преживяното, иска му се да изтича до вкъщи и... е, по-добре не.

Снегът вече не вали толкова силно и скоро съвсем престава. Но на тази тясна уличка духа като от фуния и Уилям започва да трепери. И все пак не му се иска да се откъсне толкова бързо от сцената на забележителното си приключение — възможно ли е вече да е свършило? Извива врат нагоре и се визира в задната фасада на къщата на госпожа Кастауей, опитвайки се да прецени къде е прозорецът на Шугър. По средата на сградата, на един ярко осветен прозорец, се забелязва някакво движение, мярва се нечий силует. Но това не е Шугър — това е дете, което се движи бавно и спира от време на време, влачейки на гръб нещо тежко нагоре по стълбите.

— Извинете, господине — разнася се зад него някакъв глас.

Уилям едва се удържа да не подскочи и се обръща рязко, за да види кой го изтръгва от приятния унес.

Зад него стои мръсна старица с ръждясала кофа в ръка. Мургавото ѝ лице е разядено като къс дърво, изхвърлен от водите на Темза, безцветната ѝ коса не се отличава от прокъсания шал, който я покрива, гърбът ѝ е приведен, така че фигурата ѝ наподобява ръждясал сърп, увит в мазни черни парцали. Свободната ѝ ръка виси много ниско, на няколко инча над земята, възлестите ѝ пръсти посягат към края на панталоните му, сякаш иска да ги погали.

— Извинете, господине — повтаря тя с прастар, безполов глас, който излиза като че ли от някакъв абсцес посред корясалите ѝ от мръсотия дрехи. Мирише отвратително. Уилям отстъпва назад.

Тя незабавно докретва до мястото, което е освободил и посяга надолу — почти към мястото, където стоеше той. С почернелите си, криви пръсти взема едно голямо кучешко лайно, държи го внимателно, за да не се разтроши, и го поставя в кофата си. Кофата е наполовина пълна с такава тор, предназначена за кожарските работилници в Бърмондси, където ще послужи за обработка на марокен и ярешка кожа. Ракъм се вира надолу, към нея, а старицата взема погрешно удивлението му за съчувствие; вира се в него и се пита дали осемте пенса, които се надява да спечели за една кофа „чиста стока“, няма да бъдат допълнени от един утринен Божи дар.

— Ще отделите ли половин пени да си купя коричка хляб, господине?

Отвращението кара Ракъм да преодолее вцепенението си, той бърка в кесията и ѝ хвърля една монета. Тя е достатъчно благоразумна, затова и през ум не ѝ минава да сграбчи облечената му в ръкавица ръка и да я целуне. Вместо това, изпълнявайки желанието му, се стапя в нищото с първите слънчеви лъчи.

Някой чука на вратата на Шугър. Тя я отваря. Лицето ѝ е нагласено в израз на свършена, спокойна нежност — за в случай, че господин Хънт, Уилям, Прекрасният принц, или каквото там е името му, е решил да се върне, за да си прибере някой забравен жартиер или да опипа на прощаване още веднъж гърдите ѝ.

Тъкмо се сетих, че още не съм виждал гърдите ти.

Но не, не е господин Хънт.

— Вече си на крак, а, Кристофър?

Момчето стои пред нея, потънало в облака пара, който се издига над голямото ведро, пълно с топла вода, което е домъкнало дотук за нея. То не е напълно облечено, рошавата му коса е несресана, въгълчетата на очите си има гурели.

— Видях, че при теб свети — отвръща то.

Такова мило момче, веднага се досеща какво ѝ е необходимо. Или просто иска да отхвърли едно от многото си задължения.

— Не спеше ли?

— Ейми ме буди — изсумтява той и започва да свива и разпуска малките си розови пръсти, за да раздвижи кръвта в тях. Мътният

железен обков по ръба на ведрото опира в коленете му, а обиколката му, по преценка на Шугър, е равна на ръста му.

— Толкова рано? За какво си й потрябвал?

— За нищо. Вика насън.

— Така ли? — По правило Ейми отпраща последния си клиент доста по-рано от Шугър и след това спи чак до обяд. — Никога не съм я чувала.

— Тя не вика високо — смръщва вежди Кристофър. — Но аз съм съвсем наблизно. Току до устата й.

— Наистина ли? — От това, което казва Ейми, когато е будна, човек трудно би предположил, че ще допусне сина си в леглото при себе си. — Мислех, че спиш сам в онова малко килерче.

— Така е. Но понякога, когато Ейми свърши работа, се мушвам в леглото при нея. Тя не забелязва, когато вече е заспала. Когато кърти, нищо не усеща.

— Когато спи, Кристофър.

— Това казах и аз.

Шугър въздъхва, вдига ведрото и го внася в стаята си, като внимателно подчертава със стойката си колко много й тежи. Какъв малък кавалер! Беше се примирила с мисълта, че в този необичаен час ще й се наложи да слиза сама в мазето. Когато Уилям — господин Хънт, императорът с напиканите гащи — най-сетне си тръгна, тя не забеляза наоколо никакви признаци на живот. Вече е измъкнала малката вана, предназначена за седане, и множество други необходими принадлежности, от скривалището им в гардероба, и тъкмо се опитваше да събере сили, за да отиде за вода, когато Кристофър почука на вратата.

— Наистина съм ти благодарна — казва тя и излива съдържанието на ведрото във ваната.

— Нали затова съм тук — свива той рамене. — Трябва да си изкарвам прехраната.

Тя хвърля поглед назад, към момчето, застанало на площадката и забелязва издайническите белези от битката с ведрото, което е влачил, пълно догоре, по прекалено многото стъпала, само и само да си спести второ изкачване. Над китките му се очертават яркочервени белези с формата на полумесец, а босите му крака и маншетите на панталоните са мокри от разплисканата вода.

— Ти си ни истински мъж в къщата — хвали го тя, забравила, че ласкателствата го дразнят. Устните му трепват в кисела усмивка, той ѝ обръща гръб и хуква надолу по стълбите.

„Жалко“, казва си тя, но в крайна сметка, има някаква граница на всичко, което една жена трябва да помни за нуждите и предпочитанията на мъжете. На мътната утринна светлина Шугър е склонна да прояви снизходителност към себе си.

За първи път от трийсет и три часа тя сваля всичките си дрехи. Зелената ѝ рокля мирише на пури, бира и пот. Корсетът ѝ е на петна от плата на корсажа — боята е пуснала, корсажът не е предназначен да ходиш с него под дъжда. Ризата ѝ вони, долните ѝ гащи са зацапани със секрета на мъжкия екстаз. Тя хвърля всичко на една купчина и влиза гола във ваната. Първо дългите ѝ крака, после натъртеният ѝ задник и накрая гърдите, чието несъвършенство лигавите свине от „Повече забавления в Лондон“ не пропускат да отбележат — всичко потъва постепенно в сапунени мехурчета.

Шумът под прозореца ѝ става все по-силен — смях, бърборене, и тропот от разтоварване на стоки; сигурно няма да ѝ бъде лесно да заспи, но ще успее да се унесе през краткото затишие между подготовката на магазините и пристигането на първите клиенти. Съзнанието ѝ вече тъне в мъгла; трябва да внимава, иначе ще заспи, както си седи във ваната. Толкова е уморена, че не си спомня дали е изпълнила профилактичния ритуал или не.

Тежки къдрици се измъкват от отпусналия се кок, падат по мокрия ѝ гръб и фуркетите се посипват във водата, когато тя се извъръща да провери за доказателства. Купата с противозачатъчната смес е там, където я беше оставила — да, сега си спомня, ползвала я е. И слава Богу. Не че си спомня кога е пъхнала дръжката с намокрения тампон накрая, но ето я там (на края ѝ няма увити парцали, като при Каролайн, а истински морски сунгер), търкаля се до купата, а тампонът е подгизнал.

Колко стотици пъти е извършвала този ритуал? Колко ли сунгери и тампони е изхабила? Колко ли пъти е приготвяла тази магьосническа отвара, отмервайки съставките с автоматична точност? Наистина, по времето, когато живееше на Чърч Лейн, рецептата беше малко по-различна — напоследък, освен цинковия сулфат и стипцата, тя добавя и малко *sal erratus* — с други думи, натриев бикарбонат. Но

общо взето, това си е същата смес, над която клечи всяка нощ, откак навърши шестнайсет и започна да получава месечно кръвотечение.

Някой фуркет в ключова позиция е поддал и остатъкът от косата ѝ, дълга до кръста, заплашва да се накисне в хладката вода. Треперейки от студ, тя се изправя над сапунената пяна, подпряла ръце на бедрата си. И най-сетне успява да се облекчи от последното ненужно количество урина — не много наистина, то ѝ причиняваше болка. Жълтите калки пръскат в пяната, изписват в нея неразбираеми глупости. Дали това, което изтича от нея сега, е само урина? Възможно ли е в нея да е останало нещо друго? Понякога ѝ се е случвало да ходи по улиците когато, половин час след като се е измила основно, от нея изтичаше още сперма и изцапваше бельото ѝ. Какво ли е имал предвид Бог, или Природата, или изобщо тази сила, която крепи Вселената, като е създал толкова пречки пред основното почистване отвътре! Какво толкова ценно за бъдещето на света има в зародиша на още някакъв нафукан дребосък, че той трябва да се вкопчва така ожесточено във вътрешностите ѝ?

— Да бъде проклет Бог — шепне тя, стягайки и разпускаяйки мускулите на таза си, — и цялото му ужасно творение.

Сякаш в отговор на струйката, изтекла във ваната, по заскрежените прозорци започва да трополи тихо дъжд, и удавя шума, вдиган от хора и коне по улиците. Шугър излиза от ваната, подсушава се с чиста бяла кърпа, а скрежът по прозоречното стъкло се пука, става млечнобял и пада, разкривайки силуетите на покриви, очертани на просветляващото небе. Огънят в камината е угаснал и тя трепери от студ, докато нахлузва нощницата през главата си, полумъртва от изтощение. Но пък търпението, което прояви към онзи, как му беше името — „Наричай ме Уилям“ — бе богато възнаградено — с такава сума, която би спечелила иначе от трима мъже. Но тя не е алчна — не би имала нищо против да ѝ се беше разминало чукането накрая.

И тя се отправя, тътрейки крака — да, да, най-сетне — към леглото си.

Сумтейки под нос, тя отдръпва провисналите завеси. В огледалото над леглото се отразява гневна млада жена, готова да убие всеки, който се изпречи на пътя ѝ. С решително изръмжаване тя сграбчва мръсните чаршафи в опит да ги свали накуп от леглото — но силите вече ѝ изневеряват. Така че, признала поражението си, тя гаси

лампата, използва в едно сухо ъгълче на леглото, точно под огледалото, издърпва едно одеяло над очите си, и изплаква от облекчение.

Лежи будна още няколко секунди, заслушана в поройния дъжд. После затваря очи, и както обикновено, духът отлита от тялото ѝ — в тъма и неизвестност, без да съзнава, че този път тя лети в нова посока. Долу, на земята, остават ваната с мръсна вода и мокрото легло, в една разпадаща се сграда сред много други разпадащи се сгради в този огромен и труден за разбиране град; утре всичко това ще чака, за да я погълне отново. Но съществува една по-висша реалност — реалността на сънищата. И в тези сънища за летене, старият живот на Шугър вече е свършил — като глава на книга.

[1] Сър Джоузеф Уилям Базалгет (1819–1891 г.) — Английски инженер, проектирал и ръководил изграждането на лондонската канализационна система. — Бел.прев. ↑

[2] (фр.) — Срам за този, който си помисли нещо лошо! — Девиз на Ордена на жарттиерата. Според преданието жарттиерата на графиня Солзбъри паднала, когато тя танцувала с крал Едуард III на дворецов бал; кралят я вдигнал и я завързал на собственото си коляно с горните думи. — Бел.прев. ↑

[3] (фр.) — До утре. — Бел.прев. ↑

ЧАСТ ВТОРА
КЪЩАТА СЪС СЪМНИТЕЛНА РЕПУТАЦИЯ

СЕДЕМ

Наследникът на парфюмерийните фабрики „Ракъм“, облечен в чисти дрехи и леко замаян от недостиг на сън, стои в салона на собствения си дом, взира се в дъжда навън и се чуди дали това, което изпитва, е любов. Подгизна до кости, бе оскубан безсрамно от файтонджията, който го докара до вкъщи, отвори му едва на четвъртото позвъняване, наложи се да чака с часове, докато му приготвят ваната, и сега кой знае откога чака закуската си — но всички тези неща нямат никакво значение. „Там някъде“, казва си той, „има едно момиче, каквото не всеки може да срещне през живота си“.

Той дръпва по-рязко шнура и пердетата се разтварят още повече — до краен предел. Но поройният дъжд, който се ля над него по целия път към Нотинг Хил, не пропуска в стаята почти никаква светлина; през стъклата на френските прозорци се процежда бледо сияние, от което осветеният с лампи салон изглежда покрит с тънък слой прах. Девет и половина сутринта, а лампите още не могат да бъдат изгасени! Но и това няма значение — дъждът е красив; колко красив може да бъде дъждът! А пък като си помисли човек колко мръсотия отмива той от улиците! И като си помислиш — само на няколко мили оттук, под същото това небе, един леконравен ангел на име Шугър вероятно е все още в леглото си. А вътре в утробата ѝ, блещукащо със сребристо сияние, спи *неговото* семе.

Той пали цигара и я захапва с издадени устни, а решението му, взето още на излизане от госпожа Кастауей, става още по-непоклонимо — Шугър трябва да бъде само негова. Нима това е само безумна мечта? Ни най-малко. Има само едно условие за постигането на тази цел — трябва да бъде богат, а богатството, и то едно огромно богатство, може да бъде негово, стига само да пожелае.

Отвън, пред стъклото на прозореца, се простира окъпана от дъжда панорама; отсам, откъм неговата страна, се стели дим от цигарата му. Той си представя големия град от птичи поглед — всичко в него е свързано не само от мрежата на дъждовните струи, но и от една лично негова мрежа — мрежата на собствената му съдба. Да,

именно в този ден, осветен от сива зора, той ще поеме в ръцете си съдбините на империята Ракъм, докато Шугър спи. Нека спи, докато настане времето той да подръпне една нишка от своята мрежа и да я събуди.

Някъде из къщата се носят неясни звуци — не може да се разбере дали това са стъпки или гласове, всъщност шумовете са трудно различими, приглушени от изливащия се порой. Уилям е установил, че дъждовното време изнервя прислугата. Всъщност толкова често е отбелязвал този факт, че е обмислял дори написването на забавен материал за „Пънч“, озаглавен „Прислугата и времето“. Тези ограничени същества имат обичая в такива случаи да се щурат безцелно напред-назад, да застиват за миг в абсолютна неподвижност и след това отново да хукват нанякъде, изчезвайки под стълбите или в някой коридор — също като малки котета. Забавно, наистина... но тази сутрин го карат да чака толкова дълго закуската си, че за изминалото време можеше дори да е написал въпросната статия.

Леко замайване, несъмнено предизвикано от глад, го кара да се отпусне в най-близкото кресло. Той се взира през цигарения дим надолу, към лъснатия под на салона, и забелязва, че през някоя пролука на френските прозорци в помещението се е стекла тънка струйка вода — толкова силен и упорит е дъждът. Струйката ту спира, ту се плъзга напред по дъските — насочила се е право към него; но за да стигне до целта си, трябва да измине още доста път. Тръпнейки, струйката чака нов пристъп на вятъра, който да ѝ помогне да тръгне отново напред. Поради липса на по-интересни занимания, Уилям следи с увлечение движението ѝ и дори се обзалага на ум дали до мига, когато Лети най-сетне се появи със съобщението, че закуската е сервирана, струйката ще е стигнала до върха на левия му пантоф. Ако не е стигнала, той... какво ще направи в такъв случай? Ще поздрави Лети любезно. Ако е стигнала... тогава ще ѝ се накара. Следователно съдбата на Лети е изцяло в нейни ръце.

Но когато най-сетне се появява някаква прислужница, това не е Лети, а Клара.

— Ако благоволите, сър — казва тя (като успява по някакъв начин да изрази с тона си, че пет пари не дава дали той благоволява или не), — госпожа Ракъм днес ще слезе на закуска.

— Да, аз... какво?!

— Госпожа Ракъм, сър...

— Моята... жена?

Тя го изглежда, като че ли е слабоумен — та каква друга госпожи Ракъм би могло да има?

— Да, сър.

— Тя... значи се чувства съвсем добре, така ли?

— Доколкото виждам, нищо й няма, сър.

Уилям обмисля тези думи, докато цигарата, забравена между пръстите му, заплашва да ги опари.

— Великолепно! — казва той накрая. — Каква приятна изненада!

Ето как Уилям се озовава седнал край масата, на която е сервирано за двама, и чака празният стол срещу него да бъде зает. Подухва върху чувствителната си изгорена плът и размахва пръсти във въздуха. Много му се иска да ги натопи в леденостудена вода или вино, но на масата има само чай и малка каничка мляко, която скоро ще потрябва — на него (и... на Агнес?).

Трапезарията, предвидена за семейство с библейски измерения, изглежда потискащо голяма. Като че ли за компенсация някой от слугите е разпалил така силно огъня, че излишъкът от топлина сякаш се е натрупал под масата, задържан от тежката ленена покривка. По-добре би било да ползват ограничените си умствени способности, за да се досетят да вдигнат докрай завесите — тук далеч не влиза достатъчно светлина.

Лети пристига с голям поднос, на който има препечен хляб и кифлички. Изглежда притеснена, горката. Нямаше такъв вид преди някой и друг месец, когато той й каза, че ще увеличи годишната ѝ заплата с две лири, „защото Тили няма да работи тук занапред“. Тогава не се мръщеше! Но той отлично знае къде е проблемът — Агнес, в качеството си на господарка на къщата, трябваше да прецени и разпредели точно задачите между прислугата, а тя не е направила нищо подобно. Вместо това прислужниците вероятно сами са нагласили някак нещата съобразно новите си отговорности.

— Всичко наред ли е, Лети? — пита той тихо, докато тя налива чай в чашата му.

— Да, господин Ракъм.

Една къдрица се е измъкнала изпод шапчицата ѝ, единият бял маншет е издърпан по-високо от другия. Той решава да не ѝ прави забележка.

— Излей малко вода върху огъня, Лети — нарежда той с въздишка, когато тя приключва с подреждането на препечените филийки и понечва да излезе. — Още малко и ще се подпалим.

Лети примигва неразбиращо. През по-голямата част от деня тя тича насам-натам из студени коридори, а стаята ѝ е на тавана, така горещината за нея е нещо непонятно. Нескопосано иззиданата малка камина в стаята ѝ непрекъснато се запущва, а покрай многото си нови задължения тя не е имала възможност да изчисти комина.

Уилям попива потта от челото си с една салфетка, а прислужницата коленичи, за да изпълни заръката му. Защо Агнес избра тъкмо тази сутрин да слезе на закуска? Нима лудостта я е надарила с ясновидски способности? Нима е имала прозрение — нима го е видяла да престъпва брачната клетва с Шугър? Но Бог е свидетел — досега тя е проспала спокойно немалко прелюбодеяния, така че може би това, което е доловила, е отражение от неговия възторг? Да, това трябва да е; възторженото му настроение зарежда атмосферата на къщата като електричество преди буря, и Агнес също го е почувствала. В един миг е лежала, болна и безчувствена, в своята стая със спуснати завеси на прозорците — и в следващия очите ѝ са се отворили широко, като на кукла, и тя е оживяла от повишения електрически заряд на атмосферата.

Уилям повдига крадешком порцелановия капак на кутията за масло и си взема мъничко от златистата мазнина, за да намаже пръстите си.

А сега нека оставим за малко Уилям и да проследим Лети, която излиза от трапезарията. Сама по себе си тя няма никакво значение, но по пътя си към дългия подземен коридор, който води към кухнята, тя забелязва Агнес, която слиза надолу по стълбите — а Агнес е от хората, чието познанство търсите и заради които сте тук. Ще бъде далеч по-добре да се възползвате от възможността да я огледате сега, преди да е събрала сили, за да се представи пред съпруга си.

Ето я и Агнес Ракъм — слиза предпазливо по спираловидната стълба, дишането ѝ е повърхностно, лицето ѝ е смръщено от

напрежение, прехапала е устни. Всеки път, когато отпусне колебливо тежестта на тялото си върху покритото с килим стъпало, тя се вкопчва в перилата толкова силно, че кокалчетата на пръстите ѝ побеляват. Свободната си ръка е притиснала към гърдите, точно под високата якичка на утринната си рокля. Робата е от синьо кадифе и е прекалено огромна за крехкото ѝ тяло — всеки миг краката ѝ, обути в меки сиви пантофи, могат да се заплетат във влаещите се поли и Агнес да полети презглава надолу по стълбите.

Питате се дали не сте я виждали някъде преди — разбира се, че сте я виждали. Тя е въплъщение на викторианския идеал за женственост; по времето, когато Уилям я взе за жена, тя беше самото съвършенство — сега, в средата на седемдесетте, този образ е придобил очарователно старовремско излъчване. Агнес не отговаря на последните модни изисквания по отношение на линията на тоалетите и поведението, но си остава въплъщение на един идеал, толкова вездесъщ, че не би могъл да мине бързо в забвение. Нейният нежен образ присъства в хиляди картини, в десетки хиляди стари пощенски картички, стотици хиляди тенекиени кутии за парфюмиран сапун. Тя е образец на порцеланово-крехка женственост — дребничка, със сини очи, мека и гладка руса коса, устата ѝ е малка, розова като вулва, непорочна.

— Добро утро, Лети — казва Агнес, спряла за миг, докато произнесе тези думи. Като се има предвид, че основното предизвикателство — да застане очи в очи със съпруга си, все още предстои, няма смисъл да предизвиква съдбата. Слизането по стълбите и без това е достатъчно рисковано, та да говори и върви едновременно.

Когато жена му се появява, Уилям скача и застава мирно.

— Агнес, скъпа! — възкликва той и забързва към нейната страна на масата, за да издърпа стола ѝ.

— Не се безпокой излишно, Уилям, моля те — отвърща тя.

Така започва битката, отдавнашното сражение, чиято крайна цел е да се установи кой от двамата има по-сериозни основания да твърди, че е нормален. Съществува общопризнат от всички разумни човешки същества стандарт — кой от тях двамата се отклонява по-подчертано

от него? Кой ще бъде определен като по-смахнат от безпристрастния съдия, застанал невидим между двамата? Стартовият сигнал е даден.

След като се е погрижил жена му да се разположи на мястото си, Уилям се връща с вдървена походка към своя стол. В трапезарията цари такава мъртворешка тишина, че двамата могат да чуят тревожно шепнещите женски гласове някъде отвън, но близо до вратата. Става дума за готвачката, която щяла да вдигне скандал, а очевидно има и някакъв спор между шепнещите (може би Лети и Клара?) относно това коя от двете разполага с повече ръце.

Агнес спокойно маже с масло една препечена кифличка, и не обръща внимание на суматохата, разразила се заради нея. Отхапва малко, установява, че е направена от остатъци от стари кифли, и я връща в чинията. Друга кифла, мека и все още топла, защото е била покрита със салфетка, като че ли ѝ се нрави малко повече.

След минута-две изпотената Лети се появява край масата на семейство Ракъм.

— Заповядайте... — казва тя превзето и прави реверанс, доколкото това ѝ е възможно с двата тежки подноса, които едва удържа в треперещите си ръце.

— Благодаря, Лети — отвърща Агнес, обляга се и наблюдава реакциите на съпруга си, докато храната бива разтоварена, чиния след чиния, на масата — това е истинска закуска, такава, каквато се сервира единствено когато господарката на дома присъства, за да вдъхнови приготвянето ѝ.

Над яйцата се вдига пара, лентичките бекон са така добре запържени, че маслото може да се маже направо с тях, наденичките са запечени така равномерно, че никъде не се виждат черни черти; глинено-кафяви гъби, руло, ябълки, пържени в тесто, идеално препечени бърбечета и какво ли не още — всичко това се поставя на масата пред Ракъмове.

— Е, надявам се, че днес имаш апетит, скъпа — коментира заядливо Ракъм.

— О, разбира се — уверява го Агнес.

— Да разбирам ли, че се чувстваш по-добре?

— Отлично, благодаря — тя отрязва връхчето на едно варено яйце — жълтъкът е шафраненожълт и мек, никой не би могъл да иска нещо по-добро.

— Изглеждаш много добре — отбелязва Уилям.

— Благодаря.

Тя оглежда стените, сякаш търси от тях вдъхновение как да продължи разговора. И въпреки че от мястото, на което седи, не се вижда нито един прозорец, се сееща за дъжда, който ѝ правеше компания през цялата изминала нощ и милваше нежно прозореца на стаята ѝ.

— Вероятно — казва тя замислено, — се чувствам толкова добре заради времето. Странно време, не си ли съгласен?

— Мхм — казва Уилям в знак на съгласие. — Влажно, но не много студено. Нали?

— Наистина, вече я няма тази мразовитост. Може да се каже „мразовитост“, нали?

(Какво облекчение! Някакво нестабилно подобие на разговор започва да се гради върху влажните основи на времето).

— Е, скъпа, ако тази дума досега не е съществувала, значи току-що си направила голяма услуга на английския език.

Агнес се усмихва, но за съжаление тъкмо в този миг Уилям се взира надолу, към чинията си, в опит да разбере дали рулото е говеждо или овнешко. Затова тя задържа усмивката, докато той най-сетне вдига поглед и я забелязва — но междувременно, въпреки че устните ѝ са извити по същия начин, в усмивката вече определено се забелязва нещо неестествено.

— Предполагам, че чу... спора? — отбелязва Уилям, сочейки неопределено в посоката, откъдето се чуваше шепотът.

— Нищо не съм чула, скъпи. Освен шума на пороя.

— Струва ми се, че слугите имат нужда от упътване кой какво да прави — сега, когато Тили напусна.

— Горкото момиче. Харесваше ми.

— Те очакват въпросното упътване от теб, скъпа.

— О, Уилям — въздъхва тя. — Всичко това е толкова сложно и досадно. Знаят отлично какво трябва да бъде свършено; не са ли в състояние да си разпределят задачите сами? — И тя отново се усмихва, доволна, че е открила един полезен спомен от общото им минало. — Нима това не е същото, за което ти говореше постоянно навремето: социализъм?

Уилям се цупи, обзет от раздразнение. Социализмът не означава, че трябва да оставиш прислужниците си поради ограниченост да докарат домакинството до анархия. Но нищо, нищо — в ден като днешния не си струва да се безпокои и от това. Скоро проблемът с прислугата — поне в домакинството на Уилям Ракъм — ще бъде окончателно и категорично разрешен.

Съществува по-непосредствен проблем — разговорът замира. Уилям тормози съзнанието си в опит да открие нещо, което би заинтригувало жена му, но в съзнанието му присъства единствено Шугър. Шугър — във всяко кътче, във всяко ъгълче. Не е възможно през трите или четирите седмици, които са изминали, откакто за последен път закусваха заедно с Агнес, да не е срещнал някой техен общ познат!

— Аз... аз... ами... срещнах Бодли и Ашуел... във вторник, да, май беше вторник.

Агнес накланя глава на една страна, прави всичко по силите си да внимава и да проявява интерес. Тя ненавижда Бодли и Ашуел — но това е идеална възможност да порепетира за предстоящия сезон в лондонското висше общество — период от време, през който ще трябва да изслушва много хора, и ще се налага да проявява интерес към хора, които ненавижда.

— Виж ти — отвръща тя. — И какво правят те?

— Написали са книга — отвръща Уилям. — За молитвата, за ползата от молитвата. Предполагам, че ще предизвика сериозен скандал.

— Не се и съмнявам, че това ще им хареса — Агнес си подбира няколко гъби, които подрежда внимателно, в строго определена форма, върху препечена филийка. Погълнати са само малки късчета време, остава цяла несмилаема вечност.

— Хенри не ни посети миналата неделя — отбелязва тя, — а не дойде и предишната седмица. — Изчаква малко, с надеждата, че съпругът ѝ ще поеме нишката на разговора, после допълва: — На мен той ми се нрави, а на теб?

Уилям примигва смутено. Какво ли има предвид — защо трябва да обсъждат брат му, като че ли е човек, с когото са се запознали на някой прием? Да не би да намеква, че той не се интересува от Хенри, за разлика от нея?

— Вратите на нашия дом са винаги широко отворени за него, скъпа — казва той. — Възможно е да счита, че не сме достатъчно набожни.

Агнес въздъхва.

— Стремя се да спазвам всички изисквания на вярата — казва тя, — като се имат предвид обстоятелствата.

Уилям е достатъчно разумен, за да не продължава разговора на тази тема — това би довело само до неприятности. Вместо това се заема с наденичката си, докато не е изстинала. В мислите си вижда една жена с огненочервена коса, гола, легнала на леглото по корем, и белезникавия отблясък на спермата по алените устни на вулвата ѝ. Отново се сеща, че още не е видял гърдите ѝ. Той се взира по-съсредоточено в това, което вижда в мислите си, опитва се със силата на мисълта да я накара да се обърне по гръб, но нищо подобно не се случва — докато накрая Агнес отново нарушава мълчанието.

— Чудя се дали... — тя плъзва нервно ръка по челото си, после се овладява и я отпуска надолу, по бузата си. — Ако това продължи и стане постоянно... дъждовното време, искам да кажа... дали тогава дъждът ще се приема за нещо нормално, а сухото време за малко странно?

Съпругът ѝ се вторачва демонстративно в нея — подчертава търпението, с което смята да изчака мига, в който тя отново ще започне да се изразява смислено.

— Искам да кажа — тя си поема дълбоко дъх и продължава, — това, което си представям, е следното... Светът би могъл така да се приспособи към постоянните валежи, че когато денят се случи сух... съ... съпрузи и съпруги, седнали заедно на закуска... като нас, да си казват, че това е из... извънредно странно.

Уилям се смръщва, престава за миг да дъвче наденичката, после решава да си спести коментара. Отрязва си нова хапка; в сумрачната светлина на забулената от дъждовните струи трапезария отеква изтракването на сребърен нож по порцелан.

— Мхммм — гласи отговорът му. Звукът е многофункционален — може да означава съгласие, размисъл, предупреждение, уста, пълна с наденичка — Агнес може да си го разтълкува, както пожелае.

— Продължавай, скъпи — поощрява го тя уморено.

Уилям отново започва да рови в съзнанието си с надеждата да се сети за някой общ познат.

— Доктор Кърлоу... — започва той, но това не е най-подходящата тема, която би могъл да обсъжда с Агнес, затова той плавно сменя линията. — Доктор Кърлоу ми разказваше за дъщеря си, Емелин. Тя... тя не искала в никакъв случай да се омъжва повторно — така ми каза той.

— Така ли? И какво смята да прави?

— Почти постоянно стои в Дружеството за спасение на паднали жени.

— Значи работи? — неодобрението действа на гласа ѝ като тоник, придава му цвят, от какъвто крайно се нуждае.

— Е, да... предполагам, не би могло да се определи по друг начин...

— Не, разбира се.

— ... наистина, макар да става дума за благотворителна организация, и тя да работи на доброволни начала, от нея се очаква да прави... е, каквото ѝ наредят. Така, както ми го описа Кърлоу, тя прекарвала цели дни в приюта, и дори по улиците — каза, че после, когато му идвала на гости, от дрехите ѝ се носела слаба, но неприятна миризма.

— Нищо чудно... пфу!

— Но, честно казано, от дружеството настояват, че работата им имала извънредно голям успех — поне така разправя докторът.

Агнес се озърта плахо през рамо, сякаш се надява, че някаква гигантска по размери родителска фигура ще се появи отнякъде, за да наложи възстановяване на приличието.

— Наистина, Уилям... — тя се сгърчва от притеснение. — Каква тема! И то на закуска!

— Хм, да... — съпругът ѝ кимва. Тонът му изразява желание да се извини. — Наистина е доста... хм. И все пак... все пак трябва да се противопоставим на това зло, нали? Цялата нация, всички до един, без да отстъпваме.

— Какво? — Агнес храни слаба надежда, че темата ще отпадне, ако успее да загуби непоправимо нишката на разговора. — Какво зло?

— Проституцията — той произнася думата отчетливо, и я гледа неотклонно в очите. Съзнава, дявол да го вземе, съзнава ясно, че

проявява жестокост. Някъде от дълбините на съзнанието му един по-добросърдечен Уилям Ракъм наблюдава безсилно как дългата дума пронизва жена му — хлъзгавите срички сякаш са нанизани на многото „т“-та като на бодлива тел. Изящното личице на Агнес побелява и тя с усилие си поема дъх.

— Знаеш ли — гласът ѝ е съвсем изтънял, — тази сутрин, като погледнах през прозореца, розовите храсти... клонките... подскачаха нагоре-надолу — заприличаха ми на чадър, който ту се отваря, ту се затваря, ту се отваря, ту се затваря... ту се отваря... — тя стисва здраво устни, сякаш за да преглътне опасността да повтаря едно и също до безкрайност. — Помислих си... тоест, като казвам „помислих“, това не означава, че наистина съм вярвала, че става така... но наистина изглеждаше така, сякаш потъваха в земята. Трепкаха като крачетата на големи зелени насекоми, всмуквани от зелените подвижни пясъци на тревата.

Тя млъква и продължава да седи с изправен гръб и скръстени в скута ръце — като дете, което току-що е изрецитирало стихотворение, и се е постарало да го стори, колкото е възможно по-добре.

— Добре ли си, скъпа?

— Чувствам се отлично, благодаря ти, Уилям.

След кратка пауза Уилям продължава да упорства.

— Въпросът е дали именно *реформите* ще решат проблемите? И дали тези реформи са изобщо осъществими? Да, Дружеството за спасение може да твърди, че някои от тези жени вече водят почтен живот, но кой може да го докаже със сигурност? Изкушението е голяма сила. Ако една влязла в правия път уличница съзнава, че за един следобед, практикувайки някогашния си занаят, може да припечели повече, отколкото една шивачка за цяла седмица, колко дълго ще упорства в опитите си да работи почтено? Можеш ли да си представиш, Агнес, да трябва да ушиеш огромна купчина памучни нощници — и това за някакви дребни монети, след като, ако само за кратко повдигнеш полите на собствената си нощница...

— Уилям, моля те!

Тъничка струйка разкаяние прониква в съзнанието му. Пръстите на Агнес са се вкопчили в покривката и мачкат лененото платно.

— Съжалявам, скъпа. Прости ми. Все забравям, че не си добре.

Агнес приема извинението му с движение на устните, което може да е усмивка — или трепване.

— Нека говорим за нещо друго — казва тя, почти шепнешком. — Позволи ми да ти наля още малко чай.

Преди той да успее да възрази, че е редно да повикат прислужницата, която да изпълни тази задача, Агнес вече е стиснала в юмрук дръжката на чайника. Докато го повдига, китката ѝ трепери от усилие. Той се надига от мястото си, за да ѝ помогне, но тя вече е станала, стегнала дребничката си фигурка, за да крепи масивния порцеланов чайник.

— Днес е особен ден — казва тя, приведена над чаената чаша на Уилям. — Имам намерение да се събера — продължава да налива бавно — да се събера с готвачката и двете заедно да ти направим любимия шоколадов сладкиш с череши — *толкова* отдавна не си го опитвал.

Уилям е трогнат — трогнат до дъното на душата си.

— О, Аги — казва той. — Това би било просто чудесно.

Като я гледа — изправена пред него, толкова мъничка и крехка, да му налива чай, внезапно го завладяват силни чувства. Колко възмутително, колко нечестно се е отнасял с нея! И то не само тази сутрин — а постоянно, откакто тя започна да го ненавижда. Нейна ли е наистина вината за това, че тя се възпротиви срещу любовта му, че започна да се държи с него, сякаш е звяр, и накрая наистина го превърна в звяр? Той беше длъжен да отчете, че тя е като цветна пъпка, която не трябва да разцъфва, като рядко парниково цвете — но това, че си остава пъпка, не го прави по-малко красиво, по-малко ценно като притежание. Трябваше да я обожава, да я възхвалява, да се грижи за нея всеки ден — а в края на деня да я оставя на мира. Трогнат почти до сълзи, той протяга ръка към нея през масата.

Внезапно ръката на Агнес затреперва с механично ожесточение — чучурът на чайника започва да трака силно по ръба на чашата. Само след миг чашата на Уилям се търкулва от чинийката си и кафявата течност плъзва в голямо петно по бялата покривка.

Уилям скача от стола си, но треперещата ръка на Агнес вече е изпуснала дръжката на чайника — жена му отстъпва, залитайки, от масата. Очите ѝ гледат диво. Раменете, които той се опитва да прегърне, за да я успокои, треперят конвулсивно, отпускат се, и със

задавен вик тя рухва на пода. Или се отпуска на килима — както предпочитате. Независимо от начина, по който стига до това място, при падането ѝ не се чува никакъв звук, а изцъклилиите се сини очи остават отворени.

Уилям гледа невярващо към пода, въпреки че не му е за първи път да я види паднала в нозете му; повдига му се от притеснение, но и от омраза, защото има чувството, че припадъкът ѝ е умишлен. Тя от своя страна също гледа нагоре, към него — странно спокойна сега, когато няма накъде повече да пада. Прическата ѝ не се е развалила, тялото ѝ е отпуснато спокойно, като че ли се готви да спи. Лекото дишане повдига гърдите ѝ и доказва, че тялото под синята утринна роба е доста по-зряло, отколкото може да се предположи по миниатюрните му размери.

— Направих грешка, като станях днес — казва тя разсъдливо, но вяло. Очите ѝ се отклоняват от съпруга ѝ и се насочват към гипсовите розетки на тавана. — Мислех, че ще мога, но не успях.

За щастие — поне за щастие на Ракъмови — тъкмо в този момент Джейни влиза в трапезарията, за да раздигне масата.

— Джейни! — излайва Уилям. — Изтичай до дома на доктор Кърлоу и му кажи да дойде тук веднага.

Момичето прави реверанс, приучено да се подчинява, но разнеслият се от пода глас на господарката ѝ я заковава на място.

— Джейни не може да отиде — изтъква изтегналата се на пода госпожа Ракъм с глас, който е малко хрипкав поради прахта, дигнала се от килима. — Тя трябва да помага в кухнята. А Лети по това време оправя леглата. Джейни, кажи на Биатрис да отиде; само от нея можем да се лишим в момента.

— Да, м'дам.

— И кажи на Клара да дойде при мен.

— Да, м'дам.

Без да чака да чуе какво ще каже господарят, момичето излиза бързешком.

Уилям Ракъм се върти около жена си, обзет от неловкост, и кърши ръце. Навремето, когато болестта ѝ току-що се бе проявила, той я вдигаше на ръце и я носеше така от стая в стая. Сега обаче знае, че носенето на ръце не е достатъчно. Кашля, за да прочисти гърлото си, и търси начин да изрази съчувствие и разбиране.

— Добре ли си, скъпа? Искам да кажа, да не си ударила някоя кост? Трябваше ли изобщо да викам доктор Кърлоу, как мислиш? Направих го без да мисля, бях... разтревожих се. Но сега ми се струва, че нямаш нужда от лекар. Ти какво ще кажеш? — това е изкусително предложение, решението е нейно — да приеме или да откаже.

— Много мило от твоя страна, че мислиш така — отвърща тя уморено.

— Но вече е късно.

— Глупости. Мога да повикам момичето обратно.

— Дума да не става. Като че ли бъркотията в тази къща е малка, та и ти да хукнеш по пантофи подир някаква прислужница.

И тя отвърща глава от него и вперва поглед във вратата, откъдето се очаква да пристигне помощ.

Клара пристига след секунди. Хвърля поглед към господаря си, после към госпожа Ракъм. Съвсем естествена последователност — нормално е погледът ѝ да свърже стоящия прав мъж с лежащата на пода жена. Но Уилям открива нещо повече в погледа на Клара, някакъв мрачен упрек, който го вбесява — та той никога през живота си не е посягал на човек! Но ако някога го стори, Бог му е свидетел, че ще насочи първия удар към това нагло дребно зверче!

Но Клара вече е изгубила интерес към него; тя помага на Агнес да се изправи (или може би Агнес става сама? — защото целта е постигната със забележително малко усилия). После, рамо до рамо, двете жени напускат стаята.

А сега кого да последваме? Уилям или Агнес? Господаря или господарката? В този паметен ден ще вървим подир господаря.

Припадъкът на Агнес, макар и драматичен, няма особено значение — припадала е и преди, ще припада и занапред.

От друга страна обаче Уилям отива право в кабинета си, и там се заема с нещо, което не е вършил никога досега. Чете записките на баща си и ги препрочита, обмисля ги, от време на време вдига глава, взирайки се в дъжда, и накрая започва да разбира за какво става дума в тях. Едно разтърсващо преживяване е предизвикало максимална будност на съзнанието му; той е готов. На бюрото пред него греят страниците, описващи историята на парфюмерийните фабрики „Ракъм“; дъждовните струйки, стичащи се по стъклата, ги набраздяват с по-тъмни отвесни линии. Той чете, стиснал перодръжката в ръка.

Това е денят, този бурен и паметен ден, който ще придаде ясни очертания на смътното му бъдеще.

Той отваря безстрашно съзнанието си за математическите измерения на конската тор, аритметиката на акрите обработваема земя, за деликатното равновесие между дестилация и разреждане. Ако се натъкне на дума, която не разбира, намира значението ѝ в някой от справочниците, които баща му предвидливо е осигурил, като например „Лексикон на полезната растителност“ или „Енциклопедия на парфюмерийни култури и есенции“. След изминалата нощ непознаването на начина, по който функционират парфюмериите „Ракъм“ се превърна в лукс, който той не може да си позволи.

Разбира се, той иска да отърве Агнес от това мъчително положение. Всеки път, когато се налага въвеждането на нова икономия — уволняването на някой прислужник, лишаването от някое скъпо удоволствие — състоянието ѝ се влошава. Една собствена карета с кочияш би допринесла повече за подобряването на здравословното ѝ състояние, отколкото всички рецепти на доктор Кърлоу.

Но не Агнес е основната причина, поради която той се взира в размазаните и избледнели букви и цифри, писани от баща му, проявява търпимост към лошия правопис и грубата провинциална мисъл, измъчва се, озадачен от техническите подробности около получаването на сок от сухи листа. Причината е следната: той иска Шугър да бъде само негова, а тази привилегия ще му струва скъпо. Вероятно ще му е необходимо цяло малко състояние — и той няма друг избор, трябва да балансира този разход с едно огромно състояние.

Той прекъсва за малко усилията си, потрива очите си, които смъдят от липса на сън. Започва да прелиства назад страниците на ръкописното обяснение, което баща му е писал за негово сведение, и препрочита тук-там по някой абзац. Губи се някакъв етап в жизнения цикъл на лавандулата — така, както баща му го е описал („жизнен цикъл“ е терминът, който обозначава това, което се случва с растението, след като бъде отрязано). Тук, на тази страница, пише, че прясно филтрираното масло се отличава с неприятна „миризма на престояло“; на следващата страница тази миризма явно вече не съществува, но никъде не се споменава как е премахната. Уилям прокарва ръка през косата си, усеща я как щръква нагоре, но не ѝ обръща внимание.

„Миризма на престояло — *quo vadis?*“ пише той в полето, решен да премине през изпитанието, съхранил чувството си за хумор.

Долу, в трапезарията, Джейни трябва да изпълни една отговорна задача. Трябва да премахне всякакви следи от това, което госпожа Тилотсън определи като „катастрофа“ от масата за закуска. Джейни, прекалено напласена, за да попита какво означава тази дума (винаги досега е считала, че има нещо общо с флота), е пристигнала, подготвена за най-лошото. Въоръжена е с кофа и метла, престилката ѝ е натежала от четки и парцали. Това, което заварва, е изоставена, но чудесна на вид закуска, а като оглежда масата по-добре, забелязва една разлята чаша чай. По пода няма никакви боклуци, освен това, което е донесено от самата Джейни — малко мръсотия от непокритите с килими подове в приземните помещения на къщата.

Момичето посяга плахо към един резен студен бекон — едно от трите лъскави парчета, останали на сребърния поднос. Стисва го с късите си пръсти и отхапва малко. Кражба. Но тъй като по нищо не личи, че Божият гняв заплашва да се стовари на главата ѝ, тя набира смелост и изяжда цялото парче. Толкова е вкусно, че ѝ се иска да можеше да прати по пощата едно парче на брат си. След това изяжда и една кифличка и я прокарва с глътка от запарения чай. Не докосва обаче бърбечетата в чинията на госпожа Ракъм, защото не е сигурна какво представляват. По правило тя яде само това, което според готвачката е подходящо за нея.

Тъй като наистина е лошо момиче, както твърдят всички, Джейни отпуска измореното си тяло на стола на госпожа Ракъм. Въпреки че е само на деветнайсет години, краката ѝ са толкова възлести от разширените вени, че приличат на свинско руло — и всяка възможност да им даде малко почивка е същинско блаженство. Ръцете ѝ са червени като варени раци и контрастират рязко с белия порцелан, когато тя хваща дръжката на чашата, от която е пила господарката. После отделя плахо малкия си пръст, за да провери дали това променя начина, по който се вдига чашата.

Но Божието търпение вече се е изчерпало. Някъде издрънчава звънец и тя скача на крака.

— Влез, Лети — казва Ракъм, но се оказва, че е сгрешил — отново е Клара. На какво си играят тези прислужници наистина? Да не би в къщата да се е възцарил вече пълен хаос, докато той се е трудил тук? Но после си спомня, че той самият изпрати преди петнайсет минути Лети с поръчка до магазина за канцеларски материали.

— Предполагам, че е пристигнал доктор Кърлоу?

Пак грешка. Клара заявява, че засега няма и следа от Биатрис и от добрия доктор, но затова пък господата Бодли и Ашуел са дошли да го посетят. Те двамата (Клара цитира съвестно, но презрително) го предизвиквали на дуел, като всеки от тях бил секундант на другия, и го подканвали да избере оръжието.

— След малко ще отида при тях — казва той. — Покани ги междувременно, нека да се разположат удобно.

Ако има нещо, за което може да се разчита на Бодли и Ашуел, то е, че ще успеят да се разположат удобно. Когато Уилям стига до място, на което е подходящо да прекъсне заниманията си и слиза долу, той ги открива, потънали в креслата на пушалнята. Двамата лениво се подритват един друг, състезавайки се за привилегията да положат крака върху плешивата глава на една натъпкана със слама тигрова кожа.

— *Ave, Rackhamus!* — обръща се Ашуел към него със стария училищен поздрав.

— Да му се не види, Бил! — възкликва Бодли. — Очите ти изглеждат по-зле от моите! Да не си чукал цяла нощ?

— Да, но всъщност съм решил да обърна нова страница — парира Уилям. Готов е за това, което ще последва! В ден като този, каквото и да изпрати Бог, за да му развали настроението — недоспиване, опарени пръсти, Агнес, просната на пода, купчина досадни документи, през които трябва да си проправи път, или остроумията на неженените му приятели — той няма да допусне отблясъкът на триумфа му да бъде помрачен.

До известна степен му помага това, че когато се озовава в компанията на Бодли и Ашуел, той винаги изпълнява ролята на почетен доживотен ерген. Ако ги питат тях, Агнес не съществува, поне докато Уилям не реши да я спомене. Действително тук, в дома на Ракъмови, присъствието ѝ се пренебрегва по-трудно, отколкото из

улиците на Лондон или Париж, защото всичко наоколо напомня за нея. Покривчиците по креслата са плетени от нея; покривките на масите са украсени с бродерия, която също е нейно дело; под всяка ваза, свещник или статуетка също са поставени къдрави покривчици или плетени подложки, все образци на изящно ръкоделие, излязло изпод пръстите на госпожа Ракъм. Дори кедровата кутия за пури дължи на Агнес своя плетен калъф (в пет цвята, с копринени пискюли). Но Уилям дотолкова е привикнал към натруфените украси на всяка свободна площ, за които е отговорна жена му (Пура, Бодли?), че изобщо не ги забелязва.

В известен смисъл поведението на Бодли и Ашуел — да се правят, че не подозират за съществуването на госпожа Ракъм — не е повърхността, а съобразително. Те оставят тактично брака на спокойствие — както се постъпва с болен, комуто е необходимо дълго време, за да се възстанови. Уилям наистина им е благодарен за склонността да изпълняват ролята на трите мъдри маймуни — всъщност са две — да не виждат, да не чуват, и... е, не му е известно дали не говорят зле по адрес на Агнес пред други хора, но се надява да не го правят.

— Наистина, трябва да ни кажеш — заявява Ашуел, след като са побъбрили и попушили известно време. — Трябва да ни кажеш каква е тайната на госпожа Фокс. Хайде, Бил — какви са добродетелите й? Като изключим Добродетелта с главно „д“, искам да кажа.

Бодли се намесва:

— Възможно ли е една жена, която се занимава с проститутки, да бъде добродетелна?

— А нима това не е основното изискване за жена, която се отдава на такава дейност — какво ще кажеш? — парира Ашуел.

— Но докосването до Порока опетнява добродетелта! — възразява Бодли. — Не го ли знаеш от собствен опит?

Уилям изтръсква пепелта от пурата си на килима.

— Убеден съм, че госпожа Фокс е защитена от всякакви пороци. Тя е като Божи наместник с дамска шапчица. Поне такава е впечатлението, което остави у мен Хенри, още след първия ден, когато се запозна с нея. Е, вероятно не става дума точно за същия ден, тъй като той не ме посещава много често — Уилям се обляга назад и се визира в тавана, сякаш за да разчете някой отминал разговор, който може би още витае някъде над тях. — „Тя е толкова добра, Уилям —

все това ми повтаряше. — Толкова изключително добра. Някой щастлив мъж ще има светица за съпруга в нейно лице“.

— Добре, но тя постоянно общува с проститутки — как приема той това?

— Не е казал нищо, но не ми се вярва да му се нрави особено.

— Горкият Хенри. Мрачната сянка на греха се възправя между него и неговата любов.

Уилям размахва пръст в иронично неодобрение.

— Не така, Бодли — знаеш колко страшно би се засегнал Хенри, ако чуе, че употребяваш тази дума във връзка с отношенията между него и госпожа Фокс.

— Коя дума имаш предвид? „Грях“?

— Не, не, „любов“! — казва Уилям с укорителен тон. — Всеки намек, че той би могъл да бъде влюбен в госпожа Емелин Фокс...

— Че то е от ясно по-ясно — заявява присмехулно Ашуел. — Какво според теб ги кара да бъдат постоянно заедно — неустоимата привлекателност, която крие обсъждането на Светото писание?

— Да, да, именно това! — възкликва Уилям. — Не забравяй колко яростно набожни са и двамата! И най-незначителният слух за реформи в църквата или за промени в богослужението — в Англия или в чужбина — събужда у тях нетърпимо вълнение. (Защо тогава не искат и да чуят за новата ни книга? — отбелязва под нос Бодли.) Що се отнася до дейността на госпожа Фокс в Дружеството, според описанията на Хенри тя вършела всичко това в името Божие. Нали знаете — спасени души, върнати обратно в стадото...

— Не, не, старче — поправя го Бодли. — Душите се връщат в лоното, а заблудените овце — в стадото.

— Що се отнася до Хенри — продължава упорито Уилям, — той е пощръклял да става енорийски свещеник — а може би беше викарий? Или ректор, или курат? Колкото повече ми обяснява кое звание какво означава, толкова по-малко разлики забелязвам.

— Десятъкът — смигва Бодли, — и тази част от него, която прибираш в собствения си джоб.

Ашуел изсумтява и измъква от джоба си смачкан къс локум, увит в тънка хартия.

— Прекалено абсурдно е — той отхапва парче от локума, прибира остатъка обратно в джоба си и продължава с пълна уста, —

мъж и половина като нашия Хенри — беше най-добрият гребец в нашия отбор, шампион по плуване, още го виждам как търчеше в парка Мидсъмър Комън, гол до кръста. Какво си въобразява, че прави, като се влачи подир някаква болнава вдовица? Не ми обяснявай, че се интересува от снежнобялата ѝ душа — познавам разгонените мъже по миризмата!

— И все пак, как издържа на тази гледка? — от устата на Бодли се откъсва стон. — Ами че тя прилича на хрътка! Това дългнесто, изпито лице, сбръчканото чело — при това тя винаги слуша хората с *ужасяващо* подчертан интерес, също като куче, очакващо команда от господаря си.

— Хайде, хайде — в тона на Уилям се крие предупреждение. — Не ти ли се струва, че отдаваш прекалено голямо значение на физическата красота?

— Да, но все пак — дявол да го вземе, Уилям, ти би ли се оженил за вдовица, която прилича на куче в лицето?

— Но Хенри няма *никакво намерение* да се жени за Емелин Фокс!

— Ах, какъв скандал! — Бодли криви лице в гримаса и притиска длани към бузите си.

— Мога най-отговорно да заявя — съобщава тържествено Уилям, — че единственото, което брат ми иска от госпожа Фокс, е да разговаря с нея.

— О, да — отбелязва иронично Ашуел, сваля сакото си и продължава по разгорещилата го тема. — Да разговарят, а? Разговори насаме в парка, на чай в някое уютно местенце в града или край морето, докато двамата постоянно се гледат в очите. Чувам, че ходили дори на разходка с лодка по Темза — несъмнено, за да обсъждат писмата на апостол Павел до солуняните.

— Несъмнено — настоява Уилям.

Ашуел свива рамене.

— Ами това налудничаво желание да става свещеник: откога го прихвана?

— О, от години е така.

— Никога не съм забелязвал нещо подобно, докато бяхме в Кеймбридж — а ти, Бодли?

— Моля? — Бодли е зает да рови за локума в джобовете на самото, което Ашуел току-що свали.

— Татко забрани дори да се говори на тази тема — пояснява Уилям. — Така че Хенри съхрани желанието си в тайна — но не го криеше особено много от мен, за съжаление. Винаги е бил страховито набожен, дори когато бяхме съвсем малки. Постоянно се жалваше, че в нашето семейство се четяла молитва само веднъж дневно, а в някои семейства го правели два пъти.

— Трябвало е да благодари на Бога — казва замислено Бодли. (Искал е да Му благодари по-често — намесва се заядливо Ашуел.) — У дома се четяха молитви два пъти дневно. Затова станах атеист. Един път дневно — това поощрява набожността и нещастните глупци като Хенри, които държат да станат свещеници.

— Тъй или иначе, за баща ми това беше голямо разочарование — казва Уилям. — Толкова дълго вярваше, че именно Хенри, скъпоценният наследник на името му, ще наследи и бизнеса. А вместо това, разбира се — и той среща открито погледите им, — наследникът съм аз.

Бодли и Ашуел губят дар слово, видимо зашеметени от начина, по който Уилям говори за парфюмерииите „Ракъм“ — традиционно една от темите, на които не се говори. Е, нека се чудят! Нека доловят поне частица от промяната, която от вчера е настъпила у него!

Разбира се, той копнее да им разкаже за Шугър; да пее венцехваления в нейна чест, и — добре де, така е — да си отмъсти поне мъничко за изминалите няколко години, през които Бодли и Ашуел очевидно водеха живот, далеч по-забавен от неговия. Но може много живо да си представи тяхната реакция: „Я да я опитаме тази Шугър!“. И какво би могъл да стори тогава? Да се отметне от твърденията си? Да лъже, да се отрича от хвалбите си — като пелтечещ стар селянин, който се опитва да убеди някой войник, че не си струва да изнасилва дъщеря му? Напразно. За хора като Бодли и Ашуел всички съкровища на женствеността са обществено достояние.

— Е — пита той вместо това, — чували ли сте нещо ново за онова забележително момиче, което ми описахте?

— Кое забележително момиче?

— Онази, страховитата, с нагайката — която била незаконна дъщеря на не знам кого си...

— Луси Фицрой! — възкликват едновременно Бодли и Ашуел.

— За Бога, колко странно е, че я споменавах — казва Ашуел. Двамата се споглеждат и повдигат по една вежда — това е сигнал да започнат своя разказ — на смени.

— Много странно наистина.

— Научихме новината... о, може би само три часа, след като ти разказахме за нея, нали, Бодли?

— Два-три часа, не повече.

— Новината ли? — пита Уилям. — Каква новина?

— Историята не е кой знае колко приятна — отвърща Ашуел. — Излиза, че един от пристрастените почитатели на Луси ѝ се нахвърлил.

— Нахвърлил ѝ се, така ли? — чувствата, които Уилям изпитва към Шугър, го карат да си представя по-поносимата интерпретация на израза.

— Да — казва Бодли. — Със собствения ѝ камшик.

— Бил я жестоко.

— Най-вече през лицето и устата.

— Доколкото разбирам, нямала вече никакъв хъс за работа.

Бодли забелязва, че пурата му е изгаснала, вади я от устата си, оглежда я преценяващо и я хвърля в огъня.

— Е, както можеш да предположиш — продължава той, — мадам Джорджина не храни особени надежди. Дори да е склонна да я изчака да се възстанови, сигурно ще останат белези.

Свел очи, Ашуел маха някаква прашинка от панталона си.

— Горкото момиче — казва той с тон на оплаквачка.

— Да — допълва присмехулно Бодли. — С бой отминава световната слава.

Ашуел и Ракъм незабавно подскачат.

— Бодли! — възкликва единият. — Това е отвратително!

Бодли се захилва, а после се изчервява, като ученик, на когото са направили забележка.

Тъкмо в този момент вратата на пушалнята се разтваря с трясък и вътре влита задъханата и разстроена Джейни.

— Из... извинете — измъква тя и се заковава на място, залитайки на пръсти, сякаш спира с тялото си надигнал се мръсен прилив, заплашващ да връхлети в задимената мъжка територия.

— Какво има, Джейни?

(Ама наистина — това момиче гледа Бодли; не може ли поне да запомни кой ѝ е господар?).

— Сър... ако обичате... искам да кажа... — Джейни подскача на място в някакво нервно подобие на танц — това никак не прилича на реверанс, тя пристъпва по-скоро така, като че ли всеки момент ще се напикае. — О, сър, дъщеря ви... тя..., тя, цялата е в кръв, господин Ракъм!

— Дъщеря ми? Цялата в кръв? Боже Господи... какво? Цялата в кръв — къде?

Джейни се гърчи в тревожен екстаз.

— Цялата, сър! — хленчи тя.

— Ами... тъъ — мънка Уилям, удивен, че тази извънредна ситуация е сполетяла тъкмо него, а не някой друг. — Ами защо... тъъ... тази, как ѝ беше името...

Джейни, решила, че обвиняват нея, е извън себе си.

— Бавачката не е тук, сър, нали тя отиде да повика доктор Кърлоу, пък не мога да намеря госпожа Плейфеър, сигурно и тя е излязла, а госпожица Тилотсън, тя не може...

— Да, да, разбирам — Ракъм чувства как публичното унижение го изгаря, както наметалото на Нес е изгаряло плещите на Херакъл. Не може да се измъкне от положението — точно сега в къщата има прекалено малко слуги, а тези, които са останали, не вършат работа точно в такава криза. Освен това — нещо, което го притеснява още повече — жена му, за съжаление, не функционира правилно. Следователно — независимо от присъствието на гости — ще се наложи да излезе от естествената си роля и сам да се справи с проблема.

— Приятели, съжалявам... — започва той, но Ашуел, доловил като чувствителен човек затруднението на Уилям, овладява положението и отправя към хлипащата Джейни следния съвет:

— Не стой така, Джейни — донеси детето тук.

— Да — Бодли е винаги готов с остроумията си. — Точно това ни трябва в тази дъждовна утрин — драма, кръвопролитие и женски чар.

Уилям кимва и прислужницата хуква. Да, сега вече и те го чуват — животинския вой на дете. Първоначално по-приглушено, а после, сигурно когато се отваря вратата на детската стая, съвсем ясно,

въпреки шума на дъжда. Ревът се чува все по-ясно, докато детето слиза по стълбите, а накрая става вече наистина много силен, съпроводен от тревожен шепот и успокоителни думи.

— Моля ви, госпожице Софи — хленчи Джейни, докато съпровожда единственото дете на Уилям и Агнес към пушалнята. — Моля!

Но госпожица Софи Ракъм не се оставя да бъде убедена да крещи малко по-тихо.

Въпреки ужасния шум вие явно сте заинтригувани — значи Уилям е баща! Да прекарате с него толкова време, в такава интимна обстановка, и да не сте могли да предположите такова нещо! Как ли изглежда дъщеря му? Колко ли е голяма? На три години? На шест? Но сега това не може да се определи. Чертите ѝ са разкривени от плач и зацапани с кръв. Отпред на престилката ѝ се вижда издутина, която Софи притиска към себе си с една окървавена ръка, но два парцалени куклени крака вече са се измъкнали и висят надолу. Софи стиска здраво и се опитва непрекъснато да скрие отново краката, и не спира да пищи. По лицето ѝ се стича кръв, капе от разбърканите ѝ руси коси и пада по персийския килим и бледите, боси пръстчета на краката ѝ.

— Какво, по... — ахва Уилям, но Бодли вече е скочил от стола си, пропъдил е Джейни с едно махване на ръката и е коленичил пред ужасеното на вид дете, обхванал с длани черепа му.

— К-какво ѝ е, Бодли?

След ужасяваща пауза Бодли съобщава мрачно:

— Опасявам се, че е... епистаксис! Двустранно-пробивен кръвоизлив. Бързо, дете — на кого завещавааш куклата?

Уилям се отпуска в стола си, зашеметен от яд и облекчение.

— Бодли! — надвиква той неспирния рев на Софи. — С такива неща шега не бива. Детският живот е много крехко нещо!

— Глупости — отвръща с успокоителен тон Бодли, все още на колене пред детето. — Ударила си е носа, нали? Как стана всичко, а? Софи? — тя продължава да пищи, а той подръпва краката на куклата, за да привлече вниманието ѝ. Окуражен от реакцията ѝ, той вдига престилката и разкрива играчката.

— А сега, Софи — казва той предпазливо, — трябва да оставиш малкото си приятелче. Изплашила си го до смърт!

Незабавно силата на рева спада осезаемо и Бодли веднага се възползва от положението.

— Ти плачеш така, че той сигурно е решил, че ще осиротее — и че ще остане сам-самичък! Хайде, пусни го — не, дай ми го за малко. Виж как широко е отворил очи от страх!

Куклата — малко индусче, на чиито гърди е избродиран надпис „Туайнингс“ — наистина е ококорила очи. Шоколадовокафявата порцеланова глава е смущаващо естествена в сравнение с отпуснатото парцалено тяло — мек конопен скелет, обвит в памучни парцали, които напомнят риза и панталон. Софи се взира в лицето на тъмнокожия прислужник, вижда изписания по него страх — и го връчва на джентълмена.

— А сега — продължава Бодли, — трябва да го убедиш, че наистина се чувстваш добре. Но това не може да стане, докато лицето ти е изпоцапано с кръв. — Письците на Софи са сведени до подсмърчане, въпреки че от носа ѝ продължават да излизат алени мехурчета. — Ашуел, дай ми носната си кърпичка.

— Моята кърпичка?

— Бъди разумен, Ашуел — моята още не е излязла от мода.

Без да откъсва очи от Софи, с куклата ѝ в едната си ръка, той протяга другата си ръка назад, мърдайки нетърпеливо пръсти, докато Ашуел предава кърпичката. После започва да попива кръвта и да бърше лицето на Софи — толкова ожесточено, че тя залита. Докато бърше, той забелязва Джейни с периферното си зрение и нарежда с напевен учителски тон:

— Хайде, Джейни, ще ми трябва мокра кърпа, нали?

Прислужницата стои със зяпнала уста, прекалено зашеметена, за да помръдне.

— Мокър парцал — Бодли решава търпеливо да се изрази по-простичко, — две части парцал, една част вода.

Кимването на Уилям отпраща Джейни да изпълни задачата, докато кърпичката постепенно разкрива чертите на единственото му дете. Сега тя само подсмърча, повдигайки глава в такт с ритмичните движения на непознатия, който бърше лицето ѝ — доверява му се инстинктивно.

— Я виж! — Бодли насочва вниманието ѝ към малкото индуско момченце. — Той вече се чувства много по-добре, забелязваш ли?

Софи кимва. Последни сълзи се отронват от огромните ѝ зачервени очи, и тя протяга ръце към куклата.

— Може — отсъжда Бодли. — Но внимавай да не го изпоцапаш целия с кръв. — Той хваща с два пръста една гънка от престилката ѝ и я повдига така, за да види тя колко е мокра. Без никакви протести тя му позволява да свали дразнещата дреха през главата ѝ — Бодли я измъква с едно ловко движение.

— Ето, готово — казва той нежно.

Джейни се връща с мокрото парче мек плат и посяга към лицето на Софи с него, но Бодли взема парцала от ръцете ѝ и се заема сам със задачата. Сега, когато чертите ѝ са освободени от кървавото прикритие и бузите ѝ не са толкова подути, се вижда, че Софи Ракъм е не особено хубаво, сериозно на вид дете — със сигурност не е подходяща за реклама на сапуни „Пеърс“ (нито пък на някой от продуктите на „Ракъмс“). Големите ѝ очи са порцелановосини, но изпъкнали и унили, а русата ѝ къдрава коса виси някак отпуснато. От всичко най-много тя напомня на домашно животно, купено за дете, което впоследствие е починало — ненужно домашно животно, на което са осигурени храна и подслон, понякога дори го потупват със симпатия — но то няма никаква причина за съществуване.

— Твоят малък приятел има кръв по себе си, трябва да го измием — казва ѝ Бодли. — Всяка секунда е ценна.

Тя пхва ръчичката си в неговата и двамата заедно изтриват кръвта от гърба на индусчето; готова е да стори всичко за този симпатичен непознат — всичко, каквото поиска.

— Познавах веднъж една кукла, която се беше поляла цялата с боровинков сос — започва той да разказва, — и никой не се погрижи за нея, докато не стана прекалено късно. Сосът се беше втвърдил като катран — наложи се да обръснат косата ѝ и тя се разболя от пневмония.

Софи го гледа тревожно, но е прекалено свенлива, за да зададе въпроса, който я интересува.

— Не, не умря — казва Бодли. — Но от онзи ден нататък остана плешива, съвсем плешива.

Той повдига вежди колкото може по-високо и се цупи, изразявайки неодобрението си към възможността веждите да са единствената окосмена част на нечия глава. Софи започва да се киска.

Нейният кикот, както и писъците, с които влезе, са единствените звуци, които ще чуете от нея тук, в пушалнята на баща ѝ. Бавачката все ѝ повтаря, че нищо не знае, но все пак Софи знае, че добре възпитаните деца се виждат, но не се чуват. И без това вече предизвика суматоха, заради която несъмнено ще бъде наказана; налага се да стане безмълвна и невидима колкото е възможно по-бързо, за да смекчи донякъде това, което я очаква.

Сега, когато Софи вече е млъкнала и стои с присвити рамене, сякаш за да заема по-малко пространство, Уилям е обзет от удивление — колко много е пораснала! Сякаш беше вчера, когато Софи, новородено бебе, спеше някъде, невидима в люлката си, а някъде другаде в къщата Агнес, измъчвана от треска, лежеше в своето легло и хлипаше. Та тя дори вече не е току-що проходило детенце, тя е... как да я нарече? Момиче! Как е възможно да не е забелязал промяната? Не може да се твърди, че не я вижда достатъчно често, та да не е следил развитието ѝ — мярва я... о, поне няколко пъти седмично! Но някак досега никога не му е правила впечатление на толкова... възрастна. Боже мили — сега си спомня деня, когато баща му даде тази отвратителна кукла на Софи, която тогава беше още бебе — беше я донесъл от някакво търговско пътуване до Индия, сувенир от фирмата „Туайнингс“, който по принцип е бил предвиден да язди тенекиен слон, пълен с чай. Това беше същият онзи ден, когато баща му заяви на висок глас, и то пред прислугата, че е време Уилям „да се стегне“ и да поеме фирмата! Да! И това дете, това грозновато момиченце с кръв по краката, това прекомерно израсло дете, което сега му е обърнало гръб и се забавлява с някакви глупости заедно със стария му приятел Филип Бодли... тъкмо тя е живото възплъщение на изминалите оттогава години; години, изпълнени с прикрита заплаха и принудителни икономии. Колко му се иска да беше от бащите, описвани в дамските списания, вдигнал усмихнатото си дете високо във въздуха — като трофей, докато съпругата наблюдава и двамата с обожаваща усмивка! Но съпругата му вече не го обожава, а детето е белязано с тъга и мизерия.

Той се покашля леко и казва:

— Джейни, не мислиш ли, че господин Бодли свърши вече достатъчно работа?

А сега кого да последваме? Предлагам да тръгнем с Джейни. Господин Бодли и господин Ашуел и без това си тръгват, а след това Уилям Ракъм незабавно ще продължи изучаването на фирмените документи. Няма да помръдне от мястото си с часове, и освен ако не изгаряте от любопитство да научите цената на нетъкана юта от Дънди, и дали тя може да бъде евтин заместител на памука, ако не ви вълнуват особено тайните на ароматизирани сашета против мигрена, вероятно ще ви бъде далеч по-интересно с Джейни и Софи. Те двете седят в детската стая и чакат завръщането на Биатрис.

Джейни е клекнала до Софи и притиска корема си. Измъчват я най-ужасните стомашни болки, които е изпитвала през живота си. Това сигурно се дължи на крадените късчета от закуската на семейство Ракъм... ето го Божието наказание, пронизва я като шиш, минаващ направо през червата ѝ. Тя се поклаща напред-назад, обвиня коленете си с ръце, а изпоцапаната с кръв престилка на Софи е сгъната в скута ѝ. Какво, за Бога, да прави с нея? Дали готвачката ще я накаже, задето е напуснала задълженията си в кухнята? Дали бавачката ще я накаже, задето е допуснала такова нещо да се случи с детето на Ракъмове? А може да я накаже и госпожа Плейфеър, защото е хукнала да разбере какво става, като е чула виковете на Софи, вместо да довърши чистенето на дневната. Може да я накаже и госпожица Тилотсън за... ами за каквото ѝ хрумне! Как все на нея се случват тези ужасни обърквания, недовършени задачи, и все тя е виновна, а при това хиляди момичета биха дали мило и драго, за да заемат мястото ѝ! О, моля те, Боже, нека господин Ракъм да не я уволнява! Къде би могла да отиде? Не може да се върне у дома — прекалено е далече, и вали толкова силно! Накрая ще се озове на улицата, така ще стане! Честта е единственото, което притежава, но тя знае много добре, че не е достатъчно смела, та да умре от глад, само и само да я съхрани! Не, само това не — ще работи още по-усилено за Ракъмове, да, наистина ще го стори, по-усилено от когато и да било, трябва ѝ само малко време, за да разбере какви са всъщност новите ѝ задължения.

— Кой беше този човек?

Джейни се обръща, дочула почти непознатия за нея глас на Софи Ракъм. Присвива очи, опитвайки се да не гледа пумпала, който се

върти на пода точно пред полите на момиченцето, от страх, че ще ѝ призлее още повече.

— Моля, госпожице Софи?

— Кой беше този човек? — повтаря детето, а пумпалът се залюлява като пиян на една страна.

— Какъв човек, госпожице Софи? — гласът на Джейни е изтънял от болка.

— Онзи, симпатичният.

Джейни се опитва да се сети за някой симпатичен човек.

— Не познавам никого от тези хора, не съм ги виждала преди — отвръща тя умолително. — Не бях виждала никого освен господин Ракъм.

Софи отново завърта пумпала.

— Той ми е баща, знаеш ли? — казва тя смръщено. Опитва се да обясни на Джейни някои факти от живота; Софи счита, че и прислугата заслужава да се учи. — А пък неговият баща, бащата на моя баща, е мнооого важен човек. Има дълга брада и ходи чак до Индия и Ливълпул — навсякъде! Той е същият Ракъм, дето му пише името по сапуните и парфюмите.

Сапунът на Джейни е слепен от парченца, взети от кухнята, които готвачката ѝ отпуска ежеседмично. През живота си не е виждала шишенце парфюм. Тя се усмихва и кима, изтормозена от болката, прави се, че разбира.

— Онзи мил господин — опитва отново Софи. — Никога ли не е идвал у дома преди?

— Не знам, госпожице Ракъм.

— Защо не знаеш?

— Аз... аз работех доскоро само в миялнята. Сега вече работя и в кухнята — и понякога дори изнасям оттам храната, и... и други неща. Но... в къщата не съм влизала често.

— И аз не съм — в това нередно споделяне на преживявания с прислугата се крие някакво плахо удоволствие. Малката Софи се взира в лицето на Джейни и се чуди дали сега, когато е споделила такива интимни подробности, няма да се случи нещо. Това може би е особен ден — начало на нов живот; нали в книгите така започват приятелствата! Софи отваря очи колкото може по-широко и се усмихва, давайки по този начин позволение на прислужницата да

говори от сърце, може би дори да ѝ предложи да се срещнат тайно, когато всички вече са си легнали.

Джейни отвърща на усмивката ѝ, но лицето ѝ е бяло като платно. Тя продължава да се полюлява напред-назад, отваря уста, за да проговори, но изведнъж се просва по корем и повръща цяла белезникава локва на пода на детската стая. От устата ѝ се изтръгва безмълвен вик и тя продължава да повръща. Чай, стомашен сок, кашата, която готвачката ѝ даде сутринта, и късчета бекон се смесват в локвата на лъснатия под.

Само след секунди вратата на детската стая се отваря — влиза Биатрис, която най-сетне се е върнала. В останалата част от дома на Ракъмови всичко се е уредило сякаш с махване на магическа пръчица — доктор Кърлоу се изкачва по стълбите към спалнята на госпожа Ракъм, бившите съученици на господин Ракъм са си тръгнали, Лети се е върнала от книжарницата, дори дъждът вече не е толкова силен. Само тук, в детската стая, където поначало всичко би трябвало да бъде под съвършен контрол — тук нещо не е наред; долавя се отвратителна смрад; Софи е раздърпана, рошава и боса; кухненската прислужница е коленичила на пода, но никъде наоколо не се виждат нито кофа, нито парцал, а момичето гледа глупаво в локвата повръщано точно в средата на стаята и... но какво е това? Престилката на Софи е цялата в кръв!

Вцепенена от обзелата я ярост, Биатрис Клийв отправя поглед на базилиск към детето на Ракъмови — проклятието на живота ѝ, това греховно същество, което не може да бъде оставено само дори за пет минути — безполезната дъщеря на недостойния наследник на едно позорно богатство. Малката Софи се сгърчва под тежестта на този поглед и посочва с мръсното си, треперещо пръстче към Джейни.

— Аз не съм била — тя го направи.

Биатрис присвива очи, но решава да продължи войната с неправилния говор на детето по-късно — след като бъдат разрешени някои други загадки.

— А сега — започва тя, с ръце на хълбоците, точно когато първите слънчеви лъчи проблясват през прозореца на детската стая и заиграват в сребристи и златисти отблясъци по локвата на пода, — искам да чуя всичко — от началото!

ОСЕМ

А сега, преди да продължим нататък... простете ми, ако греша, но оставам с впечатлението, че като оглеждате къщата на Ракъмови — полираното дърво на стълбите, пълните с прислуга коридори, пищно обзаведените стаи, осветени от газени лампи — вие предполагате, че тя е много стара. Напротив — къщата е съвсем нова. Толкова нова, че когато например Уилям реши, че е недопустимо струйка дъждовна вода да се процежда в салона през френските прозорци, му е необходимо само да намери картичката на дърводелеца, който бе гарантирал непропускливостта на рамките.

Когато Хенри Колдър Ракъм беше още момче, Нотинг Хил беше обикновено селце в енория Кенсингтън. Крави пасяха на мястото, където петдесет години по-късно вие наблюдавахте не толкова успешния опит на Уилям и Агнес да закусват заедно. Порто Бело беше ферма, Нотинг Барн — също. Уормууд Скръбс си беше пълен с храсталаци, а Шепърдс Буш^[1] беше място, където наистина се срещаха овчари. Материалите, от които впоследствие бе направена трапезарията на Ракъмови, си стояха непокътнати в гори и каменоломни, а бъдещият баща на Уилям, тогава още ерген, бе първоначално прекалено зает с фабриките и фермите си, за да мисли за дом и дори за създаването на наследник.

През годините преди брака си Хенри Колдър Ракъм живееше в една доста внушителна къща в Уестборн, но обичаше да казва на шега (най-вече в разговор с непоправими сноби, чието приятелство не бе в състояние да спечели), че истинският му дом била гара Падингтън, защото бизнесът можел да отиде по дяволите, ако човек не го контролира отблизо всеки ден и не следи какво вършат работниците. За Хенри Колдър Ракъм работата никога не е била мръсна дума, въпреки че — колкото и да е странно — това така и не му спечели привързаността на работниците в предприятията му. За тези, които работят във фабриките „Ракъм“, появата му на някоя от железните рампи високо над главите им, облечен в черен костюм и с цилиндър, не е достатъчна, за да ги обземе вдъхновение при вида на такава

солидарност. А може би в сърцето си той си е останал простичък селски човек... но и работниците в неговите лавандулови полета не са кой знае колко привързани към него. Възможно ли е да страдат от заблудата, че грубоватите селски дрехи, които навлича всеки път, когато се явява на полето, са претенциозна преструвка, а не предпочитаното от него облекло?

Друга неоценена (според него) част от неговата душевност е способността му на страстна привързаност. Навремето клюкарите (и в селото, и в града) шушукаха, че той би имал по-добри шансове, ако започне да ухажва някоя селскостопанска машина, вместо истинска, жива жена. Представете си само изненадата им, когато той внезапно се ожени, при това за много хубава жена! Дума не можеха да кажат от удивление — всеки път, когато я водеше някъде, за да я покаже, изпълнен с гордост.

Но ако появата на съпругата действително изненада всички, то бягството ѝ, девет години по-късно, бе прието като нещо съвсем естествено. Всъщност излезе, че хората са били наясно, още преди съпругът, жертвата на изневярата, да научи — много неприятна история. След това имаше продължителни спорове дали той я е пропъдил, или тя е избягала по собствено желание. Но какво значение има това? Тя се изпари от живота му и остави след себе си две малки момчета. Но, оставайки практичен дори в скръбта, той нае още една прислужница, която да поеме функциите, които дотогава бе изпълнявала съпругата му, и продължи да се занимава с делата си.

Изминаха години, момчетата пораснаха, без да се забелязват каквито и да било отрицателни ефекти от описаните събития, бизнесът процъфтяваше, докато се стигна до мига, когато Ракъм старши трябваше да реши къде ще живее младият Хенри, неговият наследник. По това време, петдесетте години на деветнайсети век, Нотинг Хил вече беше изгубил провинциалния си вид. Кварталът на керамичните фабрики, в западната част на селището, беше все още пълен с цигани и свинарници, а неуспешните опити половината Нотинг Хил да бъде превърнат в хиподром развалиха атмосферата на целия район, но въпреки това имаше признаци, че струпаните около Ладброук Скуеър къщи можеха да се превърнат в изискан квартал. И наистина, през шейсетте години тази част на града стана известна като добро място за живеене, отговарящо на изискванията на видни личности, които обаче

нямат амбицията да проникнат в най-висшите кръгове на обществото. Освен това мястото имаше добри железопътни връзки, а младият Хенри щеше да пътува често с влак, когато поемеше ръководството на фирмата.

И тъй, Хенри старши купи за наследника си голяма и хубава къща, една от вилите в Чепстоу, строена едва преди десет години, в отлично състояние. А къде щеше да живее Уилям, вторият му син, е... това момчето можеше да реши само.

Но ето, че бъдещето вече е факт, и историята на империята „Ракъм“ не се разви съобразно предвижданията. Хенри старши изпълни съвестно своята част от сделката — успя, съчетавайки грубоватия си чар и способността си да дава дискретно пари на заем, да проникне в доброто общество, сред приятелите му вече се числят магистрати, перове на кралството и всякакъв вид благородници. За сметка на това Хенри младши, първородният му син, води монашески живот в някаква жалка къщица близо до Брик Фийлд, а Уилям, получил най-доброто образование, което може да се купи с пари, се задоволява да играе ролята на джентълмен и да ползва къщата в Чепстоу — без обаче да разполага с лични средства, които да му позволяват да живее по такъв начин. Колко години минаха, откакто завърши университета, а и досега не е спечелил дори пени от парите, с които се издържа! Така ли смята да продължава — да прехвърля отговорностите на стария си баща, а той да се забавлява, пишейки стихотворения, които никой не издава? Крайно време е да забележи, че гербът с буквата „Р“ е вплетен дори в решетките на желязната ограда, заобиколила дома му!

В къщата се забелязват признаци на недоимък. Градините са във възмутително състояние, особено около стените на сградата и отзад, при кухнята. В конюшната няма коне, няма и карета. Малката къщица, предвидена за жилище на кочияша, никога досега не е била обитавана по предназначение. Уилям, по време на краткотрайното си пристрастяване към рисуването, я беше превърнал в ателие, а сега си стои изоставена. Ниските парници приличат на стъклени ковчези, пълни до пръсване с всякакъв боклук, който никне, когато за растенията не се грижи градинар. Наистина, всичко това е достойно за съжаление, но от друга страна е напълно разбираемо — Хенри старши, в опит да излекува Уилям, наложи на домакинството поредица

травматични шокове — вследствие на това лечение наличните прислужници са се оттеглили, като намалял приток на кръв, от сърцето на дома към неговата периферия.

Вътре в къщата няма нищо, с което човек може да бъде впечатлен — освен ако е чужденец като вас. Може би оглеждате възторжено стаите с високи тавани, тъмните, лъснати до блясък дървени подове, стотиците части на мебелировката, които по ваше време ще са изпълнили антикварните магазини, мълчаливото трудолюбие на прислужниците. Тук всички тези неща се приемат като нещо естествено. За все по-стесняващия се кръг от приятели на Ракъм над този дом виси някаква прокоба — тук мирише на провалени соарета, потискащи градински увеселения, чува се звук от строшено стъкло — Агнес е счупила някакъв съд по време на вечеря, гостите се сбогуват смутено и си тръгват унили. Мирише на пусти помещения, в които масите се огъват от ненужни деликатеси, по подовете отекуват тежките стъпки на самотния домакин. Не, никой не вижда причина да посети отново Ракъмови — след това, което се случи.

В спалнята на Агнес Ракъм завесите са плътни и почти винаги спуснати — тази подробност не е убягнала на клюкарите, които надзъртат откъм Пембридж Мюз.

Тези спуснати завеси водят до неприятни последици вътре в стаята — в стаята на Агнес трябва да има изкуствено осветление и през деня, освен това тук мирише силно на изгоряла лой от свещите (тя няма доверие на газените лампи). При това в редките случаи, когато Агнес се осмелява да излезе и някой духва свещите (освен всичко останало, тя все се бои, че къщата ще изгори), при завръщането ѝ стаята е тъмна като гроб.

На такава картина попадаме и сутринта, когато Агнес се прибира в стаята си след неуспешния опит да закуси заедно със съпруга си. Тя и прислужницата стоят на прага на стаята, и двете задъхани от дългото изкачване. Клара не може едновременно да носи свещ и да подкрепя господарката си, така че вратата се отваря с лакът и двете влизат, влачейки крака, без да виждат накъде вървят в тъмното. По една случайност точно в момента, в който вратата на спалнята се отваря, долу хлопва външната врата, така че Агнес чува как съпругът ѝ излиза.

Къде ли отива? — пита се тя, докато я въвеждат в стая, която сякаш се е променила до неузнаваемост, докато тя не е била тук.

Бялото легло се откроява недвусмислено в мрака, но какво е това там в ъгъла? Скелет, увит в превръзки? А до него... може би голямо куче?

Клара пали маслена лампа и веднага става ясно какво представляват загадъчните силуети — шивашки манекен, по който са набодени парчета плат, а до него, готова да служи, също като посребрен доберман, стои шевната машина.

— Подайте ми ръцете си, госпожо Ракъм.

Агнес покорно се повлича към прислужницата, но не като стара жена — по-скоро като дете, което слагат отново да си легне, след като е било събудено от кошмарен сън.

— Сега всичко ще се оправи, госпожо Ракъм — Клара отмята завивките. — Ще можете да си починете на спокойствие.

Мърморейки машинално подобни успокоителни фрази, Клара съблича господарката си и я слага да си легне. После ѝ подава любимата четка и Агнес автоматично започва да разресва косата си — безпокоят я къдриците, сплели се при падането.

— Как изглеждам?

Клара, която сгъва роклята на господарката си, докато тя добива размерите на калъф за възглавница, спира за миг и я оглежда одобрително.

— Прекрасно, мадам — казва тя усмихнато.

Усмивката ѝ е неискрена. Всичките ѝ усмивки са такива и Агнес знае това много добре. Но те ѝ се отправят без лошо чувство, по задължение, нищо неприятно не се крие зад тях; Агнес го съзнава и е благодарна и за това. Между нея и прислужницата ѝ съществува негласно споразумение, че срещу гарантирано пожизнено работно място Клара ще задоволява всички нейни капризи, ще бъде безмълвен свидетел на всички провали, и няма да се оплаква от нищо. Ще я успокоява от зори до полунощ, а понякога и в тежки моменти през остатъка от денонощието. Ще бъде довереница на всичко, което Агнес реши да ѝ довери, колкото и налудничаво да е то, а ако след час бъде помолена да забрави споделеното, ще го изтрива от паметта си като неволно разлято мляко.

И най-важното — ще помага на господарката си да не се подчинява на всички нареждания, издавани от двамата злодеи — доктор Кърлоу и Уилям Ракъм.

Съвместният живот с Клара осигурява на Агнес една игра, която тя може да играе в пълна безопасност — редовно поддържана програма на леки упражнения, подпомагани от добронамерен домашен дух. С помощта на Клара тя възстановява уменията за поведение в обществото, които са жизненоважни за предстоящия лондонски сезон. Например тя понякога нарежда на Клара да изпълнява ролята на лейди Еди-коя си, и двете разиграват цели малки пиеси, за да може Агнес да упражнява отговорите си. Не че актьорското умение на Клара е кой знае колко убедително, но на Агнес ѝ е все едно. Пък и прекалено автентичната имитация може да я изнерви излишно.

Поуспокоила се от съзнанието, че косата ѝ вече е мека и подредена, тя остава настрани четката и се отпуска на възглавниците.

— Клара, подай ми новата книга за красотата — нарежда тя с мек глас. Ръцете на прислужницата ѝ връчват книгата, и Агнес я отваря на глава „Как да се защитаваме срещу врага“. Врагът в случая е старостта. Тя разтрива бузите и слепоочията си, изпълнявайки колкото можа по-съвестно инструкциите, макар че ѝ е трудно да разтърква „В посока, обратна на посоката на бръчките“, защото още няма никакви бръчки. „Сменяйте ръцете, ако почувствате умора“ — така пише в книгата, и тя действително е уморена, но как да смени ръцете, като има общо само две? И как да прецени, дали се разтрива правилно, с точно необходимото „уверено, но нежно притискане“, и какви ли са последиците, ако при разтриването не се ползва препоръчваният от автора крем? Книгите никога не казват това, което човек наистина иска да научи.

Прекалено уморена, за да продължава с упражненията, тя прелиства нататък.

„Кожата на лицето се сбръчква по същата причина, по която се сбръчква и кората на една ябълка. Месото на плода под кората изсъхва и се свива, когато жизнените сокове започват да намаляват...“

Агнес затваря рязко книгата и казва:

— Махни я, Клара.

— Да, госпожо.

Клара знае как да постъпи — малко по-нататък на същия етаж има специална стая, в която се трупат всички нежелани вещи.

После Агнес хвърля плах поглед към шевната машина.

Клара не го е пропуснала.

— Може би, мадам — казва тя, — ще продължим с работата по новата ви рокля? Най-трудната част вече мина, нали, мадам?

Лицето на Агнес грейва. Каква радост — да имаш какво да правиш, с какво да запълваш времето — и то точно сега! Тя не е забравила, че скоро трябва да приеме доктор Кърлоу.

В името Божие, защо не остави Уилям да спре Биатрис, преди да бе тръгнала да вика лекаря? Той беше склонен да го стори — да изтича надолу, през цялата къща, дори да изтича на улицата, за да отмени нареждането си! И тя отказа! Каква лудост! Но докато лежеше там, на пода, поне за миг тя разполагаше с опияняваща власт над него — властта да презре предложеното маслиново клонче. Да се изправи така срещу него — макар че всъщност лежеше в краката му — и това си беше някакво отмъщение.

Агнес се вира в недовършената рокля, представя си как тя покрива тялото ѝ като копринена броня. Усмивка се плахо на Клара и получава усмивка в отговор.

— Да — казва тя, — струва ми се, че се чувствам достатъчно добре и можем да продължим.

Само след минути бръмченето на шевната машина вече заглушава тиктакането на часовника. След завършването на всеки шев, на всяко плисе, двете жени прекъсват работата си, свалят роклята от машината и я поставят отново на манекена. Отново и отново обличат безполовата фигура, и всеки път тя добива по-изящна, по-женствена форма.

— Все едно, че правим магия! — гука възторжено госпожа Ракъм, почти забравила, че доктор Кърлоу вече е на път, стиснал в облечения си с ръкавица юмрук чанта, която размахва, като върви.

Но шиенето за нея не е просто приятно занимание. Тя има нужда от поне още четири рокли, ако все още храни някаква надежда да се яви в обществото по време на тазгодишния сезон, а Бог ѝ е свидетел, тя твърдо е решила да го стори. Защото, ако има нещо, което е

разклатило вярата на Агнес в душевното ѝ здраве, то е неспособността да се яви в обществото през изминалия сезон. И ако има нещо, което е в състояние да ѝ върне тази вяра, то е, така да се каже, закърпването на този пропуск.

Действително, от самото си раждане Агнес не е учена на нищо друго, освен да се движи в обществото и да изглежда добре. Но не това е причината тя да шие тези великолепни рокли, тези сложни конструкции, в които се надява да се плъзга изящно из чуждите салони. Участието в лондонския сезон за нея е единственото, което ще докаже извън всякакво съмнение, че тя не е луда. Защото, обзета от несигурност в опитите си да прецени къде точно минава границата между лудостта и психическото здраве, Агнес е избрала една условна граница лично за себе си. Ако само съумее да се удържи на отсамната страна на тази граница, ще бъде душевно здрава — първо в очите на хората, после в очите на съпруга си, а най-сетне ще съумее да убеди и доктор Кърлоу.

А какво мисли за това тя самата? В собствените си очи тя не е нито здрава, нито луда; тя си е просто Агнес... При това Агнес Пигот, ако нямате нищо против. Погледнете в сърцето ѝ, и там ще видите една прелестна картина — също като картичките с написани на тях молитви и с картинки от детството на Светата Дева. На картинката се вижда Агнес, но не такава, каквато я познаваме — една Агнес, която няма възраст, която не се изменя, която не може да бъде омърсена, която не е доведена дъщеря на някакъв си Ънуин, нито пък съпруга на някой си Ракъм. Косата ѝ е по-лъскава, дрехите — по-пищни, гърдите ѝ са още високи, първата ѝ поява в обществото е все още предстояща.

От гърдите ѝ се откъсва въздишка. В действителност от първата ѝ поява в обществото са минали повече години, отколкото би искала да преброи, и амбициите ѝ, свързани с предстоящия сезон, са много скромни. Мечтата ѝ да се движи в най-висшите кръгове — десетте хиляди души, представляващи същинския връх на обществото — нещо, което изглеждаше напълно постижимо, докато бе доведена дъщеря на лорд Ънуин, е избледняла сега, когато е повече от ясно, че Уилям, дори да има някакво бъдеще, никога няма да стане прочут писател, какъвто го виждаше тя в мечтите си. Ще бъде шеф на парфюмерийните фабрики — когато най-сетне събере сили да поеме тази отговорност — и тогава, когато стане много, много богат, може да

започне да се изкачва бавно по социалния небосклон. Но дотогава ниските сфери на светското общество са най-доброто, на което Ракъмови могат да се надяват. Агнес знае това. То не ѝ се нрави, но тя го съзнава ясно и е твърдо решена да се възползва от възможностите си.

И тъй, какво очаква тя всъщност? Никога не е искала мъжете да я считат за красива — тези неща предизвикват само нещастия. Не се надява и на възхищение от страна на другите жени; от тях очаква единствено учтиво безразличие и злостни клюки зад гърба ѝ. Ако трябва да бъдем честни, в представите си за предстоящия сезон тя не вижда каквито и да било контакти и разговори. Напротив, надява се да успее да премине плавно през всички събирания, почти без да забелязва когото и да било, като произнася само най-безсъдържателните формули и се вслушва единствено в неща, които изискват само повърхността внимание. От опит знае, че това е най-сигурният подход. Повече от всичко Агнес копнее да бъде приемана някъде извън границите на собствената си спалня, да се облича в похубави дрехи, а не все в тези обсипани с петна и протрити от пране нощници.

— Знаете ли, мадам — казва Клара, — госпожа Уимпър ще позелене от завист, когато ви види в тази рокля. Срегнах прислужницата ѝ, когато бях в града, и тя ми каза, че госпожа Уимпър умираше за този модел, но била прекалено напълняла, за да може да го носи.

Агнес се смее като дете, съзнавайки отлично, че това най-вероятно е лъжа. Клара постоянно си измисля такива неща. Тя се чувства все по-добре с всяка изминала минута; болката в главата е намаляла; може би дори ще помоли Клара да дръпне завесите...

Но точно тогава на вратата се почуква.

Клара няма друг избор — тя оставя роклята да се хлъзне по коленете ѝ и да се свлече на пода, оставяйки господарката си цялата усукана в коприна. Тя става, проси извинение с усмивка, и отива забързано към вратата, за да отвори на лекаря. В стаята пада дълга сянка.

— Добър ден, госпожо Ракъм — казва докторът и влиза безшумно. Парфюмираната атмосфера в тази женска светая светих, е нарушена от недвусмислено мъжката му миризма, въздушните

пластове са разместени от едрата му фигура. Той оставя чантата си на пода до леглото на Агнес, сяда на ръба му и кимва на Клара. Кимването има стойност на заповед — то означава, че Клара може да си върви.

Агнес, обърнала стола си с гръб към шевната машина и с лице към лекаря, знае, докато следи с очи излизащата Клара, че капанът е щракнал, но въпреки всичко се бори да се освободи от железните му челюсти.

— Съжалявам, че е трябвало да идвате отново дотук — казва тя. — Защото за съжаление — искам да кажа, за щастие — за мен, но не и за вас, аз вече се чувствам отлично, както и сам виждате.

Добрият доктор мълчи.

— Беше много мило от страна на съпруга ми да ви повика, наистина...

Докторът мръщи чело. Той не е от хората, които подминават явни непоследователности.

— О, но доколкото знам от Уилям, тъкмо вие сте настояли да бъда повикан.

— Да, наистина, съжалявам много — отвръща Агнес и забелязва с ужас, че както обикновено, той накланя леко глава встрани, докато изслушва думите ѝ, като че ли държи да не пропусне нито една от невероятните ѝ лъжи. — Предполагам, че в момента, когато се почувствах зле, съм се... уплашила, че ще се случи най-лошото. Тъй или иначе, сега вече се чувствам добре.

Доктор Кърлоу подпира елегантно подстриганата си брада на заключените си ръце.

— Струвате ми се много бледа, госпожо Ракъм, ако позволите да отбележа.

Агнес се опитва да потисне надигналата се паника с плаха полуусмивка.

— О, но това сигурно се дължи на пудрата, нали?

Доктор Кърлоу изглежда озадачен. Агнес познава отлично това изражение и го счита за най-противното, най-вбесяващото от целия му репертоар.

— Но нима аз не съм ви предупреждавал, че ползването на козметични препарати ще навреди на кожата ви?

Агнес въздъхва.

— Да, докторе, предупреждавали сте ме.

— Всъщност, доколкото знам...

— ... изхвърлих всички козметични препарати, така е — довършва тя.

— Така че...

— Така че не може да се дължи на пудрата — казва тя с нова въздишка.

Докторът опира върховете на пръстите в брадичката си и си поема дълбоко дъх.

— Моля ви, госпожо Ракъм — започва да я увещава той. — Знам, че ви е неприятно да ви преглеждат. Но това, което ви харесва и това, което е полезно за здравето ви, са две различни неща, които невинаги съвпадат. Много тежки обрати в някоя съвсем лечима болест са могли да бъдат предотвратени при един навременен преглед.

Агнес се обляга назад на стола и си позволява да притвори очи. Каквото и да каже, то ще е все някоя фраза, която е произнасяла безрезултатно и друг път. *Прекалено съм уморена, за да ме преглеждате.* „Уморена ли? Значи сте болна!“ *Чувствам се прекалено зле, за да ме преглеждате.* „Но прегледът ще ви помогне да се почувствате по-добре!“ *Преглеждате ме всяка седмица, какво толкова ще се случи, ако пропуснете веднъж прегледа?* „Не е възможно да говорите сериозно; само една луда жена би допуснала доброволно здравето ѝ да се влоши!“ *Не съм луда!* „Разбира се, че не сте. Именно затова искам съгласието ви за преглед, вместо да не обръщам внимание на желанията ви, както бих постъпил, ако бяхте пациентка в приют за душевноболни“. *Но сега съм прекалено уморена...* и така нататък.

Нима убеждението ѝ, че доктор Кърлоу я принуждава неоснователно да допуска тези прегледи, е признак на лудост? Лудост ли е съмнението, че си позволява с нея волности, на каквито никой лекар няма право? Тя до такава степен е загубила връзка с външния свят — възможно ли е да е пропуснала някакви забележителни промени по отношение правата на лекарите спрямо техните пациенти? Нима самата кралица е подлагана на такива насилия и заплахи от страна на личния си лекар? Ако се случи нещо такова, кралицата би го прогонила, нали? Колко прекрасно би било да може да каже на доктор Кърлоу, че вече не се нуждае от услугите му, че няма повече работа тук.

Вместо това, както винаги, тя приема неизбежното, и ляга на леглото. Добрият доктор дърпа завесите, за да може слънцето да осветява това, което върши. Агнес насочва вниманието си към няколкото угаснали свещи, започва да брой стеклите се, застинали восъчни струйки. Обърква бройката, започва отново, като през цялото време се опитва да не обръща внимание на напрежението, което пронизва като електричество цялото ѝ тяло — от пръстите на краката до корените на косата — когато докторът повдига края на роклята над коленете ѝ.

Междувременно Уилям Ракъм вече е пред вратата на госпожа Кастауей. Първо почуква, после звъни, и чака нетърпеливо да му отворят. Влажният, вятър връхлита на пристъпи и подръпва панталоните му; натруфено облечени уличници го оглеждат, когато минават край него. Кожата на главата го сърби от обилните количества помада, с които е поливал косата си, когато се е ресал. Минава цяла минута — излиза, че тук положението е също толкова лошо, колкото и в собствения му дом!

След още една минута резето щраква. През един едва забележим процеп се вижда блестящо женско око, което го оглежда подозрително.

— Шугър е заета — неприязненият глас принадлежи на Ейми Хаулет. — Ако искате, елате по-късно.

— Всъщност, бих искал да разговарям с вашата... с госпожа Кастауей — казва Уилям. — По делови въпроси.

— Тук — отвърща присмехулно момичето, — се обсъждат единствено делови въпроси.

Умът му не може да побере как някой мъж би могъл да целува и прегръща такова цинично същество, но Уилям прави още един опит:

— Настоявам... става дума за нещо, което би представлявало голям интерес за госпожа Кастауей, убеден съм в това.

След което госпожица Хаулет отваря рязко цялата врата, и веднага му обръща гръб.

В приемната на госпожа Кастауей всичко изглежда точно така, както когато Уилям — тогава още господин Хънт — влезе тук за първи

път. Както и преди, той се смайва от многобройните изображения на Мария Магдалена, окачени по стените, огънят пламти все така силно, а самата госпожа Кастауей, седнала зад бюрото си, пак е облечена в аленочервено. Този път обаче няма и следа от госпожица Лестър и нейното виолончело — столът ѝ е празен. Ейми Хаулет отива лениво към мястото си и се отпуска тежко сред шумоленето на изпомачканите си поли — оттам наблюдава с лукав поглед влизането на Уилям. Отпуснала ръце край тялото си, отметнала назад глава, тя вдишва дима и после прави нещо много странно — разтваря устни и започва да изпълнява някакъв фокус с цигарата, прилепнала към крайчеца на езика ѝ. За миг изглежда, че ще я глътне, после я задържа, без да я угаси, между зъбите си. После отново всмуква дим. През цялото време не мигва нито веднъж.

— Наистина се надявам, че ще извините поведението на Ейми — казва госпожа Кастауей и кани с жест Уилям да седне на един от столовете. — Маниерите ѝ са извънредно привлекателни за някои от посетителите ни.

Ейми се усмихва иронично.

— Наистина, не съм искала да ви засегна, господин... господин... — напразният опит да си припомни името ѝ прекъсва упражнението по добро поведение, тя свива рамене и отвърща поглед.

— Хънт — казва Уилям. — Джордж У. Хънт.

Госпожа Кастауей присвива очи. Присвива ги толкова силно, че кървясалите еклери почти изчезват, а тъмните ириси лъцят като облизани лакрицови бонбони. Тя е по-едра, отколкото си я спомня той, и някак по-внушителна.

— И тъй, с какво можем да ви помогнем, господин Хънт? — пита тя нежно. Аленочервените ѝ устни се издуват, когато произнася гласните. — Не очаквахме да ви видим пак толкова скоро.

Уилям поема дълбоко дъх, привежда се напред, и започва да излага предложението си. Говори сериозно, припряно, притеснено. Измисленият от него господин Хънт е свенлив, но богат човек. А какъв е източникът на богатството му? О, той е един вид неофициален, да не кажем таен партньор в голямо издателство, чийто приход по груба преценка възлиза на 20 000 лири стерлинги годишно. Изданията им са толкова многобройни, че не би могъл да ги изреди, но сред техните автори са имена като Маколи, Кенъм Дигби, Льо Фану и Уилям

Ейнсуърт. Всъщност, той има среща със стария си приятел Уилки — Уилки Колинс — след... — той изважда сребърния си часовник така, че всички да го видят — след четири часа. Но преди това...

Той защитава позициите си, но освен че изтъква своите аргументи, не пропуска да задава и въпроси. Задаването на въпроси (така поне твърди Хенри Колдър Ракъм в преписките, които Уилям е чел допреди малко) е основно средство да подчиниш бъдещия партньор на волята си. „Задавай въпроси“, настоява старецът, „изразявай съчувствие към затрудненията, в които е изпаднал човекът, с когото искаш да сключиш сделка, после подчертай, че изходът е в твои ръце“. Уилям продължава с пълна пара, по челото му е избила пот, от устата му се сипе порой от думи. „Не допускай да се възцари мълчание, което другият може да запълни със своите възражения“, това е още нещо, което старият повтаря непрекъснато. Уилям не допуска възцаряването на мълчание. „Гледай събеседника си право в очите“. Уилям гледа госпожа Кастауей в очите, и след време изпитва чувството, че е постигнал някакъв напредък. Тя става все по-откровена, когато цитира цифри; кима сериозно, когато той ѝ обяснява как смята да постигне нарастването им.

— И така — казва той в заключение, — Шугър остава изключително за мое ползване. Какво ще кажете за предложението ми?

Отговорът на госпожа Кастауей гласи:

— Съжалявам, господин Хънт. Не.

Шокиран, Уилям поглежда към Ейми Хаулет, като че ли очаква тя да се намеси в негова полза. Но Ейми се е отпуснала на стола и си чопли ноктите — точно сега острият ѝ поглед е насочен за щастие в друга посока.

— Но защо не? — възкликва той, като се старае да не повишава тон, за да не го изхвърли пазачът, който сигурно се крие някъде наблизо. — Не мога да си представя какви причини имате да не приемете. (Какъв би бил съветът на Хенри Колдър Ракъм? „Кажете на човека същото, което той ти е казал току-що“). — Казвате, че за една вечер Шугър приема един-двама, най-много трима джентълмени. Аз ви приемам да покрия разходите за предполагаемите ѝ три ангажимента. На самата Шугър ще плащам по моя преценка. Печалбата ви си остава същата, само дето ще получавате парите от един човек, а не от няколко.

Вместо да плесне чело със сбръчканата си ръка в израз на закъсняло прозрение, госпожа Кастауей отвърща на настояването на Уилям по смущаващ начин. Тя започва да рови в едно от чекмеджетата на писалището си и изважда свитък изпомачкани листове. После хваща голямата ножица и започва да трака с нея, сякаш да провери върши ли работа.

— Тези неща не са толкова прости, колкото ви се струват, господин Хънт — казва тя тихо, и започва да подрежда листовите на писалището пред себе си. Очите ѝ се прехвърлят от Уилям върху разпилените листове и обратно — очевидно е нетърпението ѝ да продължи работата си. — Като начало, нашето заведение е малко и всички изчисления са в наш ущърб. Ако една трета от това, което предлагаме на клиентите, постоянно не е в наличност...

Звукът на звънеца кара и двамата да трепнат.

Ейми Хаулет изпъшква и отправя поглед към тавана.

— Къде е това момче? — въздъхва тя, после става от стола си.

— Господин Хънт, моля за извинение — казва госпожа Кастауей, когато Ейми изфучава навън, за да изпълни за пореден път задълженията на спящия Кристофър. — Едно от нашите малки правила е господата, които ни посещават, никога да не се срещат. Затова, ако бъдете така добър да минете в съседната стая... — тя му сочи пътя с ножиците, — само за миг...

Госпожа Кастауей му кимва майчински и той се подчинява.

— Болката — тъкмо казва доктор Кърлоу, — се дължи единствено на желанието за съпротива.

Избърсва пръсти в бяла носна кърпичка, пъхва я обратно в джоба си, и се навежда, за да опита още веднъж. Няма спор, госпожа Ракъм го кара да се поизпоти за хонорара си.

„Не и Шугър, само Шугър не, мръсник такъв, свиня!“, повтаря си Уилям, докато се гърчи от притеснение в съседната стая, притиснал ухо към вратата. „Тя е заета. Отказал си се. Омекнал си“.

— ... още доста рано... — чува той гласа на госпожа Кастауей.

— ... Шугър... — произнася мъжът.

Косата на Уилям настръхва от омраза. Изкушава се да връхлети в другата стая и да нападне съперника си, да го свали с юмруци на пода.

— ... можем да предложим други удоволствия...

Сърцето му бие ускорено; той съзнава, че бъдещето му се крепи на косъм, чака спасение или провал. Как е възможно доскоро Шугър да не е съществувала за него? А ето го сега — стои тук, свил юмруци в джобовете, и е готов да убие човек заради нея!

Оказва се обаче, че кръвопролитие то е излишно. Господинът в приемната се съгласява да се задоволи с госпожица Хаулет. Пада му се на мръсника. Уилям се надява тя да му хвърли такъв бой, че едва да оживее — задето се е осмелил да пита за Шугър.

— ... значи без вино, да, разбирам, че бързате... като хиляда и една нощи, сведени до няколко минути...

Уилям се заслушва в музиката, съпровождаща сключването на сделката. Странно как човешкият говор става почти недоловим, когато го слушаш през вратата, а звънът на монети се чува толкова ясно!

— Господин Хънт?

Слава Богу.

Едва сега Уилям осъзнава какво представлява стаята, в която се беше скрил — малка болнична стая, оборудвана с бурканчета, пълни с лекарства, и всякакви превързочни материали. Има и шишета със силни спиртни тинктури, препарати, предизвикващи аборти, белязани с кръстосани кости и детски черепи, ароматизирани дезинфектанти, произведени от... (той се чуди дали няма да види познатия герб с вплетеното в него „P“) — от „Бийчъмс“.

— Господин Хънт?

— Госпожо Ракъм?

Агнес Ракъм лежи на леглото си, на много мили оттук, обърната на една страна, за да улесни доктор Кърлоу в опитите му да бръкне по-надълбоко в нея.

— Добре — мърмори той разсеяно. — Благодаря.

Опитва се да намери матката на Агнес, която съгласно неговите познания би трябвало да се намира точно на четири инча от външния отвор. Средният му пръст е дълъг точно четири инча (мерил го е) и той е много озадачен, защото не намира това, което търси.

— Споменахте някакви... усложнения, които не съм предвидил?
— подхваща Уилям отново разговора.

— Много, много усложнения — въздиша госпожа Кастауей. Сякаш за да го откаже, тя отново се е заела със своите изрезки — реже някакви листове, които според Уилям приличат на страници, откъснати от книги. — Току-що се сетих за още едно — нашето заведение има... е, може би не точно договор, но неписано споразумение с „Камината“. Били ли сте в „Камината“? О, да, разбира се, че сте били — тя отново откъсва очи от него и насочва ножиците към нов лист. — Вие например, господин Хънт, след като оценявате така високо качествата на Шугър, можете да разберете, че тя е считана за една от атракциите на „Камината“ — присъствието ѝ привлича клиенти, или така поне считат собствениците на „Камината“. Така че ние им правим услуга, която може да няма точно парично измерение, но независимо от това е ценна. Ако Шугър внезапно... изчезне — колкото и ласкателна да е причината за изчезването ѝ, господин Хънт — собствениците на „Камината“ ще се чувстват оцетени, нали?

Пред Уилям се оформя мъничка човешка фигурка — бяла откъм него, сива от гравирания образ откъм госпожа Кастауей.

„Тя е луда“, казва си той, докато гледа как фигурката на светица с ореол, изрязана от някакъв илюстриран католически молитвеник, пада леко на писалището. Как би могъл да сключи сделка с луда жена? Кой от двата образа — от гледна точка на лудата, която изрязва образи на Мария Магдалена от книгите — би бил по-внушителен; съвсем истински наследник на парфюмерийна индустрия, или измисленият партньор в престижно издателство? И какво, по дяволите, има предвид с тези намеци за „Камината“ — иска просто още малко пари, или ще се наложи да купи цялата проклета кръчма?

„Накарай събеседника си да произнесе поне веднъж думата «да» — тези думи баща му беше подчертал със зелено мастило. Всичко останало са подробности“.

— Мадам, това несъмнено са само подробности — заявява той. — Не бихме ли могли... — какво щастливо хрумване! — не бихме ли могли да повикаме самата Шугър. Уважавам вашите възражения, мадам, но все пак тук се решава нейното бъдеще...

Госпожа Кастауей взема друг лист. На гърба му се вижда съвсем явно печатът на някаква заемна библиотека.

— Господин Хънт, има нещо, което вие пропускате. Не сте преценили вероятността Шугър да предпочита — моля да бъде

извинена, не искам да ви засегна — да предпочита разнообразието.

Уилям не ѝ обръща внимание; съзнава, че няма полза да дава израз на възмущението си.

— Мадам, настоявам — умолявам ви — нека чуем какво ще каже самата Шугър.

„Дай ми я, дай ми я“, повтаря той на ум, вперил поглед в очите на лудата. Никога не е желал нищо по страстно — сам се учудва от силата на желанието си. Ако може да получи само това, което иска, няма да моли Бога за нищо повече — за нищо друго, докато е жив.

Госпожа Кастауей измъква пръсти от ножиците, бута стола си назад и става. От тавана висят три копринени шнура. Тя дръпва единия. Кого ли призовава? Някой бияч, за да го изхвърли? Или Шугър? Очите на госпожа Кастауей не издават нищо.

Господи всемогъщи, това се оказа далеч по-трудно, отколкото завоюването на ръката на Агнес, мисли Уилям. Ако само тази луда стара сводница се съгласи да рискува с него, така, както се съгласи навремето лорд Ънуин!

Докато седи тук, в публичния дом на госпожа Кастауей, и очаква появата на Шугър или на някой едър мъжага, той си спомня как бе поканен в кабинета на съсукрения стар аристократ — и там, докато пиеха портвайн, му беше прочетен договърът, съгласно който щеше да се сключи бракът между Агнес Ънуин и Уилям Ракъм, ескуайър. Спомня си, че юридическите термини му се сториха напълно неразбираеми, затова, когато лорд Ънуин свърши с четенето и каза със заядлив тон нещо от рода на: „Е, това устройва ли ви?“, той не знаеше какво да отговори. „Това означава, че тя е ваша, Бог да ви е на помощ“, поясни лорд Ънуин и напълни отново чашата му.

Ето, по стълбите се мярва някаква сянка... Дали... Тя е! В подплатен син пенъоар, по пантофи, с разпуснати и разбъркани коси, още сънлива, Бог да я благослови. По предната част на пенъоара ѝ се виждат тъмни пръски вода. Сърцето му, доскоро изпълнено с убийствени помисли по адрес на госпожа Кастауей, внезапно сякаш ще прелее от нежност.

— Виж ти, господин Хънт — казва тихо Шугър и спира насред стълбите, — каква приятна изненада, да ви видя отново толкова скоро! — тя посочва с извинителен жест неподходящото си облекло. Течението по стълбището развява косата ѝ и един кичур се увива около

бузите и голата ѝ шия. Как е възможно досега да не е забелязал колко слаба е шията ѝ! А и устните ѝ са толкова бледи и сухи — като късчета дантела; тя сигурно не пие достатъчно течности! Каква наслада би било да втрива мехлем в тези устни, докато тя целува пръстите му...

— Господин Хънт има едно предложение към теб, Шугър — казва госпожа Кастауей. — Господин Хънт?

Стара вещица! Дори не покани Шугър да седне — като че ли предложението му е толкова скандално, че момичето със сигурност ще откаже, още преди да е слязло по стълбите. Но погледът, който си разменят с Шугър, му вдъхва смелост — този поглед говори: „Ние се познаваме, нали, аз и ти?“

Той я кани любезно да седне и тя се разполага на стола на госпожица Лестър. После Уилям повтаря кратката си реч, но този път, освободен от противното задължение да се обръща към госпожа Кастауей, говори, гледайки Шугър право в лицето (тя все още гледа сънливо; облизва сухите си устни с малкото си червено езиче, същият език, който... съсредоточи се, Ракъм!). Той вече не е толкова напрегнат; когато повтаря измислиците за Джордж У. Хънт, ѝ отправя съучастническа усмивка, израз на взаимно разбиране, на нещо споделено, вече част от съвместната им история. Но когато се стига до цифри, той заговаря ясно и точно. От дипломатичност споменава възраженията на госпожа Кастауей, и ги включва в своето описание. Всеки от тях, твърди той уверено, ще стане по-богат в резултат на това начинание — никой няма да претърпи и най-дребната неприятност.

— Но вие още не сте споменали — обажда се старата жена от другия край на помещението, — какво ще плащате на Шугър?

Уилям трепва. Въпросът му се струва груб, неделикатен — при това отговорът изобщо не я засяга. Та това не е някакъв долен бардак!

— Ще ѝ плащам толкова — казва той, — колкото е необходимо, за да се чувства щастлива. И кимва едва забележимо към Шугър, за да подчертае, че говори напълно сериозно.

Шугър примигва няколко пъти, прекарва пръсти през разчорленото оранжево руно на главата си. Лавината от факти и цифри малко я е зашеметила, като че ли на събуждане вместо варено яйце е видяла пред себе си „Принципи на политическата икономия“ от Джон Стюарт Мил. Най-сетне тя отваря уста и казва с лукава усмивка:

— Добре, господин Хънт. Съгласна съм.

Да! Тя каза „да“! Ракъм едва се сдържа. Но трябва, трябва. Детинският ентузиазъм не би му подходдал; нали е издател!

Затова, свел глава над писалището на госпожа Кастауей, той следи как тя съставя договора „през настоящия 24 ден на месец ноември 1874 година“. Чиста загуба на труд и мастило; ако тя само знаеше, че той би подписал всичко, дори празен лист, на който е написана само тази единствена дума — „Всичко“! Но тя има други изисквания. И той чете думите, които изтичат изпод перото ѝ, изписани (нека ѝ отдадем дължимото) красиво и с елегантен стил... „упоменаван по-нататък като Домът“... Боже милостиви! Тя смята да го измами, повече от ясно е... но какво значение има това? В сравнение с богатството, което скоро ще бъде негово, размерите на нейната алчност си остават лилипутски.

При всички положения, ако той реши да се отметне, какво би могла да стори тя? Да преследва някаква въображаема личност чрез съдилищата за закрила на проституцията? Короната изслушва делото „Кастауей срещу Хънт“? Престани да дращиш, жено, и остави място за подписите!

В сравнение с това тук договорът, с който му бе дадена ръката на Агнес, бе съставен изключително небрежно — претенциите към него бяха далеч по-малки, отколкото в сегашния документ. В един брачен договор човек би могъл да очаква проява на бащинска загриженост, но лорд Ънуин прояви (така си казва Уилям сега, когато си припомня миналото) извънредно слабо желание да закриля Агнес. Зестрата ѝ не беше кой знае каква — сума, която една млада жена може да изхарчи за година-две — а в договора не бе залегнала и дата, на която Уилям да се задължава да придобие собствено състояние. Не се споменаваше и колко голям гардероб с модни дрехи е длъжен да поддържа съпругът ѝ, нито пък как Агнес ще продължава да води начина на живот, към който е привикнала. Ако се съдеше по този договор, на лорд Ънуин му беше все едно дали бъдещият му зет няма да разпродаде дрехите на Агнес, бижутата и книгите ѝ, и да отпрати прислужниците ѝ. Излизаше едва ли не, че той си умива ръцете от всякакви задължения към нея — сякаш е знаел (хитрият му стар пияница!) каква отрова разяжда душевното здраве на доведената му дъщеря.

Някъде в къщата отеква далечно хлопване на врата — тръгва си посетителят на госпожица Хаулет. Уилям поглежда изкосо Шугър, но тя е потънала в креслото, облегнала глава на свитата си ръка, и е притворила очи. Ръкавът на пенъора ѝ се е хлъзнал назад и разкрива бялата плът на ръката ѝ, нашарена със синкави белези от пръсти. Сигурно са от него — а дали е така? Стреснат, той осъзнава, че договорът зависи не само от доверието на жените в него, но и от неговото доверие в тях. Какво би им попречило да продължат да вършат същото като досега зад гърба му? Нищо, освен ако той не се постарее да се държи непредсказуемо, и не им казва никога кога ще дойде следващия път... Не, това е лудост, той трябва да е луд — и все пак около ъгълчетата на устата му играе усмивка, когато подписва със замах измисленото си име под сделката, сключена с една сводница и една проститутка.

— С най-голямо удоволствие — заявява той и вади десетте гвинеи, получени от продажбата на някои ненужни вещи на Агнес, — да затвърдя с подпис този договор.

Госпожа Кастауей приема парите. Внезапно лицето ѝ е станало прастаро и много уморено.

— Убедена съм, че можете да си представите доста по-приятни неща от подписването на договор, господин Хънт — казва тя. — Шугър, скъпа, събуди се.

Агнес се взира в малките дръжки от слонова кост на нощното шкафче, старателно отбелязва всяка пукнатина и драскотина по тях. Сянката на главата на доктора пада върху лицето ѝ. Вече е извадил пръстите си от нея.

— Опасявам се, че не всичко е наред.

Думите достигат до Агнес като случайно доловен откъс от разговор на някоя гара. Тя вече изпада в унес, клепачите ѝ се притварят, по лицето ѝ е избила пот — виждала е това много пъти насън, но никога досега наяве. Сънят за едно пътуване...

Но доктор Кърлоу говори, опитва се да я изтръгне от унеса. Полека, но настоятелно той притиска пръст към определено място на голия ѝ корем.

— Чувствате ли това място тук? Тук, където ви докосвам? Матката ви е стигнала чак дотук, много по-високо от мястото, където би трябвало да бъде, а то е... ето тук. Пръстите му се плъзват към кичурчетата руси косми, които Агнес е мярвала може би двайсетина пъти през живота си, и всеки път много се е срамувала. Но този път няма основание да се срамува — пръстите на лекаря се плъзгат (поне така мисли тя в съня си) не по тялото ѝ, а по някаква друга повърхност — по стъклото на прозореца например. Тя седи в някакъв влак, който тъкмо потегля от гарата, а някакъв човек отвън, на перона, опира пръст в прозореца на нейното купе.

Агнес затваря очи.

Горе, в стаята на Шугър, Уилям разкопчава яката си. Шугър, коленичила в краката му, търка лице в копчетата на панталона му и мърка:

— Рррр...

Копчетата на ризата му са неподатливи — облякъл е най-елегантните си дрехи, за да впечатли госпожа Кастауей. Докато се бори с тях, той хвърля поглед към писалището, отрупано както винаги с книжа. При това книжата имат мъжки вид, не са листчета цветна оризова хартия и пликове с отпечатани по тях цветя; никъде не се вижда книга с готварски рецепти и проповеди, украсени с превзети акварелни рисунки, няма и кръстословици и ребуси от популярната преса. Не тези листове са натрупани в неспретнати купчини на бюрото на Шугър, целите изписани, по някои има мастилени петна, други са смачкани, а между тях се виждат угарки от свещи. Най-отгоре се вижда някакъв памфлет — листът е гъсто напечатан, а полетата са изпълнени с бележки в тъмносиньо мастило.

— Каквото и да вършиш тук, забелязвам, че не е лесна работа — отбелязва той.

— Нищо, което би представлявало интерес за един мъж — отвърща тя тихо и драска леко с пръсти по задната част на панталона му. — Ела, вземи ме.

Завесите на леглото вече са прибрани встрани като на театрална сцена. В огледалото на горната табла Уилям вижда собственото си

отражение — как се препъва, воден към изпомачканите чаршафи, които още пазят неговата миризма и миризмата на Шугър.

— Вече съм влажна от желание, господин Хънт — гука тя.

— Не, наистина, казвай ми Уилям — отвръща той. — И наистина трябва да ми повярваш, вече няма да ти се налага да работиш изобщо, освен...

— Ммм, да — отвръща тя и го придърпва на леглото до себе си. Повдига меката, свободно падаща тъкан на пеньоара си и го нахлузва на главата му; той се върти, но тя го е хванала здраво, притиснат към талията ѝ. Горещият му, влажен дъх плъзва по тялото ѝ, тя го оставя да пълзи нагоре, към светлината, която прониква през отвора около шията.

— Ооо, не още — продължава да гука Шугър и го задържа, както е покрит с пеньоара. — Гърдите ми изгарят за докосването ти.

Той започва да ближе гърдите ѝ — нежно, слава Богу. Някои мъже ръфаха зърната им като ябълка. Устните на този са меки, езикът — гладък, зъбите почти не се чувстват. Безобиден, доколкото може да бъде безобиден един мъж, при това с много пари, които има желание да изхарчи. Ако иска името ѝ да фигурира в някакъв договор, защо да не изпълни желанието му?

Но, Божичко, в никакъв случай не бива да допуска той да види какво има на писалището ѝ. Този път майка ѝ наистина я изненада — позвъни много рано. Беше заспала много дълбоко, потънала във възглавниците на леглото. Как би могло да се очаква, че както бе полузаспала, ще се сети да разчисти бюрото си? И без това едва успя да се завлече до долу, без да си строши врата по стълбите — на нищо повече не бе способна. И за какво? Никой не би могъл да я вини, че не можеше да предвиди за какво я викаха — да се обрече на вечна вяност на някакъв мъж...

Но за в бъдеще трябва да бъде по-внимателна — не бива да оставя всички книжа така, че той да може да се рови из тях. Какво ли е оставила най-отгоре точно сега? Опитва се да си представи повърхността на бюрото, докато повдига роклята си, за да може мъжът, усукан в нея, да си поеме дъх... Дали не беше онзи отвратителен памфлет за... о, Господи, да! Тя пребледнява при мисълта, че ако не беше го дръпнала към леглото, той можеше да си е пъхнал носа в него.

На писалището ѝ лежи отворен един медицински трактат, откраднат от обществената библиотека на Тревър Скуеър. Текстът не би трябвало да бъде изненада за него — вероятно е чел такива неща и преди:

„Нито една жена не би могла да разсъждава сериозно, без да увреди функциите на организма си, предназначен за износване, раждане и отглеждане на деца. Най-често жената «интелектуална» е инвалид от детство или практически хермафродит, който при друго развитие би могъл да се превърне в здрава жена и съпруга.

Нека запушим уши, за да не чуваме гласовете на тези, които ни предлагат да получим резултатите на някакъв женски интелектуален труд в замяна на оскъдно, болнаво и хилаво поколение. Бъдещето ни се нуждае много повече от здрави и плодоносни утробы, отколкото от някакви си женски драсканици“.

Но не това е текстът, който не трябва да попада пред очите на новия благодетел на Шугър, а ръкописните коментари на Шугър в полетата — тях той не трябва да вижда в никакъв случай. „Надут глупак!“ например или „Тирания!“, или „Погрешно, погрешно, погрешно!“ (някъде другаде), а накрая, като заключение, е надраскано сред много мастилени петна: „Ще видим тази работа, проклет стар глупако! Скоро започва новият век, и тогава вие ще ИЗМРЕТЕ — ти и всички като теб!“

Докато доктор Кърлоу рови из чантата си, за да намери кутията с пиявиците, той съзира крайчеца на някакво списание, който се подава изпод леглото на пациентката му — едно от тези списания, които той не ѝ позволява да чете. (Става дума за „Лондон Периодикъл Ривю“. Агнес го чете с напълно невинното желание да научи какво би трябвало да мисли за новите картини, които не е могла да види, новоиздадената поезия, която не е могла да прочете, последните събития, на които не е присъствала — за в случай, че ѝ се наложи да

сподели мнението си на някоя от тези теми по време на предстоящия сезон).

— Извинете, госпожо Ракъм — казва той, без да съзнава, че тя вече не го чува. Той е вдигнал непозволения материал високо нагоре, и го държи точно пред невиждащите ѝ очи. — Това списание ваше ли е?

Докторът не очаква от нея отговор — упрекът му изключва всякакви извинения. Освен това няма значение дали става дума за „Лондон Периодикъл Ривю“, за „Сянката на Ашлидиат“ от госпожа Хенри Ууд или някаква друга подобна глупост. Четене на прекалено вълнуващи, прекалено уморителни, прекалено въздействащи текстове, прекалено често миене, прекалено излагане на слънце, прекалено стегнати корсети, сладолед, аспержи, грейки за крака — всички тези и още много други неща причиняват заболявания на матката. Но няма повод за безпокойство, докторът разполага с нужното лекарство.

Той оглежда за миг късчето бяла кожа зад ухото на Агнес, сетне поставя там, с абсолютна точност, първата пиявица. Агнес избира тъкмо този неподходящ момент, за да се изтръгне от унеса си с надеждата, че междувременно външният свят е станал отново безопасен. Тя наблюдава как стиснатата в пинсета пиявица се насочва към лицето ѝ. Преди да намери отново убежище в безсъзнанието, тя усеща студеното докосване на инструмента зад ухото си, и въпреки че не може да почувства как пиявицата започва да смуче, си представя много живо кървавата спирала, която се издига нагоре от вътрешностите към главата ѝ, пълзи като аленочервен червей из някаква лепкава каша. Но после потъва отново в сънищата си, и в момента, когато доктор Кърлоу полага втората пиявица, влакът вече е потеглил.

Докторът завърта полека главата ѝ на другата страна, за да повтори процедурата.

— Извинете, госпожо Ракъм.

Агнес не помръдва; пътуването ѝ приближава стремително към своя край. Двама старци я изнасят от гарата на носилка — озовават се някъде наскоро полетата, в дълбоката провинция, пред Манастира на здравето. Една монахиня пристига тичешком, за да отвори портите — огромни железни порти, покрити с шумолящ бръшлян и ружи. Старците полагат внимателно носилката на огрятата от слънцето трева

и свалят шапки. Монахинята коленичи пред Агнес и полага хладната си длан върху челото ѝ.

— Мило, мило дете — казва тя с любяща загриженост. — Какво да правим с теб?

Сега, когато страстите са се успокоили, Уилям е в състояние да огледа по-добре трофея си. Разглежда я подробно, изпълнен с любов. Тя лежи в прегръдките му и като че ли спи — клепачите ѝ са спуснати. Той плъзва пръсти по косата ѝ, наслаждава се на неочакваните отсенки, скрити в червеникавите кичури — проблясъци на чисто злато, бяло-руси косъмчета, къдрици с цвят на потъмнял бронз. Никога не е виждал кожа като нейната — навсякъде, по крайниците, по бедрата и корема, тя има... как би могъл да ги нарече? Тигрови шарки. Спираловидни, геометрични шарки от суха, белеща се кожа се редуват със зачервени, раздразнени участъци. Шарките са симетрични, сякаш нарисувани по тялото ѝ от педантичен естет, или от някой африкански дивак. (Ако беше тук, доктор Кърлоу би могъл да обясни на Уилям, а всъщност и на самата Шугър, че тя страда от псориазис, обхванал необичайно големи участъци от тялото ѝ, който на места преминава в едно по-рядко страдание, наречено „ихтиозис“. Би могъл и да предпише разни мехлеми, които биха повлияли на пукнатините по ръцете на Шугър или на белещата се на парцали кожа по бедрата ѝ също толкова малко, колкото и евтино масло, с което се маже в момента). За Уилям тези шарки са очарователни, подходяща проява на животинската ѝ природа. Дори миризмата ѝ е животинска, или поне мирише така, както той си представя, че миришат животните, защото Уилям не обича животни. Влажният процеп между краката ѝ излъчва силен аромат, по косъмчетата проблясват капчици пот и сперма.

Той повдига леко глава, за да огледа по-добре гърдите ѝ. Така, както е легнала по гръб, гръдният ѝ кош изглежда почти съвсем плосък, но зърната на гърдите ѝ са издути и недвусмислено женствени. (Освен това, когато тя лежи по корем, определено има какво да изпълни ръцете му). Всъщност всеки сантиметър от тялото ѝ го изпълва с възторг; тя като че ли е създадена единствено с цел да го докарва до оргазъм.

Той притиска раменете ѝ. Трябва да я разбуди, за да ѝ зададе въпроса, който вече почти цял час копнее да постави.

— Шугър?

— Мммм?

— Ти... *харесваш* ли ме?

Шугър се засмива гърлено, извърща глава към него и притиска лице към бузата му.

— О, Уилям, да — отвръща тя. — Нали ти си моят спасител? Моят рицар... — сухата кожа на дланта ѝ драска гениталиите му. — Още не мога да повярвам на късмета си.

Той се протяга и блажено притваря очи. Тя скрито дъвче своите белещи се устни, обезпокоена от едно малко парченце кожа, което всеки момент ще се откъсне. Не бива да го дърпа, защото ще прокърви. Колко пари да поиска този път? Голямата му, мека ръка е обхванала едната ѝ гърда, сърцето му бие точно до острата лопатка, изхвъркнала на гърба ѝ. На лицето му е застинал израз на блаженство. Хрумва ѝ — не, всъщност тя предполагаше нещо подобно от мига, когато срещна за първи път очите му — че въпреки всичките му ексцентрични пози, той си остава дете, търсещо топло легло, в което да спи. Достатъчно е само да погали мазните му руси къдрици, да ги отметне от потното му чело, и той ще ѝ даде всичко, което тя пожелае.

Той е започнал да диша по-дълбоко и почти се е унесъл, когато на вратата се почуква — плахо и колебливо.

— Какво, по дяволите... — мърмори Уилям.

Но това почукване е познато на Шугър.

— Кристофър! — подвиква тя тихо. — Какво има?

— Много се извинявам — долита гласът на момчето през ключалката, — но трябва да предам известие от госпожа Кастауей. За джентълмена. Трябва да му припомня... в случай, че е забравил — че има среща. С мистър Уилки Колинс.

Уилям се обръща към Шугър и се усмивва смутено.

— Дългът ме зове — казва той.

Няколко часа по-късно Агнес чувства как малките, женствени ръце на Клара я галят механично през завивките, но тя е потънала прекалено дълбоко в съня си, за да разпознае чии са ръцете.

Сънят, достигнал небесната си кулминация, е започнал пак отначало. Тя пътува към Манастира на здравето: едно купе е специално подготвено за нея, така че да напомня колкото е възможно повече на стаята ѝ у дома; тя лежи на кушетка до прозореца, по стените има истински тапети и портрети на майка ѝ и баща ѝ в рамки.

Тя се повдига на възглавниците, за да погледне към оживения перон, по който пътниците тичат насам-натам, момчета залитат под тежестта на куфарите, гълъби пърхат под високия купол на покрива, а край най-далечния перон, близо до улицата, пръхтят нетърпеливо файтонджийските коне. Неприятният мъж, който почука по прозореца на купето ѝ, е изчезнал, на негово място усмихнатият стар началник-гара подвиква през стъклото:

— Всичко наред ли е, госпожице?

— Да, благодаря — отвръща тя и се отпуска обратно на възглавниците. Отвън се чува изсвирване и влакът потегля с почти забележимо разтърсване.

След още час и нещо Уилям Ракъм, разположил се удобно в кабинета си, рови из чекмеджетата на писалището си и осъзнава с известен потрес, че вече е изчел цялата документация на империята „Ракъм“. Най-сетне е преорал всички книжа; успял е да изтръгне същината им. Пред него лежи отворен голям тефтер с кожена подвързия. В него, със собствения му едър почерк, са записани някои неизяснени въпроси. Скоро ще получи отговори и на тях.

Зашеметен от мадейра и от съзнанието за постигнатия успех, той разкъсва кафявата опаковка на един девствен досега пакет хартия за писма с герба на парфюмериите „Ракъм“. Изважда един лист, поставя го внимателно на писалището, затиска единия му край с лакът, потапя перодръжката в мастилницата и започва да пише под украсения с роза фирмен герб: „Скъпи татко...“

[1] wormwood scrubs (англ.) — пелинови храсталаци; shepherds' bush (англ.) — шубрак на овчарите — Бел.прев. ↑

ДЕВЕТ

А сега елате с мен, да отидем далеч от мръсните улици на града, далеч от стаите, вмирисани на лъжа и страх, далеч от договорите, съставени сред омерзение и цинизъм. Любовта съществува. Да отидем на църква.

Изминали са четири месеца. Неделната утрин е студена, но слънчева. Въздухът е чист, без никакви примеси освен лек мирис на дъжд, тук-там прелитат врабчета. По целия път към църквата влажната трева е осеяна с белите пъпки на нарцисите, които скоро ще се разпукнат. Вече разцъфнали цветя можете да видите...

(Какво? Шугър ли? Защо мислите още за Шугър? Няма защо да се безпокоите — за нея вече е говорено. Опитайте се да пропъдите и Уилям от мислите си. Всичко е под контрол, уверявам ви. Поредица все по-сърдечни писма бяха разменени между баща и син; предаването на властта премина без сътресения. О, първоначално старецът се държеше като Тома Неверни, не приемаше подробните описания на дейността на империята „Ракъм“, направени от Уилям; не приемаше задълженията на директора, нито пък начина, по който Уилям възнамеряваше да разпредели задълженията — за него това беше просто заговор, с цел да се измъкнат повече пари за разсипническо празнуване на Коледа. Но много скоро старият човек се убеди, че е станал свидетел на раждане, почти подобно на чудото, довело до раждането на Спасителя — появата на Уилям Ракъм, водещ индустриалец. Сега вече животът е сладък, униженията на Уилям са спомен от миналото; нека не се занимаваме повече с тях).

Както вече казах, разцъфнали цветя може да видите вътре в църквата — в прозрачните сивкави вази и по шапките на някои дами от паството. И не само цветя, но и препарирани птици и пеперуди, които красят шапките на по-изисканите дами. Те са наставали, излизат иззад пейките и се оглеждат една друга, за да оценят роклите и шапките си; само тази странна душица Емелин Фокс не носи никакви украшения. Държи главата си високо изправена, сякаш се мисли за красива, а и стойката ѝ би била подходяща за далеч по-здро тло. До нея, както

винаги, върви Хенри Ракъм — мъжът, който по право би трябвало да бъде „Онзи Ракъм“, от парфюмерийната империя „Ракъм“, но който (както вече е ясно на всички) окончателно е загубил правото си на наследство.

Хенри е хубав мъж, с ръст доста над средния — е, поне доста по-висок от брат си, с по-сини очи и по-волева брадичка. Освен това косата му, не по-малко златиста от тази на брат му, се вие над челото му по далеч по-привлекателен начин, а и талията му е тънка и стегната. Навремето, преди да стане ясно, че той няма никакво намерение да встъпи в правата си на законен наследник, около него се навъртаха немалко привлекателни и търсени млади дами. Всички те бяха на мнение, че той е почтен, макар и прекалено сериозен мъж, всяка намекуваше, че наследникът на такъв голям концерн ще се нуждае от предана съпруга, и всяка се оттегляше дискретно веднага след като забележеше презрителното му отношение към парите. Една от тези дами (тя днес е в църквата), омъжена е отскоро за Артър Гилоу, производител на хладилни шкафове дори го целуна веднъж по челото с надеждата, че така ще пропъди свенливостта му.

Но не това е любовта, за която говорех. Любовта, за която говорех, е истинска. Това е любовта на двама приятели — към Бога и един към друг.

Хенри излиза в преддверието на църквата — за съжаление не *неговата* църква, а просто църквата, която посещава — и вдъхва миризмата на свежия въздух, който нахлува отвън. Хенри не проявява никакъв интерес към парфюми, само дето му се струва, че с всяка изминала седмица в църквата се долавят все повече и все по-различни аромати. Днес мирисът на различни парфюми се излъчва еднакво силно от дамите (застанали по-близо до свещеника), които обсъждат Светото писание, както и от другите (застанали по-далеч от свещеника) които обсъждат предстоящия лондонски сезон.

Хенри и госпожа Фокс не обичат да се бавят в църквата след края на службата, и не се възползват от възможността да поклюкарстват с други енорияши от Нотинг Хил. Двамата се ръкуват със свещеника, Хенри изразява възхищението си от начина, по който той отрече дарвинизма в своята проповед, и излизат навън. Клюкарите ги проследяват с поглед, но тъй като вече месеци наред пренебрежителното отношение на тези двама към тях не се променя,

и те не си правят труда да го коментират. Толкова много е говорено вече за Хенри Ракъм и госпожа Фокс, при това нито един от двамата не налапва въдицата въпреки произнесените с висок шепот коментари — значи вече усилието не си струва.

Хенри и госпожа Фокс пристъпват предпазливо надолу по стръмната чакълена пътечка към църковния двор. И двамата използват затворените си чадъри вместо бастуни, но не се хващат подръка. В най-долната част на наклона пътеката завива рязко и минава покрай църковния двор, след което се влива в главната улица; двамата продължават да вървят покрай масленожълти надгробни камъни от лявата си страна и черни стволове на иглолистни дървета от дясната.

— Каква прекрасна утрин — отбелязва Емелин Фокс. (Не, тя го казва съвсем искрено! Не, това не е опит за поддържане на учтив разговор! Времето, което прекарахте по улиците и в домовете със съмнителна репутация, ви е направило цинични; неделната утрин наистина е прекрасна, и тази жена просто изразява насладата си от нея). Тя прелива от любов към Божието творение. Величието на Божието дело е всеобхватно и безкрайно; тя се чувства заобиколена от него, от всички страни... (Какви мисли ви минават през главата? Не, наистина се задържахте прекалено дълго в неподходяща компания!)

— Прекрасна наистина — съгласява се Хенри Ракъм. Той се оглежда, подканвайки величието на Природата да нахлуе в душата му, но Природата не приема с готовност поканата му. Мъжът се вира, присвил очи, в зеленикавата светлина, обзет от копнеж да сподели усещанията на спътницата си.

Работата е там, че макар слънчевите лъчи да се промушват през листата на дърветата също като в картината на Дайс „Джордж Хърбърт в Бемъртън“, те далеч не го впечатляват толкова, колкото пълнежът на корсажа на госпожа Фокс. Въпреки че жизнерадостните врабчета шумолят из нападалите листа и подскачат по калдъръма, те не могат да се сравняват с госпожа Фокс и грациозната ѝ походка. А ще се отнася до светлината, то най-привлекателното нещо в нея е начинът, по който пада върху лицето на госпожа Фокс.

Колко е красива! Прилича на ангел — ангел, облечен в сива вълнена рокля. Колкото и да гледа „лилии в полето“, чарът им му се струва евтин и вулгарен — не може да ги предпочете пред въздържаната елегантност на госпожа Фокс. И гласът ѝ е плътен и

звучен, като... като нежна мелодия, изсвирена на фагот — действа толкова по-успокоително от чуруликането на врабчетата, или на останалите жени.

— Не ме слушате, нали, Хенри? — пита тя внезапно.

Той се изчервява.

— Моля ви, продължете, госпожо Фокс. Аз просто се възхищавах... на чудесата на Божието творение.

Госпожа Фокс закача дръжката на чадъра си на колана, за да може да вдигне и двете си ръце към челото. От вървенето по стръмната пътека по челото ѝ е избила пот, тя попива капчиците по кожата под гъстия си бретон.

— Казвах само — продължава тя, — че ми се иска тези спорове около нашия произход най-сетне да приключат — по какъвто и да било начин.

— Извинете, госпожо Фокс, но какво разбирате под „какъвто и да било начин“? — Хенри винаги задава много внимателно въпросите си към нея, защото се бои да не я засегне.

— Ами — отвръща тя с въздишка, — веднъж завинаги да се споразумеем от кого произхождаме — от Адам, или от маймуните на господин Дарвин.

Стъписан, Хенри се заковава на място. Всеки път, когато се срещнат, тя най-изненадващо разкрива някаква подобна своя черта.

— Но, мила госпожо Фокс — не може да говорите сериозно!

Тя го поглежда изкосо и облизва устни, но не казва нищо, с което да уталожил тревогата му.

— Скъпа госпожо Фокс — започва той отново и се взира, примижавайки, в осеяната със слънчеви петна улица пред тях. — Разликата между едните и другите убеждения по отношение на произхода ни е равностойна на разликата... ами на разликата между вяра и атеизъм!

— О, Хенри, всъщност изобщо не е така — в гласа ѝ се прокрадва нотка на нетърпение, тя започва да говори разгорещено, което го кара да предположи, че всеки момент ще насочи разговора към работата си в Дружеството за спасение. — Ако само можете да видите тези нещастници, сред които работя! Тогава ще осъзнаете, че споровете, които се вихрят из нашите църкви и заседателни зали, нямат никакво значение за тях. В техните очи една група превзети

дърдорковци се дърли с друга. „Знам я тази работа, госпожице, — така ми казват. — Трябвало да избираме кого искаме за прародители — две маймуни или непорочен мъж и непорочна жена, които се разхождали голи из някаква градина“. И се смеят — и двата варианта им се струват еднакво забавни.

— В *техните* очи може и да е така, но не и в очите на Бога.

— Да, но, Хенри, не разбирате ли, че те няма да се обърнат към Бога, ако ни наблюдават как се караме помежду си. Ние трябва да приемем, че на тях им е все едно какъв е произходът на живота. Нещо много по-важно, с което трябва да се борим, е тяхното пренебрежение към вярата. Тъкмо те, Хенри, които някога са били гръбнакът на църквата — в дните, когато светът не е бил засегнат от проказата на големите градове и фабриките. Каква тъга ме обзема, когато си помисля за бедняците — такива, каквито са били тогава, когато са обработвали земята — прости и богобоязливи... Ето, вижте!

Тя сочи към една близка поляна. След по-съсредоточено взиране се оказва, че на поляната кипи трескава дейност. В далечината се виждат дребни фигурки на работници, каруци разтоварват пръст и греди, има и някаква гигантска машина с неизяснени функции.

— Нова къща, предполагам — въздъхва госпожа Фокс, обръща гръб на ливадата и подпира турнюра си на портата на една ограда. — Първо се появяват къщите, после магазинчетата, и най-накрая... — тя обръща нагоре очи в израз на възмущение от безбожността на търговците — универсалните магазини. — Тя потръпва и потрива ръцете си над лактите с облечените си в ръкавици пръсти. — Но на баща ви вероятно това му доставя удоволствие.

— Баща ми ли? — Хенри не съобразява веднага за кого става дума — единствения баща, за когото той се сеща редовно, е Небесният отец.

— Да — подсказва госпожа Фокс. — Повече къщи, повече хора — това означава и повече клиенти за търговията му, нали?

Хенри се обляга предпазливо на оградата близо до нея. Колкото и да е притеснен от близката си роднинска връзка с архи-печалбаря, комуто дължи и името си, той се чувства задължен да го защити.

— Баща ми обича природата не по-малко, отколкото я обичат другите хора — изтъква Хенри. — Убеден съм, че и той не би желал да

наблюдава унищожението ѝ. Освен това, вие може би не знаете, но той напусна директорския пост в „Ракъм“. Уилям пое управлението.

— О, така ли? Да не е болен?

Хенри, който не е много сигурен кого от двамата Ракъмвци има предвид събеседницата му, отвръща:

— Баща ми продължава да се радва на желязно здраве. Що се отнася до Уилям, не знам какво го е прихванало.

Госпожа Фокс се усмихва. Дълбоките и непримирими различия между Хенри и брат му за нея са източник на тайно задоволство.

— Колко извънредно неочаквано — отбелязва тя. — Винаги съм считала брат ви за човек, способен да кове планове, но не и да ги изпълнява.

Хенри отново се изчервява при мисълта, че е роднина на безделник и нехранимайко. Пък и какво е постигнал самият той, Хенри, в живота си? Дали госпожа Фокс не бръчка нос и при мисълта за него, защото все още не е поел бъдещето си в свои ръце? (И защо хората постоянно повтарят, че носят ѝ бил дълг? Това е идеалната дължина за нейното лице!).

Тя стои все така облегната на портичката, отметнала назад глава, притворила очи — толкова близо до него, че той чува дишането ѝ, вижда как дъхът излиза през разтворените ѝ устни. Той си позволява една фантазия, въпреки че се презира, задето фантазира, но въпреки всичко си го позволява. Представа си, че е станал викарий, и че копае плодородната, тъмна пръст в градината на свещеническия дом, а Емелин стои до него, позлатена от слънчевите лъчи, стиснала една фиданка, готова да я посади в изкопаната от него дупка. „Кажки кога“, казва Емелин.

Той си налага с усилие да се откъсне от тези блажени мечти и се съсредоточава върху действителността. Настроението на госпожа Фокс се е променило. Тя вече не изглежда толкова оживена, има дори малко потиснат вид. Обикновена смяна на изражения, повтаряла се безброй пъти в историята на човечеството, но въпреки това тя кара сърцето му да се свие.

— Изглеждате тъжна — казва той най-сетне.

— О, Хенри — казва тя с въздишка, — никой не може да спре това, което вече е започнало — вие също съзнавате това, нали?

— К-какво е започнало?

— Ходът на прогреса. Триумфът на машините. Всички ние пътуваме с бързия влак към двайсетото столетие. Миналото не може да бъде върнато.

Хенри обмисля това за миг, но установява, че като абстрактни понятия миналото и бъдещето го интересуват еднакво слабо. Само две неща се открояват ясно в съзнанието му: мечтите за това как прекопава градината заедно с госпожа Фокс и страстното желание да пропъди тъгата от духа ѝ.

— Миналото не се състои само от пасища незастроени, но и от норми на поведение — отбелязва той и допълва, смутен от неволната рима: — Не считате ли, че ако желаем, можем да продължим да ги спазваме?

— О, би било много приятно да сме убедени в това. Но съвременният свят подлага почтеността на изкушения, Хенри — и то по всевъзможни начини.

Той се изчервява, защото се сеща за нейните питомки — проститутките, но госпожа Фокс има предвид нещо повече от това.

— Миналата седмица — продължава тя — отидох в града, за да навестя едно нещастно семейство — бях ги посещавала и друг път, но исках да ги помоля още веднъж да се вслушат в словото на Спасителя. Бях уморена и никак не ми се искаше да вървя надалеч. Преди да се усетя какво върша, се озовах в подземната железница, теглена напред от машина. Вцепенена от постоянната смяна на светлина и тъмнина, препусках напред в недрата на земята — само срещу някакви си шест пенса. Не разговарях с никого; все едно, че бях призрак. Беше ми толкова приятно, че пропуснах спирката, на която трябваше да слеза, и така не посетих онова семейство.

— Аз... признавам си, че не мога да схвана напълно поуката от вашия разказ.

— Та нали тъкмо така ще настане краят на нашия свят, Хенри! Бихме били много глупави, ако си въобразяваме, че краят на света ще настъпи с появата на Антихриста, размахващ окървавена бойна брадва. Антихристът са нашите собствени *желания*, Хенри. Като дадох онези шест пенса, аз отхвърлих от себе си отговорността — за съдбата на нещастниците, които са се трудили като роби, докато прокопаят пътя на тази железница; за абсурдните суми, похарчени за нея, за насилието, упражнено върху земята, която би трябвало да остане ненакърнена под

нозете ми. Седях си във вагона, възхищавах се на мрачните тунели, през които прелитах, нямах и най-смътна представа къде точно се намирам, не се интересувах от нищо, освен от собственото си удоволствие. Престанах да бъда създание Божие в истинския смисъл на тази дума.

— Прекалено строго се отнасяте към себе си. Едно ползване на подземната железница няма да предизвика Армагедон.

— Не съм толкова убедена — казва тя, а устните ѝ се изкушават да се извият в усмивка. — Струва ми се, че сме тръгнали към много странни времена. Времена, когато нашият морален избор ще бъде усложнен и опорочен от компромиси поради любовта ни към прогреса. — Тя вдига очи към небето, сякаш да провери дали е съгласувала мнението си с Бог.

— Виждам как светът потъва в хаос, а ние просто стоим отстрани и гледаме, измъчвани от съмнения дали е трябвало да направим нещо, за да го предотвратим, и дали сме имали тази възможност.

— Но въпреки това работите в Дружеството за спасение!

— Защото съм длъжна да направя нещо, докато все още мога. Всяка човешка душа продължава да бъде безценна.

Хенри се опитва да разбере как достигнаха до тази точка в разговора. Той приема с цялата си душа твърдението ѝ, че всяка човешка душа е безценна, но не може да не забележи, че пречките на оградата, на която двамата с госпожа Фокс са се подпрели, са студени и влажни, и че госпожа Фокс е защитена от студа и влагата единствено с турнюра си, а той самият изобщо не е защитен. Затова предлага любезно да продължат нататък.

— Извинете, Хенри — казва тя и се раздвижва вдървено. — Пак ли станах причина да закъснеем? Обикновено, когато тялото ми спира някъде като вкоренено, мислите ми започват да блуждаят.

— О, няма нищо подобно! При това и аз бях малко уморен!

— Много мило от ваша страна, Хенри — казва тя и отново набира инерция. — Знаете ли, наистина съм убедена в това, което казах за Дарвин. В края на краищата Църквата е грешила и преди — по отношение на науката, искам да кажа. Нали някога е защитавала твърдението, че Слънцето се върти около Земята? И е осъждала на смърт хора, които твърдели обратното? Сега във всеки учебник пише,

че Земята се върти около Слънцето. И какво значение има всъщност това? Не бих се учудила, ако установя, че жените, с които работя, все още вярват в противното. Не ми е работа да им изяснявам взаимното разположение на телата в космоса, нито пък действителния произход на човека. Аз се боря, за да спася от смърт телата и душите им! — както върви, тя притиска нежното си юмруче към гърдите. — О, ако само можете да си представите моралната анархия, наред която съществуват те...!

За негов срам, Хенри копнее да опознае моралната анархия, в която съществуват проститутките на госпожа Фокс. На какви ли позорни сцени става свидетел тя! Единственото, което той съумява да стори, е да се въздържа да не задава въпроси, които крият под маската на интерес към прочистването на града любопитство и желание да се узнае нещо много по-различно. Понякога му се налага да стисне зъби, за да не я помоли да разкрие пред него нещо повече.

Странното е там, че макар да се владее до съвършенство и да общува с госпожа Фокс на едно напълно безукорно ниво, самата тя насочва разговора — напълно невинно, несъмнено — към по-чувствени теми.

Например съвсем наскоро двамата с госпожа Фокс се разхождаха безцелно около езерото в Хайд Парк и обсъждаха живота след смъртта.

— Знаете ли, Хенри — казваше тя, — съмнявам се, че има Ад. Смъртта сама по себе си е толкова жестока. О, нямам предвид смъртта, която по всяка вероятност чака мен или вас, а смъртта, която толкова често сполита онези нещастници, сред които работя. Нашата доктрина се стреми да ги убеди, че след смъртта би трябвало да отидат в ада, но какво е адът в очите на такива като тях? Когато видя някоя жена, умираща от жестока болест, която съжалява горчиво за всеки миг, който е изживяла на тази земя, си задавам въпроса дали тя вече не е преживяла най-страшното.

— Но нали няма спор, че праведните ще бъдат възнаградени! — възкликва той, смутен от еретичните ѝ изказвания — не защото се страхува, че Бог ще се разгневи (не е възможно Бог да не оценява добрите ѝ намерения), а от боязън пред гнева на Църквата, който може да се стовари над нежната ѝ главица.

— Нима Раят не е достатъчна награда? — възразява тя. — Защо им е да се убедят, че грешниците ще бъдат наказани?

— Разбира се, разбира се — съгласява се той припряно. — Не исках да кажа, че искам да видя как грешниците страдат. Но нали има и праведници, които страдат — и несъмнено не би било допустимо душите в рая да бъдат злопааметни...

Емелин се беше навела над водата, на брега на Серпантината, и махаше на една тлъста кафява патица, която тъкмо тогава се гмурна под повърхността на езерото.

— Не мога да си представя, че безсмъртните ни души ще могат да проявяват злопааметност — отбеляза тя.

— Някакво... огорчение тогава.

Емелин се усмихна. Лицето ѝ бе озарено от светлината, отразяваща се по вълничките на езерото.

— Струва ми се, че това са крайно необичайни преживявания за душите на възкръсналите — и тя плъзна едната си копринено-мека ръка по водата, за да примами това, което се криеше в дълбините ѝ.

— Но... но те трябва да са способни да *чувстват* нещо... — настояваше Хенри. — Не сме като хората от Ориента, които очакват да се разтворят в своето божество подобно на кълбо дим.

Но тя като че ли вече не го слушаше. Беше вперила поглед в блестящата повърхност на водата и чакаше патицата да се появи отново. Той се покашля.

— Как смятате, госпожо Фокс? Какво ще могат да изпитват душите в рая?

— О — отвърна Емелин, а очите ѝ гледаха загадъчно в пъстрата сянка под периферията на шапката ѝ, — мисля си... че ще могат да изпитват... любов. Най-прекрасната... безкрайна... съвършена... любов.

Все така правеше! Само с няколко думи и някакво особено качество на гласа си успяваше съвсем безизкусно да пробие платоническата му броня и той оставаше напълно безпомощен пред обзелите го нечисти помисли. В мислите му се зареждаха всевъзможни сладострастни сцени, подобно на живи картини — как полата на госпожа Фокс се закача в клонките на някакъв храст и се смъква на земята; как някакъв пропаднал бандит напада госпожа Фокс и успява да разголи гърдите ѝ, преди Хенри да го повали с един удар на земята; как дрехите на госпожа Фокс се подпалват, което налага незабавната му намеса; как госпожа Фокс, изпаднала в сомнамбулен транс, се

появява посред нощ в дома му и той трябва да спаси достойнството ѝ, намятайки я със собствения си халат.

Испаднеше ли в такава възбуда, похотливостта започваше да нашепва съвети в ухото му. Той настояваше госпожа Фокс да разказва за работата си сред падналите жени, съзнавайки отлично, че наистина би искал да узнае някои неща, но други по-скоро би искал да си *представи*.

— Как... как се обличат тези нещастни същества? — попита я той при един подобен случай, докато се разхождаха в парка „Сейнт Джеймс“.

— Общо взето, по последна мода — отвърна тя, неподозираща нищо. — Някои предпочитат по-старомоден стил. Виждала съм някои от тях, които все още носят косите си, сресани на път по средата, без бретон. Общо взето, струва ми се, че изостават с няколко месеца по отношение на модата в цветовете, но не мисля, че съм най-подходящият съдник. Защо питате?

— Ами дрехите им... те... свободни ли са?

— Свободни ли?

— Те... подчертават ли телата им?

Тя се замисля сериозно над въпроса. Най-сетне отвръща:

— Предполагам, че е така. Но това не се дължи толкова на дрехите, колкото на начина, по който ги носят. Рокля, която би изглеждала съвсем прилично на мен, прилича на костюм за грешницата Йезавел, ако е облечена от някоя от тях. Начинът, по който стоят, седят и се движат, може да бъде извънредно непристоен.

Хенри се пита как ли може да седи една уличница, и с какво нейният начин на седене може да бъде толкова срамно по-различен в сравнение с начина, прилаган от една почтена жена. За щастие точно в този случай бе спасен от самия себе си (колкото и съмнително да бе естеството на спасението) от Бодли и Ашуел, които се бяха упътили към тях тичешком през парка.

Сега, в тази слънчева утрин, когато Божието чудо на пролетта е видимо навсякъде около тях, Хенри Ракъм отново изгаря от вълнение под стегнатите си, корави дрехи. Госпожа Фокс току-що е възкликнала: „О, ако можехте да си представите моралната анархия, сред която съществуват те...“ и на него отчаяно му се иска да може да си я представи. Затова я моли за подробности и тя изпълнява молбата му.

Продължават да се разхождат и госпожа Фокс разказва една от своите истории из живота на Дружеството за спасение. (В тези истории никога не се явяват разсъблечени тела, никога не се споменава за прегръдки, но независимо от това той слуша с пламнали уши). Тя говори за някакъв неотдавнашен случай, когато тя и няколко от останалите сестри от Дружеството били допуснати да влязат в публичен дом, и открили там някакво момиче, на което очевидно не му оставало да живее дълго на този свят. Когато госпожа Фокс изразила своята загриженост за здравословното състояние на момичето, съдържателката отвърнала, че момичето било в добри ръце — по-добри, отколкото ръцете на който и да било лекар — и че, ако трябвало да бъдем откровени, самата госпожа Фокс не изглеждала кой знае колко добре. Дори ѝ предложила да си полегне в някоя от свободните стаи.

— Признавам, че бях шокирана от нейната извратеност.

— Да, наистина — мънка Хенри. — Такова лукаво и неморално предложение!

— Не, не *това* ме възмути. Възмутителен беше начинът, по който отхвърли помощта на медицината! В какво хаотично състояние са мислите на тези хора — Бог и лекарите са нещо лошо, а проституцията — нещо добро!

Хенри изръмжава нещо съчувствено. В съзнанието му хаотичното състояние на онези хора добива плът и кръв — розова купчина от преплетени женски тела, които се търкалят едно върху друго, като жаби в блато.

— На вас струва ли ви се, че изглеждам зле? — пита внезапно госпожа Фокс.

— Съвсем не! — възкликва той.

— Е, при всички положения — отвърща тя, — наистина се чувствам зле тук, вътре — и тя притиска гърдите си с длан, — когато си мисля за нещастните момичета, попаднали в хищните лапи на онази жена, и като си представя на какви жестокости биват подлагани.

Хенри, който прави всичко по силите си, за да не си представя жестокостите, на които биват подлагани нещастните момичета, забелязва с облекчение някаква фигура, която върви по Юниън Стрийт към тях — тя може да му послужи за смяна на темата.

— Вижте, госпожо Фокс — казва той. — Дамата не ви ли се струва позната?

Към тях се движи забързано една ниска, пълничка дама, облечена в тъмнолилаво и черно — последна мода в траурните одежди. На шапката ѝ се развяват такова количество боядисани пера, че биха стигнали за оперението на цяла птица, размерите на чадъра ѝ са такива, каквито се носят на Континента.

— Вие може би я познавате — отвърща госпожа Фокс. — Но аз съм сигурна, че никога не сме се срещали.

(Ако трябва да бъдем точни, към тях вървят две жени — но прислужницата не представлява интерес и не е необходимо дори да бъде назовавана).

— Добро утро, лейди Бриджлоу — казва Хенри веднага, щом дачата наближава толкова, че да може да го чуе. В отговор тя измъква една ръка в лилава ръкавица от черния си маншон и леко я раздвижва.

— Добро утро и на вас, господин Ракъм. — Тя оглежда госпожа Фокс с леко присвити очи. — Струва ми се, че не познавам спътницата ви.

— Позволете ми да ви представя госпожа Емелин Фокс.

— *Enchantee* — дамата кимва, усмихва се, и без никакво колебание продължава нататък, заедно с прислужницата си. Токовете на черните им обувки тракат по уличната настилка.

Хенри изчаква да се отдалечат достатъчно, после се обръща към госпожа Фокс и казва със задавен от гняв глас:

— Тя се държа оскърбително с вас.

— Убедена съм, че ще го преживея, Хенри. Не забравяйте, че съм привикнала да затварят вратите пред лицето ми и да ме наричат с най-обидни думи. Я вижте! Озовали сме се на Уилям Стрийт! Как мислите, дали това не е знак от провидението — може би трябва да завием вдясно и да посетим брат ви?

Хенри се мръщи, смутен, както винаги, когато я чува да говори неща, които по-сурови люде биха окачествили като богохулство.

— Струва ми се, че лейди Бриджлоу идваше именно от дома на Уилям.

— Със сигурност не идваше от църква — отбелязва госпожа Фокс. — Интересно наистина, Хенри — не знаех, че брат ви приема представители на аристокрацията.

— Е, те са съседни до известна степен — сега той започва да си припомня; Уилям му е разказвал доста неща за тази личност, като че ли би било редно той да се интересува силно от нея.

— Съседни ли? Та между домовете им има поне дузина други.

— Да, но... — Хенри полага усилия да си припомни последния разговор с брат си на тази тема. Ставаше дума за някакво самоубийство, нали? — О, да, така беше — Уилям бил единственият, който не винял нея, задето съпругът ѝ посегнал на живота си.

— Посегнал на живота си?

— Да, застрелял се, доколкото си спомням.

— Горкият човек. Не е ли можел просто да се разведе?

— Но, госпожо Фокс!

Малкото кученце, застанало точно пред портите, които водят към имота на Уилям Ракъм, повдига обнадеждено непородистата си глава и започва да ближе гениталиите си, без да съзнава, че това не е начин да си спечелиш нечие уважение.

— Не гледайте натам, госпожо Фокс — казва Хенри, докато я въвежда в двора.

Емелин се озърта, но вижда само едно куче, което я гледа с тъжните си кафяви очи, докато портата се затваря пред него. „Горката душица“, казва си тя.

— Може би кучето е на Уилям? — пита Емелин, докато двамата вървят по алеята към дома на Ракъмови.

— Доколкото знам, Уилям няма домашни животни.

— Може междуременно да си е взел някое.

— Дори да е така, не би взел мелез.

Хенри се изправя пред вратата на брат си (вратата, която би могла да бъде вход към неговия дом, с пишно украсеното месингово „Р“ на нея). Той дръпва шнура на звънеца и още преди звънът да е отзвучал, осъзнава колко много се е променил домът на Ракъмови от последния път, когато дойде тук (тогава беше без госпожа Фокс). Може би блясъкът на буквата „Р“ му прави впечатление — тя сияе почти като златна в резултат на ожесточено лъскане. Може би е впечатлен от начина, по който вратата се отваря само секунди, а не минути след първото позвъняване, от начина, по който ги поздравява Лети —

толкова жизнерадостно, сякаш току-що върху нея са нанесли нов слой раболепност. Зад гърба ѝ приемната е подредена като за парад — прахта е избърсана, всичко блести.

— Заповядайте, заповядайте! — Уилям Ракъм, слязъл на половин път по стълбите, им маха приветствено. Хенри едва успява да го познае — тъмна, къдрава растителност е набола по юрната устна и брадичката на Уилям, а косата на главата му е подстригана още по-късо и здраво прилепнала към черепа. Той изобщо не е облечен с официален неделен костюм — облечен е в обикновените дрехи, които носи през седмицата, дори е свалил самото си и на негово място е навлякъл дълъг до глезените халат с ватирани ревери. Крайниците му са украсени съответно с лупа, пура и странни двуцветни обувки. Но най-забележителната новост е лъчезарната му усмивка.

И тъй, започва представянето на голямата изложба. Внимавайте да не се подхлъзнете по лъснатия под!

— Оттук, оттук.

Водени от господаря на къщата, Хенри и спътницата му са възнаградени с възможността да огледат всичко поред. Меланхоличната атмосфера в дома на Ракъмове, която присъстваше почти като характерна миризма, е пропъдена. Всички прозорци са подменени; подменени са и старите стъпала към градината; нови френски прозорци са заменили доскорошната врата на приемната. Цялата къща мирише на боя, лепило за тапети и на чист въздух. Хенри забелязва с потрес, че в антрето все още се разхождат работници, които поставят последните ленти на тапетите под критичния поглед на Агнес, която е станала от леглото си, за да ги надзирава.

А дали Хенри е забелязал, че оградата на градината вече не е ръждивокафява, а блести в свеж розов цвят? Нима не е видял? Ха, ха! Такъв си е моят брат, движи се в някакъв собствен свят! Ами самият парк? Каква разлика, а? Градинарят се казва Шиърс — представете си само. Шиърс^[1]! Ха, ха! Дребен, но упорит като муле — точно такъв човек ни трябва, за да върне подивелите площи около парника обратно под властта на Човека.

Не само къщата и околностите ѝ са претърпели промени. Уилям Ракъм има и други грижи — или по-скоро успява да ги създаде и на други хора. Да вземем например прислужниците.

Всичко, което преди не беше наред, е вкарано в релси. Джейни е освободена от допълнителните си задължения и отново е обикновена кухненска помощница, и несъмнено ликува, че вече не отговаря за парцалите, метлите и четките. Наета е още една кухненска прислужница, която ще помага и на Лети, така че Лети ще може да отговаря незабавно на повикванията на семейството и гостите. Скоро ще дойде и още една камериерка. Уилям сега разполага с почти пълен женски комплект; не би могъл да наеме повече прислужнички, освен ако не се пренесе в далеч по-внушителен дом (в бъдеще, и това ще стане в бъдеще!). Може да наеме още един мъж — прислужник, но не може да реши на какъв пост. Градинарят е впечатляваща придобивка, при това наистина е необходим, но идеята за личен прислужник не му се струва особено привлекателна. Може би кочияш? Ммм... да, но всъщност първо трябва да купи карета. А кой знае? Може в крайна сметка да се откаже от мисълта за карета. Прекалено зает е напоследък, за да си губи времето да се вози в карета, само за да се покаже тук и там. Все пак, Агнес може би ще има нужда от карета през сезона — тогава ще ѝ купи една.

Все пак, престижът, който едно домакинство придобива от наличието на мъже-прислужници, е несравнимо по-висок. Прислужничките не са същото — всеки собственик на магазин или заможна домакиня може да си позволи една-две. Но градинарят е впечатляващо начало, нали? Моравите ще бъдат спасени от подивяване!

Да, Уилям Ракъм несъмнено се е променил. Това е очевидно. Той има вече излъчването на човек, за когото времето никога не стига — човек, зает двайсет и четири часа в денонощието. Тази работа, ръководенето на парфюмерийния бизнес, си е същинско поддържане на Авгиеви обори, но нали все някой трябва да я върши сега, когато старият вече се е предал. (Моля? О, не, татко се чувства отлично, просто такъв е изразът). Тежка работа, там е въпросът — изисква вниманието ти седем дни в седмицата. (Не, не се мръщи, скъпи братко, просто така си говоря. Как беше днес в църквата? Бих дошъл с радост, но нали трябва да се надзирават работниците. Моля? Да се спазва повелята да не се работи през седмия ден? О, да, разбира се. Но оставаха само няколко ленти от тапетите и хората просто настояваха да

дойдат и днес и да довършат всичко. Сигурно са евреи — не бих се учудил).

За да пресече опитите на брат си да критикува, Уилям започва да чете панегирика на парфюма и за чудотворното му въздействие. Ароматите, също както звуците (така обяснява той), докосват обонятелните ни нерви в различни, фино и точно разграничени степени. Съществува октава на ароматите, също както има октава в музиката. Най-високата нота е това, което долавяме, когато най-острата нотка от аромата се изпарява от кърпичката; средната, умерената нотка придава по-плътен, по-силен характер на аромата; а после, когато по-летливите субстанции са се изпарили; остава да звънти най-ниската, крайна нота — и коя е тя, братко? Лавандулата, ако искаш да знаеш!

Уилям играе от душа и сърце ролята на домакин пред Хенри и госпожа Фокс. Поднасят чай и кейк — точно навреме, идеално сервирани. И докато гостите издават одобрителни звуци, той започва да ги преценява, сравнявайки ги със себе си.

За госпожа Фокс си казва: „Ашуел е прав — наистина прилича на хрътка в лицето. Интересно, дали в действителност е толкова болна, колкото изглежда?“

А за брат си Хенри: „Колко притеснен изглежда, като че ли му е излязъл цирей на задника. Странно, че се стигна дотук, след като от нас двамата Хенри винаги е изглеждал по-добре... и все пак ето ни тук, в тази неделна утрин, и колкото и да е удивително, аз съм този, който може да демонстрира как един мъж може да подчини Живота и да го накара да изпълнява неговите заповеди“.

— Благодаря и на двама ви за посещението — казва той, когато наставка време да си вървят.

Госпожа Фокс, небрежно подминавайки правото на Хенри да отговори първи, казва:

— Няма защо, господин Ракъм. Енергията, която сте вложили в подобренията по къщата... наистина е нещо удивително. Светът отчаяно се нуждае от такава енергия — и най-вече от проявленията ѝ в други области.

— Много сте любезна — отвърща Уилям.

— Да, много — повтаря Агнес, прибавяйки тези две думи към общо дваайсетте, с които е допринесла към общия разговор. Макар и

извънредно елегантно облечена, в светлосиньо и черно, тя още не си е възвърнала способността да поддържа светски разговор.

— Надявам се — казва Уилям, поверявайки гостите си на грижите на Лети, — че ще прекарате приятно и остатъка от деня.

Хенри, настръхнал при намека, че той и госпожа Фокс биха могли да се отдадат на егоистични забавления през деня, отреден за почитане на Бога, отвръща:

— Убеден съм, че и госпожа Фокс, и аз ще го прекараме... по възможно най-подходящ начин.

И с тези думи Хенри и госпожа Фокс напускат къщата.

Над дома на Ракъмови се възцарява спокойствие — поне такова, каквото може да се възцари, докато работниците събират инструментите си в антрето. Уилям, попресипнал от театралните си речи, пали цигара. Близко до него седи Агнес и се взира с неவிждащи очи в някаква бисквита, която няма намерение да яде. Таблетката, която изпи с чая си, вече ѝ причинява стомашни смущения.

Изминават поне пет минути, преди тя да отвори уста.

— Значи, днес е неделя?

— Да, скъпа.

— Мислех, че е събота.

— Неделя е, скъпа.

Следва ново продължително мълчание. Агнес почесва прикрито китките си, раздразнени от тесните ръкави на дневната рокля; пък и кожата ѝ отдавна е отвикнала до нея да се докосва друга тъкан освен памук. Тя стисва здраво сключените си ръце, за да не се чеше повече, и пита:

— Наистина ли са евреи?

— Кои, скъпа?

— Работниците, които дойдоха днес.

— Ако се съди по това, което им плащам за допълнителната работа — изсумтява Уилям, — нищо чудно и да са. Но нали знаеш, измъчвам се, ако на милата ми малка женичка ѝ се налага да чака повече за нещо, което желае.

Агнес свежда очи и започва да си играе объркано с тънките си пръстчета. Ще ѝ трябва време, докато привикне към този обновен съпруг. Освен това, ако има намерение наистина да участва в лондонския сезон, ще ѝ се наложи да бъде наясно с датите.

След като се е сбогувал с госпожа Фокс и я е изпратил с поглед, Хенри се връща в собствения си скромен дом на Горъм Плейс, почти на границата с квартала на свинарниците и тухларните. Той е раздразнен от срещата с брат си, въпреки разумния съвет, даден му на сбогуване от госпожа Фокс — да не съди прекалено строго брат си за неговото вулгарно и безбожно поведение. „Той прилича на дете с нова играчка“, бе казала тя, и бе несъмнено права, но все пак... такова неудобно положение! И какво облекчение — да се озове отново в малката си къщица, в своето убежище, където нищо никога не се променя, и всичко е простичко и удобно, и няма и помен от обслужващ персонал (освен самия него в качеството му на Божи служител).

Честно казано, къщата на Хенри е малко повече от скромна. Тя е най-малка в целия квартал, без градина освен едно миниатюрно задно дворче, а двете срещуположни стени в спалнята могат да бъдат докоснати едновременно от мъж с нормален ръст, разперил ръце като разпнат. Къщата няма изолация и вътре вечно има течение, нощем миризмата на вряща свинска мазнина прониква през прозорците, но това никога не е безпокоило Хенри. По-голямата част от човечеството се примирява по принуда с далеч по-лоши условия.

Така или иначе, той винаги е бил мнителен по отношение на прекалените удобства — те пораждат нехайство. Коленичил пред камината, той приготвя гнездо от подпалки, пали ги и сипва отгоре буци въглища. Така винаги му се напомня какво взема от Божията земя, и как всяка клонка и въглищна буца е привилегия — символ на предимствата, на които се радва в сравнение с нещастниците, които цял живот мръзнат в постоянна влага и мрак в приземните си жилища. За да подпомогне колебливия пламък, той добавя няколко откъснати страници от „Илюстрейтид Лъндън Нюз“, мачкайки отпечатъци от гравюри, на които се виждат железопътни катастрофи, светски лица, които карат кънки или се срещат с чернокожи властимащи. Той смачква в юмрука си статия, възхваляваща предимствата на електричеството; прочел я е, но не е особено впечатлен. „Професор Галъп удиви слушателите си с разкази за едно бъдеще, когато почти няма да бъдем в състояние да различаваме деня от нощта, когато

всичко вече ще зависи от задвижвани с електричество машини“. Истинска картина на Ада.

Щом огънят се разгаря, котката на Хенри се появява в стаята, пристигайки от неизвестна посока. Името ѝ е просто Писана, защото той съвестно внимава да не се държи с нея като с човешко същество — така може би ще смекчи и болката в неизбежния миг, когато ще трябва да се раздели с нея. Тя се разполага на прогореното от паднали въглини килимче и позволява на господаря си да я погали по пухкавия хълбок.

Скоро Хенри също се е разположил, за да прекара обичайния неделен следобед. Докато Писана спи в дневната, той седи в съседния кабинет и чете Библията. За съжаление стените, които делят неговата „светая светих“ от външния свят, са доста тънки, и той не може да се надява на истинска тишина. Животът си продължава и не се стеснява да му го покаже.

При всеки звук, който напомня, че някой наблизко прекарва неделния ден по начин, който не може да е угоден Богу, Хенри се смръщва неодобрително. В неделния ден той си позволява само да отиде на църква — два пъти, да посети брат си, да разговаря с госпожа Фокс (ако има тази възможност), и да чете религиозна литература. Но я чуйте какво става отвън, пред прозореца! Нали тези звуци ни навеждат на мисълта за тежък предмет, който бива товарен на каруца — и някакви хора крещат напътствия с пълно гърло! Ето, носи се и възбуден кучешки лай, и окуражаващото подсвирване на собственика на кучето. Чуйте — това не беше ли детски глас? Някакво дете подвиква „хоп“! Нима целият свят вече е населен от тълпи, които работят и се веселят в неделния ден, тръгнали с танцова стъпка по пътя на брат му Уилям, интересувачи се единствено от личното си удовлетворение?

За Хенри неделният ден има далеч по-дълбоко значение — той не е обикновена проверка на богобоязливостта. Както и много други Божии закони, спазването на ограниченията в неделния ден изглежда прекалено строго и произволно определено, а всъщност е благ и полезен закон — като майчина грижа. (Не че Хенри има ясна представа от майчина любов, защото собствената му майка изчезна от детството му като снежен човек през дъждовна нощ, но е чел описанията на хора с опит в тази област).

Трескавият ритъм на съвременния живот не ни дава и минута покой, и само чрез спазване на четвъртата Божия заповед можем да бъдем обгърнати от благословена тишина. Нека никои не мисли, че научните интереси на Хенри му пречат да оцени удоволствието от ритане на топка или тичане на открито с куче; навремето, заради един бас, той преплува река Кам през декември, при това напълно облечен; гребеше като същински демон, фехтуваше се дяволски добре, а на кросовете тичаше, сякаш движен от парна машина. Но какво спечели той с всички тези усилия? Видя името си, гравирано върху различни посребрени трофеи, скъса доста обувки, спечели си и възхищението на някогашните приятели, които с радост би забравил. Здравото ръкостискане на Бодли, който изказва възторга си от чудесната му игра на една следобедна среща по крикет. (Спортист първа класа е този Ракъм! Става ужасно досаден, като се раздрънка за злините по света, но успееш ли да го отклониш от тази тема, си е най-святното момче, което можеш да намериш!). Хенри се надява Господ да му прости, че е играл разни глупави игри, докато Англия е горяла в пожара на войната, както и това, че е приел приятелството на богохулници. Сега, докато чете Библията, шепнейки думите на глас, съчетаната сила на неговия и Божия глас успява да надделее над шума, вдиган от тези, които не спазват предписанията за неделния ден.

През седмицата Хенри си остава неспокоен човек. Сече подпалките на по-малки късове, отколкото всъщност му е необходимо; отива пеш до дома на госпожа Фокс в Бейзуотър с надеждата, че тя може да се появи тъкмо в момента, когато той минава оттам, после продължава, прекосява Хайд Парк и минава от другата страна; за него не е никакъв проблем да отиде пеш до гробищата Кенсъл Грийн без никаква определена цел. Но в неделя Хенри си почива и чете Библията, и му се ще всички мъже и жени да постъпваха по същия начин.

Нека сега оставим Хенри да си чете „Книга на Немия“ и да се върнем при Уилям Ракъм, обзет от трудолюбие като пчела в кошер. Той крачи из строго окастрените си градини и пуши лула... о, не, това не е Уилям, нали? Това е друг ниско подстриган, среден на ръст мъж — градинарят Шиърс. Къде тогава е Уилям? Работниците вече са си отишли, а госпожа Ракъм се е оттеглила на горния етаж. Къде е

господарят на дома? Ако попитате Лети, тя ще ви каже, че е отишъл в града.

Неделите могат да бъдат много забавни в центъра на Лондон — при всички положения тук е по-оживено, отколкото в Нотинг Хил. Срещаме Уилям, който крачи из градините край Темза и наблюдава как се забавляват тези, които не спазват Божия закон. В разрез с неписаните правила много хора се разхождат с лодки по Темза, ловят риба, играят футбол, пускат гълъби. Уилям не участва в техните занимания, просто крачи край тях, но му е забавно да ги гледа мимоходом. Никой не би могъл да го сбърка с някой от тези нещастни труженици, изпълващи единствения си свободен ден с колкото е възможно повече удоволствия — той се отличава от тях по елегантното облекло и целеустремената походка.

„Какъв забавен цирк е този свят!“, мисли той, докато гледа триковете на гълъбарите и усилията на неделните ухажори да убедят кискащите се дами на сърцата си да потеглят с тях по тъмните води на Темза. След толкова време той отново е открил простата наслада... как да го кажем? Да наблюдаваш околните, вместо да се взираш в себе си (да, добра фраза, трябва да я използва при случай!).

Никакви мрачни размисли повече! Вместо това ще гледа напред! Отлични девизи за един мъж, особено ако банката му внезапно е сменила тона от враждебен на дружелюбен. Усещането, което изпитваше, докато наблюдаваше как дълговете му се изпаряват, а наличността на негово име се увеличава с все повече нули на сметката и все повече акри поземлена собственост, отклони мислите му от собствената му личност. Или, за да бъдем по-точни, той престана да търси своята личност вътре в себе си — вместо това наблюдава Уилям Ракъм, директор на парфюмерийната верига „Ракъм“ — как отива тук и там, върши това или онова, постига определени резултати, отбелязва определени постижения.

По една пътека, съседна на тази, по която върви Уилям, някакъв мъж кара велосипед — потта по челото му блести на слънчевата светлина, очите му са облепени от усилието да не се отклонява от пътя пред себе си. Каскетът му е нахлупен ниско над очите, за да не го отвее вятърът, под козирката се развива смехотворен, разрошен от вятъра перчем. Горкият заблуден човечец! Колко по-добре би било да подстриже ниско косата си, както постъпи директорът на „Ракъм“!

Дългите коси са остарели превземки — късата коса е стилът на хората, които гледат към бъдещето.

Докато върви, Уилям попипва бакенбардите си — те са се сраснали много елегантно с новоотгледаните мустаци и брада, които, за разлика от косата по главата му, не са руси, а с наситен кестеняв цвят. Не суетата го кара да очаква с нетърпение мига, когато ще се погледне в огледалото — той се наслаждава на тучната кафява растителност в по-естетски смисъл; не е необходимо това да е цветът на мустациите му, би могъл със същия успех да бъде цвят на тютюн, на кората на някое дърво, или дори на току-що нанесен слой боя.

Една футболна топка се търкулва на пътя му; без да се замисля, той я ритва обратно към играещите — в крайна сметка вече може да си позволи хиляди лъскания на обувките.

Приятно му е и това, че полицията е била подкупена с безплатна бира и някой и друг шилинг да позволи на някои кръчми да работят и в неделя — защото установява, че от много ходене ожаднява. Може би трябваше да наеме файтон, за да отиде до фабриката, където се бутилират парфюми, вместо да се отклонява от пътя си, за да мине през парка, но времето е толкова хубаво, че му се стори жалко да пропусне тази възможност. Освен това не трябва да забравя и ползата за храносмилането — яде прекалено много на обяд и една такава здравословна разходка ще раздвижи червата му.

Но пък ако има нещо, което не му се иска, е днес следобед да лежи в прегръдките на Шугър, а под леглото да стои пълното нощно гърне (дали няма възможност да поръча да инсталират ватерклозет в стаята й! В бъдеще, да, и това ще стане в бъдещето!).

Последната половин миля до фабриката му идва в повече и той повиква един файтон. Излишно е да се преуморява, пък и непосредствените околности на фабриката не са никак живописни. От двете й страни се редят мръсни бараки, в които уличните търговци заключват количките си, а по цялата улица се търкалят лигавите останки от плодове и зеленчуци, които са вече толкова изгнили, че не стават за крадене.

Но сред цялата тази мръсотия се крие едно пристанище на трудолюбие и изобретателност, под ненатрапчивото прикритие на

почернели тухлени стени. Наскоро, когато Ракъм старши разведе Ракъм младши из трите им фабрики, тъкмо тази, фабриката за бутилиране, заинтригува най-много Уилям. Оказа се, че измамната ѝ външност крие вълшебен интериор — миниатюрно копие на „Кристъл Палас“ от стъкло и метал, в постоянно движение, също като въртележка. Свръхчовешкото в тези устройства беше привлекателно и, колкото и да бе странно, не бе несъвместимо с принципите на естетиката. Още от първото си посещение тук Уилям постоянно си задава въпроса как ли изглежда постройката, когато в нея няма работници и машините са спрели.

Застанал най-сетне пред масивната желязна порта на фабриката, той е обзет от приятно вълнение, докато пъха ключа в ключалката. Още няколко крачки, и той пъха втори ключ в ключалката на голяма двукрила врата.

Неговата фабрика е просторна, тъмна и тиха като църква. Сега, когато я вижда в отсъствието на баща си, без работници и виеща се пара, които да отклоняват вниманието му, осъзнава за първи път действителните размери на това, което е наследил. Пристъпва със страхопочитание по посипания със стърготини под на помещението с размери на градски площад, вдига поглед нагоре, към големите галерии, стръмните улеи и лентите, по които се движат стъклениците, към тръбите, големи като колони, които се издигат от огнищата до тавана, тъмните решетки и блестящите от чистота маси; всички тези гигантски скулптури, издигнати в чест на парфюма. Каква красота се крие в равномерно разположените нитове, в свършените геометрични фигури, оформени от подпорите и напречните греди, в хилядите миниатюрни стъклени шишенца, готови да бъдат напълнени. Как хубаво би си играл тук, когато беше малко момче! Но когато бяха деца, баща му водеше във фабриката само Хенри, никога Уилям. А какво ли си е мислил малкият Хенри за този дворец, съзнавайки, че короната на тази империя го очаква? Уилям не си спомня брат му поне веднъж да е казал нещо за тези посещения. Несъмнено Хенри още тогава се е стремил към светилища от съвсем различно естество.

— О, аз хранех големи надежди за това момче — бе споделил баща им с Уилям, когато двамата обикаляха заедно фабриката. — Имаше и ум, и смелост в изобилие, и се надявах, че зрелостта ще го превърне в... е, в нещо по-добро от свещеник във всеки случай.

„Дестилация на духа на Хенри до есенцията на практичността, а?“ — канеше се да отвърне Уилям, но съзнавайки, че баща му не е в състояние да оцени метафората, си замълча. Вместо това прибегна към банални дипломатични фрази.

— Не се тревожи, татко. Всички ние съзряваме по различен начин. Всяко зло за добро, нали? Нека се радваме на бъдещето! — и той постави ръка на рамото на баща си — жест, толкова необичаен по своята смела интимност, че и двамата се почудиха как да реагират. За щастие чувството за вина, че е оставил сина си да страда в бедност по Коледа, вместо още тогава да му помогне, продължаваше да владее съзнанието на стария човек, така че и той потупа Уилям по рамото в отговор.

Сега, вече сам, Уилям излиза в задния двор на фабриката и оглежда купчините въглища, масивните талиги, пред които лежат струпани и усукани юзди и мундшуци. Протяга облечената си в ръкавица ръка и докосва един куп сандъци, подготвени за пълнене — така, както човек би докоснал някоя статуя в парка. Колко жалко, че всичко тук трябва да бездейства в неделя! А, Уилям не се и съмнява, че работниците имат нужда от почивка и обръщане към религията един път седмично, но все пак си е жалко. В ума му се ражда идеята за разказ, озаглавен „Автоматът-безбожник“ — в него ще се разказва за изобретател, създал механични подобия на човешки същества, които да работят във фабриките в неделя. Но накрая механични подобия на свещеници нахлуват във фабриката и убеждават механичните работници да зачитат седмия ден. Ха!

Уилям се стряска от внезапен силен трясък зад гърба му. Обръща се рязко, но установява, свел очи надолу, че само едно малко кученце се е измъкнало изпод нестабилно наредена купчина с подпалки. Прилича много на уличното куче, което се навърта около дома на семейство Ракъм, само че е женско.

Животното не смущава Уилям, но го обзема тревога, че то може да навреди по някакъв начин на собствеността му. Затова той вдига един от многобройните обгорели ръжени, които се търкалят по земята, и започва да го размахва заплашително. Кучето побягва в облак от стърготини и мръсотия. Задоволството, обзело Уилям от резултата на действията му, отстъпва място на съжаление, когато установява, че

заклучвайки добросъвестно всички врати и порти зад себе си, не е оставил изход за животното-нарушител.

Той поглежда часовника си, решава, че е гладен, и се упътва обратно към централния вход. Тайно се надява да открие кучето там, очакващо покорно да бъде изхвърлено, както се полага, но не го вижда никъде, и с известно съжаление го оставя във фабриката, завъртайки ключа с метално издрънчаване.

В стаята си на горния етаж в дома на госпожа Кастауей, Шугър работи по своя роман. В съседната стая Ейми Хаулет пъха дръжката на едно китайско ветрило в ануса на някакъв училищен директор, който я посещава всяка неделя именно с тази цел. На долния етаж Кристофър играе „джин руми“ с Кейти Лестър. Двамата редят картите върху мека купчина изгладени и сгънати чаршафи. Госпожа Кастауей дреме, отпуснала глава на бюрото си. Блестящото лепило се точи по страницата на албума с изрезки и бавно засъхва, добило матов отблясък на глазура. Шумът откъм Силвър Стрийт е толкова приглушен, че Шугър чува възторжените стенания на училищния директор. Опитва се да различи някакви думи, но смисълът им не може да оцелее при преминаването през стената.

Шугър отпуска брадичка върху кокалчетата на пръстите, с които стиска писалката. На страницата между облечените ѝ в коприна лакти свети мокро от мастило недовършено изречение. Героинята на романа току-що е прерязала гърлото на някакъв мъж. Проблемът е как точно би протекла кръвта. „Тече“ е прекалено мека дума; „плисва“ предполага известна небрежност; „руква“ отпада, защото е употребила думата в друг контекст преди няколко реда. Ако напише „лее се“, излиза, че мъжът има някакъв контрол върху положението, а случаят съвсем определено не е такъв; „процежда се“ е много слабо и неподходящо за ожесточението, с което жената е посегнала върху него. Шугър притваря очи и наблюдава ярката сцена, която се разиграва в съзнанието ѝ — как кръвта тече от прерязаната шия. Когато чува предупредителното издрънчаване на звънеца, тя подскача изненадано.

Оглежда набързо спалнята си. Всичко е спретнато и подредено. Писанията ѝ са скрити, с изключение на този единствен лист на бюрото.

„Бълва“ написва Шугър, озарена от закъснялото провидение с думата, от която се нуждае. Връхчето на писеца е засъхнало и думата е написана с петна и почти нечетливо, но ще я поправи по-късно. А сега да пхне бързо листа в гардероба! Ще остане време и да се изпикае набързо и веднага да изпразни нощното гърне през прозореца; вече е забелязала, че господин Хънт реагира с раздразнение на неприятни миризми.

Часове, *много* часове по-късно Уилям Ракъм се буди от дълбок сън без сънища в топло и ароматно легло. Той е доволен и отпуснат, макар и в първоначалното замайване да не може да разбере къде точно се намира и кое време на денонощието е. Над главата му, през тънкия плат на завесите, се процежда светлина на газена лампа. През прозореца се вижда само пълен мрак. Шумолене на хартия му подсказва, че не е сам в стаята.

— Какво, по дяволите... — мърмори той.

До него в леглото има друго тяло. Той вдига глава и вижда Шугър, облегната на възглавниците, която чете „Лондон Джърнъл“. Облечена е в нощна риза, по пръстите ѝ има мастилени петна, но иначе изглежда точно така, както когато я видя, преди да заспи.

— Колко е часът?

Тя се навежда от леглото, отвивайки тялото си. Люещите се шарки на ихтиозата изпъстрят задника ѝ като следи от бичуване, но се редят в съвършена симетрия, сякаш я е бил някой обезумял естет.

Тя се търкулва обратно към него и му подава жилетката, от чийто зинал джоб виси верижката на часовника.

— Боже мили! — възкликва той, когато го поглежда. — Десет часът! Вечерта!

Шугър се нацупва и го погалва по бузата със своята люспеста, изпоцапана с мастило ръка.

— Работиш прекалено много — гука тя. — Там е проблемът — не си почиваш достатъчно.

Ракъм примигва замаяно и прокарва пръсти през косата си, стреснат за миг (преди да се ориентира в спомените си), когато открива колко малко е останало от нея.

— Аз... аз трябва да си отида у дома — казва той.

Шугър повдига единия си дълъг, гол крак и отпуска стъпало на коляното на другия, за да му покаже влажния процеп между бедрата си.

— Надявам се — казва тя усмихнато, — че това тук е твоят втори дом.

В дома на семейство Ракъм часовниците отброяват единайсет удара. Всички са си легнали, с изключение на няколко прислужници, които все още чистят останките от мръсотия и стърготини — следи от работата на майсторите. Тази неделя в къщата беше много шумно, но най-сетне се е възцарило спокойствие.

Агнес Ракъм седи в леглото си. Стаята тъне в мрак, като изключим квадратното отражение на лунната светлина, което пада през прозореца и покрива коленете ѝ като светла драперия. Агнес се чуди дали Бог не се гневи. Ако това е така, тя се надява Той да се гневи на Уилям, а не на нея. Ако беше осъзнала по-рано, че е неделя, щеше да се постарее повече да не върши нищо, или поне почти нищо.

Сьомгата, която яде на вечеря, ѝ тежи на стомаха. Тя беше приготвена за Уилям, но той не се прибра за вечеря, затова Лети се канеше да прибере дребното лъскаво същество обратно в кухнята, за да може готвачката да го накълца и превърне в нещо подходящо за закуска — плънка за банички например. На Агнес ѝ се стори жалко да се похаби безукорно оформеното телце на рибата и затова го изяде. Сьомгата беше сравнително малка, но за нея количеството беше прекалено. Въпреки това не можеше да спре. Искаше да види очистения гръбнак в чинията. И ето я сега, лежи в леглото и стомахът я присвива. Чревоугодничество — при това в неделя!

Къде ли е Уилям? В дните след сватбата той почти не напускаше общия им дом. После започна да излиза и да се връща пиян. Отскоро обаче пак излиза, но се връща трезвен. Къде ли ходи наистина? Какво толкова може да се прави в този студ, когато всички магазини са затворени? Сезонът на баловете още не е започнал...

Вероятно съществуват някакви сложни механизми, поддържащи английската цивилизация в изправност, чието обслужване е работа на мъжете. Нищо не се случва от само себе си; дори обикновеният стенен часовник, ако бъде оставен на произвола на съдбата, спира.

Обществото като цяло би спряло движението си напред, ако мъжете не смазваха постоянно неговия механизъм — така предполага Агнес. Те са тези, които го навиват, чоплят и поддържат.

Откъм входната врата се разнася звън. Ето го! Агнес си представя как Лети тича с лампа в ръка, надолу по прясно полираните стълби, как прекосява фойето, застлано с новите килими, и отваря вратата на господаря. Толкова е тихо, че тя чува гласа на съпруга си, който отеква долу. Не може да различи думите, но долавя тона и настроението му. Гласът на Уилям е жизнерадостен и авторитетен; трезвен е като свещеник. Сега двамата с Лети се качват по стълбите; Уилям казва:

— Веднага да си лягаш! Горкото момиче!

Явно няма да иска вечеря; и слава Богу, нали лакомата му жена изяде цялата съомга!

Агнес не може да разбере на какво се държи тази промяна у него. Само преди няколко месеца завръщането му късно вечерта би било съпроводено от препъване и ругатни по стълбите. А какво да кажем за пристъпите на ярост, в които изпадаше всеки път, когато тя споменеше нещо за пари или за баща му? Всичко това изчезна напълно, сякаш не е било нищо повече от лош сън. Ракъм старши и Ракъм младши внезапно станаха неразделни, а тя, Агнес, вече не трябва да се лишава от нищо, и не ѝ липсва нищо, освен здраве.

Тя чува стъпките му — почти ги чувства — когато той минава край вратата ѝ. В това няма нищо необичайно; не са спали заедно от години. Всъщност страхът, че тази вечер той може да наруши негласното им споразумение и да влезе в стаята ѝ я обзема за миг, мъчителен както винаги. Въпреки това трябва да признае, че напоследък той е много мил с нея — може да се каже дори, че никога не се е държал толкова очарователно. Допитва се до нея по всички въпроси, почти никога не казва нещо, което може да я наскърби, и вчера дори ѝ каза, че не е необходимо вече да си шие сама роклите, след като шевната машина вече не ѝ доставя удоволствие; че можела да си ги поръчва както преди.

Но за нея е полезно да ги шие сама, и тя го знае. Това дисциплинира съзнанието, поддържа гъвкавостта на пръстите, а не е толкова досадно като бродирането на гоблени. Но като става дума за гоблени — дали сега, когато разполагат с повече пари, ще може да си

осигури помощница за бродирането на гоблена по картината на Ландсиър „Властелинът на долината“? Когато го завърши, ще изглежда страшно внушително, а ѝ тежи от толкова време на съвестта, че не може да помисли за него, без веднага да се сети за най-тежките месеци от болестта си. По-голямата част от елена е завършена, както и по-интересните части от пейзажа; само че мисълта за многото планини и цялото това небе кара сърцето ѝ да се свива. Не може ли някой друг да го довърши вместо нея? Някоя от шивачките, които пускат съобщения в дамските списания (ЕЛСПЕТ — *довършвам плетива и т.н. на умерени цени. Адресът е в редакцията*)?

Да, утре ще попита Уилям.

Очите на Агнес смъдят от недоспиване. Взира се в светлата шарка, която очертава светлината от прозореца върху завивката ѝ. Сенките на прозоречната рамка делят светлия правоъгълник на четири квадрата и внезапно ѝ заприличват на християнски кръст. Дали това не е поличба? Дали Бог не е сърдит, задето даваше напътствия на работниците за тапетите? Но нали само говореше? Тя самата и пръст не е помръднала! А ако беше мълчала, щяха да поставят декоративния фриз на погрешна височина! Пък и тогава не се беше сетила, че е неделя!

Изнервена, тя се измъква от леглото и спуска завесите. Кръстът остава навън, а стаята потъва в пълен мрак. Мушва се обратно под пухената завивка, придърпва я до шията си и се опитва да си представи, че е отново в старата къща, че се е върнала във времето на невинното си детство. Поради отсъствието на видими доказателства за обратното, ще ѝ е по-лесно да повярва, че нищо не се е променило от времето, когато спеше спокойно в семейния дом.

Но и в пълния мрак споменът ѝ за старата къща е омърсен от действителността. Колкото и да се опитва, не може да се пренесе в детството — такова, каквото трябва да е било; не може да пропъди от спомените си лорд Ънуин и да го замени с истинския си баща. Всеки път, когато се опитва да си представи лицето на баща си, познатата снимка отказва да оживее, а вместо това пред нея се изправя силуетът на осиновителя ѝ, мълчалив и присмехулно усмихнат.

Тя потиска уплашеното си изхлипване, придърпва една възглавница от другата страна на леглото, където е мястото на Уилям,

и я притиска към гърдите си. Прегръща я здраво и заравя лице в ароматната ленена тъкан.

Сега вече са изгасени всички светлини в къщата, с изключение на лампата в кабинета на Уилям. Цялото домакинство е по леглата, наредени като кукли в кукленска къща — освен господаря. Ако домът на семейство Ракъм беше наистина куклена къща и можехте да повдигнете покрива, за да надникнете вътре, бихте видели Уилям по риза, седнал зад бюрото си, как прехвърля насъбралата се кореспонденция — в нея няма нищо интересно, можете да ми вярвате. В друго помещение, на другия край на етажa, бихте видели детско телце, свито в креватчето, което вече му е отесняло — това е Софи Ракъм, която все още не представлява никакъв интерес. В следващата стая ще видите Агнес, усукана в бялата завивка. На възглавницата се вижда само русата ѝ глава — като трошица сладкиш в лъжица сметана. А вътре в повдигнатия покрив, който държите в ръка, прислужниците ще лежат с главите надолу в своя тавански кошер, нахвърляни заедно с оскъдните си притежания между гредите.

Свещта на Уилям гори още малко, после той затваря големия бележник и протяга късите си крайници. Доволен е от себе си; отхвърлил е още една скучна неделя, изпълвайки я с колкото е възможно повече удоволствия и колкото е възможно по-малко религия. Сваля връхните си дрехи, навлича нощната си риза, гаси светлината и се пъха между завивките. Само след минути вече похърква тихичко.

Агнес също се е унесла. Една мъничка, обърната с дланта нагоре ръка се измъква изпод завивките и се плъзва към края на леглото. Тогава едната ръка на Уилям се протяга насън към края на неговото легло, в посока към Агнес. Скоро двете им ръце са подредени така, че ако това наистина беше къща за кукли, бихме могли да си представим не само как повдигаме покрива, но и как измъкваме една преградна стена и събираме двете спални в една, съединявайки ръцете на брачната двойка като закопчалка на огърлица.

Но тогава Уилям Ракъм започва да сънува и се обръща на другата страна.

[1] shears (англ.) — ножици — Бел.прев. ↑

ДЕСЕТ

Спалнята на Агнес Ракъм, чиито прозорци никога не се отварят, а вратата ѝ е постоянно затворена, всяка нощ се изпълва с дъха ѝ. Едно по едно издиханията се плъзгат по възглавницата надолу към пода; после, дъх по дъх, се издигат и натрупват едно върху друго като невидими перца, докато достигнат тавана, и купчината става все поплътна с всеки изминал час.

Вече е сутрин, и човек трудно би повярвал, че се намира в спалня; по-скоро сякаш сме се озовали в най-малката фабрика на света, която е работила цяла нощ с единствената цел да превръща кислорода във въглероден двуокис. Неволно се обръщате към завесите; те са спуснати и висят неподвижно, сякаш са издялани от камък. Тъничък лъч слънчева светлина прониква в мрака през един процеп на кадифената тъкан. Той пада върху дневника на Агнес, отворен на вчерашната страница, и осветява един ред, написан от нея.

„Наистина трябва да излизам по-често“, упреква се тя с мънички тъмносини буквички, толкова ситни, че трябва да примижите, за да ги прочетете.

Хвърляте поглед към леглото, предполагайки, че ще я видите, все още сгушена под завивката. Но нея я няма.

Агнес Ракъм спазва нов режим. Всяка сутрин, когато успее да го уреди, тя се разхожда по улицата пред дома си — сама. Има намерение да се поправи, пък ако ще това да я довърши.

Сезонът приближава, останало е ужасяващо малко време, през което може да възстанови някои жизнено необходими умения — като например да може да върви без чужда помощ, на по-големи разстояния от тези, които изминава между четирите стени на дома си. Животът в светското общество не е нещо, което човек може да извършва спонтанно; налага се да се упражняваш с тази цел. Ако съберем половин дузина обиколки на една бална зала, се получава почти миля.

Затова и Агнес се разхожда. Колкото и да е странно, доктор Кърлоу е преценил, че решението ѝ е правилно — казва, че не ѝ достигали никакви телца. Никой не възразява, когато, няколко пъти седмично Клара я изпровожда до външната врата, а после, с чадърче в ръка, тя започва да пристъпва плахо по тротоара, съвсем сама, ослушвайки се плахо за шум от конски копита по пустата, настлана с калдъръм улица.

Уличното куче, което лагерува пред портите на Ракъмови, я посреща почти винаги, но Агнес не се бои от него. То никога не ѝ е давало повод да се страхува, никога дори не е излапвало към нея. Всеки път, когато тя минава край него, влачейки крака, бранейки се от ужасния вятър, който дърпа полите и чадърчето ѝ, кучето ѝ вдъхва увереност, помахвайки опашка, с дружелюбната си прозявка, че е приятелски настроено. Прилича ѝ на неестествено голям къс неделно печено — тъмнокафяво и тумбесто, а очите му са по-дружелюбни от очите на което и да било живо същество, което познава. Наистина, веднъж изцапа обувките си в изпражненията му; тогава изпита отвращение към него, но не показва погнусата си, за да не засегне чувствата му — или пък да го предизвика да прояви злина. Един друг път го видя да ближе някаква част на тялото си, която беше яркочервена като одран пръст, само че не можа да разпознае органа, а предположи, че това е някакъв израстък, типичен за кучетата, естествено продължение на гръбнака или нещо подобно, което при това животно се е възпалило. Мина покрай него с неловка съчувствена усмивка.

Що се отнася до представителите на човешкия род, то Агнес много рядко се натъква на такива. Нотинг Хил наистина вече не е толкова затънтено място като преди, но е и още много далеч от това да се превърне в част от столичния град. Ако човек подбира внимателно улиците, по които минава, може да се съсредоточи върху задачата да мести краката си един след друг, без допълнителното предизвикателство, което представлява срещата с други пешеходци. Кенсингтън Парк Роуд е най-оживена, защото по нея минава омнибусът. Агнес винаги избягва тази улица, ако ѝ е възможно.

Всяка сутрин успява да стигне малко по-надалеч. С всеки изминал ден силите ѝ укрепват. Пет нови рокли са вече готови, а шестата скоро ще бъде завършена. Градината изглежда удивително

добре, благодарение на Шиърс. А и Уилям постоянно е в толкова добро настроение, въпреки че (няма как Агнес да не го забележи), напоследък наистина изглежда някак по-възрастен, заради брадата и мустаците.

От деня, когато тя припадна за последен път, двамата не са закусвали заедно, но привикнаха да се срещат на масата за обяд. Според Агнес така е много по-сигурно. Освен това сутрешната разходка ѝ осигурява добър апетит, така че не ѝ се налага да се притеснява, задето чопли някое недоядено късче храна, докато Уилям поглъща своята порция и я пита дали се чувства добре.

Днес и двамата се хранят с еднаква наслада. Готвачката е надминала себе си с един невероятен желиран специалитет от свинско, шунка, варен език, гъби и колбас. Храната има извънредно елегантен външен вид и е толкова вкусна, че им се налага на два пъти да викат Лети обратно, за да им нареже още парчета.

— Чудя се какво ли е това — казва под нос Уилям, изчопляйки едно късче от желето.

— Парченце от шамфъстък, скъпи — отвръща Агнес, горда, че знае нещо, което не е известно на съпруга ѝ.

— Виж ти — заявява той и за нейно удивление поднася лъскавата трошица към носа си и я подушва старателно. Напоследък е започнал да души всичко — новите растения в градината, лепилото за тапети, боята, салфетките, хартията за писма, собствените си пръсти, дори обикновената вода.

— Носът ми трябва да се превърне в най-чувствителния орган на тялото ми, скъпа — казва той обикновено и сетне се впуска в обяснения за почти недоловимата (но извънредно важна в парфюмерийния бизнес) разлика между едно цветно венчелистче и друго. Агнес е доволна, задето той е така твърдо решен да овладее по-фините подробности от професията си, още повече, че благодарение на нея те се сдобиха така бързо с предостатъчно средства за живот, но все пак се надява, че той няма да продължи да души всичко и по време на сезона, особено в смесена компания.

— О, казах ли ти? — обръща се Уилям към нея. — Довечера отивам да видя Великия Флатели.

— Той нещо общо с парфюми ли има, скъпи?

Уилям се подсмива.

— И така може да се каже.

После забива лъжицата дълбоко в сливения пудинг и пояснява:

— Не, скъпа. Той е артист.

— Трябва ли да го познавам?

— Много се съмнявам. Явява се на сцената на мюзикхол „Лъмли“.

— О, разбирам.

Би трябвало с това разговорът да приключи, но Агнес е разяждана от съзнанието, че не е в крак с новостите. След минута добавя:

— „Лъмли“ си е същият като преди, нали?

— Какво имаш предвид, скъпа?

— Искам да кажа, заведението не се е... издигнало по някакъв начин?

— Да се е издигнало ли?

— Да е станало по-модно... на по-високо ниво... — думата „класа“ ѝ убягва.

— Не, струва ми се, не. Предполагам, че ще бъда заобиколен от мъже с платнени каскети и беззъби жени.

— Е, ако това ти харесва... — отвръща Агнес и прави гримаса. — Пригответият с лой пудинг е прекалено тежък за стомаха ѝ, от желирания деликатес вече започва да я наболява жлъчката, но на едно малко парче от обедния сладкиш не може да се устои.

— Човек не може да живее само с висока култура — заявява мъдро Уилям.

Агнес дъвче сладкиша си. Той също се оказва по-тежък, отколкото е очаквала, а освен това тя не може да пропъди дразнещото съмнение, че може да пропусне нещо.

— Ако ти... — Агнес се колебае. — Ако *срещнеш* някого там... в „Лъмли“... имам предвид някоя важна личност, с когото е възможно да се запозная през сезона... Ще ми кажеш, нали?

— Разбира се, скъпа — той повдига парче от сладкиша към носа си и започва да души. — Касис, стафиди, портокалови корички, киснати в шери. Бадеми. Ким. Мускатово орехче... Ванилия — и се ухилва, сякаш очаква аплодисменти.

Агнес се усмихва вяло.

На по-малко от половин миля от дома на Ракъмови, госпожа Емелин Фокс, облечена за излизане, но все още в кухнята си, кашля в една гоена кърпичка. Днес времето не ѝ понася; в атмосферата има нещо потискащо, което ѝ докарва главоболия, а и гърдите я стягат. Но ще трябва да се постарее да се оправи до утре, за да не пропусне редовните обиколки на Дружеството за спасение.

Обмисля дали да не прескочи до дома на баща си, за да му войска някакво лекарство, но решава, че това само би го разтревожило. Освен това, кой знае какви спешни случаи трябва да обслужва, понесъл своята чанта с медикаменти и инструменти? Защото бащата на Емелин е доктор Джеймс Кърлоу, а той е много зает човек.

Вместо това тя взема едно прахче за храносмилане и отпива глътка какао, за да си оправи вкуса. Освен че убива вкуса на лекарството, какаото я сгрява — не само студените ѝ ръце, в които държи чашата или скрития в корема чувствителен стомах, но и цялото ѝ тяло. Всъщност внезапно ѝ става прекалено топло; избилата по челото ѝ пот щипе кожата ѝ, чувства ръцете си спарени в тесните ръкави. Излиза припряно през кухненската врата в градината.

Къщата ѝ е по-голяма от къщата на Хенри, градината също, макар да е по-занемарена от времената на разцвет, когато съпругът ѝ по цял ден си намираше работа в нея. Бъртрам имаше ексцентрични вкусове и непрекъснато се опитваше да отглежда някакви екзотични зеленчуци за готвене, които връчваше на готвачката (в онези дни разполагаха с готвачка). В градината все още растеше „черен корен“, полузадушен от бурени, имаше и няколко оцелели корена „козя брада“. Татко пращаше от време на време собствения си градинар, за да окоси най-избуялите бурени и да почисти павираната алея, за да има откъде да минава Емелин, но бурените вилнеят цяло лято, а през зимата само дебнат притихнали. Сега отново се връщат към живот с пищната си зеленина, а голямото, подобно на ковчег ограждение, в което Бърти отглеждаше чудовищно едра целина (как наричаше това растение — артишок?) — е затлачено от посивяла, изтощена пръст.

Бърти винаги се отнасяше с безразличие към всичко трайно и устойчиво — вълнуваше го само сензационното и преходното. Но беше добър човек все пак. Домът, в който живяха двамата, бе прекалено голям за нея сега, когато остана сама, но тя продължава да живее тук

заради него — в негова памет. Той извърши толкова малко неща, достойни да бъдат запомнени, и никога не сподели някоя своя дълбока мисъл (ако изобщо е имал такива); за нея най-добрият начин да си припомня брака им беше да остане да живее в общия им дом.

Сега Емелин стои в градината с чашата какао в ръце, ветрецът охлажда трескавото ѝ чело. Скоро ще се почувства по-добре. Не е болна. Трябваше снощи да отвори прозорците, да проветри къщата след неестествено горещия за сезона ден. Сама си докара това главоболие.

Тя допива остатъка от какаото. Животворното му въздействие вече се усеща, тя има чувството, че сетивата ѝ се изострят. На какво ли се дължи това? Какаото сигурно има някаква скрита съставка, която влива в лениво течащата ѝ кръв нещо обезболяващо или дори стимулиращо. По своя незабележим начин тя като че ли не се различава особено от жертвите на опиатите, които среща по време на работата си в Дружеството за спасение — постоянно замаяните жертви на морфина, които не могат да задържат вниманието си върху словото Христово в продължение на повече от две минути, зачервените им очи веднага започват да блуждаят. Тя се усмихва, отмята шава срещу ветреца, притиска ръба на чашата към брадичката си. Емелин Фокс, пристрастена към какаото. Започва да си представя собствения си образ на корицата на евтин криминален роман — маскирана престъпница, облечена в мъжки дрехи и с пелерина, която се измъква от полицията, като скача от покрив на покрив, а свръхчовешката ѝ сила се дължи изцяло на злотворните зърна на какаото. Полицайте, останали на земята, протягат безпомощно късите си ръце към нея, зяпнали в гримаси на безсилен гняв. Единствено Бог може да я унищожи.

Тя отваря очи и потръпва. Потта под мишниците ѝ е студена; гърбът ѝ е влажен, по гърбнака ѝ пробягват тръпки. Чувства в гърлото си драскане, което я кара да кашля непрекъснато. Но тя не иска да кашля — знае много добре как ще свърши това.

Когато се връща в къщата, Емелин измива тенджерката от млякото, избърсва отгоре печката, прибира бурканчетата с какао и захар. Много малко жени в кръга на познатите ѝ имат изобщо някаква представа как се вършат подобни неща, дори ако предположим, че под смъртна заплаха биха се съгласили да ги извършат. Госпожа Фокс

обаче върши всичко това, без да се замисли. Прислужницата ѝ Сара не живее тук и ще се върне едва утре, но госпожа Фокс държи да помага на момичето, доколкото ѝ позволяват силите. Според нея отношенията между тях са по-скоро като между леля и племенница, отколкото като между господарка и прислужничка.

О, да, госпожа Фокс е наясно, че дава повод за клюки, чийто основен източник са някои дами, според които тя е позор за доброто общество, прикрита революционерка, същинска грозновата якобинка. Те биха я пропъдили далеч от себе си — или по-скоро биха наредили да бъде пропъдена — ако това влизаше във възможностите им.

Злонамереността на посестримите ѝ натъжава госпожа Фоке, но тя не полага особени усилия да се помири с тях, нито пък им отправя предизвикателства — защото не се стреми да бъде приета в домовете на дамите от висшето общество, а в къщите на бедняците.

Така или иначе, защо да се вдига толкова пара за вършенето на такива незначителни работи? Емелин е убедена, че в бъдеще всички жени ще извършват някаква полезна дейност. Сегашната система не може да просъществува — тя се намира в разрез и с Божиите закони, и със здравия разум. Не може да образуваме нисшите класи, да се стараем да им осигурим по-качествена храна и незамърсена вода, да подобрим начина им на живот и морала им, и същевременно да очакваме от тях да нямат по-високи амбиции от това да ни служат. Не може вестниците да са изпълнени с ужасяващи разкрития за човешки нещастия и същевременно да се очаква, че това няма да предизвика ответни действия. Ако непрекъснато се говори за едни и същи улици и коптори, ако се описват в подробности страданията на нашите братя и сестри, нима не е неизбежно християните от една все по-многобройна армия да запретнат ръкави да им помогнат и да търсят съдействие? Госпожа Фокс е убедена, че дори дамите и джентълмените, чиято съвест не ги измъчва, скоро ще установят, че няма откъде да набират прислуга, и всички, може би с изключение на най-богатите сред тях, ще трябва да опознаят всякакви странни предмети като парцала за под и кърпата за съдове например.

През идния век жени като мен няма да бъдат възприемани като ексцентрички, казва си пророчески госпожа Фокс, докато маже филията си с масло. Англия ще бъде пълна с дами, които ще работят за изграждането на едно по-добро общество, и които изобщо няма да

поддържат прислуга в дома си. (Нейната собствена прислужница, Сара, живее при болния си дядо, и идва през ден, за да върши по-тежката работа, като срещу това получава добро заплащане, за да не свърне отново по пътя на проституцията. Сара струва собственото си тегло в злато, но дори такива помощници като нея ще изчезнат с времето, както ще изчезне и проституцията).

Емелин се пита дали една кратка разходка ще се отрази добре на белите ѝ дробове. Приготвила е една торба, пълна с вълнени чорапи, и друга, пълна с ръкавици, които трябва да предаде на госпожа Лейвърс — идущия месец тя ще организира нещо за бедстващото население в Ирландия. (Фенианистка^[1]! — така ще кажат сигурно клюкарките. Или „Папистка!“) Домът на семейство Лейвърс е само на няколко минути отук, а Емелин може да носи по една торба в двете си ръце, ако предположим, че торбите са горе-долу с еднакво тегло.

Всички стаи в дома на госпожа Фокс, с изключение на собствената ѝ малка спалня са претъпкани с кутии, торби и пакети. Всъщност къщата ѝ е нещо като неофициален склад на Дружеството за спасение, както и на още няколко благотворителни дружества. Емелин се качва по стълбите, наднича в стаята, където някога спяха с Бърти, и се убеждава, че това, което търси, не е тук. На парапета на стълбищната площадка, нестабилно закрепени, са натрупани куп преводи на Новия Завет на... Тя не може да си спомни на какъв език — човекът от Дружеството за разпространение на Библията ще дойде скоро да ги вземе.

Емелин не може да открие никъде ръкавиците и чорапите. Връща се долу, за да си намаже още една филия с масло — вкъщи няма нищо друго за ядене. В понеделник обикновено има доста остатъци от неделното печено, но вчера госпожа Фокс остави Сара да яде, колкото иска, без да подозира, че момичето се радва на апетита на лабрадор.

„За по-високопоставените от мен“, мисли Емелин, докато дъвче хляба, „аз съм достойна за съжаление вдовица, която едва се крепи на ръба на бедността; за по-нискостоящите от мен съм галеница на съдбата, която живее едва ли не в рая. Всички ние сме обект едновременно на отвращение и на завист. Всички ние с изключение на най-бедните, тези, които биха могли да живеят по-зле единствено в ада“.

Обзета от твърдо решение да намери чорапите и ръкавиците, тя се заема сериозно с търсенето им. Дори си слага шапката, за да подчертае твърдостта на намеренията си — да не би да бъде изкушена да се откаже. За своя радост открива торбите много скоро, поставени една върху друга в един шкаф. Но докато успее да ги издърпа, се вдига прах, и преди да успее да се овладее, тя започва да кашля, и кашля, и кашля, и кашля. Кашля, докато се отпуска на колене, по страните ѝ потичат сълзи, треперещите ѝ пръсти притискат носната кърпичка към устните ѝ. После, когато пристъпът отминава, тя се отпуска в подножието на стълбите и започва да полюлява тялото си в опит да се успокои, вперила поглед в лъча светлина, проникващ през матовото стъкло на входната врата.

Госпожа Фокс не се счита за болна. По своя преценка тя е толкова здрава, колкото би могла да бъде всяка жена със слаби бели дробове по рождение. Освен това, като подхванахме темата за нейните слабости, тя не се счита и за грозна. Бог ѝ е дал дългнесто лице, но то ѝ харесва такова, каквото е. Малко напомня на Дизраели, но с по-меки черти. Външността не ѝ попречи да си намери съпруг, нали? А ако така и не си намери втори — е, един съпруг е напълно достатъчен. И за да се върнем на въпроса за здравословното състояние, вечно ухиленият и розовобузест Бърти беше този, комуто здравето изневери — не тя. Което доказва, че не клюкарките решават кой колко ще живее, а единствено Бог.

Поемайки си полека дъх, тя се изправя и се упътва към торбите. Взема по една във всяка ръка и проверява колко тежат. Еднакво. Емелин се упътва към външната врата, като спира само за миг, за да провери в огледалото дали косата ѝ е в ред.

Някъде на изток, далеч от нея, Хенри Ракъм също кръстосва улиците. (Много ходене ви се събра днес! Не бихте могли да предвидите колко здравословно ще ви се отрази това постоянно вървене подир един или друг, нали?)

Хенри върви по една улица, по която не е минавал досега — виеща се, мрачна улица. Тук трябва да гледа къде стъпва, за да не се подхлъзне в изпражненията, трябва да следи изхода към всяка странична уличка, всеки вход, откъдето би могъл да бъде нападнат.

Върви, стегнал мускули, решителността едва надделява над страха; може само да се надява (при тези обстоятелства няма право да се моли), че никой от познатите му не го е видял да потъва в този вонящ лабиринт.

Хенри знае през кои дни госпожа Фокс работи за Дружеството за спасение и през кои си е у дома; нейната програма е запечатана в съзнанието му, а според нея в понеделник тя е в почивка. Затова и избра днешния ден да дойде в Сейнт Джайлс — това е едно от местата, където тя би могла да прави своите обиколки. Потиска кашлицата, предизвикана от смрадта, и нагазва още по-надълбоко.

Само след няколко минути всякаква илюзия за почтеност изчезва; солидността и правите линии на Оксфорд Стрийт са невидими за окото и вече почти забравени, изтикани на заден план от кошмарния образ на упадъка — упадъка на самите улици, на порутените къщи от двете им страни, на плътта и духа на жалките им обитатели.

Наистина, казва си Хенри, тази част от града е като преддверие на ада, практически нещо като чакалня за екарисажа. Във вестниците пише, че тук се забелязва голямо подобрение в сравнение с петдесетте години на века, но как е възможно това да бъде истина? Той вече успя да забележи отрязана кучешка шава, гниеща в една канавка и червеите, плъзнали по оплезения ѝ език; видя полуголи деца, които се замеряха с камъни, а изпитите им лица бяха разкривени от ярост и злорадство; видя безброй привидения от неопределим пол, които го следяха през изпочупените прозорци — с хлътнали очи и плът, почти толкова сива, колкото и дрипите, в които бяха облечени. Смущаващо голям брой от тях като че ли живееш под земята — в приземни етажи, до които се стигаше по тъмни стълбища, подобни на кладенци, а понякога и по разнебитени дървени стълби. Мокро пране, изпоцапано със сажди, висеше по въжета, опънати между прозорците; тук-там по някой дрипав чаршаф се вееше на вятъра като знаме, чиито отличителни белези са избелели кафеникави петна от кръв.

Хенри Ракъм е тук с една-единствена цел — да промени нещо. Той не може да се намеси така, както прави госпожа Фокс, но все пак може да предизвика някаква промяна.

Само минути след появата му към него се насочва някаква грозна жена на средна възраст, може би дори по-млада, навлякла пищна рокля по модата от епохата на Регентството, която обаче е цялата изпъстрена

с кръпки. Тя не носи нито шапка, нито шал, а приветствената ѝ усмивка разкрива всички зъби, които са ѝ останали — може би е проститутка?

— Ще отделите ли няколко пенита за една нещастница, сър?

Значи е просякиня.

— За храна ли ти трябват? — пита Хенри, защото се бои да не го вземат за наивник. Копнее да прояви щедрост, но му се струва, че дъхът ѝ мирише на алкохол.

— Вий го казахте, сър. Да хапна нещо. Умирам от глад, от вчера нищичко не съм яла.

Очите ѝ грейват алчно, тя започва да кърши подпухналите си ръце.

— Ако искаш... — той се колебае, съпротивлява се срещу хищния ѝ поглед, който теши душата му както птица тлъст червей. — Да те заведе на едно място, където продават разни неща за ядене? Ще ти купя всичко, което поискаш.

— О, не, сър — възкликва тя, видимо възмутена. — Че къде ще иде доброто ми име? Аз държа на него, деца имам.

— Деца ли? — през ум не му е минало, че тя може да има деца — няма нищо общо със закръглените майки с гладки лица, които е свикнал да вижда в църквата.

— Пет дечица, сър — уверява го тя, протегнала ръце, сякаш всеки момент ще сграбчи ръкава му. — Пет; двечки са ми още съвсем бебета, и 'се реват, пък мъжът ми ги не трае, сър, щото трябва да си почива. Почва да ги бие, сър, както са си в креватчетата, докато млъкнат. Та си мисля, сър, щото сте мил човек, ако дадете някое пени, да си купя „Майчина отмора“ от аптекаря, от нея спят като ангелчета.

Хенри вече е пхнал ръка в джоба си, когато осъзнава ужаса на чутото.

— Но... но... трябва да убедиш мъжа си, че не бива да бие децата! — заявява той. — Може да се случи ужасно нещастие...

— Така е, сър, 'ма и той е толкоз капнал, нали се блъска по цял ден, иска да поспи през нощта, а бебетата са толкоз ревливи, нали ви казвам, едното млъкне, пък ревне другото — тежко е, сър, пък са ми шест.

— Шест ли? Нали току-що каза пет?

— Шест са, сър, ма едното е толкоз кротичко, се едно, че го няма.

Двамата изпадат в странна безизходица наред мръсната улица. Той стиска монетата в дланта си и се колебае. Тя облизва устни, страхува се да каже нещо повече, за да не отблъсне щедростта му.

— Децата не плачат от желание да причиняват неприятности — казва Хенри, който още се опитва да се пребори с представата как някой бие невинни дечица в леглата им. — Мъжът ти би трябвало да го знае. Плачат, ако са гладни или ако им е мъчно.

— Вий го казахте, сър — кима тя с готовност и се взира дълбоко в очите му. — Разбирате ме вий. Гладни са ами. И много, ама много им е мъчно.

Хенри въздъхва и прогонва подозренията си. Благотворителността е невъзможна без проява на доверие, или поне доброто желание да се поеме риск. Така да бъде, жената наскоро е пила нещо по-силно и се опитва посвоему да предизвика съчувствието му — и какво от това? Проявата на доброта няма да я поквари повече; пък и децата ѝ, колкото и да са на брой, не бива да страдат заради греховете ѝ.

— Ето — казва той, подава парите, а тя ги стиска в треперещата си ръка. — И гледай да ги похарчиш за ядене.

— Благодарим, сър, благодарим — грачи тя. — С таз малка монетка, дет' за вас е едно нищо, сър, купихте хубава вечеря на една нещастна вдовица и дечицата ѝ — само си помислете, сър!

Хенри се замисля, смръщил чело, а тя се шмугва в тъмната пролука между две къщи.

— Вдовица ли? — промърморва той, но жената е изчезнала.

В един свят, по-близък до идеалния, Хенри би имал на разположение няколко минути, за да обмисли тази среща и да прецени какво да прави по-нататък, защото го измъчва сблъсъкът на противоречиви чувства. Само че блясъкът на монетата е бил забелязан и от други обитатели на улицата — също толкова ясно, колкото биха видели фойерверк в небето над тях. От всеки ъгъл, от всяка дупка към него започват да се стичат дрипави човешки същества — очите им светят лукаво като на дребни хищници. Хенри продължава да върви напред, обзет от безпокойство, но същевременно и от странно безразсъдство. В кръвта му пулсира нещо, което превръща страха му в някакво съвсем различно усещане — чувство на повишена готовност, на необичайно единство между духа и тялото.

Първи до него стига някакъв подобен на невестулка човек, който куца невероятно силно. В едната си костелива ръка държи кожарски нож — високо, за да може Хенри да го види, но същевременно по начин, който намеква, че това е съвсем невинна вещ, все едно, че се кани да го върне някому. Според Хенри атмосферата е изпълнена не толкова с опасност, колкото с усещането, че се разиграва фарс.

— Давай парите — заявява дребосъкът със скърцащ глас и гримасничи като шимпанзе, без да престава да размахва острието на една ръка разстояние от гърдите на Хенри.

Хенри се взира в очите на нападателя. Човекът е с цяла глава по-нисък от него и сигурно наполовина по-лек.

— Бог да ти прости — изръмжава Ракъм и вдига юмруци, които по размер се доближават до ръбестия череп на нападателя. — Дано прости и на мен, защото ако направиш само още една крачка, кълна се, че ще те просна на земята.

Гъргорейки уплашено, дребосъкът започва да отстъпва, едва не се препъва в камък от настилката, обръща се и изчезва с куцукане. Няколко други обитатели на Сейнт Джайлс, които са се упътили към Ракъм, спират и също се оттеглят, решавайки, че той в крайна сметка не е такава лесна плячка, каквато изглеждаше.

Само един човек не се отказва; само един човек продължава да напредва към него. Това е хилава млада жена, облечена в нещо, което според Хенри е бяла нощница, наметнала върху нея черно мъжко палто, а за шал използва дантелено перде. Също като просякинята, и тя не носи шапка, но нежното ѝ лице е по-свежо, а косата ѝ — червена. Тя застава смело на пътя на Хенри и развързва небрежно шала си, разкривайки осеян с лунички гръден кош.

— Имате ръката ми за шилинг, сър — заявява тя, — и всяка друга част на тялото ми срещу два.

Ето на, каза го. Стои в сянката му и чака.

Най-неочаквано Хенри Ракъм бива обзет от пълно спокойствие, безплътна безметежност, каквато не е изпитвал и преди да потъне в сън без сънища. Това е моментът, от който се е боял и който е желал от толкова време — собственото му посвещаване в света на чувствените удоволствия, кръстосван от госпожа Фокс с достойнство и замах. Толкова често е виждал в представите си това момиче (или някое като него); и ето я сега тук, от плът и кръв. За свое облекчение той

установява, че тя изобщо не е никаква прелъстителна сирена, а истинско дете — дете с гурелясали очи и драскотина на бузата.

Колко се страхуваше, преди да събере смелост и да дойде тук днес, че добрите му намерения са обикновена измама, крехка илюзия, съхранена единствено от една географска случайност. Как го преследваше страхът, че ако Бог някога го благослови да има своя енория, при първата обиколка на бедняшките улици ще попадне на такова беззащитно същество като това, което се е изправило насреща му, и ще се възползва от него! Но ето я тук — проститутка, уличница, пропаднало създание, което току-що му даде недвусмислено разрешение да постъпи с нея, както пожелае. А какво желае той? Тя диша повърхностно, с леко разтворени устни, вдигнала очи към него, в очакване на неговото одобрение, без да съзнава, че вече му е дала безценен дар — възможност да прецени истинската си природа. Той вече знае — каквото и да желае, към каквото и да се стреми грешното му сърце, то не е тази малка купчина от жалка плът и кости.

— Частите на тялото ви не са ваши, та да ги продавате, госпожице — казва той кротко. — Те са свързани в едно цяло, а то принадлежи на Бога.

— Тая дупка принадлежи на всеки, който мож' да извади два шилинга — настоява тя.

Хенри трепва и бръква в джоба си.

— Ето — казва той и ѝ подава два шилинга. — И ще ви кажа какво искам в замяна.

Тя накланя шава встрани. Пламъче на безпокойство трепва и смущава мъртвешкия покой в очите ѝ.

— Искам от вас... — той замълчава, съзнавайки, че злото на този свят е прекалено неуправляемо, а той — лишен от моралното право да ѝ нареди: „Иди си и недей вече греши!“^[2] Вместо това полага усилие да се усмихне и да не изглежда толкова строг. — Това, което искам, е да приемете тези два шилинга като нещо, което вече не налага... — още докато думите излизат от устните му, озадаченото ѝ изражение му подсказва, че тя губи нишката на разговора. — Тъъ... искам да кажа, вместо това, което бихте сторили иначе, за да ги припечелите... — Тя продължава да го гледа смръщено, неразбиращо, прехапала със зъби долната си устна. — Това, което имам предвид... За Бога, госпожице, каквото и да искахте да сторите, не го правете занапред!

Тя незабавно се ухилва от ухо до ухо.

— Разбрано, сър! — и се отдалечава — с далеч по-видимо полюшване на долната част на тялото, отколкото той е забелязвал у почтените жени.

Междувременно Хенри е решил, че това му е достатъчно. Уморен е и копнее за сигурността и приличието, които царят в кабинета му на Горъм Плейс. Приливът на адреналин, който му позволи да се защити от подобния на невестулка дребосък, вече е спаднал, и странните примеси на вълнение които бяха останали като утайка след него вече не са възбуждащи, а просто го замайват.

С тежка стъпка той се отправя обратно към по-приличната част на града, където ще може да спре някой омнибус и да се заеме с предизвикателството да си изясни това, което научи днес. Но докато минава бързо през плетеницата от улички, хвърляйки бързи погледи в задънените улички и нишите с надеждата, че ще намери по-пряк изход от Сейнт Джайлс, той вижда... дали не се лъже? Да, това е просякинята, на която даде пари за храна — вдовицата с мъжа насилник и пет или шест деца.

Тя се е проснала на прага на някаква съборетина, полулегнала настрани, така че всеки може да я види, а полите ѝ се стелят по дузината мръсни каменни стъпала. Зад нея, по-навътре в стаята, се е облегнал мъж, чиято коса е черна и щръкнала като четката на коминочистач. Той е облечен с плетена жилетка и военна куртка, със син шал на врата и широки панталони, на които жената е облегнала глава. Двамата си поделят нова-новеничка бутилка алкохол, разменят си я и се наливат, обзети от задоволство.

Хенри спира като закован и зяпва сцената, която се разиграва под носа му, само на двайсетина крачки разстояние. Прекалено стъписан, за да приближи към мъжа и жената, прекалено вбесен, за да продължи, той не помръдва от мястото си, стиснал юмруци. Между глътките жената го забелязва, и като го познава незабавно, възкликва:

— Я виж, Дъг! Ето го нашия спасител!

Двамата започват да се превиват от смях, кашлят и плюят, устните им са влажни от алкохола.

Хенри стои, изгубил ума и дума, с пламнали страни, забил нокти в дланите си — толкова силно е стиснал юмруци.

— Кажи му да се разкара, Дъг — казва жената, очевидно решила, че този намръщен мухльо ѝ пречи да се наслаждава на пиенето. — Разкарай го оттук.

Грубиянинът прескача тромаво полите ѝ, едва не пада по стълбите и застава пред приятелката си.

— Еееей! — изревава той. Тъй като ревът няма никакъв пряк ефект върху натрапника, той се обръща гърбом и смъква рязко панталоните си оголвайки кокалестия си, бял задник пред стъписания поглед на Хенри. Отново се обръща, с усукани около глезените панталони, и преценява ефекта върху досадника. Какво друго да направи? Без да подозира, че Хенри е скован не толкова от страх, колкото от гледката на чужд пенис, той стисва въпросния отпуснат орган и започва да пръска урина наоколо.

Хенри Ракъм, който е на няколко ярда извън обхвата му, въпреки това отскача назад с вик на отвращение. Жената също изкрещява — доброто ѝ настроение отстъпва място на ярост, когато димящата течност опръсква полите ѝ.

— Намокри ме, гнусен глупак!

Само след миг двамата вече се бият, той я шамаросва с ожесточение по двете страни, тя го блъска и рита по краката. Той се опитва да я овладее, като затиска с крак полите ѝ, докато си вдига панталоните; но без каквото и да било колебание тя го халосва с бутилката джин — як удар с все сила, който го улучва право в кокалестото чело и човекът се търкулва надолу по стълбите.

— Божеее! — провиква се тя, докато алкохолът се излива в сребриста дъга на земята. Бутилката, останала като по чудо цяла, е закрепена отново на дъното си, и докато мъжът се гърчи в краката ѝ, притиснал ръка към окървавеното си чело, тя налапва гърлото на бутилката и започва да смуче с ожесточение останките.

Ужасната магия, приковала Хенри на място, най-сетне изгубва силата си и той успява да обърне гръб на първите бедняци, които е опознал отблизо, и да тръгне, залитайки, към дома.

Тази вечер, седнал в мюзикхол „Лъмли“, заобиколен от мъже с платнени каскети и беззъби жени, Уилям Ракъм се наслаждава на факта, че отново може да си позволи да се яви на такова място, без да

се опасява, че могат да го сбъркат с човек от по-долна категория. Сега, когато основите на богатството му укрепнаха, когато вече всички знаят, че е заел директорския пост (или поне всички, които държат да знаят „кой кой е“), почти не е възможно той да отиде някъде, без да чуе зад гърба си шепот: „Това е Уилям Ракъм“. Освен това сега, когато всяка негова дреха е от най-добро качество и ушита по последна мода, той може да бъде напълно спокоен, че дори простоватите хорица, които не биха могли да го разпознаят, могат да преценят, че той е заможен джентълмен — джентълмен, който за разнообразие проучва начина, по който се забавляват недотам заможните.

Разбира се, тази вечер тук той не е единственият изискан джентълмен, тръгнал по долнопробни заведения. Публиката в „Лъмли“ е пъстра смесица от простолюдие, подправено тук-там с по някой представител на доброто общество. Но на Уилям му е приятно да мисли, че се откроява и заради палтото си, гарнирано с боброва кожа, заради бежовия панталон и особено заради новия цилиндър — най-ниският в цялото заведение. (Не, не става дума за предишния нов цилиндър — това е новият му нов цилиндър — нима не виждате, че е по-къс?! Пък и не е купен от „Билингтън & Джой“ — изработен е в „Стейнфорт'с — шап кари за изискания вкус от 1732 година“, ако искате да знаете).

„Лъмли“ не е от заведенията, където на вратата поемат палтото и шапката ви. Това води до голямо потене сред доста навлечената публика, но поне така всички могат да сравняват тоалетите си. Въпреки това е трудно да се прецени колко лица от класата на Уилям присъстват тук тази вечер, тъй като залата е пълна, а всеки опит да се огледа тълпата бива възпрепятстван от дамските шапки, отрупани с пяна от дантели. Вечерта е доста напреднала и поради топлината, излъчвана от публиката и стотиците газени лампи, по-простите мъж свалят саката си и остават само по ризи, а жените си веят с евтини ветрила от хартия и тънки дъсчици.

На реда точно преди Уилям няма такива жени — жалко, защото той не би имал нищо против до него да достигне повей от някое ветрило. В крайна сметка той не е недосегаем за чувствата, изпитвани от по-нискостоящите; по челото му е избила пот, същата като тяхната, а под многото пластове дрехи тялото му се е спарило. Струйки пот се стичат до новоотгледаната му брада и предизвикват сърбеж, така че

той едва удържа да не започне да се чеше. Прекалено много хора са натъпкани в това заведение. Не можеше ли да върнат известна част?

Той е окачил новото си палто на облегалката на стола, а новият бастун е на коленете му, защото му е ясно колко привлекателна би била сребърната дръжка за някой крадец. Предпочита да стиска здраво и раираните ръкавици от кучешка кожа, дори когато ръкопляска, без да съзнава, че отстрани изглежда тъй, сякаш пребива до смърт някакъв безпомощен гризач.

Вляво от него седят Бодли и Ашуел. Те също са доста навлечени, макар и не толкова, колкото Ракъм, защото познават по-добре „Лъмли“. Те също са уверени, че се отличават от стадото на простолюдието — както са били леко поотегчени на Парнас, са си казали: „Защо да не снизходим долу и да видим какво става в «Лъмли»?“. И сега, след като са огледали програмата, те действително очакват с нетърпение Великия Флатели: „Сензацията на сензациите! Вълшебникът на газовите емисии! Чуйте го и ахнете от възторг! Италия скандализирана! Франция в нозете му! Човекът, който музицира с въздух от стомаха си!“.

Вече са успели да изслушат едно хубавичко, но старомодно закръглено момиче, което изпълняваше хумористични песни, после видяха и „лондонския дебют“ на „Мистър Епидермис“ — старец, радващ се на странната способност да събира кожата на оголения си торс на цели шепи, и да окачва на диплите тежки предмети с помощта на метални щипки. Вече е осем и четвърт, а Великият Флатели още не се е появил. Уилям и двамата му приятели се присъединяват към недоволното мърморене, което съпровожда усилията на един спретнат дребен човечец на сцената да възпроизвежда звуците на птици, преследвани, улавяни и разкъсвани от различни хищници.

— Давайте Флатели! — изревава един груб глас, което кара Уилям да си каже, че простите хора могат да бъдат много полезни в случаите, когато ти се иска да кажеш нещо неучтиво. Други недоволници се присъединяват към първия и имитаторът на животни изчезва, преследван от явната злонамереност на публиката.

Най-сетне, в девет и двадесет и пет, прославеният италианец излиза на сцената. Появата му е съпроводена от изблик на всеобщ възторг.

— Buona sera, Лондон! — излайва той, разтваря ръце, за да прегърне летящите във въздуха аплодисменти и ги притиска към гърдите си като невидими букети. Въпреки добре зализаните черни мустаци, той е подозрително висок за италианец, а когато ръкоплясканията затихват и той започва встъпителното си слово, континенталният му акцент звучи фалшиво за префинения слух на хора като Ашуел. (Евреин. Залагам колкото искате, евреин е — прошепва той на Уилям).

— Необиджайният ми 'струмент — пояснява Великият Флатели, — е тук зад мен. Нозя го навсякъде зъз зебе зи. — Публиката започва да се киска, когато той хвърля демонстративно поглед зад гърба си. — Няма нужда да духате в него, да го натизкате и опипвате... — Избухва кикот сред групичката хомосексуалисти някъде в дъното на залата. — Ама звукът е мноогу деликатен. Жа ви помоля да слушате мноогу, мноогу внимателну. Първата пиеса е крааазива стара английска песен. Казва се „Грийнслийвс“.

Флатели поставя пръст на устните си, за да помоли за пълна тишина, и се привежда напред. Асистент с невъзмутимо тържествена физиономия докарва на масичка с колелца голяма медна фуния за усиляване на звука. Избутва масичката така, че лъскавият накрайник на фунията почти докосва задника на изпълнителя. Следва финален елегантен жест, с който Флатели отмята полите на фрака си и започва да пърди.

В продължение на няколко минути добре познатата мелодия на „Грийнслийвс“ трепти във въздуха, неуверено, но точно, също както когато я изпълняват на гребен или (ако насилим малко фактите) на фагот. После се понася смях, първоначално потиснат, но след това се надига като бурна вълна, та Уилям и приятелите му, които не са близо до сцената, трябва да се привеждат напред, съсредоточено заслушани.

Когато часовниците отмерват десет, Агнес Ракъм е вече в леглото си, в къщата, където се е възцарила мъртвешка тишина. Не е необходимо да пита прислугата — знае, че съпругът ѝ още не се е върнал от града; проявява неестествено висока чувствителност към шума от отварянето и затварянето на всяка врата в къщата — понякога ѝ се струва, че долавя вибрациите, които минават по пода и оттам

нагоре по краката на леглото. Лежи на тъмно, в пълна тишина и мисли, просто си мисли.

В главата на Агнес, в черепа ѝ, на един-два инча зад лявото око, се е загнездил тумор с размерите на яйце от пъдпъдък. Тя няма представа, че той съществува. Туморът присъства съвсем невинно; гостоприемният ѝ череп му е направил място безропотно, защото такъв дребничък гостенин надали би могъл да създаде никакви проблеми. Туморът си спи там, мек, със съвършено овална форма. Никой никога няма да го открие. Има още двайсет години до зората на рентгеновата фотография, а що се отнася до доктор Кърлоу, каквито и части от тялото на Агнес да преглежда, той никога няма да почне да рови със скалпел в окото ѝ. Само вие и аз знаем за съществуването на тумора. Това е нашата малка тайна.

Агнес Ракъм също има своя малка тайна. Тя е самотна. В своята непроветрена стая с плътно спуснати завеси, сред гъстата невидима мъгла от парфюм и преработен от собствените ѝ дробове въздух, тя се задушава от самота. Когато си припомня изминалия ден, не може да се сети за нищо, което би послужило за храна на самотното ѝ сърце. Само лакомият ѝ стомах получава предостатъчно — дори повече, отколкото е полезно за него. На късната вечеря яде (дори преяде) сама, на ранната вечеря яде (пак прекалено много) сама, за закуска и следобеден чай не може и да помисли, защото я болеше жлъчката, обяда сподели с Уилям, но се чувстваше дори по-самотна, отколкото когато го нямаше — и пак яде прекалено много.

При това днешният ден не беше по-самотен от останалите; всеки ден от живота ѝ прилича на предшестващите. През дългите часове, докато шие и наблюдава през прозореца работата на градинаря, докато се чуди дали да си срещне косата сама или да повика Сара да свърши тази работа, тя копнее за истинско приятелство и страда поради липсата му. Доктор Кърлоу така и не е успял да диагностицира това нейно тайно страдание, въпреки че според нея то я поболява много повече от всякакви други лекарски находки. Какво би сторил лекарят, ако знаеше? Какво ли би ѝ предписал, за да облекчи мъката от нощите, които прекарва будна в леглото си, сама сред един студен свят, в който нито една жива душа не я обича?

О, разбира се, сънищата ѝ, когато най-сетне дойдат, я приемат в прегръдките си; но в безсънните часове, докато ги очаква, тя лежи

изоставена в огромното си легло, като дамата от Шалот — просната в тази ладия, два пъти по-голяма от необходимото, сред езеро от мрак.

Агнес няма нужда от любовник — нито от мъж, нито дори от жена. Тя не знае нищо за тялото си — нищо, абсолютно нищичко, и не желае да научава нищо. Самотата ѝ, колкото и болезнена да е, няма физически измерения; тя е навсякъде — във въздуха около нея, притиска мебелите, просмуква се в чаршафите на леглото ѝ. Ако само можеше да има някой до нея в това огромно, подобно на кораб легло, някой, който да я обича и да ѝ се доверява, когото тя самата да обича и комуто да вярва! Но такъв човек не съществува в целия свят. На милата Клара ѝ се плаща, за да се държи мило; когато привърши със задълженията си за деня, тя бързо се отправя към таванския етаж на заслужена почивка от грижите за госпожа Ракъм. Другите прислужници нямат много вземане-даване с Агнес; страхуват се от нея, а макар те да не подозират, и тя се бои малко от тях. За куче и дума не може да става; може би ще си вземе котенце, ако съществува някаква порода без нокти? Хенри, братът на Уилям, е много симпатичен (сега тя се опитва да открие хора, които биха могли да ѝ станат приятели, не да споделят леглото ѝ), но е прекалено сериозен; Агнес обича да мисли за приятни неща, не за световните проблеми. Що се отнася до Уилям, той винаги е изгубил доверието ѝ. Каквото и да стори занапред, каквото и богатство да натрупа за нея, колкото и благовъзпитано да се държи с нея на обяд, и да ѝ разрешава да си купува колкото и каквито си иска рокли, шапки и обувки, колкото и да се старае да получи прошка от нея, тя никога не може да му прости. Хората казват, че който се храни на една маса с дявола, трябва да си вземе дълга лъжица — когато се храни на една маса със съпруга си, лъжицата на Агнес Ракъм е дълга колкото гребло.

След като явно няма никаква надежда да срещне приятели, докато е будна, какво толкова странно има в това, че Агнес предпочита компанията на монахините, които среща в сънищата си? Те я посрещат дружелюбно и се грижат за нея, и не искат друго възнаграждение, освен радостта да я видят отново усмихната. Особено една от тях, с такова прелестно, мило лице... Но посещенията на Агнес в Манастира на Здравето винаги приключват толкова бързо — ограничени са в рамките на малкото часове, които прекарва в сън. Пътуването с влака към манастира понякога отнема цяла вечност, почти целия сън, и за

монахините остава ужасно малко време — само няколко минути преди събуждане. В други нощи пътуването като че ли не отнема почти никакво време — като че ли свръхбърз локомотив теши вагоните през местности, от които се виждат само зелени петна — и тя бива обгърната от грижите на светите сестри още преди сълзите ѝ да са попили във възглавницата. Но в такива нощи сигурно обратният път е по-дълъг, защото на сутринта вече е забравила всичко.

Агнес е убедена, че такова нещо като сън не съществува. Според нейната философия има събития, които ти се случват, докато си буден, и други, които ти се случват, докато спиш. Тя съзнава, че някои хора — предимно мъже — имат много смътни представи за това, което се случва, когато очите на човек са затворени и в леглото няма движение, но тя самата не храни никакви съмнения. Ако отхвърли това, което ѝ се случва през нощта, като нереално, това би означавало да предполага, че има фантазия, а тя съзнава инстинктивно, че е лишена от творчески импулс. Да създаваш нещо от нищо — нали само Бог може да стори това! Колко типично е за мъжете, с тяхната чудовищна самовлюбеност и склонност към безсрамно богохулство, да не приемат това! Колко типично е за тях да се отричат от половината си живот с твърдението, че той не съществува, че това са само фантасмагории!

Според Агнес разликата между мъжете и жените е най-явна в романите, които пишат. Мъжете винаги се преструват, че са измислили всичко написано, че всички герои на романа са марионетки, плод на собственото им въображение, но Агнес съзнава, че писателят не е измислил нищо. Той просто е скърпил много различни истини, събирайки ги от вестници, разпитвайки истински, живи войници, продавачи, затворници или умиращи млади момичета — в зависимост от изискванията на романа му. Докато жените-писателки са по-честни. „Драги читателю, казват те, ето какво се случи с мен“.

По тази причина Агнес определено предпочита книгите, писани от дами. Получава всяка седмица „Лъндън Джърнъл“ и „Лежър Ауър“, в които попада на нови и нови постъпления, излезли изпод перото на Клемънтайн Монтегю, госпожа Олифант, Пиърс Еган (въпреки името не може да е мъж, нали?), госпожа Хариет Луис, и много други. Като специален подарък, от пътуващата библиотека на Мууди ѝ носят подвързани в отделни томове целите произведения на госпожа Ридъл и

на Илайза Лин Линтън, така че да може да прочете цялата история наведнъж, а не в подлистници.

Дори в случаите, когато Агнес не е на легло, романите са истинска благословия — защото въвеждат в живота ѝ толкова много благородни и привлекателни човешки същества, а трябва да се признае, че реалният свят е доста пестелив откъм подобни личности. Агнес е установила, че симпатичната героиня на романа върши почти същата работа като приятелката от плът и кръв. (И колко отблъскващ е този израз „от плът и кръв“, ако се замисли човек!).

Напоследък Агнес Ракъм няма много време за четене. Времето, прекарано в будно състояние, е изпълнено с подготовката ѝ за Сезона. Тя е почти постоянно в плен на шевната си машина, която бълва рокля след рокля, или прелиства модни журналы в търсене на модели. Километри плат са минали под иглата ѝ; и още километри трябва да бъдат обработени. Девет напълно готови рокли висят на закачалки в будоара ѝ; десетата, все още недовършена, е облечена на манекена и стои в мрака на спалнята ѝ.

Разбира се, десет рокли са крайно недостатъчни. Докъде ли се простира искреността на Уилям, когато твърди, че не възразява тя да си поръча при шивачката „толкова рокли, колкото иска“. Какъв брой има предвид? Има ли някаква представа колко ще му струва тази поръчка, ако тя приеме буквално думите му? Тя тръпне от ужас, че може да се наложи да водят същите разговори, каквито водеха доскоро — Уилям, раздразнителен, не проявяващ разбиране към нуждите на нейния пол, потискащ с усилие нетърпимостта и неодобрението си, тя самата постоянно със сълзи на очи.

Колко жалко, че тя не може да стори това, което вършат точно сега много дами, разполагащи с шевни машини — да промени модела на роклите, които е носела през предишните сезони, но така, че никой да не може да ги разпознае. Един следобед, точно на Нова година, в пристъп на умопомрачение, тя успя да развали най-хубавите си рокли. Спомня си съвсем ясно (странно наистина, какви неща помни човек и какви забравя!) текста, който имаше такова фатално въздействие: „*Не бива да изхвърляте останките от платове и демодирани завеси. Можете без усилие да ги превърнете в повод за приятно прекарване на времето за Вас и Вашите деца!*“. В простички схеми и инструкции се поясняваше как от тези материали могат да се направят триизмерни

фигурки на екзотични птици, които изглеждали като живи — „ушиването на една такава фигурка отнема четвърт час“.

Тогава Агнес бе обзета от неудържима мания. Споменът за силата на тази страст я плаши до ден-дневен. В къщата нямаше никакви останки от плат, но желанието да моделира екзотични птици от парчета плат я изгаряше като треска. Въпреки отчаяните молби на Клара, която настояваше, че мадам може още утре да получи цял куп парцали от „Уайтли'с“ в Бейзуотър, мисълта да чака дори само още минута ѝ се струваше непоносима. Затова се нахвърли върху „старите“ си рокли — настоявайки, че вече никога няма да ги носи — и ги нарязва на парчета с шивашката си ножица. На свечеряване подът на стаята беше отрупан с разпокъсани бални рокли и корсети; произведени бяха дузини екзотични птици; меки, кадифени, с отпуснати телца, сякаш бяха болни; твърди, стегнати птици, направени от колосани фустии; бели дантелени птици, които потрепваха от въздушното течение, докато Агнес натискаше ожесточено педала на шевната машина. Странно как някои от роклите ѝ се разпаднаха почти незабавно, сякаш ножицата ги спукваше като мехур, а други съхраниха формата си, само бяха... обезобразени. Тъкмо към тях Агнес прибягваше отново и отново, за да прави нови и нови птици.

— Трябва да съм била луда — въздъхва Агнес във възглавницата си.

Клепачите ѝ трепват в мрака и се затварят. Някъде наблизо се чува локомотивна свирка. Слънцето изгрява — не постепенно, както му е обичаят, а само за секунди, както светва газен фенер. Широкият свят засиява в сини и зелени цветове — цветовете на пътешествията, и всичко неприятно изчезва.

Извън спалнята на Агнес, в това, което мъжете и историците наричат „реален свят“, нощта още не е приключила. В по-бедните квартали бакалите, сиренарите и месарите още не са затворили магазинчетата си; разчитат на клиентелата от продавачи на кибрит, цветарки и уличници, които идват да се възнаградят за дългите часове, прекарани навън, на студа. Идват и просячета, които молят за непродаваеми остатъци от шунка и месо, за да ги занесат у дома, да

има какво да хапне татко. Що се отнася до татковците, за тях безброй кръчми работят до зори.

Именно по улиците на този „реален“ свят — недалеч от мюзикхола „Лъмли“ — вървят, крачат и залитат трима заможни и леко подпийнали джентълмени, господата Бодли, Ашуел и Ракъм. Те почти не забелязват тъмнината, студа и ситния дъждец, освен когато се дразнят, че репликите им, изказвани на доста висок глас, нямат достатъчно добро ехо.

— Caput mortuum!^[3] — крещи Бодли, решил да прибегне до старите ученически обиди.

— Плазмодий! — отвърща незабавно Ашуел.

— Тъп глухар! — реве Бодли.

— О, съвършено находище на ушна кал! — съска Ашуел. — Това беше „Дъщерята на миньора“, и нищо не може да ме убеди в обратното!

— Беше „Не плачи, красива невесто“, или аз съм антихрист! Да изпълня ли припева в твоя чест, идиот такъв?

— Какво значение би имало това, нещастнико? Нали трябва да го изпълниш като Флатели, за да ме убедиш?

Уилям Ракъм не се е включил в спора, засега се задоволява да наблюдава отстрани.

— А какво мислиш ти, Бил? — пита Бодли.

Ракъм се мръщи раздразнително; толкова държеше да се изфука тази вечер с новия си бастун, че остави чадъра си у дома, а сега започва да вали сериозно.

— Един Бог знае — свива той рамене. — Цялата история беше проклет провал. Почти нищо не можах да чуя. Сцената на „Лъмли“ не е подходяща за такова нещо. Трябва да е в някоя по-малка зала, в по-интимна обстановка. А и публиката трябва да е от хора, които да се държат по-възпитано.

Бодли се плесва с длан по челото и залита назад.

— Лорд Ракъм се произнесе! — заявява той. — Треперете, импресарии!

— Например в църква — предлага Ашуел. — Подходящо място за Великия Флатели, а, Бил? Малко посетители, всички се държат прилично, чудесна акустика...

Уилям плюе в канавката, чието подгизнало съдържание се е раздвижило от дъжда.

— Радвам се, че поне на *вас двамата* може да се угоди толкова лесно. Според мен тази вечер бяхме измамени по възмутителен начин. Помислете си за бедните хорица, които пък съвсем не могат да си позволят да хвърлят пари за такава... прехвалена измишльотина.

— Чуваш ли, Ашуел? Не бива да забравяме бедняците!

— Трепят се цяла седмица, за да чуят една качествена пръдня, а какво им се предлага?

— Прекарват ги отвсякъде!

— Аз си отивам — обявява Ракъм, и започва да се взира през осветените от газените фенери дъждовни струи, с надеждата да види свободен файтон.

— О, не, Бил, не ни оставяй самиички!

— Не, да му се не види, отивам си. Студено е и вали.

— Има достатъчно топли и сухи места, където може да се приюти човек, нали, Ашуел?

— По-скоро топли и влажни, хе, хе, хе.

Обзет от вдъхновение, Бодли разкопчава палтото си и започва да рови из вътрешните джобове.

— Всъщност по една случайност разполагам... потърпете малко, докато се ровя, приятели... — той измъква някаква смачкана книжка с размерите на евтино издание на Новия Завет, и го размахва в светлината на фенерите. — Ново-новеничко издание на „Повече забавления в Лондон“. Съставяно е в продължение на цяла година, без пестене на разходите, всички лъжи в него гарантирано отговарят на истината, всички девизи са гарантирано недокоснати. Проучвал съм го ста... старателно. Някои от заведенията са вдигнали категорията от предишното издание. Особено едно... — той започва да прелиства вече изтритите от прелистване страници. — А, да! Ето го — заведението на госпожа Кастауей. На Силвър Стрийт.

— Кажи-речи на един хвърлей разстояние! — пояснява Ашуел.

— Шугър — заявява Бодли. — Това е името на момичето. Шугър. Думите са бедни, за да опишат талантите ѝ, така пише тук. Лукс на цената на посредствена стока. Истинско съкровище. И така нататък, все в този дух. Справочникът присъжда на заведението четири звезди.

— Четири звезди! Предлагам да потеглим незабавно! — Ашуел се завърта на пета и започва да размахва бастуна си. — Файтон! Файтон! Трябва ни файтон!

За момент Уилям усеща как кръвта се смразява в жилите му, защото решава, че Шугър го е измамила и продължава да упражнява занаята си като преди. Но после си припомня какъв каталог на лъжи е всъщност този справочник. Тази Шугър, която описват на страниците му, изобщо не е истинската, която познава той.

Докато Бодли и Ашуел залитат напред-назад в дъжда и подвикват напевно: „Файтон!“ и „Шугър!“ с глупашки гласове, Уилям си я представя така, както изглеждаше, когато я видя за последен път — само преди три дни. Припомня си изражението ѝ, когато той реши да не я държи повече в неведение. „Казвам се Ракъм, бе казал той. Собственик на заводите Ракъм“. И защо да не ѝ каже?

Когато вече разкри тайната, и се наслади до насита на изненадата и възторга на Шугър, му се прииска да имаше още тайни за разкриване, за да постигне още много пъти същия ефект. Като предположи, че щастието ѝ се струва като сън, той реши да го закотви по-здраво в действителността, като ѝ заяви, че може да има всеки парфюм, сапун и козметичен препарат, който пожелае. На което тя отвърна, естествено, с молба за каталога на фирмата „Ракъм“.

— Файтон! Файтон! — продължава да крещи Ашуел. — Хайде, смели другари, да опитаме щастието си там, зад ъгъла!

— Полека, Ашуел — предупреждава го Уилям. — Минавало ли ти е през ума, че тъкмо момичето, което имаш предвид, може да не е на разположение?

— Дявол да го вземе, Бил; къде е твоят авантюризъм? Нека си опитаме щастието!

— Всички ли?

— Трима мъже — три дупки; сметката е точна!

Уилям се усмихва и поклаща глава.

— Приятели — казва той и се покланя с присмехулна тържественост.

— Желая ви успех в търсенето на тази... как ѝ беше името? — Шугър. Съжалявам, че съм прекалено уморен, за да ви правя компания. Когато се видим следващия път, ще ми разкажете за нея.

— Съгласни! — изревава Бодли. — *Au revoir!* — и потегля, залитайки, облегат на ръката на Ашуел, без да престава да пее: — Напред към госпожа Кастауей! Напред към госпожа Кастауей!

— *Au revoir!* — подвиква Уилям подир тях, но те вече са изчезнали.

Ситният дъждец вече не е ситен; тежки капки плискат по палтото му и заплашват да го превърнат в подгизнал тежък товар, а все още отникъде не се е появил файтон. Но колкото и да е странно, раздразнителността му минава сега, когато вече е сам. Бодли и Ашуел, които винаги са му действали като ефикасен тоник в миналото, тази вечер имаха по-скоро ефекта на доза рибено масло. Колко досадно е да си трезвен в накуасена компания! Може би трябваше да пийне повече, но да му се не види, нали не искаше да... Защо да изпие половин дузина чаши, когато две са достатъчни, за да затоплят стомаха? И защо да прелита от жена на жена, ако една е напълно достатъчна да задоволи напрежението в слабините? Да не би пък да е почнал да остарява?

— Чадър ли ви трябва, добри ми господине?

До него се разнася женски глас. Той се обръща рязко и застава лице в лице с нея — тя е млада, бедно облечена, с хубавки кафяви очи, добре оформени вежди, макар и с прекалено едра челюст — казано накратко, става за чукане. Тя се крие от дъжда под изпокъсан чадър, но в ръката си стиска друг, много по-солиден на вид, който е все още свит.

— Така ми се струва — отвърща Ракъм. — Я да видим какво предлагаш.

— Само един ми остана, добри ми господине — казва тя и подбелва очи в упрек към атмосферните условия, сякаш иска да каже: „Имах дузини, но ми ги изкупиха“.

Уилям оглежда чадъра, проверява дали не е много тежък, плъзва облечен в ръкавица пръст по дръжката от слонова кост, взира се в коравите му черни дипли.

— Хубав чадър — мърмори той. — И според надписа принадлежи, ако не ме лъжат очите, на някой си господин Джайлс Гордън. Странно наистина, че го е изхвърлил. Знаете ли, госпожице, господинът живее тук, съвсем наблизо, защо да не го попитаме добра работа ли му е вършил този чадър?

Момичето прехапва устни. Красивите вежди са тревожно свити.

— Моля ви, сър — започва да хленчи тя. — Тате ми го даде. Не ща да влизам в беля! Аз иначе таквиз работи не правя, ама чадърът като ми изпадна, и аз... — тя прави безпомощен жест, явно разчитайки, че той ще разбере икономическия принцип — един чадър от висока класа струва повече от една жена от нисшите класи.

За момент и двамата се чудят какво да правят. Тя притиска свободната си ръка към гърдите — жестът може да се тълкува и като израз на уплаха, и като намек.

Тогава Уилям казва сухо:

— Дръж — и ѝ подава няколко монети — по-малко, отколкото струва чадърът, но повече, отколкото тя би се осмелила да поиска, ако продаваше тялото си. — Ти си прекалено мило момиче, за да отидеш в затвора.

— Благодаря ви, сър — възкликва тя и потъва в най-близката тъмна уличка.

Уилям се мръщи, защото не е убеден дали е постъпил правилно. Точно тогава, в идеално неподходящия момент, се появява в целия си блясък един файтон, който прави покупката на чадъра безсмислена. Пък и не му се иска в къщата му да се търкаля чужд чадър. С известно съжаление той хвърля чадъра на земята; онова момиче може отново да го намери, ако пък не го намери... е, по тези улици нищо не отива нахалост.

— Къде да карам, шефе? — подвиква файтонджията.

„У дома“, казва си Ракъм, стисва здраво страничната дръжка и се измъква от уличната кал.

[1] По името на Фенианското общество (или братство) — тайна революционна организация, основана 1858 г., чиято цел била извоюването на държавна самостоятелност за Ирландия. — Бел.прев. ↑

[2] Йоан 8:11 — Бел.прев. ↑

[3] Caput mortuum (лат.) — Мъртвешка глава. — Бел.прев. ↑

ЕДИНАЙСЕТ

Челото на Шугър се отпуска с глухо тупване върху изписаните листа. Намираме се в дома на госпожа Кастауей, половин час след полунощ. Цари задушлива тишина, носи се мирис на гаснеща жарава и лой за свещи. Сплетената маса на собствената ѝ коса едва не я задушава, когато тя се буди със стреснато ахване.

Надигайки се от писалището си, Шугър примигва. Трудно ѝ е да повярва, че може да е заспала, след като само преди миг разсъждаваше усилено коя дума да употреби. Страницата, на която е отпуснала тавата си, е размазана, буквите блестят, защото мастилото е още мокро. Тя отива, препъвайки се, към леглото, и оглежда лицето си в огледалото. По бледата кожа на челото ѝ са се отпечатали мънички, неразбираеми, лилави мастилени букви.

— Да му се не види — казва тя.

Само след минути вече е в леглото и преглежда това, което е написала. В романа ѝ се появява нов герой, сполетян от съдбата на всички останали.

„Моля те! — хленчеше той, дърпайки безсилно копринените въжета, с които бе привързан към колоните на балдахина. — Пусни ме! Аз не съм кой да е! — молбите му бяха все от този род. Не му обръщах внимание, заета с камата и точилото.

— Кажете ми сега, високопоставени господине — казах найсетне. — В коя част на тялото ви предпочитате да вкарам острието?

Мъжът не отговори, само лицето му доби ужасяващ сив цвят.

— Изобилието на възможности ви отне дар-слово — предположих аз. — Но това не бива да ви притеснява, аз ще ви ги опиша всичките, както и несравнимото им въздействие...”

Шугър се мръщи, нагъвайки обърнатия наопаки текст на челото си. Има чувството, че нещо липсва тук, но какво ли е то? Дълга

поредица мъж са я вдъхновили за полети на фантазията, отличаващи се с готическа жестокост в досегашния ръкопис; тя ги обричаше на ужасна съдба, обзета от неподправена наслада. Но тази вечер, с последната жертва, ѝ липсва необходимата искра злина, която озарява прозата ѝ. Изправена пред възможността да пролее кръвта му, тя чува непознат, изкусителен глас в съзнанието си, който ѝ казва: „О, за Бога, остави нещастния глупак да си живее“.

„Ставаш мекушава, упреква се тя. Хайде, забий острието дълбоко в гърлото му, в корема, в задника, чак до дръжката“.

Тя се прозява и се протяга под топлите, чисти завивки. Вече дни наред спи сама; леглото не мирише на чужди тела, само на нейното. Както винаги, леглото е застлано с половин дузина чисти чаршафи, като под всеки от тях е пъхнато навосъчено платно, така че, ако единият се изцапа, тя само го дръпва и отдолу остава чистият. Преди Уилям Ракъм да се появи в живота ѝ, тези слоеве се сваляха с досадна монотонност. Сега понякога в продължение на дни и шестте чаршафа си остават на леглото. Кристофър, който всяка сутрин се качва до горния етаж, за да събере мръсните чаршафи, не намира нищо пред нейната врата.

Истински лукс.

Шугър се сгущва по-надълбоко под завивките, върху гърдите ѝ тежи ръкописът. Всъщност той представлява една раздърпана купчина от различни по размер листове, натъпкани в една картонена папка, върху която има написани много заглавия, и всички те са задраскани. Под изподраскания мастилен списък е оцелял незадраскан само един ред: „от Шугър“.

Романът ѝ представлява хроника на живота на една млада проститутка с дълга до кръста червеникава коса и лешникови очи, която работи в един и същ публичен дом със собствената си майка — строга жена на име госпожа Джетисън. Като изключим някои полети на фантазията — като убийствата например — това е историята на собствения ѝ живот, или поне на неговото начало в Чърч Лейн. Това е историята на едно голо, разплакано дете, свито на кълбо под изцапвания с кръв чаршаф, което проклина вселената. Това е разказ за прегръдки, изпълнени с омраза и целувки, подправени с отвращение, за заучено покорство и таен копнеж за мъст. Романът представлява списък на мъже—грубияни, блъскаща се редица от човешки отпадъци, мръсни,

вмирисани на джин, на бира, на уиски, пъпчиви, с мръсни нокти, лигави устни, кривогледи, сенилни, кльощави като скелети или тлъсти, с къси крака и космати задници, с чудовищни пениси — и всички те чакат своя ред, за да изтръгнат и последното късче невинност и да го разкъсат.

Дали в този роман има положителни обрати на съдбата? Не, няма. Положителният обрат, нещо като появата на Уилям Ракъм, би развалил всичко. Героинята трябва да среща само бедност и унижения; тя не бива да се пренесе да живее от Чърч Лейн на Силвър Стрийт, и нито един мъж няма никога да ѝ предложи нито едно от нещата, които иска — особено пък спасение и по-добър живот. В противен случай този роман, замислен като вик на неутолима ярост, рискува да се превърне в някой от ненавижданите от нея романтични истории, където се срещат думите „Читателю, аз станах негова жена“.

Не, едно е сигурно — нейният роман не бива да има щастлив край. Героинята си отмъщава на мъжете, които ненавижда; но светът си остава територия на мъжете и такова отмъщение няма да бъде прието. Затова и краят на романа е едно от малкото неща, които Шугър е измислила предварително — а именно, героинята умира. Тя приема този край като нещо неизбежно, и е уверена, че и читателите ще реагират по същия начин.

Читателите ли? Но разбира се! Тя е твърдо решена да предаде ръкописа за издаване веднага след като го завърши. Но нима на този свят ще се намери някой, който да го издаде, ще възразите вие, или някой, който да го чете? Шугър не знае, но е уверена, че романът има шанс. След като бива издавана порнографска литература без всякаква художествена стойност, издават се и почтени романи, които призовават към социални реформи (та нали само преди няколко години Уилки Колинс написа роман, озаглавен „Новата Магдалена“ — безцветна, жалка история, в която една проститутка на име Мърси Мерик се надява да получи опрощение... Книга, която човек би трябвало да хвърли към стената от яд, но нейният успех доказва, че публиката е склонна да чете за жени, които са видели повече от един penis през живота си...). Да, сигурно някъде по света има открити съзнания, които жадуват да научат неподправената истина — особено в по-напредничавото и толерантно бъдеще, което е непосредствено предстоящо. Да, може би тя ще успее дори да се издържа с писане:

няколкостотин верни читатели ще ѝ бъдат достатъчни; тя не е алчна за успех като този на Рода Бругън.

Тя изсумтява, стряска се и отново се разбужда. Ръкописът се е хлъзнал от гърдите ѝ и страниците са се разпилели по завивката. Най-отгоре е първа страница.

На нея пише:

„Всички мъже са еднакви. Ако има нещо, което съм научила, откакто съм на тази земя, то е именно това. Всички мъже са еднакви.

Как мога да съм толкова уверена в това? Нали не съм опознала всички представители на мъжкия пол? Напротив, драги читателю, може би случаят е именно такъв!

Името ми е Шугър...”

Шугър спи.

Хенри Ракъм изважда от хартията червените сърца, кафеникавите дробове и бледорозовите пилешки шийки, които е купил от продавача на храна за животни, и хвърля няколко късчета на пода на кухнята. Котката му скача веднага върху тях, захваща месото, гладкият ѝ гръб се нагърчва в конвулсии от усилие, когато гълта. Преди време Хенри би я упрекнал от страх, че животното ще повърне; сега само я наблюдава, примирен с лакомото лице на природата. Той знае, че само след няколко минути котката вече ще лежи пред камината, спокойна и невинна като луната. Ще мърка, когато той я погали и ще близне ръката му, която — макар да я е измил — още излъчва миризмата на получения от нея дар — къс кърваво месо.

Какво можа да научи човек от котките? — пита се Хенри. Може би това, че всяко същество може да бъде мило и миролюбиво — когато не е гладно.

Но как тогава да обясним безчинствата на тези, които имат какво да ядат? Може би те страдат от по-различен глад. Може би жадуват за доброта, за уважение, за Божията милост. Нахранете с това тези вълци, и те ще легнат редом с агнетата.

Хенри крачи из дневната безшумно, обут в дебели вълнени чорапи, после коленичи пред камината. И наистина, веднага щом подклажда огъня, котката идва при него — мърка и е готова за сън. Изведнъж в паметта му изплува, както често му се случва, споменът за първата му среща с госпожа Фокс — или поне за първия път, когато осъзна присъствието ѝ. Колкото и невероятно да му се струва да не е забелязал жена с нейната красота, тя твърди, че Хенри посещавал същата църква в продължение на седмици преди случая, който той помни толкова ясно.

Беше през август 1872 година. Тя озари с нова, ярка светлина това, което представляваше дотогава Обществото за молитви и обсъждания в Северен Кенсингтън. Беше като отговор на молитвите му, защото той винаги бе таил в сърцето си убеждението, че Христос никога не е очаквал от християнството чак такава йезуитщина, каквато се проповядваше от Обществото за молитви.

Тревър Маклийш бе този, който предизвика проявата ѝ през онзи августовски ден. Бакалавър на науките, винаги в крак с последните тенденции, той заяви своето несъгласие с начина, по който се получаваше Свето причастие.

— Доказано е безспорно — заяви той, — че болестите могат да се предават от човек на човек при ползване на общи прибори и особено съдове за пиене.

Маклийш настоя за въвеждане на нова процедура, при която причастieto да се приема от отделни чашки за всеки човек. Някой попита дали избърсването на ръба на потира не е достатъчно за премахването на микробите, но Маклийш настоя, че микробите са устойчиви срещу подобни мерки.

Всъщност Маклийш представи пред Обществото петиция по въпроса, адресирана до архиепископа на Кентърбъри, под която липсваха само подписите. Хенри обмисляше мрачно дали да положи подписа си, убеден, че цялата история е смехотворна, но не му стигаше кураж да го каже, защото се боеше, че ще бъде обвинен в католически примитивизъм. Тогава стана една млада дама, членуваща отскоро в Обществото, и каза:

— Наистина, господа, това е дребнаво заяждане, отхвърлено от Библията.

Лицето на Маклийш се измени, когато по настояване на госпожа Фокс всички отвориха Библиите си на Евангелие от Лука, глава 11, стихове 37–41, и тя прочете на глас съответните редове, без някой да я подканя, подчертавайки особено следните:

„И когато Той говореше, един фарисеин го помоли да обядва у него. Той отиде и седна на трапезата.

А фарисеинът се почуди, като видя, че Той не си уми ръцете пред обема.

Но Господ му рече: сега вие, фарисеите, измивате чашата и паницата отвън, а пък вътрешността ви е пълна с грабеж и лукавство.

Безумници, не Същият ли, Който сътвори външното, сътвори и вътрешното?

Но давайте милостиня според силите си; тогава всичко у вас ще бъде чисто.“

Да види как Маклийш си прибира петицията с лице, червено като цвекло, беше голямо удоволствие; да забележи присъствието на госпожа Фокс бе висша наслада. Това, че лице от другия пол, при това допълнително възпрепятствано по пътя на духовното израстване от забележителната си красота, може да познава така добре Библията, му се стори равносилно на чудо. Хенри закопня да я чуе отново как говори. И до ден-днешен обича да я слуша.

Следващия път, когато Уилям отива при Шугър, той носи със себе си две издания, които ѝ е обещал при последната им среща.

— О, ти си се сетил! — ахва тя и се сгушва в него като котенце. Облечена е като за излизане, в тъмносиня и черна коприна, всеки косъм в прическата ѝ е на мястото си, всяка гънка на роклята пада точно както трябва. Меките ѝ ръкави шумолят нежно, когато тя обвива с ръце кръста му, косата ѝ ухае и е леко влажна.

Той хвърля поглед над рамото ѝ и отбелязва, че спалнята ѝ е подредена безукорно — тя винаги я поддържа в такъв ред за него. По тапетите се виждат по-бледи правоъгълници незацапана от тютюнев

дим хартия — местата, където висяха онези жалки порнографски гравюри, и въпреки че те изчезнаха още преди месеци, отсъствието им винаги предизвиква у него приятна тръпка, защото Шугър ги махна, за да му достави удоволствие. Как бе казала тя? А, да: „Отсега нататък тази стая е само твоя и моя!“. Златен език има тя, във всяко отношение.

Той стисва кокалестите ѝ рамене и я побутва нежно назад, на ръка разстояние. Тя му се усмихва, два пъти по-красива от последния път, когато я видя. Виждал я е вече десетки пъти, и всеки път му се струва, че споменът от предния е замъглен, че едва сега вижда ярката светлина на истината! Устните ѝ са по-плътни, носят ѝ — по-свършен, очите — по-бистри, а сред златистите косъмчета на веждите ѝ има и някои по-тъмночервени (как е възможно да не го е забелязал преди?).

— Разбира се, че се сетих — усмихва ѝ се той в отговор. — Божичко, ти наистина си очарователно същество.

Тя свежда лице и се изчервява. Да, той е готов да се закълне, че се изчервява — а никой не може да се изчерви престорено. Явно е, че е искрено поласкана.

— Кое искаш първо? — пита той и вдига пред очите ѝ обещаните памфлети.

— Което предпочиташ — отвърща тя и отстъпва назад, към леглото.

Той ѝ подава екземпляр от току-що излязлата книга на господата Филип Бодли и Едуард Ашуел, „За ползата от молитвата“, и ѝ обяснява, че това томче вече е предизвикало сензация, най-вече сред многобройните свещеници, с които Бодли, син на епископ Бодли, е провеждал своите „неофициални“ разговори. Вече имало множество заплахи за обвинения в клевета, но тъй като в книгата били цитирани само инициали и географски наименования (достопочтеният Х. от Степни: „Така и не можах да разбера защо Господ счита за необходимо да страдам от лумбаго“), обвиненията вероятно щели да пропаднат. Седнала на крайчеца на леглото, Шугър прелиства тънката книжка и набързо преценява стойността ѝ. Тя отлично познава мъже като Бодли и Ашуел. Те говорят на висок глас, непрекъснато се кискат и твърдят, че искат да обезчестяват девственици, докато дълбоко в себе си копнеят да притиснат глава към щедрата гръд на някоя тлъста матрона.

(Ако, по приблизителна преценка, 2 500 000 деца на Британските острови се молят ежедневно за здравето на мама и татко, бихме могли да заключим, съдейки по процента на смъртността, че тези които се обръщат с молитва към Всевишния, би трябвало да предприемат други мерки, за да опазят родителите си.)

О, да, тя отлично познава този тип мъже. Те са винаги полупияни, половинчата ерекция, напъват се до безкрайност, не могат да свършат, но и не искат да се откажат. А сега може би трябва да изрази възторг от произведението им? Шугър прехвърля с помощта на забележителната си памет всичко, което ѝ е разказвал Уилям за тях, за приятелите от отиващата си младост. Дали пък да не рискува?

Тя се усмихва.

— Каква пълна... — хвърля поглед към лицето му и решава да поеме риска — детинщина.

За миг Уилям смръщва чело; колебае се на ръба на неодобрението, може би дори на гнева. После обаче си позволява да се наслади на собственото си превъзходство над приятелите си, на раздражението си от инфантилните им безчинства. Въздухът между него и Шугър трепти, изпълнен със сладостта на любовната хармония.

— Да — казва той, като че ли учуден. — Нали?

Тя се наглася по-удобно на леглото, подпира лакът на дюшека така, че бедрото ѝ се очертава под диплите на фустите.

— Дали не е заради това, че нямат никакво по-смислено занимание, как мислиш?

— Наистина нямат — потвърждава той. Колко странно, че не го е осъзнавал досега! Това са двамата му най-стари приятели, а между тях и него се е раззинала пропаст — пропаст, която може да изчезне единствено ако той продължи да безделничи като тях, или пък ако те си намерят някое полезно занимание. Какво прозрение! И то дойде от устата на тази очарователна млада жена, която бе имал щастието да спечели. Наистина, настанали са странни и знаменателни времена в личната му история.

Малко притеснено, за да замени книгата на Бодли и Ашуел, която очевидно я дразни, той ѝ подава каталога на фабриките „Ракъм“ за зимата на 1874 година. (Пролетният още не е готов). И Шугър отново го изненадва, като го поглежда право в очите и пита:

— Кажи ми, Уилям, как върви търговията?

Нито една жена не му е задавала досега такъв въпрос. По някакъв начин той звучи далеч по-интимно от всякакви мръсни приказки.

— О... отлично, отлично — отвърща той.

— Не, наистина — настоява Шугър. — Какво е положението? Конкуренцията сигурно е ужасна.

Той примигва стъписано; покашля се и започва:

— Ами, въъ... смея да твърдя, че „Ракъм“ е във възход.

— А конкурентите?

— „Пеърс“ и „Ярдли“ са недосегаеми, „Римъл“ и „Роуланд“ са в добро състояние. Сезонът не беше добър за „Низбет“ и е възможно те да са в упадък. Хинтън едва крета, положението му може и да е безизходно...

Колко странно върви този разговор! Нима няма никакви граници за това, което е възможно между него и Шугър? Първо говореха за литература, а сега и това!

— Чудесно — усмихва се тя доволно. — Да пожелаем провал на всички твои съперници; дано се затрият до един.

После отваря каталога и започва да го прелиства. Уилям седи зад нея, прегърнал гърба ѝ с една ръка, коленете му са притиснати в топлите ѝ поли.

— Краят на зимата винаги е добър сезон за продажба на сапуни, соли за вана и други подобни — уведомява я той, за да прекъсне мълчанието.

— Така ли? — казва тя. — Може би защото по това време хората вече не изпитват толкова силно нежелание да се къпят.

Той се киска. Те са заедно вече петнадесет минути, а все още са напълно облечени, досущ като почтена семейна двойка.

— Може и така да е — отвърща той. — Но основната причина е светския сезон. Дамите обичат да се зареждат отрано с всичко необходимо, така че когато дойде май и тълпите плъзнат, да не им остава да купуват нищо, освен големи предмети в пищни пакети.

Шугър продължава да чете внимателно. Когато Уилям започва да гали бузата ѝ, тя притиска нежно лице към ръката му и целува пръстите му, но очите ѝ не се откъсват от страниците на каталога. Дори когато той коленичи на пода, за да вдигне полите ѝ, тя продължава да чете, но се отпуска на леглото, за да не му пречи — иначе се преструва, че не забелязва какво прави той. Това е игра, която Ракъм намира за много възбуждаща. През пластове мека тъкан, които го обвиват в мрак, той чува шума от прелистване на страница — едновременно приглушен и рязък; по-близо до лицето си долавя аромата на женска възбуда.

Когато всичко свършва, тя продължава да лежи по корем на леглото и да чете. Сега започва да чете на глас, изреждайки артикулите, малко задъхана от положените усилия.

— Лавандулово мляко „Ракъм“. Лавандулови пухчета за пудра „Ракъм“. Препарат за молци, ароматизиран с лавандула. Ароматизирани бонбони „Дамаска роза“. Масло за коса „Гарваново крило“... — тя присвива очи, за да прочете ситния шрифт, и се търкулва на една страна. — Висококачествен, напълно безвреден растителен екстракт, осигуряващ бързо и сигурно оцветяване. Не е боя — тя повдига вежди и хвърля поглед към него над горния ръб на каталога.

— Разбира се, че е боя — изсумтява Уилям, едновременно смутен и развеселен от тази откровеност, от интимността, в която тя го въвлича.

— Снежен прах „Ракъм“ — продължава Шугър. — Ако лошият мирис на краката е Вашата Ахилесова пета, опитайте балсам за крака „Ракъм“. Не е сапун. Медицински препарат, изготвен по специална рецепта. „Ауреолин Ракъм“ гарантира толкова предпочитания златист цвят само срещу десет шилинга и шест пенса — не е боя. Младежка пудра „Ракъм Жювенил“...

Уилям отбелязва, че френският ѝ акцент съвсем не е лош — всъщност по-добър, отколкото на повечето му познати. От талията нагоре тя е не по-малко изисквана, от която и да е позната му дама, рецитира фирмените продукти, сякаш чете поезия, а пък от кръста надолу...

— Лек срещу кашлица „Ракъм“ — не съдържа никакви вредни вещества. Ароматизатор за вана „Ракъм“ — една опаковка е достатъчна за една година. Ако краката ви миришат, спестете си притеснението, като си купите серния сапун на „Ракъм“ — не съдържа олово, само срещу един шилинг и шест пенса...

Внезапно е обзет от раздразнение — да не би тя да му се присмива? Гласът ѝ е мек, звучи като котешко мъркане, не се долавя и следа от присмех. Бедрата ѝ са все още разтворени, така че се вижда изобилната сперма на Ракъм, която се стича по тях. И все пак...

— Подиграваш ли ми се? — пита той.

Шугър оставя каталога, привежда се към него и го погалва по главата.

— Разбира се, че не — казва тя. — Всичко това е ново за мен. Искам да науча нещо.

Той въздъхва, поласкан и смутен.

— Ако държиш да попълниш празнотите в образованието си, по-добре чети Катул, а не каталозите на „Ракъм“.

— О, но това не си го писал ти, нали, Уилям? — пита тя. — Писано е по времето на баща ти, така ли е?

— При това от много различни хора, несъмнено.

— Но нито един от тях не се отличава с елегантността на твоя стил, убедена съм — и тя вперва в него поглед, изпълнен с нежно предизвикателство.

Той се пресяга за панталоните си.

— Нямам представа откъде да започна.

— О, но аз мога да ти помагам. Да правя предложения — тя се усмихва сладострастно. — Много ме бива да правя предложения — взема отново каталога и посочва с пръст един ред. — Ето например, направи ми впечатление, че ти се смръщи, когато прочетох думите „Ако краката ви миришат“. Съгласна съм, че фразата е доста отблъскваща.

— Ъъъ, да — мънка той и сякаш чува гласа на баща си, представя си го как пише тези грозни думи с онова негово смехотворно зелено мастило, леко изплезил език през сбръчканите си устни.

— Затова ще измислим нещо, достойно за Ракъм — казва Шугър и смъква полите си до глезените. — Искам да кажа, за Уилям Ракъм.

Объркан, той отваря уста да възрази. Бързо като птица, тя се отпуска върху него и поставя един напукан пръст върху устните му.

Шшшт, произнасят беззвучно нейните устни.

На много мили оттук жената, която Уилям трябва да обича, почита и цени съгласно клетвата, дадена пред Бога, проучва внимателно лицето си в огледалото. На челото ѝ се е появила голяма, болезнена пъпка, точно под пухкавите косъмчета, очертаващи началото на косата. Невероятно е, като се има предвид колко често и колко внимателно почиства с гъба лицето си, но е факт.

Агнес стисва импулсивно пъпката с палеца и показалеца си. Болка пронизва челото ѝ като пламък, но пъпката си остава незасегната, само по-зачервена. Трябваше да прояви търпение и да я намаже отново с балсама за пъпки „Ракъм“. Сега няма да може да се отърве от нея. Стиснала с ръка дръжката на огледалото, тя вижда страха в очите си. Тази пъпка се е появявала и друг път, точно на същото място, и се е оказвала предвестник на нещо много, много лошо. Възможно ли е Бог да не я пощади, и то точно преди началото на сезона? Тя има чувството, че вижда нещастния си мозък, който пулсира от вътрешната страна на розовата ушна мида.

Защо, о, защо е толкова зле със здравето? Никога не е причинила зло никому, никому не е навредила. Какво търси в това крехко тяло, което постоянно ѝ изневерява? Навремето, още преди да се роди, сигурно душата ѝ е имала избор от много различни тела на много различни места, и на всяко от тях е било предопределено да има своя кръг от приятели, роднини и врагове. Може би тъкмо това място и това тяло са я привлекли по някаква незначителна и глупава причина, и ето я сега тук, откъдето няма изход. А може би някой злосторен дух е отвлякъл вниманието ѝ, когато е избирала... Агнес си представя как е надничала надолу от небесата, от селенията на душите, оглеждала е всички хубави, нови, свободни тела, опитвала се е да прецени дали е приятно да бъдеш Агнес Пигът, а около нея са се бутали и блъскали другите души, очакващи своя ред да се върнат към човешкия живот. (Дай Боже доктор Кърлоу никога да не открие скривалището ѝ, където държи всички книги за спиритизъм и за Отвъдното. Ако го открие, това направо ще я довърши!).

Но всички тези сложни разсъждения не водят доникъде. Тя трябва да се помири с тялото си, колкото и лош да е изборът, който е направила, защото ако иска да се справи с предстоящия сезон, ще има нужда от всички свои физически способности.

Затова Агнес продължава смело с ежедневните си занимания, принуждава се да изпълни някои дребни задачи — да си среши косата, да полира ноктите си, да запише нещо в дневника си — и се старее да не обръща внимание на несръчността си и на дребните неприятности. По кожата ѝ изненадващо се появяват дребни драскотини и зачервявания; толкова лесно ѝ излизат синини, че заприличват на обрив от шарка, мускулите на врата, ръцете и гърба ѝ са напрегнати и сковани до крайност; а на челото ѝ лъскавата пъпка продължава да пулсира болезнено.

„Моля, моля, моля, не, не, не“, повтаря си тя непрекъснато, сякаш чете молитва. „Не искам пак да кървя“.

За Агнес изтичането на кръв от коремната кухина е нещо ужасно и неестествено. Никой никога не ѝ е обяснил какво представлява менструацията, тя никога не е чувала тази дума, нито пък я е виждала напечатана. Доктор Кърлоу, единственият човек, който би могъл да я просвети, никога не го е правил, защото предполага, че не е възможно пациентката му да е омъжена, да е родила и да е достигнала двайсет и тригодишна възраст, без да има ясна представа от някои основни житейски факти. Предположенията му са неоснователни.

Но това не е чак толкова странно; когато Агнес се омъжи за Уилям, беше на седемнайсет години и дотогава бе имала само няколко кръвотечения, а оттогава досега все е болна. Всеки знае, че кървят болните хора; кървенето е проява на сериозно заболяване. Баща ѝ (истинският ѝ баща) кървеше на смъртното си легло, въпреки че не беше ранен, тя помни това съвсем ясно, помни и как веднъж, когато беше съвсем малка, видя едно агънце в локва кръв, а бавачката ѝ каза, че то било „болничко“.

А сега самата тя, Агнес, е „болничка“. Затова и понякога има такава кървене.

Не е забелязала никаква равномерност в появата на кървенето. Появи се за първи път, когато беше на седемнайсет години, но тя се излекува с пост и молитви, а после, след като се омъжи, не кървеше в продължение на повече от година. После отново започна да се появява

— през месец-два, понякога й през три, когато успяваше да си наложи да не яде почти нищо. Всеки път се надяваше това да е последно, а сега се моли да не й се случва поне до август.

„След сезона“, обещава тя на терзаещите я демони. „След сезона правете с мен, каквото пожелаете“. Но чувства как коремът ѝ вече започва да се издува.

Няколко дни по-късно, докато Уилям е заминал по работа в Дънди (където и да се намира това място), Шугър решава да хвърли един поглед на дома му. Защо пък не? Иначе трябва да безделничи в стаичката си в заведението на госпожа Кастауей. Романът нещо не върви, повествованието запъна на последния мъж, защото не може да реши каква да бъде съдбата му.

Сътрудничеството ѝ с Уилям по изготвянето на текста към бъдещия каталог се оказа много плодотворно — както за нея, така и за него. В желанието си да не пропусне да запише нито едно от предложенията ѝ, той извади от джоба си един плик, на който бе написан адресът му.

— Какво ще кажеш за... „Възвърнете на косата си пищността, която е ваше рождено право“? — попита тя, докато четеше и запечатваше адреса в паметта си.

Сега Шугър седи сред възрастни хора и почтени млади жени в омнибуса, който пътува от центъра към Северен Кенсингтън. Времето е променливо през този понеделнишки следобед, който тя е избрала, за да открие къде Уилям Ракъм, ескуайър, полага нощем шава. Носи най-невзрачната си рокля — широка, вълнена, синя, без всякаква украса, толкова демодирана, че всяка жена под тридесет години би изглеждала жалка в нея. Всъщност Шугър остава с впечатлението, че действително предизвиква съчувствие у една-две от дамите, но поне никой не би заподозрял, че тя е; проститутка. Такова нещо би усложнило положението, като се има предвид, че в омнибуса, щеш не щеш, седиш лице в лице със спътниците си.

— Ето и Хай Стрийт — казва един възрастен мъж на жена си. Дватамата седят близо до Шугър. — Бързо стигнахме.

Шугър хвърля поглед отвъд сбръчканите им лица, към света навън. Навън е слънчево, зелено и просторно. Омнибусът забавя ход и

спира.

— Вилите в Чепстооооу!

Шугър слиза след възрастната двойка. Те не избързват напред, не се дразнят от това, че върви след тях, сякаш е почтена, също като тях. Очевидно дегизировката е добра.

— Студено е май — мърмори старчето на старицата, а слънчевите лъчи напичат потния гръб на Шугър.

„Аз съм млада“, казва си тя. „Това слънце, което огрява мен, не е същото, което грее над тях“.

Шугър върви бавно, оставя старците да избързат напред. Земята под краката ѝ е удивително гладка — дотолкова, доколкото каменна настилка може да наподобява паркет. Тя си представя как цяла армия работници редят плочите като пъзъл, докато пешеходците наблюдават търпеливо техните занимания. Шугър върви, души въздуха и оглежда красивите нови къщи, старе се да оцени това, което е характерно за Нотинг Хил, опитва се да разбере какво разкрива за един човек изборът му да живее тук. „Това е въздухът, който диша Уилям, а не градската смрад“, напомня си тя.

Това, което Шугър знае засега за Уилям Ракъм, далеч не е материал за книга. Познава предпочитанията му относно отворите на човешкото тяло (традиционни, освен когато е в лошо настроение), знае мнението му за размерите на собствения му пенис (съвсем прилични, нали, макар някои мъже да имат и по-големи?), запечатала е в съзнанието си всички негови изказвания по литературни въпроси, до последната остроумна забележка по адрес на Джордж Елиът. Но какъв е Уилям Ракъм като шава на семейство и гражданин? Този образ ѝ убягва, не е точно определим като любовникът в прегръдките ѝ.

Затова сега върви по улицата, на която се намира домът му, решена да научи нещо повече. Каква тишина цари тук! Какъв простор! Навсякъде зеленина и дървета! Пешеходците са малко, срещат се рядко. Никой не се опитва да ти продаде нещо; хората вървят бавно, потънали в собствените си мисли, всъщност се разхождат. Когато се появи превозно средство, то се движи много бавно и изчезва от поглед със също толкова достолепна тежест. Не се чуват писъци — нито от страх, нито от радост, никъде няма главозамайващо високи купчини от гниещи отпадъци, няма фабричен шум, никъде не мирише на

изпразнения — виждат се само спуснатите завеси на прозорците и птиците по дърветата.

Една голяма къща, която се издига доста далеч от улицата, навътре в заобикалящата я градина, е оградена отвсякъде с ограда от ковано желязо; минавайки покрай нея, Шугър плъзга пръсти по завъртулките и плетениците. След минута тя осъзнава, че основният мотив на железните плетеници е буквата „Р“, която се повтаря стотици пъти, скрита в различните декоративни фигури.

— Еврика — прошепва тя.

Наглася си шапката и започва да се взира през пролуката между металните извивки на най-голямото „Р“, което успява да намери. Устните ѝ се разтварят, тя зяпва от удивление, докато оглежда къщата с нейните колони и тераси, конюшната и пристройката за карети, градината.

— Божичко! Скъпи ми Уили, ти ще ми осигуриш много по-хубав живот от този, за който ми плащаш сега — пророкува тя.

Но точно тогава външната врата на къщата се отваря, Шугър незабавно отдръпва ръце от решетките и се оттегля. Завива забързано зад ъгъла и тръгва край друга редица от къщи, без да поглежда нито вляво, нито вдясно, и ѝ се иска да можеше да е невидима. Едва се удържа да не затича; и без това върви прекалено бързо, така че турнюрът се удря в задника ѝ. Излиза остър вятър, какъвто доскоро нямаше (а може той досега да е веел в гърба ѝ, подтиквайки я да върви напред?), брули лицето ѝ и едва не сваля шапката от главата ѝ, полите на роклята ѝ плющят. Тя намира подслон — скрива се — зад първия паметник, край който минава — мраморна колона в памет на падналите по време на Кримската война.

Шугър наднича иззад пиедестала, бузата ѝ докосва имената на загиналите млади мъже, на отсъстващите, запечатани едва забележимо в гладкия мрамор. По „Пембридж Кресънт“ върви една жена, дребна блондинка със свършена фигура, облечена в рокля в шоколадовокафяво и кремаво. Жената върви бързо и леко се полюлява. Очите ѝ са толкова големи и толкова сини, че красотата им се забелязва и на двацет ярда разстояние.

Шугър е убедена, че това е съпругата на Уилям Ракъм.

Той я е споменавал веднъж-дваж, когато е правел сравнения, но се е въздържал да назове името ѝ, така че Шугър не знае как да нарече

красивата млада жена, която идва към нея. Може би „Вечно болната“? Като изключим забележително пищния ѝ бюст, тялото на госпожа Ракъм е толкова дребно, че изглежда почти детско. А и тялото не е единствената ѝ детинска черта; Шугър се чуди дали тя съзнава, че хапе долната си устна, докато върви.

Точно когато госпожа Ракъм стига до паметника, се случва нещо странно: целият Северен Кенсингтън е засегнат от забележителен метеорологичен феномен — слънцето се скрива зад плътни тъмносиви облаци, но лъчите му ги пронизват и продължават да греят така ярко, че самите облаци започват да излъчват странна светлина. Долу, на земята, улицата и всичко наоколо се озарява от призрачна светлина, която придава плашеща яснота на очертанията на всеки камък, на всеки лист по дърветата, на всеки стълб на уличните фенери. Всичко се откроява ярко, нищо не минава на заден план, формите са едновременно разкрити и загадъчни на тази светлина, измамна като северно сияние.

Госпожа Ракъм се заковава на място и вдига очи към небесата. В погледа ѝ се чете откровен ужас. От скривалището си зад колоната Шугър забелязва конвулсивното движения на бялата ѝ шия, когато преглъща, отблясъка на паника в очите ѝ, яркочервената пъпка на челото ѝ.

— Да ме пазят светците и Божиите ангели! — възкликва жената, завърта се на пета и побягва. Малките ѝ крачета са почти невидими под дантелената пяна на фустите, така че тя се плъзга надолу по улицата като мънисто по конец — движи се по неестествено права линия, с неестествена бързина. После красивото, шоколадово на цвят мънисто, което е госпожа Ракъм, се завърта и изчезва, сякаш някой е дръпнал конца, зад портите на дома Ракъм.

Само след мигове слънцето разбулва лице и образът на света губи ужасяващата си яснота. Всичко изглежда както преди; боговете са умиловивени.

Шугър се изправя на крака и отупва с длани прахта от полите си. Тръгва отново, но лениво, сякаш току-що се е разбудила от дълбок сън. Единствената мисъл, която се върти в главата ѝ, е „Защо Уилям никога не ми е казал, че жена му има такъв прекрасен глас?“ В ушите на Шугър гласът на госпожа Ракъм, дори в този миг на ужас, прозвуча като птиче чуруликане — като трелите на рядка птица, преследвана

заради мелодичното си пеене. Кой мъж, ако има възможността да слуша този глас винаги, когато пожелае, не би се възползвал от нея? Чий слух би могъл да му се насити? Тя винаги е мечтала да се бе родила с такъв глас; не нисък и суховат като собственото ѝ грачене, а нежен, чист и мелодичен.

„Върви си у дома, глупачке“, казва си тя строго, когато първите дъждовни капки плисват по пиедестала. „Съвсем си се зашеметила от много чист въздух“.

Няколко дни по-късно Хенри Ракъм, в отчаяното си желание да сподели тайната си с някого, тъй като няма друг довереник освен госпожа Фокс, а тъкмо тази тайна не може да бъде споделена с нея, решава да посети брат си Уилям.

Трябва да се каже, че близостта между двамата братя невинаги се осъществява лесно. Въпреки кръвната връзка, въпреки че в повечето случаи Хенри е склонен да не съди прибързано Уилям, той не може да си затваря очите пред разликите помежду им. Отношението на Уилям към религията например винаги е било повърхностно, въпреки че — ако може да се вярва на водените между двамата разговори — той споделя страстното желание на брат си да промени света към добро и да реформира английското общество.

От гледна точка на Уилям по-възрастният му брат е скучен събеседник. Както бе казал навремето пред Бодли и Ашуел, Хенри гледа като върколак, досущ като човек, който насилва девизи, а после се самобичува, за да накаже плътта си, докато жителите на околните села се тълпят около замъка му със запалени факли, за да го разкъсат. За съжаление братските им срещи никога не се развиват по такъв вълнуващ сценарий. Вместо това Хенри се оплаква с неопределени, дразнещо завоалирани фрази, че бил недостоеен за всичко, към което се стреми. Наистина, какъв жалък директор на парфюмериите „Ракъм“ би излязъл от него! Това, че се отказва от правото си в полза на Уилям, е може би единственото умно нещо, което горкият дръвник е извършил през живота си!

Все пак отскоро Уилям е решил да бъде щедър и гостоприемен към брат си, и да му прощава недостатъците. Всичко това е естествена последица от факта, че сега той е глава на рода Ракъм; логично е да

изслушва членовете на семейството, които желаят да споделят проблемите си, и да им дава съвети.

През този дъждовен следобед, когато Хенри най-сетне събира сили да изплюе камъчето, в къщата е толкова студено, че и двамата съжаляват, задето домакинството на Ракъмови е приело прибързано настъпването на пролетта. Разбира се, прибирането на зимното обзавеждане се налага от светския етикет, но Агнес се е заела с това малко по-рано от необходимото, затова сега, по нейно нареждане, камината в приемната е напълно безполезна. Двата мъже се разполагат по навик близо до нея, въпреки че тя е празна, почистена от саждите и там, където обикновено гори огън, е поставена саксия с малък филодендрон, а от полицата над нея са спуснати пролетни завески, с избродирани по тях червеношийки, минзухари и други символи на пролетта. Хенри се привежда напред, по-близо до брат си и огнището, в стремежа си да се сгрее на нещо, което не съществува.

— Уилям — започва той, а на челото му се появява същата бръчка, която имаше още като седемгодишно момче, — мислиш ли, че е добре за теб да поддържаш толкова тесни връзки с Бодли и Ашуел? Издали са онази книга, нали знаеш — „За ползата от молитвата“ — виждал ли си я?

— Подариха ми я — признава Уилям. — Момчетата са си момчета, нали?

— Момчета, да... — въздъхва Хенри, — но когато момчетата са вече мъже, могат да причинят много неприятности.

— О, не мисля — казва Уилям, притиска скръстени ръце към гърдите си, за да се постопли, и хвърля поглед към часовника. — Те всъщност се обръщат към... „новопокръстени“ не е подходящата дума в случая... към „разочарованите“, да кажем. Наистина, вярваш ли, че кой знае колко хора ще започнат да възприемат молитвата по друг начин в резултат на тази книга?

— Всяка душа е безценна — горещи се Хенри.

— О, всичко това ще се забрави — заявява мъдро по-малкият брат. — Предишната книга на Ашуел, „Нова възхвала на глупостта“, също предизвика скандал, който трая два месеца, и после... — Уилям разперва пръсти и ги размахва, за да демонстрира как изчезва кълбо дим.

— Да, но те обикалят и разнасят тази книга навсякъде из Англия на нещо като... турне, представят я в работнически клубове и така нататък, като че ли показват двуглав жираф. Организируют публични четения, изпълняват различни роли, имитират гласовете на престарели свещеници и гневни вдовици, настояват публиката да задава въпроси...

— Откъде знаеш всичко това? — пита Уилям, който чува тези неща за първи път.

— Непрекъснато се натъквам на тях! — възкликва Хенри, сякаш оплаква собствената си несъобразителност. — Убеден съм, че ме следват по петите — не може да се дължи на обикновена случайност. Но ти, Уилям, ти трябва да внимаваш — не, не се усмихвай — Уилям, те стават печално известни, а ако стане известно, че сте близки, и ти ще се сдобиеш с тяхната лоша слава.

Уилям свива безразлично рамене. Вече е достатъчно богат, за да не се бои от клюките на праведниците, пък и напоследък е забелязал нова тенденция сред представителите на висшето общество — да търсят обществото на хора със съмнителна репутация, за да придадат известна пикантност на приемите си.

— Те са мои приятели, Хенри — упреква той меко брат си, — и то толкова отдавна... почти от двадесет години.

— Да, да, някога бяха и мои приятели — изпъшква по-големият Ракъм.

— Но вече не мога да проявявам лоялност към тях, както го правиш ти, не мога! Причиняват ми единствено притеснения — Хенри е отпуснал големите си ръце на коленете си. Кокалчетата на пръстите му са побелели от стискане. — Има моменти — просто не смея да си го призная — когато просто ми се иска да можех да се отърва и от тях, и от спомените за човека, който бях някога; бих искал един ден да се събудя сред напълно непознати хора, които да ме познават единствено като... като...

— Свещенослужител? — подсказва Уилям, оглеждайки съжалително ръцете на Хенри, вкопчени в коленете като в пулта на амвон.

— Да — признава Хенри и (о, Божичко!) свежда глава.

— Да не би вече да си ръкоположен? — пита Уилям, чудейки се дали това не е тайната, която крайно плахият Хенри се опитва да сподели.

— Не, не — Хенри се върти смутено на стола. — Съзнавам, че още не съм достатъчно подготвен за това. Душата ми е далеч от... въъ, необходимото ниво на пречистване.

— Но идеята не е ли — прости ми, ако не съм разбрал правилно — не е ли да... въъ, се пречистиш... по време на процедурите преди ръкополагането? Искам да кажа, не се ли предполага, че този процес представлява някакъв вид трансформация на личността?

— Нищо подобно! — възразява Хенри.

Но дълбоко в себе си се опасява, че нещата стоят точно така. Истината зад неговото колебание да предприеме необходимото, за да бъде ръкоположен за свещеник, е че откакто познава госпожа Фокс, той се бои да не би хората от комисията да могат по някакъв начин да надникнат в душата му и да му кажат, че не е достоен не само за свещеник, но и изобщо за почтен живот на християнин.

Като мирянин такава ужасна присъда му остава спестена, но макар той сам да е най-ожесточения си съдник, в едно отношение проявява търпимост — убеден е, че греховете не бива да го отказват от стремежа да стане по-добър човек. Докато е все още мирянин, може да си позволява нечисти помисли и думи, а дори и дела, а после да се разкайва за тях и да обещава да се поправи в бъдеще, разочаровайки единствено себе си и Бог. Никой друг не е въвличен в бездната от неговите грехове; той сам е капитан на кораба на душата си, и ако го насочва към тъмни води, няма опасност невинен човек да пострада, стигне ли се до крушение. Но ако претендира да води и други, не може да си позволи да бъде толкова жалък капитан; за тази цел трябва да стане по-добър и по-силен човек, отколкото е сега. Тогава съдии, по-строги от самия него, ще имат правото — не, задължението — да го съдят и осъдят. Може ли да е убеден, че падението не е изписано на лицето му? Възможно ли е за всички да не е ясно, че душата му е опетнена от плътски желания?

Вероятно именно това убеждение, че всички, с изключение на госпожа Фокс могат да заподозрат тайната му — особено пък брат му, този светски човек — става причина Хенри най-сетне да се реши да се изповяда през този дъждовен следобед, пред украсената с перденца камина.

— Уилям, аз... аз... разговарях с една проститутка миналата седмица — заявява той.

— Наистина ли? — Уилям, който вече почти е задрямал, се оживява от тази любопитна новина. — Да не би госпожа Фокс да я е довела на някоя от вашите срещи?

— Не, не — Хенри прави гримаса. — Разговарях с нея на улицата. Всъщност, аз... аз... разговарям с проститутки по улиците от доста време насам. — Възниква пауза, през която двамата братя първо се споглеждат, а после забиват очи в обувките си.

— Само разговаряш?

— Разбира се, че само разговарям — ако Хенри е забелязал как раменете на брат му се отпускат разочаровано, това не прекъсва откровенията му. — Напоследък привикнах да се разхождам в една ужасна част на Лондон — Хай Стрийт. Не, не тукашната Хай Стрийт, а онази в Сейнт Джайлс — и разговарям с всеки, който ме заговори.

— А вероятно те заговарят предимно проститутки.

— Да.

Уилям се почесва озадачено по тила. Ще му се в камината да имаше жарава, която да разрови с ръжена, вместо този смехотворен филодендрон.

— Това да не е... нещо като репетиция за бъдещата ти професия? Да не си решил да се кандидатираш за енорийски свещеник на „Сейнт Джайлс“?

Хенри се изсмива невесело.

— Аз съм един налудничав глупак, който си играе с огъня — той произнася думите с горчивина, наблягайки на всяка поотделно. — Ако не се осъзная, огънят ще ме погълне. — Той стисва юмруци, като че ли Уилям е този, който го застрашава, а не собствените му страсти.

— Амиии... ммм — Уилям се мръщи, кръстосва крака, после пак ги отпуска. — Винаги съм те имал за разумен човек. Убеден съм, че не ти липсва... решимост. Освен това сам ще се убедиш, че всяко пристрастяване губи привлекателността си с времето. Това, което ни привлича днес, не може да задържи вниманието ни и утре. Тъж... сега за тези проститутки. Ти как ги възприемаш?

Но Хенри се визира неவிждащо пред себе си с измъчен вид.

— Те са просто деца, особено някои от тях — деца!

— Еее, да... същинско безобразие е, както съм казвал често...

— И ме гледат така, сякаш аз съм виновен за нещастията им!

— А, да, в това много ги бива...

— Опитвам се да се убедя, че натам ме тласка съчувствието, че искам само да им помогна, както госпожа... както им помагат и други хора. Че искам само да им обясня, че не ги презирам, че вярвам, че и те са Божии твари като мен самия. Но когато се прибера у дома и си легна в леглото, в мислите ми не се въртят представи как помагам на тези нещастни жени. Представям си как ги прегръщам.

— Как ги прегръщаш?

Господи, най-сетне — ето каква била работата!

— Виждам себе си, как ги прегръщам... всички наведнъж; всички те са въплътени в една безлика жена. Всъщност не трябва да я наричам безлика, тя има лице, но то е... като че ли лицето на всички тези жени ведно. Разбираш ли ме? Тя е тяхното... (минава му през ум някакво сравнение със Светата Троица, но си прехапва езика, преди да е произнесъл такова богохулство)... тяхното общо тяло.

Уилям потрива нервно очи. Уморен е, спал е зле в хотела в Дънди, спа зле и във влака на връщане, а откакто се е върнал, все му се налага да работи до късно.

— Такааа... — подема той, вече твърдо решен на всяка цена да накара брат си да стигне до поантата на своя разказ. — И какво точно си представяш, че вършиш с това... общо тяло?

Хенри вдига лице, озарено от стряскащо вдъхновение (а може би слънцето най-сетне е пробilo облаците и свети през прозорците?).

— Само ги прегръщам! — заявява той. — Имам чувството, че бих могъл да прегръщам тази жена така цял живот — притисната до тялото ми; да седим съвсем неподвижни и да не правим нищо друго, само да се прегръщаме, а аз да я уверявам, че отсега нататък всичко ще бъде наред. Кълна се, не става дума за плътска страст! — той се засмива невярващо.

— Знам добре какво представлява плътската страст, но това е нещо различно... — той хвърля поглед към Уилям и изведнъж губи смелост. — А може би просто се самозалъгвам, че е така.

Уилям съумява да изкалъпи една усмивка, която трябва да мине за съчувствена. Сигурно така се чувстват католическите свещеници, мисли си той, когато трябва да понасят изповедите на младите момчета. Свалят цели пластове ярки опаковки от големия пакет на вината, само за да открият вътре нещо нищожно.

— Е... — въздъхва той. — С какво мога да ти помогна, братко?

Хенри се отпуска назад в стола си, видимо изтощен.

— Ти вече ми помогна, Уилям, с това, че изслуша болезнените ми бълнувания. Съзнавам, че съм глупак и лицемер, че се опитвам да прикрия греховете си под дрехата на добродетелта. Знаеш ли, днес отново се бях упътил към Сейнт Джайлс — но вместо това се отбих тук.

Уилям изсумтява озадачено. Общо взето, той би предпочел Хенри да бе продължил по първоначалния си маршрут, и да бе оставил на мира своя претоварен с работа брат. Това посещение му отне ценно време. Току-що подписаният договор с онези проклети евреи, търговците на юта, вече не му се струва толкова изгоден, колкото си мислеше в Дънди, и колкото повече го обмисля, толкова повече се убеждава, че е на загуба, затова се нуждае от всяка свободна минута, за да го подложи на повторна преценка, преди проклетите сандъци с проклетите чували да запристигат на проклетия кей.

— Е, много се радвам, че можах да ти бъда поне малко от полза, Хенри — мърмори той. Тогава погледът му пада върху издутата кожена чанта на Хенри, която брат му бе поставил до стола си, натъпкана като просияшка торба. — А какво има тук, ако мога да попитам?

За последен път, преди да си тръгне, Хенри се изчервява. Той разкопчава безмълвно чантата, така че светлината пада върху съдържанието ѝ. Холандско сирене, ябълки, моркови, цял самун хляб, тлъст, цилиндричен пушен салам, кутии с какао и бисквити.

Уилям се взира в лицето на брат си, напълно озадачен.

— Те винаги казват, че са гладни — пояснява Хенри.

По-късно, много по-късно, когато брат му Хенри си е отишъл, слънцето е залязло отдавна, а първата чернова на едно много важно писмо вече е готова, Уилям отпуска шава на една топла възглавница — нито прекалено мека, нито прекалено твърда, точно колкото трябва. И заспива незабавно.

Нежна женска ръка гали страната му, докато той се заравя още по-дълбоко в покрития с памучна тъкан куп гъша перушина. Дори в съня си той съзнава, че това не може да бъде майка му. Майка му ги е напуснала. „Тя стана лоша жена“, така казваше баща му. Затова си е тръгнала, отишла е да живее с други лоши хора, а Уилям и Хенри

трябва да се държат като смели момчета. Коя ли е тази жена, която го гали? Сигурно бавачката.

Той потъва още по-дълбоко в своя сън, съзнанието му прониква отвъд преградата, зад която се крият сънищата. Веднага стоята, в която спи той, става огромна, обхваща цялата вселена — или поне целия познат свят. Кораби навлизат в пристанищата, натоварени догоре с ютени чували, които не са му необходими; това е нещо лошо, и мрачното небе отгоре го потвърждава. Но на други места слънцето грее — над лавандуловите поля, които тази година сигурно ще дадат по-сочна реколта, отколкото е имало някога по времето на баща му. Из цяла Англия, в магазините и в домовете всеизвестният герб с буквата „Р“ присъства на видно място. Видни аристократки, които приличат до една удивително много на лейди Бриджлоу, прелистват пролетния каталог на „Ракъм“ и ахват дискретно, но възторжено при всеки нов артикул.

Силно изхъркване — неговото собствено — едва не го събужда. Пенисът му е в безцелна ерекция, загубен под завивките. Той се обръща, сгушва се в стройното, топло тяло на непознатата жена, притиска се към гърба ѝ, притиска я с една ръка, вдъхва аромата на косите ѝ, и продължава да спи.

На сутринта Уилям Ракъм осъзнава, че тази нощ е първата от шест години насам, която е прекарал до сутринта с жена до себе си. Спал е с толкова много жени, просънувал е толкова много нощи, но нощите и жените са се засичали толкова рядко!

— Знаеш ли — казва той замислено, още преди да се разбуди напълно, — това е първата нощ от шест години насам, през която съм спал до сутринта с жена до себе си.

Шугър го целува по рамото и едва не казва „Горкичкия“, но решава, че няма да е разумно.

— Е, струваше ли си чакането? — пита тя нежно.

Той отвръща на целувката ѝ и роши червеникавата ѝ грива. Но ежедневните грижи проникват през нежната мъглица на задоволството. Дънди. Дънди. На челото му се появява бръчка при спомена за писмото, което донесе снощи, за да го покаже на Шугър.

— Трябва да ставам — казва той и се подпира на лакът.

— Има поне още един час, докато започнат да събират пощата — отбелязва спокойно Шугър, като че ли за нея четенето на мислите му е

най-обикновено занимание. — Тук има и пликове, и марки. Полежи още малко.

Той се отпуска отново на възглавницата, малко объркан. Възможно ли е наистина да е толкова рано? На Силвър Стрийт е толкова шумно от каруците, лая на кучетата, разговорите на минувачите, та му се струва, че вече наближава обяд. И какво е това същество, което споделя леглото му, та може да запамети всичко, написано със ситен шрифт в неговия договор, докато протяга голото си тяло като котка?

— Тонът на писмото ми... — нервничи той. — Убедена ли си, че не е прекалено угоднически? Ще разберат какво имам предвид, нали?

— То е повече от ясно — казва тя и сяда, за да срещне косата си.

— Но не прекалено ясно, нали? Тези типове могат да ми създават неприятности, ако ги раздразня.

— Тонът е точно какъвто трябва да бъде — успокоява го тя, прокарвайки бавно металните зъбци на гребена през оранжевите си коси, бухнали като ореол. — Трябваше тук-там да се посмекчи.

Тя има предвид промените, които той направи, вслушвайки се в съветите ѝ, преди да си легнат.

Той се обръща на една страна и започва да я наблюдава как се реши. При всяко движение на мускулите ѝ тигровата шарка на странната ѝ кожа се раздвижва леко — по бедрата, задника и гърба ѝ. При всяко движение на гребена пищни кичури коса падат по бледата ѝ кожа и веднага след това биват придърпани нагоре. Той прочиства гърлото си, за да ѝ каже колко... колко силно се е привързал към нея.

Тогава усеща миризмата.

— Уффф... — изкривява той лице в гримаса и сяда. — Нощно гърне ли има под леглото?

Шугър незабавно спира да се реши, привежда се надолу и измъква порцелановия съд.

— Разбира се — отвърща тя и го навежда настрани, — но е празно.

Уилям изсумтява, удивен, че тя е в състояние да издържа толкова дълго, като мъж, без да подозира, че през нощта тя се е измъкнала от леглото, изпълнила е поредица водни процедури и е изляла мръсната вода. Сега обаче, зает с това, което дразни сетивата му в момента — носа по-точно — Уилям се заема да издири източника на лошата

миризма. Смъква се бос от леглото и тръгва натам, накъдето го води чувствителният му нос, към другия край на спалнята. С известно смущение установява, че тежката миризма се носи от подметките на собствените му обувки, които е изритал в ъгъла предната нощ.

— Трябва да съм стъпил в кучешко лайно, когато идвах насам — мръщи се той, неестествено притеснен от дразнещия екскремент, който обаче не може да почисти. — Няма достатъчно лампи по улиците, да му се не види.

Той обува чорапите си, оглежда се за панталоните и се готви да изнесе опозорените си обувки вън от безукорно чистия будоар на Шугър.

— Мръсно място е градът — потвърждава Шугър, увивайки тялото си в млечнобял пенъоар. — Мръсотията е навсякъде — по земята, във водата, във въздуха. Забелязала съм, че докато измина дори толкова кратък път като до „Камината“ — докато изминавах, искам да кажа — по кожата ми се полепва мръсотия.

Уилям, който закопчава ризата си, оглежда доволно свежото й лице, ясните очи и белия пенъоар.

— Е, на мен ми се виждаш дори много чиста.

— Правя всичко по силите си — усмихва се тя и скръства ръцете си в млечнобели ръкави пред гърдите. — Но си мисля, че малко от твоя „Омекотител на вода за вана“ ще ми се отрази добре. А произвеждате ли нещо за пречистване на водата за пиене? Нали не искаш да умра от холера?

„Право в десетката“, казва си Шугър, като го вижда как потръпвай ужасено.

— Мисля си... — продължава тя с мек, замечтан глас. — Този градски живот не ти ли омръзва понякога, Уилям? Не копнееш ли понякога да живееш на някое по-приятно, по-чисто място? — тя замълчава, готова да подаде необходимата реплика — „в Нотинг Хил или Бейзуотър например“, но се възпира, за да види дали той сам няма да каже необходимото.

— Всъщност аз живея в Нотинг Хил — признава той.

Шугър допуска на лицето й да се отрази само бледа следа от тържеството, което я обзема, задето успя да спечели доверието му.

— О, колко хубаво! — възкликва тя. — Идеалното място за живеене, съгласен ли си? Близко до оживлението, и все пак далеч по-

цивилизовано.

— Прилично е, така ми се струва... — казва той, докато си закопчава яките. — Някои хора биха казали, че не е от най-модерните квартали.

— Съвсем не мисля така! В Нотинг Хил има много елегантни места — всеки го знае! Ето например улиците между Уестборн Гроув и Пембридж Скуеър — доколкото знам, хората дават мило и драго, за да живеят там.

— Но аз живея точно там!

Шугър отмята назад глава и се засмива — от дългата ѝ, бяла шия се изтръгва нисък, гукащ смях. Този смях говори за нейната увереност, че на Уилям може да се разчита да избере най-доброто във всяко отношение.

— Трябваше да отгатна — казва тя.

— Ти и без това отгатваш всичко — отвърща той примирено.

Тя се вглежда в очите му, заслушва се в тона му, убеждава се, че той не е сърдит, а по-скоро впечатлен.

— Женска интуиция — смигва тя. — Долавям тези неща по някакъв начин. — Ръцете ѝ се плъзват по гърдите и надолу, към корема. — Дълбоко в себе си.

После, преценила, че вече трябва да го остави да си върви, тя скача от леглото и отива към писалището, откъдето е прибрала всички свои писания. Отгоре лежи само писмото на Уилям до търговците на юта.

— А сега най-добре да подготвим писмото.

Напълно облечен, само без обувки, Уилям отива до писалището. Шугър се изправя скромно до рамото му и го наблюдава, докато той препрочита писмото, преценява, че отговаря на изискванията му, сгъва го и го пъхва в плика, който тя му подава, надписва адреса, а после, отзад, и собствения си адрес, без да се старае да го скрие от погледа ѝ. Едва тогава тя притваря доволно очи. Това, което доскоро добиваше скришом, сега ѝ се предлага, стига да го пожелае. Остава само да забие зъби в плода.

„Милост! — простена той още веднъж.“

Уилям си е отишъл, а Шугър седи пред писалището и най-сетне приключва главата, която толкова я изтормози.

„Стиснах здраво дръжката на камата, но разбрах, че няма да събера сили — сила на волята може би, но и сила на мускулите, защото да заколиш един мъж не е лесна работа — не ми стигаше сила да забия ножа в плътта на този човек и да извърша с него всичко най-ужасно, което може да ми хрумне. Бях вършила това толкова много пъти преди; но тази вечер нямаше да се справя.

Но все пак той трябваше да умре — не можех да го освободя, след като вече го бях пленила веднъж.

Какво можех да сторя, драги читателю?

Хвърлих ножа и вместо него взех мека памучна кърпа. Безпомощният ми любовник бе престанал да се мята и да се дърпа. По лицето му се изписа облекчение. Дори когато наклоних шишето с неприятно миришещата течност и напоих с нея плата, той не изгуби надежда, мислеше си вероятно, че искам да избърша потното му чело.

Сдържайки собствения си дъх, сякаш по симпатия, притиснах отровната кърпа към устата и носа му и ги запуших плътно.

— Приятни сънища, приятелю.“

ДВАНАЙСЕТ

Хенри Ракъм, непривикнал към емоционален екстаз, е толкова щастлив, че би искал да умре в този момент. Той е в дома на госпожа Фокс, седи на стола, на който сигурно е седял покойният ѝ съпруг, и яде кейк.

— Извини ме за момент, Хенри — бе последното, което каза тя, преди да лиши приемната от прелестното си присъствие. В мислите му тя е все още тук, пред него, оранжевата ѝ рокля озарява стаята, а нежността ѝ стопля всичко наоколо. Сякаш дори атмосферата в помещението не иска да се раздели с нея.

— Още чай, господин Ракъм?

Хенри трепва и посипва скута си с трохи. Напълно е забравил за присъствието на Сара, прислужницата на госпожа Фокс. За него тя е престанала да съществува. Само че ето я, все още тук, едва забележима сред увитите в хартия купчини от всевъзможни вещи, държи в ръце подноса, препълнен с всичко необходимо за чая, с едва прикрита присмехулна усмивка. По изражението ѝ Хенри съди, че сигурно прилича на захласнат идиот.

— Достатъчно, благодаря — отвърща той.

Но изведнъж щастието му се изпарява — или поне се отдалечава от него, така че той може да го подложи на преценка. Какво е това щастие всъщност? Най-обикновено увлечение по представителка на нежния пол, нищо повече. А увлеченията могат да бъдат и плашещи.

Разбира се, той не е католик; нищо не му пречи да бъде едновременно свещеник и съпруг. От своя страна госпожа Фокс е вдовица — тоест, свободна. Но дори да предположим, че се случи невероятното, и тя пожелае да вземе за съпруг един скучен и тромав мъж като него, според Хенри продължава да съществува пречка от религиозно естество.

Това увлечение... тази страст... тази любов, ето, осмелява се да я нарече така пред Всевишния... Тази любов има такава власт, че може да отнема от живота му много часове и дори дни, които иначе би могъл да посвети на Божиите дела. Божиите дела не отнемат много време;

любовта към една жена го пропилява. Възможно е да последваш примера на Иисус в много отношения само в рамките на една сутрин, и пак ще ти остане време за още добри дела; но да се опитваш да отгатнеш и изпълниш желанията — дори въображаемите желания — на любимата може да заеме цялото ти съзнателно съществуване, и въпреки всичко да не постигнеш целта си.

Хенри знае това много добре! Прекалено често времето, изминало между една и друга среща с госпожа Фокс, му се е струвало като сън, като антракт. Достатъчно е само тя да му се усмихне, и той съсредоточава мислите си върху тази усмивка, без да обръща внимание на каквото и да било друго. Дните си минават, животът си върви, но най-добрата част от него е посветена на спомена за тази усмивка. Как е възможно това?

Хенри отпива от чая си, обзет от неловкост под погледа на Сара. Струва му се, че тя го зяпа прекалено неприкрито; няма надежда да успее да изтупа незабелязано трохите от скута си. Какво му е на това момиче? Може би, когато става дума за прислуга, покаяните се паднали жени не могат никога да се научат да се държат така дискретно като тези, които никога не са стигали до падение. По челото на Хенри избива пот, но той се надява, че това може да се обясни с парата, която се издига над чашата с чай. Това момиче — закриляно от Дружеството за спасение — какво всъщност я отличава толкова от уличниците, с които той разговаря в Сейнт Джайлс? Нали под невзрачното облекло се крие същата гола плът, живо, дишащо тяло с греховна предистория?

Тя не е красива, тази Сара — поне според него не е. За него тя представлява предизвикателно напомняне за възможното падение на една жена — но иначе не го вълнува. Облечената в ръкавица ръка на госпожа Фокс, озовала се за миг в неговата, му действа много по-прелъстително от всичко, което може да събуди в съзнанието му една върната в правия път уличница. И все пак, тя е почти връстница на госпожа Фокс, има подобна фигура, подобен ръст... Как е възможно едната да извиква у него такова вълнение, а другата — такова безразличие? Какво е Божията мъдрост, която се крие тук?

Прислужницата излиза, така че Хенри може да се погрижи за панталона си. Какво ли биха казали по този въпрос великите философи на християнството? Жената, напомнят те, цъфти и умира като цвете.

Красотата ѝ повяхва само за едно-две десетилетия, след още едно-две десетилетия си отиват и тези, които са ѝ се възхищавали, а скоро след това И самата жена се превръща отново в прах. Затова пък всемогъщият Бог е вечен, Негово дело е всяка красота, Той я е създал през онази първа седмица на Сътворението.

И въпреки това, колко трудно е да обичаш Бог със страстта, която може да събуди една жена! Възможно ли е това наистина да е част от Божия промисъл? Нима само съсухрени женомразци като Маклийш са достойни за свещенически сан? И какво стана с госпожа Фокс?... Тя спомена, че излиза само за миг, видението в оранжева рокля вече избледня, топлите отзвучи от гласа ѝ заглъхнаха в настаналото мълчание.

Хенри, седнал в стола на Бърти Фокс, се усмихва тъжно. Какво да стори? Желанието да направи добро впечатление на госпожа Фокс е единственото, което може да му даде смелост да приеме свещенически сан; от друга страна, ако успее да спечели любовта на Емелин, дали ще го е грижа за нещо друго на този свят? Бил е нещастен през целия си живот, до мига, в който я срещна — ще съумее ли да устои на зова на сирените, на животинското задоволство, ако тя стане негова? Колко срамно е, че винаги досега е приемал даровете на провидението с натежало сърце, а сега възможността да пие чая в дневната на една красива вдовица го изпълва с такова ликуване, че едва се удържа да не заподскача на стола си! Бог да пази от щастие човека, заел се да промени света!

Но какъв е този звук? От горния етаж, през коридорите и стълбите в малката къща на госпожа Фокс, долита приглушена... възможно ли е да е... кашлица? Да; ужасна, неудържима кашлица, същата, каквато е чувал да се носи от тъмните мазета в бедняшките квартали... Нима това е същият глас, който събуди любовта му?

В продължение на още няколко минути Хенри чака и слуша, вцепенен от тревога. После госпожа Фокс се връща в дневната, с малко зачервени страни, но иначе изглежда спокойна и в добро настроение.

— Съжалявам, че те накарах да чакаш, Хенри — казва тя с глас, сладък и успокояващ като сироп за кашлица.

Възмутена и разстроена, Агнес отпуска в скута си последния брой на „Илюстрейтид Лъндън Нюз“. От току-що прочетената статия е научила, че една англичанка живее средно 21 917 дни. Защо, защо наистина трябва да се пишат такива неприятни неща по вестниците? Не могат ли да си намерят някакво по-добро занимание? Накъде отива светът?

Тя става, оставя вестника да падне на пода, и отива до прозореца. След като проверява дали первазът е чист (първите летящи насекоми вече са се излюпили и човек трябва да бъде предпазлив), се подпира на него, залепя горещото си, запотено чело в студеното стъкло и се взира надолу, към градината. Старата тополя е осеяна с пъпки, но по нея е плъзнала и зеленикава плесен; моравата е подстригана, на някои места косата и греблото са минали толкова ниско, че дори се провижда кафявата пръст. Това, което Шиърс прави с градината, натъжава Агнес. Разбира се, преди той да се появи, тя се срамуваше до смърт от външния вид на градината, но сега, когато неконтролираният растеж е овладян, ѝ липсват пъстрите цветчета под дърветата, тъмнозелените стъбла на тревата, избуяла между плочите, особено защото засега нищо не се е появило на тяхно място. Шиърс казва, че изчаква тревата да израсте наново, „както трябва“.

Агнес съзнава, че изпада в плачливо настроение, и стисва здраво перваза на прозореца, за да възпре сълзите. Но сълзите за маргаритките и за зелената трева се отронват една по една, търкалят се по бузите ѝ, и колкото по-силно примигва тя, толкова по-обилни стават.

21917 дни. В нейния случай по-малко, нали е жива от доста време насам. Колко ли дни ѝ остават? Забравила е малкото аритметика, която е учила някога; изключено е да реши тази задача. Само едно е ясно — дните на живота ѝ са преброени, по най-жесток и груб начин.

А тя знае, че невинаги е било така. По времето на Мойсей жените са имали удивително дълъг живот, поне в сравнение със сегашната продължителност на живота им в Англия. Дори и днес, в Ориента, в най-отдалечените краища на империята, могат да се срещнат мъдри мъже (а сигурно и жени), които са открили загадката на дълголетието и на предпазването от болести, и надживяват цели поколения. Намеци за тези загадки се срещат в спиритическите брошури, които Агнес крие в кошничката с нещата за бродирание; там има и рисунки, на които са представени съвсем истински чудеса —

свети отшелници, които се вдигат от гроба, в който са лежали погребани в продължение на шест месеца, странни чернокожи господа, които танцуват сред пламъци и така нататък. Няма съмнение, че съществуват и други книги — древни съкровищници на тайно познание — в които се обясняват подробно всички начини. Всяко познание, до което се е добрал човекът, е издадено някъде — но дали пътуващата библиотека на Мууди ще го допусне до погледа на една любопитна жена, това е друг въпрос.

О, но какъв смисъл има да мисли за всичко това! Тя е прокълната, за нея вече е много късно, Бог ѝ е обърнал гръб, градината е съсипана, главата я боли, цветовете на всичките ѝ рокли са зле подбрани, надменната госпожа Джерълд не е отговорила на писмото ѝ, в четката ѝ за коса постоянно има заплетени цели валма косми, и всеки път, когато се осмели да пристъпи прага на къщата, небето притъмнява застрашително. Задавена от сълзи, Агнес плъзва прозореца нагоре и излага лице на свежия вятрец.

Долу прислужничката Джейни се появява на една врата, точно под прозореца на Агнес, за да напълни една кофа пръст и да я занесе в мазето, където отглеждат гъби. Агнес вижда как плътта по гърба на момичето обтяга копчетата на простата ѝ черна рокля, как опъва презрамките на бялата ѝ престилка. Внезапно я обзема прилив на състрадание към това нещастно, бедно същество, което работи за нея. Две сълзи капват тежко от очите ѝ, право надолу към Джейни, но вятрецът ги отвява, преди да достигнат прибиращото се вече момиче.

Едва когато госпожа Ракъм се отдръпва от прозореца и се опитва да стъпи по-здраво на краката си, тя установява, че вече е почнала да кърви.

Съпругът на госпожа Ракъм ще бъде уведомен за по-нататъшното ѝ поведение, но през краткото време, преди прислугата да забележи какво се е случило, Уилям си седи, нищо неподозиращ, в кабинета. От часове не се е сещал за Агнес.

Всъщност той мисли именно за болести, но не за болестите на жена си. Едно безпокойство е пуснало корен в мислите му и се разраства застрашително — неизкоренимият бурен на тревогата. Невинната шега на Шугър за холерата му напомни части от черната

статистика всеки ден болестите, дължащи се на липсата на хигиена в централен Лондон, отнемат живота на определен брой човешки същества — и немалко от тях са проститутки. Наистина, Шугър изглежда здрава и свежа като роза, но самата тя си признава, че не ѝ е лесно да се поддържа в това състояние — заобиколена от мръсотия, влага и гниене. Кой може да знае какви зарази влачат останалите проститутки в онази къща? Кой знае какви страхотии са полепнали по стените в дома на госпожа Кастауей и всеки момент могат да проникнат и в стаята на Шугър? Тя заслужава нещо по-добро — а същото важи и за него самия, разбира се. Налага ли се всеки път, когато иска да види любимата жена, да гази из кал и тор? Повече от ясно е какво трябва да предприеме — колко просто е решението на проблема! В крайна сметка, разполага с предостатъчно средства! Та нали само през последните два месеца, ако се съди по счетоводните книги, продажбите на лавандулова вода са донесли...

Неуверено почукване прекъсва изчисленията му.

— Влез! — вика Уилям.

Вратата се отваря и на прага застава Лети, явно разтревожена.

— О, господин Ракъм, сър, съжалявам, но о, господин Ракъм... — тя върти очи, гледа ту към Уилям, ту назад към стълбите, по които е дошла дотук; тялото ѝ се гърчи раболепно.

— Е? — пита по-настойтелно Уилям. — Какво има, Лети?

— Ами госпожа Ракъм, сър... — продължава тя пискливо. — Пратихме вече за доктор Кърлоу, сър, ама... Рекох си, че ще искате да видите и вие... веднага затворихме вратата... нищо не сме пипали...

— О, за Бога! — изпъшква Уилям, притеснен, но и раздразнен от тези недомлъвки. — Хайде да видим тази злополука.

И той тръгва забързано надолу по стълбите, след Лети, закопчавайки пътем жилетката си.

Седнала в своята дневна, госпожа Фокс върши нещо доста невъзпитано пред очите на госта си. Сгъва листове хартия от голямата купчина на масата пред себе си, пъха ги в пликове, облизва намазания с лепило край, и всичко това, без да спира да разговаря. Когато Хенри Ракъм бе изправен за първи път пред тази сцена, бе толкова шокиран, колкото и ако тя бе взела огледало и бе почнала да чисти зъбите си;

междувременно обаче е привикнал. Денонощието просто не е достатъчно, за да може тя да изпълни всички свои задачи, затова някои трябва да се вършат едновременно.

— Мога ли да помогна? — предлага Хенри.

— Моля — отвърща тя и му връчва половината купчина.

— Какво е това?

— Стихове от Библията — отвърща тя. — За нощните приюти.

— О — той хвърля поглед върху листа, преди да го сгъне. Веднага разпознава трийсети псалом: „Помилуй ме, Господи, защото съм в утешение; от скръб се помрачи окото ми, душата ми и утробата ми...” и така нататък, чак до призова да дерзаем и да крепне сърцето ни. Почеркът на госпожа Фокс е изключително четлив, като се има предвид колко пъти ѝ се е налагало да препише един и същи откъс.

Хенри сгъва, пъха в плика, ближе, притиска.

— Но могат ли нещастниците в онези приюти да четат? — пита той.

— Мизерията може да сполети всекиго — отвърща тя, и сгъва, не престава да сгъва. — Така или иначе, стиховете са предназначени за надзирателите и медицинските сестри, които посещават приютите — да ги четат на глас. Разхождат се напред-назад между леглата, наредени в дълги редици, и рецитират всичко, което според тях може да даде някаква утеха на тези, които не могат да спят.

— Благородно занимание.

— Вие също можете да го вършите, Хенри, стига да пожелаете. Мен не ме допускат там — твърдят, че не можели да гарантират сигурността ми. Като че ли тя не е в Божиите ръце.

Настава мълчание, нарушавано само от тихо шумолене, докато те продължават да сгъват и да ближат. Това обикновено, простичко занимание предизвиква у Хенри почти нетърпимо чувство на щастие; той би; прекарал с радост следващите петдесет години така — седнал в дневната на госпожа Фокс, да ѝ помага с кореспонденцията. За нещастие нощните приюти във Великобритания не са чак толкова много и скоро всички пликове са пълни. Госпожа Фокс примижава и облизва устни, показвайки отвращението си от неприятния вкус, който лепилото е оставило по розовия ѝ език — и по неговия също.

— Това може да се поправи с какао — уверява го тя.

Лети води господаря си по коридори, по които той е минавал не повече от пет-шест пъти, откакто се е нанесъл в къщата, която носи неговото име; това са коридори, по които се щурат напред-назад прислужниците. Сега Лети и Уилям Ракъм стоят пред вратата на кухнята. Тя му обяснява с жестове, че ако не вдигат шум и влязат вътре крадешком, ще могат да видят нещо извънредно странно.

Уилям, крайно изкушен да зареже всички тези глупости и да блъсне вратата, устоява на порива си и изпълнява инструкциите на Лети. Вратата се отваря безшумно, като завеса на сцена и разкрива не само ярко осветеното помещение с висок таван, където се приготвя храната, но и две жени, заети да вършат нещо, което ни най-малко не би го учудило, стига една от жените да не беше собствената му съпруга.

Защото, коленичили рамо до рамо на каменния под, гърбом към него, вирнали задници във въздуха, Агнес и кухненската помощничка Джейни пълзят на четири крака, накисват четките в голямо ведро със сапунена вода, и разговарят, докато работят.

Агнес търка с недотам заучен ритъм, за разлика от Джейни, но също толкова ожесточено — жилите на мъничките ѝ ръце изпъкват от напрежение. Мокрите ѝ поли лепнат по пода, уплътненият ѝ с турнюр задник се полюлява напред-назад, обутите в меки пантофки крака драскат в опит да намерят опора.

— Ами, госпожо — казва Джейни, — все гледам да мия еднакво дълго съдовете, ама нали човек не очаква купичките за измиване на пръстите да са чак толкова мръсни, а?

— Не, не, разбира се — отвърща задъхано Агнес, без да спира да търка.

— Ами и аз така — подхваща отново момичето. — И аз така. И тогаз готвачката като се разфуча, като ми се развика, и все да размахва купичките под носа ми, и аз сега няма да кажа, че по дъното е нямало мазнина, ама честно, госпожо, нали шото бяха купички, и готвачката сама знае, те винаги са съсем чисти...

— Да, да — казва съчувствено господарката. — Горкото момиче.

— Пък това... това тук е кръв — отбелязва Джейни и сочи едно старо петно на дъската за пране, пред която са се озовали двете с госпожа Ракъм. — Кой знае кога се е разляла, ама ето, все търкам, и не излиза.

Госпожа Ракъм се извива да погледне, рамото ѝ докосва рамото на Джейни.

— Нека опитам аз — казва тя, останала съвсем без дъх.

В този момент Уилям решава да се намеси. Той влиза с широки крачки в кухнята, стъпките му отекуват остро по мокрия под, и се упътва право към Агнес, която се обръща, както си е на четири крака, с лице към него. Джейни не се обръща, клечи като вкаменена, прилича на куче, заловено да върши нещо, с което си е заслужило боя.

— Здравей, Уилям — казва спокойно Агнес и примижава, защото ѝ пречи кичурът коса, паднал на потното ѝ чело. — Да не би доктор Кърлоу да е дошъл вече?

Но отговорът на Уилям не се отличава с очаквания от нея безсилен гняв. Вместо това той се навежда, пъхва една ръка под коленете и друга под гърба ѝ, и я вдига, изсумтявайки от усилие. Тя се отпуска смутено на гърдите му, а той заявява на висок глас:

— Не съм поръчвал на никого да вика доктор Кърлоу. Ще му позволя да ти даде само приспивателно и ще го помоля да си върви. Идва тук прекалено често, и прекалено дълго време вече според мен — и доколкото виждам, това не ти се отразява добре.

С тези думи той я понася вън от кухнята, през многото врати и коридори, нагоре по стълбите.

— Уведомете ме, когато доктор Кърлоу пристигне — нарежда той на огорчената Клара, която изниква от сенките и ситни зад него по стълбите. — Кажете му — само приспивателно, нищо повече! Ще бъде в кабинета си.

И Уилям се насочва натам, след като е помогнал на жена си да си легне.

— Знаете ли, Хенри — казва замислено госпожа Фокс, докато застрашително килнатата купчина пликове помежду им, — радвам се, че Бог ме е благословил да нямам деца.

Хенри едва не се задавя с какаото.

— Така ли? Защо?

Госпожа Фокс се обляга на стола си, и един блед лъч слънчева светлина, проникнал през пердетата, озарява лицето ѝ. По слепоочията ѝ има синкави венички, които Хенри не е забелязал досега, на шията ѝ

има червено петно — точно на Адамовата ябълка (ако жените имат Адамови ябълки, в което Хенри не е съвсем уверен).

— Понякога си казвам, че у мен има строго определено количество... — тя притваря очи в търсене на точната дума — определено количество сокове, които бих могла да дам на света. Ако имах деца, предполагам, че бих дала почти всичко на тях, докато сега... — тя обхваща с жест задръстената от благотворителна дейност къща о около себе си, филантропския хаос, който наблюдава примирено, но и със задоволство.

— Значи ли това — пита плахо Хенри, — че според вас всички жени-християнки не бива да стават майки?

— О, никога не съм казвала „не бива“ — отвърща тя. — И все пак, ако можеше да стане така, представяте ли си каква огромна сила би се отприщила в служба на Бога?

— А какво ще кажете за Божието слово — „Плодете се и се множете“?

Тя се усмихва и хвърля поглед през прозореца, присвила очи срещу трептящата следобедна светлина. Вероятно това се дължи на облаците, но ако човек прибегне към въображението си, може да си представи безчислена армия, която шества отвън, безбройни орди, засенчващи слънцето, милиони тела, наредени едно до друго като спици на колело.

— Струва ми се, че множенето е предостатъчно, не мислите ли? — въздъхва госпожа Фокс. — Справили сме се чудесно със заселването на света, не е ли така — изпълнили сме го с уплашени и гладни човешки същества. Сега въпросът е какво да правим с всички тях...

— Но все пак — чудото на новия живот...

— О, Хенри, ако само можехте да видите... — тя се кани да заговори за преживяното по време на работата си в Дружеството за спасение, но се отказва; дори на нея ѝ се струва прекалено да описва над чашите с какао болни от едра шарка деца, натъпкани в гардеробите на проститутките и мъртви бебета, гниеци в Темза.

— Наистина, Хенри — продължава тя. — Няма нищо чак толкова изключително в раждането на едно дете. От друга страна, проявите на истинско милосърдие... Може би трябва да се опитате да си представите всяко добро дело като яйце, а нас, жените, като

кокошки. Когато са оплодени, яйцата не вършат никаква друга работа, освен да създават още пилета, а колко полезно може да бъде едно неоплодено яйце! А колко много яйца може да снесе дори само една кокошка!

Хенри се изчервява до уши, поаленията плът се откроява привлекателно под златистата му коса.

— Шегувате се, нали?

— Съвсем не — усмихва се тя. — Не сте ли чували как ме описват вашите приятели Бодли и Ашуел? Сериозна до смърт — внезапно тя се отпуска назад на стола, главата ѝ клюмва уморено.

Хенри я наблюдава, смутен и очарован, как диша тежко, а гърдите ѝ се надигат над корсета — малки издутини, очертани под меката тъкан.

— Г-госпожо Фокс? — заеква той. — Добре ли сте?

Когато доктор Кърлоу се появява в кабинета на Уилям Ракъм, той е приет учтиво, но без излишно страхопочитание. Това потвърждава за него промените, които вече е отбелязал в домакинството на Ракъмови (които се отнасят и до мястото, което той заема в него) по време на последните си визити. Сложен е край на разговорите в удобните кресла, никой вече не му предлага пури, никой не му засвидетелства уважение. Днес доктор Кърлоу има чувството, че е повикан по-скоро в качеството си на разносвач на лекарства, вместо да бъде поканен като виден учен по въпросите за слабостите на духа.

— Тя сигурно вече спи — казва той.

— Чудесно — отвръща Ракъм. — Надявам се да ме извините, че не бих искал да обсъждаме подробности около последния рецидив на болестта на жена ми. Ако изобщо става дума за рецидив.

— Както желаете.

„Извинете ме също така, продължава на ум Уилям, ако ви отпратя, преди отново да намеKNете, че Агнес трябва да бъде изпратена в приют за душевноболни. Аз съм богат човек и мога да се справя с всичко между стените на собствения си дом. Ако Агнес полудее и има нужда от болногледачки, ще назнача болногледачки. Ако някой ден загуби ума си дотам, че ще трябва санитари да я удържат, мога да си позволя да назнача и санитари. Аз съм надраснал

проявите на съжаление от себеподобните си, докторе; не се самозабравяйте“.

После уведомява доктора, че от днес нататък визитите му вече няма да бъдат ежеседмични, а ежемесечни, благодари му и го предава на грижите на Лети. Остава с впечатлението, че е забелязал чувство на унижение, изписано по лицето на излизания лекар — но впечатлението му е погрешно; хора като доктор Кърлоу са свикнали да виждат важността на собствената си личност отразена като в огледало по толкова много човешки лица, че ако едно от тези огледала внезапно представи недотам ласкателно отражение, те незабавно се обръщат към друго. Следващият пациент, при когото трябва да отиде докторът, е една стара дама, която го боготвори; той ще се погледне в огледалото на Ракъмови някой друг път, когато светлината е по-различна. Агнес Ракъм е обречена; достатъчно е да чака търпеливо.

След като успява да се отърве от Кърлоу, Уилям се замисля дали да не провери дали жена му спи спокойно, но се отказва, защото знае, че тя мрази той да влиза в спалнята ѝ. Въпреки това той се надява тя да се чувства по-добре, и дори си представя умиротвореното ѝ лице.

Колкото и да е странно, откакто познава Шугър, му е много по-лесно да мисли за Агнес с далеч по-голяма нежност и търпимост, отколкото преди; за него тя вече не е тежко бреме, а по-скоро някакъв вид предизвикателство. Също както ръководенето на парфюмериите „Ракъм“, което на времето му се струваше досадно и непосилно, благодарение на куража, който му даде Шугър, сега за него е вълнуващо приключение. Така и победата над болестта на Агнес се превръща за него в доказателство за собствените му сили. Той знае какво обича малката му женица; ще ѝ осигурява всичко, каквото пожелае. Знае и какво ненавижда — и ще се постарее то да ѝ бъде спестено.

Спокоен и уверен, Уилям се заема отново с работата си — да изчисли точно каква сума ще бъде необходима, за да спаси Шугър от опасностите, на които я излага пребиваването в сегашния ѝ дом.

Две седмици по-късно можем да видим как Уилям Ракъм прави последен оглед на къщата, в която възнамерява от днес нататък да прекарва колкото е възможно повече време, стига претовареното му ежедневиe да го позволява. Вече си е тръгнал и последният от работниците, които той бе наел, за да поставят мебелите по местата им; Уилям може спокойно да се наслади на цялостния ефект, и да прецени дали това очарователно жилище в Прайъри Клоуз, Мерилебоун, наистина оправдава малкото състояние, което е похарчил за него.

Той се озърта в антрето, прережда припряно един букет червени рози в кристална ваза, скъсява няколко стъбла, за да постигне желаното съвършенство. Не е обръщал такова внимание на естетически подробности от годините, прекарани в Кеймбридж, когато се изживяваше като денди. Шугър събужда... Е, честно казано, тя събужда всичко в него. Тези елегантни стаи са подходящи за нея — като кутия за скъпоценности, в която се крие съкровище.

Договорът с госпожа Кастауей вече е подписан. Старицата прие без възражения; пък и какво друго би могла да стори? Сега той е десет пъти по-важна личност, отколкото беше по времето, когато подписа първоначалното споразумение — а тя, от своя страна, е станала някак по-невзрачна. На бледата светлина на утринното слънце по време на последното му посещение тя му се стори далеч не толкова внушителна, колкото изглеждаше навремето, озарена от червеникавите пламъци. Ярките цветове на облеклото ѝ също му се сториха някак избледнели, сякаш покрити с пращинки като тези, които танцуваха в слънчевите лъчи. Показа ѝ квитанции от най-добрите мебелни ателиета, от продавачи на платове, дърводелци, стъклари и всякакви други занаятчии, наети от някой си Джордж Хънт, ескуайър, както и банкова сметка на негово име в размер на хиляда паунда. (Разбира се, Уилям съзнава, че ако пожелае, може да се откаже от този маскарад, но след като поддържането му не му струва никакви усилия, защо да не си спести неудобството? Що се отнася до банковата сметка на името на Джордж Хънт, това може да се окаже изключително добра идея, особено ако изводите му след проучването на данъчните закони отговарят на истината!).

Госпожа Кастауей бе явно дълбоко впечатлена от него, независимо от името, под което ѝ се бе представил, и не му се наложи

да я убеждава дълго (като изключим една допълнителна пачка банкноти), за да я накара да скъса стария договор и да му предаде собствеността върху Шугър за лично ползване.

— Грижила съм се за нея, доколкото ми позволяваха силите, и съм убедена, че и вие ще сторите същото, в името на нашето общо благо.

Сега, докато оглежда апартамента в Прайъри Клоуз, Уилям пропъжда спомена за онова ужасно, сбръчкано, прилично на въсърно старческо лице, и се убеждава, че тук всичко е наред — безукорно, съвършено. Уверен е, че е подбрал идеалното място за своето любовно гнездо, че е избрал най-подходящото обзавеждане, че е постигнал хармоничен компромис между мъжки и женски вкусове. Сяда във всеки стол, отпуска се на шезлонга, оглежда всяка част от интериора от най-различни гледни точки. Отваря и затваря врати, вратички на шкафове и библиотеки, капаци на кутии и прозорци, за да се убеди, че не заяждат и не скърцат.

Банята буди у него известни притеснения. Дали постъпи правилно като поръча да прокарат топла вода? Тръбите са грозни, напомнят слоноподобния апарат в една от неговите фабрики; дали Шугър не би била по-доволна в една по-пищна вана от старите, без никакви тръби връзки? Но нали тя трябва да се поддържа чиста, а тези нови „Жар“ са последна дума на модата. Инструкциите за задействане на гейзера с гореща вода са наистина малко сложни, има и известна опасност от експлозия, но Шугър е интелигентно момиче и няма да допусне да се взриви в някаква си вана, това е сигурно. Освен това новите вани „Жар“ са проектирани като максимално безопасни. „Някой ден всички ще ползват такива вани“ бе казал продавачът, а Уилям едва се възпря да не му даде урок по търговски усет — „Не, не, кажете по-скоро, че обикновените смъртни винаги ще се мият в някакви подобрени варианти на ведро със сапунена вода, а само най-изисканите хора, само любимците на съдбата ще могат да имат точно такива вани“.

После тръгва полека към спалнята и за десети път оглежда леглото, опипва тъканта на чаршафите и завивките, отпуска се за миг на леглото, за да огледа гравюрите по стените (китайски, не порнография) и да се наслади на отблясъците на светлината по шарките на тапетите. Тя ще одобри всичко, той е уверен в това.

Отвън къщата не се набива на очи — по нищо не се различава от съседните. Външната врата гледа към улицата, но е полускрита от малка веранда, закриляйки обитатели и гости от любопитството на съседите. На горния етаж няма наематели — Уилям нае и двата етажа, но реши да остави горния празен за по-голяма дискретност (въпреки че би взел добри пари за това жилище).

Той поглежда часовника си. Девет часа вечерта, 17 март 1875 година. Остава само да посети за последен път госпожа Кастауей, за да отведе Шугър в новото ѝ жилище.

Хенри Ракъм е излязъл от дома си, броди из незастроените гранични зони на цивилизацията, макар отдавна да е минало време за лягане, броди из нощния мрак. По природа Хенри по-скоро е ранобудник, в никакъв случай не е нощна птица — обикновено се буди още на зазоряване, а след залез-слънце вече започва да се прозява. Въпреки това днес е изоставил топлото си легло, навлякъл е набързо някакви дрехи върху нощната риза, прикрил е неспретнатия си вид с дълго зимно палто — и е излязъл да се разхожда.

Той извървява първите две мили между къщи, по улички, осветени с фенери, но и къщите, и фенерите започват да оредяват, докато отстъпват място на далечни блещукащи светлинки от цигански катуни, на далечната призрачна светлина откъм Западната железопътна линия, и на естественото осветление, дадено ни от Бога. Пълната луна грее над него, а той продължава да крачи напред. Огромната му сянка крачи редом с него, прескача леко над неравностите по пътя като стадо черни плъхове. Той не ѝ обръща внимание, следи собствените си тромави стъпки, и крачи неуморно напред — дори не е завързал връзките на обувките си.

„Аз съм чудовище“, мисли си Хенри.

Въпреки нощния студ и трудността, с която намира пътя си в тъмнината, той продължава да вижда пред себе си Емелин Фокс — легнала върху отрупано с възглавници легло в някакъв будоар, гола, обзета от страст, тя го кани да се отпусне върху нея. Видението е също толкова ясно както в първия миг, когато той изрита завивките и отблъсна нахлуващия сладострастен сън. И все пак, въпреки тази удивителна яснота, образът на скъпата му приятелка е ужасна измама.

Нито веднъж в осветената от Бога действителност той не е зървал каквато и да било част от плътта ѝ, освен лицето и ръцете; всичко, което вижда от шията надолу и над китките, е плод на собствената му порочна фантазия. Дал ѝ е тяло, което е плод на собственото му въображение, слепено от части на гръцки статуи, от богини и нимфи, а по-грубата част му е подсказана от сатаната. Само лицето си е нейното.

Но ето: тя шепне „Да!“ и протяга към него призрачнобелите си ръце, премаляла от желание. „Да!“.

Хенри се притиска към дървения парапет на ниския мост, който минава над големия канал, разкопчава дрехите си и отправя към небето, вопъл за спасение.

— Къде отиваме? — шепне Шугър.

Кабриолетът мина, тракайки с колелета, покрай всички възможни места, които Уилям би могъл да има предвид, когато ѝ нареди да се облече „за малка разходка“ — нещо доста необичайно. Първо си каза, че му е хрумнало да отидат заедно в „Камината“, по сантиментални причини; напоследък се държи странно сантиментално, припомня си началото на връзката им, като че ли се познават от години. Но не, още когато видя, че отвън чака кабриолет, разбра, че няма да отидат в „Камината“. Минаха вече покрай най-добрите заведения и ресторанти, не са се упътили, и към „Креморн Гардънс“ — колата зави в друга посока.

— Аз знам — дразни я шеговито Уилям, и гали рамото ѝ в сумрака на купето, — а на теб ти предстои да разбереш.

Шугър мрази всякакви шеги и гатанки.

— Колко вълнуващо! — ахва тя и притиска нос в стъклото.

Уилям намира тази детинска проява на любопитство за очарователна — изключително приятна в сравнение с начина, по който се държа Агнес като младоженка в деня, когато той я въведе в нейния нов дом. Агнес непрекъснато се озърташе назад, въпреки че той я умоляваше да не го прави; Шугър обаче гледа напред, очевидно обзета от приятно вълнение. Агнес бе го вбесила дотолкова със своето хленчене и нервничене, че му се искаше да я удари с нещо по главата, та да изгуби съзнание, докато успее най-сетне да я настани в новата къща; а сега му се иска да сложи Шугър на коленете си, още сега, в

кабриолета, за да утоли желанието му, подпомагана от подрусването по неравния път. Но той не прави нищо подобно, само продължава да я гали по рамото. Това е изключителен миг в живота ѝ — в живота на тях двамата — и той не бива да го разваля по никакъв начин.

Междувременно Шугър продължава да се взира в мрака с разширени очи. Възможно ли е Уилям да я отвежда у дома, в Нотинг Хил? Не, на Еджуеър Роуд завиха вдясно, вместо да продължат направо. Ами ако я води към някое пусто място извън града, за да я убие и да хвърли някъде тялото ѝ? В своя роман е описала толкова много убийства, че такъв вариант ѝ се струва напълно възможен; пък и не е ли истина, че много често се случва проститутки да бъдат убити от клиентите си? Миналата седмица Ейми разказваше, че открили обезглавеното тяло на някаква жена на Хампстед Хийт — имало следи от „посегателство“, преди да бъде убита.

Тя хвърля кос поглед към Ракъм и се успокоява; той просто сияе от задоволство и желание. Затова тя отново залепя носа си в стъклото, устните ѝ отново докосват разширяващия се полумесец запотено от дъха ѝ стъкло.

Когато колата най-сетне спира, Уилям я подканя да слезе на една тъмна улица, застроена с еднакви на вид, елегантни и съвсем нови къщи. Слабата светлина на фенерите едва прониква през короните на големи дървета, чиито клони са сплетени в сложни готически мотиви. Кабриолетът отминава, потраквайки, и наоколо се възцарява гробна тишина. Шугър се оставя да бъде поведена за ръка към верандата на една от тези непознати нови къщи.

Уилям Ракъм върви редом с нея — тъмен силует, едва забележим в мрака. Тя чува дишането му и шумоленето на собствените си поли, когато ръката му се плъзва по тях, докато търси опипом ключалката. Каква тишина цари тук, щом тя е в състояние да чува подобни неща! И какво е това място, където въздухът не вибрира от най-различни шумове? Внезапно я обзема непознато, но властно вълнение. Сърцето ѝ се блъска в гърдите, коленете ѝ омекват, краката ѝ започват да треперят — почти сякаш е решила, че наистина ще бъде убита. Чува се драсване на кибритена клечка, прилично на шума от раздиране на плат; тя вижда лицето на Уилям, добило демоничен вид така, както е

осветено отдолу от трептящото пламъче. Чертите на това обрамчено с бакенбарди лице ѝ се струват напълно непознати.

„Този човек променя живота ми“, казва си тя, докато ключът се превърта и вратата се отваря. „Животът ми се променя като монета, подхвърлена в игра на ези-тура“.

Уилям пали лампата в антрето и нарежда на Шугър да застане под нея, докато той избързва напред, обикаля стаите и пали всички лампи една след друга. После се връща и взема нежно ръката ѝ.

— Това — казва той ѝ протяга ръка в театрален жест, — е твое. Всичко е твое.

За момент всичко застива — като жива картина, състояща се от три елемента — мъж, жена и ваза с рози.

— О, Уилям! — ахва тогава удивено Шугър, а Ракъм я въвежда в дневната. — О, Божичко!

По целия път насам се е подготвяла да изпълни своята роля, каквато и да се окаже неговата малка изненада, но сега не се нуждае от актьорски способности. Тя просто залита от изумление.

— Трепериш — казва той и обхваща ръката ѝ в своите, сякаш за да се убеди в думите си. — Защо трепериш?

— О, Уилям! — Очите ѝ, които ту се стрелкат към него, ту обхождат разкошно обзаведената стая, са влажни. — О, Уилям!

Първоначално той малко се стряска от тази демонстрация на благодарност, приема я с колебливо недоверие, въпреки че никога не е изпитал съмнение в истинността на нейната страст. Но когато осъзнава, че тя е искрено възторжена, той се надува от гордост, задето е първопричината на такъв върховен екстаз. Струва му се, че тя може да припадне, затова я хваща за раменете и я обръща към себе си. Развързва ловко копrienения възел под брадичката ѝ, сваля шапката ѝ, като вади внимателно иглите една по една, така че масата от златисточервеникави къдрици се разпилява като наскоро остригана вълна от кошница. Сърцето го боли от щастие — да можеше този момент да продължи безкрайно!

— Е? — пита той закачливо. — Не искаш ли да огледаш новия си дом?

— О, да! — възкликва момичето и се отдръпва от него. Той я наблюдава, сияещ, докато тя се движи с танцуваща походка из стаите, опознава ги, докосва всеки предмет, всяка повърхност, за да ги направи

свои, после минава тичешком през вратата на следващата стая. Докато я наблюдава, Уилям неволно прави сравнение с Агнес, спомня си я как се луташе първия ден из къщата в Чепстоу като болно и нацупено дете, как не забелязваше нищо, как не бе в състояние да оцени нито едно от нещата, приготвени за нея.

— Надявам се да съм предвидил всичките ти желания — шепне той в ухото на Шугър. Тя стои на място като закована и гледа очарована писалището в кабинета. Приема целувките му, все още зашеметена, и се взира в собственото си отражение върху полираното дърво.

— Каква е тази стая? — пита тя.

Той плъзва нежно брада по шията ѝ.

— Стая за шев, будоар, кабинет — каквото ти искаш. Нарочно не сложих тук много мебели — казах си, че може би ще искаш да вземеш някоя вещ от старата си стая при госпожа Кастауей.

— Тя знае ли?

— Разбира се, че знае. Всичко е уредено.

Изведнъж Шугър пребледнява. Кошмарни видения се зареждат пред очите ѝ — вижда една старица в кървавочервена рокля, която се качва по стълбите към стаята ѝ; вижда я как отваря вратата на един шкаф и попада на ръкописа, озаглавен „Възходът и падението на Шугър“. Госпожа Кастауей не бива да докосва тези страници за нищо на света! В тях една съдържателка на публичен дом, наречена „госпожа Джетисън“ бива обвинена в много, много неща — и най-вече в насилие над собствената си невинна дъщеря, смелата главна героиня.

— Стаята ми... старата ми стая — шепне тя едва чуто. — Какво... как се уговорихте...

— Не се безпокой — разсмива се Ракъм. — Аз държа извънредно много на неприкосновеността на личния ти живот. Никой няма право да докосва нищо там, докато ти не изнесеш вещите си. Мога да уредя това да стане, когато пожелаеш — и той отново я погалва по лицето, което постепенно започва да възвръща цвета си.

Все още зашеметена, Шугър отива към френските прозорци, наблюдавайки своето разделено на четири отражение, докато приближава към стъклото. Стъклата са разположени под малко различни ъгли, така че четирите части от отражението не се срещат напълно до момента, в който тя застава толкова близо до него, че то

избледнява и изчезва. Отвън се вижда малка, оградена със стени градинка, с пищно избуяла... о, просто с някаква зеленина, живо доказателство, че това е новият ѝ дом, в долния етаж на къщата, в далеч по-озеленен квартал от онзи, в който се намира Силвър Стрийт. Съмненията я напускат, възторгът отново я обзема.

— О, Уилям! — възкликва тя отново. — Наистина ли всичко това е само за мен?

— Да, да — казва той през смях. — Само за нас двамата. Платил съм го за доживотно ползване.

— О, Уилям!

И тя хуква отново из къщата, сваля ръкавиците си и ги хвърля една след друга на пода, за да може да плъзне пръсти по гърбовете на книгите в библиотеката и по релефните бонбонени ленти на тапетите. Минава тичешком от стая в стая, докато Уилям я следва, и във всяка стая изпълнява някакъв празничен танц, съпроводен с опознаване чрез докосване. Уилям е накупил за нея толкова много неща! Жилището е претъпкано с всевъзможни вещи — полезни и безполезни, красиви и грозни, практични и непрактични, но до една много скъпи, доколкото Шугър може да прецени.

— Нека ти покажа, нека ти покажа — повтаря той непрекъснато. — Има и баня с топла вода. Ползването е много просто. Дори дете...

И той демонстрира начина, по който тя може да се възползва от лукса, предлаган от модерните времена, без да се излага на опасност от злополуки.

— А сега повтори — настоява той, защото тя все още е доста обърквана. — Искам да се убедя, че разбираш.

И тя разбира, наистина разбира.

Докато мисълта за богатството, което Уилям е инвестирал в нея, се избистря в съзнанието на Шугър, тя се движи все по-бързо и по-бързо, изпълнява своите пируети из стаите, от масите до скриновете, а оттам до библиотеките, потрива гръб в стените като разгонено животно. Вместо думи издава само възторжени писъци и стонове, докато накрая Уилям я хваща за китката и я отвежда към леглото — чудовищно огромна мебел, още по-пищно украсена от онази, която и двамата познават толкова добре.

Той забелязва как тя оглежда замислено горната табла на леглото, докато разкопчава обувките си — тук няма огледала, единствено

полираното тъмно дърво може да отрази телата им. Уилям се смръщва, питайки се дали е взел вярното решение — не може да се принуди да нареди да пробият грубо лъскавото тиково дърво, за да прикрепят огледало върху него. Безспорно, той беше обмислил и тази възможност, припомняйки си колко обича да вижда в огледалото над старото легло на Шугър собствената си мъжественост, която потъва в нея и се появява отново, лъснала от влага. Стигна дори дотам, че каза на дърводелеца:

— Знаеш ли, момче, дали не е възможно...

Но се разколеба наскоро изречението, и довърши:

— ... да се гравира едно малко, орнаментирано „Р“ точно тук, най-горе?

Сега Уилям оглежда внимателно лицето на Шугър, докато тя приготвя тялото си за него.

— Липсва ли ти огледалото? — пита я той.

Тя се усмихва.

— Защо ми е да гледам себе си, когато имам теб, за да ме гледаш?

Тя е останала само по риза. Панталонът му е издут отпред. Той я бутва върху леглото и забелязва как очите ѝ се разширяват, когато вижда балдахина отдолу — да, най-фина белгийска дантела! Уилям едва устоява на изкушението да започне да ѝ разказва всичко: колко труд положи, докато избере всички мебели, редките предмети, които успя да открие, изгодните сделки, които успя да сключи... Но по-добре да не го прави, да не унищожава приказната магия, с която е обвеян дарът му.

Божичко, тя никога не е била толкова влажна! Колко е възбудена! И то само заради него!

— Но, миличък Уилям — простенва тя, когато той прониква в нея. — Тук няма кухня!

— Кухня ли? — той има чувството, че всеки момент ще експлодира. — Не ти трябва кухня, гъско такава — стене той. — Ще... ти дам... всичко... от което имаш нужда... — и спермата му се излива в нея.

По-късно Шугър продължава да лежи в прегръдките му, целува го стотици пъти по гърдите, иска му прошка, че е отделила мисъл за друго в такъв деликатен миг. Казва, че била зашеметена от щедростта му — и още е. Това е прекалено силно изживяване за нея, главата ѝ е замаяна, но пък други части на тялото ѝ оценяват нещата по достойнство, той знае това най-добре! Ако пък съжaliaва, че оргазмът му не бе съпроводен (за първи път, откакто се познават) от изблика на собствения ѝ екстаз, тя ще изчака повторното събуждане на неговата мъжественост. Или, ако той предпочита, ще го поеме в устата си — дори вкусът му е достатъчен, за да я докара до оргазъм — така твърди Шугър.

Не, въздъхва Уилям, всичко е наред. Той е много уморен; денят беше много напрегнат и за него. Пък и тя беше права да си зададе въпроса как ще си приготвя храна в новия си дом. Но и за това е помислено. Той — по-точно банката му — ще ѝ изпращат по пощата ежеседмично една сума, която е повече от достатъчна, за да може тя да води независим живот. По Мерилебоун Роуд има няколко отлични ресторанта, включително утринната зала на хотел „Олдсуърт“, която той ѝ препоръчва от сърце — там сервират чудесни омлети. Но най-хубавата риба е в „Уорик“ — дали Шугър обича риба? О, да, обожаваш я. Каква риба по-точно? О, всякаква риба. Освен това не бива да се грижи за поддръжката на стаите и за прането; ще ѝ намери прислужничка...

— О, не, Уилям, това наистина не е необходимо — възразява Шугър. — Знаеш ли, мога да бъда отлична домакиня, когато пожелаеш.

Тя си признава, че това е много далеч от истината — никога през живота си не е вършила домакинска работа. Но щом това жилище ще бъде нейно, нека си остане наистина само нейно! Всъщност още сега, докато двамата с Уилям лежат на използваното за първи път легло, тя е обзета от страстно желание да остане сама. Този негов подарък... Тя няма да бъде в състояние да повярва, че той съществува, докато Уилям не изчезне, а апартаментът не изчезне заедно с него. Какво да направи, че да го накара да си тръгне? Целувките по гърдите му зачестяват, тя плъзва устни по-надолу в надеждата да задвижи нещата в някаква посока.

— Трябва да тръгвам — казва той и я потупва по гърба.

— Толкова скоро? — гука тя.

— Дългът ме зове — той вече е започнал да навлича ризата си.
— Пък и ти сигурно искаш да опознаеш по-отблизо малкото си гнездо.

— *Нашето* малко гнездо — поправя го тя нежно. (Панталонът ти е там, глупако! Ето там).

Минути по-късно той вече я гали на сбогуване, тя целува пръстите му и казва:

— Като че ли сме отпразнували всичките ми рождени дни наведнъж.

— Господи! — възкликва изведнъж Ракъм. — Та аз дори не знам кога е рожденият ти ден?

Шугър се усмихва, докато подбира от безбройните възможни отговори, които се въртят в главата ѝ, идеалното изречение, с което да го отпрати доволен, *les mots justes*^[1] за приключването на сделката.

— Отсега нататък рожденият ми ден е днес — казва тя.

Когато вратата се затваря зад него, Шугър продължава да лежи неподвижно няколко минути, за да не би Уилям да се върне. После спуска бавно крака от леглото, стъпва на непознатия под, и се изправя. Ризата, вече доста измачкана, се хлъзва надолу по гърдите ѝ. Тя я пригладва замислено с длани, питайки се дали хвалбите на Уилям, че е „помислил за всичко“, предполагат и закупуването на ютия например. Започва да навлича една подир друга отделните части от тоалета си. Изважда от кадифената си чантичка миниатюрна четка за дрехи и започва да четка полите си, докато бухнат хубаво. После взема ръчно огледало и се заема да подреди косата си, обелва една-две изсъхнали кожички от устните си, и излиза от спалнята.

— Бавно, не бързай — напомня си тя на глас. — Сега вече разполагаш с цялото си време.

И първо отива в... своя кабинет. Да, в кабинета. Застава пред френските прозорци и гледа към градината. Утре сутринта тя ще бъде огряна от слънце, нали, а по спретнатите лехи с треви и екзотични растения, чиито имена тя дори не знае, ще блещукат капчици роса. През единствения тесен прозорец в стаята ѝ при госпожа Кастауей нямаше какво да се види — нищо, освен мръсни покриви и нетърпеливо блъскащи се минувачи; сега ще има трева и... разни красиви зелени растения.

Червените рози в антрето са друго нещо — бодат й очите. Колко време ще трябва да ги държи в тази ваза, преди да ги изхвърли на боклука, където им е мястото? Винаги е ненавиждала рязани цветя, особено пък рози — и миризмата им, и начина, по който се разпадат, когато прецъфтят. Цветята, които понася — зюмбюли, лилии, орхидеи, умират на стъблата си и остават цели до края.

Все пак този букет е символ на грижите, с които Уилям Ракъм е приготвил жилището за нея. Колко много усилия е положил; колко богато й се отплаща за грижите, които положи тя, за да го задържи при себе си! Колкото по-задълбочено проучва стаите, толкова повече доказателства открива за грижовността му — има обтегач за ръкавици и пудра за ръкавици, специален шкаф за обувки и поставка за пръстени, духала за поддържане на огъня в камината, грейки за леглото. Наистина ли е отделил време да помисли за всяка вещ, или просто е кръстосвал Риджънт Стрийт и е купувал всичко, върху което е паднел погледът му? Несъмнено, срещат се и някои извънредно странни предмети. Магнитна четка за коса, още неразопакована, която, ако се вярва на надписите отгоре, къдри коса и лекува главоболие на нервна почва. Умело препариран хермелин лежи, свит на кълбо, пред гардероба й, като че ли чака да го одерат, да го направят на яка и да го окачат вътре. Полиците над камините са отрупани с всевъзможни украшения — сребърни, стъклени, керамични и медни. Две тоалетни масички стоят една до друга — едната е по-голяма, но не толкова елегантна, което я кара да заключи че Ракъм, след като е купил първата, е размислил и е купил и втората, решавайки да остави окончателния избор на нея. Дали това означава, че би приел промените, които тя би пожелала да направи? Не бива да се прибързва.

Дявол да ги вземе тези рози! Изпълват цялото жилище със задушливата си миризма... но не, това е невъзможно, не и само от една ваза с цветя. Забелязва се някакво необяснимо пресищане на атмосферата с парфюм, като че ли цялата сграда е била измита с гъба, напоена с парфюмиран сапун. Шугър отваря рязко френския прозорец и вдъхва свежия нощен въздух. Навежда се навън, потапя лице в мрака и вдишва дълбоко, долавя лекия аромат на мокра трева и подчертаното отсъствие на всички тези миризми, на които е навикнала: на месо и риба, на конска тор, на мръсна вода, течаща по отходните канали.

Топли остатъци от сперма се стичат по бедрата и мокрят бельото ѝ, докато тя продължава да души въздуха; Шугър трепва, притиска пръсти към чатала си и затваря прозореца със свободната си ръка. Какво да прави сега? Колко учудващо би било да отвори шкафа и да открие познатия сребрист леген и кутийката с отровни прахове? Тя отваря ниския шкаф. Празен е.

Хуква към спалнята и проверява под леглото, и от двете страни. Няма нощно гърне? За каква я има Ракъм? За... и тя не знае какво точно какво има предвид. Тъй или иначе, тъкмо ѝ хрумна, че в къщата има баня! Мили Боже, истинска баня! Тя тръгва, препъвайки се, към нея.

Банята е мрачно малко помещение, чийто полиран дървен под има цвета на силен чай, а лъскавите стени са трицветни — цокълът е от златисти фаянсови плочки, над него минава лента черен тапет като панделка, опасала стаята, а нагоре, чак до тавана, стените са боядисани в жълто. Тези цветове се отразяват по много странен начин върху порцелановата вана, умивалника и тоалетната чиния.

Шугър сядна на тоалетната чиния — същата е като на долния етаж при госпожа Кастауей, само че тук мирише съвсем неуместно на рози. Във водата е сипана някаква есенция. „Ще оправя тази работа“, мисли тя, докато облекчава пикочния си мехур. После пуска вода в умивалника и си приготвя луксозна, мека памучна кърпа. Забелязва, че всяка хоризонтална повърхност в банята е покрита с продукти на „Ракъм“ — сапуни с всякакви цветове и размери, соли за вана, шишета с балсами, кутийки с крем, пудриери. Отпред на всяка опаковка се вижда буквата „Р“ — подредени са така, че буквите са в една посока. Представя си как Уилям е стоял тук с часове, подреждайки кутийките с присвити очи, и потръпва — едновременно от задоволство и от страх. Как копнее да ѝ достави удоволствие! Колко неутолима е жаждата му да получи признание! Ако се грижи за интересите си, ще ѝ се наложи да се маже с всеки проклет балсам тук, а после да му пее славословия.

Но не и тази вечер. Шугър натиска ръчката на тоалетната чиния, и всичко, изхвърлено от тялото ѝ, изчезва в някакво незнайно, подземно Друго място.

Когато излиза от банята, установява, че жилището си е на мястото — разкошно, тихо, отрупано с лъскави предмети, които тя

постепенно започва да приема за свои. Внезапно раменете ѝ започват да потръпват и от очите ѝ потичат сълзи.

— О, мили Боже — изхлипва тя. — *Свободни съм!*

Тя отново се раздвижва, отново хуква от стая в стая, но този път се държи по-невъзпитано, без момичешки изписквания и мелодични изрази на възторг. Тя беснее като уличен гамен — ръмжи и квичи в грозен, дивашки възторг.

— *Мое!* Всичко това е за мен!

Тя измъква розите от вазата, смачква стъблата им в юмрук и ги размахва лудо, пръскайки вода около себе си. Започва да шиба с цветята по най-близката врата и грачи доволно, когато листата им се разхвърчават. Върти се и удря с разпадащия се букет по стените, докато подът почервява, а стъблата се отпускат, меки и нацепени.

После, засрамена и уплашена от собствената си оргия, тя тръгва, залитайки, към библиотеката — този красиво изработен, полиран до блясък шкаф със стъклена витрина, заключен с бронзов ключ, който е неин, само неин — и отваря широко вратите. Избира най-внушителната на вид книга, отнася я до креслото пред камината, сядва и започва да чете. Или по-скоро се преструва, че чете, мислите ѝ са в такъв хаос, та и сама не може да осъзнае, че всъщност изобщо не чете. Отпуснала лакът на облегалката на креслото, тя седи в изискана поза; просто трепти от благоприличие. С една ръка държи книгата, отпусната в скута ѝ, с другата подpira буза с привлекателен жест. Шугър се взира в напечатаните редове, но пред замъгления ѝ взор не се редят думите, а се рее собственият ѝ образ — седнала сама в елегантна, добре обзаведена стая, Шугър спокойно чете, закотвена в тази своя собствена стая от тежкия том в скута си.

Незнайно колко време тя седи така и от време на време прелиства по някоя страница. Наблюдава, сякаш някъде отгоре, белите, нашарени от болестта пръсти, които се плъзгат по ситния шрифт. Ако не беше ихтиозата, те биха могли да бъдат пръстите на дама от висшето общество (а дали тази болест не спохожда и благородните дами?). Шугър е убедена, че някъде другаде, в някой благороднически дом, някоя истинска дама седи така в същия момент, също като нея, и чете книга. Те се сливат в едно и четат заедно.

В крайна сметка вълшебството избледнява. Тя си признава, че не чете, всъщност дори не знае що за книга е това и какво е заглавието ѝ.

Като художник, който си признава примирено, че светлината е неподходяща и прибира вещите си, Шугър затваря книгата и я оставя на пода до креслото. Когато се изправя, тя установява, че е убийствено уморена, краката не я държат и е потънала в пот.

Тръгва със залитане към спалнята и се отпуска тежко на леглото. На близката масичка има кристална кана с вода и чаша. Шугър сграбчва каната и започва да налива вода в устата си, без да забелязва, че се полива, изпива повече от литър наведнъж. Когато решава, че ѝ стига, се отпуска назад, върху възглавниците — мократа ѝ коса е полепнала по лицето и шията.

— Да, *наистина* съм свободна — повтаря тя, но вече не със същия възторг. Клепачите ѝ се затварят, тя почти не чувства някои части от тялото си — те вече спят. Но отново се изправя с усилие, за да отвори гардероба в спалнята си. Празен е. Ракъм е избрал за нея толкова неща, а се е въздържал от избора на нощница. Не можа ли да ѝ каже да си вземе нощница, когато дойде при госпожа Кастауей! Да, но това би развалило голямата му изненада!

Залитайки от изтощение, Шугър успява да изгаси лампите и се връща в спалнята, където смъква дрехите си, оставя ги да паднат на купчина на пода, и пропълзява под завивките. Но само след миг изпълзява отново навън, въпреки че копнеещото ѝ за сън тяло се бори на ръба на сладката забрава. Тя коленичи до леглото и повдига едното ъгълче на чаршафа, за да види това, в което е убедена — че това легло, за разлика от леглото при госпожа Кастауей, не е застлано с шест чаршафа, разделени от навосъчено платно. Чаршафът зацапан от Ракъм, е единственият наличен. Тя го дръпва, хвърля го на пода и отпуска голото си тяло направо върху дюшека.

„Утре можеш да купиш толкова чаршафи, колкото искаш“, казва си тя, докато топлата, луксозна завивка се отпуска върху тялото ѝ. Тя оставя с благодарност забравата да нахлуе като приливна вълна в главата ѝ. Утре ще може да прецени от какво се нуждае и за какво не се е сетил Ракъм; утре ще изгради бронята, която ѝ е необходима за независим живот.

На сутринта ще установи, че е забравила да изгаси огъня в камините, и те ще са почернели от пепел, няма да я има и топлината, която се издига от прекалено горещата приемна на госпожа Кастауей, няма да го има и Кристофър, застанал пред вратата ѝ с кофа, пълна с

въглища. Вместо това ще ѝ се наложи да посрещне, за първи път през живота си, неподправената суровост на новия ден.

[1] (фр.) — Точните думи. — Бел.прев. [↑](#)

ЧАСТ ТРЕТА
НАСАМЕ И В ОБЩЕСТВОТО

ТРИНАЙСЕТ

Навлизайки в града по непознат маршрут, заслепена от утринната мъгла и парата, която се вдига над муцуната на пръхтящия файтонджийски кон, елегантната млада жена има чувството, че никога не е идвала тук. Винаги е мислела, че познава тези улици като собствената си длан, но всъщност и дланите ѝ се струват малко непознати, обвити в нови, белоснежни ръкавици от кучешка кожа.

Сезонът скоро ще започне, и все повече представители на Доброто общество се връщат от провинциалните си имения в Лондон; Оксфорд Стрийт се задъхва от коли и пешеходци, затова файтонджията отклони колата по странични улички, движейки се умело из сложните плетеници на обществения лабиринт. В продължение на няколко минути файтонът с елегантната млада жена минава край елегантни нови къщи, строени за новобогаташите, малко след това тя се привежда, за да огледа по-добре по-стари, по-тежки сгради, притежание на по-стари и тежки хора; веднага след това файтонът изтрополява край много стари постройки, обитавани някога от лордове и политици, но сега, мръсни и пренаселени, те дават подслон на безбройните хора, чиято работа е да обслужват другите. Мъже и жени с хлътнали очи надничат от дворовете и прозорците на стълбищата, полумъртви от глад, едва преживели дългото очакване на Сезона, алчни за работата, която той им създава. Умират от нетърпение да могат най-сетне да премитат конските фъшкии от пътя, по който ще минават дами, и да вземат прането на младите господа.

Най-сетне файтонджията насочва колата по Грейт Марлбъроу Стрийт и всичко вече започва да ѝ се вижда познато.

— Дотук! — извиква младата дама.

Файтонджията дърпа юздите.

— Нали казахте Силвър Стрийт, госпожице?

— Да, но искам да сляза тук — повтаря Шугър. Смелостта ѝ изневери. Ще ѝ трябва повече време, за да събере сили да застане лице в лице с госпожа Кастауей. — Почувствах се малко замаяна, предпочитам да повървя.

Файтонджията я изглежда хитро, докато слиза. Непринуденото ѝ държание говори в неин ущърб; не може да е такава, за каквато я взе първоначално.

— Гледайте къде ходите, госпожице — ухилва се той.

Тя му се усмихва в отговор, докато му плаща, на върха на езика ѝ трепти закачлив отговор — защо да не се наслади докрай на този момент на взаимно разпознаване, на разбирателство между хора от улицата? Но не, нали може някой ден да го срещне, когато е заедно с Уилям?

— Ще внимавам — казва тя малко превзето, обръща се и тръгва.

Междувременно слънцето се е измъкнало изпод завивката от облаци и облива с лъчите си целия Уест Енд. Въздухът вече не е мразовит, времето омеква, но Шугър трепери, защото под палтото и роклята бельото ѝ, изпрано надве-натри във ваната и сушено пред камината, е още влажно. На всичкото отгоре ѝ се случи и друга неприятност — докато гладеше единия чаршаф, прогори дупка в него — ще трябва да прецени дали сумата, която ѝ отпуска Уилям (първият плик с пари пристигна днес сутринта по пощата), ще бъде достатъчна за покриване на такива разходи. Пратил ѝ е ужасно много пари — ако една не толкова елегантно облечена жена носи толкова пари със себе си, това би бил достатъчен повод да я арестуват незабавно, освен ако не обмени банкнотите за монети — но може би няма да праща по толкова много занапред, може би това е само за начало. Може би, за да си спести унижението да признае пред Ракъм, че в крайна сметка наистина има нужда от перачка, би могла да си купува ново спално бельо всяка седмица и да изхвърля употребяваното. Мисълта е изкусителна, но я кара да се засрами от себе си.

Карнаби Стрийт гъмжи от просяци, много от тях са деца. Някои стискат в ръце повехнали букетчета или връзки кресон; други изобщо не се преструват, а просто протягат мръсни длани, голи, изподраскани и насинени ръце. Шугър познава всички номера; гниещ къс месо, пъхнат в ризата, която се разтваря точно толкова, че да осигури ужасяваща гледка; фалшивите струпеи, които се правят с помощта на овесено брашно, оцет и сок от боровинки; сажди за сенки под очите. Но тя знае също, че мизерията, в която живеят те, е съвсем истинска, и че у дома ги чакат пияни родители, които не биха се спрели да ги пребият, ако не донесат достатъчно пари.

— Пол'вин пени, госпожице, пол'вин пени — хленчи едно сакато момиче. Дрехите му са мръсни, с цвят на кал, шапката е прекалено голяма за него. Но Шугър няма дребни — само няколко новички, лъскави шилинга и банкнотите от Ракъм. Тя се колебае, пръстите ѝ, стегнати в новите ръкавици, ровят несръчно; после тръгва отново; моментът е пропуснат.

Когато стига до заведението на госпожа Кастауей, влиза през задния вход. Макар да ѝ изглежда глупаво да се вмъква потайно като крадец, ѝ се струва също толкова неподходящо да почука на вратата без клиент до себе си. Ако само къщата можеше да се опразни по магия от обитателите си, докато тя си свърши работата тук! Но тя знае, че майка ѝ почти никога не напуска приемната, че Кейти е прекалено болна, за да излиза, и че Ейми спи до обяд.

Шугър се прокрадва нагоре по стълбите, към своята стая. Долавя познатия мирис на къщата — тежък и натрапчив, излъчван от старите, кърпени водопроводни тръби, от ронещите се, криво-ляво залепени гипсови украси, мирис на пури, на алкохол и пот, на сапун, лой за свещи и парфюм.

В стаята ѝ я очаква изненада. Вътре има четири огромни дървени сандъка, готови да бъдат напълнени, с подпрени на тях капаци, обковани с гвоздеи. Ракъм наистина е помислил за всичко.

— Донесе ги един великан — казва Кристофър, който се появява на прага. Детското му гласче стряска Шугър. — Каза, че ще се върне да ги вземе, когат' поръчаш.

Шугър се обръща към момчето. Кристофър има обувки на краката си и косата му е сресана, но иначе изглежда както винаги — стои на прага така, както е свикнала да го вижда, голите му ръце са зачервени и подпухнали, готов да вземе днешната купчина мръсни чаршафи.

— Здравей, Кристофър.

— На едно рамо ги носеше, ама наистина, ей тъй, крепеше ги само с пръст. 'Се едно, че са плетени кошници!

Очевидно за момчето е много важно да не бъде въвлечено в сложните взаимоотношения на възрастните. Внезапното изчезване на Шугър от живота му не е тема, подлежаща на обсъждане — за разлика

от удивителната сила на непознатия гигант, който вдига сандъци с един пръст. Кристофър я гледа право в очите — точно както онзи изследовател на Африка, нарисуван на кутията за чай, гледа диваците. Ако Шугър е мислела, че той е от хората, които се привързват към този или онзи, много е сбъркала.

Времето тече, Шугър хапе смутено устни, а Кристофър явно няма намерение да мръдне от мястото си.

— Хубави сандъци са тези — отбелязва той, като че ли за краткия си живот е добил и познания по дърводелство, редом с всичко останало. — Качествено дърво.

Шугър му обръща гръб, за да скрие смущението си, и започва да прибира вещите си. Установява, че ръкописът ѝ си е на мястото — по нищо не личи някой да го е пипал в нейно отсъствие. Тя го притиска към гърдите си и го поставя бързо на дъното на най-големия сандък. Въпреки това момчето ококорва очи при вида на толкова много изписана хартия.

— Защо не си ги пращала тези писма? — пита то.

— Има време — въздъхва Шугър.

После започва да реди книгите си в сандъците — истински, отпечатани книги, писани от други хора. Ричардсън, Балзак, Юго, Йожен Сю, Дикенс, Мери Уулстънкафт, госпожа Прат. Следва дебел плик, пълен с изрезки от вестници. Един наръч евтини криминални романи с пъстри корици — припаднали или мъртви жени, бягащи мъже, покриви и канавки. Памфлети за венерическите болести, за размерите и естеството на мозъка на престъпниците, за женската добродетел, съвети как да предотвратим петна по кожата и други признаци на стареене. Порнография — в стихове и в проза. Едно томче с произведения на Едгар По, на чиято корица е ясно отпечатано: „Собственост на обществена библиотека У. Х. Смит“, както и строго предупреждение, че всички книги, съдържащи карти или илюстрации „ще бъдат внимателно проверявани за потвърждение, че са върнати в същото състояние“. Един екземпляр от Новия Завет, дарен на Кейти Лестър от Дружеството за спасение. Тънка книжка, озаглавена „Съвременни ирландски поети, 1873 г.“ (още непрочетена) — подари ѝ я един клиент от графство Корк. И така нататък, докато сандъкът се напълва наполовина.

— 'Сичките ли си прочела?

Шугър трупа обувки и пантофки върху книгите.

— Не, Кристофър.

— Повече време за четене ли ще имаш на новото място?

— Надявам се да е така.

Всичко необходимо за промивките ѝ тя увива в хавлиена кърпа и пъхва под едни сиви боти, на които трябва да се сменят подметките и копчетата. Няма нужда да взема легена — нали си има вече собствена вана.

— Легенът си го бива.

— Нямам нужда от него, Кристофър.

Той продължава да я наблюдава, докато тя пълни втория сандък — продълговат, приличен на ковчег, който още не е лакиран. Много подходящ за роклите ѝ — както вероятно е преценил и Ракъм. Тя реди дрехите една по една, подрежда пластовете внимателно, така че бухналите турнюри и елегантните корсажи да се трупат на равномерни купчини. Забелязва, че тъмнозелената ѝ рокля, същата, която носеше през дъждовната вечер, когато се запозна с Уилям, е леко плесенясала по гънките.

Роклите напълват два сандъка и половина. Шапките ще заемат по-голямата част от останалото пространство. Когато се навежда, за да подреди кутиите за шапки по-плътно една до друга, тя долавя, че още някой е застанал до вратата.

— Какъв е той, този твой господин Хънт?

Ейми прекрачва прага, скривайки Кристофър зад полите си. Тя не е напълно облечена — явно гъстата ѝ несресана коса и гърдите с тъмни зърна, провиснали свободно под ризата, не я смуцават. Както винаги, тази щедра майчина гръд само подчертава твърдостта, с която е отхвърлила сина си — нежелания плод на утробата ѝ.

— Не по-лош от повечето — отвръща Шугър, но тежките сандъци опровергават твърдението ѝ. — Много е щедър, сама виждаш — принудена е да добави тя.

— Сама виждам — повтаря Ейми, без следа от усмивка.

Шугър се опитва да се сети каква тема на разговор би заинтригувала проститутка, която се е специализирала да възбужда клиентите си с мръсни думи и да капе горещ восък върху гениталиите на почтените господа, но в мислите ѝ се въртят само неща, които е научила в леглото от Уилям. Аналогията между ароматите и клавишите

на пианото? Разликата между прости и съставни миризми? „Ейми, знаеш ли, че от есенциите, които човек може да произведе, той е в състояние при правилното им съчетаване да наподобява почти всички природни аромати, с изключение на жасмина?“.

— Е, как са всички тук? — пита Шугър с въздишка.

— Както обикновено — отвръща Ейми. — Кейти се държи, още не е ритнала камбаната. Аз пък събирам при себе си боклуците, да не ходят по улиците.

— Какви са ви намеренията?

— Намерения ли?

— За тази стая.

— Нейно величество от Долния етаж смята да пипне Дженифър Пиърс.

— Дженифър Пиърс? От заведението на госпожа Уолъс?

— Точно това казах.

Шугър диша дълбоко и копнее да се измъкне. Разговорите с Ейми никога не са били леки, но този става непоносим. Пот избива под бретона ѝ, тя се бори с изкушението да се престори, че ѝ се е завил свят и да слезе долу.

— Е — казва внезапно Ейми, — време ми е да се наглася за собствените си обожатели. Може пък днес и аз да срещна своя принц, а?

И тя се измъква лениво от стаята, бутва Кристофър като кегла и той залита.

Шугър отпуска рамене, както си стои права, и опира уморено длани на единия сандък.

— Знаеш ли, Кристофър — признава тя пред детето, — никак не ми е лесно.

— Да ти помогна, искаш ли — казва той, застава до нея, и веднага хваща единия накован с гвоздеи капак. — Човекът остави чук, а вътре има и пирони.

И той издърпва енергично капака върху съответния сандък, като едва не набождя пръстите на Шугър.

— Да, да... закови ги... моля те — казва тя и отстъпва. Боли я сърцето от собствената ѝ неспособност да го докосне, да го целуне, да поразроши косата му или да го погали по бузата; срамува се, задето се измъква на пръсти от стаята и застава отвън, на площадката — на

същото място, където той толкова пъти е оставял ведрото с топла вода за нея.

— Пази си пръстите!

Той започва да блъска доволно с чука — заслушана в шума, тя тръгва надолу по стълбите.

Обзета от колебание, застанала на задния вход на къщата със съмнителна репутация, известна като „Заведението на госпожа Кастауей“, Шугър си дава сама позволение да я напусне завинаги, без да се сбогува. Но нищо не се случва; тя продължава да се колебае. После решава да се насили да си тръгне. Но не успява. Насилието е нещо, което тя е опознала само като обект. Обръща се и тръгва към приемната.

Майка ѝ се е разположила на обичайното си място, посветена на обичайното си занимание — лепи изрезки от вестници с образи на светци в албумите си. Заниманието ѝ не учудва Шугър, но някак я обезкуражава. Ножиците тракат в кокалестите, хищни пръсти на майка ѝ, гърненцето с лепило е готово до нея. Тя е превила гръб, гръбнакът ѝ е сведен над масата като стъбло на увехнало цвете, покритите с ален плат гърди са провиснали и почти докосват малката купчина изрезки — безброй девици с ореоли, сивкави, синкави и розови отпечатыци на гравюри.

— Моята работа край няма — въздъхва тя на себе си, а може думите ѝ да са отправени към влизащата Шугър.

Шугър чувства, че челото ѝ се смръщва от раздразнение. Знае отлично какви усилия полага майка ѝ, за да осигури тази безкрайност; всеки месец се харчи цяло състояние за купуването на книги, списания, гравюри и картички с образи на светци, получавани от всички краища на света. Издателите на религиозни книги от Рим до Пенсилвания вероятно са убедени, че най-набожната християнка на света живее тук, на Силвър Стрийт, в Лондон.

— Такаааа... — мърка нежно госпожа Кастауей и насочва зачервените си очи към поредната Мария Магдалена, изпратена този път от Библейското общество в Мадрид. — Чашата на щастието ти е препълнена, а?

Шугър не обръща внимание на заяждането. Старата жена не може да преодолее склонността си да повтаря едно и също — колко лек е животът за младите, и да изтъква собствената си печална съдба. Ако ще Бог да слезе от небето, да падне на едно коляно пред нея и да ѝ предложи ръката си, тя ще го отхвърли, твърдейки, че това е нищожна компенсация за понесените страдания; ако къщата се запали и Шугър изгори в нея, госпожа Кастауей би казала само, че дъщеря ѝ е привилегирована — толкова много ценни вещи да бъдат пожертвани за нея.

Шугър си поема дълбоко дъх и хвърля поглед към виолончелото на Кейти Лестър, подпряно на празното кресло.

— Кейти като че ли вече не става от леглото — отбелязва тя, повишавайки малко тон, за да надвика шума, който вдига Кристофър на горния етаж.

— Тя слезе вчера, скъпа — отбелязва под нос майка ѝ, и върти ловко ножицата, оформяйки поредната изрезка с формата на човешка фигура.

— И свири чудесно този път, така ми се струва.

— Тя... още ли... работи?

Госпожа Кастауей поставя изрезката върху вече претрупаната страница на албума, търсейки подходящо място за нея. Принципите ѝ, съгласно които подрежда образите на светците, са много сложни — изрезките не бива да се застъпват, освен там, където трябва да се прикрие някаква непълнота в картината... Тази нова разплакана красавица може да се залепи така, че да прикрие липсата на ръка у друга, и тогава ще остане едно съвсем тясно свободно място, което може да се запълни с... къде беше онази от френския календар?

— Мамо, Кейти още ли работи? — повтаря Шугър, този път по-високо.

— О... извини ме, скъпа. Да, да, разбира се, че работи — госпожа Кастауей бърка замислено в гърненцето с лепило. — Знаеш ли, колкото повече приближава часът на смъртта ѝ, толкова по-търсена става. Налагало ми се е да отпращам клиенти, можеш ли да си представиш? Дори ужасно високите цени не ги отблъскват — очите ѝ се замъгляват, докато тя мисли за извратеността на този несъвършен свят, обзета от съжаление, че е прекалено стара, за да се възползва и

лично от нея. — Хората, които държат санаториуми, биха натрупали богатства, ако само знаеха...

Внезапно чуването от горния етаж спира и наставя тишина. Деветнадесет години минаха, откакто госпожа Кастауей и Шугър заживяха заедно в онзи порутен мравуняк, скърцащата отвсякъде съборетина на Чърч Лейн; шест години от онази нощ, когато вятърът виеше през пролуките и госпожа Кастауей (тогава много по-бедно облечена, осветена от трептящия пламък на свещта) дойде на пръсти до леглото на Шугър и ѝ каза, че вече нямало да трепери от студ, дошъл бил един любезен джентълмен, който щял да я стопли. От тази нощ нататък образът на госпожа Кастауей доби кошмарни измерения; човешкото у нея е почти незабележимо. Шугър се опитва да си припомни как изглеждаше тя преди — една не толкова студена, нелишена от доброта майка, митична фигура, наричана просто „мама“, която е оправяла завивките ѝ вечер и не е повтаряла постоянно откъде идат парите, с които живеят. Но през цялото време пред нея е госпожа Кастауей, която разбърква лепилото, вади от време на време четката и размазва капка от гъстата каша по страниците на албума.

— Разбрах... — Шугър полага усилие да не се задави, — разбрах от Ейми, че смяташ да ме замениш с Дженифър Пиърс.

— Теб никой не може да те замени, скъпа — усмихва се старицата. По зъбите ѝ има яркочервени петна.

Шугър прави гримаса на отвращение и се опитва да я прикрие, сбръчвайки нос.

— Доколкото ми е известно, госпожица Пиърс няма слабост към мъжете.

Госпожа Кастауей свива рамене.

— Никой няма слабост към мъжете, скъпа. Но те владеят света и ние трябва да коленичим пред тях, нали?

Ръцете на Шугър започват да сърбят — особено дланите и долната част, до лактите. Тя едва се удържа да не ги разчеше до кръв, но насочва разговора отново към Дженифър Пиърс.

— Тя е добре позната в средите на садистите, мамо. Питам се дали не смяташ да промениш... стила на заведението.

Госпожа Кастауей се навежда над творенията си и побутва рамото на последната Магдалена, така че да се доближи още малко

към бедрото на последната светица, докато лепилото още не е засъхнало.

— Всичко на този свят се променя, скъпа — мърмори тя. — Ние с госпожа Уолъс имаме опит... търгуваме на пазара на страстите, и сме длъжни постоянно да търсим някоя незапълнена ниша.

Шугър кръстосва ръце и забива здраво пръсти в плътта си над лактите. „Защо направи това?“ иска да попита тя. „Защо причини това на собствената си дъщеря? Защо?“ Никога не се е осмелявала да зададе този въпрос. Тя отваря уста.

— Защо... как се уговорихте? — пита Шугър. — Как се уговорихте с господин Хънт?

— Хайде, хайде, Шугър — казва госпожа Кастауей с лек укор в гласа. — Ти си млада, целият живот е пред теб. За какво ти е да си измъчваш мозъка с делови въпроси? Остави това на мъжете — и на съсухрените старици като мен.

Лъже ли се, или сълзящите, зачервени очи на старицата наистина я гледат умолително? Проблясък на страх ли беше това? Шугър обаче е прекалено потисната и прекалено раздразнена от сърбежа, за да се опита да разбере нещо повече.

— Трябва да тръгвам, мамо — казва тя.

— Разбира се, разбира се, скъпа. Нищо не те задържа вече тук, нали? Напред и нагоре, рамо до рамо с господин Хънт! — и тя оголва отново оплесканите си с червило зъби в нерадостна прощална усмивка.

След няколко минути, когато вече излиза на Риджънт Стрийт, Шугър смъква ръкавиците си, издърпва ръкавите си до лактите и започва да чеше ожесточено ръцете си, докато кожата ѝ добива цвета на варено цвекло. Единствено опасението, че това може да раздразни Уилям Ракъм, я възпира да се чеше до кръв.

— Да бъде проклет Бог — скимти тя, а елегантно облечените минувачи я заобикалят смутено, — и цялото му ужасно, отблъскващо творение.

Озовала се обратно в апартамента в Мерилебоун, който си е неин, само неин, Шугър напълва ваната и се отпуска, потъвайки почти напълно под покривката от ароматна пяна. Стаичката е изпълнена с

влажна пара, която омекотява очертанията и цветовете. Жълтият цвят на стената, обикновено с оттенък на горчица, сега е златист като яйчен жълтък. Дюзини мънички букви „Р“ по шишенцата, бурканчетата, и къде ли не другаде, блещукат из ухаещата на лавандула омара.

„Тринайсет“, мисли си тя. „Бях само на тринайсет години“.

Кожата на ръцете ѝ, потопени във водата, щипе и смъди — далеч по-поносимо усещане от сърбежа. Тя държи гъба в едната си ръка и я поднася към лицето си всеки път, когато търкалящите се по бузите ѝ сълзи я загъделичат по-силно.

„Нали разбираш“, бе казала навремето госпожа Кастауей, „че за да можем всички да живеем в щастие и хармония в този дом, не мога да се отнасям с теб по-различно, отколкото с другите момичета. Всички участваме в тази работа“. В коя работа, мамо?

Шугър стиска здраво клепачи и притиска сунгера към тях. Някога това малко сунгерче е било живо и е плувало в морето. По-мекичко ли е било тогава, или по-твърдо и по-плътно? Тя не знае нищо за сунгерите, никога не е виждала морето, никога не е напускала Лондон. Какво ще стане с нея? Дали Уилям няма да реши, че му е омръзнала, и да я изрита обратно на улицата?

Не я е посещавал нито веднъж, откакто я настани в това жилище, а оттогава изминаха доста дни. Вярно, каза, че ще бъде ужасно зает... Но възможно ли е да е толкова зает, че да не намери време за своята Шугър? Може вече и да му е омръзнала. А ако е така, още колко време би могла да задържи това малко гнездо? Апартаментът е платен, в банката е постъпило нареждане да ѝ се отпуска ежеседмично определена сума, така че няма от какво да се бои освен от самия Уилям. Може би няма да събере кураж да я изхвърли оттук? Може би ще ѝ позволи да остане тук, ако се държи много, много ненатрапчиво... А може да плати на някой убиец да ѝ пререже гърлото...

Шугър се размива въпреки притесненията си. Коя ли дата е днес? Сигурно скоро ще ѝ дойде мензисът, щом се отдава на такива налудничави размишления.

Колко много пяна — само от едно малко шишенце „*Lait de Lavage*“ на „Ракъм“! Трябва да не пропусне да направи комплимент на Уилям, когато дойде следващия път. Дали обаче ще ѝ повярва, когато е искрена? По какъв начин да му каже, че се възхищава на нещо,

свързано с него, ако възхищението ѝ е искрено? Какъв тон би трябвала да използва?

— Твоят лосион за вана е прекрасен, Уилям — казва тя на глас, сама в будоара, потънал в ароматна мъглица. Думите ѝ звучат фалшиво — измамни, като целувки на уличница.

— Твоят лосион за вана е *ненадминат* — тя се намръщва, загребва шепа пяна от повърхността на водата. Опитва се да хвърли трептящите мехурчета във въздуха, но те лепнат по дланта ѝ.

— *Обичам* твоя лосион за баня — гука тя. Но думата обичам звучи по-фалшиво от всички останали, взети заедно.

Дни наред Шугър очаква появата на Уилям. Той не идва. Защо не идва? Каква част от деня му може да бъде ангажирана с ръководенето на един вече утвърден, преуспяващ концерн? Какво толкова сложно има в това да написва от време на време по някое писмо? Нали не му се налага да бди над растежа на всяко цветенце и да оценява качеството му?

Вечерта, когато той ѝ даде това жилище, тя имаше чувството, че ѝ е било отредено кътче от Рая. Миналото бе заличено като на избърсана черна дъска, и тя бе твърдо решена да се наслаждава на всичко в новия си живот — на самотата, на тишината, на липсата на мръсотия, на чистия въздух, на малката си градинка, на разходките по обвитата в зеленина Прайъри Клоуз, на това, че щеше да се храни в най-добрите хотели. Щеше да довърши своя роман до вълнуващия му край, да пише, заслушана в песента на птиците.

Но ореолът на луксозната светая светих много скоро започна да избледнява и на петия ден е вече едва забележим. Тишината на това място опъва нервите ѝ; всяка сутрин се буди много по-рано, отколкото ѝ се е случвало някога на Силвър Стрийт, заобиколена от гробната тишина, царяща в предградията, заобиколена от невидими съседи, които със същия успех биха могли да бъдат мъртви. На дневна светлина малката ѝ градинка се оказва потънала в сенки и разположена под уличното ниво, оградена отвсякъде с желязна ограда, завършваща с шипове. Ако надникне като къртица над розовите храсти, вижда каменния бордюр на тротоара, по който като че ли никой никога не минава, независимо от часа. О, да, една-единствена сутрин тя чу

гласове — плътни мъжки гласове, и дори изтича към прозореца, за да чуе какво си говорят, но мъжете се оказаха чужденци.

Всяка сутрин тя се измива и се облича, и после вече няма какво да прави; книгите, с които Уилям е напълнил библиотеката — колкото да не е празна, са посветени на парфюмерийната технология, в тях пише разни неща за стриване, прибиране на цвета и дестилация, които не я интересуват ни най-малко... Тя трябва да допише романа си, разбира се, и ще го стори веднага след като пристигнат сандъците. Но кога ще пристигнат те? Когато Уилям Ракъм нареди. Междувременно тя прекарва удивително голяма част от времето си в банята.

Възможността да се храни в хотелите по „Мерилебоун Стрийт“, която ѝ се струваше толкова привлекателна първоначално, не оправда очакванията на Шугър. Като начало, всеки път, когато излезе от къщата, тя се бои, че Уилям ще почука на вратата точно в мига, когато тя сяда да закусва или да обядва. Освен това храната в „Уорик“ и „Олдсуърт“ не е кой знае колко хубава, пък и там няма такива сладкиши, каквито харесва тя, сервират само бисквити от овесено брашно, които изобщо не стават за ядене. Освен това е убедена, че прислужниците в „Уорик“ я гледат странно и си шушукат, докато тя се преструва, че не се интересува от нищо друго, освен от омлета или херингата. А що се отнася до „Олдсуърт“ — Божичко, само като си припомни изражението на онзи келнер, когато му поиска допълнително сметана! Откъде би могла да знае, че само една паднала жена би си поискала допълнително сметана! Не, тя не може да стъпи отново там — никога, освен ако не я съпровожда Уилям...

Какво, в името Божие, го задържа толкова време? Може би е идвал през онзи ден, когато тя отиде в дома на госпожа Кастауей — беше отлагала това посещение много дълго именно от страх да не се размине с него. Може би, заради тези нейни излизания — за да яде или да си купува от близките магазини шоколад, минерална вода и нови чаршафи, са се разминавали вече кой знае колко пъти!

Най-сетне, слава Богу, на шестия ден не идва Уилям, но ѝ идва мензисът. Колкото и досадно нещо да е месечното кръвотечение, настроението на Шугър значително се подобрява — мрачните облаци се вдигат от бъдещето, и тя най-сетне вижда пътя напред.

Това, което трябва да стори, е да подреди така нещата, че за Ракъм да бъде невъзможно да се отърве от нея, и то още преди изобщо

да му е минала през ума подобна мисъл. Тя трябва да се вплете в тъканта на живота му като неразделна негова част, така че той да не я възприема като приятна възможност за прекарване на свободното време, а като приятел, да му е скъпа — като сестра. Разбира се, за да си извоюва такова място в живота му, тя трябва да знае всичко, наистина всичко за Уилям Ракъм; трябва да го познава по-добре, отколкото го познава собствената му жена, по-добре, отколкото той сам познава себе си.

Но откъде да започне? Очевидно чакането сред пустотата и тишината в този апартамент не е решение на въпроса; така само изкушава съдбата да се озове отново на улицата. Трябва да действа, и то незабавно!

В призрачната светлина на друг облачен предобед, когато се очаква всеки момент да се разрази предвидената в прогнозите буря, Агнес Ракъм стои на прозореца на спалнята си и примигва усилено. Видението е изчезнало. То ще се върне, но за момента е изчезнало.

Не се е чувствала така, откакто бе дете и ѝ се привиждаше любимата ѝ светица, света Тереза от Авила. Всичко се обърка през онзи ужасен ден, когато лорд Ънуин ѝ каза, че отсега нататък той ще ѝ бъде баща, и че се слага край на всякакви Деви Марии, разпятия, броеници и изповеди. Колко отчаяно се молеше тя тогава за сила, за да може да съхрани вярата си въпреки застрашителното ръмжене на този голям и страшен протестантски вълк! За съжаление, тъй като беше едва десетгодишна, не съумя да се бори като мъченица за вярата си. Всеки опит за съпротива срещу нарежданията на осиновителя ѝ беше изтръгван от корен от новата ѝ гувернантка, която се числеше към лагера на англиканската църква, не можеше да разчита за помощ и на майка си, която бе сякаш омагьосана от злия си втори съпруг. Отчаяните молитви, които Агнес отправяше към Света Тереза — молитвите, които навремето бяха нещо като приятелски разговори, скоро започнаха да звучат като самотния шепот на дете, уплашено от тъмното.

Сега, тринайсет години по-късно, тя има чувството, че е станала отново свидетел на някаква тайнствена намеса на провидението. Сякаш всеки момент може да се случи чудо.

Тя блуждае из горните етажи на семейния си дом, и влиза във всяка стая, освен в Тези, В Които Не Бива Да Влиза Никога. Прислужниците са някъде долу, заети с ежедневната си работа, така че стаите са празни. Агнес влиза във всяка от тях, застава до мъничките прозорчета и оглежда градината на Ракъмови от десетки различни гледни точки. Лети например има много приятен изглед към сляпата уличка зад вилите в Чепстоу. Но видението не се явява отново.

Замислена, Агнес се връща в собствената си стая. И ето че я вижда отново — от собствения си прозорец, ето там, в страничната уличка, само на петдесетина ярда разстояние! Да! Да! Ето я жената в бяло, която стои, сякаш на пост, и се взира право към къщата на Ракъмови през железните решетки! Този път, преди видението отново да се разтопи във въздуха, Агнес започва да маха с ръка.

В продължение на няколко секунди жената в бяло остава напълно неподвижна, но Агнес не спира да маха, поклаща енергично нагоре-надолу ръката си, огъвайки тънката си китка — както се размахва детска дрънкалка. И най-сетне жената в бяло ѝ махва в отговор — жестът е толкова деликатен и колеблив, като че ли никога досега не ѝ се е случвало да маха с ръка на друго човешко същество. Гръмотевица разтърсва облаците. Жената в бяло се стапя между дърветата.

По обяд възбудата на Агнес още не е стихнала; от възторг кръвта пулсира по-силно в слепоочията и китките ѝ. Буйството на природните сили сякаш споделя този възторг; дъждът плющи по прозорците, ветровете фучат в комините, сякаш я подканят да разпери ръце и да се завърти лудо. Но тя знае, че трябва да се владее, да се преструва, че светът днес не се различава по нищо от това, което бе вчера, защото съпругът ѝ е мъж, а ако има нещо, което дразни мъжете, то е щастието в неподправен вид. Така че краката на столовете стържат по пода и чиниите потракват както винаги, когато двамата с Уилям седат на обичайните си места в трапезарията, и измърморват под нос благодарност за благата, с които Бог ги е дарил. През мокрите отблясъци от бурята прониква много малко дневна светлина, и въпреки че Лети е дръпнала докрай завесите, тя се оказва недостатъчна. Така че в крайна сметка трирък свещник със запалени свещи бива поставен между съпруга и съпругата, осветявайки подчертаната разлика в храната им.

— Имам си ангел-пазител, скъпи — казва Агнес веднага щом прислужниците приключват със сервирането — още преди да е набола с вилицата първата хапка от своето студено гълъбово месо в гнезда от марули и артишок.

— Какво си имаш, скъпа? — Уилям е още по-разсеян от обикновено, потънал е до ушите в работа (както твърди непрекъснато пред всеки, който е склонен да го слуша).

— Ангел-пазител — заявява Агнес, грейнала от щастие.

Уилям вдига поглед от собствената си чиния, препълнена с горещи банички с гълъбово месо и картофени крокети с масло.

— Клара ли имаш предвид? — предполага той. Наистина, няма настроение за изблици на женска закачливост — тъкмо сега, когато трябва да реши по някакъв начин проблема с „Хопсъм & Ко.“

— Не ме разбираш, скъпи — настоява Агнес, привежда се напред, сияеща, напълно забравила за яденето в страстното желание да сподели преживяното. — Имам си истински ангел-пазител. Божествена покровителка. Тя бди над дома ни — над нас — денем и нощем.

Устата на Уилям трепва в гримаса на разочарование, която той мъжествено се опитва да превърне в усмивка. Беше останал с впечатлението, че състоянието на Агнес се е подобрило значително — след катастрофалната сцена в кухнята и двата дни, прекарани в сън след конската доза приспивателно, което ѝ бе дал Кърлоу.

— Е — въздъхва той, — дано само не влезе и не открадне новите прибори.

Настава мълчание, докато Уилям реже баничките и се съсредоточава в задачата да пъха късчетата в уста, без да изцапа брадата си, която междувременно е станала извънредно пищна. Погълнат от това занимание, той не забелязва, че атмосферата в трапезарията е претърпяла някаква промяна — химическа реакция, не по-малко забележителна от тази, в резултат на която от смачканите цветни венчелистчета се извлича гъстото, ароматно масло, което служи за основа на парфюма.

— Мисля си, че тя сигурно идва от Манастира на здравето — продължава Агнес с треперлив гласец, премества встрани чинията с почти непобутнатата храна, стиснала салфетката в бялото си юмруче.

— Какъв е този Манастир на здравето? — Уилям вдига поглед към нея, без да спира да дъвче. Трептящата светлина на новия

сребърен свещник (може би е малко прекалено голям за тяхната маса?) разкривява леко образите и очите на жена му изглеждат различни — дясното му се струва малко по-кръгло и блестящо от лявото.

— Нали съм ти разказвала — казва тя, — мястото, където отивам в сънищата си.

— Аз... признавам си, че не бях наясно къде отиваш, когато спиш — казва той, смутено усмихнат.

— Монахините в онзи манастир всъщност са ангели — пояснява Агнес, сякаш се опитва да изясни отдавнашно недоразумение. — Отдавна го подозирах.

— Аги... — казва меко Уилям, но с леко укорителен тон. — Не искаш ли да сменим темата?

— Тя ми махна с ръка — упорства Агнес, разтреперана от възмущение.

— Аз ѝ магнах, и тя ми помахна в отговор!

Уилям оставя рязко ножа и вилницата си и вперва в нея поглед, по бащински строг; търпението му е на изчерпване.

— Твоят ангел пазител има ли криле? — пита той саркастично.

— Разбира се, че има — изсъсква Агнес в отговор. — Ти за каква ме имаш? — Но тя може да прочете съвсем ясно в очите му отговора на въпроса си. — Не ми вярваш, нали, Уилям?

— Не, скъпа — казва той с въздишка. — Не ти вярвам.

Пулсиращата вена на слепоочието ѝ се вижда съвсем ясно — прилича на насекомо, пленено между полупрозрачната кожа и извивката на черепа.

— Ти не вярваш в нищо, нали? — пита тя с нисък, грозен глас, какъвто той никога не е чувал да излиза от устата ѝ.

— Аз... какво искаш да кажеш, скъпа? — заеква той.

— Ти не вярваш в нищо — казва тя, вперила яростно поглед в него през пламъка на свещите. Гласът ѝ става все по-груб с всяка сричка, всяка следа от обичайната му напевност и мелодичност изчезва, докато думите ѝ зазвучават като отвратено ръмжене. — В нищо, освен в Уилям Ракъм. — Тя оголва свършените си зъби. — Какъв измамник. Какъв глупак.

— Не те разбирам, скъпа — той е прекалено стъписан, за да се ядоса; ако трябва да кажем истината, всъщност е уплашен — този нов неин глас звучи странно и плашещо, когато излиза от устни,

наподобяващи розова пъпка — подобен на кучешко ръмжене, той му напомня на пороя от непознати езици, на който внезапно заговорили според библейското предание хората по Петдесетница.

— Разбирай каквото искаш, глупако — тя почти изплюва думите.
— Повдига ми се от теб.

Той скача на крака. Храна и посуда се разхвърчават на всички страни. Свещникът се катурва с трясък сред пламъци, разтопен восък и сребърни отблясъци. Уилям изревава уплашено и се хвърля към свещите, гасейки ги с длани.

Когато се успокоява, че няма да загинат сред адски пламъци, Агнес вече се е проснала на пода — но този път не лежи в елегантен припадък, а прилича на раздърпана парцалена кукла, разперила на всички страни омекналите си крайници, с разпилени фусти, като че ли някой опитен стрелец току-що е пронизал с куршум гръбнака ѝ.

Още когато звънецът отеква за първи път на сенчестата веранда пред къщата на Прайъри Клоуз номер дваисет и две, вратата се отваря и Уилям Ракъм бива приет незабавно. За момент той спира зашеметено — не може да разпознае облечената в бяло жена пред себе си; току-що измитата коса на Шугър се спуска на влажни, по-тъмни къдрици по обсипания с дантели корсаж, бузите ѝ, обикновено бледи, са зачервени. Изненадал я е в уханното ѝ неглиже, докато се приготвя, за да бъде хубава за него.

— Влез, влез — настоява тя с умолителен тон, защото дъждът плющи косо в гърба му и нахлува в антрето.

— Крайно време е да престана с тези глупости и да наема кочияш — мърмори той, докато тя го въвежда вътре. — Това е непоносимо... — той трепва изненадано, когато тя посяга забързано да му помогне, ахкайки загрижено, поставя ръце на раменете му и се опитва да свали подгизналото палто.

— Роклята нова ли е? — пита той.

— Да — признава тя и се изчервява още повече. — Купих я с парите, които ми изпрати. — Опитът ѝ да закачи палтото се проваля, тежкото, мокро палто катурва елегантната закачалка. Тя улавя палтото в ръце, а металът изтраква на пода. — Не исках да харча излишни пари — казва тя смутено, повдига високо палтото и го окача за кожената яка

на една кука, забита в стената. — Само че старите ми рокли още не са пристигнали...

Ракъм плясва челото си с длан.

— О! Извинявай! — изпъшква той. — Затънал съм до уши в работа.

— Уилям, ръката ти... — тя я взема в своите и я обръща с дланта нагоре. Дланта е обгорена, виждат се излезли съвсем наскоро мехури. — Ооо, колко ужасно... — и тя започва да целува нежно изгорените места с меките си, сухи устни.

— Нищо особено — казва той. — Малка неприятност с един свещник. Но как съм могъл да те оставя така толкова дълго време... Ще наредя да изпратят сандъците още утре. Ако знаеше колко много неща се струпаха...

Палтото му се откъсва от куката и тупва глухо на пода.

— Дявол да го вземе! — избухва той. — Трябваше да ти купя прилична закачалка! Проклетият му евреин каза, че била по-солидна, отколкото изглеждала. Нестабилен боклук! — той ритва падналата закачалка и предизвиква звън от вибриращата мед.

— Няма нищо, няма нищо — успокоява го припряно Шугър, вдига палтото от пода и го понася към дневната. В камината гори огън; тя отдавна е установила, че столът с права облегалка, който стои пред писалището, е много подходящ за сушене на дрехи.

Ракъм върви по петите ѝ, притеснен от мисълта, че това елегантно създание, потънало в бяла коприна, трябва да върши работа, далеч по-подходяща за някоя прислужница, облечена в черна памучна рокля. Колко е очарователна! Исква му се да я притисне към себе си и... и... Ако трябва да бъдем честни, тази вечер не му се иска да прави нищо повече. Дори повече му се иска тя самата да привлече главата му към гърдите си — към облечената си в бяла коприна гърд, и просто да погали нежно косите му.

— Никакъв благодетел не съм аз — въздъхва той, докато тя простира палтото му върху импровизираната сушилка. — Оставям те тук без дрехи в продължение на дни. После нахлувам в дома ти в такъв вид, като че ли току-що са ме извадили от Темза — и веднага започвам да се държа като магаре, ритам мебелите ти...

Шугър се изправя и поглежда Ракъм право в очите за първи път, откакто той влезе. Едва сега тя осъзнава, че нещо не е наред; нещо по-

сериозно от нестабилната закачалка или лошото време. Изкривеното му лице, приведената му фигура... Почти ѝ заприличва на онзи Уилям Ракъм, с когото се запозна през онази първа вечер в „Камината“, изгърбен, недоверчив като наскоро бито куче — само че днес желанията, които тя долавя у него, не са толкова ясно определими.

— Нещо те измъчва — започва Шугър със своя най-нежен, най-почтителен глас. — Ти не си човек, който допуска да бъде тормозен от дреболии.

— О, няма нищо, нищо особено — отговаря той със сведени очи.

(Колко е проникателна! Сякаш душата му е разголена пред погледа ѝ!)

— Нещо свързано с работата?

Той се отпуска тежко в креслото и примигва замаяно към чашата с бренди, която тя му подава — точно това, което му трябва. Поема чашата от ръката ѝ, а тя се отдръпва заднешком към другото кресло.

— Да, работата — казва Уилям.

Започва да говори с натежало сърце, въздишайки тежко при мисълта, че сега ще трябва да ѝ обяснява най-елементарните неща. Но за негово учудване нищо подобно не се налага — тя разбира всичко! Само след минути двамата с Шугър обсъждат проблема с Хопсъм — и то в подробности, сякаш тя е негов делови съдружник.

— Как е възможно да знаеш всичко това? — прекъсва се той след време.

— Започнах да чета книгите, които ти си оставил в библиотеката — усмихва се тя. (Разбира се, че започна да се рови в тези ситно напечатани, досадни страници — скуката ставаше поносима единствено при мисълта, че може да се възползва от наученото тъкмо в такава ситуация).

Ракъм поклаща глава в нямо възхищение.

— Възможно ли е... просто да те сънувам?

Шугър се протяга леко в креслото си и си поема дълбоко дъх, така че гърдите ѝ се надигат пред погледа му.

— О, аз съм съвсем истинска — напомня му тя.

И двамата незабавно се връщат към проблема с „Хопсъм & Ко.“. Шугър успява да подава репликите много по-добре, отколкото бе предполагала, но от друга страна, всичко, което Уилям знае за парфюмерийния бизнес, като че ли е прочетено в книгите, нищо не се

основава на личен опит. Така или иначе, залегналите в основите му търговски принципи са толкова елементарни, че може да ги схване и последният идиот: убедете клиентите си, че продавате на безценица, докато всъщност ги карате да плащат прекалено висока цена за нещо, чието производство ви е излязло много евтино. Разговорът със скучен мъж също се основава на твърдо установени закони. Закон Първи: извинявайте се смирено за собственото си незнание, дори ако това, което се кани да ви обясни, ви е напълно ясно. Закон Втори: в момента, в който му омръзне да обяснява, се престорете, че внезапно сте разбрали всичко.

— По природа не съм делови човек, имам по-скоро артистичен темперамент — казва Уилям с измъчена въздишка. — Но в крайна сметка това може и да е за добро. Роденият търговец не е склонен на авантюри, страхува се да променя утвърдените закони, просто се придържа към общоприетото. Човекът с по-артистичен дух е готов да предприеме нещо по-рисковано.

Блеейки кротко, той я гали, като очевидно няма намерение да предприеме каквото и да било тази вечер. Какво му става днес наистина? Добре, че поне пие брендито...

Най-сетне, след дълги, нежни увещания и уверения, проблемът с Хопсъм излиза на бял свят. И това ми било проблем! Компанията е дребен производител на тоалетни артикули, нищожна в сравнение с „Ракъм“, също както „Ракъм“ е нищожна в сравнение с „Пеърс“. Досега „Хопсъм“ са продавали лавандулови продукти, но наскоро господин Хопсъм се обърнал към Уилям с питане дали може да наеме лавандулови полета под аренда, ако има свободни. Уилям обещал да обмисли въпроса, но още щом Хопсъм му обърнал гръб, му хрумнало нещо много по-радикално от отдаване на земя под аренда. Защо пък „Ракъм“ да не снабдява Хопсъм с лавандулови продукти в завършен вид — сапуни, тоалетни води, масла, пудри и така нататък — на цена, много по-ниска от себестойността, която би постигнал Хопсъм в собствената си, далеч по-малка фабрика? После Хопсъм може да ги продава с марката на собствената си компания. И каква, пита Шугър, би била ползата за „Ракъм“ от такава организация на сделката? Ами нали така ще се реши въпроса с тази част от реколтата и продукцията, които могат да бъдат определени като... ами, хм... незадоволителни. Всяка година изхвърлят огромно количество прибрана лавандула,

която може все пак да се преработи и да се види какво може да се изкара от нея. Струва му се истинско разсипничество да се изхвърля готова продукция (сапуни и такива неща), които са с недобра форма, на мехури или с неравномерен цвят.

Това не означава, че лавандуловите продукти, които ще се продават на Хопсъм, ще бъдат задължително по-нискокачествени; напротив, както винаги, ще се полагат всички усилия реколтата да бъде висококачествена до последния стрък, както и продукцията да бъде безукорна. Напълно е възможно девет от десет пъти да не съществува видима разлика, например между лавандуловата тоалетна вода с етикета на Хопсъм и тази с етикета на Ракъм.

Но... ах, но... Какво да правим в десетия случай? Какво ще стане, ако (просто в името на спора) предположим, че Хопсъм получи партида нискокачествен парфюм, или някоя нова партида сапуни съдържа за нещастие прекалено висок брой видимо деформирани продукти? Какво ще стане, ако — грубо казано — господин Хопсъм реши, че е измамен, и се оплаче? Какво ще стане, ако (подтикнат — нека предположим в името на спора — от извратена неблагодарност, предвид щедростта на контрагента му) той рече да хвърли кал по почтеното име Ракъм?

— Не се тревожи, Уилям, открих изход — казва Шугър.

— Не е възможно да има задоволителен изход — пъшка той и приема четвърта чаша бренди. — Всичко е въпрос на късмет...

— Ни най-малко, ни най-малко — успокоява го тя. — Този господин Хопсъм... случайно да знаеш дали малкото име е Матю?

— Да, казва се Матю — Уилям се мръщи от усилие да си припомни къде в изхвърлените от него книги тя би могла да открие този факт.

— Известен между приятели и като „Коня“ Хопкинс?

— Тъъ... да.

Шугър се изкисква злобно, и бързо се отпуска на колене пред креслото му.

— Тогава, ако господин Хопсъм реши някога да ти създава проблеми — казва тя и отпуска тънките си бели ръце върху черния му панталон, — ти предлагам да прошепнеш в ухото му само две думички. — Тя се привежда към него, потупва бедрото му в нежна имитация на по-сериозни удари, и прошепва: — Ейми Хаулет.

В продължение на няколко секунди Уилям се взира в ясните й очи, обзет едновременно от съмнение и почуда, после започва да се смее на глас.

— Господи! — крещи той. — Това наистина минава всички граници!

— Ни най-малко — мърка Шугър и търка буза в скута му. — Няма граници за стремежите на мъж като теб...

Тя плъзва ръка към мястото, където по правило сега би трябвало да се напипва ерекцията му, но установява, че се е излъгала. Проведе разговора изключително успешно, проблемът с Хопсъм е разрешен, и все пак... все пак Ракъм нервничи при докосването й, смутен и отпуснат.

— Скъпи Уилям — проронва тя съчувствено, отпуска се назад, сключила скромно ръце в бухналите си поли. — Нещо продължава да те измъчва. Да, така е, виждам го ясно. Какво още има? Какво е това ужасно нещо, което те е разстроило така?

Цели двацет секунди той се взира в Шугър със смръщено чело и се колебае. Дали пък тя не прояви прекалена настоятелност? Уилям кашля, прочиствайки гърлото си, за да произнесе следващите думи.

— Жена ми е луда — казва той най-сетне.

Шугър отдръпва леко назад глава в безмълвен израз на ужас и удивление, след като е обмислила и отхвърлила реакции от рода на: „Възможно ли е?“, „Виж ти!“ и „Какъв ужас!“. Откакто е станала проститутка, мъжете споделят с нея, че жените им са луди, но тя още не е успяла да открие подходящия отговор за такъв случай.

— Когато се оженихме, тя беше мило, добросърдечно момиче — оплаква се той, — жена, за която всеки би могъл да мечтае. Имаше някои странности, но кой ли ги няма? Не можех да предположа, че ще се превърне в кандидат за лудницата; че ще се стигне дотам, та в собствения ми дом... — той се прекъсва и притваря измъчено очи. — Беше толкова щастливо същество, когато се запознахме. А сега ме презира.

— Каква трагедия — Шугър се осмелява колебливо да положи ръка на коляното му в израз на съчувствие. Той приема жеста й. — Предполагам, че още би те обичала, ако можеше.

— Най-влудяващото е... искам да кажа, най-много ме озадачава това, че тя се изменя с всеки изминал ден. Има дни, през които е

нормална като теб и мен, а после изведнъж прави или казва нещо напълно недопустимо.

— Като например...?

Гласът на Шугър е тих и ненатрапчив.

— Убедена е, че насън посещава някакъв католически манастир. Убедена е, че я пазят ангели. Казва дори, че ѝ махали с ръка.

Шугър притиска горещата си буза към кръста му, прегръща го приятелски с надеждата, че докато вдигне отново лице, изчервяването ще е изчезнало. След като бе забелязана да се навърта около дома на Ракъмови, какво друго би могла да стори, освен да помахва в отговор на госпожа Ракъм?

— Миналата седмица се държа направо срамно, пълзеше по пода на кухнята заедно с някаква слугиня — продължава потиснато Уилям. — Наложил се да викаме лекаря. Той счита, че аз самият съм луд, щом я държа все още у дома... Но той няма представа колко мила беше тя навремето! А напоследък Агнес прекарва половината си живот в сън — или опиятите ѝ въздействат много силно, или просто е станала ленива... И аз не знам вече, нищо не мога да разбера...

Шугър гали коляното му с равномерни движения, в които няма никаква чувственост — както би галила някое домашно животно. Чувства как между бедрата ѝ се стича струйка кръв, но тъй или иначе явно не е съдено да разбере днес какво е отношението на Уилям Ракъм към месечното кръвотечение при жените.

— Откога... откога Агнес е толкова зле? — пита тя.

— О, кой знае какво се е въртяло в главата ѝ дори още преди да се запознаем! Но трябва да призная, че лудостта ѝ не беше толкова... — той стиска и разтваря пръстите на обгарялата си ръка, търсейки подходящата дума — толкова изявена преди раждането на детето.

— О? — гласът на Шугър продължава да е почти недоловим, като шумолене на листа. — Не знаех, че имаш дете...

— Само едно — казва Уилям с въздишка. — За съжаление дъщеря.

Възмутеното трепване на Шугър е прекалено рязко, за да може да го прикрие напълно, Уилям сигурно го е почувствал — толкова плътно е притиснала буза към корема му; дано дрехите го омекотят. Наистина е странно, тя е привикнала да изслушва всевъзможни оскърбления по отношение на женския пол, да чува, че тялото ѝ е

мерзко, че дверите към ада се крият между бедрата ѝ — но и до днес дори най-невинната забележка за безполезността на децата от женски пол я докарва до ярост. Стиснала зъби, тя се притиска по-силно към мъжа, сякаш по-силната проява на чувства ще ѝ послужи като заклинание, с което да пропъди гнева.

— Предполагам — подема тя, за да наруши настаналото мълчание, — че заболяването на жена ти е станало причина да прекъсне връзките с повечето си приятелки?

Той хлътва още по-дълбоко в креслото, наслаждавайки се на прегръдката ѝ.

— Знаеш ли, именно това е чудното... Така предполагах и аз, но явно съм се лъгал... Сега, точно преди откриването на сезона, тя е затрупана с покани. Направо удивително, като се има предвид колко отдавна не се е появявала в обществото...

— А в какво точно се изразява лудостта ѝ?

— О, в какво ли не. Смее се, когато няма нищо смешно, не се смее, когато наистина има повод за смях. Говори всякакви глупости на висок глас, предупреждава хората срещу някакви невидими опасности. Веднъж се скри под масата, защото по месото, което бе сервирано за вечеря, имало кръв. Непрекъснато губи съзнание. Божичко, като си припомня колко пъти е трябвало да я отвеждам преждевременно от приеми и балове... — Шугър долавя, че той клати недоумяващо глава. Но ето, че това не е направило лошо впечатление. Върви, че разбери висшето общество!

Тя потрива ухо в корема му. Ако се съди по къркоренето, което чува, той сигурно не е ял нищо; значи алкохолът ще му развърже побързо езика.

— Не ти ли е минавало през ума — пита тя, — че тези покани идват заради теб?

— Заради мен ли? — Той въздиша толкова дълбоко, че главата ѝ се повдига поне на три инча. — Никога не съм имал слабост към балове, пикници и вечеринки. Предпочитам да осигурявам сам забавленията си. Тъй или иначе, тази година съм чудовищно претрупан с работа, и надали ще имам време да се отзовавам на покани.

— А не ти ли минава през ума, че има хора, които следят твоето... стремително издигане? Ти се превърна в забележителна личност, Уилям, и то изключително бързо. Забележителните личности

са търсени навсякъде. А що се отнася до поканите... хората не могат да канят само теб и да пропускат жена ти, нали?

Уилям плъзва ръце по гърба ѝ, дланите му се отпускат върху издутината от турнюра. Шугър чувства, че е успяла да го убеди.

— Какъв наивник съм... — мърмори той. Гласът му е станал поплътен от брендите и обзелото го успокоение. — Не съм се замислял колко много са се променили нещата...

— Не бива никога да забравяш хората, които наистина държат на теб — поучава го Шугър, която отново е започнала да гали дремещата му мъжественост. — Колкото по-богат ставаш, толкова повече хора ще се намират, които няма да се спрат пред нищо, за да спечелят благоволението ти.

Той притиска със стон главата ѝ към скута си.

По-късно, когато след геройски извоюваната ерекция членът му се е свил отново до незначителни размери, Шугър продължава атаката си, с надеждата да постигне още нещо.

— Откога копнея за този божествен вкус — ахка тя след преживяната наслада, за да предотврати подобно спадане на повдигнатия му дух. — Толкова време те нямаше! Не можа ли да се сетиш поне веднъж за своята малка наложница, останала тук сам-сама, без нито една рокля за смяна, примираща от копнеж по теб?

— Затрупан съм до уши... — но тя прекъсва със смях извиненията му и започва да го целува по ушите — порой от закачливи милувки, предназначен да му покаже, че не я е наскърбил. Той се кикоти, явно има гъдел — двойната му гуша се вижда ясно през брадата, когато се присвива. — Такъв ръководен пост отнема много повече време, отколкото предполагах първоначално. Историята с Хопсът беше само едно от нещата, с което се занимавах през последните дни. А и следващите седмици няма да се по-леки. Скоро трябва да посетя моите лавандулови плантации в Мичъм, за да разбера защо...

— Лавандулови полета? — възкликва тя възбудено.

— Да...

— Местата, където наистина расте лавандулата?

— Ами да, разбира се...

— О, Уилям! Така ми се иска да ги видя! Знаеш ли, че никога не съм виждала как нещо расте — освен, разбира се, растенията в лондонските паркове? — Тя се отпуска назад, на пети, така че погледът му да пада право върху възторженото ѝ лице. — Цяло поле с цъфнала лавандула! За теб това може да е нещо съвсем обикновено, но за твоята малка Шугър звучи като приказка! О, Уилям, би ли ме взел със себе си?

Той се гърчи, усмихва се и се мръщи едновременно. Смътни предчувствия се борят да си проправят път в замаяното му от алкохол и плътска наслада съзнание.

— Нищо не би ми било по-приятно, ти си толкова сладка... — фъфли той. — Но помисли си какъв скандал ще стане — ти, непозната млада жена, да се разхождаш сама с мен из полята, където ще ни видят всички работници...

— Но това място не е ли на другия край на Англия?

— Мичъм ли? О, това е в Съри, скъпа — той се усмихва, забелязал неразбирането, изписано по лицето ѝ. — Достатъчно близо, за да стигнат клюките и до Лондон.

— Но тогава аз може да не дойда сама! — настоява тя оживено. — Може да ме съпровожда друг мъж! И... или — тя не е пропуснала недоверието, трепнало за миг в очите му, — аз мога да съпровождам някого — някой старец. Да, да, дори познавам такъв човек — един сакат старец, когото мога да представя като дядо си. Той е глух и сляп... е, почти. Изобщо няма да ни пречи. Мога просто да тикам инвалидната му количка, все едно, че возя бебе.

Ракъм примигва и я гледа удивено.

— Не говориш сериозно, нали?

— Никога не съм била по-сериозна! — настоява тя. — О, Уилям, кажи, че ще ме вземеш със себе си!

Той се изправя, залитайки, и се смее на собствената си несръчност, на абсурдния вид, който е придобил светът около него, оцветен от брeндитo.

— Не бива да заспивам тук — мънка той, докато закопчава панталона си. — Имам среща с Хопсъм утре сутринта...

— Кажи да, Уилям — моли се Шугър, докато му помага да прибере ризата си в панталона. — Искam да кажа, на мен, не на него.

— Трябва да обмисля всичко — казва той, и се изправя, залитайки, пред креслото, взел в ръка палтото, от което все още се вдига пара.

И той хваща палтото за яката, позволявайки ѝ да му помогне да пъхне ръце в непокорните ръкави. Дрехата е тежка, нагорещена отвън, но още влажна отвътре, и мирише някак странно; Уилям и Шугър, свели глави един към друг, се кискат на тази дребна неприятност.

— Обичам те! — казва той през смях, а тя се притиска силно към него, опряла буза в бодливата му брада.

Навън бурята е утихнала. Нощ се е спуснала над Прайъри Клоуз, дъждът е спрял, няма вече и вятър. Черното небе е обсипано с ярки звезди, мокрите улици блестят като сребърни на светлината на фенерите. Пълната луна сияе над хоризонта, поръбен с черни силуети на комини, и привлича като сирена погледите на лудите — от тези, които обитават копторите на Шордич, до другите, в кралските спални в двореца Уестминстър.

— Внимавай къде стъпваш, скъпи! — подвиква Шугър от осветената веранда на неговия втори дом.

Уилям слиза от файтона, и той се отдалечава, подрънквайки със звънци, с които е окичен. Над Чепстоу цари такава тишина, сякаш се е озовал в гробища — къщата на Ракъмови се извисява, подобна на мавзолея на някоя видна фамилия, чието родословно дърво е изсъхнало поради липса на наследници. Уилям влиза в двора, потръпвайки от студ, към който се добавя и раздразнение, когато скърцането на градинската порта отеква неестествено високо в нощната тишина. Вече е изтрезнял наполовина, изпаднал е в извънредно мрачно настроение, а неприветливият вид на собствения му дом го потиска допълнително. Няма го дори кучето, което обикновено се навърта наоколо, а пътеката, която се вие по ниско остриганата морава, излъчва някакво призрачно сияние на лунната светлина. Видът на конюшната, все още празна и полускрита от дърветата, му напомня за едно от многото неща, които трябва да се свършат.

Позвънява веднъж, после, съобразявайки се с късния час, започва да рови из джобовете си за ключ. Слаба светлина се процежда през

орнаментирания прозорец над пищно украсения горен праг на вратата — точно колкото да хвърля сянка върху пръстите му, докато той свежда глава към постоянно убягващите му джобове. (Господи! Ако той се занимаваше с производството на дрехи, а не на парфюми, би въвел сериозни промени в работата!).

Точно в мига, когато открива ключа и почти е успял да го пъхне в ключалката, вратата се отваря и на прага застава Лети — с подпухнали от сън очи, вероятно е спала седнала. Дори на слабата светлина от свещта, която тя държи, Уилям вижда червения отпечатък от ръкава на униформата върху едната ѝ буза; несъмнено и тя вижда също толкова ясно подутия му, червен нос и потното му чело.

— Къде е Клара? — пита той, докато Лети му помага да се съблече. (Ръцете ѝ са по-силни от ръцете на Шугър, но е по-несръчна).

— Легна си, господин Ракъм.

— Добре. Лягай си и ти, Лети — той има още едно задължение, което трябва да изпълни, преди да си легне, и ще му бъде много полесно да го стори в отсъствието на Клара.

— Благодаря, господин Ракъм.

Той я проследява с поглед, докато се качва по стълбите, и я изчаква да се прибере в таванската си стаичка. После и той тръгва нагоре, право към спалнята на Агнес.

Когато влиза, установява, че стаята е непроветрена и задушна — все едно, че се е озовал в запечатан буркан. Някога, когато ухажваше Агнес, тя тичаше по зелените морави на Риджънт'с Парк, полите на пъстрите ѝ рокли пърхаха на вятъра; а сега обитава тази гробница, изолирана с плътни завеси от околния свят. Той започва да души предпазливо въздуха; ако не беше изпил толкова много бренди, щеше да долови мириса на спирт, който неопитният нов лекар разля по пода, докато напояваше с него топка памук.

Вдигнал високо свещта, Уилям тръгва към леглото. Вижда лицето на жена си, полускрито в прекалено големите, прекалено високи възглавници. Устните ѝ трепват плахо, когато чува стъпките му; нежните ресници на клепачите ѝ започват да трепкат.

— Клара? — проплаква тя.

— Аз съм, Уилям.

Клепачите ѝ се повдигат само наполовина, оголвайки невиждащи склери, в които ирисите, сини като китайски порцелан, ту се появяват,

ту изчезват като рибки в аквариум. Тя очевидно вече е на половин път към своята приказна страна, зашеметена от упойката, и се рее из лабиринтите на онези манастири или замъци, които толкова обича да посещава.

— Къде е Клара?

— Отвън, пред вратата — лъже той. Колко се страхува тя да остане насаме с него! Какъв ужас изпитва от докосването му! Обзема го силно съжаление, иска му се да разполагаше с магическа пръчка, с която да прогони завинаги слабостта ѝ; но тя извиква у него и раздразнение — също толкова силно, то би могло да го накара да я удари по главата с тази магическа пръчка, пръсвайки крехкия ѝ череп като яйчена черупка.

— Как се чувстваш сега, скъпа?

Агнес извърща лице към него; за миг очите ѝ се спират върху лицето му, после тя притваря уморено клепачи и прошепва:

— Като понесена от вятъра шапка, която се плъзга по тъмна река.

Гласът ѝ е възвърнал обичайната си мелодичност; колко прекрасно звучи той, наистина, дори когато тя говори глупости!

— Помниш ли какво ми каза, преди да припаднеш? — пита той, поднасяйки свещта към лицето ѝ.

— Не, скъпи — тя отвърща лице и заравя нос в топлата вдлъбнатина, изпълнена с косите ѝ. — Нещо лошо ли беше?

— Да, много лошо.

— Съжалявам, Уилям, ужасно съжалявам — гласът ѝ се разнася приглушено от гнездото ѝ сред възглавниците. — Ще можеш ли някога да ми простиш?

— С теб съм и в здраве, и в болест, Аги, както съм се клел пред Бога.

Той остава пред леглото ѝ още минута-две; наслаждава се на извиненията ѝ като на глътка бренди, която се плъзга в гърлото и постепенно стопля вътрешностите му. После, приемайки това като най-добрия изход, на който би могъл да се надява, най-сетне се обръща, за да си тръгне.

— Уилям?

— Ммм?

Лицето ѝ се появява отново, но този път уплашено и мокро от сълзи, които блестят на светлината на свещта.

— Още ли съм твоето малко момиченце?

Той изохква болезнено. Напълно неочаквано тя е нанесла своя удар право в слънчевия сплит на носталгията. Капчици разтопен восък капят по изгорената му ръка и той присвива едновременно очите и пръстите си.

— Заспивай, мое безценно съкровище — казва той с пресипнал глас, и излиза заднешком от стаята. — Утре те чака нов-новеничък ден.

ЧЕТИРИНАЙСЕТ

През един слънчев следобед към края на април 1875-та година, в едно огромно поле с полюляваща се на вятъра лавандула, разпилените из лехите работници спират да работят за миг. Потънали до колене в лавандуловото езеро, те отпускат греблата и кофите, в които събират плужеци, и зяпват красивата млада жена, която крачи по синора.

— Коя е таз? — питат се те един друг шепнешком, ококорили любопитно очи. — Коя е?

Дамата е облечена в рокля, лилава като лавандулов цвят; ръцете ѝ в бели ръкавици и покритата с бяла шапка глава приличат на цветчета, разцъфнали на китките и шията ѝ. Роклята е ситно плисирана, украсена навсякъде с тесни рюшове, които приличат на разръфани въжета — така че дамата заприличва отдалеч на една от онези сламени кукли, които се горят напролет, за да бъде добра реколтата.

— 'Ми тоз с нея пък кой е?

Защото дамата не върви безцелно. Тя бута извънредно предпазливо инвалидна количка с трудно определим товар в нея. Това е някакъв престарял, сакат човек, затрупан с одеяла и шалове, с шал е увита и главата му, въпреки мекото време. А до дамата, бутаща инвалидната количка, върви и третият посетител — Уилям Ракъм, собственикът на всичко наоколо. Той почти не млъква; старецът проговаря от време на време; жената почти не говори; но работниците успяват да доловят само няколко думи, преди процесията да продължи нататък.

— Коя ли е, ти как мислиш? — пита една спаружена от слънцето жена своя спаружен от слънцето съпруг.

— Ще да е дъщеря на стареца. Или внучка, знам ли? Старецът сигурно е някой богаташ. Къдравия Бил сигур търгува с него.

— Че да побърза тогава. Дъртакът всеки момент ще опъне петалата.

— Хопсъм поне можеше да върви.

И двамата се залавят отново за работа, тръгвайки по две различни лехи.

По-нататък други работници спират да работят и зяпват. По времето на стария Ракъм — бащата на Уилям — такова нещо не можеше да се види. Ракъм старши предпочиташе да спестява на дамите гледката на полската работа, считайки, че това ще засегне чувствителните им сърца. Последната жена, минавала по тези полета, бе собствената му съпруга — преди да му бе сложила рога.

— Ама колко е хубаваа! — ахва една мургава жена, присвивайки очи подир нежния женствен силует.

— И ти щеше да си хубава — изсъсква друга, — ако не работеше по цял ден на полето.

— Ъъъ! — ръмжи старецът в инвалидната количка. Миризмата на рядко сменяни дрехи и немито тяло е по-поносима на открито, когато се смесва с уханието на цели акри влажна, старателно отглеждана лавандула.

Шугър свежда глава, без да спира да бута количката, устните ѝ почти докосват увитата му в шал глава — близо до мястото, където трябва да е ухото му.

— Хайде, хайде, полковник Лийк — казва тя. — Не забравяйте, че сме дошли тук да се забавляваме.

Но полковник Лийк не се забавлява, или поне прави всичко възможно да убеди Шугър в това. Единствено желанието да получи обещаното заплащане — шест шилинга и повече уиски само за един ден, отколкото госпожа Лийк би му позволила да изпие за месец — го възпира да се разбунтува. Той решително не изпитва желание да изпълнява ролята на нечий дядо.

— Пикае ми се.

— Може и в панталоните — казва Шугър с нежен глас. — Все едно, че сте си у дома.

— Добра душа си ти, няма що — той извива глава, обръщайки към нея едно сълзящо, зло око и част от беззъбата си, сбръчкана уста. — Имаш се за прекалено изискана, не си за Сейнт Джайлс, а, кучко?

— Не забравяй, дядо — шест шилинга и уиски.

И така, те продължават полека напред, а слънцето ги обсипва с лъчите си, докато обхождат грижовно поддържаните ниви — опората на парфюмериите „Ракъм“.

Уилям Ракъм върви спокойно, почтен и безукорен, облечен в най-хубавия си неделен костюм, въпреки че днес е сряда. Никога не би допуснал да се появи с раздърпан панталон и високи ботуши, както правеше някога баща му; съвременните парфюмерийни заводи се ръководят с умствени, а не с физически усилия, и се поддържат с помощта на писалката. Всичко, което става по тези поля, всяко навеждане на всеки работник, отрязването и на най-малкото клонче, е ръководено от неговите мисли и писмено изразени нареждания. В това поне се опитва да убеди той гостите си.

Разбира се, за него е повече от ясно, че отношенията между Шугър и стареца в инвалидната количка далеч не са толкова приятелски, колкото ги бе описала тя, но вече ѝ е простил. Всъщност, ако двамата с полковник Лийк демонстрираха приятелска привързаност, сърцето му би се свило от ревност. Така е по-добре; астматичното хъркане на стареца не позволява работниците да чуят ясно думите му; фактът, че Шугър бута количката му, доказва близостта между двамата повече от всякакви думи.

— Би трябвало да се радвате на слънцето — упреква тя полковника, докато тримата се изкачват по лекия наклон на Бийви Хил.

Старецът кашля, опитвайки се да откърти слюзта, задръстила белите ум дробове.

— Слънчевата светлина е вредна — хрипти той. — От нея се развъждат червеи в раните на войниците. А в мирно време избеляват тапетите.

Шугър продължава да търкаля този говорещ Сизифов камък нагоре по хълма и се усмихва успокоително на Уилям. „Не му обръщай внимание“, говори усмивката ѝ. „Ние с теб разбираме истинското значение на това място — и на този ден от твоя и моя живот“.

— Точно както и предполагам — биха живели на мой гръб, като паразити, ако не ги следя какво вършат — мърмори Уилям. — Мислят си, че ще повярвам на всяка лъжа, която ми сервират.

Шугър кима съчувствено, подканяйки го да продължи.

— Били започнали да подкастрият старите храсти още преди седмици — казва той иронично. — Мен ако питат, почнали са вчера

следобед! Вижте колко са хилави и неподдържани!

Шугър хвърля поглед през рамо. Според нея работниците изглеждат доста по-хилави и неподдържани от лавандуловите храсти.

— На мен всичко тук ми изглежда прекрасно — казва тя.

— Трябваше вече да са започнали да пресаждат разсада — настоява той.

— Тъкмо сега пуска най-лесно корени.

— Кхъ-кхъ-кхъ! — обажда се полковник Лийк.

— Твоите полета са много по-големи, отколкото предполагах — Шугър насочва разговора обратно към обичайните ласкателства. — Изглеждат безкрайни.

— О, но не всичко тук е мое — казва Ракъм. И тъй като са застанали на върха на хълма, той посочва надолу, към дългата редица белосани колове край един от синорите. — Това е границата, която разделя нашите от чуждите насаждения. Лавандулата расте най-добре в съседство с друга лавандула. Пчелите не правят разлика между едни плантации и други. Тези земи са собственост на шест парфюмерийни концерни — моята част е около четиридесет акра.

— Четиридесет акра! — Шугър има много смътна представа какво означава това, но може да прецени, че става дума за пространство, несравнимо по-голямо от Голдън Скуеър, да кажем. Всъщност, ако някой откопае с гигантска лопата всички улици, на които някога е живяла, от замърсената почва под основите им, и ги изсипе наред този обраснал с лавандула рай, те просто ще изчезнат в меката кафява пръст и никой никога няма да ги види отново.

При това Уилям не пропуска да й напомни, че тази ферма е само част от неговата империя. Има други ферми, на други места, и всички те са посветени единствено на лавандулата; китоловни кораби в Атлантика осигуряват спермацет и амбра от убитите китове за парфюмериите „Ракъм“. Шугър оглежда лавандуловото море в краката си и го сравнява с няколкото листенца, скрити в ароматизираните висулки, които носят дамите. Такова изобилие, такова излишество! Есенцията, която се продава срещу значителна сума в миниатюрно шишенце, тук, където се произвежда, е в такова изобилие, че несъмнено се разлива по земята, докато я наливат в цистерни, и работниците газят из нея — поне тя така си мисли. Това е вълшебна и гротескна картина — все едно да си представи как бижутерите газят из

купчини скъпоценности, как те хрущят под краката им, докато ги изсипват с лопати в големи чували.

— Наистина, полковник Лийк — обръща се тя към стареца — отчасти умотелно, отчасти шеговито. — Всичко това... това е такова великолепие! Признайте поне, че ви осигурих приятно разнообразие в сравнение с пансиона на госпожа Лийк.

— Какво? Приятно разнообразие ли? — Старецът се върти неспокойно на скърцащата седалка, припомняйки си подходящи факти от енциклопедията на злополуките, която носи в главата си. — Овощните градини „Гренвил“ изгоряха до последната клонка само преди две години и половина! — възкликва той тържествуващо. — Загинаха дванадесет души. На 27-ми миналия месец имаше пожар във фабрика „Луцифер“ в Гьотеборг, Швеция — четиридесет и четирима погълнати от пламъците и още девет загинали от раните си! Миналата Коледа изгоря цяла една памучна плантация във Вирджиния, заедно с всички диваци в нея — той млъква за миг, хвърля поглед към Уилям Ракъм и се ухилва злорадо. — Хубав огън може да се накладе от всичко това, а?

— Всъщност, сър — отговаря Уилям с надменно снизхождение, — тук действително се кладе хубав огън, при това всяка година. Както виждате, насажденията са разделени в зависимост от възрастта си. Някои от тях са садени преди пет години, вече за изтощени, и ще бъдат изгорени през октомври. Мога да ви уверя, че огньовете са забележителни — цял Мичъм мирише на лавандула!

— О, каква прелест! — ахка Шугър. — Колко бих искала да съм тук по това време!

Уилям се изчервява от гордост, застанал изпъчен на хълма, вирнал брадичка към своята империя. Какво чудо е съумял да сътвори — той, който до неотдавна бе само един превзет, мизерстващ безделник, а сега е господар на тази огромна ферма, из която дребните кафеникави фигури на работниците се стрелкат сред лавандулата като полски мишки. Звуците от техния труд също му принадлежат, както му принадлежи и ароматът на милионите цветчета, дори и самото небе над тези поля — та ако той не е собственик на всичко това, кой тогава? Е, вярно, Бог все още е считан за универсален собственик на всичко, но нали все пак трябва да се спазват някакви разумни граници? Само някой луд би могъл да твърди, че Бог е собственик на гара Падингтън

например, или на някоя купчина оборски тор — защо тогава да се заяждаме с правото на собственост на Уилям Ракъм — върху тази ферма, както и върху всичко, що е над земята и под нея? Уилям си припомня онези редове от Светото писание, които баща му обичаше да цитира пред съмняващия се Хенри: „Плодете се и се множете, и пълнете земята и я владейте“, да се боят и да треперят от вас всички зверове земни“.

Толкова ясно чува думите на стария, та за миг му се струва, че е отново седемгодишен, дошъл за първи път във фермата, и се влачи по петите на по-големия си брат. Баща им, тогава едър тъмнокос мъж, бе избрал лавандуловите поля с надеждата, че това е най-привлекателната част от империята, която синът му щеше да наследи един ден.

— Ами на тези дами и господа позволено ли им е да си занесат у дома по малко от лавандулата, която прибират, татко? — Уилям чува ясно отвъд завесата на годините звънкия като камбанка глас на Хенри — да, това е Хенри, защото Уилям не би задал никога такъв глупав въпрос, никога, дори когато беше седемгодишен.

— Защо им е да си я носят у дома — пояснява Ракъм-старши добродушно на първородния си син, — те и без това са целите просмукани от миризмата ѝ.

— Сигурно им е много приятно да получават такова хубаво възнаграждение за труда си.

Ама че магаре! Хенри винаги си е бил такъв!

Баща им избухва в смях.

— Надали биха се съгласили да работят само срещу такова възнаграждение, моето момче. Освен това трябва и да им се плаща.

Удивлението, изписано по лицето на Хенри, още тогава трябваше да подсказва на стария, че не е подбрал подходящия наследник. Но както и да е... Времето показва кой е по-достоен.

— Тъъъъ!

Без да обръща внимание на животинското мучене на полковник Лийк, Уилям оглежда още веднъж гордо владенията си, преди да тръгне обратно надолу по Бийви Хил. Всичко изглежда точно така, както когато го видя като малко момче — макар че тези работници не може да са същите, които обработваха земите на Хенри Колдър Ракъм преди двайсет и една години; защото и хората, също като изтощената

растителност, биват изкоренявани и унищожавани, когато вече не вършат работа.

Едно набито момиче със сбръчкано лице, нарамило наръч клони, минава край Уилям и гостите му и кимва раболепно, но мрачно.

— Разказвахте ни за петгодишните насаждения, господин Ракъм — разнася се гласът на Шугър.

— Да — казва той на висок глас. Втора работничка с наръч клони на гръб идва след първата. — Някои парфюмерийни фабрики може и да ползват реколта от шестгодишни растения, но такова нещо не може да се случи в „Ракъм“.

— А колко време трябва да мине от засаждането им, за да станат годни за употреба, сър?

— Трябва да са поне двегодишни, но най-качествена е продукцията от преработката на тригодишни храсти.

— А какво количество лавандулова тоалетна вода се произвежда от тях, сър?

— О, няколко хиляди галона.

— Удивително, нали, дядо? — обръща се Шугър към стареца.

— Дядо, а? Че ти нямаш представа кой е дядо ти!

Шугър извива глава, за да се убеди, че момичетата са достатъчно далеч и не могат да ги чуят.

— Ще ни вкараш в някоя беля — съска тя предупреждаващо и разтърсва количката за дръжките. — Да бях взела някой просяк от улицата!

Старецът се озъбва, тръсва грозната си глава и смъква шала.

— Много важно! — хили се той. — От измама полза няма. Маскаради! Преструвки! Ха! Разказвал ли съм ти какво се случи с лейтенант Карп, с когото служихме заедно в последната голяма война? — Той няма предвид потушаването на бунта на племената ашанти, нито дори бунта на сипаите, а Кримската война. — Да видиш какво излиза от разните му там дегизировки. Карп навлече женска рокля и шапка и се опита да мине отвъд противниковата линия — ама духна вятър и му вдигна фустите над главата, та му се видя пушката, дето му се кандилкаше между краката. Направиха го на решето. Ха, ха, ха! Дегизировки!

Този изблик става причина няколко любопитни глави да надникнат над храстите по съседните полета.

— Много любопитен анекдот, сър — казва Уилям с леден тон.

— Не му обръщай внимание, Уилям — казва Шугър. — Скоро ще заспи. Следобед винаги заспива.

Полковник Лийк върти възмутено посивялата си брада.

— Това беше преди години, кучко, когато бях болен! Сега ми няма нищо!

Шугър се привежда ниско над него и забива облечените си в ръкавица пръсти в дясното му рамо, докато с другата ръка милва нежно лявото.

— Уисссски! — припява тя тихо в ухото му. — Уисссски!

Само след минути полковник Лийк хърка в инвалидната количка. Уилям Ракъм и Шугър са застанали на сянка под един дъб и наблюдават полската работа от разстояние. Шугър сияе, лицето ѝ е пламнало не само поради непривичното усилие да тика инвалидната количка; тя е истински щастлива. През целия си живот се е имала за градски човек, мислела е, че природата (за която е можела да съди по черно-бели гравюри и от произведенията на поетите-романтици) няма какво да ѝ предложи. Сега отхвърля радостно и категорично това свое убеждение. Трябва да направи всичко възможно, та това да не се окаже първи и последен път, когато се разхожда под прекрасното синьо небе и стъпва по меката зелена трева. Това е въздухът, който се надява да диша колкото е възможно по-често.

— О, Уилям — казва тя, — нали ще ме доведеш отново тук, за да видя големите огньове?

— Разбира се, ще те доведе — отвръща той, защото може да разпознае сиянието на истинското щастие и съзнава, че това щастие се дължи на него.

— Обещавах ли?

— Давам ти думата си.

Доволна, тя се обръща и поглежда на североизток; някъде далеч вали дъжд, в небето се е издигнала дъга. Засенчил очи с ръка, Уилям се взира към нея, както е застанала гърбом. Дългите поли на любовницата му шумолят леко на вятъра, лопатките на гърба ѝ се раздвижват леко под опънатия плат на роклята, когато вдига ръка, за да засенчи и тя лицето си. Внезапно той си припомня чувството, което го обзема, когато обхване гърдите ѝ с ръце, спомня си как острите кости на таза ѝ се забиват в меката плът на отпуснатия му корем, възбуждащото

плъзгане на сухите ѝ, белещи се пръсти по члена му. Спомня си как пищно се стели косата ѝ по тялото, когато е гола, тигровите шарки по кожата ѝ, които напомнят схема, по която да се движат пръстите му, когато обхваща кръста или задника ѝ, за да проникне в нея. Копнее да я прегърне, иска му се да можеше да изпъди всички от лавандуловите поля, за да прекара с нея половин час на тревата. Какво му пречеше да я посещава всяка вечер? Кой мъж на място не би се възползвал от възможността да има това прекрасно тяло до себе си колкото е възможно по-често? Да, той си обещава, знае, че трябва да я посещава колкото е възможно по-често занапред — но не и днес; днес го чака толкова много работа!

Шугър се обръща към него. В очите ѝ има сълзи.

Обратният път към Лондон в наетата пощенска кола с четворка коне, е дълъг като престой в чистилище, а облаците, които бяха толкова далеч, когато двамата с Шугър стояха на полето, сега са ги пресрещнали и дъждът барабани по покрива. Колата се движи побавно, заради лошото време, и спира по някакви неясни съображения в различни селца по пътя. Кочияшът слиза и изчезва някъде — за две, пет или десет минути.

Когато се върне, започва да оправя сбруята на конете, изтръсква водата от гривите им, проверява дали инвалидната количка на стареца е все още добре закрепена под чергилото на покрива, после започва да върши нещо под колата, в резултат на което се разтърсва цялото купе. Очевидно не е привърженик на излишното бързане.

Вътре в купето, Шугър трепери цялата и стиска зъби, за да не тракат. Облечена е само с лилавата като цвят на лавандула рокля — и нищо друго, няма дори шал. Тъй като знаеше, че ще трябва да бута количката на полковник Лийк цял ден, а и държеше да очарова Уилям, тя реши да се откаже от връхни дрехи — и сега страда от тяхната липса. В никакъв случай не би се притиснала до стареца, за да се стопли — той мирише ужасно, пък и, както не може да се опира на страничната облегалка на инвалидната количка, нищо чудно да се изтърси в скута ѝ.

— При един такъв порой през 1867 година падна мостът край Хауик — ръмжи той в мрака. — Загинаха трима души, без да броим

издавания добитък.

Шугър обгръща тялото си с ръце и се взира навън, през калното стъкло, блъскано от вятъра. Природата, толкова пъстра и привлекателна допреди малко, когато тя крачеше редом с Уилям из лавандуловите поля, сега е посивяла — навън се вижда само пустош, стотици квадратни мили, които приличат на внезапно опустял Хайд Парк, без фенерите и развеселените минувачи. Колата се търкаля бавно напред, към загубения в далечината столичен град.

Полковник Лийк се оригва. Студеният въздух се изпълва с неприятния мирис на уиски и ферментирали стомашни сокове.

Пътуването с влак щеше да бъде далеч по-бързо и приятно, а да не споменаваме пък, че щеше да излезе и доста по-евтино (въпреки че Уилям го спомена); но инвалидността на стареца щеше да им създава много проблеми по гарите, а тъй или иначе трябваше да наемат файтон, за да го закарат до гара Чаринг Крос, и още един, когато пристигнеха в Мичъм, така че наемането на пощенска кола за цялото пътуване им се стори по-разумно. Така им се стори.

— Най-много след шест месеца ще те изрита — казва полковник Лийк.

— Не съм искала да чуя мнението ти — сопва се Шугър. (Лукавият стар мръсник насочи стрелата си право в изгарящата я рана на тревогата. Редно бе Уилям Ракъм да седи до нея сега, да разговаря весело с нея, да топли ръцете ѝ в своите — но защо, о, защо той не пожела да се върне с нея?).

Полковникът прочиства алчното си гърло, за да поднови рецитала.

— Фани Грешъм — през 1834-та става любовница на Ансти, корабния магнат, живее в Мейфеър; през 1835-та той я изхвърля; понастоящем обитава килия в затвора Холоуей; Джейн Хъбъл, известна и като „Наташа“ — през 1852-ра става любовница на лорд Финбар, живее в дома му; през 1853-та изваждат трупа ѝ от устието на Темза...

— Спести ми подробностите.

— Никому нищо не бива спестено, никога! — излайва той. — Ето какво научих през дългия си живот, откакто ходя по тази земя.

— Ако можеше да ходиш, старче, щяхме да се качим на влака и досега да сме се върнали в Лондон.

Настава мълчание, докато той осмисля обидата.

— Наслаждавай се на пейзажа, кучко — присмива се той и кима с грозната си глава към прозореца. — Приятно разнообразие, а? Великолепно!

Шугър му обръща гръб и обгръща още по-плътното тялото си с ръце. Уилям държи на нея, това е сигурно. Дори казва, че я обича — наистина, когато го каза, беше пиян, но не и *мъртвопиян*! Освен това ѝ позволи да го съпроводи до фермата, макар че можеше на трезва глава да откаже да обсъжда тази възможност. Освен това обеща да я доведе отново — през октомври, което е след... почти седем месеца!

Опитва се да си придаде смелост, като си припомня какъв огромен брой хора получават заплата от Ракъм. Привикнал е големи суми да изтичат от джоба му всяка седмица; не може да се каже, че единствено издръжката на Шугър е някакво изключително и извънредно перо, обременяващо бюджета му. Тя би трябвало да не се възприема като зависеща от сумите, които той отделя за харчене, а по-скоро като част от огромната схема на приходи и разходи, утвърждавана в продължение на поколения. Необходимо е само да вплете своите няколко бода в общата картина, да стане неразделна част от общата тъкан на гоблена. Вече е отбелязала огромен напредък — като си помисли човек, само преди месец беше най-обикновена проститутка! А след половин година, кой знае...

— Той е празнодумец — обажда се полковник Лийк изпод купчината шалове, — и страхливец. Противна личност.

— Кой? — пита раздразнено Шугър и ѝ се иска да бе така добре увита като него, без, разбира се, да споделя и останалата част от съдбата му.

— Твоят парфюмерист.

— Не е по-лош от повечето мъже — отвърща тя. — И е много по-мил от теб.

— Фукльо — киска се старият заядливец. — Никого не обича той, а само мисълта за собствения си тлъст задник на върха на дървото. Готов е да убие човек, за да се издигне, не виждаш ли? Би те проснал в някоя кална локва и би минал по теб, за да не си изцапа обувките.

— Ти не го познаваш изобщо — повишава тя тон. — Какво ли разбира човек като теб от неговия свят?

Вбесен, полковникът се надига така рязко, че Шугър се уплашва да не падне с главата надолу на пода.

— Не съм бил цял живот портиер в бардак, нещастна пачавро! — хрипти той. — Преживял съм повече неща, отколкото би могла да си представиш!

— Добре де, извинявай — казва тя припряно. — Хайде, пийни си още — и тя му подава бутилката с уиски.

— Пих достатъчно — пъшка той и се наглася в гнездото от завивки.

Шугър хвърля поглед на бутилката. Съдържанието ѝ трепти и блещука в мрака.

— Почти нищо не си пил.

— И толкова ми стига — мърмори старият човек, изпаднал в потиснато настроение след избухването си. — Пийни си ти, да спреш да трепериш.

Шугър си припомня начина, по който той пие — смуче уиски, налупал в беззъбата си уста гърлото на бутилката като стъклен биберон.

— Не, благодаря.

— Избърсах гърлото.

— Уффф! — Шугър неволно се потърсва погнусено.

— Добре, пачавро — хили се той. — В твойта уста нищо мръсно не е влизало.

Тя изпъшква от раздразнение — звукът е почти същия като онзи, който използва, за да имитира екстаз — и отново притиска ръце към гърдите си. Стиснала плътно устни, за да не се чува тракането на зъбите ѝ, тя преброява до двайсет, после, все още ядосана, започва да изрежда на ум месеците на годината. Запозна се с Уилям Ракъм през ноември; сега, през април, вече е негова държанка, има собствено жилище, разполага с достатъчно пари, за да си купува каквото ѝ се прииска. Април, май, юни... Но защо той не е тук, при нея, в колата? Не ѝ трябва да си купува нищо, освен неговата неувяхваща привързаност...

Полковник Лийк започва да хърка шумно. За нея той е отблъскващо vyplъщение на всички звуци и миризми, които свързва със Сейнт Джайлс. Не бива никога да се връща отново там — никога! Но какво ще стане, ако Ракъм реши, че му е омръзнала? Само преди

три дни, когато дойде при нея (при това след тридневна отсъствие), я люби толкова набързо, че дори не си даде труда да я съблича. („Трябва да бъда при адвокатката си след един час“, бе пояснил той. „Ти ми каза, че онзи тип, Гринлинг, ти се струвал съмнителен, и наистина се оказва такъв“). Ами предишния път? В какво странно настроение беше тогава! Когато я попита дали харесва статуетките, които бе избрал, и когато тя си призна, че не харесва лебеда на полицата над камината, той пречупи с усмивка шията на порцелановата птица. Тогава тя се смя заедно с него, но какво, по дяволите, си мислеше, че прави той? Дали това не беше безмълвно разрешение да бъде искрена с него — или бе по-скоро предупреждение, че би извил врата на всяко живо същество, което вече не представлява интерес за него?

Би могло да се очаква, че мисълта за жилището в Мериленбоун, към което пътуват така досадно бавно, ще топли съзнанието ѝ като представа за топло огнище, но тя не си го представя така. Това са мъртви стаи, застинали в очакване на оживени разговори, на любовни сцени, които да им вдъхнат живот. Когато кръстосва из тях сама, заобиколена от мълчание, и няма какво друго да прави, освен да си мие косата и да прелиства напълно безинтересни книги, тя сякаш е заобиколена от невидим ореол от безпокойство. Може да повтаря на висок глас: „Всичко това е мое“, но няма кой да ѝ отговори.

Сандъците с вещите ѝ бяха доставени най-сетне, но междувременно тя изхвърли по-голямата част от съдържанието им — книги, които надали би препрочела, памфлети, чиито полета са изпъстрени с нейни забележки, които биха вбесили Уилям, ако случайно ги видеше. Какъв смисъл би имало да ги трупа по гардеробите и шкафовете, за да развъжда хлебарки (уф!) — все едно да складира барут, който всеки момент може да предизвика експлозия! И без това постоянно се тревожи да не би Уилям да открие романа ѝ. Всеки път, когато излиза, се притеснява, че той ще дойде в нейно отсъствие, и че ще почне да рови из всички скрити ъгълчета. Едва когато ѝ прималее, тя излиза забързано, приела очевидното — че ако продължава да го чака, ще умре от глад. В хотелите и ресторантите, които посещава, келнерите ѝ сервират безмълвно, като че ли знаят, че скоро вече няма да я виждат.

Само да можеше да си припомни точно колко чаши бе изпил Уилям, когато ѝ каза, че я обича!

— Хррр... — ръмжи насън полковник Лийк, измъчват го съновидения от далечното минало. — Хайде, човече, казвай! Какво става с краката ми... какво? Ще куцам, нали... какво има, кажи! Ще ми трябва бастун, така ли... Говори, дяволи те взели!... Ммм... Казвай!

На сутринта няма и следа от дъжда. Носи се звън на черковни камбани. Усукан в разбърканите, ярко осветени от слънцето чаршафи, окъпан от златистото сияние, което нахлува през прозореца, Хенри Ракъм се пробужда от своите позорни, еротични кошмари. Независимо от това Бог му е дарил прекрасен нов ден — Бог е наредил всичко да се обновява, и това дава сили срещу злото, надигнало се в часовете на нощта. Бог никога не губи надежда, въпреки човешката низост...

Хенри се измъква с усилие от чаршафите, мокри от същата течност, която е замърсила и нощната му риза. Той я съблича, отблъснат, както винаги, от животинските черти на голото си тяло — защото то е извънредно окосмено, а космите по тялото му са по-тъмни и по-твърди от мекото златисто руно, което покрива главата му. Половата невъздържаност е причина за телесното окосмяване — Хенри знае това. Адам и Ева не са били окосмени, докато са били в рая, същото важи и за идеалните фигури на античните статуи, а така изглежда и голотата в съвременното изкуство, доколкото тя е допустима. Ако някога се озове сред множество мъж, лишени от дрехи, маймуноподобното му тяло ще разкрие склонността му да злоупотребява със себе си — като същински звяр. Сигурно има зрънце истина в еретичната теория на Дарвин; разбира се, човекът не е произлязъл от животно, но всяко човешко същество разполага с възможността да се върне на нивото на животното.

Камбаните продължават да бият, докато Хенри се отправя, залитайки, към банята. Да не би да има погребение? За сватба е прекалено рано. А някой ден камбаната ще бие за него... дали тогава той най-сетне ще бъде готов?

Той се изтърква с кърпа, натопена в студена вода — плът като неговата не заслужава да бъде глезена. Окосмяването му е станало по-силно с годините и когато са мокри, космите залепват по тялото му в сложни плетеници. Пенисът му виси — огромен и отпуснат, като влечуго, тестисите му се свиват раздразнено, докато се мие —

картината въобще не наподобява спретнатите, ненатрапчиви форми на статуите от класическата древност.

Бодли и Ашуел твърдят, че похотливите жени били по-силно окосмени — може би именно благодарение на бившите му съученици сънищата му и досега са пълни с космати нимфи. Но може ли да обвинява Бодли и Ашуел за това, че в сънищата му госпожа Фокс се държи като женски демон, смее се, насочвайки с пръсти пениса му, за да влезе между краката ѝ, хлъзгайки се по топлите, влажни косми...

„О, само да можех да порасна най-сетне!“ стене той, установил, че отново е обзет от възбуда. „Кой мъж на моята възраст се държи, като че ли още не е излязъл от пубертета? Кога най-сетне написаното в първото послание на апостол Павла до Коринтяни, 13:11, ще се сбъдне и за мен? Приятелите ми ме съветват да предприема нещо, за да бъда ръкоположен, да не би да «прехвърля определената възраст»! Господи, ако знаеха! Аз съм просто едно малко момче, затворено в тази чудовищна, позорна плътска обвивка като в капан...“.

Гол до кръста, Хенри се отпуска тежко на стола пред камината. Чувства се уморен, преди денят му да е започнал истински. Искане му се да можеше някой да му донесе чаша чай и топла закуска, но... не, в никакъв случай не може да наеме прислужница. Може да си го позволи, защото баща му е далеч по-щедър, отколкото говори мълвата — но за прислужница и дума не може да става. Само като си помисли — жена от плът и кръв да живее под един покрив с него, да се съблича, за да си легне, да се къпе гола...! Като че ли си няма достатъчно проблеми и без това!

— Прислужниците са истинска благословия за всяко момче в пубертета — бе казал веднъж Бодли на едно от онези събирания, чиято единствена цел бе да накарат изчервилия се Хенри да побегне, съпровождан от смеха на приятелите си. — Особено когато са доставени направо от село. Узрели на слънце, чисти и непресторени.

Котката на Хенри влиза с мека стъпка и прави опит да поведе разговор с него, бутайки крака му с глава. Но той няма какво да ѝ даде, остатъците от месото са се развалили.

— Не можеш ли да почакаш? — мърмори той, но невинното животно го гледа, като че ли той е лишен от разум.

Неговият стомах също се бунтува. Може би ще бъде безопасно, ако наеме някоя много стара прислужница? Но колко стара трябва да

бъде всъщност? На петдесет години? Но жената на месаря — която винаги му се усмихва и пази най-хубавите късчета за неговата котка — не е ли към петдесетте? А той нерядко се е питал как ли изглежда тя гола. На седемдесет?

Той свежда очи към огъня, към големите си крака, обути в старателно закърпени чорапи, прилични на корени, покрити със засъхнала кал. Оглежда голите си ръце, скръстени на гърдите. Зърната на собствените му гърди не събуждат у него никакъв чувствен интерес — и все пак представата за същите зрънца плът върху женска гръд може да го накара да омърси тялото си. Ако видеше собствените си гърди да се издуват от нараснали млечни жлези, той би потръпнал от отвращение — но види ли ги на жена, тези полукълба от плът стават невероятно привлекателни. Ако картините от изложбите на Кралската академия — всички онези Марии Магдалени, антични героини и християнски мъченици — все му е едно кои са изобразените жени, стига плътта им да е изложена на показ. Взира се в тях толкова дълго, че другите посетители в галерията сигурно го вземат за познавач — или може би долавят истината, че той всъщност зяпа изобилието от розови гърди и седефенобели бедра? А какво е всъщност това, в което се вторачва? Пласт розова боя! Пласт засъхнала маслена боя, покрита с лак — а той е в състояние да стои пред картината кой знае колко дълго — сякаш само със силата на волята си би накарал ефирната сребриста материя да се хлъзне по бедрото на жената, обзет от желание да я сграбчи, да я скъса, за да открие... какво да открие? Един триъгълник боядисано платно? Заради един триъгълник бездушно платно той е готов да изложи на опасност безсмъртната си душа! Всички тайнства на християнската вяра, енигмите, надхвърлящи човешкия разум, са напълно приемливи, ако човек се позамисли малко, но това...!

Котката няма намерение да проявява повече търпение и започва да мяука, защото знае от опит, че това е сигурен начин да го откъсне от размислите му на теми, които нямат никакво отношение към котешкия ѝ свят. Само след петнайсет минути Хенри е принуден да излезе — облечен, сресан и избръснат, за да търси месо.

Когато се връща, той вече се е овладял донякъде. Движението и свежият въздух са му са се отразили добре; дрехите са се постоплили от допира с тялото му и са се превърнали в част от него, една втора кожа, която той спокойно може да представи на заобикалящия го свят,

а не неумела дегизировка. Улиците и къщите в Нотинг Хил са непроменени и по местата си — за да му напомнят, че действителният свят почти няма връзка с изменчивите, нетрайни селения, които вижда в сънищата си. Съприкосновението на краката му с каменните плочи му поддържа ободряващо — това е истината, а не някакви си безплътни фантазии. Но най-добре му се отрази това, че видя жената на месаря, и слава Богу, не я пожела. Тя му се усмихна, подаде му обрезките за котката и телешкия език, който купи за себе си, но той не си я представи незабавно как се съблича със сладострастен поглед, разкривайки тяло на богиня. Тя си беше жената на месаря — ни повече, ни по-малко.

— Ето, писано — казва той и хвърля закуската на котката на кухненския под. — А сега ме остави да помисля.

Хенри мисли, докато си приготвя омлет — почти по памет, макар от време на време да хвърля поглед върху един прастар екземпляр на „Нова система за готвене у дома“ от госпожа Ръндел (подарък на Хенри от госпожа Фокс — името „Емелин Фокс“ е написано с избледнели букви и детински почерк на първа страница, а с по-тъмно мастило, с по-уверен почерк над името е добавено: „На моя скъп приятел Хенри Ракъм, Коледа, 1874, от...“). Той пуска щипка от необходимите подправки в цвърчащата локва от разбити яйца, преди те да са се запържили, а после бива погълнат дотолкова от съзерцанието на завъртулките в подписа на младата Емелин, че загаря леко омлета отдолу, преди да успее да го прегъне. Няма значение, става за ядене. Много бедняци в Лондон биха били благодарни да получат и нещо далеч по-неприятно на вкус.

— Работата е проста, писано — пояснява той на животното, докато яде, а то го наблюдава с огромни очи, застанало пред него като чирак на вещица. — Бракосъчетанието между мъж и жена води до възпроизводство. Така си е от хиляди години. То е същото, както когато цветята и другите растения избуяват, щом са добре напоявани. Това е необходим процес, така е дадено от Бога — и това няма нищо общо с трескави, мокри сънища, страст и похот.

Котката на Хенри продължава да го гледа — явно все още не е убедена в правотата му.

— Мъж като мен, посветил живота си на една мисия, не би трябвало да отделя на възпроизводството на човешкия род нещо

повече от някоя мимолетна мисъл — той набождя късче пържено яйце, пхва го в устата си и започва да дъвче. — Освен това — допълва той, след като е глътнал хапката, — единствената жена, за която бих искал да се ожения, няма желание да се омъжва повторно.

Котката накланя глава на една страна.

— Мяу?

Той въздъхва и хвърля парче омлет пред косматите ѝ лапи.

— Хей! Преподобни!

Думите, макар и извикани, едва се чуват, всмукани и погълнати от тъмните отвори по улицата — зейналите прозорци, мрачните странични улички, изпотрошени капаци, които водят към бездънни ями. Посивял мъж на неопределена възраст, който наблюдава от известно време приближаващия Хенри, се надига от някакъв задимен сутеренен вход като Лазар от гроба си. Мръсните му, възлести пръсти стискат здраво въжето, което служи за перило на стълбата; зачервените му очи, хлътнали под веждите като на вълк, гледат подозрително.

— Търсиш някого май?

— Може и вас да търся — отвърща Хенри и събира смелост да приближи, защото мъжът е мускулест, а и вече е смъкнал самото си и е останал по риза, така че нищо не би могло да възпре внезапното нападение.

— Но защо ме наричате „преподобни“?

— На такъв мязаш — посивелият мъж застава пред Хенри, отпуснал ръце на хълбоците си, облечени в мръснокафяв панталон. В мрака на сутерена зад него се чува как някакво куче скимти нервно и драска с нокти по камъка и гнилото дърво, без да може да последва господаря си нагоре по стълбата, към земната повърхност.

— Но не съм — отвърща Хенри със съжаление. — Простете настоятелността ми, сър, но вие имате вид на човек, който много е страдал — и всъщност още страда. Ако това не ви прозвучи много натрапчиво, бихте ли ми разказали историята на живота си?

Очите на мъжа се присвиват, така че рошавите му вежди заемат съвсем различна позиция. С едната си широка, мазолеста ръка той приглажда косата си, разрошена от повея, който разнося мръсотия и тежки миризми.

— Афтур да не си? — пита той.

Хенри повтаря на ум непознатата дума, и се опитва да схване значението ѝ, но накрая се вижда принуден да попита:

— Моля?!

— Ми афтур — повтаря мъжът. — От тез, дето пишат книги за бедните хора, дето бедните не могат да ги четат.

— Не, не, нищо подобно — успокоява го припряно Хенри. Това очевидно го издига в очите на събеседника му, защото той отстъпва назад. — Аз съм... просто човек, който знае прекалено малко за живота на бедните хора, както не го познават и всички останали, които не са бедни. Може би вие ще ми кажете какво според вас би трябвало да знам.

Човекът се ухилва, накланя глава на една страна и се почесва по брадичката.

— Пари даваш ли? — пита той.

Хенри стисва зъби, защото знае, че трябва да проявява неотстъпчивост, особено ако смята да става свещеник, когато този въпрос несъмнено ще му бъде задаван постоянно.

— Първо трябва да съм запознат с положението ви.

Човекът отмята глава и започва да се смее.

— Виждаш ли сега? — подема той. — Ето ти го положението на бедняка — при таквиз като вас парите си идват, ако ще да сте мързеливи, и лоши, и какви ли не, пък нашего брата трябва да глади старите гаци, да слага пердета на потрошените прозорци и да пее псалми в църква, за да прибере някое пени!

И той продължава да се смее, отворил толкова широко уста, че се виждат почернелите му кътници.

— Ама вие работа нямате ли? — възразява Хенри.

Човекът става отново сериозен и присвива очи.

— Мож' и да имам — свива той рамене. — Ами ти?

Хенри е очаквал такава провокация и е решил да не се остави да бъде посрамен.

— Вие ме имате за човек, който никога през живота си не е вършил черна работа — казва той, — и сте напълно прав. Но аз че съм виновен, задето съм роден в моята класа, а същото важи и за вас. Не можем ли въпреки това да си поговорим като мъже?

Другият започва отново да се чеше по брадичката, докато тя почервява.

— Ама и тебе си те бива, а? — казва той под нос.

— Може и така да е — Хенри се усмихва за първи път, откакто е отворил уста. — А сега ще ми кажете ли това, което искам да знам?

Така започва посвещаването на Хенри — загубата на религиозната му девственост. За първи път той се заема сериозно да върши това, за което е призван.

В продължение на повече от час двамата мъже стоят там, сред мръсотията на Сейнт Джайлс, докато миазмите на квартала се носят към небето, а миризмата на канавките се издига над тях като пара над вряща супа. Край тях от време на време минават мъже, жени и кучета; някои от мъжете правят опит да се включат в разговора, но прошареният мъж ги срязва незабавно.

— Тъкмо съм загреял — признава той под нос пред Хенри, преди да изреве отново към навъртащите се любопитни „да си чакат шибания ред“, ако искат да говорят „с преподобния“.

— Но нали ви казах, не съм свещеник — възразява Хенри всеки път, след като е бил пропъден поредният зяпач.

— Слушай сега, идва най-интересното — ръмжи прошареният мъж и продължава с проповедта си. Той има какво да каже по всевъзможни въпроси, макар Хенри да знае, че са важни не подробностите, а принципите. По-голямата част от речите на събеседника му може да бъде открита в различни книги и памфлети, но решението на проблемите, което с изглеждало толкова очевидно на Хенри, когато е седял пред бюрото си, осветен от настолната лампа, тук далеч не изглежда лесноосъществимо. Хенри, приел добродетелта за свой висш идеал, установява с потрес, че за този нещастник добродетелта е напълно безполезна, докато пороку е не само привлекателен, но представлява и начин за оцеляване. Очевидно всеки, който има намерение да спасява душите на тези хора, няма да постигне нищо, ако първо не разбере това, и Хенри е благодарен, че отрано е получил този урок.

— Пак ще си поговорим, сър — обещава той, когато човекът вече е изчерпал всички възможни теми. — Задължен съм ви за всичко, което ми разказахте. Благодаря — той докосва с пръст периферията на

шапката си и си тръгва, оставяйки зад себе си объркания източник на сведения.

По-нататък по Чърч Лейн Хенри забелязва четири малки момчета, скупчени заговорнически край страничния вход на някаква кръчма. Окуражен от първоначалния си успех, той подвиква:

— Хей, момчета! Какво правите там? — но реакцията им го разочарова — те се разбягват незабавно като плъхове.

Малко след това вижда как някаква жена завива по същата улица. Тя очевидно идва насам от по-приличните квартали — почтена жена, доколкото Хенри може да прецени, облечена в светлокафява рокля. Тя пристъпва предпазливо по калдъръма, свела очи, и заобикаля старателно кучешките лайна — но когато вижда Хенри, придърпва полите си високо — той никога не е виждал толкова високо вдигнати поли. Виждат се не само носовите на обувките ѝ, а целите обувки с копчетата, до горния ръб, и част от дантелите, които покриват пресеца. Тя му се усмихва, сякаш иска да каже: „Какво да правя, като се налага да вървя по тази мръсна улица?“

Първата мисъл на Хенри е да я подмине колкото е възможно по-бързо, но после си казва, че ако смята някога да приеме съдбата си, не бива да загърбва такива възможности. Той си поема дъх, изправя рамене и пристъпва към нея.

Едва отворил уста за поздрав, Ракъм бива обсипан с порой от целувки.

— Хей! — смее се той, докато влажните устни на Шугър се стрелкат възторжено от ушите към бузите, очите и шията му. — С какво съм заслужил такова посрещане?

— Знаеш много добре — отвръща тя, притиснала здраво ръце към гърба му, сякаш иска да отпечата следите им през пластовете дрехи. — Ти промени всичко.

Уилям се измъква от палтото и го окачва на масивната закачалка от ковано желязо, която бе доставена вчера.

— Това ли имаш предвид? — пита той закачливо, побутвайки солидната мебел, за да ѝ припомни колко нестабилна беше предишната закачалка.

— Знаеш какво имам предвид! — казва тя и отстъпва заднешком към спалнята. Облечена е в зелената си рокля, същата, която носеше, когато се запознаха — плесента е почистена старателно с увит на клечки памук, натопен в „Универсалния разтворител на Ракъм“. — Никога няма да забравя деня, който прекарахме на твоята ферма.

— Нито пък аз — отбелязва той, тръгвайки след нея. — Човек трудно може да забрави твоя полковник Лийк.

Шугър трепва смутено.

— О, Уилям, съжалявам; надявах се да се държи по-добре — той ми беше обещал — тя сяда на крайчеца на леглото, склонила ръце в скута си, свела скромно глава, така че буйните къдрици на бретона почти покриват очите ѝ.

Уилям се разполага до нея и поставя голямата си ръка върху нейните.

— О, той с нищо не се различава от немалкото отчаяни пияници, с които си имам вземане-даване по време на работа. Светът е пълен с противни стари мошеници.

— Когато бях малко момиче, го приемах почти като свой дядо — казва тя натъжено. Дали това е подходящият момент да се опита да предизвика съчувствие? Тя хвърля изкосо поглед към него, за да прецени дали стрелата ѝ се е отклонила много от целта, но по неговото лице е изписано съчувствие, ръката му стиска по-здраво нейната, и по това тя съди, че е успяла да трогне сърцето му.

— Детството ти трябва да е било същински ад — казва той.

Тя кимва, и без да ѝ се налага да се преструва, от очите ѝ руват истински сълзи. Ами ако Уилям е от мъжете, които не могат да понасят женски плач? Откъде ѝ хрумна сега това? Но нещо като че ли се е повредило в гърдите ѝ — там, където се вземат подобни решения — клапата на самоконтрола ѝ е поддала, и тя е понесена от поток неподправени чувства.

— За Сейнт Джайлс се разказват ужасни неща — продължава Уилям.

— Беше още по-зле — отвърща тя, — преди да го разполовят с Ню Оксфорд Стрийт.

По неизвестни причини последните думи ѝ се струват ужасно смешни, и тя избухва в толкова силен смях, че от носа ѝ потичат сополи. Какво ѝ става наистина? Той ще се отврати от нея... но не, ето

че ѝ подава собствената си носна кърпа — квадрат от бяла коприна, украсен с монограм, истинска джебчийска мечта — за да се избърше.

— Ти... имаш ли сестри? — пита той смутено. — Или братя?

Тя поклаща глава, заровила лице в меката коприна, и се опитва да си възвърне присъствие на духа.

— Сама съм — отвръща тя и се моли сълзите ѝ да не са отмили напълно трудно забележимата кафява боя, с която подчертава бледо-червеникавите си ресници. — А ти?

— Аз ли?

— Имаш ли сестри?

— Нямам сестри — отвръща той с видимо съжаление. — Баща ми се е оженил късно, и скоро след това отново останал без жена.

— Как така останал без жена?

— Тя го опозорила и той я прогонил.

Шугър отново се владее напълно и устоява на изкушението да продължи да разпитва — преценила е, че ще се добере до отговорите на много повече въпроси, ако не е прекалено настоятелна.

— Колко тъжно — отвръща тя. — Ами жена ти, Агнес — голямо ли е нейното семейство?

— О, не — казва Уилям, — тя има дори по-малко роднини от мен. Истинският ѝ баща починал, когато била малка, а майка ѝ — точно когато Агнес завършила училище. Вторият ѝ баща е лорд, пътува много, ѝ междувременно се е оженил за някаква дама, която изобщо не познавам. А иначе Агнес е щяла да има три или четири сестри, но те всички са умирали още при раждането си. Самата тя едва е оцеляла.

— Може би затова е болнава?

Болка се изписва в погледа на Уилям — той чува отново гласа на Агнес, обезумяла от омраза, която крещи: „Повдига ми се от теб!“.

Шугър започва да гали ръката му, плъзва пръсти нагоре под ръкава, потърква със задебелялата си кожа китките му с движение, за което знае, че му действа възбуждащо — ако нещо изобщо може да го възбуди.

— Всъщност имам един брат — отбелязва той сухо.

— Брат? Наистина ли? — отвръща тя с тон, който подсказва, че Уилям трябва да е извънредно умен и изобретателен, за да е успял да се обзаведе с такъв роднина. — Що за човек е той?

Уилям се отпуска по гръб на леглото, вперил поглед в тавана.

— Що за човек ли? — повтаря той, когато Шугър отпуска глава на гърдите му. — Интересен въпрос...

— Здравсти — подвиква проститутката — дружелюбно, но без особена настоятелност. Би се постарала да му достави удоволствие, но не би преживяла тежко и отказа му. — Трябва ли ви мило момиче — и евтино?

Тя е хубава, и видимо в доста по-добро здраве от луничавото момиче, което преди седмици му се бе предложило срещу един шилинг по същите тези улици. Но за голямо облекчение на Хенри въздействието на тази отракана малка изкусителка не е по-силно от това на по-опърпаната ѝ посестрима — към тях той изпитва единствено съжаление. Желанията, терзаещи плътта му, когато върви редом с госпожа Фокс, сега са много далеч от мислите му; той иска само да ѝ вдъхне доверие, за да научи от това нещастно създание също толкова, колкото научи и от онзи сивокос мъж.

— Искам само да си поговорим — уверява я той. — Аз съм джентълмен.

— Толкоз по-добре, сър — оживява се жената. — Не ща да си имам вземане-даване с хора, дето не са джентълмени. Ама да си поговорим у дома. Елате с мен, сър, наблизо е — говори простовато, но не с акцента на коренна лондончанка — може да е някоя опозорена прислужница, дошла да си търси късмета в големия град, или изобщо да е станала по някакъв начин жертва на условностите в провинцията.

— Не, стой тук — настоява той. — Искам точно това, което казах — да си поговорим.

Тя смръщва подозрително чело — докато го вземаше за възможен съучастник в греха, не я измъчваха съмнения.

— Не ме бива много в приказките, сър — казва тя и хвърля плахо поглед през рамо. — Пък и бързам.

— Не, не — настоява Хенри, досетил се каква е причината за нейните колебания. — Ще ти платя за изгубеното време. Ще ти дам толкова, колкото вземаш обикновено.

Тя накланя озадачено глава встрани, като дете, на което са обещали нещо, но то е достатъчно голямо, за да съзнава, че

обещанието звучи неубедително.

— Един шилинг, моля — казва тя неуверено. Хенри бръква незабавно в джоба на жилетката си, вади не един, а два шилинга, и ѝ ги подава.

— Да вървим тогаз, сър — казва тя и стисва монетите в малката си ръка. — Ще ви заведе на едно място, дето можем да си говорим колкото ни душа иска.

— Не, не — Хенри е категоричен. — Тук, на улицата, си е много добре.

Тя се размива хрипкаво, без да прикрива отворената си уста. (Госпожа Фокс е права — падналата жена се разпознава лесно).

— Много добре, сър. Какво искате да чуете?

Той си поема дълбоко дъх, съзнавайки, че тя го има за глупак, моли се да не потвърди с държанието си предположенията ѝ. Тя е склонила ръце зад гърба си, несъмнено за да изтъкне прелестите на тялото си. Има голям бюст и тънък кръст — прилича много на момичетата от рекламите на боя за обувки, или дори на парфюмите, които произвежда брат му. Но за него тя си остава нещастница, която рискува да погуби душата си. Сърцето му се блъска силно в гърдите, но това е единствено от страх да не би тя да се присмее на вярата и искреността му, да не би да си тръгне, обзета от презрение, и да го остави да пелтечи подир нея. Като изключим сърцебиенето, той не осъзнава останалите части на тялото си — сега то не е нищо повече от дим, от пиедестал за душата му.

— Ти си... проститутка — уточнява той.

— Да, сър — тя стисва по-здраво ръце и застава по-изправена, като ученичка на изпит.

— Кога загуби добродетелта си?

— Когато бях на шестнайсет, сър — бях с мъжа си.

— С мъжа си ли? — отвръща той, трогнат от нейното непознаване на моралните принципи. — Тогава значи не си я загубила!

Тя поклаща глава и отново се усмихва.

— Тогаз не бяхме женени, сър. Живеехме в позор, дето викат.

Да не би да му се присмива? Хенри стисва зъби, решен да докаже, че и той знае едно-друго за проститутките.

— Значи после си го напуснала — предполага той. — А може би той те е прогонил?

— Е, всъщност бях прогонена, сър. След като той умря.

— А какво те кара да водиш такъв живот? На лоши съветници ли попадна? Обществото ли затвори вратите си пред теб? Или... от... плътски желания?

— От плътски желания, сър — потвърждава тя. — Желание да ям. Като мине цял ден, без да съм турила нещичко в уста, и ми се прииска, сър. Да ям, така де — тя свива рамене, нацупва се и облизва устни. — Слаба жена съм аз, така си е.

Хенри чувства, че се изчервява. Тази жена не е никак глупава — нищо чудно да е и по-умна от него. Има ли бъдеще за свещеник, чийто ум е по-муден от умовете на енориашите му? (Госпожа Фокс настоява, че е не по-малко проникателен от който и да било друг, и че щял да стане чудесен викарий, но тя е прекалено мила...). Според него, ако човек със съвсем обикновен разум като неговия желае да бъде пастир на цяла енория, той би трябвало да бъде благословен поне с изключителна душевна чистота, с божествена простота на...

— Привършихте ли с мен, сър?

— Тъъ... не! — той трепва и се вглежда в очите на проститутката — сега забелязва, че на цвят те са същите като очите на госпожа Фокс — а и формата им е почти същата. Той се прокашля и пита: — Би ли се отказала от този живот, ако ти предложат работа?

— Че това си е работа, сър — ухилва се тя. — Тежка работа.

— Еее, да — съгласява се той, но веднага се отмята: — Не... но... — и млъква, смръщил озадачено чело. Сега си спомня какво бе казал навремето онзи стар циник Маклийш за безполезността да спориш с бедняците. „Последното нещо, от което имат нужда“, бе заявил Маклийш, „е допълнително образование. И без това са в състояние да надхитрят някой философ, и изпълняват същински циркови номера с помощта на логиката. Прекалено отракани са даже!“. Но госпожа Фокс го обори, каза... Какво каза тя тогава?

Проститутката отново накланя глава и се доближава до него, като че ли се опитва да разбере какво се крие зад замечтания блясък на отнесения му поглед. Тя размахва шеговито ръка пред очите му, сякаш му маха от някой далечен бряг.

— Особняк си, а? — казва тя. — От тез, невинните. Харесваш ми.

Хенри усеща, че бузите му пламват от нов прилив на кръв, значително по-силен от предишния. Кръвта пулсира по цялото му лице, чак до ушите — кой знае колко глупаво изглежда.

— Аз... познавам един човек — заеква той, — който ръководи голяма компания, цял концерн, който се разраства с всеки изминал ден. Аз... аз... мога да уредя — (нали Уилям бе казал, че има нужда от още работници, при това бързо?) — сигурен съм, че мога да ти уредя някаква работа.

За негов ужас усмивката изчезва от лицето ѝ и за първи път, откакто разговарят, тя го поглежда така, сякаш го презира. Изведнъж той установява, че се бои от нея; бои се така, както се бои всеки мъж — да не види как угасва искрицата одобрение в очите на жената пред него. Страхува се да я пусне да си върви. Копнее да може по някакъв начин да ѝ обясни щастливата вест за Божията щедрост към хората в нужда, да ѝ вдъхне убеждението, че вярата облекчава и най-тежкото положение. Това желание е толкова силно, че едва не го задушаваша, но той знае, че думите не са достатъчни за тази цел, особено пък неговото безсилно слово. Ако само можеше да предава Божието благоволение с ръцете си, да го влее в нея с едно докосване!

— Каква работа? — пита проститутката. — Във фабрика ли?

— Ами... да, предполагам, че да.

— Сър — заявява тя възмутено. — Работила съм във фабрика и знам, че за да спечеля два шилинга като ей тези тук — тя показва монетите, които ѝ даде той, — трябва да работя много часове, да се претрепвам в онази смрад, да се излагам на опасност, да нямам минутка да си почина, и кажи-речи да не спя.

— Но нали ще се спасиш от вечното проклятие! — избухва Хенри, обзет от отчаяние. Още в мига, когато произнесе думата „проклятие“, той получава заслуженото си наказание — проститутката отклонява поглед от него и пхва монетите някъде из диплите на роклята си, очевидно решила, че му е отделила вече предостатъчно време. Вперила поглед някъде в далечния край на улицата, тя отбелязва:

— Свещенически номера са тез, сър, знам ги аз — и го изглежда подозрително. — Свещеник сте, нали?

— Не, не, не съм — възразява той.

Тя подсмърква.

— Не ви вярвам.

— Наистина не съм — настоява той и си спомня за отричането на свети Петър, преди да пропее петелът.

— Е, значи такъв трябва да станете — казва тя меко, пресяга се и докосва леко възела на вратовръзката му, сякаш за да подчертае, че трябва да бъде заменен със свещеническа якичка.

— Бог да те благослови! — възкликва той.

Възторженото му възклицание увисва за миг във въздуха. После проститутката се привежда напред, опира ръце на коленете си, започва да се киска и се киска кажи-речи цяла минута.

— Голям веселяк сте, сър — успява да произнесе тя хрипливо. — Ама вече трябва да вървя...

— Чакай! — вика той умолително, в главата му със закъснение нахлуват жизненоважни въпроси — ако не ѝ ги зададе, никога няма да си прости. — Вярваш ли, че имаш душа?

— Душа ли? — повтаря тя невярващо. — Някакъв дух с криле вътре в тялото ми? Ами... — тя отваря уста да продължи, извила присмехулно устни, но като вижда жалното му изражение, преглъща хапливите думи и омекотява удара. — Ами... всичко, което имате вие, го имам и аз, в това съм сигурна. — Тя приглажда роклята си отпред, дланите ѝ се плъзгат по очертанията на корема. — Хайде, трябва да вървя. Последен въпрос, моля!

Хенри залита сякаш от удар, установил с ужас, че отново е попаднал в плен на Злото. Само преди минути бе в Божиите ръце; а какво стана сега? Изгуби присъствие на духа и сякаш отново се мята в лепкавите прегръдки на съня. Хубавичката проститутка ще отговори само на още един въпрос; един последен въпрос — какъв да бъде той? И Хенри чува ужасен собствените си думи:

— Ти... космата ли си?

Тя присвива удивено очи.

— Космата ли, сър?

— Косми по тялото — той махва неопределено с ръка към корсажа и полата ѝ. — Имаш ли косми по тялото?

— Косми ли, сър? — усмихва се тя лукаво. — Че разбира се — също като вас!

И внезапно сграбчва с една ръка фустите си и ги придърпва чак до гърдите, стискайки намачкания плат, а с другата ръка дърпа надолу

дългите си гащи, разкривайки тъмния триъгълник на венериния хълм.

Някъде надолу по улицата избухва силен смях. В продължение на един безкраен миг Хенри се взира в нея, после стисва здраво очи и се обръща гърбом. Възпитанието му не позволява да обърне гръб на жена, преди да е приключил разговора с общоприетите фрази на учтивост, но той успява да преодолее себе си. С пламнало лице, той върви, препъвайки се, по улицата, сякаш отликите на нейния пол са се забили дълбоко в тялото му, като меч.

— Искях само да ми отговориш! — вика той пресипнало през рамо, долавяйки как все повече и повече гласове се надигат от подземията на Чърч Лейн и се присъединяват към смеха, без дори да разбират каква е причината.

— Божичко, сър! — подвиква тя след него. — Ми нали ви се полагаше *нещичко* за този допълнителен шилинг!

— Такъв е той — приключва Уилям, докато Шугър плъзга пръсти през гъстите косми по гърдите му. — Съвсем различен от мен. Но не е лош човек. Пък кой знае? Може би някой ден ще удиви всички ни и най-сетне ще вземе съдбата си в свои ръце.

Шугър спира за миг усилията си, насочени към нарастването на неговата мъжественост.

— Искаш да кажеш... да ти отнеме парфюмерииите „Ракъм“?

— Не, не, те вече са мои завинаги, никой не може да ми ги отнеме — казва той, но мисълта явно го стряска, защото ерекцията му спада и се налага тя да му придаде нови сили. — Не, имах предвид, че Хенри може да се заеме с... откъде да знам, с нещо, което човек като него би желал да прави... — от устните му се изтръгва стон, когато Шугър се надига и го възсяда.

Отдавна е установила, че това е сигурен път към успеха. През всички тези години, от опита си с толкова много мъже, е стигнала до един извод — мъж с повехнал пенис е нещастен мъж, а нещастните мъже могат да бъдат опасни. Осигуриш ли им топъл подслон и те се оперват. Когато ерекцията им е несигурна, когато многото пиене си е казало думата, когато тъга или грижи притискат сърцето на мъжа, когато съмнения налягат душата му, когато се види гол в огледалото и реши, че изглежда грозно или смешно, когато хвърли поглед към

мъжествеността си и бъде обзет от страх, че това е последният път, когато тя надига глава, във всички тези случаи единственият сигурен начин е да направиш всичко възможно, за да може пенисът му да стои изправен без чужда помощ само за миг — докато го поемеш на сигурно място в себе си. Оттам нататък природата встъпва в правата си.

ПЕТНАЙСЕТ

Пролетта е дошла и всички познати на Агнес Ракъм наблюдават удивено завръщането ѝ от света на мъртвите. Съвсем наскоро тя лежеше като труп зад спуснатите завеси в задушната си стая. А сега, облечена в светли цветове, оживява дома с нежния си ангелски глас, докато се подготвя за откриването на Сезона.

— Дръпни завесите, Лети — нарежда тя при влизането си във всяка стая.

И репетира по цял ден: стой изправена, не се обръщай рязко, усмихвай се очарователно; пристъпвай така, че краката ти да не се показват изпод полите. Да вървиш така, сякаш се движиш на колелца, е цяло изкуство, овладяно само от един крайно ограничен елит.

— Сложи книгата на главата ми, Сара — нарежда тя на камериерката си, — и се отдръпни!

При това усилията на Агнес не са ограничени единствено зад четирите стени на семейния дом; тя непрекъснато прескача до Оксфорд Стрийт и Риджънт Стрийт, и се завръща от тези експедиции с всевъзможни малки и големи пакети, опаковани като бонбони в хартия на пъстри райета. Наистина, Уелският принц е още на Ривиерата, но за Агнес Ракъм „празненството, което трае сто дни“ вече е започнало. Наистина, чувства се тъй, сякаш отново е дебютантка!

Разбира се, всичко това се дължи на нейния ангел-хранител. Колко окуражаващо е съзнанието, че на този свят има едно същество, което я обича и иска тя да се чувства добре! Какво облекчение е мисълта, че някой те разбира истински! Нейният ангел-хранител знае, че тя има Сериозни Причини да се бори за светски успехи през този сезон — това не е някакъв лекомислен каприз, а истинска битка на Доброто срещу Злото! Злото стана причина тя да се поболее, Злото отне полагащото ѝ се по право място в доброто общество; и сега Агнес се опитва да прогони Злото от своя живот с помощта на духовния си спасител, както и с помощта на мъничките розови хапчета, които ѝ препоръча госпожа Гууч. Хапченца, не по-големи от пайетите по роклите ѝ, а всяко от тях се справя така успешно с главоболието!

Поръчаните две дузини ръкавици от ярешка кожа пристигнаха вчера. Ще ѝ стигнат за начало, макар да ѝ е ясно, че ще ѝ трябват много повече — защото тези глупави ръкавици не могат да се перат. (Наистина, Клара, не мога да разбера защо вдигат толкова пара за напредъка на науката, след като ние, жените, сме принудени непрестанно да подменяме такава елементарна вещ!). Агнес е наредила да сложат един чифт от новите ръкавици на обтегачите, за да станат по-удобни за нахлузване, но все още не може да напъха вътре пръстите си, дори след като ги напудри. Смешна работа! Нали пръстите ѝ не са станали по-дебели? Клара твърди, че са все така тънки, каквито са били и преди.

Ръкавиците са само един от стотици проблеми. Налага се например да реши съвсем скоро какъв парфюм смята да употребява през сезона. През изминалите години избягваше да употребява парфюми, произведени от „Ракъм“, защото се боеше, че ако се превърне в жива реклама на парфюмериите на свекъра си, това би било оскърбление спрямо Добрия Вкус. Обаче напоследък във всички дамски списания пише, че истински изисканата жена ограничава употребата на аромати и ползва само одеколон и лавандулова тоалетна вода — а тъй като те миришат по един и същи начин, независимо от производителя, какво лошо би имало в това да ползва продукцията на „Ракъм“? В крайна сметка, това ще бъде известно единствено на нея — което придава на избора ѝ чисто морални измерения. Освен това още не е решила дали да облече роклята от бяла коприна за играта на крокет в „Каркажу“. Не може да разчита, че времето ще е хубаво, има опасност да намокри и изкаля полите си, но бялото ще е *толкова подходящо*, при това нито една от другите дами няма да бъде в бяло! Разбира се, може да поиска от мадам Льо Кере (новата ѝ шивачка) да прибави към новата ѝ рокля така наречения port-jure^[1], но дали това ще реши проблема? Агнес предполага, че ще ѝ бъде трудно да играе крокет, като същевременно придържа полите си, прикрепени с верижка към колана.

Скорошното посещение на госпожа Гууч, отличните ѝ съвети за чудесни лекарства и любезни аптекари (Онази стара киселица Гозлинг сигурно ще започне да ви чете проповеди — но другите не създават никакви проблеми. Достатъчно е да затрепкате с клепачи и да ги изгледате мило) промениха до такава степен живота ѝ, че Агнес Ракъм

е твърдо решена да се вижда занапред с колкото е възможно повече дами. Нека всички чуят новината: госпожа Агнес Ракъм приема отново!

Агнес е изхвърлила визитните картички, които са оставяли посетителите ѝ през отминалите мрачни времена, времената, белязани с болест и унижително безпаричие. Мястото им е заето от други — картичките на нови лица, дошли да посетят новата Агнес Ракъм.

Днес например се отби госпожа Амфлет. Тази любезна дама бе решила да я посети между четири и пет следобед, а не между три и четири — което доказваше, че тя не се отнася към Агнес като към човек, който се връща в обществото след прекарана болест, а приема посещението си при нея като съвсем традиционна поредна визита. Колко мило от нейна страна!

Погледната отблизо, госпожа Амфлет се различаваше подчертано от жената, която Агнес си спомняше, видяна за кратко в някаква бална зала преди две години. Тогава госпожа Амфлет беше (защо да се лъжем) пълничка и луничава. Днес, в салона на Агнес, тя е тънка като тръстика, с безукорно бяла кожа. Разбира се, Агнес изгаря от любопитство и копнее да пренебрегне изискванията на етикецията и просто да я попита, но в края на краищата госпожа Амфлет доброволно споделя тайната си, а именно: 1) Диета, състояща се от вода, сурови моркови и само по няколко лъжици говежди бульон. 2) Лосион „Калидор“ на Роуландс, плюс една идея пудра.

— Никога не бих ви познала! — поздравява я Агнес.

— Прекалено сте любезна.

— О, съвсем не!

(Но всъщност, макар госпожа Амфлет наистина да изглеждаше великолепно, Агнес беше *мъничко* притеснена от факта, че милата женица спомена на няколко пъти „бебето“, както и думата „майчинство“ — очевидно страдаше от заблудата, че това са подходящи теми за разговор. А и не беше ли малко прекалено рано за госпожа Амфлет изобщо да се появява в обществото след раждането? Агнес наистина се поколеба, но отхвърли съмненията си в пристъп на човеколюбие. В края на краищата не може да вирне нос пред една възможна съюзица през предстоящия сезон!).

— Но вие също изглеждате прекрасно, госпожо Ракъм. Каква е вашата тайна?

Агнес само се усмихна в отговор. Междувременно си беше взела поука и знаеше, че не трябва да говори за своя ангел-пазител пред никого, освен пред човек, комуто би поверила и живота си.

Сега Агнес стои край прозореца на спалнята си и се надява ангелът да се появи под дърветата — ето там, пред градинската врата. Исква й се отново да му махне с ръка. Но чудесата не стават по поръчка; само понякога, когато Бог отклони за миг строгия Си поглед, Светата Дева се възползва от невниманието Му, за да дари някому някоя непозволена милост. Агнес е решила за себе си, че Бог се числи към англиканската църква, докато Светата Дева изповядва истинската вяра; отношенията между Тях Двата са напрегнати, трудно им е да се споразумеят по който и да било въпрос, но не могат да се разделят, защото Сатаната незабавно би се възползвал от такова нещо. Така че се търпят взаимно и се грижат за света според силите си.

Агнес пристъпва към огледалото и се взира в лицето си. Вече е на половин път към трийсетте и призракт на старостта я дебне. Тя трябва да направи всичко по силите си, за да се съхрани от страдания и упадък, но има неща, които сънят не може да поправи. Наистина, всяка нощ тя посещава Манастира на здравето, където добрите сестри я успокояват и лекуват, но понякога, когато пристигне в прекалено тежко състояние пред обвитите в бръшлян порти, те клатят глави и я упрекват нежно. Тогава Агнес знае, че на сутринта, когато се събуди, болката няма да е преминала.

Болката я измъчва и сега. Пред дясното ѝ око въздухът трепти, сякаш вижда падащи снежинки, а зад очната ябълка нещо пулсира болезнено. Възможно ли е да е изплюла последното розово хапче, без да забележи, когато ѝ се случи онази дребна неприятност с пилешкия бульон? Дали да не вземе още едно... но след онази неприятност ѝ остана горчив вкус в устата и би предпочела да пийне малко от „Укрепващия сироп на Годфри“.

Над лявата ѝ вежда, почти невидим сред златистия полумесец от косми над окото, има мъничък белег, останал от едно падане в детските ѝ години. Този белег не може да бъде премахнат — това е непоправим дефект. Колко ужасна е мисълта за ранимостта на плътта! Тя се смръщва, но незабавно изопва чело, за да не би бръчките да се вкопаят неизличително в него.

Агнес притваря очи и си представя, че ангелът пазител е зад гърба ѝ. Хладни длани, гладки като алабастър, докосват слепоочията ѝ и започват да ги масажират полека. Безплътни пръсти проникват през кожата вътре в черепа ѝ, неосезаеми и все пак успокояващи, като нокът, почесващ сърбящото място. Пръстите намират сърцевината на болката, подръпват и една бучица от Злото се откъсва от душата на Агнес, както се отлепва бялото подкорие от портокала. Усещането за пречистване на душата я кара да потръпва от блаженство.

Тя отваря очи и установява учудено, че лежи по гръб на пода — таванът над нея бавно се върти, а точно над себе си вижда обезпокоеното лице на Клара.

— Да повикам ли помощ, мадам? — пита камериерката.

— Разбира се, че не — отвръща Агнес и примигва усилено. — Нищо ми няма.

— Този доктор Харис ми се струва много приятен човек — отбелязва Клара, имайки предвид лекаря, който бе повикан при последния пристъп на госпожа Ракъм. — Изобщо не се държи като доктор Кърлоу. Ако искате...

— Не, Клара. Помогни ми да стана.

— Беше много обезпокоен от разказа за вашите припадъци — упорства прислужницата, докато помага на господарката си да стане от пода.

— Той е млад... и хубав, ако не се лъжа — казва задъхано Агнес, борейки се със световъртежа. — Убедена съм, че ще ти е приятно... да го видиш пак. Но не бива да си губим времето, нали?

— Безпокоя се само за здравето ви, мадам — настоява нацупено Клара. — Господин Ракъм каза да го уведомяваме, ако се почувствате зле.

Агнес забива пръсти в ръката на Клара.

— Няма да казваш за този случай на Уилям — прошепва тя.

— Но господин Ракъм каза...

— Не е необходимо „господин Ракъм“ да знае всичко, което се случва тук — казва твърдо Агнес, внезапно обзета от прозрение как да си осигури подчинението на Клара. — Не е необходимо например той да разбере откъде си намерила пари, за да си купиш корсет, нали? Корсетът наистина ти отива, но... ние, жените, имаме правото на своите малки тайни, нали?

Клара пребледнява.

— Да, мадам.

— А сега — казва с въздишка Агнес, докато оправя гънките по ръкавите си, — бъди така мила да ми донесеш „Укрепителния сироп на Годфри“.

Лек ветрец появява игриво от време на време пред френските прозорци, сякаш призрачни деца си играят със страниците на романа на Шугър. Тя отдавна е оставила перодръжката, а ветрецът подръпва най-горния лист под натопеното в мастило перо, създавайки свои неразбираеми плетеници. Шугър не забелязва нищо, тя продължава да се взира разсеяно, присвила леко очи, в осветената от слънцето зеленина на малката си градинка.

Надяваше се, че ако избута писалището съвсем близо до отворените прозорци, съвсем близо до свежия въздух, който нахлува откъм Прайъри Клоуз, ако може да долавя свежия мирис на разкопаната пръст под розовите храсти, вдъхновението ѝ ще се върне. Засега обаче няма никакъв резултат — освен че е все още будна, което е значително подобрение в сравнение с това, което се случва, когато реши да вземе ръкописа в леглото...

Навън, по тротоара, който се намира почти на нивото на главата ѝ и по който не минава почти никой, подскачат две врабчета и събират сламки за гнездото си. Колко хубаво би било, ако свият гнездото си в розовия храст, точно пред нея! Но не, те проявяват интерес към сенчестата градина на Шугър единствено поради възможността да отмъкнат оттам някое и друго клонче. Явно имат намерение да се настанят другаде.

Най-горната страница отново потръпва под повея на вятъра и този път писалката се търкулва и изтраква върху писалището. Шугър инстинктивно се привежда напред, но успява само да бутне и мастилницата, така че три-четири капки черно мастило пръсват върху полите на бледозелената ѝ рокля.

— Да бъде проклет... — започва тя гневно, но млъква с въздишка. В края на краищата, това не е кой знае каква катастрофа. Може да се опита да изпере мастилото — а ако петната не излизат или я домързи, винаги може да си купи нова рокля. Тази сутрин пристигна

нов плик от банката на Уилям, който тя пъкна при другите в най-долното чекмедже на тоалетната си масичка. Щедростта му не е намаляла, а може би просто не му е дошло на ум да промени инструкциите, които е дал на банкера си; тъй или иначе, тя е успяла да натрупа повече пари, отколкото би могла да изхарчи, дори ако развие навик да полива непрекъснато мастило по роклите си.

Трябва да довърши романа си. Никога досега не е било издавано нещо подобно; появата му ще предизвика сензация. Ако надуті глупци като приятелчетата на Уилям могат да разбунят духовете с жалките си опити да богохулстват, помислете само какъв ефект би имала тази книга — първата, която разказва истината за проституцията! Светът е готов да научи истината; настават нови времена; всяка година се появяват нови доклади за нивото на бедността, които почиват на статистически изследвания — вече не е необходимо хората да разчитат на романтични измишльотини. Тъкмо сега е необходима появата на един голям роман, който да плени въображението на публиката — да трогне читателите, да ги вбеси, да ги накара да изтръпнат от ужас, да ги скандализира. Един разказ, който да ги хване за ръка и да ги поведе по улици, където никога досега не са се осмелявали да стъпят, история, която да отметне завесите от укривани досега деяния, пред гласове, които никой не е чувал до днес. Една история, която смело посочва с пръст истинските виновници. Докато не се появи такава книга, проститутките ще бъдат прикривани под общия саван, наречен „Голямото социално зло“, а истинските виновници за страданията им ще останат необезпокоявани.

Шугър се вира в мастилените драсканици на вятъра. Време е тя да ги замести с нещо смислено. Всички паднали жени на света разчитат на нея да огласи истината.

— В тази книга — казваше тя навремето на своите приятелки, които можеха да четат, — не се разказва само за мен, а за всички нас.

Сега, в слънчевия си кабинет на Прайъри Клоуз, тя чувства, че я избива пот.

— Аз умирам, Шуш — така каза Елизабет през последната й нощ на тази земя — нощта, преди вие да видите за първи път Шугър в онзи магазин за канцеларски принадлежности на Грийк Стрийт. — Утре ще бъде труп. Ще почистят стаята, а мен ще хвърлят в реката. Змиорки ще ядат очите ми.

— Няма да те хвърлят в реката. Аз няма да позволя — ръката на Елизабет стискаше нейната учудващо силно, макар тя да бе само кожа и кости.

— И какво смяташ да предприемеш? — попита Елизабет с присмех. — Ще повикаш мама и татко, и всичките ми роднини, на лъскаво християнско погребение, на което викарият ще разказва колко добра съм била?

— Така ще сторя, Елизабет, ако наистина го искаш.

— Боже мили, Шуш, как можеш да си такава безсрамна лъжкиня. Поне да се беше изчервила.

— Говоря сериозно. Ако искаш погребение, мога да го уредя.

— Боже Господи, Боже Господи... какви глупости дрънкаш. С това ли успя да пробиеш в Уест Енд? Като казваш на всеки от клиентите си, че никога през живота си не си виждала по-надарен мъж?

— Това, че умираш, не е повод да ме обиждаш.

Смехът поразведри малко атмосферата, но пръстите на Елизабет продължаваха да я стискат здраво като кучешка ухапка.

— Никой няма да си спомня за мен — продължи умиращата, облизвайки потта, която се стичаше по лицето ѝ. — Змиорки ще ядат очите ми, и никой няма да знае, че съм живяла на тази земя.

— Обречена съм още от първия път, когато разтворих краката си. „От днес нататък нямам дъщеря“, така каза тогава баща ми.

— Цял един живот, изхвърлен като помия в канавката — поради болезнената жълтеникава светлина и потта, която обливате лицето на Елизабет, беше трудно да се прецени дали тя плаче. — Опитвах се, Шуш. Направих, каквото можах, за да не вляза в черния списък на Господа. Дори след като станах уличница, пак се стараех, надявах се, че ще имам втори шанс. Ако вземеш кой да е ден от последните двайсет години и видиш какво съм вършила през него, ще се убедиш, че не съм се предала толкова лесно.

— Разбира се, че е така. Всички го знаят.

— Никой не дойде да ме види, нали знаеш? Никой, освен теб.

— Сигурна съм, че щяха да дойдат, ако можеха. Страхуват се, това е всичко.

— Да бе, разбира се. „Никога не съм виждала такива размери...“

— Искаш ли да пийнеш нещо?

— Не, не искам да пия. Ще ме опишеш ли в книгата си?

— Каква книга?

— Онази, която пишеш. Дето се казваше „Жени срещу мъжете“.

— Това беше преди години. Оттогава съм сменила заглавието десетина пъти.

— Ще ме опишеш ли в нея?

— Ти искаш ли да те опиша?

— Не е важно какво искам аз. Ще ме опишеш ли?

— Ако ти искаш.

— Господи, Шугър! Наистина ли никога не се изчервяваш?

Шугър става от писалището и отива до прозореца, за да се отърси от спомена за ръката на Елизабет — лепкава от пот, здраво вкопчена в нейната. Започва нервно да свива и разпуска пръсти, има чувството, че потта на умиращата още лепне по тях, макар да съзнава, че собствената ѝ пот избива през пукнатините на задебелите ѝ длани. Тя вдига ръце и извива длани така, че да бъдат огрени от слънчевите лъчи. Отскоро кожата ѝ е станала ужасна, въпреки че всяка вечер маже ръцете си с Ракъмовия *Crème de Jeunesse*. О, да можеше да намери отнякъде буркан с меча мас — какъвто имаше винаги на разположение в дома на госпожа Кастауей! Но тя няма представа откъде може да се купи меча мас в Мериалебоун.

Шугър хвърля поглед надолу и забелязва, че петната по роклята ѝ са се разширили и са се слели в едно наистина много голямо петно. Няма да е зле да се преоблече — за в случай, че Уилям реши да намине. Тя покрива разръфаната купчина листове с картонените корици на папката. Погледът ѝ пада върху колоната отхвърлени заглавия; първите няколко ситно задраскани, така че вече не се четат, по-новите са драснати само с по една линия. „Жени срещу мъжете“ още се чете, както и следващото „Гневен вик от един безименен гроб“. Последното, „Възходът и падението на Шугър“, е надраскано плахо и неуверено. Отваря на първа страница, прочита „Всички мъже са еднакви...“ и двайсетте или петдесетте думи след това — само за миг. Колко странно е, че един четен и препрочитан пасаж се прочита толкова бързо, а нещо ново трябва да бъде прочетено бавно, дума по дума. Цялата първа страница започва да тече автоматично в съзнанието ѝ, както се задейства автоматична латерна, когато маймунката на латернаджията завърти дръжката.

„Името ми е Шугър — а може и да не е, но не познавам друго. Аз съм това, което вие наричате «Паднала жена», но мога да ви уверя, че не аз паднах — бях тласната в пропастта. Това е моето обвинение към мъжете-злодеи, към вечния Адам!“

От смущение Шугър прехапва устни до кръв.

Два часа по-късно, след като е прибрала в чекмеджето недовършения роман и е прочела вместо това новия брой на „Илюстрейтид Лъндън Нюз“, Шугър отново е в банята. Напоследък тя като че ли прекарва половината си живот в банята, в подготовка за възможното посещение на Уилям. Не че го счита достоен за такива старания — сами разбирате; естествено, тя го презира, или по-скоро, за да не си служи с толкова груба дума, в никакъв случай не го одобрява... Работата е там, че, естествено, постоянният му интерес към нея е ценно предимство, и тя смята да го поддържа колкото е възможно по-дълго. Ако може да направи така, че привързаността му — която той веднъж дори нарече любов — да се окаже трайна, Шугър ще има шанс — едничкия шанс през живота си — да измами Съдбата. Всичко е възможно под крилото на Ракъм...

От всички кътчета на апартамента на Прайъри Клоуз, тази баня в жълто и черно, тази остъклена малка стаичка е мястото, на което Шугър се чувства наистина като у дома. Останалите помещения са прекалено големи и прекалено пusti; таваните са прекалено високи; стените и подовите прекалено голи. Искане й се стаите да бяха уютни, отрупани със собствените й мебели и украшения, но досега не се е осмелявала да си купи нещо, пък и не й идва на ум какво точно да бъде то. Само мъничката баня, въпреки призрачния си блясък, създава впечатление на завършеност — черната лента тапет, която очертава цокъла, е изключително подходяща, за да се взираш в нея; дървеният под сияе на светлината на лампата; кърпите на бронзовите окачалки са меки и пухкави, а множеството шишенца и бурканчета с най-различни продукти на „Ракъм“ са забавни като играчки. Но най-успокояващо е

въздействието на влажната мъглица от парата, която се вдига над ваната и се върти полека, бавно като облак.

Тя знае, че не би трябвало да се къпе толкова често. Честото къпане вреди на кожата ѝ — затова и ръцете ѝ са толкова болезнено напукани; не ѝ трябват нито *Crème de Jeunesse*, нито меча мас — просто не трябва да прекарва толкова време, потънала до шия в топлата сапунена вода! Но въпреки че знае това, всеки ден, понякога дори два пъти дневно, тя пълни ваната и се потапя в нея — защото обича ваната си. Или... може би „обича“ не е подходящата дума... е, тогава тя просто я успокоява. Напоследък е много изнервена, плаче безпричинно, обземат я пристъпи на необяснима тревога, сънува кошмарите от детството си, които смяташе, че е забравила. Тя, която доскоро бе в състояние да обезоръжи с едно невъзмутимо намигване всеки мъж, който ѝ кажеше: „Какво би ми попречило да те убия точно сега?“, тъкмо тя като че ли се превръща в момиченце, което не може да понесе дори едно по-нагло подсвиркване на улицата.

— Разкисваш се — казва си тя, и гласът ѝ, толкова грозен в сравнение с гласа на Агнес Ракъм, отеква сред парата в банята, която разполага с добра акустика. — Разкисваш се — повтаря тя, като се опитва да изтъни звука, който излиза от устните ѝ. Напевно, трябва да се опита да говори напевно. Единственото, което постига, е че започва да фъфли. Запраща гъбата към пръстите на краката си и отбелязва: — Сега пък прозвуча като содомит.

Дясната ръка я щипе ужасно; когато изстиска гъбата, сапунената вода проникна в пукнатините по дланите ѝ — разранените, почти разкъравени процепи в плътта ѝ. Поне в това отношение няма спор, че е далеч по-разкисната от когато и да било преди.

— О, Уилям, каква изненада! — тя продължава да се упражнява с надеждата да постигне желаната напевност, после се разсмива. Ехото на резкия ѝ смях отскача от плочките.

Тя знае, че Уилям надали ще дойде днес. Сезонът вече започва, и (както ѝ обясни със съжаление самият той по време на последното си посещение), той ще бъде изтормозен от ангажименти, ще го мъкнат от един прием на друг, ще го влачат „насила“ по театри и опери.

— Но кой ще те „влачи насила“? — осмели се да попита тя. — Агнес ли?

Вече станал от леглото, той въздъхна и продължи да навлича панталоните си.

— Не, не е редно да обвинявам нея. Тази сложна игра, в която участваме всички, танцът, чиито правила спазваме, независимо от това дали ни харесва или не... това са норми, установени от далеч по-висши авторитети, не от малката ми женица. Виновно е... — в опит да се извини за прибързаното си тръгване, той се навежда, за да погали наскоро измитата ѝ коса, — виновно е Обществото!

В спалнята на Агнес Ракъм, в леглото на Агнес Ракъм, са подредени дузини картички — приблизително във формата на човешко тяло.

— Знаеш ли какво е това? — пита Агнес Клара, която е влязла току-що и оглежда изложението, видимо озадачена.

Клара се привежда по-наблизо, питайки се дали господарката ѝ се шегува с нея, или просто пак са я прихванали.

— Ами... покани, мадам.

И действително, фигурата с неестествено тънка талия и прекалено голяма глава е подредена като мозайка изцяло от покани, във всяка от които някой моли да има удоволствието да приеме Агнес по време на предстоящия сезон.

— Това е нещо повече от покани, Клара — окуражавайки прислужницата да развие заложената у нея способност да оценява символи. Прислужницата продължава да се съмнява, че я разиграват, докато най-сетне госпожа Ракъм се смилява над нея.

— Това е опрощение, Клара — заявява тя.

Клара кима и получава с облекчение разрешението на господарката си да се оттегли.

Въпреки това, макар Клара да не го осъзнава, госпожа Ракъм е напълно права и съвсем не е луда. За немалко дами и господа, стремящи се да участват в забавленията през сезона, месецът, който започва с Деня на лъжата е белязан с убийствено унижение, след като установят, че са сред тези, на които обществото Не Прощава. Поканите за приеми и други светски увеселения през май, които те са разпратили, получават в отговор купчина откази със стандартната фраза, че еди-кой си „съжалява, но няма да може да присъства“, а

ответни покани изобщо не пристигат. И така, през удължаващите се априлски вечери все повече мъже седят до късно, вперили поглед в умиращата жарава на огнищата си, с каменни лица, които традиционно се свързват с банкрут или измяна на съпругата; все повече жени леят сълзи и кроят отмъщения, обзети от безсилен гняв. Ако балът на лейди Еди-коя си ще се състои на 14 май, а някой не е получил поръбената с винетки *carte d'invitation* до 14-ти април, то този човек със сигурност е осъден на изгнание.

Разбира се, падението не следва веднага. Малцина от тези, които през някой сезон са грели в най-отбраните съзвездия на обществото, са изцяло отхвърлени още през следващия; по-често, за да преценят самите те докъде са изпаднали, им се налага да се занимават с дяволски сложни изчисления на санове и рангове. Но на Агнес Ракъм подобни изчисления не са необходими; всички врати са широко отворени пред нея.

Затова пък Хенри и госпожа Фокс са от хората, на които април не е донесъл никаква радост. Всеки от тях е получил по няколко покани — което е по-добре от нищо, но броят им никога не е бил толкова малък.

Всеки от двамата е пъхнал поканите в някое чекмедже, и е изпратил своя отговор — че „съжалява, но няма да има възможност да присъства“. За госпожа Фокс причината за отказ е лошото здраве — тя вече не е в състояние да се опита да понесе стоенето на крака с часове, всички разходки, игри на крокет и тям подобни, които изисква сезонът. Силите я напускат толкова бързо, че дори по-далечните познати забелязват промяната и казват шепнешком: „Няма да е още дълго на този свят“. Приятелите и роднините са все още заслепени от отражението на някогашната ѝ енергия, и си говорят тихичко, че Емелин „не изглежда добре“ и че „трябва да си почива повече“. Съветват я да се възползва от пролетното слънце, че нищо друго не прогонвало така лесно бледността. „Мислиш ли“, питат те тактично, „че е редно да прекарваш толкова много време в бедняшките квартали?“.

Сутринта на втората неделя от месец април госпожа Фокс и Хенри Ракъм вървят, както обикновено, по опасаната с дървета алея,

след края на неделната служба.

— Е — заявява сухо Хенри, — аз поне не съжалявам ни най-малко, че няма да взема участие в предстоящите празненства.

— Нито пък аз — отвърща госпожа Фокс. — Но нас не ни дразни това, нали? Работата е там, че ние няма да отсъстваме по *извинителни причини*, ние сме *отхвърлени*. И защо, питам се? В такива парии ли сме се превърнали? До такава степен ли сме нарушили границите на приличието?

— Очевидно — мръщи се Хенри и продължава да крачи бавно и потиснато. Както винаги, той не е в състояние да долови иронията в тона ѝ — една от най-очарователните му слабости според Емелин.

— Ах, Хенри — подема тя отново, — редно е да погледнем истината в очите. Ние просто няма какво да предложим на повисокопоставените от нас. Да вземем вас — вие можехте междувременно да сте директор на внушителен концерн, а вместо това сте се отказали от всичко и получавате само една оскъдна издръжка, при това живеете в къщичка с размерите на работническо жилище. Несъмнено високопоставените особи са решили, че ако допуснат да прекратите прага им, кой знае какви човешки отрепки биха похлопали на вратите им след това?

Тя наблюдава Хенри, който се изчервява. О, защо се изчервява така! Та той струва колкото десетима представители на така нареченото „добро общество“!

— Освен това — допълва тя, — вие не сте готов да приемете тезата, че няма нищо лошо в това да обърнем за кратко гръб на Бога в името на приятното прекарване на времето. Е, трябва да признаете, че това ви превръща в не особено подходящ гост на някое празненство.

Той изръмжава нещо и става още по-червен.

— Е, всъщност бях поканен на един куп приеми — все в дома на брат ми. Помолех това да ми бъде спестено.

— Но, Хенри, госпожа Ракъм държи толкова много на вас!

— Така е, но на вечерите у Уилям винаги ме слагат срещу някой, когото не мога да понасям, и цяла вечер съм осъден да поддържам възможно най-досаден разговор. Тази година реших — никога повече. Стига ми и това, че непрекъснато се натъквам на Бодли и Ашуел.

— Скъпият Хенри — усмихва се госпожа Фокс. — Бихте могли просто да не им обръщате внимание. Те са чакали, а вие — лъв. Лъв от

по-кротък и уравновесен вид, признавам, но все пак...

— Но не съм казвал на Уилям да не канят вас — гневът го кара да върви по-бързо и тя трябва да полага усилия, за да не изостава. Малките ѝ обувчици, толкова по-малки от неговите, потропват по калдъръма.

— Е, какво от това — казва тя и повдига полите си, за да не ѝ пречат да върви. — Струва ми се, че непривлекателните вдовици никога не са били особено търсени. Особено пък вдовица, която работи. Ако пък работата ѝ е да връща в правия път паднали жени... какво да говорим!

— Но това е благотворителна дейност — заявява Хенри. — Много хора от висшите кръгове се занимават с благотворителност.

Това, че тя описа себе си като непривлекателна, го кара да върви още по-бързо, сякаш да избяга от желанието си да изрази на глас възхищението си от нейната красота.

— Дружеството за спасение може да се определи като благотворително, предполагам — съгласява се госпожа Фокс. — Доколкото трудът ни не се заплаща. — Подтичвайки до него, тя започва да рови в ръкава си, за да измъкне пъхнатата в него носна кърпичка. — Въпреки че съм разговаряла с някои дами, които предполагаха, че получавам заплата... Като че ли никоя жена не би работила, ако бедността не я принуждава да го стори. Разбирате ли, никой не знае какво състояние ми е оставил Бърти — малко или голямо. Ах, слухове, слухове... Да поседнем за малко.

Стигнали са до един каменен мост, чиито извити перила са ниски, гладки и достатъчно чисти, та да може да се седи на тях. Едва сега Хенри забелязва, че госпожа Фокс диша много тежко, а по бледото ѝ лице е избила пот.

— Пак ви накарах да вървите прекалено бързо, как може да съм такъв дръвник! — казва той.

— Не, съвсем не — отвърща тя и попива с кърпичка слепоочията си. — Денят е чудесен за една по-бърза разходка.

— Изглеждате уморена.

— Настинала съм, струва ми се — тя се усмихва, за да го успокои. — Настинка в това топло време! Нали виждате? Винаги правя всичко наопаки! — Гърдите ѝ се повдигат бързо като на птиче, но,

съзнавайки впечатлението, което прави, тя замълчава за миг, за да може да си поеме дъх. — Вие също ми се струвате уморен.

— Напоследък спя зле.

— Баща ми предписва много... ефикасни лекарства против безсъние — казва тя. — А може да опитате и с топло мляко.

— Предпочитам да оставя всичко в ръцете на природата.

— Напълно правилно — госпожа Фокс притваря очи, за да отпъди пристъп на замайване. — Кой знае? Още тази вечер може да спите като младенец.

Хенри кимва, отпуснал сключените си ръце между коленете.

— Дай Боже.

Продължават да седят така още известно време. Невидима, водата бълбука някъде под тях. След време други двама богомолци минават край тях и ги поздравяват с почти незабележим жест.

— Знаете ли, Хенри — казва госпожа Фокс, след като те са отминали.

— Сестрите от Дружеството за спасение настояват... да не работя толкова много... по време на сезона... да си позволя малко почивка, да се възползвам от... предстоящите забавления. — Тя гледа на изток, присвила очи, сякаш може да види оттук порутените къщи на лондонските бедняшки квартали. — Но когато стоя надалеч от онези улици, аз не постигам нищо... а всеки ден по някоя жена там достига до този момент, след който вече не може да се надява на добър живот — или на добра смърт.

Тя хвърля поглед към приятеля си, но той е свел очи надолу.

Хенри се взира в призрачните сцени, които се редят във въображението му. Безименна жена, останала незасегната от хиляди съвкупления, най-сетне е достигнала „този момент“, за който говори госпожа Фокс — фаталното съвкупление, когато червеят на Смъртта влиза в тялото ѝ. От този миг нататък тя е обречена. Косми поникват по тялото ѝ, тя дегенерира и се превръща от човек в звяр. На смъртния си одър, непокаяна, тя е чудовищно окосмена, не само между краката и под мишниците, но и по ръцете и гърдите. Хенри си представя някаква маймуна с женствени форми, която се мята и бълнува в агония върху мръсен сламеник, а ужасените лекари я наблюдават на светлината на фенери, които държат в треперещите си ръце. Онези „диви жени“,

докарани от Борнео — ами това най-вероятно са жертви на сексуални ексцеси! Нали диваците от островите са известни с тяхната...

— Е, какво пък — въздъхва госпожа Фокс, изправя се и започва да чисти турнюра си с малката четка за дрехи, която вади от чантичката си. — Не ни остава нищо друго, освен да си устроим наш личен светски сезон, Хенри — само вие и аз. Най-забележителните събития в него ще бъдат нашите разговори, разходките ни и здравословните слънчеви лъчи.

— Нищо не би ми доставило по-голямо удоволствие — казва твърдо Хенри, доволен, че тя вече не изглежда толкова уморена. Но въпреки че слънцето ги обсипва със здравословните си лъчи, лицето на госпожа Фокс си остава ужасно бледо, а устата ѝ е все така отворена, колкото и това да не е прието в доброто общество — един природен закон, който не се съобразява с добрите нрави, е разтворил устните ѝ.

Шугър хвърля поглед през рамо към отражението си в огледалото, за да насочва правилно ръцете си, докато закопчава роклята си на гърба. Тя държи две дълги метални куки, извити на края, известни и като „куките на уличницата“ — защото дават възможност на жената да облече роклята си без помощта на прислужница.

Когато и последното копче на тила е закопчано, Шугър плъзва пръсти по копринената подплата на тясно прилепналата якичка, освобождавайки няколко притиснати под нея кичура. Избра тази демодирана сива рокля, защото Уилям никога не я е виждал в нея, така че, ако случайно попадне пред погледа му на известно разстояние, той надали би я познал. Косата си е сресала също по необичаен начин — на среден път, и я е навила на стегнат кок, така че и косъм не може да се измъкне изпод шапката.

— Така може — преценява тя най-сетне.

Вече няма сили да чака Уилям. Чака го с дни, докато се появи най-сетне, а ако изобщо дойде, умът му е зает с неща, които са част от неговия таен живот — таен, защото го държи в тайна от нея. Приятелите и роднините му го познават по-добре от нея, а на тях тези познания не са им необходими — просто не е честно!

Е, тя не възнамерява да остава в неведение. Не може да изпълни съдбата си, ако продължава да линее в този апартамент, да суши

непрекъснато косата си пред огъня в камината, да чете вестници, да изучава акцизни нормативи, за да бъде подготвена за разговори, които така и не се осъществяват, да се убеждава, че не изпитва глад, да се бори с изкушението да напълни отново ваната. Колкото по-лесно Уилям се справя без нейна помощ в онзи външен свят, в който тя не играе никаква роля, толкова по-малко е склонен да споделя с нея. От неговите стари наръчници по парфюмерия Шугър е успяла да научи всичко, каквото може да се знае за есенцията от тубероза, знае също и че маслото от касия е евтин заместител на канелата, но тя има нужда от съвсем различни познания във връзка с Уилям Ракъм! Иска да знае много повече, отколкото той е склонен да разкрие!

Затова е взела решение: ще започне да го следи. Ще го следва на всички места, които посещава. Ще вижда това, което вижда и той. Ще среща същите хора, които среща и той — макар да ги вижда на разстояние. Неговият свят ще стане и неин; тя ще поглъща всяка капка познание за него, до която може да се добере. И тогава, когато Уилям най-сетне намери време да я посети и тя притисне смръщеното му чело към гърдите си, той ще остане удивен от начина, по който Шугър инстинктивно разбира проблемите му, от непогрешимата ѝ интуиция, с която ще отгатва от какво се нуждае. Споделяйки потайно неговия живот, тя смята да се сдобие с привилегиите да го сподели и законно.

Шугър спира за миг пред огледалото, преди да излезе от къщи. Станала е напълно неузнаваема, дори в собствените си очи.

— Чудесно — казва тя и взема чадър от удивително грозната, но стабилна закачалка. Какво ли е станало с онази, по-леката, която Уилям изрита така гневно? После той я изнесе на улицата, а на другия ден я нямаше. Дали не са я отмъкнали вехтошарите? Възможно ли е такива неща да се случват и тук, сред благоприличието на Мериалебоун?

Тя излиза навън, на чист въздух, и се оглежда наоколо. Не се вижда жива душа. В продължение на следващите три дни и половина — или, както изчисли тя, цели петдесет и пет часа, ако изключим времето, прекарано в сън — Шугър се стреми да следи Уилям Ракъм като негова сянка.

Огромна част от това време тя е прекарала в безцелно скитане в близост до дома му в Чепстоу, очаквайки той да се появи. Шугър крачи нагоре-надолу по улиците и алеите около градината на Ракъмови, за да не ѝ изтръпнат краката и да не полудее от стоене на едно място, и

върти нетърпеливо с пръсти чадърчето си. Какво може да прави Уилям там, вътре? Повече от сигурно е, че не се забавлява с жена си и дъщеря си. Да не би да се занимава с фирмената кореспонденция? Дори и така да е, колко време може да му отнеме написването на няколко писма — сега, след като проблемът с Хопсъм отпадна? Парфюмериите „Ракъм“ са голям концерн, разполагащ с огромна служебна йерархия — нима не съществуват никакви — как им е името? — подчинени? Заместници? — които да поемат върху себе си ежедневните задачи? Възможно ли е да се бави толкова много на масата за закуска? Нищо чудно, че е напълнял толкова, ако прекарва половината сутрин в ядене. За разлика от него, откакто го следи, Шугър започва всеки ден с по някоя кифла или ябълка, купени от уличен продавач на път насам.

За щастие по време на тези първи утрини, докато тя наблюдава дома на Ракъмови, времето е меко. Градинарят постоянно рови нещо навън, следи да не набодат растения на места, където поява на зеленина не се предвижда — още една причина Шугър да не се застоява на едно място. Надяваше се хубавото време да подтикне Уилям да изведе дъщеря си да поиграе навън, но бавачката на детето не му дава да подаде носа си навън. Шугър още не знае дори името му; една сутрин градинарят подвижна „Добър ден, госпожице Софи!“, гледайки към един прозорец на първия етаж — и скоро след това някаква достолепна на вид жена от прислугата се появи и го скастри така, че градинарят се сгърчи от старание да покаже колко съжaliaва. Вероятно това е името на детето — освен ако градинарят не е имал предвид бавачката. Колко унижително е да познава всяка веничка по члена на Уилям, а да не знае как се казва дъщеря му! Всички нейни опити да изтръгне името на детето от него, без той да разбере, че подпитва, пропаднаха — а сега не бива да рискува да го произнесе, защото той може да не го споменава умишлено. Така че, докато бавачката не реши, че времето най-сетне е достатъчно хубаво, за да може малката да излезе на разходка, Софи Ракъм си остава само едно предположение.

На втория ден самата госпожа Ракъм излиза от градината, и тръгва целеустремено нанякъде, съпроводжана от камериерката си. Шугър се изкушава да я последва, защото Агнес очевидно се е упътила към града, очарователното ѝ гласче долита до нея — много отдалеч, така че отделните думи не се различават — звънко като песен на

сирена. Но Шугър решава да остане в сенчестото си скривалище под клоните на дърветата — целта ѝ е да следи Уилям, а освен това напоследък много често се случва завесите на някой прозорец в къщата на Ракъмови да се разтворят и между тях да се появи Агнес, вперила поглед навън — и то най-често в мястото, на което е била допреди миг Шугър. Добре, че Шугър винаги е със спусната воалетка на шапката, а носи и чадърче — в противен случай госпожа Ракъм досега щеше да е запаметила чертите ѝ.

Не, тя трябва да чака Уилям. Уилям е този, чиито навици и ежедневие трябва да опознае отблизо. А това, което Шугър разбра през тези първи петдесет и пет часа от следенето е, че въпреки всичките му декларации как държи в напрежение по-скупните си съперници със своя индивидуализъм, Уилям е човек на навика.

Той винаги се качва в два следобед на омнибуса, който отива в центъра на града. През всеки от тези три дни той пресреща голямата, тромава кола, покатерва се по стълбите и сяда на предпочитаното си място, откъм слънчевата страна на улицата. По това време на деня ѝ се спестява неудобството да се блъска с куп обикновени чиновници с бомбета; вместо това споделя твърдите пейки и хладния въздух с други несретници, които по една или друга причина не влизат в купето на омнибуса. В първия случай това бяха бърбиви, дебели майки с малки дечица, прекалено палави, за да бъдат държани долу; през втория ден спътникът ѝ беше някакъв старец, понесъл пакет, дълъг повече от два метра, овързан с канап; на третия ден горе се качиха отново една майка с дете, четирима навлечени туристи, които разговаряха оживено на някакъв непознат език, и един млад мъж, стиснал книга в тъмна подвързия в кокалестите си ръце.

По време на това трето пътуване Шугър прави грешката да свие чадърчето и да се отпусне на облегалката, уверена, че Уилям ще слезе на обичайното място, възможно най-близо до кантората му на Еър Стрийт. Така и става, но преди това бледият млад мъж вече е паднал жертва на красотата на облечената в сиво жена с воалетката, и решил, че в тази отпусната поза е достойна за четката на някой от прерафаелитите, той скача галантно, за да ѝ помогне, когато тя решава да слезе.

— Позволете — казва той и ѝ предлага ръката си в леко орфан ръкав, а в очите му проблясват желания от най-различно естество.

Шугър, обезпокоена, че Уилям Ракъм ще се обърне и ще погледне нагоре, към тях, се колебае пред стълбичката.

— Няма нужда, няма нужда — шепне тя, съзнавайки, че мекият ѝ хрипков глас само ще затвърди недоразумението. Омнибусът потегля, преди да е слязла.

Но това не променя нищо. Шугър слиза на следващата спирка и тръгва пеш, обратно към кантората на Уилям Ракъм, която се намира в мрачна сива сграда. На входа се вижда месингова табела с гравирани на нея „Р“, обградено с пищни орнаменти.

Тук Уилям прекарва всеки ден точно по два часа. Бог знае какво прави вътре. Искане да можеше да се превърне в муха, за да проникне в тази светая светих, но вместо това трябва да продължи да кръстосва улиците и да брои файтони, за да пропъжда скуката.

В пет часа, след като изяжда парче кейк, всеки път в една и съща сладкарница, изчаквайки движението да не бъде толкова натоварено, Уилям се отправя към дома. Искане да се вместо това той да се насочи към Прайъри Клоуз (случи ли се нещо подобно, тя смята да го последва и да се постарее да го срещне на улицата, обяснявайки, че е искала да се пораздвижи). Но Уилям не слиза на друга спирка; слиза от омнибуса чак при вилите в Чепстоу.

Въпреки това, след като Уилям се завърне у дома, Шугър получава някои дребни възнаграждения за търпението си.

Първата вечер Уилям и Агнес излизат — поканени са на вечеря у лейди Бриджлоу, и тъй като нейният дом е отделен само с десетина други къщи от техния, те тръгват пеш — което позволява на Шугър да ги последва на дискретно разстояние. Тя отбелязва, че мъжът и жената вървят редом, но без да се докосват — те не само че не вървят подръка, но сякаш единият почти не забелязва присъствието на другия. Уилям върви с леко присвити юмруци и изправени рамене, като че ли събира сили да се изправи пред сериозно изпитание.

Часове по-късно той и съпругата му вървят отново към дома в мрака, пронизан от лъчите на фенерите. Разстоянието между тях като че ли е станало още по-голямо. Шугър, доволна, че дъждецът ѝ дава повод да се скрие под чадърчето си, продължава да ги следва.

— Е, това беше извънредно приятна вечер — казва неловко Уилям, — както винаги.

Агнес не отговаря, продължава да върви механично до него, притиснала с ръка дясното си слепоочие.

— Главата ли те боли, скъпа? — пита Уилям.

— Не е нищо особено — отвръща тя.

В продължение на една минута вървят мълчаливо, после Уилям се разсмива.

— Онзи човек, Бънс — много е забавен, нали? Констанс действително има някои извънредно странни приятели.

— Да — съгласява се Агнес, и тъй като двамата са стигнали пред входната врата на дома си, Шугър ги подминава, прошумолявайки с полите си край тях. — Жалко само, че аз не мога да я понасям. Не е ли странно, че една аристократка може да се държи толкова раболепно и долнопробно?

Шугър е убедена, че Уилям не знае какво да отговори.

На следващата вечер Ракъмови си остават у дома. Шугър крачи наоколо, докогато ѝ стигат силите, после спира файтон и се връща на Прайъри Клоуз. Когато се прибира, установява, че часът е едва осем и половина — тя бе убедена, че е към полунощ. Може би Уилям все пак ще дойде при нея! Тя крачи напред-назад из стаите като нервно животно, кръстосва по меките килими също така неспокойно, както кръстосваше улиците, докато накрая се предава и потъва в успокояващата прегръдка на топлата, обвита в пара вана.

На третата вечер обаче решението ѝ да прекрати безделието и да се заеме със следене бива богато възнаградено. Уилям излиза от къщи по тъмно, сам, и спира файтон. Боговете са на страната на Шугър, защото втори файтон се появява почти незабавно след първия, така че не ѝ се налага да се безпокои дори за миг, че Уилям ще ѝ се изплъзне.

— Следвай файтона пред нас — нарежда тя на кочияша и той докосва ухилено с пръст периферията на шапката си.

Пътуването приключва в Сохо, пред един малък театър, наречен „Тюксбъри Палас“. Уилям слиза без да забележи Шугър, която също слиза на двайсестина ярда зад него; той плаща на своя файтонджия, а тя — на нейния. После тръгва напред под светлината на фенерите, оглежда се предпазливо, да не би наоколо да се навъртат джебчии, но не забелязва жената с воалетката зад себе си.

Какво ли търси Уилям тук, пита се Шугър. Всеизвестно е, че „Тюксбъри“ е място за срещи на хомосексуалисти, а ето че и двама

добре облечени господа се насочват с протегнати ръце към него. За миг устните ѝ се изкривяват от отвращение, но тя недоумява: възможно ли е тези червендалести мъже да са го примамили, та да избяга от леглото ѝ? Невъзможно! Нейните изпълнения на беззвучна флейта са ненадминати!

Но само след минути недоразумението се изяснява. Въпросните двама мъже са Бодли и Ашуел, и тримата приятели са тук тази вечер, специално за да видят широко рекламираната атракция на „Тюксбъри“ — Унтан, „Паганини на педалите“, известен и като „единственият безрък цигулар на света!“.

Шугър се смесва с пъстрата тълпа от работници и елегантни познавачи, които чакат реда си, за да си платят входните билети. Въпреки че само двама души я делят от Ракъм и приятелите му, тя дочува само откъси от разговора им през шума на тълпата.

— ... ако аз нямах ръце — тъкмо казва Ашуел, — ... импресионист!

— Да! — възкликва Бодли. — Специални протези на мястото на ръцете, и едната стиска уверено четката!

Тримата започват да се смеят гръмогласно, въпреки че Шугър не намира нищо остроумно в дочутото. Изобразителното изкуство никога не е било една от силните ѝ страни; всички онези Деви Марии и Марии Магдалени, събирани от госпожа Кастауей, по-скоро я отблъснаха от него. Сега, докато чака реда си да влезе в този долнопробен театър в Сохо, тя си казва, че трябва да поработи върху познанията си за живописата.

Всъщност „Тюксбъри“ е някогашен покрит пазар за вълна, с размери, подходящи най-много за камерни концерти, но вместо това се използва за представления на илюзионисти и хора с вродени аномалии. Шугър се промушва през телата, притиснати плътно едно към друго. Колко ужасно миришат! Никой от тях ли не се къпе? Не си спомня явното отсъствие на всякаква хигиена у простите хора да ѝ е правило впечатление преди. Тя внимава да не вдишва дълбоко тежкия въздух и сядва един ред зад Уилям и приятелите му.

На сцената многобройни изпълнители губят времето на публиката — всъщност изострят апетита ѝ със своите посредствени песни и елементарни трикове, в очакване на основната атракция. Бодли и Ашуел мърморят доста високо и си разменят остроумия;

Уилям мълчи търпеливо, като че ли приятелите му са малки деца, които е извел на разходка.

Най-сетне се надига вълна от аплодисменти и подсвирквания. Един сценичен работник изнася на сцената столче, което поставя близо до светлините на рампата. Малко по-късно изнасят цигулка с лък и ги поставят на червена кадифена възглавничка до столчето, което предизвиква нови аплодисменти и подвиквания. Най-сетне се появява и Унтан. Той е дребничък мъж в обичайното вечерно облекло на музикант от оркестър, само че фракът му няма ръкави. По гладко обръснатото му лице с малко маймунски черти личи ясно, че той не е англичанин. Очите му имат меланхолично изражение, което усилва приликата с маймуна. Къдравата му коса е старателно опъната и загладена с помощта на много помада.

Унтан се разполага на стола тържествено и невъзмутимо, и се заема да сваля чорапите и обувките си, като събува единия крак с помощта на другия. Кикотът, който се надига сред публиката, явно не го смущава.

Той сгъва старателно чорапите и поставя всеки в съответната обувка, после взема цигулката с пръстите на единия крак и ловко я поставя на рамото си, придържайки я с брадичка. Отпуска левия си крак на пода, а пръстите на десния плъзва полека по цигулката, докато успява да ги опре на долните ключове на грифа. Без видимо затруднение Унтан усуква тялото си, взема лъка с левия си крак и го опира на струните. Откъм оркестрината се чува някакво изтракване и оркестърът започва да свири — тихо и тъжно, мелодия, която звучи почти познато на присъстващите — докато най-сетне Паганини на педалите започва своето изпълнение.

Унтан свири ужасяващо, предизвиквайки тръпки на отвращение и дори искрено възмущение сред публиката. Това е оскърбление спрямо музиката. Но хората явно са обзети и от съжаление, като гледат как дребничкият инвалид скрибуца по струните, а на сериозното му маймунско лице е изписана гордост. Загладената му къдрава коса се отпуска и пада върху смръщеното чело. Когато Унтан изчерпва скромния си репертоар — след около два-сет минути — настроението на публиката се е променило. Много от посетителите — сред тях и Шугър — седят с насълзени очи, без сами да разбират защо. На фона на финалното кресчендо откъм оркестъра Унтан изскърцва със замах

вибратото и с един замах на крака пуска цигулката и лъка в скута си. От устните му се откъсва странно възклицание — неясно дали болезнено или тържествуващо, и тялото му се отпуска, последните прибрани кичури също падат. Следват бурни овации, които продължават цели три минути.

— Ха-ха! — реве възторжено Бодли. — Страшно забавно!

След известно време господата Бодли, Ашуел и Ракъм могат да бъдат видени да кръстосват улиците на Сохо, забележително пияни. Въпреки ситния дъждец и тримата са във великолепно настроение; единодушни са, че изкуството на Унтан си е струвало парите за билета — нещо все по-рядко срещано в един свят, в който удоволствията невинаги съответстват на предварителните обещания.

— Е, приятели — заявява Уилям, — след този в... въ... връх фшя... фшякакфи други пре... пживявания ще блед... бледнеят. Аш ши... отивам... у дома.

— Божичко, Бодли! — възкликва Ашуел. — Чуваш ли го какво говори!

— Няма ли да се изкушиш да изчукаш някого, Бил?

— Ако штава дума за теб, определено не, Филип.

— Какъв жесток удар!

Мъжете почти спират, а Шугър се прокрадва в сенките, все по-близо до тях, докато най-сетне се сгушва в едно тъмно ъгълче, толкова тясно, че едва побира вътре полите си. Воалетката ѝ е овлажняла от дъха ѝ, гърбът ѝ е мокър от пот, тя отчаяно се опитва да чуе разговора.

— Пролет е, Бил — казва Бодли. — В Лондон въздухът ухае на женска плът. Не долавяш ли характерната миризма на онзи влажен процеп?

Ракъм вирва нос и започва да души престорено.

— Фъшкии — обявява той авторитетно, като че ли анализира съставките на някой нов парфюм. — Кучешки лайна. Бира. Дим от пури. Шшш... шажди. Лой. Гнило зеле. Бира... това май го... кажах. Помада... от косата ми. Но няма и помен от онзи влажен процеп, господо — нито капчица.

— Тъй ли? Това ми напомня нещо, Бил — започва Ашуел. — Двамата с Бодли все се каним да ти го кажем от известно време. Нали

помниш онази вечер, когато гледахме Великия Флатели? После прегледахме „Повече забавления в Лондон“, и попаднахме на възторжени отзиви за едно момиче...

— Шшшугър, ако си... шпомням, а?

Колкото и да е пиян, Уилям полага усилия да се държи безразлично.

— Е, странното е, че когато двамата с Бодли отидохме в онова заведение и обяснихме какво ни трябва, ни уведомиха, че тя отсъствала.

— Горките глупаци — казва присмехулно Уилям. — Нали ви пре... предупредих, че може да... штане така?

— Да, помня — продължава Ашуел. — Но ние опитахме втори път, по-късно същата вечер...

— ... а после и трети — намесва се Бодли, — след няколко седмици...

— ... и накрая ни казаха, че тази Шугър „напуснала“ окончателно! „Един богат господин я взе за държанка“, така каза съдържателката.

Внезапно Шугър изпитва чувството, че ще се задуши от собствения си влажен дъх под воалетката и започва да я дърпа несръчно с пръсти, за да я отметне и прикрепи към шапката.

— Шшшпрамота — отбелязва Уилям с присмехулно съчувствие, — така да ви преше... пресече ентусиазма.

Много бавно, сантиметър по сантиметър, Шугър привежда лице напред, благодарна на дъжда, който охлажда страните ѝ и не позволява дъхът ѝ да излиза на издайнически облачета от мрачния вход, в който се е свила.

— Да, но кой е той... човек не може да не се запита! Кой?

Мъжете са застанали почти редом с нея, но за щастие гледат в друга посока. Уилям се смее — колко естествено прозвуча! Забележително актьорско постижение!

— Който и да е, не е от моите пож... познати, това е... шигурно — отбелязва той. — Фшички богати мъже, кои... които познавам са... опо... опори на благоприличието. Жа... затова прибягвам към ваш... двамата, за разнообразие!

— Сериозно, Бил... ако чуеш нещо...

— ... къде се намира това момиче...

— Ако не сега, когато омръзне на сегашния собственик...

— ... и двамата умираме да си опитаме късмета.

Уилям отново се разсмява.

— Мили Боже, такъв ентузи... ентузиазъм — само от няколко реда в „Повече забавления в Лондон“! Каква е властта на рек... рекламата!

— Не обичаме да имаме пропуски — признава Бедли.

— Проклятието на съвременния мъж — рецитира Ашуел.

— А сега, приятели... лека нощ — казва Ракъм. — Чудешна вечер беше!

Мъжете стискат облечените си в ръкавици ръце и почти се прегръщат на сбогуване, а после Бодли, който свирка най-добре от тримата, сваля едната си ръкавица, поставя палеца и показалеца си в уста, и призовава покрит файтон за Уилям.

— Мно... много съм ти задължен — казва Уилям. — Наистина трябва... да се прибирам.

— Разбира се, разбира се. А ние наистина трябва... какво трябва да направим наистина, Ашуел?

Фигурите на двамата приятели вече започват да потъват в мрака. Ракъм стои, подпрян на един фенер, и очаква приближаването на спасителния файтон. Шугър оглежда оценяващо гърба на мъжа, който я издържа. Ръцете му са скръстени на гърба, точно на мястото, където стърчи необичайно издадената опашна кост, когато е гол. Струва ѝ се по-висок, отколкото обикновено; удължената му сянка, катраненочерна на фона на осветения калдъръм, пада точно към нея.

— Време е и ние да си лягаме — казва Бодли — или това е Ашуел?

Фигурите им вече са неразличими, а и гласовете постепенно отслабват.

— Именно. Някакво предложение?

— Мислех да посетим госпожа Тремейн.

— Виното там не е кой знае колко добро.

— Вярно, но момичетата са първа категория.

— Ще ни позволят ли да внесем свое?

— Какво, момиче ли?

После изчезват.

В продължение на няколко секунди Уилям стои неподвижен, вдигнал глава към небето, като че ли се ослушва да долови приближаването на файтона. После, внезапно, той се хваща с една ръка за стълба на фенера и започва да се върти около него, както си играят уличните хлапета. Киска се и се върти в кръг, размахвайки свободната си ръка във въздуха.

— Надежда всяка оставете, тъпанари! — провиква се той. — Няма я... тя е на ши... шигурно мяшто! Далеч от такива като вас! Никой друг няма да я докосне вече! — и продължава да се върти около стълба. — Никой!

Докато той продължава да се смее, се чува тракане на колела и един файтон приближава към него.

Шугър изчаква той да се качи, преди да излезе от скривалището си. Възторженият му вик: „Вилите в Чепстоу, Нотинг Хил!“ ѝ подсказва, че няма защо да бърза. Той си отива у дома, да спи — и най-сетне тя също може да стори същото.

Докато тропотът на конските копита бавно заглъхва, тя излиза, накуцвайки, под светлината на фенера. Мускулите ѝ, които досега са били напрегнати като тетива на лък, я болят, единият ѝ крак е напълно изтръпнал. Мръсотията от стените е полепнала от двете страни на полите ѝ — блестящ слой от сажди по светлия плат. Но тя ликува. Ракъм е неин!

Тръгва, все така накуцвайки, надолу по улицата, пышкайки и стенийки, докато мускулите ѝ болезнено оживяват, мечтае да се отпусне в топлата вана у дома, убедена, че тази нощ ще спи като младенец. Опитва се да подсвирне за файтон, но едва свила устни, ги разтяга в широка усмивка и тя започва да се смее пресипнало. Продължавайки да се киска, тя тръгва бързо към главната улица.

По пътя натам среща някакъв мъж, който върви, залитайки, в обратната посока — едър мъж, конте във всяко отношение, толкова пиян, че въздухът около него мирише на алкохол. Когато сведенията му надолу очи попадат върху фустите на жена, които се влачат по тъмния паваж пред него, той вдига любопитно лице. Незабавно подпухналото му лице светва възторжено, макар Шугър да не помни да го е виждала някога.

— Шугър... нали ти си Шугър! — заеква той и се опитва да стъпи по-стабилно на краката си. — Моя невярно сирено, къде

изчезна! Моля те, приеми ме в леглото си, където и да е то, твърд съм като дърво!

— Съжалявам, сър — казва Шугър и му кимва леко, подминавайки го забързано, отправила очи към по-силните светлини на главната улица. — Реших да стана монахиня.

[1] (фр.) — букв. държач за пола — Бел.прев. ↑

ШЕСТНАЙСЕТ

— Между бездънната пропаст на вечното проклятие и светлия път към Рая — ехти плътен женски глас, — сме застанали ние!

Емелин Фокс се присвива притеснено и крие гримасата си зад димящата чаша чай. Госпожа Борли пак се увлича.

— Можем само да протегнем ръце — о, нека се помолим някоя отчаяна душа да ги поеме!

Останалите членки на Дружеството за спасение в залата се споглеждат, очевидно недоумяващи дали ръководителката им ги призовава към молитва в буквалния смисъл на думата, или това е просто вдъхновена реторична форма. Дванайсетте прилично облечени дами, повечето дори по-невзрачни от болезнено бледата госпожа Фокс, стигат до мълчаливо споразумение — не притварят очи и не събират длани за молитва. Отвъд помътнелите от сажди прозорци на седалището на Дружеството в Джърмин Стрийт гъмжат многомилионните лондонски тълпи, неоткрили още верния път — безброй неуловими, трепкащи сенки, които преминават от другата страна на стъклото.

Госпожа Наш пристъпва към госпожа Фокс с чайник в ръка. Наивна душа е госпожа Наш — надява се, че в тази почивка между Дискусията и Потеглянето ще намери време да налее на останалите Спасителки по чаша чай.

Нищо подобно.

— Време е да тръгваме, сестри — обявява госпожа Борли и дава личен пример, като се упътва, клатушкайки се, към антрето. Полите на насядалите дами зашумоляват, когато те се раздвижват с видимо нежелание — не защото се боят от предизвикателствата на евангелизацията, а защото госпожа Хибърт бе забравила да купи бисквити днес и се наложи да излезе, за да купи нови — което означава, че повечето Спасителки са изiali само по една бисквита — някои дори са отхапали само по веднъж от своята. Но какво да правят, след като ръководителката им ги призовава да станат? Те може да са

готови да се сражават с Порока в мрачните свърталища на Шордич, но имат ли сили да се осмелят да ядат бисквити на улицата? Изключено.

Госпожа Борли долавя спадането на ентусиазма, но го отдава на неувереност.

— Моля ви да не забравяте, сестри — провиква се тя, че спасяването на една душа от вечното проклятие е далеч по-важно, отколкото да изтръгнеш тялото на човек от ноктите на див звяр. Ако успеете да спасите човек от диво животно, ще се гордеете с това, докато сте живи, нали? Но вие вече има с какво да се гордеете, сестри!

Госпожа Фокс е първата, която става, следвайки примера на госпожа Борли — въпреки че не понася такива самовлюбени изстъпления. Според нея няма никакво значение каква е Спасителката — горда или обезкуражена, ентусиазирана или уморена. Това са преходни неща. Милиони християни в миналото са били горди, други милиони са били обезкуражени, а това, което е останало сега от тях, са душите им — и душите, които те са съумели да поведат по верния път. „Важно е спасението, а не спасителят“ — такъв е бил винаги девизът на Емелин, такъв би бил и девизът на Дружеството, ако го ръководеше тя. Но тя никога не би се заела с това; родена е да бъде носител на съмнение сред единодушните тълпи — и знае това много добре.

— Да тръгваме тогава — казва тя весело, за да хвърли някакъв мост между дивите зверове и недоядените бисквити.

И Спасителките потеглят — цели осем на брой. Вървят заедно, както винаги, еднакви като войници в униформи. Но по-малко от час след Потеглянето Емелин Фокс е успяла да се отдели от групата и старателно издирва едно бременно момиче, самото то още дете, в някаква воняща сляпа уличка.

Шугър, от своя страна, седи в една спретната, ярко осветена чайна на Уестборн Терас, върти чашата с изстиналия специалитет на заведението и чопли кифла, заета да подслушва една прислужница. Прислужницата е седнала на една близка маса, хапва и пийва, и клюкарства оживено с една приятелка; Шугър седи сама на друга маса, гърбом към говорещите; вира се разсеяно в светлото отражение на лампата в чая; ушите ѝ са пламнали.

Нека не съдим прибързано; това не е обичайният начин, по който Шугър прекарва вторничните следобеди — всъщност, случва ѝ се за първи път. Не, наистина! Разбирате ли, Уилям Ракъм е в Кардиф до четвъртък, Агнес Ракъм е неразположена. Така че, вместо да бездейства, какво лошо има в това да проследи Клара, камериерката на Агнес, която днес има свободен следобед, и да види какво ще излезе от цялата работа?

Действително, засега има изгледи начинанието да се окаже плодотворно. За щастие Клара е удивително бърливо същество, поне когато се намира в компанията на тази ирландка, която нарича (ако Шугър е чула правилно) „Шнайд“ — ирландката очевидно също е камериерка и е облечена почти по същия начин като Клара. В чайната е тихо, има само петима посетители. Увеличаването на заведенията около гара Падингтън е предизвикало отлив на клиентелата. Това е добре за Шугър, която надали би могла да чуе нещо от разговора сред шумотевицата и тракането на чаши в заведенията около гарата. Но Клара и „Шнайд“ са единомислещи, че тук е далеч по-приятно, защото няма миризливи чужденци и шумни деца. Шугър отпива много бавно от чая си и държи ушите си отворени, за да може изобилието от клюки и недоволство да се влее в тях.

Тя научава следното: Уилям Ракъм е противна личност и тиранин. Напоследък отношението му към ръководенето на домакинството се е променило и от случайни, лениви и отегчени намеси е преминало към управление с железен юмрук. Навремето не смеел „да те погледне в очите“, а сега „те гледа, като че ли не съществуващ“. Миналата седмица обяснил на всички как човек с неговите възможности може веднага да си осигури по-добро обслужване, но че той нямал такива намерения, защото знаел колко се стараят момичетата. Разбира се, сега всички на приземния етаж умирали от ужас.

Но Уилям Ракъм не е най-тежкия проблем; не, Клара говори с най-голяма ненавист за своята господарка — лукаво, двулично същество. Един ден се прави на болна и безпомощна, за да ѝ е по-лесно на другия да тормози нищо неподозиращата прислуга с изблици на лошо настроение и неосъществими изисквания.

— Миналия декември — казва Клара, — бях убедена, че умира. А сега понякога ми се струва, че аз ще умра преди нея.

Клара заявява, че се чуди дали да не потърси друго място, при по-непретенциозни господари, но се бои, че Ракъмови няма да ѝ дадат добри препоръки.

— Точно това бих могла да очаквам от тях — съска тя. — Ако се справям с работата, няма да ме пуснат; ако не им се понавля, ще ме изритат на улицата.

— Робини, ето какво сме ние — съгласява се „Шнайд“. — Същински робини.

Разговорът се прехвърля към приятелите на Клара и „Шнайд“; излиза, че и двете имат любовници. Този факт предизвиква леко стъписване у Шугър; тя постоянно забравя, че свободните жени проявяват желание да поддържат връзки с мъже, дори когато обстоятелствата не им налагат. Тя може да разбере нуждата от сводници; може да разбере и нуждата от богати благодетели. Но приятели? Мъже без пукната пара, които живеят по разни пансиони, като Джони, приятелят на Клара, и Алфи, приятелят на „Шнайд“? Нима в такава връзка може да има нещо привлекателно? Шугър наостря уши, но до момента, в който двете прислужници си разменят целувки и стават, за да си вървят, тя не е успяла да разбере нищо. Как е възможно тези две злобни, дребнави клюкарки да твърдят, че изпитват „любов“ към когото и да било? (Особено ако този „някой“ е мъж — с грубо, зле миришещо тяло, с бодлива брада, помада по косата и мръсни нокти...)

— Не забравяй какво ти казах — заявява на сбогуване ирландката. — Не го оставяй да ти се качи на главата.

Но кого има предвид? Уилям Ракъм или така наречения „Джони“? Клара се смее превзето, като че ли сега е напълно уверена, че може да се справи с всеки мъж, бил той Джони или Уилям Ракъм. „Глупачка такава!“ иска да извика Шугър. „Този твой любим сто на сто се търкаля някъде с някоя уличница, а Уилям Ракъм ще те изхвърли като последен боклук, ако само се опиташ да се озъбиш!“ Само за миг я обзема неудържим гняв; той избухва като пламък от мрака, като пожар в дъсчена барака. Тя прехапва устни, докато двете прислужници тръгват, бърборейки, към външната врата и излизат на слънчевата улица; стисва здраво чашата между пръстите си и се моли да не я счупи, макар донякъде да ѝ се иска да го стори.

— Чаят май ви хареса, а? — пита иронично собственикът на чайната, когато Шугър плаща незначителна сума за привилегията да подслушва в уютна обстановка в продължение на цял час.

„Я внимавай!“ съска наум Шугър. Главата ѝ е пламнала от ярост. „Ще си изгубиш и малкото шибани клиенти, които са ти останали!“

— Да, благодаря — казва тя на глас и кимва благоприлично като възплъщение на дама от доброто общество.

Два часа по-късно Агнес Ракъм стои край прозореца в спалнята на Клара — тя рядко идва тук, но напоследък никога не може да предвиди къде точно ще се появи ангелът, а тези тавански стаи са отлични наблюдателници, от които лесно може да види женската фигура. Присвила очи, Агнес оглежда озарените от слънчеви лъчи корони на дърветата, под които понякога се явява нейният ангел-хранител — в източната част на градините около дома на Ракъмови. Там няма никой — по-скоро никой, който да представлява някакъв интерес за Агнес. Шиърс се щура из градината, увива стъблата на цветята с метална тел, за да растат право нагоре, скубе бурени и ги тъпче в джобовите на панталона си. Ако можеше да се махне оттам, ангелът сигурно би се появил. Агнес вече е установила, че женският силует рядко се явява в присъствието на непознати.

Стаята на Клара мирише неприятно на парфюм. Колко странно — това момиче се старае да не излъчва никакви миризми, докато работи, а вечер като си легне, явно се маже с някакви помади. Агнес се отдръпва от прозореца и се навежда, за да подуши възглавницата. Мирише на нещо вулгарно; от парфюмите на Хопсъм може би, или от по-евтината продукция на „Ракъм“. Колко жалко, че Уилям трябва да дава името си на такива боклуци; занапред, ако работите му продължават да вървят все така добре, той може би ще произвежда само най-скъпите и изискани парфюми — парфюми за принцеси.

Агнес залита леко. Болката в главата отново я измъчва; ако не внимава, ще падне и ще я открият заспала в леглото на Клара, положила глава на тази противно миришеща възглавница. Тя се изправя и отива към прозореца. И там, в пъстрата сянка на дърветата, едва забележим зад лъскавите решетки на наскоро боядисаната ограда, се вижда трептящият силует на нейния ангел-хранител. Само след миг

той изчезва, погълнат от етера; не остава време дори Агнес да му махне с ръка. Но нали беше тук!

Агнес излиза забързано от стаята на Клара и си поема дълбоко дъх. Сърцето ѝ пърха, гърдите ѝ пулсират, сякаш обхванати от нечий ръце, болката в главата отстъпва място на блажено облекчение, заглъхва и се свива до малка ледена бучица зад лявото око, напълно поносима. Леденият юмрук, който блъскаше черепа ѝ, се е стопил; останало е малко късче от него, не по-голямо от гроздово зърно.

Тя слиза надолу по стълбите — охлузените, непокрити с килим стълби за прислугата — и се упътва натам, където започва истинската къща. Както винаги, когато влиза в приемната, я обзема учудване и възторг при вида на новите тапети. Агнес сядва на пианото. Пред нея са разтворените ноти на „Здравейте, минзухари!“, изподраскани със собствените ѝ забележки да внимава с осминките. Тя изсвирва встъпителните тактове, повтаря ги — още веднъж, и още веднъж, и още веднъж. После започва да тананика тихо и нежно, акомпанирайки си на пианото — нова мелодия, само нейна, родила се в собствената ѝ глава. Започва да записва нотите — първо колебливо, но после вижда как те се свързват в очарователна мелодия. Колко изобретателна е днес! Истинска малка композиторка! Решава да пее тази своя песен колкото е възможно по-често, да я изпраща към небесата, да я запечата в Божията памет, докато мине време и се намери кой да я запише, да я отпечата и разпрати по всички краища на света, за да я пеят и други жени. Тя продължава да пее, докато наоколо прислугата почиства дискретно, а в кухнята, скрита някъде в подземията, на голяма дъска е проснато оскубаното, отпуснато тяло на една патица, разперила пъпчивите си бутове. Над нея се вие пара.

По-късно, когато ѝ омръзва да композира, Агнес отива в спалнята си и започва да си играе с новите си шапки. Тя ги сменя пред огледалото, внимава да държи главата си изправена, оглажда гънките на коприната по бедрата си. В огледалото вижда отражението на самоуверена млада жена (това определение е последен вик на модата във всички женски списания, значи може спокойно да го употребява), защитена в лъскавия си корсаж като в броня; горда, елегантна жена, която няма от какво да се срамува.

— Отново съм красива — чува тя собствения си глас.

Вдига най-близката кутия за шапки, повдига капака и изважда намачканата копринена хартия. Стъклените очи на един препариран дрозд блещукат като изумруди на фона на тъмнозелената филцова шапка, към която е прикрепен. Агнес изважда това съкровище от шапката, държейки го за периферията, и погалва плахо перцата на дрозда. Само преди година би изпитала страх, би си внушила, че птицата може внезапно да оживее на главата ѝ; а сега просто си представя как ще се покаже с шапката в обществото — наистина ще бъде много красива.

— Не се страхувам от нищо.

Да, Агнес наистина не се страхува — и напоследък го доказва, при това навсякъде. Също като човек, който успява да мине край зло куче, като му махва весело с ръка, и тя влиза в бални зали и приемни, изпълнени с опасности, но успява да лавира със замах между различните заплахи. Несъмнено много от дамите, които я призовават толкова възторжено при себе си, таят омраза като кинжал, и с удоволствие биха я прободили с него, но Агнес не се безпокои от това. Тя може да се справи с всяка една от тях.

Тя вече е регистрирала триумфални успехи — защото „Празненството, което трае сто дни“ вече е в ход, и Агнес Ракъм неочаквано се оказва една от звездите на сезона, още по-привлекателна поради лекото вълнение от риска, на който се излагат отегчените търсачи на разнообразие, които трепкат с крилца, полетели към нейното сияние.

„Агнес Ракъм ли? Не, наистина, скъпа — беше очарователна! Да, наистина, кой би си помислил? Трябва да ти разкажа за вечерята, която бе организирала! Всичко беше в черно и бяло — наистина всичко! Черни маси и столове, бели покривки, черни свещници, бял порцелан, приборите бяха боядисани в бяло, бели салфетки, черни купички за измиване на пръстите. Дори храната беше в черно и бяло, разбираш ли! Имаше калкан, но почернялата му от печенето кожа не беше свалена, черни бяха и гъбите, и печената тиква... в бял сос! Алфред, разбира се, се нацупи, защото нямаше червено вино, а само бяло! Но се поободри с напредването на вечерта. Госпожа Ракъм беше толкова оживена, постоянно си тананикаше, с такъв очарователен глас! Първоначално всички се чудехме как да реагираме

— дали да не се направим, че не я чуваме? — но после господин Кавана, адвокатът, започна да припява басово «пум-пум-пум» — като че ли свиреше на туба, и решихме, че всичко е наред! А за десерт имаше сладолед с черен сироп от сладник! Тогава вече всички се чувствахме толкова неконвенционално — като лоши деца, и ни беше все едно. Толкова странна жена е госпожа Ракъм! Но прекарахме наистина чудесно! Беше ми толкова весело, че едва не припаднах!“

Нововъведенията като вечерята в черно и бяло са една от причините за нарастващата популярност на Агнес. Главата ѝ е пълна с оригинални идеи; единственият проблем е как ще успее да ги смести в ограничения брой увеселения през сезона. Свещите с аромат на канела? Хрумването да се вържат очите на гостите и да си разменят подаръци? Тези идеи трябва да почакаат до 24-ти и 29-ти съответно...

Във всяко отношение тя е най-модерната сред модерните. Гърбовете на роклите ѝ падат в идеални, елегантни извивки, ненарушени от панделки и волани; носят се слухове, че дните на стегнатия като броня корсаж са преброени, и че в салоните скоро отново ще се танцува полонеза; нека стане и така — тя е готова! Що се отнася до шапките, тя даде старите на госпожица Джордан, да ги даде в някое благотворително дружество. Новите са украсени с колибри, врабчета и канарчета; онази от сиво кадифе (с която тя ще се яви в „Роял Албърт Хол“ на 12-ти юни) е окичена с гугутка — това със сигурност ще накара публиката да ахне. (Но ахкащите надали ще осъзнаят колко леко се носи тази сравнително голяма птица. Очевидно с птиците става нещо при препарирането, Агнес не може да разбере какво точно, но в резултат тя би могла да носи спокойно и пет-шест гълъбици на шапката си — само че това, разбира се, би изглеждало вулгарно. Една е напълно достатъчно). Що се отнася до яркосинята шапка с гълъба, е... вроденият ѝ добър вкус я кара да се колебае. След дълъг размисъл е решила да накара да махнат гълъба и да го подменят със синигер, защото... ами защото има нещо просташко в пъстротата на гълъбовите пера, дори да са обработени от най-именият препарат.

Ах, решения, решения! Но не само смелостта на решенията ѝ помага да грее така ярко на небосклона през този сезон; късметът също е на нейна страна. И това става най-ясно, като си помисли човек кой е най-модният цвят за коса през този сезон: нейният! Тя притежава

русите къдрици, които са обект на копнеж от страна на толкова жени, както и достатъчен набор изкуствени плитки, с помощта на които могат да се осъществят сложните прически, които са *de rigueur*^[1] в Доброто общество. Всичките ѝ съперници срещат ужасни затруднения в търсенето на руси плитки, защото повечето коси, купувани от фабриките за перуки, са тъмни плитки на френски селянки.

А и фигурата ѝ доказва изключителния ѝ късмет! Ръцете и талията ѝ, тънки като на скелет поради прекараната дълга болест, отговарят до съвършенство на изискванията на модата — тя дори надхвърля изискванията с някой и друг грам. Докато останалите дами се измъчват с диети, осъждащи ги на гладна смърт, тя е постигнала желаната линия без никакви усилия. Какво чудно има тогава в това, че тя избягва да яде и сега, въпреки че вече е оздравяла?

Да се тъпче сега, когато е постигнала най-тънката талия нашир и надлъж, би било истинско престъпление — кралицата, Бог да я благослови, е предупредителен пример за това, което се случва с дребните жени, ако си позволят да си угаждат. Парченце плод и един-два резена студено месо засищат напълно задоволително според Агнес, особено ако се вземат с онази сладка синкава тинктура, препоръчана ѝ от госпожа Гууч. Нощем, останала сама в леглото, Агнес изпитва особено удоволствие да си брои ребрата.

Миналата седмица реши да пробва една рокля, която двете с Клара бяха ушили през декември — и се оказа, че талията и ръкавите са широки и се набръчкват! Но вместо да се опита да я стесни, тя се отказа от нея, и поръча нова на новата шивачка. Какво разхищение! Но сега вече не ѝ се налага да пести: Уилям е богат, и парите, които ѝ отпуска за лични разходи, като че ли никога не свършват. Укоризнените погледи и назидателните речи от изминалите години са изчезнали без следа; той дори я поощрява да харчи, и се усмихва доброжелателно всеки път, когато я види да се качва по стълбите, следвана от цяла процесия прислужници с пакети.

Уилям прави всичко по силите си да я обезщети за някогашното си поведение — Агнес е принудена да признае това. Нищо не може да я накара да забрави преживените страдания, но... поне няма съмнение, че сега той се грижи да не ѝ липсва нищо. Пък и е добил представителен вид с тази брада, и се облича елегантно.

Агнес е забелязала, че той съумява да поддържа толкова необходимата при разговор във висшите кръгове илюзия, че парите му са натрупани отдавна, вместо да признае, че в момента се занимава с увеличаване на богатството си. Подръпвайки полека от пурата си, отпуснал глава назад, сякаш заслушан в глас от небесата, той излъчва властта, в която са го облекли парите, но никога не споменава парфюмерийните фабрики „Ракъм“ — предпочитаните от него теми са книги, живопис и войните, които се водят в Европа. (Агнес, разбира се, и пет пари не дава за войните в Европа; ако питат нея, Париж може да изгори до основи — тя ще поръчва роклите си по свои модели!) На последните приеми всевъзможни именити личности започнаха да се навъртат в този край на помещението, където е Уилям. Невероятно! Уилям Ракъм, вечният студент, безделникът, е покорил върховете на обществото!

Що се отнася до собственото ѝ представяне, тя се справя великолепно, много по-добре, отколкото би могла да предположи. Досега не е припадала нито веднъж, няма и неприятни инциденти както по време на предишните сезони, когато някоя съвсем естествена нейна забележка или постъпка биваха тенденциозно изкривявани от злонамерени клюкари, и тя беше в немилост. Тези случаи я научиха на нещо много важно — да се владее винаги и по всяко време.

Агнес се взира в огледалото в спалнята — любимото ѝ огледало, защото може да го върти и накланя под всякакъв ъгъл, а ако коленичи и погледне нагоре, може да се види така, както би я видял някой отвисоко. Тъй като почти всички на този свят са по-високи от нея, това огледало е безценно. Сега тя коленичи, вдига поглед и вижда това, което биха видели Бог или зрителите от балконите в Роял Албърт Хол — очарователна дребна женичка, украшение на своя пол. Тя отваря широко очите си, сини като китайски порцелан, за да пропъди малката бръчица от челото си. „Минаваш“, се разнася някакъв глас откъм огледалото.

Привела очи към пъстрите ориенталски мотиви по килима, Агнес чувства, че отново ѝ прилява, и се изправя със залитане. Няколко глътки чист въздух на прозореца са ѝ достатъчни, за да пропъди световъртежа.

А това ѝ напомня, че програмата на този сезон е идеална! Все едно, че някой я е съставял специално за нея! Много малко от

ангажиментите ѝ предвиждат да прекарва дълго време в задушни и претъпкани помещения; вместо това през по-голямата част от времето тя е на открито — в градини, паркове, павилиони и по улиците. Дори само свежият въздух е достатъчен, за да я ободрява, а всеки път, когато ѝ се завие свят, тя има възможността да се опре на някоя колона и да се престори, че се наслаждава на гледката. А пък когато всички вдигнат очи към небето, за да се възхищават на фойерверките, никой не забелязва как миниатюрната таблетка изчезва между устните ѝ!

Не ѝ пречат и посещенията на опери и концерти, макар че тогава трябва да прекарва дълги часове на закрито — затова пък може да освободи съзнанието си и да остави мислите си да блуждаят, освен по време на антрактите. Отпуснала се в креслото до съпруга си, тя оставя там тялото си, а духът ѝ отлита високо горе, така че тя наблюдава сама себе си от нивото на полилеите.

(Изгледът оттам е забележителен не само за Агнес. Напоследък тя е поръчала да използват за роклите и ръкавиците ѝ една нова материя, която излъчва леко сияние на слабата светлина. Така че, когато залата в театъра или операта потъне в мрак в очакване на трагедията, която ще се разиграе на сцената, Агнес Ракъм остава видима. Зрителите от балконите могат да видят как тя поднася мъничкия бинокъл към очите си, и са забелязали, че госпожа Ракъм нерядко се насълзява от вълнение — защото в бинокъла има скрито шишенце с ароматични соли, а изпаренията от тях дразнят очите, когато шишенцето е много наблизо).

По този начин Агнес седя от началото до края на Вагнеровия „Лоенгрин“ в Кралската италианска опера, на „Хугеноти“ от Майербер, както и на „Реквием“-а на Верди в „Роял Албърт Хол“, дирижиран лично от самия синьор Верди, който имаше обезпокоително чуждестранен вид. Всички я видяха и на представлението на „Хамлет“ в театър „Лайсиъм“ със самия господин Хенри Ървинг в главната роля, въпреки че на нея ѝ се понрави много повече едноактната подгриваща пиеса, „Риба на сухо“ от госпожа Комптън — но Агнес не би направила вече грешката да сподели това с когото и да било. В името на разнообразието, а и за да набере повече теми за разговор, Агнес отиде да види и другата постановка на „Хамлет“, на синьор Салвани, в „Тиътър Роял“, изцяло на италиански — и реши за себе си, че тя ѝ осигури далеч по-приятно прекарване на

вечерта — особено заради дуелите, които бяха далеч по-енергични, а и Офелия имаше подчертано вулгарен вид, поради което заслужаваше да умре много повече от английския ѝ вариант. (Агнес още изтръпва, когато си спомни как преди години, по време на посещение в една художествена галерия, застана неочаквано пред онази ужасна картина — „Офелия“ на Милей; помни с какъв потрес видя образа на невинно младо момиче на нейната възраст, което дори приличаше на нея — за щастие поне не беше русо — удавено, мъртво, да се носи по водата с отворени очи, а цяла тълпа мъже се бутаха наоколо и коментираха колко добре била „изпълнена“ картината).

Сама в стаята си, Агнес се прекръства, после се озърта плахо, да не би все пак някой да я е видял какво прави.

— Клара? — пита тя за всеки случай, но Клара още я няма, сигурно клюкарства някъде с Шинийд, камериерката на госпожа Максуел, или си е намерила някакво друго занимание през свободния следобед.

„Трябва да се поогледам за камериерка, която да ми е по-близка духом“, казва си внезапно Агнес. „Наистина, когато се опитам да ѝ обясня значението на Психо, тя нямаше и най-смътна представа за какво говоря“.

(За сведение на нещастниците, пропуснали въпросната атракция — Агнес си припомня премиерното представяне на „Психо“ в „Лайсиъм“ — „Психо“ е механична фигура с размерите на дете, която, за да цитираме програмата, „танцува и изпълнява номера без външна помощ, без конци и кукловоди“).

За Агнес Психо е върхът на театралния сезон досега. Тя всъщност бе толкова дълбоко развълнувана от представлението, че не обърна никакво внимание на разочарованото мърморене на Бодли и Ашуел, които седяха някъде отляво на съпруга ѝ. Беше напълно убедена, че Психо се движи независимо от господина, който стоеше близо до него на сцената, и че някаква незнайна сила, дошла от Отвъдното, му вдъхва живот. Номерата, които куклата изпълняваше със своите безшумно движещи се крайници, сами по себе си нямаха никакво значение за нея; тя бе като наелектризирана от убеждението, че този дребен, механично задвижван човек е *безсмъртен*. Докато нейната душа би се отправила към чистилището, ако тялото ѝ бъде унищожено (например в случай на пожар в театъра), Психо би оцелял.

Дори да се сплескат, металните му крайници могат да бъдат претопени и отлети наново, а душата просто ще се вмъкне отново във възстановеното тяло. Какво щастливо създание!

Сега Агнес стои на прозореца, стиснала носната си кърпичка в юмрук, и оглежда градината с надеждата, че ще зърне някъде своя ангел-хранител. Шиърс ѝ маха с ръка, застанал край лехите с хортензии. Агнес му се усмихва и свежда очи към стиснатия си юмрук. Разтваря пръсти и колосаната кърпичка разцъфва на дланта ѝ като цвят, напълно невредима. О, да можеше да бъде и тя като нея!

Напоследък Агнес размишлява много за Смъртта и Възкресението. Странни теми за размисъл насред светското оживление, но какво да се прави — очевидно тя има склонност към философски размишления. Може да се държи жизнерадостно и да очарова гостите с пеенето си, но какво всъщност е по-важно в този живот от мисълта за това, което става с тялото ти след смъртта?

Не споменавайте това дори шепнешком, но Агнес всъщност изпитва съмнения по отношение на Рая — такъв, какъвто го представя традиционната религия. Тя не изпитва желание да се озове в някакви послесмъртни селения, обитавани от духове. Иска да се събуди отново, от плът и кръв, в Манастира на здравето, готова да започне един подобър живот от предишния. Почти всяка нощ тя сънува един и същи сън, и в него прекрачва обвитите с бръшлян порти на манастира — тогава тя вече не е Агнес Ракъм от Чепстоу в Нотинг Хил, но не е и призрак.

Колко хубаво би било да можеше да си поговори за тези неща с брата на мъжа си, с Хенри. В няколко от спиритическите брошури, скрити под леглото ѝ, се споменава някакъв „Рай на Земята“. В библейските писания се съдържащо обещанието (така твърдят поне авторите на въпросните брошури), че праведниците ще получат един ден възкресените си тела обратно... Несъмнено Хенри би могъл да ѝ каже много нови неща, след като познава толкова добре Библията и други мистични произведения? (Освен това той ѝ се нрави. Не прилича на повечето ѝ познати, изповядващи англиканската религия; около него витае някаква неопределима католическа атмосфера. Напомня мъничко на някой светец или мъченик. Веднъж Уилям ѝ каза, че Хенри още не е пожелал да бъде ръкоположен за свещеник, защото счита, че духът му още не е достатъчно пречистен и извисен, но според Агнес това са

глупости, а истинската причина е, че англиканското вероизповедание не е достатъчно чисто и извисено за Хенри).

— Хенри поканен ли е? — пита тя Уилям всеки път, когато отиват на някакъв прием.

— Не — отговаря обикновено Уилям, или „Проклет да съм, ако знам“, или „И да беше, надали би дошъл“. И наистина Хенри Ракъм не се появява на нито едно от тези места.

— Ами тук? — настоява Агнес, когато посещават театрални и оперни салони. — Тук може да дойде всеки.

— Хенри ненавижда операта — отбелязва под нос Уилям, кисел, защото светските задължения отнемат от ценното му време. Или:

— Хенри не одобрява кълченията на актьорите. Честно казано, не мога да го виня за това.

— Поизправи глава, Уилям, скъпи — ето я и госпожа Абърнети.

Решена да гледа оптимистично на нещата, Агнес си поема дълбоко дъх, притиска скритото в бинокъла шишенце с ароматни соли към гърдите си и се отправя през грейналото в светлини фойе, за да заеме мястото си сред... е, ако не сред най-видните десет хиляди, то сред най-видните двайсет хиляди в страната.

Колкото и да се надява Агнес, че някой път, на някое светско събиране, ще обърне глава и ще види Хенри Ракъм, упътил се към нея, желанието ѝ не се сбъдва. Но има някой, който я следва вярно навсякъде, само че тя не знае това — има някой, който се блъска в тълпите, за да се озове по-близо до нея, има един човек, който не се побоява от лошото време, за да посети театъра, в който същата вечер е и Агнес, има някой, който плаща луди пари, за да седи близо до нея и да я наблюдава, потънала в меко сияние, на приглушената светлина в залата.

Това е първият сезон на Шугър.

Тя, разбира се, не участва официално в него — не и така, както участват хората от Доброто общество. Но въпреки това участва, доколкото го позволяват възможностите ѝ, дотам, докъдето парите могат да ѝ осигурят достъп. Има прагове, които могат да бъдат прекрачени само от малцина избраници, дарените с благороднически ореол притежатели на покани от госпожа Еди-коя си или от баронеса

Не-знам-си-коя. Когато Ракъмови прекрачат някой от тези прагове, Шугър не може да ги проследи. Но когато посещават не толкова елитно събиране, като някое градинско увеселение на открито например, където винаги се събира огромна тълпа бърборещи хора, Шугър задължително се навърта някъде наоколо, попива атмосферата, описва широки кръгове из тълпата, както носените от водата тресчици се влачат в дирята на лодката.

В стремежа си да привлича колкото е възможно по-малко внимание, Шугър е решила да се облича изключително скромно. Гардеробът ѝ, който някога се отличаваше с пищни и наситени зелени, сини и златисти тонове, избледня и навлезе в сиво-кафявата гама. Подбираните от нея рокли напомнят на елегантни траурни одежди. На фона на тези мрачни тонове червеникавата коса не се откроява, а изглежда непривлекателно, а и кожата ѝ добива болезнено блед оттенък. Всички се обръщат към нея с „мадам“ и ѝ помагат да слиза от превозните средства, като че ли глезените ѝ биха се пречупили от непривично твърдия калдъръм под краката ѝ. Само преди няколко дни едно улично хлапе на Пикадили Съркъс ѝ предложи да избърше мокрия ѝ чадър с ризата си срещу половин пени, а тя се слиса дотолкова, че му даде шест пенса.

Странно нещо е почтеността; особено като се има предвид, че на местата, където тя успява да последва Ракъмови, Шугър определено не е единствената улиčníца в тълпата. По време на сезона театралните и оперните салони, парковете и хиподрумите са любимо място за високоплатените проститутки, защото тук се срещат достатъчно самотни господа, лутащи се по балконите и под тентите, копнеещи да бъдат спасени от скуката. Някога Ейми Хаулет ходеше на такива места, но после се изнерви дотолкова, че не можеше да понася чакането.

Скрила лице зад ветрилото си или под воалетката, Шугър играе своята игра и ѝ се наслаждава. Защо никога досега не ѝ е хрумвало да направи нещо такова? Разбира се, парите, които получава от Ракъм, са повече, отколкото е печелила някога в дома на госпожа Кастауей, но не може да твърди, че е била толкова бедна, та да не може да стъпи в концертна зала. Въпреки това през всички тези години е била доброволна затворничка в онази стая на втория етаж! Да, разбира се, наистина написа своя роман — или поне по-голямата част от него, но въпреки това, нима едно отиване на театър щеше да ѝ се отрази

толкова зле? Колко странно е, че в романа Шугър успява да привлече една от жертвите си на представление на „Мяра за мяра“ в театър „Хеймаркет“ — пиеса, която Шугър е чела и препрочитала сред тишината на своята стая, на светлината на свещта, но никога не си е правила труда да прекоси няколко улици, за да я види изпълнена на сцена. Какво си е въобразявала през цялото това време?

Е, сега може да навакса пропуснатото. Докато следва Ракъмови, които изпълняват своята програма за сезона, тя успява да посети по няколко пъти всички театри и опери в Лондон — или поне така ѝ се струва. В претъпканите гардеробни помещения на тези украсени с пищна позлата сгради, докато сваля наметката или палтото си, тя се оглежда и вижда около себе си истинските дами, които правят същото. Дали им прави впечатление, че ги наблюдава? И ако е така, дали някоя от тях се досеща, че Шугър е привикнала повече да се движи сред жени, облечени само в дълги долни гащи и корсети, които прикриват с пудра синините по голите си гърди?

Не, тези богати жени я приемат, без да се усъмнят нито за миг, и Шугър никога не би повярвала, че това може да ѝ достави такова удоволствие. Предполагаше, че ще ги наблюдава с презрение, както ги бе презирала винаги досега, но когато ги вижда отблизо, омразата ѝ се изпарява. Всъщност, ако трябва да кажем истината, Шугър изпитва удоволствие, нещо много подобно на нежност, всеки път, когато някоя от тях направи и най-дребния жест на любезност по отношение на нея... Някоя любезна усмивка, докато стоят край закачалките за шапки, например, едно прошепнато „След вас“ в тоалетните, една стъпка назад, за да мине Шугър първа по покритите с килим стълби... Такива дребни прояви на уважение я карат да изтръпва от задоволство.

А какво да кажем за случаите, когато върви сред тълпите купувачи в хаоса, който наставя около три часа следобед на Риджънт Стрийт, следвайки Агнес Ракъм? Непрекъснато се блъска неволно в бърбреци, натоварени с пакети дами, които я обсипват с извинения. Когато влезе в „Билингтън & Джой“, продавачките се струпват около нея, настояват да я обслужат, да ѝ бъдат от полза, и на Шугър ѝ се налага да се оттегли, за да не би Агнес да се обърне и да види съперницата си. Усмивайки се зад воалетката, Шугър се опитва да отклони вниманието на продавачките, пояснявайки, че е просто компаньонка на една млада дама, която в момента е на друг щанд.

И по дяволите, те като че ли са склонни да ѝ повярват!

Да, Шугър се наслаждава на участието си в Сезона. Суматохата не я изтощава ни най-малко; всъщност за нея тя е приятно разнообразие. Всички самотни, пусти дни, прекарани на Прайъри Клоуз, са я излекували от стремежа ѝ към самота; чарът на тишината, толкова привлекателна за нея, когато бе по-млада, вече е избледнял. Сега предпочита оживлението.

Не че на някои от местата, които посещава, вървейки по петите на Ракъмови, цари кой знае какво оживление. Пиесите и концертите понякога ѝ се струват въздлъжки, особено когато изпълненията са на италиански, а седалките — твърди. Задникът ѝ неведнъж изтръпва по време на маратонските актьорски изстъпления на разни Хамлетовци и Малволиовци с внушителни бакенбарди, или докато слуша героичните трели на солидни дами с огромни бюстове. Но дори задникът ѝ да изтръпне, вниманието ѝ не отслабва и тя не изпуска от поглед семейство Ракъм, което обикновено е някъде наблизо.

Най-често проявяваното от Уилям чувство по време на по-продължителните спектакли е отегчението; той чете програмата, едва успява да потисне прозявките си, погледът му се рее, прескачайки от хората наоколо чак до полилеите, провисени от потона. Нерядко очите му попадат и върху Шугър, но той не я разпознава в полумрака, с тази прибрана под шапката коса и в безличната ѝ рокля сред толкова много елегантни тоалети. Понякога дреме, но най-често нервничи в очакване на края на сезона.

За разлика от него Агнес обръща голямо внимание на всеки миг от публичните си появи, поднася редовно бинокъла към очите си, усмихва се, когато е необходимо, и ръкопляска с нервното ожесточение на котка, която си чеше бълхите. През останалото време седи напълно неподвижна, а лицето ѝ сияе, спокойно и загадъчно — такива са лицата на статуите, представляващи светци в молитвен екстаз. Дали се наслаждава на спектакъла? Как би могла да прецени Шугър? Удоволствието е нещо вътрешно — най-лесно поддаващото се на симулиране чувство на света.

Но удоволствието, което изпитва самата Шугър, е искрено. Не може да не е така, защото никой не я следи, а тя въпреки това се

наслаждава.

Най-ценното ѝ откритие през този неин първи сезон е хубавата музика. През целия си живот е била безразлична или дори враждебно настроена към музиката. За нея музиката винаги е била непоправимо осквернена от бедност, религия, пиянство или болести — досадното, хленчещо припяване на просяците; скърцането на латерните, чиито ръчки се въртят от маймунки, пиянските балади, изпълнявани от размахващите халби посетители на „Камината“, престорено набожният звън на черковните камбани. Що се отнася до изпълненията на Кейти Лестър на челото през годините, прекарани при госпожа Кастауей, тя едва сега осъзнава колко ги е ненавиждала. „Прекрасно, Кейти“, казваше тя обикновено, когато момичето приключеше поредната мрачна пиеса. А всъщност ѝ се искаше да каже: „Много се радвам, че си тук, при нас, а не горе с някой мъж, но не можеш ли да спреш да скрибуцаш по тези проклети черва?“

През този свой първи сезон Шугър чува за първи път музиката — така, както никога не я е чувала досега. Величествена, възвисяваща, вдъхновяваща музика, изпълнявана от големи ансамбли на блестящи инструменти, повечето от които тя дори не е в състояние да назове по име. Музиката, извадена от рамката на отчаянието, което цареше при госпожа Кастауей, от уличната мизерия — музика, изпълнявана, за да достави радост и с никаква друга цел, така, както би трябвало да бъде. Дори виолончелите изглеждат внушителни, когато на тях не свири Кейти Лестър; вместо един очукан стар инструмент, прогорял тук-там от въглини, отхвъркнали от камината, в оркестъра има цели осем, сияещи с богат, наситен блясък, и лъковете се плъзгат по струните им точно и уверено. Колко странно ѝ се струва да вижда цял ред мъже — не, всъщност цял оркестър, състоящ се от мъже, заети да вършат нещо, което е не просто невинно, но и... възвишено. В момента тези хора не мислят за нищо друго, освен за музиката, която изпълняват. Възможно ли е това? Толкова много мъже на едно място и от това да не произлезе нищо лошо? Тя ги наблюдава как нежно докосват инструментите си, как прелистват припряно страниците на партитурите в кратките паузи, преди да започнат отново да свирят, а през цялото време, непрекъснато, великолепните звуци се носят нагоре и навсякъде наоколо.

„Браво!“ крещи Шугър заедно с всички останали, когато изпълнението приключи. Вълнението ѝ е толкова силно, че тя напълно забравя защо е тук; застанала сред ликуващата тълпа на балкона, където местата струват пет шилинга, тя ръкопляска и се взира възторжено в изпълнителите на сцената, а не в Уилям и Агнес на техните скъпи места на партера, точно под нея.

Тези спонтанни изблици, тази самозабрава, постепенно се превръщат в част от преживяванията на Шугър. По време на първия концерт, който посети заедно с Ракъмови, тя беше прекалено притеснена, за да може дори да отвори уста, въпреки че всички около нея крещяха; всъщност едва събра сили да аплодира. Но след като можа да присъства на повече музикални финали, тя привикна да изпада в такава самозабрава и това вече започва да ѝ харесва. Предната вечер, когато последният удар на цимбалите в „Хугеноти“ отекна чак до тавана на „Ройъл Албърт Хол“, Шугър скочи от мястото си и се развика не по-зле от всички наоколо. Поглеждайки встрани, тя срещна поглед на едни възрастен господин с бакенбарди, явно също дълбоко развълнуван. В този единствен миг те узнаха един за друг всичко, което им бе необходимо; това беше миг на възможно най-голяма интимност, макар че най-вероятно никога повече нямаше да се срещнат.

„Браво!“ крещеше възрастният господин, и тя продължи да вика заедно с него, избягвайки да погледне отново в същата посока, за да не види угасването на тази искрица на споделен възторг.

Разбира се, тя не забравя, че е заобиколена от хора, които, ако узнаят истинското ѝ положение, биха се отдръпнали от нея незабавно, от страх да не се омърсят. За тях тя е отрепка, случайно озовала се в средите им. Няма значение, че повечето от тези почтени дами приличат много повече на проститутки, отколкото самата Шугър; няма значение, че сред тълпата е пълно с прекалено ярко и безвкусно облечени дами, които миришат на тежък парфюм и крият някоя и друга синина под пудрата — въпреки това именно тя, неизменно скромна и ухаеща на свежест, е скрито оскърбление за присъстващите — сякаш е купчина изпражнения в човешка форма. Те ѝ се усмихват, всички тези дами; извиняват се, когато докоснат полите ѝ — но само защото не знаят коя е тя всъщност. О, какво блаженство е да бъде сред много хора, когато никой от тях не я познава!

— Не е ли божествено? — възкликва възторжено една сбръчкана матрона, седнала до Шугър в „Ройъл Албърт Хол“. Очите ѝ са зачервени от дима на пурата, която пуши съпругът ѝ, сивеещата ѝ коса е преплетена с няколко не съвсем подходящи руси плитки. — И е дошъл тук чак от Италия!

Дамата има предвид синьор Верди, който е на сцената там, долу — жизнерадостен старец с дяволит поглед, който в момента насочва диригентската палка към хора на „Ройъл Албърт Хол“, подканвайки публиката да аплодира усилията им да изпълнят наскоро написания от него реквием.

— Да, божествено — отвръща Шугър. Тази дума се отронва с усилие от устните ѝ, но не я дразни. Синьор Верди я е развълнувал — и то не само със звуците на своя *Requiem*. В мислите ѝ се заражда разбирането, че това монументално музикално произведение, тази архитектурна конструкция от звуци, сравнима с „Ройъл Албърт Хол“, е била написана на обикновени листове хартия от един-единствен човек — същият този възрастен италианец, чиято коса пада постоянно пред очите. Грохотът на басите, който я пронизваше чак до вътрешностите, бе следствие на едно докосване на писалката му до хартията — вероятно късно през нощта, както си е седял по риза, а синьора Верди е похърквала в съседната стая. Това е сила на мъжествеността, за която тя никога досега не се е замисляла, мъжественост, която няма никакъв интерес или желание да я подчини, да я ползва или да я изпрати в затвора — сила, чиято единствена цел е да накара въздуха да трепти от наслада.

Затова и Шугър казва „Да, божествено“, обръщайки се към сбръчканата си съседка със злополучната прическа, а тя я възнаграждава с усмивка. Едва когато аплодисментите най-сетне стихват и по-възрастните сред публиката стават, за да си вървят, тя се сеща за Ракъмови. Дали са все още в залата? От тях няма и следа. Може би е пропуснала някакъв особено значителен момент, някоя пантомима между Уилям и Агнес, от която би могла да научи много неща — ако само я бе видяла. А може би Агнес е направила нещо непросимо на публично място?

След малко Шугър решава, че няма нищо лошо да се поразсееш под въздействието на прекрасна музика. В края на краищата, не може да следи Ракъмови всяка секунда; някои неща неминуемо ще ѝ убягнат.

Пък ѝ не може да се каже, че не се старае — ако не слуша музика (или ако музиката е слаба), не би изпуснала от поглед Ракъмови, дори на сцената изпълнителите да размахват яростно мечове, или метални човечета да изпълняват различни номера, танцувайки на невидими конци.

А какво е научила тя, взирайки се в Ракъмови, докато те наблюдаваха всички тези представления? Не кой знае колко. Малко вероятно е Уилям да скочи от мекото си кресло в „Сейнт Джеймс Хол“ и да сподели най-скритите си страхове с публиката, крещейки колкото му глас държи. От своя страна Агнес, независимо от твърденията на Уилям, че е способна на възмутителни прояви, не изпада в амок дори в сградите с най-страховита готическа атмосфера. Независимо от това Шугър продължава да вярва, че ако споделя публичните появи на семейство Ракъм — ако вижда това, което виждат те, ако чува това, което чуват и те — рано или късно ще сподели и личния им живот. Пък и тя никога не знае кога нещо, което Уилям е видял или чул по време на някой концерт или някое представление, ще проблесне в съзнанието му, докато споделя леглото ѝ. Например „Прометей в Албион“ на господин Уолтър Фаркуър — накрая Уилям беше напълно буден, нещо, което рядко му се случва, и викаше „браво“... Ако може да намери отнякъде поемата, на която се основава пиесата, и после да спомене колко я харесва... тогава Уилям ще има възможността да ѝ разкаже пиесата, а тя пък ще му прочете поемата — каква възможност за приятен интимен разговор!

На друга премиера тя забелязва, че на излизане от театъра Агнес върви много близо до Уилям. И като че ли се опира на ръката му? Сигурно е уморена или ѝ е зле; не може да бъде проява на чувства. „Отведи я у дома и я сложи да си легне, за Бога, Уилям“, мисли Шугър, „а после ела при мен“. Но в момента, когато семейство Ракъм излизат от залата, те биват заобиколени от куп усмихнати непознати, и Шугър прекарва нощта сама.

Но определено най-приятното и полезно следене, което я кара да се чувства така, сякаш наистина е близка позната на Ракъмови, е по време на градинските увеселения. Тази година времето е необичайно меко. Дори след залез-слънце не става много студено, а безбройните

пъстри фенери създават и нощем илюзията за топлина, както и мангалите на уличните продавачи, мекият блясък откъм прозорците на кръчмите, и тълпите от пищно облечени дами, които могат да бъдат видени навсякъде. (Е, не съвсем навсякъде, разбира се. Чърч Лейн в Сейнт Джайлс вероятно е все така тъмна и воняща. Но кому ли е потрябвало да ходи там!).

На Голямото Градинско Увеселение в Мъзуел Хил, срещу половин крона Шугър получава правото да влезе в осветените от луната градини на новопостроения Александра Палас, секунди след като Уилям и Агнес са минали през същите врати. (Само простолюдието идва тук през деня). Така че, стига да не попада точно под светлината на окачените по дърветата фенери, тя може да върви почти непосредствено след Ракъмови, без да рискува да бъде разпозната.

Шугър следи Уилям и Агнес от няколко седмици. Познава отпуснатата линия на раменете на Уилям и начина, по който поклаща задника си, когато върви, така добре, както познава... например собствената си длан. Знае точно колко полюлява ханша си Агнес (почти незабележимо), и начина, по който турнюрът ѝ подскача, когато ходи (много бързо). Агнес Ракъм е жената, която най-трудно може да бъде сбъркана с проститутка, сред каквато и да било тълпа от минувачи. Всеки сантиметър от миниатюрното ѝ тяло излъчва почтеност и недосегаемост. И колко е красива! Кожата ѝ не е задебеляла и обсипана с лунички като кожата на Шугър, а гладка като току-що разопакован сапун. Цветът на косата ѝ е такъв, за какъвто копнее всяка жена, кичурите ѝ са нежни като копринени конци за бродирание. Фигурата ѝ е съвършена — невъзможно е Шугър да върви след нея и да не се чувства като чудовище. Като си помисли само за плоските си гърди и ги сравни с красивия бюст на Агнес; за собствените си неестествено големи лапи, почти подобни на мъжки, и ги сравни с нежните ръчички на Агнес; за походката си — крачи почти като мъж, но и като проститутка, а Агнес се плъзга грациозно напред. О, да можеше да има глас като нейния — не нисък и пресипнал, а мелодичен и напевен! Възможно ли е жена с такъв глас да бъде досадно бреме за някого — а при това Уилям я описва точно така!

Откакто следи постоянно семейство Ракъм, Шугър започна да разчита признаците на дисхармонията, която цари между двамата.

Телата им, дори напълно облечени, избягват взаимното докосване като анатема. Понякога, когато все пак се налага да вървят подръка, Уилям е видимо изнервен и поглежда към жена си така, сякаш се опасява, че тя всеки момент може да се разпадне и тогава всички погледи ще се насочат към него с упрек, задето е замърсил обществено място. От своя страна Агнес продължава да се плъзга равномерно, без никакво отношение към съпровождащия я Уилям, сякаш задвижвана от механизъм, който не може да промени зададената му скорост. Затова пък, ако нещо в далечината привлече вниманието ѝ — например някоя дама, която тя държи да заговори — тогава Агнес все пак ускорява крачка и го дърпа със себе си — като трамвай, чиято кука за окачане на чувалите с поща се е закачила за ръкава на минаващ наблизко господин.

На едно място в парка над множеството тенти виси голям син балон, който предизвиква оживление и бурни жестикулации сред тълпата. Агнес не забелязва нищо. Шугър вижда как Уилям казва нещо на жена си, подканва я да вдигне поглед към осветения от луната любопитен предмет. Агнес кимва, сякаш иска да каже: „Много интересно, скъпи“, но не благоволява да вдигне очи нагоре. Очевидно някакъв си син балон не е в състояние да я трогне.

Още по-забележителен обаче е случаят на конните състезания в Сандаун Парк — още една блестяща възможност за Шугър да бъде много близо до Ракъмови, при това посред бял ден.

От самия Сандаун Парк Шугър не вижда почти нищо; тъй като паркът е претъпкан със зрители. Сякаш тук се е стекло половината население на Лондон, представители на всички класи (освен най-бедните, признава Шугър... но като изключим тях, всички останали като че ли са тук). Няма квадратен сантиметър земя, останал неотъпкан от нахлуващите орди — мъж, жени, деца и кучета. Шугър вижда за миг и много отдалеч това, което поне теоретично привлича тук тези тълпи — конете и техните ездачи. Дръгливите стари кобили и късокраки товарни кончета теглят каруците с разхладителни напитки, без да имат представа, че някъде наблизко галопират вихрено техни събратя, представители на по-висша каста. От време на време се надигат възгласи и Шугър решава, че някое от надбягванията е започнало, или пък е спечелено от някого, но когато тълпата се разстъпи, се оказва че някой някъде е припаднал, че някъде са се сбили или колелото на каруца е минало през нечий крак.

Макар да не успява да види състезанията, Шугър има възможност да наблюдава Ракъмови до насита. Агнес, дребничка като жокей, стои настрани от блъсканицата, от страх да не я смажат. Горкият Уилям! Как безсилно кърши ръце! Колко отчаяно гледа към небесата, сякаш ги умолява да го научат с какво вълшебство може да разтопи сърцето на жена си! Мож би му се иска да я качи на рамото си като малко дете, за да мож тя да вижда състезанията... Вместо това се опитва да провери собственото си едро тяло по-напред, да освободи пространство, в което да се промуши Агнес. Дори да не види конете, би могла с негова помощ да види поне султана на Занзибар, а той знае, че това ще ѝ бъде интересно!

— Дяволска блъсканица е тази година! — възкликва Уилям в опит да установи някаква близост, споделяйки собствените си мисли. Но тя отвърща лице от него, а в очите ѝ проблясва ужас, задето той призовава демоничните сили, без дори да се замисли.

Така че Ракъмови си остават встрани от тълпата, а Шугър, вместо да наблюдава състезанията, наблюдава „па де дьо“ на една семейна двойка. Съпругата се стреми да не се отделя от своя защитник, но трепва при всяко негово докосване; съпругът, вдървен от галантно отегчение, губи надежда да намери в тази тълпа от груби, блъскащи се хора място за такова крехко същество. Те като че ли разполагат с неограничен диапазон от движения, с които изразяват недоловимото несъответствие между двамата.

След известно време Шугър забелязва, че в танца се е включил и нов изпълнител — един джебчия. Първоначално го взема за франт, прекалено елегантен, за да се осмели да изложи на риск костюма си в навалищата, но после забелязва как той се навърта край всички, останали настрани от тълпата, почти сладострастното движение, с което се плъзва много близо до някого и после се отдръпва, като опрашващо насекомо — или като най-нежния изнасилвач на света. Несъмнено денят е изключително плодотворен за него.

Шугър не би трябвало да се вълнува от въпроса дали гъвкавите движения на джебчията няма да го отведат близо до Уилям и Агнес; в края на краищата, нищо няма да им стане, дори да ги оберат, а пък реакциите им в такава ситуация биха осигурили на Шугър нови познания, които да добави в своята съкровищница. Тя се убеждава с един поглед, че меката розова кесийка на Агнес виси на гърба на

роклята ѝ, съгласно изискванията на последната мода — дар Божи за крадците. Така че госпожа Ракъм си го проси (както казват хората от занаята). Защо пък Шугър да не остане невъзмутимо на мястото си, наблюдавайки как работи един професионалист? Този човек се движи значително по-грациозно от балетистите в „Кристъл Палас“ миналата седмица...

И все пак, все пак... Докато Шугър наблюдава как професионалистът се промъква към жертвите си, угризенията на съвестта ѝ стават почти непоносими, като че ли някой е притиснал тъп нож към гърлото ѝ. Трябва да предупреди госпожа Ракъм! Как би могла да не го стори! Може ли да остане безучастна, като безмълвен съучастник на този паразит! Шугър прочиства гърлото си (кашлицата ѝ се изгубва в шума на тълпата), и обмисля какво да извика на Агнес. Когато крещи, гласът ѝ става още по-грозен. „Коя ли може да бъде тази проста жена, която крещи така пресипнало?“ — така ще си каже сигурно Агнес...

Вече е късно; моментът е пропуснат. Джебчията се е плъзнал ловко край полите на госпожа Ракъм, спирайки само за миг. Шугър знае, че този миг му е бил достатъчен, за да разреже меката кесийка с нож, остър като хирургически скалпел, и да измъкне оттам това, което му е харесало. Той подминава Уилям — очевидно е събрал вече предостатъчно часовници.

Шугър чувства как ѝ призлява от срам, докато наблюдава джебчията, който потъва с танцови движения в тълпата и се изгубва от поглед. Сега вече много хора се надигат на пръсти и въртят глави насам-натам — състезанието върви към своя край. Уилям прави последен неуспешен опит да проправи път за Агнес и да я изтика на предна линия; ръката му се колебае зад гърба ѝ, той не смее да я побутне. Точно тогава забелязва, че чантичката ѝ е провиснала като спукан балон. Той се привежда към нея и прошепва нещо в ухото ѝ.

Агнес се обръща гърбом към тълпата зяпачи. Лицето ѝ е бяло като мрамор. Тя отстъпва няколко крачки назад, по-далеч от шумотевицата, и спира на едно празно място, на десетина фута разстояние от Шугър, която остава незабелязана, скрита от воалетката и чадърчето си. Очите на Агнес са широко отворени, вперени в празното пространство, и плунали в сълзи. Зад нея тълпата

приветства възторжено победителя — каскети хвърчат във въздуха, размахват се и цилиндри.

Уилям отива бързо до Агнес и обвива успокоително раменете ѝ с ръка.

— Хайде, кажи ми, какво е взел? — пита той, едновременно умолително и настоятелно, сякаш няма търпение да подмени загубеното, за да се приключи с трагедията.

— Снимката на майка ми — казва Агнес, потръпвайки от докосването му. — Останалото не е важно.

— Каква снимка? — пита удивено Уилям, като че ли Агнес току-що си е признала, че разнася със себе си препарирана зебра или желязна преса за сирене.

— Снимката на майка ми — повтаря Агнес, а по страните ѝ проблясват сълзи. — В медальон. Винаги я нося със себе си.

Уилям отваря уста, за да подчертае колко глупаво е това, но размисля. След няколко секунди се осмелява да предложи:

— Бих могъл да се опитам да намеря фотографа. Ако е прибран човек, може и още да пази оригиналните плаки...

— О, недей да бъдеш такъв идиот, Уилям — казва Агнес и притваря подпухналите си клепачи. — Снимката е била направена много преди изобщо да се срещнем. Тогава ти изобщо не си съществувал.

Уилям отдръпва длани от раменете ѝ, и поставя едната си ръка зад тила, взирайки се назад, към тълпите, докато се опитва да проследи унищожителната логика на Агнес. Състезанието е приключило и известен брой елегантно облечени зрители вече се отправят към чакащите файтони и екипажи. Още една възможност за публично представяне е отметната в календара на сезона, и докато се разотиват, елегантните дами хвърлят скрито поглед към полите си, да не би да са ги изцапали с калта на хиподрума.

— Да се прибираме у дома, скъпа — казва Уилям.

Агнес стои като вкаменена на това късче ничия земя и продължава да плаче.

— У дома ли? — повтаря тя, сякаш изобщо не може да си представи къде се намира това въображаемо място, за което говори съпругът ѝ.

— Да — казва Уилям и повежда мъничката си женица към изхода, покрай навъртащата се наоколо жена с евтино чадърче. — Оттук.

И тъй, Ракъмови повикват файтон, Шугър наема друг. Толкова често всичко свършва така, че вече се е превърнало почти в ежедневие — семейство Ракъм си тръгва от едно или друго светско събитие, и се упътва към „дома“, а в сенките зад тях Шугър се отправя забързано към собственото си жилище на Прайъри Клоуз, залагайки на надеждата, че тъкмо тази вечер Уилям ще реши да се отбие при нея. Не може вечно да върви на двайсет стъпки зад него или да кръстосва край градината на къщата му; понякога трябва да бъде и там, където се очаква да бъде, готова да го посрещне.

Досега инстинктивните ѝ пориви кога да се занимава със следене и кога да се насочи незабавно към Прайъри Клоуз не са се оказали безпогрешни. През изминалите три седмици Уилям дойде при нея само два пъти. Единия път я изненада — тя току-що беше влязла и миришеше на цигарен дим от същия театър, който бе посетил и той. (След миг колебание тя реши, че честността е най-добрата политика, и успя да го накара да се чуди по силата на какво съвпадение и двамата са гледали една и съща пиеса. Това се превърна в повод за много приятен разговор, а после, в леглото, Уилям бе доста по-страстен от обичайното за него). Втория път, когато Шугър се прибра, завари на пода в приемната ръкописна бележка:

*Сърцето ми се къса,
но трябва да вървя —
избързах ли, не зная,
ти ли закъсна?*

(Дни наред тя обмисляше това наивно стихче, подлагаше го на подробен литературен анализ, опитваше се да разбере истинските чувства, подтикнали автора да го напише).

Сега, завръщайки се от конните състезания, Шугър влиза в неосветеното любовно гнездо, и в ушите ѝ незабавно нахлува

дразнещата тишина, която ѝ дава възможност да чуе собственото си дишане. Боли я глава; тя дръпва рязко от главата си грозната шапка, изважда гребените от косата си и плъзва пръсти през нея. Косата е била опъната толкова жестоко на среден път, че сега скалпът я боли, когато се опитва да я отпусне. Нежната кожа зад ушите ѝ е раздразнена от стеклата се там пот. Когато хвърля поглед към огледалото в антрето, забелязва, че лицето ѝ е посивяло от уличната мръсотия.

Докато ваната се пълни, Шугър се опитва да намери нещо за ядене. Не е яла нищо цял ден — само една ябълка сутринта, и кифлата, която успя да изгълта във файтона, на път към Сандаун Парк, и една хапка наденица на хиподрума. Горещата наденица, която си купи от някаква сергия, се оказа грешка — приличаше досущ на любимите ѝ наденици от времето, когато живееше на Чърч Лейн; тогава господин Бинг, продавачът на наденички, минаваше с количката си от врата на врата, те двете с Каролайн скачаха от леглата и бързаха да си купят най-дебелите, най-мазните, най-препечените в целия казан. Но на вкус тази наденица изобщо не се покриваше със спомена ѝ за наденичките на господин Бинг; имаше вкус на свинска карантия, пържена в гранясала мазнина. Кой би могъл да яде такъв боклук? Тя изплю хапката, а после ѝ се повдигаше в продължение на часове.

А сега е гладна. Умира от глад! А в този проклет апартамент никога не се намира нищо за ядене! Всички стаи миришат леко на лавандулов сапун, а жилището трябва да мирише на храна, на вино и на любов. (Шугър е толкова раздразнена, че нищо не може да я успокои — освен ако по чудо не види Уилям, заспал след едно хубаво чукане в леглото ѝ, докато тя поглъща големи хапки сочно печено пиле. Откъде би се появило това пиле... е, щом Уилям може да нареди да докарат и засадят половин дузина японски дюли в градината му, какво остава да осигури появата на едно печено пиле в апартамента в Мерилебоун?).

На писалището в кабинета — там, където романът ѝ вече изобщо не се появява, има парче хляб, голямо колкото юмрук. Толкова е останало от самуна, който си купи в петък, когато се връщаше от „Кристъл Палас“. Уличната продавачка присви очи и изгледа изненадано Шугър, защото обичайната ѝ клиентела се състоеше от бедняци. Не ѝ се бе случвало пред сергията ѝ да застане дама с дълга кожена наметка.

Ваната вече е пълна. Шугър дъвче изсъхналия хляб — между другото, формата му е доста странна; дали не са го гризали мишки? По-добре да не се занимава с такива мисли. Тя преглъща с усилие хапките. Това ли е животът в лукс и изобилие, към който се бе издигнала в представите си, когато напусна госпожа Кастауей? И какво точно грачеше Уилям, когато се въртеше около уличния фенер? „Далеч от такива като вас!“ — така бе казал... „Никой друг няма да я докосне вече!“ — защо тогава не дойде да я докосне той, по дяволите? Нима трофеят, който извоюва, вече му е омръзнал? Ами онази проклета бележка? „Избързах ли, не зная, ти ли закъсна?“ Какво е искал да каже?

Шугър ляга във ваната. Както обикновено, остава прекалено дълго в нея, упреква се, но се отпуска все по-дълбоко под сапунената пяна, опитва се да не се движи, за да не размества пластове в изстиналата вече вода. Когато излиза от ваната, вече е много късно, а докато изсуши косата си, минава полунощ. Тя седи върху безукорно опънатите завивки на огромното си легло, чиста и ароматна, облечена в снежнобяла нощница.

„Хайде, свиня такава“, мисли Шугър. „Ела да ме спасиш“.

[1] (фр.) — Задължителни — Бел.прев. ↑

СЕДЕМНАЙСЕТ

Красивият и благороден Хенри Ракъм, който навремето бе предопределен да стане „Онзи Ракъм, собственикът на парфюмериите“, а сега е само братът на тази видна личност, стои сам наскред осеяната с кучешки лайна улица, в намокреното си от дъжда палто, и чака проститутка.

Не, случаят не е толкова тежък, колкото изглежда на пръв поглед — той чака една определена проститутка.

Не, не, пак не разбирате! Той се надява да поговори отново с жената, която среща тук преди известно време, за да... за да доведе разговора им до по-подходящ завършек. Или, за да си послужим с думите на госпожа Фокс, да поправи стореното, защото тогава се е държал като магаре.

След като обмисли сериозно случилото се, той реши, че грешката, а респективно и грехът му, не е в това, че заговори жената. Не, грехът дойде по-късно. Всичко вървеше толкова добре до момента, когато вниманието му бе отвлечено под въздействието на плътско любопитство, и после, предизвикана от неговата болезнена похотливост, тя вдигна полите си... е, останалото е запечатано завинаги в паметта му, като триъгълна стигма в мозъчната му тъкан. Но той бе не по-малко виновен от нея, а освен това остава и въпросът какво да се прави оттук нататък! Душата ѝ е в опасност, и ако тя бъде изоставена в обществото на злонамерени мъже, ако почтените християни ѝ обърнат гръб, това би означавало оскверняване на Христовото учение.

Затова и Хенри стои сега наскред Чърч Лейн в Сейнт Джайлс. Вече е успял да раздаде съдържанието на кошницата с храна на уличните хлапета (наистина гладни хлапета — или поне той се стреми да се убеди в това), успял е и няколко пъти да нагази в мръсотията. Отхвърли предложението на един хилав мъж, който приличаше в лицето на пор, да му почисти обувките. Вместо това клекна наскред улицата и сам свърши тази работа; опитвайки се, докато чистеше, да въвлече подобния на пор мъж в разговор на религиозни теми. (Но не

успя; човекът изсумтя удивено и му обърна гръб). Няколко души вече му подвикнаха „Ей, преподобни!“, но се скриваха с кикот в тъмните входи или зад прозорците веднага, щом той се обърнеше. Засега обаче никой не се е опитал да го нападне или да го обере. Той може да се опре дори на нещо толкова дребно по своя път към призванието си.

И тъй, Хенри чака на ъгъла на Чърч Лейн и Артър Стрийт. Дъждът е спрял, слънцето напича, а той се взира с присвити очи в минувачите. За сравнително краткото време, откакто е тук, са го заговорили четири проститутки — или по-скоро четири жени, които той счита за проститутки. Предложиха му съответно: китки кресон, да го упътят, сенчесто местенце, където да си почине, и „най-облекчаващата прегръдка в цял Лондон“. На което той отговори респективно: „Не, благодаря“, „Не, благодаря“, „Не, благодаря“ и „Не, благодаря, Бог да ти е на помощ“. Хенри чака жената в кафеникавата рокля. Едва след като изкупи прегрешението си към нея, може да се заеме с останалите.

Най-сетне се появява и тя, но изглежда толкова различна, че ако сърцевидното ѝ лице не се бе запечатало така ясно в съзнанието ѝ, той би и оставил да го подмине. Дори сега той се привежда напред и се взира в нея, за да се убеди, че става дума за едно и също лице. Разбирате ли, работата е там, че тя е облечена по друг начин, и този феномен го смущава, защото в мислите му тя вече се е превърнала в символичен образ с точно определен външен вид, като картина, окачена в църква. Тъй или иначе, ако изключим протритата синя рокля и розовия шал, това е тя, идва към него, пристъпвайки внимателно по мръсната улица, както преди. Хенри прочиства гърлото си.

Жената (да, не би могъл да не разпознае това симпатично вирнато носле!) не го забелязва или се преструва, че него забелязва — поне до мига, когато е толкова близо до него, че почти го докосва. Но тогава тя накланя глава встрани, удостоява го с поглед, и се усмихва широко.

— Живо-здрaво, сър — казва тя. — Още въпроси ли има?

— Да — отговаря той твърдо. — Ако си съгласна да отговаряш.

— За два шилинга съм съгласна кажи-речи на всичко, сър — казва тя закачливо. — Е, поне на всичко, което бихте поискали вие.

Той стисва здраво челюсти. Какво намеква тя, че той не е толкова мъжествен в сравнение с мъжете, с които обикновено си има работа?

Или просто че не е толкова развратен? И защо сега говори с толкова подчертан акцент на лондончанка? Миналия път гласът ѝ звучеше като на хората от северните графства...

Тя подръпва ръкава му с приятелски укор, вече запозната със склонността му да се отплесва и решена да не допусне това да стане сега.

— Хайде този път да не го правим на улицата — предлага тя. — Знам едно тихо място, където можем да си поговорим.

— Така да бъде — отвръща Хенри незабавно. Сега е неин ред да се учуди. По лицето ѝ преминава странно изражение — наполовина покровителствено, наполовина уплашено — но това е само за миг.

— Решено, значи — казва тя.

Той тръгва редом с нея. Тя го води и постоянно се озърта, като че ли води куче, на което не може много да се разчита, че ще я следва. За глупак ли го взема? Всъщност би трябвало да му е все едно какво си мисли тя. Важното е, че Бог вижда истинската причина той да приеме поканата ѝ.

— Не е кой знае какво — отбелязва тя, посочвайки му една къща в джорджиански стил с рушаща се фасада. Първото впечатление на Хенри е, че фасадата има вида и цвета на свинска кожа; мазилката се лющи на мехури, тук-там се вижда и плесен. Но преди той да е успял да я огледа по-внимателно, тя вече го е повела през двора, пълен с оскубани кокоши пера, и го въвежда през вратата в едно мрачно антре. Той, Хенри Ракъм, може би бъдещ свещеник на тази енория, е прекрачил прага на дом, обитаван от проститутки.

На пода има ориенталски килими, но те са протрити, дъските скърцат тихо под стъпките му. Едната стена на коридора е хлътнала, а другата — издута. Раираните тапети са набръчкани като зле подбрани дрехи, по тях има окачени някакви картини в рамки, но стъклата са запотени и не се вижда нищо. От вътрешността на къщата се долавя миризма на нещо влажно и застояло, което напомня на... напомня на какви ли не неща, които Хенри Ракъм не е познал досега.

— Горے въздухът е по-свеж — казва жената до него, очевидно притеснена, че той ще се откаже и ще си тръгне. Ако само знаеше убеждението му, че сблъсъкът с тази мизерия е полезен за него! Неведнъж Хенри е молил госпожа Фокс да му опише как изглежда отвътре един такъв дом със съмнителна репутация, но въпреки нейната

откровеност, по този въпрос той съхрани розовия оттенък на представите си за някакви вакханалии. Нито здравият разум, нито съвестното изучаване на статистически изследвания, нито думите на госпожа Фокс — нищо не успя да пропъди от мислите му фантазиите, в които виждаше публичния дом като пищно обзаведено хранилище на плътски наслади. Сега, отрезвен от мириса на истината, той влиза в приемната; жалко помещение, обзаведено с тъмни, разнебитени мебели. Тук-там се виждат украшения от пожълтял порцелан и военни отличия. Стаята е осветена с газени лампи, въпреки че слънчевите лъчи се опитват да проникнат през дебелите завеси с цвят на бекон.

Точно пред стълбите, които водят нагоре, седи някакъв съсипан старец на инвалидна количка, почти незабележим под купчините шалове и плетени завивки.

— Седем пенса за ползване на стаята — казва той под нос, без да се обръща конкретно към някого. Хенри трепва, проститутката примигва и отправя смутен поглед към него, сякаш не е предполагала, че той може да е толкова неопитен, та да мисли, че тя притежава собствена стая.

— Само седем пенса, сър — шепне тя. — За човек като вас...

Още докато Хенри бърка за монети в джоба си, той бива озарен от прозрение: тази жена осигурява услуги за бедните. Не е предвидено да бъде ползвана от хора като него; най-вероятно нито един джентълмен от неговата класа не е прекрачвал прага на тази рушаща се, вмирисана дупка. Дори само дрехите на гърба му струват повече от обзавеждането на цялата стая — мебели, украшения, медали и всичко останало, взето заедно.

— Нямам седем пенса, ето ви един шилинг — мърмори той смутено, докато подава монетата. Разкривените пръсти на стареца се сключват около монетата, един вълнен пласт шалове се смъква от лицето му, разкривайки подут червен нос, бузи, осяани с червени жилчици, и противна беззъба уста.

— Ресто не очаквай — хрипти старецът и се оригва. Наоколо замирисва на алкохол и вкиснала храна, той завърта инвалидната количка и се оттегля встрани, позволявайки на Хенри и проститутката да минат край него.

— Така — започва Хенри, след като си поема дълбоко дъх, докато двамата тръгват нагоре по стълбите. — Как се казваш?

— Каролайн, сър — отвръща тя. — Внимавайте къде стъпвате, сър. По тези дъски стърчат пирони, та е опасно.

Двата шилинга осигуряват на Хенри двајсет минути. Каролайн седи на крайчеца на леглото си. Обещала е тържествено на Хенри да не си прави лоши шеги. Хенри стои прав, опрял се на отворения прозорец. Почти не поглежда към Каролайн, докато задава въпросите си; като че ли се обръща към почернелите от сажди покриви или към задръстената от боклуци Чърч Лейн. От време на време се обръща към нея по за половин секунда, и тя му се усмихва. Той отвръща на усмивката ѝ от учтивост. Тя си мисли, че усмивката му е неочаквано мила. Той си мисли, че леглото ѝ прилича на ясли, застлани с парцали.

През тези двајсет минути Хенри научава доста неща за различните видове проститутки, както и за населяваните от тях райони. Каролайн е „уличница“ — живее под наем в стая, за чието ползване тя (или за предпочитане клиентът) плаща при всяко влизане. Тя го уверява, че жалкият и мрачен вид на тази къща се дължи единствено на „стиснатостта“ на съдържателката, госпожа Лийк, и че имало други подобни къщи, чиито собственици ги поддържали „съвсем прилично“. Дори самата тя знаела за една такава къща, чиято собственица била майка на едно от момичетата, които предлагали услугите си там. Къщата била „като същински дворец, сър“ — въпреки че Каролайн никога не е стъпвала там, а така погледнато, не е стъпвала и в дворец; но тя е убедена, че това е така, защото същата жена навремето държала заведения на Чърч Лейн, само през три входа оттук — там сега живеели лоши хора, но когато госпожа Кастауей държала къщата, тя била толкова чиста, че можело да се храниш направо от пода. А дъщеря ѝ вече била станала държанка на някакъв богаташ, но дори когато живеела тук, била като принцеса — не че Каролайн някога е виждала истинска принцеса, но пък е виждала картинки, и това момиче, Шугър изглеждало като принцесите от картинките. Така че, сам виждате какво може да се направи, когато хората проявяват интерес към работата си. Да вземем например спалнята на Каролайн — тя сама знае, че няма причини да се гордее с нея. „Ама ако вие бяхте на мойто място, сър, да работите тук, а долу да се разпорежда онзи, и цялата къща да мирише толкова лошо, ще ви се иска ли да лъскате

таблите на леглото и да сложите някъде ваза с букетче цветя? Не ми се вярва“.

Хенри продължава да разпитва за публичните домове, и научава от нея, че те са „най-различни“. Някои са „като затвор, сър, същински затвор“, където разни грубияни и дърти вещици тормозят момичетата, „държат ги полуголи и полугладни“. Други пък са собственост на „важни хора“ и момичетата „се надигат от леглата само ако ги търсят крале и епископи“ — на Хенри му се налага да обмисли по-сериозно последното изявление. Едно нещо му става ясно; точните разделения, съществуващи в книгите, нямат кой знае каква стойност в действителния свят. При публичните домове явно също съществува йерархия, но те не се делят на категории, по-скоро всеки е различен, различна е и всяка отделна проститутка, и подвижността, с която преминават от една в друга категория, е удивителна.

Той научава доста неща и за Каролайн през откупените за два шилинга двайсет минути. За негов ужас тя говори за своята изгубена добродетел единствено с презрение. Добродетелта не може да ти плати наема, казва тя с насмешка; ако хората, които държат толкова на добродетелта на една жена, са готови да я подслонят, хранят и обличат, вместо просто да наблюдават мъчителните ѝ усилия за оцеляване, тя сигурно би съхранила добродетелта си доста по-дълго време.

Ами Раят? Какво е мнението на Каролайн за царството небесно? Е, тя знае отлично, че няма да се озове там, но пък не вярва да отиде и в Ада, който е „само за истински лоши хора“. За Господ и за Иисус Христос няма мнение, но за сатаната смята, че „върши работа“, когато трябва да бъдат наказани „лошите“, и искрено се надява, че лошите хора, с които се е сблъсквала самата тя, и най-вече собственикът на една шивашка работилница, ще бъдат подложени на страшни мъчения след смъртта си. Но от друга страна, Каролайн подозира, че пак ще успеят да се измъкнат по някакъв начин.

— Мислила ли си някога да се върнеш у дома? — пита Хенри, защото, уморена от много говорене, тя отново забравя да прикрива северняшкия си акцент.

— И къде според вас е това „у дома“? — сопва се тя.

— Някъде в Йоркшир според мен — отвръща Хенри меко.

— Били ли сте в Йоркшир?

— Гостувал съм на приятели.

Леглото скръзва, когато тя става от него. Той преценява по нетърпеливата ѝ въздишка, че по нейна преценка двайсетте му минути са изтекли.

— Там си имат достатъчно уличници според мен — казва тя с горчивина.

На раздяла и двамата изпитват известна неловкост; и двамата съзнават, че Хенри е прекрачил някаква граница, че ѝ е причинил болка. Когато си тръгва, той с ужас забелязва мъката, която е легнала като сянка на лицето ѝ — действително, той дойде тук с надеждата да ѝ вдъхне страх Божи, но мисълта, че е станал причина тя да страда от носталгия, му се струва непоносима. Тя е жизнерадостна по природа — това му е ясно; колко ужасно постъпи той, като пропъди усмивката от лицето ѝ! Тя от своя страна се чуди как да се раздели с него. Горкият дръвник! Ако го целуне, това би нарушило уговорката им. Но да затвори вратата на стаята пред сериозното му, смръщено лице би било страшно грубо.

— Да вървим, сър, ще ви изпратя до долу — казва тя с по-мек тон.

След минута Хенри Ракъм се озовава отново на уличката, вперил поглед в къщата, която току-що е напуснал, към прозореца на горния етаж, през чието мръсно стъкло е гледал със собствените си очи. Тежко бреме е паднало от плещите му, толкова тежко, че мисълта за спасението от него предизвиква у Хенри леко главозамайване. Иисус стои редом с него тук, в мръсната уличка, Господ Бог го гледа от небесата.

Какво облекчение го обзема! Ако не беше мръсотията, би коленичил още тук, за да каже своята благодарствена молитва. Защото тя — тази жена, тази Каролайн — докосна ръката му на раздяла, и го погледна в лицето, а той изобщо не бе обзет от похотливи желания — нито към нея, нито към която и да било от посестримите ѝ. Обичта, която изпита към нея, когато отвърна на усмивката ѝ, бе същата обич, с която се обръща към всеки човек, озовал се в опасност, бил той мъж, жена или дете; тя беше просто една нещастница, несъзнаваща, че пред нозете ѝ се е разтворила пропаст.

Сега вече няма никакви пречки за това, което трябва да се случи между него и всички посестрими на Каролайн в целия този огромен

град. Нека другите мъже се стремят към телата им — той и госпожа Фокс ще се стремят да спечелят душите им!

— Прости ми, отче, защото съгреших.

С тези думи, произнесени с детинска припряност, Агнес Ракъм се връща отново в онова тяло, което седеше тук преди тринайсет години. Тя свива несъзнателно рамене, сякаш да отрече няколкото сантиметра, с които е израснала, за да може пред очите ѝ да стои същата част от решетката на изповедалнята, в която се е взирала като дете. Решетката е същата, до последната, ясно запечатана в паметта ѝ подробност — дървените летвички не са нито по-захабени, нито по-лъснати; завеската от избродирана със златни нишки тъкан е все толкова изнищена — нито повече, нито по-малко.

— Колко време е минало от последната ти изповед?

Сърцето на Агнес се блъска в гръдния ѝ кош (пред който в представите ѝ вече не се издига женска гръд), когато тези думи проникват през решетката; блъска се не защото тя се бои от въпросите или от отговорите, които трябва да даде, а защото тя се надява искрено гласът от другата страна да е същият, който я укоряваше и ѝ прощаваше навремето. Същият ли е? Дали е същият? Трудно ѝ е да прецени само по осем произнесени думи.

— Тринайсет години, отче — произнася тя шепнешком. Сензационно признание!

— Защо не си се изповядвала толкова дълго, дъще?

Ухото ѝ почти докосва преградата, но въпреки това тя не може да бъде сигурна дали разпознава гласа.

— Бях много млада, отче — пояснява тя и сега устните ѝ почти докосват решетката, — и баща ми... искам да кажа, моят баща... не вие, отче... и не моят Небесен отец... и не моят...

— Да, да — гласът я подтиква малко раздразнено да продължи, и едва сега Агнес може да бъде сигурна — това е *той*! Самият отец Сканлън!

— Вторият ми баща настоя да се прехвърлим към англиканското вероизповедание — обобщава тя развълнувано.

— Да не би вторият ти баща да е починал? — пита отец Сканлън.

— Не, отче, той е в чужбина. Но аз съм вече голяма жена, достатъчно възрастна, за да направя сама избора си.

— Много добре, дете мое. Помниш ли с какви думи започва изповедта?

— О, да, отче — възкликва Агнес, малко разочарована задето свещеникът очевидно не споделя убеждението ѝ, че изминалите години са само един кратък миг. Тя едва се удържа да не започне *Confiteor* на латински (за да му докаже обратното), но все пак решава да се придържа към английския вариант.

— Изповядвам се пред Всемогъщия Бог, пред Благословената Дева Мария, пред благословения Архангел Михаил, пред благословения Йоан Кръстител, пред светите апостоли Петър и Павел, пред всички светии и пред теб, отче, защото съм съгрешавала често с мисъл, слово и дело, и моя е вината, моя, моя е тежката вина. Затова моля Пресветата Дева Мария, и свети Архангел Михаил, и свети Йоан Кръстител, и светите апостоли — на това място отец Сканлън се закашля и подсмърква — Петър и Павел, и всички светии, и теб, отче, да молите Всемогъщия Бог за мен грешната.

Едва чуто мърморене от другата страна на преградата я подканя да започне с изповедта. Агнес се е подготвила за този момент. Тя вади от новата си чантичка един лист, на който предната вечер е записала всичките си грехове по реда на съгрешаването, както ги е отбелязвала в дневниците си през последните тринайсет години. Тя се кашля деликатно и започва:

— Това са моите грехове. На 12 юни 1862 година подарих един пръстен, който ми бе подарен от приятелка. На 21 юни същата година казах на същата приятелка, в отговор на нейния въпрос, че още пазя пръстена. На трети октомври 1869 година, когато по розовите ни храсти имаше някаква болест, откраднах една съвършено красива роза от градината на съседите, но по-късно през същия ден я изхвърлих от страх, че някой ще ме попита откъде съм я взела. На 25-ти януари 1873 година умишлено настъпих едно насекомо, което не ми бе сторило зло. На 14-ти юни 1875 — миналата седмица — се държах грубо с един полицаи, защото ме болеше глава, и му казах, че не си върши работата и трябва да бъде уволнен.

— Да? — окуражава я свещеникът, също както правеше, когато тя беше малка.

— Това е всичко, отче — уверява го Агнес.

— Всичките ти грехове за изминалите тринайсет години?

— Ами да, отче.

Свещеникът въздъхва и се чува как се върти на стола си.

— Хайде, дете мое, сигурно има още нещо.

— Ако има, отче, то аз не съм го осъзнала.

Свещеникът въздъхва отново, този път по-силно.

— Нарушения на морала? — подсказва той. — Грехът на гордостта?

— Може да съм пропуснала нещо — приема Агнес. — Случвало се е да ми се спи толкова много, или да съчувствам толкова зле, че да не попълня дневника си.

— Много добре... — мърмори под нос свещеникът. — Покаяние, покаяние... не е много това, което можеш да сториш, след като е изминало толкова дълго време. Ако все още си близка с тази приятелка, която ти е подарила пръстена, кажи ѝ истината и ѝ поискай прошка. Що се отнася до цветето... — той изпъшква, — хайде да забравим за цветето. Колкото до насекомите, имаш право да стъпваш върху колкото си искаш от тях — в Библията е писано, че всички зверове земни трябва да се боят и да треперят от човека. Ако можеш да откриеш полица, когото си наскърбила, извини му се. А сега: за покаянието. За лъжата и грубите думи трябва да кажеш три пъти „Аве Мария“. Освен това трябва да се опиташ да се вгледаш по-надълбоко в душата си. Малцина са тези от нас, които са в състояние да преживеят тринайсет години, без да сторят почти никакъв грях.

— Благодаря ти, отче — шепне Агнес, стисва здраво листа в свитата си длан и се привежда напред, за да получи опрощение.

— *Dominus noster Iesus Christus te absolvat* — мърмори старческият глас, — *et ego auctoritate ipsius te absolvo...* — Сълзи потичат изпод притворените клепачи на Агнес и се търкалят една подир друга по бузите ѝ.

— ... *ego te absolvo a peccatis tuis, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen*^[1]

Агнес Ракъм излиза със своята плъзгаща се походка от изповедалнята. Чувства се по-лека от въздуха. Тя избързва и сяда на една от скамейките в дъното. За днешното си тайно посещение в църквата тя е сложила шапка с воалетка и обикновена тъмносива рокля — този тоалет със сигурност се различава много от онези, които носи на светските събирания, но пък тук, в църквата „Света Тереза“ в

Крикълууд, тя съвсем не желае да прави впечатление някому. Задните редове на скамейките, далеч от местата, където обикновено седят редовните посетители, далеч от олтара и свещниците около него, са потънали в мрак. Всъщност тук е толкова тъмно, че когато се промушва между редиците, Агнес едва не се препъва в една молитвена възглавничка, която не е била поставена обратно на мястото си. Високо над главата ѝ се издига наскоро боядисаният в синьо таван, но златните звезди, с които е изпъстрен, не хвърлят никаква светлина.

Сега Агнес е довольна — седи в мрака, лицето ѝ е скрито в сянката на надвисналия над нея корниз. Службата ще започне всеки момент; отец Сканлън излезе от изповедалнята и се упъти към амвона. Той сваля лилавото расо от раменете си, подава го на един от клисарите, и навлича друго. Изобщо не се е променил! Най-важната му отличителна черта — брадавицата на челото — си е все толкова голяма.

Тя следи с увлечение подготовката за литургията. Иска ѝ се да можеше да вземе участие, но съзнава, че не бива. Това, че тя не познава никого от присъстващите, не означава, че никой от тях не би я разпознал (в края на краищата, тя е съпруга на Уилям Ракъм, на онзи Уилям Ракъм) — не може да си позволи да става обект на клюки. Още не е настанало време светът да узнае за Завръщането ѝ към Правата Вяра.

— *Introibo ad altare Dei*^[2] — подема отец Сканлън, и ритуалът започва. Агнес наблюдава от скривалището си в сенките, и повтаря шепнешком латинските думи на молитвите. Духом се пренася в озарения от свещи център на вниманието; когато свещеникът се привежда да целуне олтара, тя също свежда глава; повтаря всеки кръстен знак върху своите гърди; в устата ѝ се насъбира слюнка от въображаемото причастие; влажните ѝ устни се разтварят, за да приемат тялото Божие.

— *Dominus vobiscum* — шепне тя унесено заедно с отец Сканлън.
— *Et cum spiritu tuo.*^[3]

После, когато църквата се опразва, Агнес се осмелява да излезе на светло, за да остане за малко насаме с религиозната украса на своето детство. Минава край скамейките, където сядаше обикновено с майка си. Въпреки че днес тук седяха други хора, тя все още може да ги разпознае по драскотините и шарките на дървото. Постоянните

декорации са си по местата, нова е само една мозайка в абсидата, на която е изобразено възшествието на Дева Мария на небесния престол, но цветовете ѝ са много ярки, а и носът на Светата Дева не е добре изпълнен. Затова пък Възнесението точно зад олтара е непроменено, което ѝ въздейства успокояващо — Светата Дева все така отлита от пухкавите ръчички на грозноватите херувими, които се вият на ята в краката ѝ.

Агнес се пита още колко време ще ѝ е необходимо, за да обърне публично гръб на англиканската църква и да си осигури запазено място тук, близо до олтара. Надява се да не е много дълго. Проблемът е, че тя не знае към кого да се обърне, колко ще струва запазеното място, и дали се плаща седмично — или може би годишно? Уилям го бива за такива неща, но тя не смее да му се довери.

Но първо има да се свършат по-важни неща; трябва да стори нещо, та да скъси времето, през което майка ѝ ще се терзае в чистилището. Дали някой се е молил за Вайълет Ънуин от мига на смъртта ѝ досега? Надали. Ако се съди по погребението ѝ, на което присъстваха само приятелите на лорд Ънуин, на покойната не ѝ бяха останали приятели католици.

Агнес винаги е била убедена, че майка ѝ ще прекара дълго време в чистилището, най-вече за наказание, задето се е омъжила за лорд Ънуин; и после, защото му позволи да отнеме вярата на дъщеря ѝ и на нея самата. Наистина се налага сериозна намеса.

Агнес отваря чантичката си на светлината на олтарните свещи и изважда изпод пудриерите, шишенцата с ароматни соли и копчетата, една много измачкана и протрита молитвена картичка. От едната страна има отпечатана гравюра с изображение на Иисус Христос, а от другата — молитва за индулгенция, която гарантира намаляване на дни, седмици и дори месеци от посмъртната присъда. Агнес прочита инструкциите. Надява се предвид обстоятелствата Господ да си затвори очите пред неизпълненото изискване да е получила Свето причастие; всички други изисквания са изпълнени; изповядала се е; застанала е пред разпятието, и знае наизуст „Отче Наш“, „Аве Мария“, както и „Слава на Всевишния“. Започва да чете бавно и отчетливо молитвите, а после прочита и молитвата от обратната страна на картичката.

— ... Пробиха ми ръцете и нозе — завършва тя. — Можеше да се изброят всичките ми кости^[4].

Притваря очи в очакване на лекото изтръпване на дланите и стъпалата, което винаги съпровождаше в детството ѝ прочита на тази молитва — тогава се молеше за някои позабравени лели, както и за любими исторически личности.

За да усили ефекта от молитвата си, тя отива до онзи ъгъл в кораба, където се палят свещи, и запалва една. Месинговият поднос със стотици отвори за свещи е съвсем същият — Агнес има чувството, че дори непочистените капки разтопен восък не са почистени от последния път, когато е стояла тук.

Тя застава под амвона — като дете никога не смееше да стои тук, защото отпред на него има масивна резбована фигура на орел, на чиито разперени криле свещеникът поставя разтворената Библия. Главата на орела е насочена надолу, точно към човека, който би застанал под амвона. Безстрашно, или почти безстрашно, Агнес вдига глава и среща помътнелите дървени очи на птицата.

Точно тогава църковната камбана започва да бие и Агнес трябва да се взира още по-внимателно в очите на орела, защото точно в такива случаи вълшебните същества оживяват. Камбаната продължава да бие, но дървената птица не помръдва. Ударите заглъхват и Агнес отвърща поглед.

Иска ѝ се да можеше да погледне разпнатия Христос зад амвона, за да се убеди в правотата на спомена си — средният пръст на лявата Му ръка беше счупен и залепен отново. Но знае, че вече е късно и трябва да се прибира. Уилям ще се пита къде ли се е дянала.

Докато върви по страничната пътека, тя си припомня поредицата картини, изобразяващи пътя на Христа към Голгота. Само че сега минава край тях в обратен ред — от „Свалянето от кръста“ до „Присъдата на Пилат“. Тези мрачни изображения също са останали непроменени през изминалите тринайсет години, съхранили са запечатаната под лака заплаха. Като дете Агнес се боеше да гледа тези сцени, изобразяващи страдания, на фона на мрачни небеса с буреносни облаци; затваряше очи, за да не вижда кървавите следи от бичуването по мъртвешки сивата кожа; тънките струйки тъмна кръв, стекла се от челото, избодено от трънения венец, и най-вече приковаването на дясната ръка на Христа. В онези дни бе достатъчно само погледът ѝ да

падне случайно върху палача, замахнал с чука, и собствената ѝ ръка се свиваше в юмрук, а тя я скриваше в гънките на полата си, сякаш да се запази.

Днес Агнес приема картините по съвсем различен начин, защото оттогава е преживяла немалко мъчения и знае, че има и по-лоши неща от мъчителната смърт. Нещо повече, вече разбира това, което не можеше да схване, когато беше дете — а именно защо Иисус, щом не е бил обикновен човек, се е оставил да бъде убит? Сега му завижда за мъченичеството, защото Той, също като Психо и мюсюлманските мистици, за които пише в брошурите на спиритистите, е можел да бъде убит, и след това да се върне към живот в непокътнатото си тяло. (В случая с Христос не съвсем непокътнато, защото са Му останали раните по дланите и нозете, но това за един мъж това не е толкова сериозен проблем — не колкото за една жена).

Тя спира пред вратата, която води към преддверието, и преди да излезе, оглежда лицето на Иисус на картината, на която се вижда как Пилат произнася присъдата си. Да, сега го вижда ясно — невъзмутимото спокойствие, което говори за вътрешно убеждение: „Невъзможно е да бъда унищожен“. Напомня ѝ на изражението на онзи африкански племенен вожд, застанал на кладата (гравюрата била дело на очевидец — или поне така твърдеше авторът на „Чудесата и как се осъществяват те“ — брошура, която в момента е скрита под леглото ѝ). Толкова хора в историята на човечеството са се върнали след смъртта, а тя, въпреки старанията си да изучи как става това, все още е изключена от този елит! Защо? Тя не моли за слава — нали не е син Божи — не е необходимо някой да разбере как го е направила, никому няма да казва!

Но не е редно да помрачава този прекрасен ден с мрачни мисли. Не и днес, когато е получила опрощение на греховете си, и е повтаряла латинските молитви заедно със свещеника, когото помни от детските си години. Тя излиза забързано от църквата, без да поглежда нито вляво, нито вдясно; устоява на изкушението да спре, за да разгледа изложените за продан религиозни принадлежности, да сравнява различните миниатюри, за да реши къде Агнецът Божи е най-добре, кой е най-красивият образ на Светата Дева, на Иисус Христос, и така нататък. Време е да се върне в Нотинг Хил и да си почине малко.

Навън е паднал мрак. За миг тя се пита озадачено как ще се прибере. И веднага си спомня прекрасния подарък, който ѝ направи наскоро Уилям — неин собствен екипаж. Тя още не може да повярва, че е неин; но наистина — ето го там, пред каменоделската работилница срещу църквата. Тъмнокафявите коне с капаци на очите обръщат спокойно глави към нея, когато тя наближава, а на капрата, обвит в дима на лулата си, седи...

— Чийзмън? — подвиква тя, но тихо, почти на себе си, защото още не може да привикне към новата си собственост.

— Чийзмън? — този път Агнес вика по-високо, за да може той да я чуе.

Към къщи, моля.

— Много добре, госпожо Ракъм — отговаря кочияшът, и само след миг тя се озовава в купето, облягайки се плахо на тапицерията, а конете потеглят. Какъв красив екипаж! Много по-хубав от онзи на лейди Бриджлоу, и струвал цели 180 лири според Уилям. Значителен разход, разбира се, но си струва — и съвсем навременен, защото не остава много време до края на сезона.

Вече е простила на Уилям, че не се допита до нея за избора — екипажът наистина е безукорен, а и тя самата трудно би намерила по-подходящ кочияш от Чийзмън (като начало, той е и по-висок, и по-красив от кочияша на госпожа Бриджлоу). Явно Уилям много е държал да го запази в тайна, за да я изненада. И каква изненада беше, наистина, когато преди седмица Агнес спомена, че трябва да отиде за нещо в града и го попита кога ще мине следващият омнибус. Тогава Уилям каза:

— Защо не ползваш екипажа, скъпа?

— Чий екипаж? — попита тя.

— Ами нашия, разбира се, скъпа — каза той, взе я за ръка и я поведе, за да ѝ покаже подаръка за рождения ѝ ден.

Сега чудотворно появилият се Чийзмън я вози към дома — този жив подарък за рождения ѝ ден, мълчалив и дискретен човек, комуто може да разчита, Агнес вече знае това. Миналата неделя той я откара на църква — англиканската църква в Нотинг Хил, и идущата неделя ще стори същото, но тази вечер я докара на литургия, и тя знае, че скоро ще му се наложи да направи отново същото. В края на краищата, тя може да му нареди да я откара до някоя джамия или синагога, и той

само ще потупа мълчаливо с камшика конете по хълбоците, и ще потеглят!

Утре Чийзмън ще я откара до Кралската опера, където госпожа Аделина Пати ще пее в „Динора“. Всички ще я видят (Агнес, не госпожа Пати) как слиза от новия си екипаж. „Коя е тя?“ ще се питат хората, когато нежната фигурка се появи, подобно на Пепеляшка, от лакирания екипаж, а дантелите по полите ѝ ще трептят като морска пяна... Обзета от еуфорията на приятното очакване, все още потръпваща от щастieto, което я обзе, когато отец Сканлън ѝ даде опрощение, полюлявана в уютната прегръдка на собствения си екипаж, Агнес дреме, отпуснала глава на кадифената възглавница, украсена с пискюли, която Уилям е поръчал именно за тази цел, докато конете я отвеждат към дома.

Това, че семейство Ракъм разполагат вече със собствен екипаж, не е тайна за Шугър. Тя помогна на Уилям да го избере, двамата прехвърляха папката с рисунки на различни модели, и го подсещаше за нуждите и желанията на жена му.

Да, слава Богу, очакваният обрат настана и Ракъм отново я посещава редовно. Казва, че вече не издържа да го влачат от едно префърцунено зрелище на друго, докато го чака толкова много работа. Появил се е там, където е трябвало, изтърпял е лекция за птеродактили в Кралския институт, изтърпял е „Хамлет“ на италиански, и сега вече, Бог му е свидетел, смята, че е понесъл достатъчно изпитания в името на Доброто общество.

Всевишният знае също, че Уилям присъстваше на половината от тези събития само защото се опасяваше, че с Агнес може да се случи някоя от обичайните „неприятности“, и в такъв случай той трябваше да е до нея, за да се намеси. Но тя като че ли е успяла да се справи с това, което я бе обсебило (каквото и да е било то), вече не припада и не получава пристъпи на публично място, всъщност дори се справя великолепно, така че Уилям няма никакво намерение да я съпровожда на всички концерти, пиеси, градински увеселения, благотворителни банкети, конни състезания, изложби на цветя и на какво ли не друго чак до септември. Във вторник във фермата в Мичъм са загинали шестима работници — някакво отравяне, което няма никаква връзка с

парфюмерийните фабрики „Ракъм“, но полицията е провеждала разпити, а къде беше Уилям по това време? Хъркаше на мястото си в „Лайсиъм“ — ето къде, докато никакъв дебел последовател на Теспид с картонена корона се преструваше, че умира от отрова. Какъв тежък урок бе това за границата между фантазията и действителността, която никога не бива да се изпуска от очи (не че Уилям има нужда от такива поуки). Затова е решил отсега нататък да съпровожда Агнес единствено в случаите, когато това е абсолютно наложително.

О, разбира се, освен това Шугър му е липсвала ужасно. Думите са бедни, за да опишат доколко му е липсвала.

Шугър грее от щастие, възвърнала си е увереността благодарение на страстните му прегръдки, благодарение на новия прилив на интимност между двамата. Боеше се, че е изгубила контрол над положението, но се оказа, че не е така, той е склонен да споделя с нея повече от всякога. Страховете ѝ са били напразни; тя е успяла да се вплете здраво в тъканта на неговия живот.

— Ах, какво ли бих правил без теб! — казва той с въздишка, когато се отпуска в прегръдките ѝ, затоплен и задоволен. Шугър придърпва завивките нагоре, за да го завие по-добре, и вдъхва мириса на любов, който се надига от чаршафите — защото няма частица от тялото ѝ, която Уилям да не е пожелал.

Работата с Хопсъм се уреди по възможно най-добър начин — самият Хопсъм е доволен, а репутацията на Ракъм — ненакърнена; и това се дължи до голяма степен на разумните съвети, давани от Шугър. Новият каталог на „Ракъм“ има блестящ успех, след като грубоватите фрази на стария Ракъм бяха напълно изчистени от текста, а стилните предложения на Шугър дотолкова промениха духа му, че броят на поръчките от аристократичните среди нарасна осезаемо. Само преди седмици се случваше Уилям да каже: „Но това не може да представлява интерес за теб“ или „Извинявай, но каква тема за разговор може да бъде това!“, сега обаче той споделя свободно всички свои планове и тревоги, и е очевидно, че цени високо нейното мнение.

— Не завиждай на „Пеърс“, скъпи — мърка тя успокояващо в ухото му една нощ, когато след страстните изблици той бе обзет от пристъп на меланхолия и си призна колко незначителен се чувства в сравнение с въпросния индустриален гигант. — Те имат повече земи и суровини от теб, и това е. Защо не помислиш в какво отношение

можеш да бъдеш конкуренция на „Пеърс“ — например... ами вземи например красивите рисунки на техните рекламни плакати и етикети. Знаеш ли, те са изключително популярни; хващам се на бас, че склонността на хората да си купуват продукти на „Пеърс“ се дължи до голяма степен на привлекателността на тези рисунки.

— „Ракъм“ също използва рисунки, за да рекламира продукцията си — напомня ѝ той и бърше мокрите от пот косми по гърдите си с чаршафа. — Рисува ги някакъв човек в Глазгоу, а ние поръчваме гравюрите по тях. Струва цяло състояние.

— Да, но модата се мени много бързо, Уилям. Вземи например рекламата ви в „Илюстрейтид Лъндън Нюз“ — не искам да кажа нищо лошо за вашия човек в Глазгоу, но фризура на момичето е демодирана. Бретонът ѝ е прилепнал на къдрички към челото, вместо да пада меко и свободно. Жените обръщат внимание на такива неща...

Тя обхваща с шепа гениталиите му, чувства как тестисите се раздвижват в меката си торбичка, докато мъжествеността му се събужда отново. Явно е, че той приема правотата ѝ.

— Ще ти помогна за рекламните рисунки, Уилям — гука Шугър. — Жената, която ползва козметичните продукти „Ракъм“, ще отговаря на последните модни изисквания.

През следващите дни Уилям спазва обещанието си и все по-често обръща гръб на светската суматоха, оставяйки жена си да се занимава с нея, и прекарва освободеното по този начин време с Шугър — или се занимава с делата на парфюмерийните фабрики „Ракъм“, но най-добре се чувства, ако успее да съчетае двете занимания. Три пъти в продължение на една седмица той споделя леглото ѝ — едната нощ дори остава да спи при нея! Освен това сутрин изобщо не бърза да си върви; Шугър е складираа запаси от сапун за бръснене, купила е бръснари, сирене, изобщо всичко, от което Уилям може да има нужда на ставане от леглото.

Но един петък се налага той да замине за Бирмингам — там се продава една фалирала пакетажна фабрика, при това на подозрително ниска цена — трябва да проучи положението на място. Затова същата вечер, която Уилям трябва да прекара в някакъв бирмингамски хотел,

Шугър съпровожда Агнес на представление в Кралската опера, за да чуе „Динора“ от Майербер.

Двете жени се срещат във фоайето — Шугър се озовава толкова близо до Агнес, колкото ѝ позволява смелостта. В тълпата, очакваща спектакъла, Шугър застава така, че да ги дели само един човек, крие се ту зад един, ту зад друг, наднича над черните рамене на фракове или над бухнали ръкави на вечерни рокли.

Госпожа Ракъм е облечена в кремаво и маслинозелено, и ако трябва да говорим истината, изглежда много отпаднала. Реши ли, че някой я наблюдава, веднага му се усмихва, но погледът ѝ е отсъстващ, пръстите ѝ стискат прекалено силно дръжката на ветрилото, а когато върви, залита едва забележимо.

— Колко се радвам да ви видя! — чурулика тя, когато срещне госпожа Тази и госпожа Онази, но е явно, че го прави без сърце, извинява се, след като е разменила само няколко фрази със събеседника си, и потъва отново в тълпата. В седем часа вече е седнала на мястото си в залата, отказвайки се от възможността да демонстрира елегантния си тоалет пред възторженото множество. Вместо това седи, разтрива с пръсти слепоочията си, и чака.

Два часа по-късно, след края на спектакъла, Агнес аплодира бездушно, докато залата около нея избухва в овации. Сред виковете „Бис!“ тя се измъква от редицата седалки и тръгва забързано към изхода. Шугър незабавно става да я последва, макар мънищо да се притеснява да не би хората около нея да си помислят, че представлението не ѝ е харесало. А при това тя е във възторг! Беше величествено, ненадминато! Може ли да ръкопляска и да крещи „Бис!“, докато се препъва край коленете на хората, и ги настъпва в бързината, за да не изпусне от поглед госпожа Ракъм? Не, това би изглеждало абсурдно; ще трябва да се примири, че ще направи лошо впечатление.

Във фоайето вече са наизлезли и разговарят удивително много зрители. Това са все представители на преситения елит — барони и баронеси, полузаспали от скука, критици с монокли, които си палят взаимни пурите, лекомислени младежи, нетърпеливи да отлетят към друго забавление, престарели вдовици, чиито крайници са изтръпнали от дългото седене. Навсякъде се носи шум от разговори — обсъждат се времето, файтоните, общи приятели; няколко мъжки гласове

коментират пренебрежително спектакъла и го сравняват с други представления на „Динора“, изнесени в други страни през други години; женски гласове осъждат вкуса на Аделина Пати по отношение на тоалетите; други, с трудно определим пол, я възхваляват. През цялата тази тълпа Агнес Ракъм се опитва да си пробие път.

— Ах! Агнес! — провиква се една тлъста дама във впечатляващо грозна виненочервена копринена рокля. — Трябва да чуя и вашето мнение!

Агнес застива на място и се обръща, заставайки лице в лице с жената, която ѝ пречи да излезе.

— Нямам никакво мнение — отвърща тя с необичайно нисък, немелодичен глас. — Искях само да изляза на чист въздух...

— Божичко, наистина изглеждате зле, скъпа! — възкликва госпожа Еди-коя си. — Сигурна ли сте, че се храните достатъчно, скъпа?

Застанала зад Агнес, Шугър забелязва тръпката, която се плъзва по дългата редица копчета на гърба ѝ. Настава кратка пауза, а междувременно разговорите наоколо затихват — по-скоро случайно, отколкото поради всеобщ интерес към мнението на госпожа Ракъм.

— Вие сте грозна и дебела, и аз никога не съм ви харесвала — думите отекват отчетливо, произнесени със сух, монотонен, неприсъщ на Агнес глас, който сякаш излиза от дълбочините на тялото ѝ, а не от нежното ѝ гърло. Шугър чувства как от този глас косите ѝ настръхват; госпожа Еди-коя си стои като вкаменена; гласът наподобява на яростно кучешко ръмжене.

— Съпругът ви ме отвращава — продължава Агнес, — с лигавите си червени устни и старческите си зъби. Загрижеността ви за мен е фалшива и прикрива злобата ви. Имате косми по брадичката. Освен това на дебелите жени не трябва да им се позволява да носят коприна.

С тези думи Агнес се обръща рязко и напуска забързано фоайето, притиснала силно челото си с ръка, облечена в бяла ръкавица.

Шугър хуква след нея, минавайки край унизената госпожа Еди-коя си и зяпналите от удивление хора около нея — те се отдръпват плахо, сякаш правилата на играта дотолкова са се объркали, че те не биха се изненадали, ако тази непозната жена ги нападне.

— Извинете — шепне хрипливо Шугър, и ги оставя да зяпат.

Тя има основание да бърза; Агнес дори не минава през гардероба, а направо излиза тичешком от сградата на улицата, осветена от газени фенери. Портиерът, протегнал врат през вратата, едва е успял да прибере глава, когато Шугър профучава през тясното пространство край него и обърсва носа му с облеченото си в кадифе рамо.

— Извинете! — възкликват и двамата едновременно, но няма кой да приеме извиненията.

Шугър се взира в блъсканицата по Боу Стрийт — улицата прелива от амбулантни търговци, уличници, чужденци и почтени минувачи. За миг я обзема страх, че Агнес е потънала в това пъстро множество, особено като се има предвид, че по платното на улицата постоянно минават карети и файтони, така че отсрещната страна често се губи от поглед. Но опасенията ѝ се оказват неоснователни; без тъмнозеленото си палто и тъмния чадър, които така и не взе от гардероба, госпожа Ракъм се забелязва отдалеч — светлите ѝ поли се плъзгат по тъмния тротоар и се промушват през тълпата минувачи. Достатъчно е Шугър да следва най-светлото петно в тълпата — това със сигурност е Агнес.

Преследването трае не повече от половин минута; госпожа Ракъм хлътва в една странична пряка на Боу Стрийт — една от тези улички, които съществуват сякаш за удобство на крадците и проститутките, или на господата, изпитали нужда да се изпият. Веднага щом Шугър се шмугва в тъмния проход, до носа ѝ долита миризма на изпражнения, а дочува и шум от стъпки — някой изчезва бързо нанякъде.

Стъпките обаче със сигурност не са на Агнес; малко по-надолу по уличката госпожа Ракъм се е проснала по лице в мръсотията и лежи неподвижно — като мъртва. Полите ѝ се белеят в тъмнината като купчина сняг, оцелял по чудо след идването на пролетта.

— Дявол да го вземе... — прошепва под нос Шугър, обзета от страх и нерешителност. Хвърля поглед назад и се уверява, че от гледна точка на минувачите по Боу Стрийт, макар да е само на пет ярда от тях, тя вече се намира в друг свят, в някакво населено със сенки чистилище. Двете с Агнес са напуснали окъпания в светлина човешки поток и той продължава да тече без тях, без да отбелязва липсата им. От друга страна, Шугър знае отлично, че Скотланд Ярд се намира някъде зад близкия ъгъл; и че тъкмо тук вероятността да я спипат

патрулиращи униформени полицаи и да я разпитват какво знае за дамата, която лежи безжизнена в краката ѝ, е най-голяма.

— Агнес? — неподвижното тяло на земята не реагира. Кракът на госпожа Ракъм е изкривен под невъзможен ъгъл, дясната ѝ ръка е отметната встрани, като че ли е паднала от голяма височина.

— Агнес? — Шугър коленичи до нея. Тя протяга ръка в мрака, подпъхва я под меките руси кичури и докосва с длан бузата на Агнес, усеща топлината на плътта ѝ — тя е дори гореща — гладка и жива като собствените ѝ голи гърди. Повдига главата на Агнес от студения, мръсен калдъръм, и чувства как пръстите ѝ леко изтръпват.

— Агнес? — устните, опрели в дланта на Шугър, се раздвижват, устата мълви нещо беззвучно през пръстите ѝ — като че всеки момент ще засмуче палеца ѝ. — Агнес, ела на себе си!

Госпожа Ракъм потръпва леко, като сънуваща котка, ръцете и краката ѝ помръдват безсилно в мръсотията.

— Клара? — проплаква тя.

— Не — шепне Шугър, навела се ниско над ухото на Агнес. — Още не си у дома.

С големи усилия, подпомогната от Шугър, Агнес застава на колене. В тъмнината е невъзможно да се прецени дали лъскавите тъмни петна по носа, брадичката ѝ гърдите ѝ са от кал или от кръв, или от двете.

— Не ме гледай в лицето — нарежда меко Шугър, хваща здраво Агнес за раменете и я изправя на крака. — Ще ти помогна, но ти не бива да ме гледаш в лицето.

Постепенно разбуждащото се съзнание на Агнес започва да осмисля сложността на ситуацията.

— Божичко, аз... аз съм *мръсна*! — тя потръпва от отвращение. — Цялата съм покрита с мръсотия!

Малките ѝ ръчички трепкат безпомощно, плъзгат се по корсажа и се отпускат в мръсните дипли на полите ѝ.

— Как... как да изляза пред хората в такъв вид? Как да стигна до вкъщи?

Тя обръща лице към спасителката си в инстинктивна молба, но Шугър незабавно се отдръпва в сенките.

— Не ме гледай в лицето — повтаря тя и стисва здраво Агнес за раменете. — Аз ще ти помогна. Чакай ме тук.

И тя хуква отново, този път към светлините на Боу Стрийт.

Озовала се отново в потока от хора и коли, Шугър се озърта и оглежда критично минувачите; има ли в това шумно гъмжило човек, който може да ѝ даде това, което ѝ трябва? Онези продавачки на кафе, потънали в облаци пара край сергията си? Не, много са опърпани — с тези... шапки и покрити с петна престилки... Дамите, които чакат да пресекат улицата, въртят чадърчетата си и демонстрират гордо кожените си наметки, докато чакат файтоните да преминат? Не, те току-що са излезли от операта; възможно е да познават Агнес; пък и при всички положения те по-скоро биха умрели, отколкото да... Онзи войник с хубавата черна пелерина? Не, той ще настоява да извикат полиция... Жената с дългия лилав шал — тя сигурно е проститутка и само ще създаде нови проблеми...

— Извинете! — подвиква изведнъж Шугър, и се упътва забързано към една едра жена, която мъкне кошница, пълна с презрели ягоди. Жената е бедно облечена — или е ирландка, или слабоумна, преценява Шугър, но независимо от това има едно ценно притежание, като изключим кошницата с полусмачканите плодове — голяма, старомодна бледосиня наметка, която я покрива от глава до пети.

— Чудесни ягоди — отвърща жената и се ухилва угоднически.

— Наметката ви — казва Шугър, отваря чантичката си и започва да рови из нея, за да намери най-лъскавите монети. — Продайте ми я. Ще ви дам десет шилинга за нея.

Още докато Шугър брои монетите — шест, седем, осем — жената започва да отстъпва назад и облизва плахо устни.

— Говоря сериозно! — настоява Шугър, вади още монети и ги поставя на дланта си така, че да блеснат на светлината.

— Сигурно е тъй, мадам — отвърща жената и прави опит за реверанс. Зачервените ѝ очи се въртят смутено наоколо. — Но виждате ли, мадам, не мога да си продавам дрехите. Ягодите са...

— Но какво ви става? — възкликва отчаяно Шугър. Всеки момент някой от мародерите, които се крият в сенките на тъмните улички, може да се натъкне на сгушилата се наблизо Агнес; нищо чудно някой да ѝ пререже гърлото с надеждата да се сдобие с някоя огърлица или сребърен медальон! — Това е евтино памучно наметало, винаги можете да си купите същото от вехтошарите на Петикоут Лейн!

— Да, мадам — настоява продавачката на ягоди, стиснала здраво наметалото за якичката. — Ама таз вечер е много студено, а под наметалото съм само с една тънка рокля.

— За Бога! — съска Шугър, вече на ръба на истерията, и си представя как някой прерязва с бляскаво острие врата на Агнес, как от него бликва кръв, а главата ѝ отскача. — Десет шилинга! Вижте ги само! — тя протяга ръка и поднася лъскавите новички монети почти под носа на жената.

След миг сделката е сключена. Продавачката на ягоди взема парите, Шугър ѝ смъква наметалото и под него се виждат голи ръце и отпуснати едри гърди; корсажът е изцапан там, където е избивало млякото на жената; тя явно кърми. Това предизвиква погнушеното потръпване на Шугър като финален акцент на сделката. Тя обръща гръб и си тръгва, без да каже и дума, притискайки сгънатата наметка към собствения си елегантен, покрит с кадифе бюст, и хлътва отново в тъмната уличка.

Агнес стои точно на мястото, където я остави — изглежда дори, че тя не е помръднала и на косъм, като че ли под въздействието на вълшебно заклинание. Послушно, без да трябва да ѝ се напомня, тя отвърща лице при приближаването на ангела — висок, почти мъжки силует, а пред него се забелязва някакво тайнствено белезникаво сияние. Плъховете, които се навъртат около фустите ѝ и душат меките ѝ кожни обувки, се разбягват уплашено и потъват в мрака.

— Донесох ти нещо — казва Шугър, когато спира пред Агнес. — Не мърдай, за да го наглася.

Раменете на Агнес потръпват, когато наметалото се спуска върху тях. Тя възкликва едва чуто — не може да се разбере дали от удоволствие, от болка или от страх. После плъзва ръка нагоре по гърдите си, като че ли не мож да прецени къде да подхване непознатата дреха... не, не е това, тя се кръсти.

— ... Светия Дух... — чува се треперливият ѝ глас.

— А сега — казва Шугър, стисвайки Агнес за лактите, през бледосинята тъкан на наметалото, — ще ти кажа какво да правиш. Трябва да излезеш от тази уличка и да завиеш надясно. Чуваш ли ме?

Агнес кимва и издава звук, който много напомня на сладострастната въздишка, с която Шугър обикновено приема навлизането на втвърдения мъжки член в тялото си.

— Когато излезеш на голямата улица, повърви малко, само стотина крачки, не повече — продължава Шугър и побутва леко Агнес към светлината, стъпка по стъпка. — Когато стигнеш до количката на цветарката, завий надясно и ще видиш Чийзмън, който те чака. Аз ще те следвам, за да се убедя, че няма да ти се случи нищо лошо.

Тя се привежда през рамото на Агнес, вижда едно влажно петно от кръв и кал, и го избърсва с тъмния си ръкав.

— Благословена да си... — казва Агнес и пристъпва, залитайки, напред, но пак накланя назад тялото си, като че ли се е изкривила телта, която поддържа право малкото ѝ телце. — Уилям к-казва, че си... п-плод на въображението ми.

— Не обръщай внимание на това, което казва Уилям. — Как трепери Агнес в ръцете ѝ! Като малко дете... Разбира се, представите си за треперещи малки деца Шугър черпи единствено от романите. — Не забравяй, при количката на цветарката завиваш вдясно!

— Тази прекрасна б-бяла мантия — казва Агнес, възвръщайки си смелостта и равновесието с всяка нова стъпка. — Сигурно той ще каже, че и т-това съм си измислила...

— Не му казвай нищо. Нека това си остане наша тайна.

— Т-тайна ли?

Двете почти са стигнали края на уличката — отвън човешкият поток си тече, а те сякаш все още се намират в някакво друго измерение.

— Да — потвърждава Шугър, и обзета от моментно вдъхновение, произнася най-подходящите за случая думи. — Разбираш ли, Агнес, на ангелите не им е позволено да вършат... това, което аз направих за теб. Мога да си имам страшни неприятности.

— С Приснодева Мария ли?

— Присно... — Какво, по дяволите, има предвид Агнес? Шугър се колебае, но после в съзнанието ѝ изпъква споменът за изрезките в албумите на госпожа Кастауей, и пъстроцветното ято от лъснали от лепило мадони. — Да, с нея.

— О, бъди благословена!

Викът на Агнес кара един елегантен господин да забави за миг крачка; нослето на госпожа Ракъм отново е насочено по течението на Живота.

— Тръгвай, Агнес — нарежда ѝ Шугър и я побутва леко.

Госпожа Ракъм излиза с неуверена стъпка на Боу Стрийт и потегля в правилната посока, с изправено и стегнато тяло, като автомат. Не поглежда нито вляво, нито вдясно, въпреки че някъде по-надолу по улицата внезапно наастава суматоха, появява се полиция, насъбират се ръкомахащи зяпачи; но Агнес извървява необходимите сто крачки, и стига до пиацата за файтони и завива вдясно съгласно инструкциите. Едва тогава Шугър напуска наблюдателния си пост и тръгва след нея; когато стига до количката на цветарката и надниква зад ъгъла, госпожа Ракъм вече е настанена удобно в своя екипаж, Чийзмън се качва на капрата, а конете пръхтят в очакване на заповед да потеглят.

— Слава Богу — казва под нос Шугър, и залита леко назад. Внезапно я връхлита умора. А сега трябва да потърси файтон и за себе си.

Суматоката на Боу Стрийт е утихнала. Гъстата тълпа зяпачи се разотиват от мястото на събитиеото. Двама полицаи вдигат една носилка, върху която се очертава отпуснатото тяло, увито в бял чаршаф. Внимателно, но все пак припряно, за да не пречат на движението, те натоварват отпуснатото тяло в покрит файтон, и дават сигнал на файтонджията да потегля.

Чак след два часа, в тишината на апартамента си на Прайъри Клоуз, когато Шугър се е отпуснала в топлата вана и се вира в обгърнатия с пара таван, една мисъл я връхлита изневиделица.

Трупът е бил на продавачката на ягоди.

Тя трепва и надига глава над водата. Мократа ѝ коса е толкова тежка, че едва не я дръпва обратно, лактите ѝ, хлъзгави от сапунена пяна, не се задържат по гладкия емайлран ръб на ваната.

Глупости, казва си тя. Бил е някой пияница. Или просяк.

Изправя се във ваната и започва да се плакне, обливайки се с кани чиста вода. Сапунената вода прави малки водовъртежи около коленете ѝ, посивяла от мръсотията на големия град.

Всички крадци и бандити по Боу Стрийт са ме видели как ѝ давам онези монети. Дрипава жена, която се разхожда нощем с десет шилинга в джоба си...

Тя излиза от ваната, увива се в любимата си снежнобяла хавлиена кърпа — най-доброто, което можа да намери в магазина на

Питър Робинсън последния път, когато отиде да пазарува там. Ако си легне веднага, косата ѝ ще изсъхне в неправилна форма; редно е първо да я изсуши пред камината, като при това я реши непрекъснато, докато тя придобие обема и блясъка, на които Уилям толкова се възхищава. Утре може да спи цял ден; Уилям още няма да се е върнал от Бирмингам.

Всеки ден някой старец умира от глад по улиците на Лондон. Пияници попадат под колелата на екипажите. Не е била продавачката на ягоди. Тя вече си хърка в леглото с десетте шилинга под възглавницата.

Гола, Шугър коленичи пред запалената камина, спуска мократа си грива пред лицето си, и започва да я реши, и реши, и реши, и реши. Струйки вода, тънки като огърлици, се стичат по ръцете и раменете ѝ и се изпаряват от топлината на огъня. Отвън се надига остър вятър, свисти и вие около къщата, вдига боклуци и ги запраща по френските прозорци на кабинета. Коминът кашля, дървеният скелет на постройката, скрит под мазилка и тапети, поскърцва.

Внезапно Шугър подскача стреснато — чула е почукване на входната врата. Дали не е внушение? Не, ето пак! Уилям? Кой друг би могъл да бъде? Тя скача на крака, обзета едновременно от страх и възбуда. Защо се е върнал толкова скоро? Какво ли е станало с фабриката? „На половин път към Бирмингам се отказах“ — Шугър вече почти дочува обясненията му. „Не може нещо толкова евтино да си струва труда“. Господи, къде ли е напъхала нощницата си?

Подтикната от внезапен импулс, тя хуква гола към вратата. Защо не? Той ще бъде във възторг да я види така — своята смела и непресторена куртизанка, прилична на току-що разопакован подарък — мека, чиста плът, ухаеща на парфюм „Ракъм“. Едва ще успее да се удържи, докато тя ще го примамва, отстъпвайки гъвкаво назад, към спалнята...

Тя отваря вратата, и вътре нахлува леден вятър, от който кожата ѝ настръхва. Отвън, в мастиленочерния мрак на верандата, няма никой.

[1] (лат.) — Нашият Господ Иисус Христос те опрощава и аз те опрощавам с даденото ми от Него право... Опрощавам греховете ти в името на Отца и Сина и Светия Дух, Амин! — Бел.прев. ↑

[2] (лат.) — Ще вляза в олтара Господен — Бел.прев. ↑

[3] (лат.) — Бог с вас... и с твоя дух също. — Бел.прев. ↑

[4] Псалтир, Пс. 21:17-18 — Бел.прев. ↑

ОСЕМНАЙСЕТ

Хенри Ракъм дръпва втори път шнура на звънеца, опипвайки с пръсти визитната си картичка — бои се, че ще се наложи да остави нея, вместо да му бъде позволено да се види лично с госпожа Фокс. Възможно ли е през краткото време, което е изминало от последната им среща, да е била обявена за смъртно болна? Месинговата табелка на вратата на бащиния и дом, която доскоро в неговите очи представляваше обикновено сведение за собственика на дома, сега изведнъж се е превърнала в символ на друг свят, където владеят болестите и смъртта: ДЖЕЙМС КЪРЛОУ, ХИРУРГ, ДОКТОР ПО МЕДИЦИНА.

Вратата се отваря и на прага застава възрастната прислужница на доктора. Хенри сватя шапка и я притиска към гърдите си, внезапно лишен от дар слово.

— Влезте, моля, господин Ракъм.

Когато влиза след прислужницата в антрето, той вижда доктор Кърлоу, който се качва нагоре по стълбите. От страх, че той може да изчезне нанякъде, Хенри едва се удържа да не се дръпне грубо от ръцете на прислужницата, докато тя се бори несръчно с палтото му.

— Докторе! — вика той, измъквайки рязко ръцете си от ръкавите.

Кърлоу спира на най-горното стъпало, обръща се и тръгва надолу по стълбите, мълчаливо, без да показва с нищо, че е видял госта си — човек би казал по-скоро, че се връща за нещо, което е забравил.

— Сър — започва отново Хенри. — Как... как е госпожа Фокс?

Кърлоу спира, докато е още доста над главата на Хенри.

— Диагнозата е потвърдена; има туберкулоза — казва той с безцветен глас. — Какво друго бих могъл да ви кажа?

Хенри стисва две колонки от перилата с големите си ръце и вдига поглед към зачервените, подпухнали очи на доктор Кърлоу.

— Няма ли нищо... — пита той с умолителен тон. — Чел съм... имаше нещо, струва ми се, наричаха ги пулмонални стабилизатори?

Докторът се засмива, по-скоро на себе си, отколкото на Хенри.

— Това са боклуци, Ракъм. Безполезни измишльотини и пенкилери. Предполагам, че вашите молитви биха имали по-добър практичен ефект.

— Мога ли да я видя? — продължава Хенри все така умолително. — Ще се постарая да не я преуморявам...

Кърлоу тръгва отново нагоре по стълбите, прехвърлил небрежно бремето на гостоприемството върху раменете на прислужницата.

— Да, да, разбира се — подхвърля той през рамо. — Тя се чувства отлично, както ще ви каже и сама.

И той изчезва нанякъде.

Прислужницата превежда Хенри през голите коридори и спартански обзаведената дневна в къщата на лекаря — дом, който, за разлика от къщата на брат му Уилям, е лишен от каквато и да било следа от женско присъствие. Никъде не се забелязва отстъпка от абсолютната практичност, докато той не стига до френските прозорци, които водят към градината — там на природата ѝ е било позволено да изпъстри голата земя, макар и в определени граници. През безукорно чистото стъкло Хенри вижда осветена от слънчевите лъчи квадратна морава, оградена от вечнозелени храсти, а в средата ѝ — най-важният за него човек на света след Иисус Христос.

Тя се е отпуснала на плетен люлеещ се стол — облечена така, като че ли очаква гости, със стегнат, закопчан догоре корсаж, високи боти, а не ниски пантофки, със сложна прическа — всъщност е обърнала по-голямо внимание на външния си вид от обикновено. В скута ѝ лежи отворена книга, която тя чете съсредоточено. По-красива е от когато и да било.

— Госпожо Фокс?

— Хенри! — възкликва тя радостно и пуска книгата да падне на тревата до стола ѝ. — Колко хубаво е, че ви виждам! Бях почти полудяла от скука.

Хенри тръгва към нея. Не може да разбере как доктор Кърлоу е в състояние така уверено да произнася смъртната присъда на жена, която е самото възплъщение на живота. Но те не са всезнаещи, тези лекари! Нима не може да има някаква грешка! Но госпожа Фокс, забелязала объркването, изписано по лицето му, решава да не го държи в неведение.

— Зле съм, Хенри — казва тя усмихнато. — Затова и този път наистина си седя на едно място. Тази сутрин дори полегнах за малко — и това е наистина максималното, което съм в състояние да приема. Седнете, Хенри, тревата е съвсем суха.

Хенри се подчинява, макар да установява, че тя е сбъркала в преценката си и панталоните му веднага се намокрят.

— Да видим — продължава тя с много странен тон — смесица от небрежна жизнерадост и горчива умора. — Какви други новини имам за вас? Може би вече знаете, че съм... как да се изразя... деликатно изключена от редиците на Дружеството за спасение. Останалите членки стигнаха до заключение, че силите ми вече не достигат, за да изпълнявам задълженията си. Разбирате ли, един ден отидох пеш от Ливърпул Стрийт до един публичен дом, и ходенето ме изтощи дотолкова, че се наложи да седна на стъпалата пред входната врата, за да си почина, докато останалите влязоха вътре. Постарах се да бъда полезна, като отправих сериозни упреци към портиера, но сестрите очевидно бяха на мнение, че не съм изпълнила това, което се е очаквало от мен. Затова и миналия вторник получих писмо, в което те ме съветват да ограничавам занапред усилията си до кореспонденция с парламентаристи. Всички членки на дружеството ми пожелават бързо оздравяване с най-прочувствени фрази. А междувременно явно са решили да умра от скука.

Смутен от лекотата, с която тази ужасна дума излиза от устните ѝ, Хенри едва намира сили да разпитва за повече подробности.

— Баща ви — казва той плахо, — обсъждал ли е с вас... какво точно би могло да бъде... тъъ... това, от което... сте болна?

— О, Хенри, как увъртате, както винаги! — упреква го тя с приятелски тон. — Болна съм от туберкулоза. Или поне това е диагнозата, която ми бе съобщена, и аз нямам причини да се съмнявам в нея — в очите ѝ пламва огънят на вдъхновението — същият, който е забелязвал в погледа ѝ, когато спорят по въпросите на вярата, когато се прибират след църква. — Но не съм съгласна с всеобщото убеждение, което споделя и баща ми, че съм обречена да умра — това няма да стане, поне не сега. Имам в себе си... как да го опиша? — нещо като календар на дните, които са ми отредени, поставен там от Бог, и на всеки лист от този календар са записани задачите, които трябва да изпълня, служейки Нему. Не знам точно колко страници има в

календара, нито пък искам да знам, но съм убедена, че той не е такава тъничка тетрадка, каквато всички си представят. Значи съм болна от туберкулоза, така ли? Добре, нека да е туберкулоза. Но аз ще се преборя с нея.

— О, какъв несломим дух! — възкликва Хенри, внезапно се отпуска на колене пред нея и взема ръката ѝ в своята.

— Глупости — отвърща тя, но не отблъсва ръката му, а сплита студените си пръсти с неговите и ги стисва леко. — Господ има още работа за мен, това е всичко.

В продължение на една минута двамата остават мълчаливи. Стиснатите им ръце са проводник на недвусмислени, макар и неизказани чувства между двамата; това, което невинният порив е съединил, приличието не може да разедини. Слънчевата светлина се лее над градината, една голяма пеперуда прелита над високия жив плет около градината и започва да пърха над храстите в търсене на цвете. Госпожа Фокс измъква пръстите си от ръката на Хенри с мил жест, който е достатъчен да го убеди, че това не е израз на желание да го отблъсне. После отпуска ръка на гърдите си.

— Кажете ми, Хенри — казва тя и си поема дълбоко дъх. — Какво ново има във вашия живот?

— В моя живот? — той примигва, замаян от зашеметяващата наслада да докосва плътта ѝ. — Аз... тъъ... — но после той си припомня какво трябва да каже и си възвръща дар слово. — Всъщност мога да кажа с радост, че има доста нови неща. Провеждах — той се изчервява и свежда поглед към тревата между коленете му, — провеждах проучвания сред бедните и окаяните, с оглед на подготовката ми да стана най-сетне, той се изчервява още по-силно, после се усмихва. — Е, вие знаете какъв.

— Значи сте прочели онази книга на Мейхю, която ви дадох?

— Да, но направих и нещо повече. Аз... през последните седмици започнах освен това и да разговарям с бедняците, из улиците, където живеят.

— О, Хенри, наистина ли? — очевидно е, че тя не би се гордяла повече с него, ако ѝ бе разказал, че се е запознал с кралицата и я е спасил от убийци. — Кажете ми, кажете ми, какво се случи?

И така, коленичил пред нея, той ѝ разказва всичко — или почти всичко. Пълни описания на съответните квартали и на разговорите си с

безделници, улични хлапета, както и с проститутката (пропуска само единственото си отклонение към похотта). Емелин го слуша внимателно, с грейнало лице, тялото ѝ е напрегнато, защото явно се чувства неудобно, върти се в стола, като че ли костите ѝ се трият в плетената седалка. Докато говори, той неволно забелязва колко е отслабнала. Ключиците ѝ ли са тези кости, изпъкнали под плата на роклята? И какво значение имат всички негови амбиции, ако това наистина са ключиците ѝ? В представите си за бъдещето, когато се виждаше като свещеник, госпожа Фокс бе винаги до него, напътствате го, подканяше го да споделя неуспехите и скърбите си. Амбицията му е силна единствено когато е облечена в бронята на нейната подкрепа; лишена от нея, тя си остава една крехка и ранима мечта. Госпожа Фокс не бива да умира!

Със свръхестествена проникателност тя подбира точно този миг, за да протегне ръка към него, да стисне неговата и да каже:

— Дано даде Бог в бъдеще двамата, рамо до рамо, да изнесем тази битка!

Хенри вдига поглед и среща очите ѝ; само преди минути ѝ казваше, че падналите жени нямат власт над него; че в тяхното жалко положение, сред мизерията, той вижда само и единствено душите им. Всичко това е така, но внезапно Хенри съзнава, докато ръката му тръпне в нейната, че тази почтена и възвишена жена, повалена от жестокия удар на болестта, все още пали в него сатанински желания.

— Дано даде Бог да стане така, госпожо Фокс — прошепва той пресипнало.

— Чърч Лейн, задния вход на рая, благодаря ви 'ного!

Докарал елегантно облечената дама в тази отблъскваща част на Стария град, файтонджията изсумтява презрително; не по-малко надменният му кон оставя купчина димяща тор на калдъръма във финален жест на презрение. Потискайки изкушението да постави файтонджията на мястото му, Шугър плаща мълчаливо, после се отправя, пристъпвайки внимателно, придърпала нагоре поли, към дома на госпожа Лийк. Какво мръсно блато е тази улица! Конските фъшкии са най-малката неприятност. Така ли вонеше тук и преди? А може би

просто тя живее от доста дълго време на място, където се долавят единствено уханията на рози и на парфюмерийните продукти „Ракъм“?

Шугър чука на вратата на госпожа Лийк, и чува приглушения глас на полковника, който подвиква „Влез!“. Тя влиза, както толкова много пъти преди, когато беше съвсем младо момиче. Миризмата не се променя към по-добро, а и гледката на противния стар инвалид и струпаните мръсни и непотребни вещи в приемната не е по-окуражаваща от отблъскващия уличен пейзаж.

— Охо, държанката! — грачи злорадо старецът, без да я удостои с друг поздрав. — Още ли се мислиш за голяма късметлийка, а?

Шугър си поема дълбоко дъх, сваля ръкавиците си и ги натъпква в чантичката си. Вече искрено съжaliaва, че вчера, когато случайно се сблъска с Каролайн на Ню Оксфорд Стрийт, обеща да я посети, водена от желанието да се отърве от дълъг разговор на улицата. Какво странно съвпадение — Каролайн се изпречва на пътя ѝ вече втори път през тази година, в град, в който живеят няколко милиона души, и то тъкмо в момента, когато Шугър бързаше към гара „Юстън“, за да посрещне влака от Бирмингам! Сега, като се замисли, ѝ се струва, че би било по-разумно да пожертва няколко минути за разговор с Каролайн на улицата, защото Уилям така или иначе не беше в онзи проклет влак; а ето че сега съществува опасност той да се върне днес сутринта, да тръгне право към нея, да почука на вратата ѝ, а тя няма да бъде там, за да му отвори, защото си губи времето в този гаден публичен дом, вмирисан на старческа пикня!

— Свободна ли е Каролайн, полковник Лийк? — пита тя невъзмутимо.

Доволен, че може да се възползва от правото си да укрие сведения, старецът се обляга назад в инвалидната количка, най-горният пласт на шаловите се свлича от устата му. Шугър разбира, че той се кани да избълва нещо от гнусния си каталог на нещастията.

— Късмет, а? — подема той насмешливо. — Сега ще ти разкажа на какво му се вика късмет! Някаква жена от Йоркшир, на име Хобърт, наследява целия имот на баща си през 1852 година; три дни по-късно е премазана от срутил се свод. Идит Клъф, прочута с рисунките си за ботанически енциклопедии, избрана сред хиляди кандидати да съпровожда професор Ейд по време на експедицията му в Гренландия през 1861 — пада в морето и е разкъсана от някаква голяма риба. Дори

миналия ноември Лизи Прайс, държанката на лорд Прайс, бе открита мъртва в апартамента си в Мерилебоун — вратът й...

— Да, много тъжна история, полковник. Но не разбрах дали Каролайн е свободна.

— След две минути — изръмжава старецът и потъва отново в шаловете.

Шугър скрито избърсва седалката на най-близкия стол и сяда. Възцарява се благословена тишина, полковникът дреме под слънчевите лъчи, които са успели да проникнат през плътните завеси, Шугър оглежда ръждясалите мускети по стените, но само след трийсет секунди полковникът отново нарушава спокойствието.

— Е, как е парфюмерийният гигант?

— Обеща да не споменаващ за него пред никого — сопва се тя. — Това е част от споразумението ни.

— На тези тук нищичко не съм казал — той почти изплюва думите и подбелва очи, насочвайки поглед нагоре — към гълъбарника, до който той никога не може да стигне, където живеят и спят три проститутки, а мъжете, които идват при тях, изпълняват атлетически подвизи с младите си, непокътнати крайници и органи, докато госпожа Лийк чете евтини романчета в леговището си. — Уличница си оставаш ти, след като имаш толкова малко вяра в честната дума на един мъж.

Шугър свежда поглед към пръстите си. Те са в много лошо състояние, кожата е напукана и я боли. Не е зле да попита Каролайн дали тук има меча мас.

— Той се чувства отлично, благодаря — отвръща тя. — Никога не е бил по-добре.

— И току вземе, че ти подпъхне по някой сапун, а?

Шугър се взира в зачервените му очи и се чуди дали е имал намерение думите му да прозвучат като гаден цинизъм. Доколкото й е известно, похотливостта не се числи сред интересите на полковник Лийк.

— Не бих могла да си представя по-голяма щедрост от неговата — свива тя рамене.

— А пък ти не харчи всичко наведнъж.

До задушната приемна долита глухият шум от хлопването на задната врата. Задоволеният клиент се е появил отново в обления от слънчева светлина външен свят.

— Шугър!

Каролайн, само по риза, се е появила на горната площадка. На тази светлина, под този ъгъл, белегът, получен в работилницата за шапки, се откроява ярко на гърдите ѝ.

— Избутай полковника, ако не мръдне сам — нали е на колелца!

Вместо да допусне такова непочтително отношение, полковникът избутва сам количката встрани от стълбите.

— ... вратът ѝ бил почти прерязан от копринения шал, с който била удушена — довършва той рецитала, докато Шугър се качва нагоре по стълбите, за да се види с приятелката си.

След като е предложила на Шугър единствения стол в стаята си, Каролайн явно се колебае дали да седне на леглото. Шугър незабавно разбира какъв е проблемът и предлага да ѝ помогне да сменят чаршафа.

— Няма чисти чаршафи — отвърща Каролайн, — ама може да прострем този, че поне малко да се проветри.

Двете заедно издърпват чаршафа от леглото и го простират през прозореца с най-мократа част отпред. Още щом приключват с тази задача, слънцето сякаш започва да грее два пъти по-силно.

— Късметлийка съм днес, нали? — казва усмихнато Каролайн.

Шугър отвърща смутено на усмивката ѝ. В Прайъри Клоуз решението на същия проблем е далеч по-просто: всяка седмица тя издебва подходящия момент, за да не я види някой, влиза през портата на близката градина с голям пакет мръсни чаршафи, и малко след това излиза без него. Какво друго би могла да направи, след като не разполага с перачка? В мислите ѝ ясно се откроява образът на Кристофър, натопил малките си зачервени ръце в сапунената вода...

— Добре ли си, Шуш?

Шугър си възвръща спокойното изражение.

— Малко ме заболя глава — отвърща тя. — Слънцето е много силно.

Откога по прозореца на Каролайн се е натрупал такъв отвратителен пласт сажди? Не е възможно последния път, когато ги видя, да са били толкова мръсни! И откога стаята ѝ мирише така ужасно?

— Ще ме извиниш ли, Шуш? Още не съм се подмила.

Каролайн отнася порцелановия леген от другата страна на леглото, скривайки се зад него от уважение към гостенката. Тя кляка и се заема с обичайния противозачатъчен ритуал — налива водата, вади тапите от шишенцата. Шугър чувства как я побиват тръпки, докато гледа как приятелката ѝ вдига невъзмутимо изпомачканата си риза, стиснала в ръка дървената дръжка с навития на нея парцал. Задникът ѝ е по-закръглен, отколкото си го спомня Шугър, на трапчинки и изцапан със сперма.

— Досадна работа, ама няма как — отбелязва Каролайн и се заема със задачата си.

— Ммм — мънка Шугър в знак на съгласие и отклонява поглед. Самата тя не е изпълнявала от доста време този ритуал — всъщност откакто се пренесе на Прайъри Клоуз. Не е осъществимо, когато Уилям остава да нощува, а и дори да не остане... нали всеки път взема вана и се кисне дълго, дълго в нея? Потънала в топлата, чиста вода, разтворила крака под бялата завивка от ароматна пяна — това несъмнено е най-доброто възможно почистване на всичко излишно, нали?

— Почти свърших — обажда се Каролайн.

— Няма защо да бързаш — казва Шугър и се пита дали тъкмо в този момент Уилям не чука на вратата на любовното им гнездо. Загледана в чаршафа, издуващ се на лекия ветрец, тя вижда как петната по него засъхват като следи от гол охлюв. Божичко, колко мръсен е този чаршаф! Пробожда я чувство на вина при мисълта, че всяка седмица изхвърля почти неупотребявани чаршафи, докато Каролайн работи и спи на тези парцали! „Донесла съм ти почти нови чаршафи, Кади, трябва само да се изперат!“... Не, и дума да не става.

Каролайн отива към прозореца, понесла в ръце тежкия леген. После фигурата ѝ се скрива от кръста нагоре зад ветреещия се като призрак чаршаф.

— Пазете си главите! — казва тя шеговито и помията се излива в разрез с предписанията по фасадата на къщата.

— Трябва да ти разкажа — започва тя след няколко минути, седнала вече наполовина облечена на голия дюшек, докато реши косата си, — трябва да ти разкажа за новия си постоянен клиент —

май вече четири пъти се виждаме. На теб ще ти хареса, Шуш. Много изискано говори.

И тя започва да разказва за досегашните си срещи с мрачния, сериозен мъж, комуто е дала прякора „Свещеника“. Банална история, нищо ново в света на проституцията. Шугър едва прикрива нетърпението си; убедена е, че знае края на историята.

— И после те вкарва в леглото, нали? — подсказва тя, за да накара Кади да приключи.

— Не! — възкликва Каролайн. — Точно там е странното!

Едва прикривайки задоволството си от изненадващия финал, тя размърдва босите си крака. Колко са мръсни, мисли си Шугър. Как може една жена да се надява да се измъкне от Чърч Лейн, ако ходи с толкова мръсни крака?

— Може да е още по-сбъркан, отколкото изглежда на пръв поглед — въздъхва тя.

— Неее, ако мислиш, че е обратен, не е — познавам ги аз! — казва със смях Каролайн. — Миналата седмица направо го попитах — толкова ли ще е страшно да легне с мен, само веднъж, колкото да разбере дали ще му хареса — или поне да си изясни защо другите хора вдигат такава дандания около цялата работа — тя присвива очи от усилие да си припомни точния отговор на „Свещеника“. — Ей тук, до прозореца стоеше, както винаги и хич не ме и поглеждаше. Тогава каза... как беше точно? Каза, че ако всички мъже като него се поддават на изкушението, винаги щяло да има бедни вдовици като мен, които ще тръгват по пътя на порока, винаги щяло да има гладуващи деца, както беше мойто момченце, и винаги щяло да има лоши господари и убийци, защото хората не обичали достатъчно Бог, въпреки че би трябвало да знаят колко нередно постъпват.

— А ти какво му отговори? — пита Шугър разсеяно, обхождайки с поглед безбройните признаци на мизерията, в която живее Каролайн — рамката на прозореца, прекалено изгнила, за да може да бъде боядисана, стените, прекалено напукани, за да може отгоре да се залепят тапети, пода, прекалено надупчен от дървояд, за да има смисъл да се полира; тук нищо не може да се разкраси и почисти — къщата трябва да се изгори и на нейно място да си строи наново.

— Казах му, че хич не ми е ясно как мъже като него ще спрат жени като мен да не тръгват по пътя на порока или пък ще сторят така,

че децата им да не измират — освен ако вземат да се оженят за тях и да ги издържат.

— И да не би да е предложил да се ожени за теб и да те издържа?

— Кажи-речи! — Каролайн избухва в смях. — Втория път, когато дойде, предложи да ми намери почтена работа. Попитах го работа във фабрика ли има предвид. Той рече „да“, пък аз му казах да забрави. Е, рекох си, с това приключихме, ама миналата седмица пак подхвана — рече, че поразпитал тук-там, че можел да ми намери някакво място, дето не било във фабрика, в някакъв магазин ли, нещо такова. Само да река, щял да каже една дума на когото трябва, а за да не мисля, че ме лъже, каза и името на фирмата — парфюмериите „Ракъм“. Рече, че трябва да съм ги чувала.

Шугър трепва като подплашена котка, но за щастие Каролайн стои гърбом към нея, с лице към прозореца, и плъзга лениво ръка по чаршафа.

— А ти какво каза?

— Ами казах, че каквато и работа да ми намери, ще трябва да се преуморявам до смърт, и то за по-малко от шилинг на ден. Рекох му, че за една бедна жена „почтената“ работа е като да умира бавно — без разлика.

Тя отново се засмива и с няколко леки движения на ръцете наглася сресаната си коса така, че да бухне. После разтваря широко ръце, обхващайки с жеста си цялата стая и това, което тя символизира.

— Ах, Шугър, с коя друга работа може да получаващ всичко необходимо в тоя живот, хем почти без усилия, че и достатъчно почивка и време за сън?

„И красиви дрехи, и бижута“, допълва на себе си Шугър. „И книги с кожени подвързии, и гравюри в сребърни рамки, и файтони, които спират при теб, само да махнеш с ръкавица, и посещения на операта, и вана «Жар» и лично мое жилище“. Тя поглежда Каролайн и се запитва: „Какво търся аз тук? Защо ми се усмихваш? Защо се радваш на посещението ми?“.

— Трябва да тръгвам — казва тя на глас. — Имаш ли нужда от пари?

Всъщност не, тя не казва това — не я пита има ли нужда от пари.

— О! Колко жалко!

„Да, жалко е. Жалко, жалко, жалко. Искаш ли пари? Хайде, попитай я! Имаш ли нужда от пари?“

— Аз... аз... оставих стаята си страшно разхвърляна. Тръгнах направо насам, нали разбираш.

„Попитай я, страхливке. Имаш ли нужда от пари? Пет прости думички.

В чантичката си носиш повече, отколкото Кади би спечелила за един месец. Кажи ѝ го де... страхливка... мръсница... курва!“

Но Каролайн се усмихва и прегръща приятелката си, и Шугър си тръгва, без да ѝ е дала каквото и да било — освен една целувка.

По обратния път към Прайъри Клоуз (ще ти дам един шилинг допълнително, ако побързаш) Шугър се измъчва от собствената си порочност. Подметките на обувките ѝ вонят; тя копнее да ги избърше в сочната зелена трева на парка, в който оставя всяка седмица мръсните чаршафи. Всеки път, когато отиде там, установява, че предишният пакет е изчезнал — може би бедняците ги вземат? Ако пък ги намери пазачът на парка, чаршафите несъмнено пак ще бъдат раздадени на бедняци — нали? Божичко, при толкова добротворци, които са плъзнали из Лондон, не е възможно някой от тях да не се занимава с тези неща — нали? „Страхливка. Мръсница“.

Когато Шугър беше бедна, винаги си представяше как ще помага на нещастните си посестрими, ако някога забогатее — или поне на тези, които познава лично. Отдадена на мечти в стаята си в дома на госпожа Кастауей, подпряла лакти върху страниците на романа си, тя си представяше как посещава приятелките си и им носи топли одеяла за зимата или баници с месо. Колко лесно би било да стори нещо такова без неприятния привкус на благотворителността! Няма да поднася демонстративно подаръците си, както го правят превзетите дами, които раздават блага на по-нискостоящите, ще им ги дава весело, с наслада, както улично хлапе дели с приятелите си придобитото по съмнителен път.

Но сега, когато има начин да осъществи тези свои фантазии, неприятният привкус на благотворителността е също толкова осезаем, колкото и вонята, надигаща се от изпоцапаните ѝ обувки.

Озовала се отново на сигурно място, в собствения си апартамент, Шугър се подготвя да посрещне Уилям. Но после, когато следобедът напредва, а той все не се появява, тя започва да се шляе безцелно из стаята, влиза и в кабинета и, подтикната от угризения на съвестта, изважда романа си от скривалището му. Поема си дълбоко дъх и поставя раздърпаната, тежка купчина хартия върху писалището. После сяда пред нея.

Светлината пада под такъв ъгъл, че в момента стъклата на френските прозорци са заприличали почти на огледано. Сред зеленината на градината отвън тя вижда собственото си лице, над едно почти безплътнo тяло, което трепти като дим над земята. Тъмните листа на розовите храсти хвърлят странни шарки върху това лице; косата ѝ, която всъщност е напълно неподвижна, в отражението трепти и се развява под всеки пристъп на вятъра вън; призрачни азалии трептят върху гърдите ѝ.

„Възходът и падението на Шугър“. Така гласи заглавието на нейния роман, болезнено познато като стар белег.

Тя си припомня разходката по лавандуловите поля в Мичъм. Как я зяпаха простите наемни работници на Ракъм, когато минаваше край тях! В техните очи тя беше дама, която е решила да види как поминават работещите по полята селяци. По нищо не личеше, че я припознават за своя — отношението им към нея бе смесица от котешка неприязън и кучешко раболепие. Всеки един от тези работници, които се отдръпваха плахо, за да не докоснат широките поли на роклята ѝ, бе убеден, че тя няма представа какво е да трепериш, сгушен под прекалено тънко за сезона одеяло, краката ти да са изпохапали до кръв от бълхи, или пък косата ти да гъмжи от въшки.

„Но аз познавам всичко това!“ възразява на себе си Шугър. Наистина, страниците, които лежат пред нея върху инкрустираното със слонова кост писалище, бяха създадени в бедност, и в тях се разказва за бедността. Нима детството ѝ не премина под знака на безнадеждността, също като детството на всеки от работниците, които сега се трудеха за парфюмериите „Ракъм“? Разбира се, сега съдбата ѝ е по-добра от тяхната, но това нищо не означава; те също биха могли да подобрят своята, стига да са достатъчно съобразителни... И все пак, като си припомни само с каква безпомощна завист се вираха в елегантната дама, която се разхождаше заедно с техния работодател!

— Но нали аз съм техният глас! — настоява Шугър и когато гласът ѝ отеква в интимната тишина на кабинета, тя забелязва някаква едва доловима разлика в начина, по който произнася гласните — гласът ѝ не звучеше точно така преди началото на сезона. А може би винаги е звучал така нежно? „Хайде, разкажи ни някоя история, Шуш, с оня, превзетия ти глас“, така ѝ казваха момичетата от Чърч Лейн, донякъде с присмех, но и с възхищение. „Каква история?“, питаше тогава тя, а те отговаряха: „Някоя за отмъщение. И да има мръсни думи — много смешно звучат, когато ти ги казваш, Шугър“. Но колко от онези момичета можеха да четат? А ако кажеше на работниците от лавандуловата ферма в Мичъм, че някога е живяла в най-западналите лондонски квартали, колцина биха ѝ повярвали? Най-вероятно бе само да плюят в отговор.

Не, както всички останали кандидати да станат защитници на бедните в човешката история, и Шугър трябва да приеме унизителната истина — потиснатите може би искат да бъдат изслушани, но чуят ли как някой представител на привилегированите класи говори в тяхна защита, те само подбелват очи и се присмиват на превзетия му акцент.

Шугър прехапва раздражено устни. Несъмнено бедняшкият ѝ произход може да бъде изтъкнат в нейна защита? Тя си напомня, че ако Уилям реши да я изхвърли от това луксозно жилище, тя ще остане отново без покрив над главата си и без пукната пара, и тогава положението ѝ би било по-тежко от това на работниците в лавандуловите поля. И въпреки това... въпреки всичко тя не може да пропъди от мислите си спомена за сбръчканите, дрипави мъже и жени, които ѝ се кланяха и отстъпваха, щом я видеха; за думите „Коя е тая? Коя е, а?“ разменяни шепнешком. Шугър се взира в отражението си в прозореца, в трептящото лице, украсено с листа и цветя. „Коя съм аз?“

Името ми е Шугър. Така е написала в своя роман, малко след встъпителната тирада срещу мъжете. Знае тези редове наизуст, защото ги е преписвала и препрочитала безброй пъти.

Името ми е Шугър — а може и да не е, но не познавам друго. Аз съм това, което вие наричате „Паднала жена“.

За да не види смущаващо претенциозното изречение „Това е моето обвинение към мъжете-злодеи, към вечния Адам!“, което я дебне в края на абзаца, тя отлиства следващата страница, и още една, и още една. С все по-потиснат дух тя продължава да прехвърля плътно

изписаните страници. Очаквала е да срещне тук себе си — защото тази нейна съименница споделя и лицето, и тялото ѝ, чак до луничките по гърдите. Но в пожълтения ръкопис Шугър вижда само букви и пунктуационни знаци — и макар тя да помни как ги е писала със собствената си ръка, как мастилото е засъхвало по една или друга замазана буква, тези йероглифи междувременно са изгубили значението си. Всички тези мелодраматични убийства — какъв е техният смисъл? Ужасяващата смърт на кой знае колко измислени мъже — каква полза би имала от това която и да било жена от плът и кръв?

Дали пък да не се откаже от този сюжет и да се ориентира към нещо не толкова сензационно? Би могла да се постарее да намери средния път между този яростен изблик и изисканата, стерилна проза на Джеймс Антъни Фрауд, Фелиша Скийн, Уилки Колинс и многото други писатели, които намекуват плахо, че се срещат и проститутки, които, ако много се постараят, може и да избегнат адските огньове. Само едно поколение ни дели от новия век — нима не е назрял моментът за едно по-категорично послание? Погледнете само тази купчина хартия — делото на живота ѝ — в нея неминуемо има стотици редове, които си струва да бъдат спасени!

Но колкото повече прехвърля купчината, толкова по-малко самата Шугър вярва в това. Предразсъдъците и невежеството са се просмукали във всеки ред, провалят всяка реплика, омърсяват всяко убеждение, но освен тях тук има и нещо по-лошо — сляпа омраза към всичко нежно и чисто.

„Наблюдавах елегантните дами, които излизаха от операта“. (Така бе писала Шугър преди три години, още шестнайсетгодишно дете, затворена в стаята си на горния етаж в дома на госпожа Кастауей, в сивите утринни часове, след като клиентите си бяха тръгнали и всички обитатели на дома спяха). „Какво възплъщение на лъжата са те! Всичко в тях е фалшиво — и превзетите възторзи от музиката; и поздравите, които си разменят; гласовете и акцентите им. Колко суетно се преструват, че изобщо не са жени, а някаква друга, по-висша форма на Божието

творение! Балните им рокли са скроени така, та погледнато отстрани, да изглежда, че не стъпват по земята с крака от плът и кръв, а се реят във въздуха. О, не — казват сякаш те. — Аз нямам два крака, нямам и нищо между тях. Плъзгам се по въздуха. Нямам и гърди, а само една елегантна извивка, която придава съвършена линия на корсажа ми. Ако ви трябва нещо толкова грубо като женски гърди, гледайте провисналите като виме гърди на дойките. Ако пък ви трябва крака и нещо между тях, потърсете проститутка. Ние сме Съвършени Същества, Извисени Духове, и се занимаваме само с най-изисканите и благородни неща в този живот. И по-точно, осигуряваме робски труд на нещастните шивачки, тормозим прислужниците си, презираме тези, които почистват нощните гърнета от непорочните ни лайна, и се отдаваме на безброй глупави, безсмислени, ненужни занимания, които нямат...“

Така свършва страницата, а Шугър няма сили да я прелисти и да продължи да чете. Вместо това затваря ръкописа и опира лакът на него, подпряла брадичка в дланта си. В паметта ѝ е още съвсем пресен споменът за вечерта, когато присъства на изпълнението на „Реквием“-а, дирижиран от синьор Верди. Несъмнено в публиката имаше дами, за които това беше просто повод да демонстрират новите си тоалети, а после и да поклюкарстват, но имаше и други, които излизаха от залата в състояние, близко до транс, забравили собственото си физическо присъствие. Шугър знае това — нали видя лицата им! Израженията им бяха възторжени, като че ли все още слушаха музиката; когато трябваше да тръгнат, вървяха унесени, сякаш под звуците на адажиото, което още отекваше в главите им. Шугър срещна погледа на една от тези дами и двете размениха усмивки — такива искрени, сърдечни усмивки! — всяка бе видяла своята любов към музиката, отразена в очите на другата.

Преди години, не, дори преди месеци, ако някой ѝ бе дал иконоборческия чук в ръката, тя би разрушила с радост всяка опера на света; би изгорила къщите на всички тези изискани дами и би ги

пратила право в лапите на мизерията. Но сега започва да се задава въпроси... тези просмукани от омраза представи как разглезените дами се съсухрят и тънат в мръсотия по фабрики и работилници, заедно с по-простите си посестрими — за какво правосъдие може да става дума тук? Защо пък не бъдат изгорени фабриките, защо работилниците не бъдат изравнени със земята — а не оперите и елегантните домове? Защо да се принизяват хората, които вече живеят на по-високо ниво, вместо тези от низините да се издигнат до тяхното? Каква превземка има в това да можеш да забравиш тялото си, интересите на плътта, както би могло да се случи с една дама, която е в състояние да обърне повече внимание на мислите и чувствата си? Трябва ли да обвиняваме жена като Агнес, задето не е в състояние да си представи, че съществува такова нещо като дървена дръжка с навит парцал на края ѝ, която служи за почистване на нежелана сперма от... катеричката ѝ?

(Другата дума ѝ звучи толкова отблъскващо, че не може да я произнесе дори наум).

Още веднъж Шугър отваря скъпоценния си ръкопис. Отваря го наслуки, с последна надежда, че може все пак да попадне на нещо, с което да има основание да се гордее.

„Сега ще ти кажа какво смятам да направя — казах аз на мъжа, който се бяхтеше безсилно, завързан за леглото. — Смятам да се позанимая с тази твоя мъжественост, с която толкова се гордееш. Когато членът ти се вдигне и втвърди, ще взема тази тънка тел и ще я завържа най-долу, около ствола. Защото смятам да ти направя един малък подарък!“

Тя изпъшква и захлопва папката. Никой никога не би пожелал да чете подобно нещо — но никому няма и да се наложи да го прави.

Вълна от самосъжаление се надига в гърдите ѝ, тя отпуска лице в дланите си и се оставя на сълзите. Следобедът вече преваля, Уилям не дойде, а в градината чуруликат малки сини птиченца, красиви, невинни същества, благодарение на които тя вижда отровната грозота на отвратителния си роман в цялото ѝ безобразие... Господи, щом я

налягат такива мисли, сигурно скоро ще ѝ дойде мензисът. Започне ли да вижда чуруликащите синигерчета като предвестници на справедливо наказание, е време да приготвя превръзките...

Звънът откъм входната врата я стряска така, че тя неволно бутва с лакът ръкописа и страниците се разхвърчават из целия кабинет. Тя се хвърля отгоре им, започва да ги събира безразборно, пълзи напред-назад по пода. Едва успява да натъпче купчината листа обратно в гардероба и да го затвори с ритник, преди да чуе как Уилям отваря външната врата — той, разбира се, си има ключ.

— Уилям! — провиква се тя, обзета от искрено облекчение. — Аз съм! Искам да кажа, тук съм!

Още по първата прегръдка, в антрето до закачалката, Шугър успява да прецени, че завърналият се Одисей няма настроение за креватни подвизи. Да, разбира се, приятно му е да я види и се наслаждава, че тя го посреща като завърнал се от война герой, но когато тя притиска тяло към неговото, у него се долавя едва забележимо отдръпване, дискретно избягване на всякакво съприкосновение между нейния *Mons Veneris* и неговия *Mons Pubis*. Шугър незабавно променя позата си, отпуска прегръдката си и започва да го милва по бакенбардите.

— Изглеждаш ужасно уморен! — отбелязва тя с такова преливащо съчувствие, каквото би могъл да предизвика човек с многобройни рани от копие — или поне сериозно одраскан от котка. — Спал ли си изобщо, откакто се видяхме за последен път?

— Почти никак — признава Уилям. — Улиците около хотела гъмжаха от пияници, които пееха по цяла нощ с пълно гърло. А пък снощи не мигнах от тревоги около Агнес.

Шугър се усмихва и накланя съчувствено глава, питайки се дали да се вкопчи в споменаването на госпожа Ракъм, което е много рядък случай. Но може би Уилям ще се подразни, ако го направи. Докато се колебае, тя го повежда към... коя стая? Засега дневната. Да, решено — Агнес и спалнята могат да почакаат, докато поуспокои разбунения му дух.

— Заповядай — казва тя, настанява го на дивана и му поднася чаша бренди. — Ето нещо, което ще отмие вкуса на Бирмингам от

устата ти.

Той се отпуска благодарно и разкопчава издутата от шкембето жилетка, отпуска и вратовръзката си. Докато тя не започна да го обсипва с такива нежни грижи, той не бе осъзнал колко много са му липсвали те, откакто се прибра вчера у дома. Безразличната услужливост на прислужниците, неразбирането и безразличието на разстроената му съпруга не бяха посрещането, на което се бе надявал, и го накараха да очаква нещо по-добро.

— Добре, че поне някой на този свят се радва да ме види — казва той, отмята глава и облизва брендито от устните си.

— Аз винаги се радвам да те видя, Уилям — казва тя и поставя длан на потното му чело. — Кажи ми, купи ли фабриката?

Той изпъшква и завърта отрицателно глава.

Седнала до него, Шугър внезапно получава съвсем навременно вдъхновение свише.

— Нека отгатна — тя започва да имитира грубия северняшки акцент на мошеника-манифактурист: — „'Сичко тук мож' да се оправи с малко хоросан от един добър майстор, гос' ин Ракъм!“. Така беше, нали?

Уилям се поколебава за миг, но после избухва в смях.

— Абсолютно точно — грубото ѝ заяждане с бирмингамския акцент наподобяваше повече говора в графство Йоркшир, но иначе прозрението ѝ е дяволски точно. Каква свършена малка машинка е това нейно мозъче! Мускулите на гърба и врата му се отпускат, когато го обзема съзнанието, че няма да му се наложи да ѝ обяснява решението си за фабриката; тя го разбира — както винаги, тя го разбира.

— Е, слава Богу, сезонът почти приключи — казва той, допивайки последните капки бренди. — Скоро ще започнат горещините. Край на приемите и театрите, остава само още една проклета Музикална вечер.

— Но нали ти вече си поднесъл извиненията си и си обяснил, че няма да ходиш никъде...

— Е, да, почти никъде.

— ... защото се убеди, че Агнес е по-добре.

Уилям се вира намръщено в празната си чаша.

— Наистина се справяше съвсем добре — казва той с въздишка, — поне пред хора. При всички положения много по-добре, отколкото по време на предния сезон. Макар че това не е особено трудно постижение... — осъзнал колко неубедително звучи похвалата му, той се опитва да говори по-жизнерадостно. — Тя просто е свръхчувствителна, и в това отношение с нищо не е по-лоша от повечето жени.

Той се присвива, преценил, че изказването му не е особено кавалерско.

— Но не се справя толкова добре, колкото ти си се надявал? — подсказва Шугър.

Той кимва с примиреното изражение на изтормозен съпруг.

— Поне престана да дърдори за този ангел-хранител, който бдял над нея... Но когато тръгнем нанякъде, непрекъснато се оглежда през рамо... — той се отпуска на кушетката, опрял рамо в бедрото на Шугър. — Но аз реших да престана да споря с нея; направя ли го, само я дразня. Нямам нищо против да я съпровождат някакви духове, стига това да ѝ помага да се овладее.

— А успява ли да се овладее?

Уилям помълчава за миг, докато Шугър го гали по главата, възглените пръскат искри и се търкалят в огнището.

— Понякога — подема той отново, — се питам дали Агнес не ми изневерява. Начинът, по който непрекъснато се озърта и се вглежда в хората, като че ли търси съвсем определен човек... Чудя се дали нямам и съперник на всичкото отгоре.

Шугър се усмихва с натежало сърце, потисната от лепкавото бреме на измамата — като жена, нагазила в дълбоки води, въвличана все по-надолу от натежалите си от влага фусты.

— Може би иска да види своя ангел-пазител? — предполага тя шеговито.

— Хмм — Уилям се наслаждава на милувката ѝ, но явно не е убеден. — Миналата седмица бях с нея на концерт и точно посред една песен от Росини Агнес припадна на стола си. Всъщност загуби съзнание само за миг, после, докато идваше на себе си, прошепна: „Да, благословен да си, взemi me — ръцете ти са толкова силни!“ „Чири ръце, скъпа?“ попитах аз, а тя каза само: „Шшшт, скъпи, дамата пее“.

Шугър изпитва желание да се разсмее, но не е уверена, че няма да сбърка, ако го направи. В крайна сметка се разсмява. Няма никакви неприятни последици. Очевидно Уилям продължава да ѝ има вяра.

— Но как е възможно Агнес да ти изневерява? — настоява тя. — Нали не ходи никъде без твое знание и позволение?

Уилям изсумтява в знак на съмнение.

— Чийзмън е дал клетва да ми казва къде я кара — отвърща той. — И спазва условията, Бог ми е свидетел. — Той присвива очи, докато си припомня програмата на Агнес, после примигва раздразнено, като се досеща за излизанията, които е оградил мислено в червено. — Първоначално си мислех, че скритите ѝ посещения в католическата църква са... любовни срещи. Но Чийзмън се кълне, че тя влиза там сама и излиза също сама. Какво толкова може да направи, докато вътре се отслужва литургия?

— Не знам, никога не съм ходила на църква — отвърща Шугър. Признанието прозвучава прекалено грубо — рискован скок в опасните юди на истинската интимност, далеч по-дълбока от разкриването на гениталиите.

— Никога не си...? — започва Уилям. — Сигурно се шегуваш.

Тя се усмихва натъжено и отмята една къдрица от лицето, обърнато към нея.

— Сам знаеш, че детството ми е протекло по много... необичаен начин, Уилям.

— Но... дявол да го вземе, спомням си, че когато обсъждахме книгата на Бодли и Ашуел, ти прояви сериозни познания по религиозни въпроси...

Шугър стисва здраво клепачи. В главата ѝ гъмжат образи на Марии и Магдалени, застрашителни като змии, и заплашват да я дръпнат обратно в мрачния хаос.

— Заслугата определено е на майка ми. В продължение на години вместо приказки за лека нощ тя ми четеше откъси от Библията. Освен това — въздъхва тя, — и аз самата съм прочела доста нещо, нали?

Уилям протяга ръка и започва да гали сънливо и отпуснато гърдите и талията ѝ. Когато ръката му се отпуска и пада върху собствената му буза, тя решава, че е заспал. Но не — след минута мълчание плътният му глас започва да вибрира в бедрата ѝ.

— Тя се държи непоследователно — казва той. — Това е проблемът. Един ден е съвсем нормална, на другия — напълно побъркана. Напълно непредсказуема.

Шугър обмисля моралния аспект на въпроса си, преди да се пристраши да го зададе.

— Какво би сторил, ако тя... започне да се държи постоянно като побъркана?

Той стисва зъби, после засрамено ги отпуска отново.

— О, струва ми се, че тя просто още расте. Достигне ли истинска зрелост, всичко ще се оправи. Беше прекалено млада, когато се оженихме — сигурно е трябвало да изчакаме. Още играеше с кукли; а и сега избухванията ѝ са такива — детински. Спомням си, през април, на градинското увеселение в Мъзуел Хил, имаше куклен театър. Както обикновено, Пънч размахваше тояга и пердашеше съпругата си.

Агнес се развълнува ужасно, стисна ме за ръката и ме помоли да дръпна мистър Пънч от сцената. „Бързо, Уилям“, каза тя. „Сега си богат човек, важна личност, никой няма да посмее да те спре!“. Усмихнах ѝ се, но видях, че тя говори съвсем сериозно. Още си е дете, то е ясно.

— А това... детинско поведение, то ли е най-лошото от всичко? — пита Шугър, която си припомня проснатото в тъмната уличка тяло на Агнес, отпуснато в калта. — Няма ли никакви други проблеми?

— Ами... според доктор Кърлоу е прекалено слаба. Той все настоява, че трябвало да я пратя на санаториум, където да я хранят с повечко говеждо и прясно мляко, за да укрепне. „Виждал съм по-добре хранени жени в приютите за бедни“, така казва той.

— А ти какво мислиш?

Рискът предизвиква приятно главозамайваш — тя го подтиква да споделя своето мнение, но този път вече не по делови въпроси, а за личния си живот. И той говори откровено с нея! С всяка дума става все по-откровен!

— Не отричам — казва Уилям, — че у дома Агнес живее сякаш от марули и кайсии. Но когато отидем на гости, изяжда всичко, което ѝ се сервира, като послушно малко момиченце.

Той свива рамене в жест, който подсказва, че според него това пак е детинщина.

— Е — подема Шугър, — този лекар би трябвало да приеме факта, че закръглените жени не са на мода. Агнес не е единствената болезнено слаба жена в Лондон.

С това заключение тя подсказва на Уилям, че може да прекратят обсъждането, но той явно има още какво да каже по темата.

— Наистина, наистина — съгласява се той, — но има още един повод за безпокойство. — Агнес отдавна няма месечно кръвотечение.

Ледени тръпки плъзват по гърба на Шугър. Тя едва се удържа да не трепне. Шокира я съзнанието, че Уилям — или който и да било мъж — познава толкова добре тялото на Агнес.

— Откъде знаеш?

— Така казва доктор Кърлоу.

Настава ново мълчание, което за Шугър е изпълнено с представи как причаква този доктор Кърлоу в някоя тъмна уличка и го промушва с кама. За нея той е само смътна фигура, никога не го е виждала, но кръвта му сигурно ще е също толкова червена, колкото и кръвта на измислените жертви във „Възходът и падението на Шугър“.

— Не си ходила никога на църква... — мърмори той, вече полузаспал. — А пък аз си мислех, че знам всичко за теб.

Тя извърща лице и чувства с ужас как топли сълзи започват да се търкалят по страните ѝ и ги гъделичкат. Поначало пълната неосведоменост на Уилям по отношение на истинската ѝ личност би трябвало да предизвика у нея истеричен смях, но вместо това тя е обзета от тъга и съжаление — съжалява него, съжалява себе си, съжалява и двамата, които седят тук, сгъшени на дивана. Божичко! Ако знае какво чудовище милва... Ако знае каква отрова тече вместо кръв в жилите ѝ; каква гнилоост е разяла безнадеждно вътрешностите ѝ, как е отровена от ужасните спомени и горчивината на нуждата! Ако можеше да пронже с нож сърцето си, та мръсотията да протече навън, да се излее със съскане в някой процеп на пода, и да се почувства олекнала и пречистена! Какъв невинен глупак е Уилям с червендалестите си бузи; въпреки мъжката си арогантност, похотливостта, страхливостта и кучешкото раболепие, в сравнение с нея той е неосквернен. Привилегированата среда, в която е израсъл, е запазила мекотата на душата му; спокойното детство го е опазило от разяждащия червей на омразата; тя си го представя като малко момче, коленичил край леглото

си, да моли Бога да „благослови мама и татко“ под благодушния поглед на бавачката.

Господи, ако можеше да види какво крие тя в душата си!

— Пазя още някои изненади за теб! — казва тя с най-прелъстителния си глас, и избърсва бузите си с ръкав.

Внезапно разбуден, Уилям надига глава от скута ѝ. Зачервените му очи я гледат с интерес.

— Разкажи ми някоя своя тайна — казва той с момчешки интерес.

— Тайна ли?

— Да, страшна тайна.

Шугър се размива, по очите ѝ отново се появяват сълзи, които тя прикрива с вдигнат лакът.

— Нямам страшни тайни — възразява тя, — наистина нямам. Когато казах това за изненадите, имах предвид...

— Знам какво имаше предвид — изръмжава той добродушно и плъзва ръка под полите ѝ. — Но аз искам да ми кажеш нещо, което още не знам за теб — каквото и да е то. Нещо, което не знае никой друг на света.

Шугър е обзета от мъчителен порив да му разкаже всичко, да оголи белезите от най-старите и най-дълбоки рани, като започне с любимата игра на госпожа Кастауей, когато Шугър беше още съвсем мъничка — да му разкаже как тя се промъкваше в леглото ѝ и сваляше със замах завивките от премръзналото ѝ телце. „Така прави Бог“, казваше майка ѝ със същия пресилен, висок шепот, с който ѝ разказваше истории от Библията. „Той обича да прави така“, „Студено ми е, мамо!“ скимтеше Шугър. А госпожа Кастауей стоеше изправена, обляна от лунната светлина, притиснала завивките към гърдите си, и поставяше свитата длан на другата си ръка до ухото. „Съмнявам се“, казваше тя, „че Бог те е чул. Трудно му е да чува женски гласове, нали знаеш...“

Уилям притиска нос към корема ѝ, шепне ѝ окуражително, очаква да чуе желаната тайна.

— Аз... аз... — мърка тя измъчено. — Мога да пръскам вода с катеричката си.

Той вдига стресната глава.

— Какво?

Тя се киска, прехапала устни, за да овладее надигащата се истерия.

— Ще ти покажа. Това е много рядка способност — и напълно безполезна...

Той я наблюдава със зяпнала уста, докато тя скача, взема една чаша, пълна е хладка вода, и ляга на пода пред него. Без всякакви еротични превземки тя отмята нагоре фустите си, сваля дългите си гащи и вдига крака над главата си, така че коленете ѝ почти докосват ушите. После, с неуверена ръка, излива около половин чаша в зяпналия като уста на неоперено птиче процеп.

— Боже мили! — възкликва Уилям, докато тя отпуска отново крака на килима, и пълзейки като рак, изтласква тънка струя вода във въздуха. Струята улучва дивана, на сантиметри от панталона му.

— Следващия път ще улуча — изхриптява заканително Шугър и наглася мерника си, но го изчаква да се наведе, преди да насочи отново струята.

— Не е възможно! — казва Ракъм през смях.

— Не мърдай, разбойнико! — провиква се тя преди последния, най-силен залп. Тогава Ракъм се отпуска върху нея, хваща здраво китките ѝ и притиска леко коляно към стомаха ѝ, който се повдига силно от тежкото ѝ дишане.

— Всичко ли излезе? — пита той и я целува по устните.

— Да — отвърща тя. — В пълна безопасност си.

И двамата се нагласят така, че той да легне между краката ѝ.

— Ами ти? — пита Шугър, докато му помага да смъкне дрехите си. — Нямах ли някоя тайна, която да споделиш с мен?

Той се усмихва смутено, докато тя измъква мъжествеността му от пелените.

— Нищо, което може да се сравнява с твоята — отвърща той.

С това темата е приключена.

Далеч оттук, в една мръсна стая, в една влажна и мръсна къща, една проститутка, изненадана от неочаквания си посетител, протяга длан и той поставя на нея три шилинга.

— Още въпроси ли има, сър? — смигва тя, но гласът ѝ трепва едва забележимо; по разкривеното лице на мъжа личи, че този път той

не е дошъл да ѝ задава въпроси.

Той се упътва, вдървено като инвалид, към леглото ѝ, и се отпуска тежко на ръба. Светлината от прозореца пада като светъл квадрат точно до краката му, но той остава в сянка.

— Жената, която обичам — казва той с нисък глас, пресипнал от страдание, — умира.

Каролайн кимва полека, облизва устни, но не знае как да реагира; откакто загуби собственото си дете, смъртта на други човешки същества като че ли е загубила действителното си значение в нейните очи.

— Лоша работа — казва тя, стиснала здраво монетите, за да не дрънкат, от уважение към мъката му. — Много... лоша работа.

— Чуй какво ще ти кажа.

— Аз... нали чух, сър — жената, която обичате...

— Не — казва той пресипнало, вперил очи в пода, — слушай внимателно.

Той отпуска глава на гърдите си, а раменете му започват да потръпват. Притиска длани, сякаш за молитва, но толкова силно, че плътта на ръцете му става аленочервена, осеяна с бели петна. От свитото му гърло се изтръгват някакви думи, но те са прекалено тихи, прекалено накъсани от хлипове, за да бъдат разбираеми.

Каролайн се промъква смутено по-близо, а когато той започва да ридае конвулсивно, се осмелява да седне на леглото до него. Стариият дюшек поддава и бедрата им се докосват, но той не забелязва нищо. Тя се привежда напред, подражавайки несъзнателно на позата му, и се заслушва внимателно.

— Да бъде проклет Бог! — ридае Хенри, и колкото повече повтаря богохулството, толкова по-отчетливо и високо го произнася. — Да бъде проклет Бог!

Забелязал, че тя го е разбрала, той губи и последните си остатъци от самоконтрол. Само след мигове реве като магаре, цялото му тяло се тресе, ръцете му все още са заключени така здраво, сякаш костите под плътта всеки момент ще започнат да се трошат.

— Да бъде проклет Бооог! — продължава да реве Хенри, а Каролайн плъзва неуверено и страхливо ръка (кой може да прецени на какво е способен един докаран до отчаяние мъж?), и го прегръща успокояващо през раменете.

ДЕВЕТНАЙСЕТ

— Събудете се — съска някакъв строг глас. — Не забравяйте къде се намирате!

Шугър се стряска и се събужда. Задрямала е, както си е седяла. Примигвайки на многоцветната светлина, която нахлува през стъклописите по прозорците, тя се изправя на мястото си, оправя полите на старомодната си рокля и наглася отвратителния си шал. Престарялата жена до нея, изпълнила дълга си на съвестна християнка, отново обръща помътнелите си очи към амвона. Там, в далечината, се вижда фигурата на свещеника, който продължава да лее риторични фигури над редиците скамейки.

Шугър хвърля поглед към другите хора, заели свободните места в дъното на църквата. Безпокои се, че и те са я видели да спи, но те явно не са обърнали внимание на това. Наблизо седи едно слабоумно момче, чието кривогледство става все По-подчертано поради усилията му да си почеше носа с долните си зъби. По-нататък, близо до пътеката, по която може да се измъкне навън, на слънце, седи едра, плосколика жена с две бебета — по едно във всяка ръка, и ги полюлява непрекъснато, за да не се събудят.

Всъщност доста голяма част от богомолците спят — някои с отметнати назад глави и зяпнали усти, други — забили брадички в твърдите си, високи яки, трети облежани на рамото на някой роднина. Сънят те обзема неудържимо под въздействието на топлото време, пъстрите слънчеви лъчи и равномерния глас на свещеника — същински заговор на сънотворни средства.

Шугър потрива скрито схванатите мускули на врата си и си напомня, че присъствието ѝ тук се дължи на една нейна блестяща идея. Уилям замина отново (този път само за един ден, до Ярмут) — какъв по-добър начин би имало тогава за прекарване на неделната утрин от това да отиде на църква заедно с останалите представители на семейство Ракъм?

Не че наоколо има кой знае колко Ракъмови. Броят им в църквата за жалост е намалял от първите дни след брака на Уилям, когато те

двамата с Агнес съпровождат Ракъм Старши на църква, с тях пристигаше и прислугата, а кудкудякащите дами от енорията намекваха на озадачената Агнес, че скоро ще идва тук с по-голямо и весело семейство.

Независимо от това дали е на път или не, Уилям вече рядко идва тук. За какво му е да слуша този дърдорко на амвона, който говори за неосезаеми неща? В света на търговията не се говори за нищо, което не може да се превърне в действителност и да остане такова — де да можеше и религията да се похвали със същото! Така че обикновено вместо него на църква идва само Агнес заедно с някои от прислужниците, които могат да се откъснат от работата си. Но тази сутрин Агнес я няма — дошла е само киселата ѝ камериерка. (Клара е напълно будна, но това не се дължи на набожност, а на кипящата в нея ярост — защото на Лети ѝ имат вяра, че посещава вечерната служба, което означава на практика, че в неделя следобед тя е свободна. Вбесена е и защото на Чийзмън му е позволено да се мотае извън църквата, да пуши и да чете надписите по надгробните плочи. И защо някой не сръчка тази глупачка Джейни, за да престане да хърка!)

Шугър нервничи в „бедняшката част“ на църквата. Много редове я отделят от малкото, почти невидимо дете, което може да е дъщерята на Уилям — а може и да не е. Което и да е детето, то не помръдва и с мускулче по време на цялата служба, почти напълно скрито под коравото си кафяво палто и прекалено голямата шапка. Шугър се опитва да се убеди, че може да се научи нещо и от няколкото инча руса коса, която се подава под шапката, но клепачите ѝ отново започват да се отпускат. Копнее свещеникът да подаде знак да запеят следващия химн — макар това да означава, че трябва да стане и да пее непознат текст по непозната мелодия, поне се разбужда. Но проповедта продължава неумолимо, монотонно, без нито веднъж да се извиси в кресчендо.

На предната редица вляво седи красив, но гневен на вид мъж, и също нервничи. Очите му са подпухнали, облечен е прекалено небрежно — изобщо не прилича на човек, който има правото да стои начело на енориашите, които плащат за местата си. Всеки път, когато явно не е съгласен с думите на свещеника, той си поема дъх така дълбоко, че това се вижда от дъното на църквата — и почти може да се чуе.

Свещеникът заклеява някой си сър Хенри Томпсън за ереси, чието естество остава неясно за Шугър, тъй като е проспала съответната част от проповедта, но доколкото разбира, въпросният Томпсън изразява публично най-долни и отблъскващи убеждения, и което е по-лошо, печели на своя страна мнозина от слушателите си. Свещеникът намеква, че дори сред неговите енорияши тази сутрин може да се таят души, отклонени от правия път от въпросния сър Хенри Томпсън. „О, Божичко“, моли се Шугър, „стори тъй, че да млъкне най-сетне“. Но когато молбата и бива най-сетне изпълнена, са изгубени всякакви надежди за помирение между нея и Господ.

След края на последното песнопение най-елегантните и богобоязливи люде в Нотинг Хил се упътват като в организирана процесия по пътеката към изхода. Мъжете героично се пекаат в черните си костюми, дамите са докарани по последна мода, като са се лишили единствено от блясъка на прекалено пищни бижута. Детето, което може да е дъщеря на Уилям, а може и да не е, крета подир близките си, полускрито зад фустите на едрата бавачка. Очите на детето са сини като китайски порцелан — също като очите на Агнес, то няма очертана брадичка — също като Уилям, в погледа му се крие същият безпомощен копнеж на пленено животно, какъвто имаше и в погледа на Уилям, когато го видя за първи път в задимената зала на „Камината“. Но нима едно изражение може да бъде доказателство за бащинство? Невъзможно е да бъде направен някакъв извод — всеки може да бъде баща на детето. Но за частица от секундата очите на детето срещат погледа на Шугър и нещо преминава между двете. За първи път през този ден, в предполагаемия Божи дом, в застоялия въздух прелита искрица жив дух.

„Това си ти, нали? Ти си Софи?“ казва си Шугър, но детето вече го няма.

Веднага щом преценява, че не рискува да бъде разпозната, Шугър излиза от своя ред, и тръгва подир енорияшите в облечения от слънчеви лъчи църковен двор. Вижда как отвеждат припряно — трескаво дори — малкото момиченце към екипажа на Ракъмови. Чийзмън, който се мотае край една мраморна колона, прегърната страстно от два каменни ангела с човешки ръст, хвърля цигарата си и я стъпква с крак.

След като единият представител на семейство Ракъм е бил отведен, Шугър решава да проследи единствения друг представител на фамилията в църквата — Хенри, брата на Уилям, но установява, че не е единствената жена, която си е поставила такава цел. Бледа, видимо болнава жена, която Шугър видя да заема мястото си преди началото на службата, подпомогната от една прислужничка, сега излиза с помощта на същата прислужничка от църквата. Подпряла се на бастуна си, жената махва с ръка на Хенри и го повиква по име, явно решена да го настигне.

Този призив има наелектризиращо въздействие върху брата на Уилям. Той застава мирно, нахлупва шапка, за да скрие немитата си коса, сваля я и я поставя отново на главата си, но този път повнимателно, оправя възела на вратовръзката си. Дори през плътната муселинена воалетка Шугър забелязва чудотворната промяна, която се е осъществила на лицето му — гневът и горчивото разочарование са заменени от маска на спокойствие, която той поддържа с достойни за съжаление усилия.

Болната, все така подкрепяна от прислужницата, не върви с характерната стъпка на куците (те вървят така, сякаш са привикнали да се движат на три крака), а се обляга на бастуна с все сила, като че ли той е парапет на върха на шеметно висока скала. Тя е слаба и бледа като клонка с обелена кора, а и лявата ѝ ръка, която е отпуснала върху ръката на прислужницата си, прилича на клонче; дясната, стиснала здраво дръжката на бастуна, наподобява по-скоро възлест корен. В тази непоносима горещина, от която лицата на всички наоколо розовеят (а на някои по-натруфено облечени дами са направо яркочервени), нейното лице е бяло — само две алени петна, избили на бузите ѝ, пламват и избледняват от усилието, с което тя прави всяка стъпка.

„Горката обречена душица“, казва си Шугър, защото разпознава недвусмислените белези на туберкулозата. Но още щом тази капчица съчувствие плъзва по вените ѝ, след нея рухва вината в бурен поток: „Защо не отидеш отново при госпожа Кастауей, за да видиш как е Кейти, страхливке? Тя сигурно вече е далеч по-зле от тази непозната — ако не е умряла междувременно“.

— Ах, Хенри, нима се надявахте да избягате от мен?

Туберкулозната е пропъдила прислужницата и върви сама, опитвайки се да прикрие какво усилие ѝ струва това. Видът на

присвитите ѝ рамене и здраво стиснатите пръсти изтръгва Хенри от неподвижността и той хуква към нея, като едва не блъсва Шугър в гърдите, минавайки край нея.

— Позволете ми, госпожо Фокс — казва той и протяга ръце, сякаш те са тежки инструменти, с които не е привикнал да си служи. Госпожа Фокс отхвърля предложението, поклащайки любезно глава.

— Не, Хенри — убеждава го тя и спира, за да си почине. — С бастуна стъпвам съвсем здраво — опасно е само ако някой ме бутне неволно.

Хенри хвърля яростен поглед над рамото на госпожа Фокс, изразявайки възмущението си от всички зли, достойни за презрение хора, които биха могли да я бутнат, включително и стоящата наблизо Шугър.

— Не бива да се излагате на такива опасности — възразява той.

— Опасност ли? Пфу! — отвърща презрително госпожа Фокс. — Питайте някоя нещастна проститутка под аркадите на театър „Аделфи“... какво е истинска опасност.

— Предпочитам да не питам — отвърща Хенри. — Освен това предпочитам да бяхте си останали да почивате у дома.

Но сега, когато не се движи, госпожа Фокс е успяла да овладее дишането си единствено със сила на волята — като че ли изсмуква дъх от земята с помощта на бастуна си.

— Ще идвам на църква — заявява тя, — докато силите ми го позволяват. В края на краищата църквата има едно основно предимство в сравнение с Дружеството за спасение — никой няма да ми прати писмо, в което да ми препоръча да не идвам повече тук.

— Да, но баща ви каза, че трябва да си почивате.

— Да си почивам ли? Баща ми иска да тръгна на път!

— На път ли? — лицето на Хенри се разкривява от прилив на надежда, смесена със страх и неразбиране. — На път? Накъде?

— На баните във Фолкстън — тя изсумтява презрително. — Там било истински рай за болните — или може би ад?

— Госпожо Фокс, моля ви! — Хенри се озърта смутено, да не би свещеникът да я е чул. Но наблизо няма никой, освен една скромно облечена непозната жена със спусната воалетка, която им обръща колебливо гръб, сякаш не знае накъде да поеме.

— Хайде, Хенри, да повървим заедно — казва госпожа Фокс.

Хенри е ужасен.

— Нали не искате да вървите пеш по целия път...?

— Да, по целия път — до екипажа на баща ми — отвърща тя закачливо.

— Хайде, Хенри. Има хора, които всяка сутрин изминават по пет мили, за да отидат на работа.

Хенри, предизвикан по този начин, не издържа и започва:

— Не и ако... — но си прехапва езика, преди да е споменал смъртоносната ѝ болест, и довършва неубедително: — Не и в неделя.

Двамата тръгват един до друг по познатата алея, засенчена от дървета, встрани от другите богомолци, останали под слънчевите лъчи, а след тях тръгва и бедно облечената жена със спуснатата воалетка. Тъй като е принудена да ги следва на разумно разстояние, а и гласът на госпожа Фокс е много слаб, Шугър пропуска части от разговора — думите долитат до нея по въздуха като разпилян пух от глухарчета. Затова пък изхвъркналите лопатки на гърба на госпожа Фокс, които се движат рязко при всяка крачка под тъканта на роклята ѝ, изпращат недвусмислено послание.

— Каква полза имам от това — казва тя задъхано, — да лежа неподвижна и сама в леглото, след като мога да бъда тук в това меко време, в приятна компания... — тук няколко думи се губят — ... възможността да възхвалявам Всевишния... — отново не се чува.

При думите ѝ за „мекото“ време Шугър чувства как я побиват тръпки от съчувствие — защото по челото ѝ, под воалетката, се стича пот на струйки. Горещината е убийствена, и Шугър съжалява, че реши да се лиши от такъв луксозен предмет като чадърчето, след като се е дегизирала като бедна жена. Колко ли се е вледенила кръвта, която тече в стопеното тяло на тази жена!

— ... такъв прекрасен ден... ако остана в къщи, ще се чувствам тъжна и самотна...

Хенри вдига поглед към сипещото огън небе и се надява слънцето да бъде така милостиво, както го вижда госпожа Фокс.

— ... някаква болезнена привързаност към смъртта в това да лежиш в леглото, покрит с бял чаршаф, не мислите ли? — упорства госпожа Фокс.

— Нека говорим за нещо друго — отвърща умолително Хенри. Точно в този момент вървят покрай гробищата, надгробните плочи се

провиждат между дърветата.

— Е, тогава... — казва задъхано госпожа Фокс, — какво ще кажете за проповедта?

Хенри хвърля поглед назад, за да се убеди, че свещеникът не върви зад тях, но вижда само бедно облечената непозната, а малко по-назад — прислужницата на доктор Кърлоу.

— Според мен по-голямата част от проповедта беше... много хубава — казва той под нос. — Но можеше да си спести нападките по адрес на сър Хенри Томпсън.

— Така е, Хенри, напълно съм съгласна — долита задъханият глас на госпожа Фокс. — Томпсън поглежда смело злото в очите — ... тук се губят няколко думи, — ... време е да си го признаем... самата представа за погребение... принадлежи на един по-малък свят... отколкото е вече нашият. — Тя спира за миг, обляга се на бастуна си, и махва с ръка в посока към гробищата. — Едно малко гробище в някое от предградията — като това... не дава правилна представа за това, което ще се случи, когато населението продължи да нараства... Четохте ли онази... чудесна книга... „За ужасите, които се крият под краката ни“?

Ако въпросът ѝ е получил отговор, то Шугър не го чува.

— А трябва, Хенри... трябва да я прочетете. Тя ще ви отвори очите. Не може да има по-красноречиво... в защита на кремацията. Авторът описва... старите лондонски гробища... преди да бъдат затворени... отровни изпарения... видими с просто око.

Тя говори вече с такова усилие, че е мъчително да я слуша човек, и Хенри Ракъм постоянно хвърля тревожни погледи през рамо — не към Шугър, а към прислужницата — явно се надява тя да дойде при тях и да поеме нещата в свои ръце.

— Бог ни е създал... — шепне хрипливо госпожа Фокс, — от шепа пръст... затова не мога да разбера... защо някои хора считат, че Той не може... да ни възкреси... от шепа прах, прибрана в урна.

— Госпожо Фокс, моля ви, не говорете повече.

— И колко съхранени са телата ни... след шестмесечен престой под земята — много бих искала да узная отговора, който биха дали защитниците на традиционното погребение... на този въпрос.

За щастие в този момент прислужницата решава да избърза покрай Шугър и да хване твърдо под ръка болната.

— С ваше позволение, господин Ракъм — казва тя, а госпожа Фокс почти припада, облегната на ръката ѝ. Хенри кимва и се усмихва — усмивката му е ужасна, израз на безсилие, израз на признание, че той е по-негоден да я подкрепя с ръцете си, отколкото една възрастна прислужница.

— Разбира се, разбира се — казва той и отстъпва, докато двете болезнено слаби жени (стига да иска, той би могъл да вдигне двете едновременно — по една с всяка ръка) продължават нататък, кретайки, стъпка по стъпка. Неподвижен, сякаш вкаменен, Хенри Ракъм изчаква, за да се убеди, че двете са успели да се качат в мрачния екипаж на лекаря, а после се обръща с гръб и поглежда към църквата. Шугър забързва напред и минава край него. Лицето ѝ под воалетката е зачервено от смущение, защото той не може да не съзнава, че тя е наблюдавала терзанията му.

— Добро утро — казва тя.

— Добро утро — отвръща той пресипнало, повдига неволно ръка към шапката си, но после грубо я отпуска надолу.

— О, какъв досадник е той! — пъшка Уилям в привидно отчаяние, докато лежи в леглото на Шугър същата вечер. — Защо му беше да ме избира за довереник на проблемите си?

— Сигурно няма към кого друг да се обърне — отвръща Шугър, и рискувайки един по-интимен коментар, допълва: — В крайна сметка, ти си му брат.

Двамата лежат, отметнали завивките, изложили сторещените си, потни тела на по-хладния нощен въздух. Въпреки тревогите си около Хенри, Уилям е в доста добро настроение, самоуверен като лъв, който се припица на слънце, заобиколен от лъвици, край още димящото тяло на жертвата си. Пътуването му до Ярмут се е увенчало със забележителен успех: той и един вносител на име Гроувър Панкий са постигнали великолепно споразумение, пушейки пурите си на брега на морето, и са сключили сделка, съгласно която Панкий ще снабдява парфюмериите „Ракъм“ със смешно евтини бурканчета от слонова кост за по-скъпите кремове и балсами.

По време на акта (сексуалния акт, не сключването на сделката) Уилям все още бе под влияние на вдъхновението, обзело го по време на преговорите, и то му придаде неподозирана чувствителност — галеше необичайно нежно гърдите ѝ, докосваше едва доловимо с

устни пъпа ѝ, милваше я постоянно, докато най-сетне нещо в нея се разтвори — скритата, здрава черупка, през която той не бе успял да проникне досега. Той не е най-лошият мъж на този свят, мисли си Шугър; може дори да се каже, че е един от най-кротките — освен това наистина е започнал да харесва тялото ѝ, отнася се с него като с нещо живо, а не както в началото — като с празно пространство, предназначено за изливане на семенната течност.

— Брат съм му, разбира се — казва с въздишка Уилям, — и ми е мъчно, като виждам колко е нещастен. Но как да му помогна? Каквото и да му предложи да стори, той го отхвърля като невъзможно; а всичко, което предпочита да върши вместо това, ме вбесява до смърт. Прибирам се от Ярмут в чудесно настроение, от щастлив по-щастлив, че съм се отървал от поредните скучни ораторствания на доктор Крейн, и само след минути Хенри се появява в приемната ни и започва да ми рецитира цялата проклета проповед!

За да може Шугър да разбере по-ясно какво е трябвало да изтърпи, той обобщава проповедта на свещеника, насочена против кремацията.

— А какво мисли Хенри по този въпрос? — пита Шугър, след като е изслушала неговото двеминутно обобщение на многочасовото ѝ изпитание.

— Ха! Обзет е от нерешителност, както винаги! — възкликва Уилям. — „Разумът ми е за кремацията, но сърцето — за традиционното погребение“, така казва.

Шугър потиска импулсивното желание да сподели с Уилям картината, която се явява в съзнанието ѝ — как две длъжностни лица с мрачни физиономии режат трупа на покойника и единия отнася главата към някаква горяща пещ, а другият поставя сърцето на лопатата си.

— Ами ти? — пита тя.

— Казах му, че по принцип поддържам традиционното погребение, но не по никакви усукани религиозни съображения. Как е възможно вярващите да го усукват така, че да превръщат и най-простото нещо в сложно! Отдавна се каня да напиша някоя статия по този въпрос... — Прегръщайки я по-силно, след като потта се е изпарила от телата им, той пояснява, че предимството на традиционното погребение няма нищо общо с религиозните убеждения, а по-скоро със социални и икономически фактори;

опечалените имат нуждата да се убедят, че човека, когото оплакват, си отива от тях в тялото, в което са го виждали и приживе; разпадът на тялото трябва да е бавен, също като избледняването на техните спомени за него. Да превърнеш някого в пепел, докато в мислите на хората, които го обичат, той е все още като жив — в това има нещо извратено. Освен това — какво ще стане с гробарите? Замислили ли са се по този въпрос застъпниците на кремацията? Ами кочияшите, които карат катафалките, лакеите, които съпровождат процесията и така нататък? Традиционното погребение поражда съответно производство, и осигурява толкова много работни места, колкото повечето хора не могат и да предположат. Да, дори парфюмериите „Ракъм“ ще бъдат засегнати, ако бъдат отменени традиционните погребения, защото тогава няма да има нужда от ароматните възглавнички за ковчежи, нито от козметичните препарати, които „Ракъм“ продават на погребалните агенти.

— А на какво мнение беше Агнес по въпроса? — пита небрежно Шугър, надявайки се да разбере защо госпожа Ракъм не беше на църква тази сутрин, без да се налага да пита направо.

— Пропусна проповедта, слава Богу. Тя е на море.

— На море ли?

— Да, на баните във Фолкстън.

Шугър се подпира на лакът и придърпва леко завивките към гърдите на Уилям, докато се опитва да прецени докъде може да стигне в любопитството си.

— Какво прави там?

— Надявам се, че се угоява със сладкиши и разни други неща от този род — той притваря очи и си поема дълбоко дъх. — Така поне не може да се забърка в някакви неприятности.

— Защо? Какви неприятности е имала?

Но Уилям не изпитва желание да разкаже на Шугър за бала, даден от лейди Харингтън, нито пък за сензацията, предизвикана от съпругата му, когато се наложи тя да бъде изнесена от залата от двама млади флотски офицери, изчервени до уши, оставяйки зад себе си локва повръщано на полирания под — да не говорим за непоправимо скандализираната домакиня. Можеше да сподели с Шугър, ако ставаше дума за обикновено призяване, за прост пристъп на някаква болест, но в минутите преди припадъка Агнес бе казала непростими неща на

лейди Харингтън, въпреки предупрежденията, които той ѝ бе отправил шепнешком. Дори в екипажа, който ги отвеждаше у дома, тя не прояви никакви признаци на разкаяние, продължаваше да говори, произнасяйки неясно думите, а очите ѝ блестяха диво в мрака, докато се полюляваше на седалката срещу него.

— Лейди Харингтън никога няма да ти прости това, нали знаеш — бе казал той, разкъсван между желанието да ѝ удари такъв шамар, че да я завърти на триста и шейсет градуса, и копнежа да я прегърне, да я помилва и да отмахне влажните кичури, полепнали по лицето ѝ.

— Ах, за какво ли ни е притрябвала — изсумтя Агнес. — Прилича на патица.

Това го принуди да се разсмее въпреки обзелото го притеснение; в известен смисъл Агнес беше права — и то не само по отношение на външния вид на лейди Харингтън. От момента, когато съдбата на Уилям се промени и той започна да се издига към върха, заеман сега от него, по-незначителните аристократи — от тези, които са пропилили състоянието си с пиене и хазарт, чиито имения скрито се рушат — направо се избиват за честта да се радват на компанията му.

— Това не е оправдание — упрекна той жена си, — да се държиш с домакинята в този дух.

— Дух, дух, дух, дух — гласът на Агнес се понесе като кашлица, отеквайки зловещо в купето, докато екипажът подрънкваше със звънци, и летеше през мрака. — Светия Дух...

— Уилям?

Това е гласът на Шугър, която лежи гола до него в леглото, и го призовава обратно към действителността.

— Ммм? — отвърща той и примигва. — А... да. Агнес. Никакви особени неприятности, просто женска слабост. — Той посяга към ризата си, измъква се от леглото и започва да се облича. — Всъщност възлагам големи надежди на времето, което ще прекара във Фолкстън. Казват, че морският въздух лекувал всякакви упорити заболявания. Ако пък болестта се окаже по-неотстъпчива, може и да последвам съвета на лейди Бриджлоу — една наша приятелка — и да я изпратя в чужбина.

— В чужбина ли? — лешниковите очи на Шугър се разширяват удивено. — Но къде?

Той спира за миг, преди да е вдигнал гащите си — членът му е още влажен от съприкосновението с вагината ѝ, издутите топки се полюляват в горещия въздух.

— Ще реша, когато се стигне дотам — възпира той меко по-нататъшните ѝ въпроси.

Още преди влакът да започне да намалява скорост, за да навлезе в гарата на Фолкстън, острият мирис на морето започва да нахлува през отворените прозорци на купето, крясъкът на чайките се чува дори през равномерното потракване на колелата.

— Ах, мадам, помиришете само — възкликва възторжено прислужницата, повдига щората на прозореца и вдишва дълбоко, облегла се на отворения прозорец. — Този въздух е съживителен, не може да има никакво съмнение.

Госпожа Фокс затваря книгата си, отпуска я в скута си и се усмихва.

— Мирише много приятно, Лора, съгласна съм с теб. Но и свинското печено мирише приятно, а пък не е излекувало никого от нищо.

Въпреки това госпожа Фокс не може да отрече, че морският въздух действа ободрително. Соленият ветрец сякаш разтваря миниатюрни проходи между носа и главата ѝ, за чието съществуване не е и подозирала, и въздействието е толкова освежаващо, че тя вече не може да продължава да чете. Преди обаче да пъхне книгата обратно в плетената кошница до себе си, тя отново оглежда корицата и прочита заглавието: „За ползата от молитвата“, от Филип Бодли и Едуард Ашуел. Колко досадна книга е това — тук изцяло се пропуска най-важното, а именно, че молитвата не е някакво магическо заклинание, посредством което човек може да се надява да постигне целите си без усилие, а начин да отправиш благодарностите си към Бога, след като си се постарал да извършиш нещо ценно и достойно, задето Той не те е изоставил. Колко типичен за мъжете — е, поне за повечето от тях — е този педантичен цинизъм, това жонглиране с думи, достойно за Сократ; колко типично за тях е да злорадстват над статистически данни, докато пред прозорците на домовете им милиони човешки същества протягат ръце в отчаяна молба да бъдат спасени.

Вагонът се разтърсва, пухтенето на локомотива се чува по-нарядко, и най-сетне скърцането на спирачките оповестява навлизането на влака в гарата. Пъстри петна прелитат край прозореца. Чува се свирка.

— Фолкстъ-ъ-ъ-н!

Емелин изчаква в купето, докато останалите пътници се блъскат в тесния коридор. Колкото и да ѝ е тъжно да си го признае, здравето ѝ вече не позволява да изложи на опасност крехкото си тяло в тази блъсканица от здрави тела. Спомня си с тъга един случай, когато заедно с останалите Спасителки от дружеството си проправяха път през тълпа крещящи и възторжено тропачи зяпачи, които наблюдаваха улично сбиване — оказа се, че сбиването е между мъж и жена, и тя успя да ги разтърве с голи ръце — всъщност, облечени в ръкавици. Колко изненадани изглеждаха двамата — задъхани и окървавени — колко учудено се споглеждаха!

Вагонът потреперва под тежките стъпки на носачите, които са се покатерили на покрива и свалят оттам чанти и куфари; локомотивите блъват кълба пара, която се смесва с хаотичната смесица от гласове. В тълпата се вижда как дебелият файтонджий си проправя път към най-заможните на вид пътници, как носачите накуцват и залитат, нарамили огромни куфари и плажни чадъри. Навсякъде има деца — момчета с филцови каскети и напълно излишни палта; момиченца, облечени в миниатюрни копия на роклите на възрастните, по модата от изминалото десетилетие. Те се въртят и танцуват около майките и бавачките си, които едва се движат, натоварени с кошници, кофички и лопатки. Емелин вижда как едно превъзбудено момиченце пресича тичешком пътя на някакъв човек, който го бутва неволно на земята. Вместо да ревне, детето бързо се изправя на крака — очевидно ликуването му е прекалено силно, за да бъде смутено от такава дребна неприятност. Ах, какво щастие е това — да можеш да падаш и да се изправяш отново! Емелин чувства как я пробужда завист — и продължава да наблюдава сцената на перона.

Когато морето от пътници се е отляло през големия гаров портал към осветения от слънцето булевард, Лора взема куфара и чадърчето на госпожа Фокс и поема, кретайки, по перона. Емелин, която я следва, се обляга едва забележимо на бастуна си — сега не е уморена, тъй като е седяла по целия път от Лондон дотук. Всъщност се чувства доста

добре, и само съчувствените погледи на гаровите полицаи ѝ напомнят колко очевидна за всекиго е болестта ѝ.

Баща ѝ е запазил апартамент в хотела, който се намира най-близо до брега на морето, и е изпратил лекарствата, още преди тя да замине, за да я чакат на нощното шкафче до още непознатото ѝ легло. Що се отнася до храненето на Емелин, Лора е получила нареждане да се храни колкото е възможно по-често, дори да не ѝ се яде, за да може да убеди госпожа Фокс да сподели храната ѝ, независимо каква е тя — сервирана на масата в ресторанта, или нещо, купено от уличен продавач. Но най-важното е госпожа Фокс да си почива колкото е възможно повече, да седи на някое тихо местенце в близост до морето. В никакъв случай не бива да се допуска тя да попада на плажа или пък да се присъединява към тези авантюристично настроени хора, които стигат дотам, че газят в морето. Ако Лора забележи, че скуката я измъчва наистина нетърпимо, има благословията на доктор Кърлоу да я отведе да наблюдава онези смели жени, които скачат във водата от специални плажни машини^[1], облечени от глава до пети в специални бански костюми, и плуват смело на плиткото, предизвиквайки истинска сензация. Но Емелин трябва да си остане част от мнозинството на сушата — в тази безопасна зона, където децата издигат своите пясъчни замъци, за да не могат да ги достигат вълните.

Мнозинството на сушата става все по-многобройно с всеки изминал миг, сякаш се размножава под благотворните лъчи на слънцето. Докато Лора и госпожа Фокс вървят по павирания булевард към плажа, ги подминават десетки мъже и жени, облечени така, сякаш са тръгнали на конни надбягвания. Едни носят сгъваеми шезлонги, други — книги, и дори малки преносими пултове за писане. На всеки десет обикновени курортисти се пада по един амбулантен търговец. Конне, впрегнати в талиги, влачат плажни машини към тази част от плажа, която е запазена само за дами, а след тях се влачи женски духов квартет; дамите изпълняват религиозни химни под съпровода на подрънкването на монети в касичката за помощи.

— Ето едно хубаво местенце — казва Лора, когато двете с госпожа Фокс са на половин път надолу по големите каменни стълби, които свършват в пясъка. Но госпожа Фокс изобщо не вдига очи, защото е прекалено заета да внимава къде стъпва и къде опира бастуна си. Оскъдните ѝ сили не могат да преодолеят предизвикателството,

свързано с ходене по пясъка — то затруднява и напълно здрав човек — затова Емелин приема опората, която ѝ предлага ръката на прислужницата, макар и с нежелание. Замаяна от изобилието на свеж морски въздух, тя започва да възприема хората наоколо — и тези, които са дошли да се забавляват, и другите, които са тук, за да спечелят нещичко — като образи от някакъв сън, които могат да изчезнат, ако примигне няколко пъти, и тя да остане съвсем сама край морето.

Докато извървяват последни метри до закътаното местенце, избрано от Лора, на няколко пъти се излагат на опасността да се сблъскат с амбулантни търговци, натоварени със стока. Единият продава чадърчета, другият — корабчета-играчки; третият — дървени птички с механизъм, и обяснява на висок глас, че те можели да летят; има и четвърти, който предлага парчета пудинг със сливи, увити в тънка хартия — той размахва ожесточено ръце над стоката си, за да пропъжда нахалните чайки, които кръжат над главите им.

— Ето тук, мадам — казва Лора, когато двете се озовават в сянката на едно обрасло с трева хълмче. Госпожа Фокс се отпуска с благодарност на земята, и опира гръб в наклона на хълмчето. Хоризонтът трепти пред очите ѝ — несигурна граница между огромното синьо море и бледия аквамарин на небето.

— Остави ме сама... за мъничко — произнася тя с усилие, и отправя към прислужницата угодническа усмивка, с която гарантира доброто си поведение.

— Разбира се, мадам — отвръща Лора. — Ще отида да намеря нещо за ядене — и преди госпожа Фокс да успее да възрази, тя забързва обратно към навалищата.

Малко по-късно през същия следобед, госпожа Фокс е успяла да зарови недояденото парче пудинг в пясъка до полата си, и да убеди Лора, че може да отиде да види „Психо, невероятния механичен човек, сензацията на сезона в Лондон!“, който ще бъде представен във „Фолкстън Павилиън“, съвсем наблизо. Сега Емелин лежи, вперила поглед в лазурното небе. Тя вече не може да отличава виковете на децата от крясъците на чайките, а целият този шум бива погълнат от величествената, умиротворяваща песен на прибоя.

Тя не искаше да дойде тук, наистина не искаше, но сега, когато вече е край морето, изпитва задоволство — защото тук ѝ е много по-лесно да се отдава на размисъл. Има чувството, че мъчителните лабиринти, из които се лутаха мислите ѝ, са останали далеч зад гърба ѝ, сред замърсения въздух на столицата. Тук, край безбрежното, вечно море, тя най-сетне започва да разсъждава спокойно.

Една чайка приближава предпазливо към нея — привлечена от сладкиша, който се подава от пясъка, но изпълнена със съмнения поради познатата ѝ злина на хората. Емелин изважда от пясъка лепкавото парче пудинг и го подхвърля леко в краката на птицата.

— Какво да правя с Хенри, госпожо Чайка? — пита тя шепнешком, докато чайката започва да троши парчето с клюна си. — А може би ние сте господин Чайка? Или госпожица? Но ми се струва, че тези различия не са от такова значение във вашето общество — или греша?

Емелин затваря очи и се съсредоточава върху усилието да не се разкашля. На дъното на плетената кошница, под книгата на Бодли и Ашуел, тя е скрила смачканата си носна кърпичка, лепкава от засъхналата по нея кръв — баща ѝ казва, че това били късчета от белите ѝ дробове, въпреки че тя винаги си е представяла белите дробове като изпълнени с въздух, прозрачни балони. Както и да е, кръвта си е съвсем истинска, и тя не може да си позволи да губи повече от нея.

Постепенно гъделичкането в дробовете изчезва, а с него и изкушението да се разкашля. Но има едно друго, по-сериозно изкушение, което не може да бъде пропъдено толкова лесно — мисълта за Хенри. Как копнее той да бъде тук, до нея! Колко идилично биха пътували, ако можеше той да седи до нея в купето и да разговарят, вместо да се чуди за какво да говори с Лора! И колко по-хубаво би било, ако всеки път, когато коленете откажат да я държат, той я поемаше в прегръдките си — вместо възстарицката прислужница на баща ѝ! Силните му пръсти биха намерили естественото си място във вдлъбнатините между ребрата ѝ. Би могъл и да я носи на ръце, ако се наложи. Може да я положи внимателно на леглото ѝ, както прави с котката си.

„Желая го“.

Ето на, каза го, макар и не на глас. Това не е и необходимо: Бог я е чул. А плътското желание, макар да не е отречено от Бога, не е и нещо, с което човек може да се гордее (както подчертава свети Павел в писмото си до коринтяните). Дори фактът, че няма опасност двамата с Хенри да нарушат морала, не успокоява тревогите ѝ. Кой може да каже дали казаното в Евангелие от Матей, 5:28, не се отнася само до женените, а и до овдовелите, до жените, а не само до мъжете? По онова време в Галилея жените сигурно са били прекалено заети с домакинската работа и отглеждането на децата, и надали са имали време да слушат поученията на разни странстващи пророци; нима тогава можем да изключим вероятността от възвишението, откъдето е проповядвал, Иисус просто да е виждал само мъже?

„... всеки, който поглежда на жена с пожелание...“. Ако Иисус бе видял и жени в тълпата пред себе си, сигурно би добавил... „и на мъж“. За Емелин тези разсъждения водят до сериозни изводи — защото, след като е възможно един мъж да извърши прелюбодеяние в сърцето си, значи една жена може да бъде блудница в сърцето си. Недобросъвестните християни са склонни да тълкуват Светото писание така, че да оправдават провиненията си; един добър християнин би трябвало да прави точно обратното — да чете смело между редовете, за да види предупредително свъсените вежди на един любящ, но разочарован Небесен отец. Така че тя си е блудница, макар и само в сърцето си.

Да, тя желае Хенри, и не мечтае само за две силни ръце, които да я поемат, когато залитне. Копнее да почувства тежестта на тялото му върху своето; да усети как гърдите му се притискат към нейните; иска да види тялото му, освободено от тъмната черупка на дрехите; да открие тайната извивка на бедрата му — първо с дланите си, а после, като ги обгърне с краката си. Ето, всичко е казано. Тези произнесени думи горят като изписани с невидима ръка по стените на сърцето ѝ — на този мъничък храм, до който погледът на Бог прониква винаги. Душата ѝ би трябвало да бъде огледало, в което да се отразява Божият лик, а сега... сега Бог най-вероятно би видял в това огледало образа на Хенри Ракъм. Това обожавано лице...

Емелин отваря очи и се поизправя, преди да добави и идолопоклонството към списъка на греховете си. Изгърбената чайка вдига поглед към жената край себе си, питайки се дали тя не таи

някакви пожелания към вкусната ѝ плячка. След като се успокоява, че не съществува такава опасност, чайката продължава с пиршеството си.

Съществува само един сигурен начин да се разреши този проблем, казва си Емелин — като се омъжи за Хенри. Няма такова нещо като прелюбодеяние между съпруг и съпруга — било то въображаемо или не. От друга страна, да се омъжи за Хенри би означавало да злоупотреби егоистично с най-скъпия си приятел, защото Хенри няма желание да встъпва в брак — казвал ѝ го е толкова пъти. Колко по-ясно трябва да се изрази, за да разбере тя, че той не иска от нея нищо друго, освен приятелството ѝ?

— Плътта е егоистична — така ѝ бе казал той веднъж, по време на един от разговорите им след неделната проповед. — Плътта е егоистична, а духът е щедър. Изтръпвам, като си помисля колко лесно човек може да прекара целия си живот, задоволявайки животинските си инстинкти.

— О, уверена съм, че Бог не би имал нищо против да пропилее още няколко минути на слънце, докато се разхождаме — бе отвърнала тя закачливо, защото през онзи ден той беше много мрачен, и тя се надяваше да го развесели.

— Как презирам собственото си безделие! — бе изпъшкарал той, сляп и глух за старанията ѝ. — Толкова малко време ми остава!

— Не, наистина, Хенри — бе казала тогава Емелин, — що за думи от устата на трийсетгодишен мъж! Та вие разполагате практически с цяла вечност, за да осъществите амбициите си!

— Вечност! — бе повторил той потиснато. — Каква голяма дума. Доколкото знам, ние не вярваме в прераждането, та да си въобразяваме, че разполагаме с толкова животи, колкото ни потребват.

— Един живот е напълно достатъчен — възрази тя убедено. — Всъщност, според някои от нещастниците, които срещам по време на работата си, един живот е даже прекалено дълъг...

Но след като Хенри вече поде любимата си тема, нищо не можеше да го спре; лошите страни на отлагането го вдъхновяваха за реторични постижения, достойни за някоя великолепна проповед, които му чертаеха светло бъдеще на свещеническия пост.

— Да, хората възприемат времето субективно — съгласи се той, но часовникът на Бога е ужасяващо точен. Когато сме деца, всеки миг от живота ни е изпълнен с постижения — раждаме се, учим се да

ходим, да говорим, и хиляди други неща, и всичко това само в рамките на няколко кратки години. Но това, което не разбираме, е че предизвикателствата на зрялата възраст са по-различни от тези, пред които се изправяме в детството си. Изправени пред задачата да построим нова църква, не е изключено да се почувстваме така, както сме се чувствали като деца, когато сме решавали да построим пясъчен замък. Само че не е изключено след десет години още да не сме положили първия камък. — Колко странно е, мисли Емелин, че си спомня тъкмо тези негови думи сега, на плажа, докато наблюдава децата, които строят пясъчни замъци! — Така че — заключи тогава Хенри, — въпреки всичките ни възвишени надежди, въпреки амбициите ни да постигнем това, от което се нуждае така отчаяно този измъчен свят, десетилетията си текат, а ние вярваме във Вечността!

— Но, за Бога, Хенри — опита се да му припомни тя, — и най-ревностният християнин не може да постигне всичко. Всеки от нас може да направи единствено това, което е по силите му.

— Именно! — възкликна той. — И като виждам какво вършите вие според силите си, и какво върша аз, се чувствам посрамен!

Затоплена от златните лъчи, които слънцето сипе върху плажа на Фолкстън, Емелин се усмихва при спомена за сериозното лице на Хенри през онзи следобед; любимото лице, измъчено от терзанията на идеализма. Как би искала да целуне това лице, да изтрие с милувка сериозните бръчки от челото му, да го прегърне, без да отлага повече, с цялата сила, на която са способни слабите й ръце...

Но да се върнем към обсъжданата тема: бракът.

Ако двамата с Хенри се оженят, нима приятелството им ще пострада от това? Не може ли отношенията им да си останат същите, с изключение на това, че ще живеят под един покрив? (Ще трябва да живеят в нейната къща, не в неговата — тя е толкова малка, че двамата не биха могли да се поберат в нея!). Той може да спи в стаята до нейната, ако не възразява да я поразчисти (кога най-сетне ще дойде госпожа Лейвърс, за да отнесе вързопите с дарените дрехи? И онези мъже от Африканското Библейско общество няма ли да се върнат все пак?). В сегашното й състояние би било дори разумно да има мъж около себе си — а ако този мъж е Хенри, ще бъде дори прекрасно. Той може да внася кофите с въглища например, и да ѝ помага с кореспонденцията. А вечер, когато е много уморена, би могъл да я

вземе на ръце, да я пренесе нагоре по стълбите, и много нежно да я положи...

Тя се усмихва тъжно на несломимото упорство, с което я връхлитат позорните ѝ страсти. Каквато и да е тази нейна болест, тя не успя да я доближи до Бога — независимо от добре познатите ѝ красиви гравюри, на които се виждат туберкулозни жени в леглата си, озарени от неземна светлина, а над тях — реещи се ангели. А може би тя не е болна от туберкулоза, а страда от някакъв вид истерия? Грубо казано, да не би да е на път да се озове в лудницата? Вместо да става все по-ефирна, за да се възнесе по-лесно към райските порти, тя става сякаш все по-зависима от оковите на плътта, превръща се в животно — кашля кръв, по раменете и врата ѝ избиват пъпки, поти се ужасно, а всеки път, когато се откъсва от мечтите си за Хенри Ракъм, установява, че ѝ се налага да се измие добре между краката...

Отвратително! Но нея никога не я е бивало да се срамува. Ако трябва да избира между самобичуването и опита да поправи стореното, тя винаги избира по-практичния подход. Така че... какво би станало, ако двамата с Хенри заживеят заедно, като мъж и жена? Толкова ужасно ли би било това? Ако Хенри се опасява, че бащинството може да го откъсне от свещеническите му задължения, няма повод за тревога — тя е безплодна, както доказва брачният ѝ живот с Бърти.

Но как се стига до предложението за брак? Каква точно е процедурата, с която се преминава от учтивото кимване до споделянето на брачно ложе, докато смъртта ни раздели? Горкият стар Бърти падна навремето на едно коляно пред нея, но той я ухажваше още от ученическите им години. Ако мисълта за брак е толкова далеч от мислите на Хенри, той надали би поискал ръката ѝ, а пък не е редно тя да му предложи да се оженят, нали? Не защото е в разрез с добрите нрави (добрите нрави ужасно са ѝ омръзнали!), а защото с такова поведение може да отблъсне Хенри, може да падне в очите му! Мисълта, че е изгубила уважението му, би ѝ нанесла удар, от който няма да може да се привдигне — особено в сегашното си състояние.

— Тогава ще почакам — казва тя на глас. — Докато се почувствам по-добре.

Подплашена от гласа ѝ, чайката хуква по пясъка и оставя последните трошици от пудинга. Емелин се отпуска отново на

тревистия хълм, но шапката ѝ се килва встрани и иглите, с които е прикрепена, се забиват в кожата на главата ѝ. Внезапно цялото ѝ тяло започва да я сърби от раздразнение, и тя дръпва с рязък жест шапката от главата си. После се обляга назад, въздишайки от облекчение, докато наглася освободената си глава с овлажняла от пот коса в топлата земна вдлъбнатина.

Решението, което е взела за Хенри, изпълва тялото ѝ със задоволство и успокоение — като въздействието на лекарство или на добра храна, но усещането е още по-приятно, тъй като напоследък не ѝ действат нито добрата храна, нито лекарствата. Колко ободряващо действа едно взето решение! Умората вече се оттича от крайниците ѝ и попива в пясъка под нея.

Чайката, която междуременно се е убедила, че крясъкът на жената е бил някакво случайно отклонение, се връща и започва отново да кълве трохите от пудинга. Птицата вдига глава, за да може заседналата трошица да влезе по-навътре в гърлото ѝ, после я отпуска надолу, сякаш кима в знак на съгласие. Да, Емелин трябва да почака, докато се почувства по-добре, и тогава... тогава ще вземе живота си в свои ръце, за да го предложи на Хенри Ракъм.

— Дали ще каже „да“, госпожо Чайка? — пита тя, но чайката разперва криле и, сред облак от разхвърчал се наоколо пясък, отлита към морето.

В друга част на Фолкстън, облегнала се на друга скала, Агнес Ракъм изписква стреснато, когато една дървена птица пада пред полите ѝ със силно изтракване. Тя присвива крака и прибира полите си, мачкайки дамското списание, което лежи в скута ѝ.

Клара, която за разлика от господарката си не е била увлечена от статията, озаглавена „Сезонът: Чия звезда грееше най-ярко, кога и къде“, е проследила полета на птицата и само примигва, когато дървената играчка се удря в земята. Спокойно, без да бърза, сякаш да подчертае излишната нервност на господарката си, тя се пресяга и вдига птицата за едното крило, направено от тънки дъсчици и хартия.

— Това е просто играчка, мадам — казва тя със сладък глас.

— Играчка ли? — повтаря учудено Агнес, докато отпуска отново краката си напред.

— Да, мадам — потвърждава Клара, вдига високо птицата, чиито криле междувременно са спрели да потракват, и я показва на Агнес. Играчката е неумело сглобена, с небрежно нарисувана главичка, месингов ключ задвижва мъничкото метално моторче в нея. — Онзи човек с количката ги продава. Нали минахме покрай него.

Агнес се обръща, за да погледне натам, накъдето сочи Клара, но вижда само едно момченце на шест или седем години, в синьо памучно моряшко костюмче, със сламена шапка, което завива, подскачайки, край скалата. Детето спира рязко пред непознатата дама и прислужницата ѝ, която държи в ръка играчката му.

— Моля, госпожице — казва то — това е моята птичка.

— Е, тогава ще трябва занапред да се грижиш по-добре за нея — казва Клара с упрек.

— Извинете, госпожице — казва детето, — но тя не иска да лети направо — и притеснено почесва левия си прасец със стегнато завързаната висока обувка на десния крак. Прислужницата го гледа с неприязън, затова то решава да се обърне към усмихнатата дама с големите сини очи.

— Горкото дете — казва Агнес. — Не се притеснявай, тя не хапе — и прави знак на Клара да му върне играчката.

Агнес всъщност харесва децата, стига да не са бебета, да не са нейни, и да ѝ се предлагат в малки дози. Особено малките момченца могат понякога да бъдат очарователни.

— Наистина ли може да лети? — пита тя детето.

— Ами... — то се смръщва, не му се иска да опетни доброто име на играчката. — Човекът, който ги продава, показва една, която летеше много добре, и каза че всички летят така, но и моята, и на брат ми не летят кой знае колко. Хвърляме ги колкото можем по-високо, ама обикновено падат право на земята. А сега мога ли да си вървя, мадам? Мама каза веднага да се връщам.

— Много добре, млади господине — усмихва се Агнес. — Честен човек сте вие. Ето ви играчката.

Направила е едно дете щастливо; колко проста работа е това всъщност! Тя се усмихва на момченцето, помахва му с ръка на сбогуване, и веднага щом то изчезва, се обръща към Клара и казва:

— Иди да ми купиш една такава птичка. И нещо сладко за себе си, каквото си харесаш.

— Да, мадам, благодаря ви, мадам — казва прислужницата и тръгва припряно да изпълни поръчката. При всяка нейна крачка от турнюра на тъмносинята ѝ пола се сипе пясък.

Агнес изчаква камериерката ѝ да се изгуби от поглед, а после се пресяга и взема книгата, която Клара е оставила върху одеялото. Любопитно ѝ е да види какво би могла да чете една прислужница. Виж ти, роман — „Джейн Еър“. Агнес също го е чела, взела го е от библиотеката на Мууди, въпреки категоричното несъгласие на доктор Кърлоу. Когато установява, че тази книга с протрити от много четене корици сега е в ръцете на Клара, Агнес потръпва — като че ли има нещо много порочно в това една камериерка да се наслаждава на ужасния разказ за една съпруга, докарана до лудост от болестта и затворена в някаква кула от съпруга си, който през това време прави опит да се ожени за друга жена. Тя свива леко устни и оставя книгата обратно на одеялото.

Когато отново се изправя, болката в главата ѝ се връща и започва да пулсира точно зад лявото око. Колко странно е, че това отвратително усещане има наглостта да не отзвучава, след като толкова много от розовите хапчета на госпожа Гууч са били изпратени да го пропъдят! Агнес ги гълташе по целия път от Лондон дотук, докато Клара дремеше. Сега тя опипва чантичката си и се бори с изкушението да отпие от шишенцето с лауданум, което уж съдържа лавандулова вода. Но не, трябва да пести лауданума за наистина безизходни ситуации.

„Мисли за нещо леко и приятно“, напомня си тя. Установила е, че тежките размисли усилват болката. Ако само успее да пропъди тревогите от главата си, така че в мозъка ѝ да останат само приятни спомени и усещането, което хиндуистките мистици наричат „нирвана“, тогава би успяла да се изтръгне от челюстите на болката и да изпита малко облекчение.

В живота има толкова неща, за които трябва да бъде благодарна... Изключителният ѝ успех през този сезон... Собствен екипаж и кочияш... Ангел-пазител, който рискува да понесе Божия гняв, за да я защити от неприятности... Онова ужасяващо кървене вече изчезна окончателно... можа да се върне към Истинската вяра на детството си, нещо, което бе крайно време да стори...

Болката се усилва, но Агнес се опитва да си представи как е отишла ма литургия, как седи сред озарения от свещи покой на старата

църква и слуша скъпия отец Сканлън. Трудно ѝ е, защото се разсейва от смеха на децата, от рева на вълните, от натрапчивите настоявания на продавачите — но успява, макар и за момент, като съзнателно приема за латинско песнопение дърдоренето на човека, който предлага магаренца за езда. Веднага след него обаче започва да скрибуца някаква латерна и вълшебството изчезва.

Горкият заблуден Уилям... Щом е толкова загрижен за здравето ѝ, вместо да я праща да се пече като бисквита край морето, да беше ѝ осигурил да прекара една седмица в църква — от нейната църква. Колко доволна се чувства всеки път, когато се сгуши в това свято прибежище! И колко ѝ е тежко всяка втора седмица, когато трябва да седи в англиканска църква и да търпи проповедите на този непоносим доктор Крейн — за да не дава повод за клюки! Доктор Крейн вечно сипе огън и жупел по адрес на някакви хора, за които Агнес не е дори и чувала, гласът му е рядко немелодичен, пък и пее химните фалшиво — наистина, как е възможно да ръкополагат такива глупаци за свещеници напоследък? Крайно време е да обяви публично своето завръщане към Истинската вяра... Сега, когато вече е достатъчно богата, сигурно никой не може да ѝ попречи... Кой би посмял да протегне ръка и да я спре? Още повече, че има ангел, който бди над нея...

Тя се взира напред, към слънчевия плаж, засенчила очи, с надеждата, че може да се случи невероятното и сред децата, магаренцата и плажните машини някъде ще се мерне високата фигура на нейната Сестра Свише. Но не, глупаво е да се надява на такова нещо. Едно е Светата Сестра да успее да се измъкне от Манастира на здравето и да се срещне с нея в лабиринтите на Лондон, по уличките, докъдето сигурно и Божият поглед трудно достига; съвсем друго би било обаче да се яви пред Агнес на плажа във Фолкстън, където няма как да избегне погледа на Небесния отец...

Ах, защо поне не взе дневника си? Остави го у дома от страх, че може да го намокри — или някаква подобна глупост. Ако дневникът беше тук, тя би могла да го разлиства и да се успокоява при вида на следите, които пръстите на Светата Сестра оставят по страниците. Защото всяка нощ, докато Агнес спи, Светата Сестра чете дневника ѝ на светлината от своя ангелски ореол, и оставя едва забележими следи по страниците. (Това не означава, че пръстите на Светата Сестра са

мръсни, разбира се; тези отпечатьци остават поради вътрешната сила, която тя излъчва. Не, Агнес не си внушава нищо — понякога, когато заспива, дневникът ѝ е отворен, а тя го намира затворен, и обратното).

И колко време смята Уилям да я държи тук? Тя няма и най-малка представа! Управителят на хотела знае, а нея държат в неведение, въпреки че именно тя има най-голямо основание да знае това. Никога не е била от „жените с характер“, но това наистина е потъпкване на женските права. Да не би той да очаква, че тя ще остане край морето седмици наред, докато лицето ѝ почернее, а запасите от лекарства свършат?

Не, не — трябва да призове по-ведри, по-леки мисли. Колко хубаво би било да напише писмо на Светата Сестра, да може да го пусне по пощата и да получи отговор! Дали няма да прекали, ако я помоли да ѝ разкрие мястото, на което се намира Манастирът на здравето? Да, сигурно не е редно да разпитва за това. Ако се държи като добро момиче, накрая ще узнае всичко. И всичко ще се нареди.

Внезапно Агнес усеща някакъв горчив вкус в устата си. Облизва устни и поглежда надолу, към ръцете си, които стискат шишенцето с лауданум. Тя го прибира трескаво в чантичката си, уплашена, че Клара може да е някъде наблизко. Какви непокорни ръце — да измъкнат шишенцето със скъпоценната течност, докато тя бе потънала в мисли, и да я излеят в устата ѝ! Колко ли е изпила? Ще стане много неприятно, ако Клара се върне и я заvari да лежи в безсъзнание на пясъка.

Тя се изправя, пъшкайки от усилието, и се опитва да отупа пясъка от полите си. Колко грубо драскат дланите ѝ песъчинките — бодат като натрошено стъкло. Всъщност нали стъклото се прави от пясък — а може би Уилям ѝ се е присмивал, като ѝ разказваше това? Тя оглежда бледата бяла плът на дланите си, като че ли очаква да види мрежица от кървави драскотини, но не — или Уилям я е излъгал, или тя е по-жилава, отколкото е мислела досега.

Агнес решава, че една разходка ще разведри главата ѝ и ще я разсъни. Това седене на слънцето ѝ действа приспивно, а и вече ѝ е много горещо, особено там, където роклята ѝ е по-стегната. Убедена е, че на самия бряг, там, където се разбиват вълните (ако рецептата на океаните не е била променена от последния път, когато беше на море),

въздухът ще бъде влажен от морската пяна, подобна на хладна, солена мъгла — точно това ѝ трябва сега.

Агнес се упътва към водата и тръгва покрай плискащите се вълни, там, където пясъкът е по-тъмен и влажен. Елегантно, като че ли изпълнява някакъв салонен танц, тя отбягва сребристите пяна всеки път, когато тя се разлее по пясъка, опитвайки се да привикне към ритъма. Но морето не е лесен партньор за танц, започва да обърква движенията, и скоро започва да се надига приливът. Плитката вода образува малки водовъртежи около обувките ѝ, просмуква се през тънката кожа, процежда се през дупките на връзките, подръпва края на полите ѝ. Какво от това... В хотела я чакат два огромни куфара, пълни с рокли и обувки. А студената вода между пръстите на краката ѝ действа като освежителен шок, който веднага достига до мозъка ѝ и я разбужда — разбира се, тя всъщност не спи, как би могла да спи, когато танцува с вълните?

Все пак, за да не се препъне в някой полускрит в пясъка камък и да се удави още преди да е разбрала, че е паднала (кой знае колко бързо може да се случи такова нещо?), Агнес решава да избяга от прилива, и тръгва назад... назад към... към мястото, откъдето е дошла. Подгизналите ѝ поли са натежали, прекалено тежки са, за да ги влачи надалеч. Най-разумното би било да спре тук, да разпростре полите си по пясъка, и да тръгне отново, когато те изсъхнат.

Тя притваря за миг очи, и в този миг светът се преобръща, земята и небето си сменят местата. Земята, която сега се е издигнала над нея, протяга към тялото ѝ невидими пипала, притиска я към себе си, на сигурно място, към големия си, топъл корем, за да не пропадне в нищото. Тя виси от преобърналата се суша като паяк от таван и се визира в безбрежната яркосиня бездна под себе си. Разтваря по-широко заслепените си очи и се изправя с лице срещу празното пространство. Ако земята разтвори ръце и я пусне, тя би падала цяла вечност, като парцалена кукла в бездънен кладенец.

Зашеметена и уплашена, Агнес извъръща глава встрани и притиска буза към влажния пясък, притваря едното си око, за да не я заслепи светлината. За щастие постепенно вселената отново започва да се намества, завъртайки се обратно на часовниковата стрелка. В далечината Агнес вижда някаква фигура, която се е упътила към нея — трябва да е видение, защото ѝ прилича на монахиня с черно расо и

бяла пребрадка. С всяка стъпка на жената всичко наоколо се раззелениява, слънцето грее сякаш през прозрачно зеленикаво стъкло. По пясъка плъзва мъх, а небето постепенно се скрива зад клоните на чудотворно израснала гора. Крясъците на децата и чайките постепенно заглъхват и се превръщат в чуруликане на дроздове; огромният океан е опитомен, и най-сетне шумът му се превръща в успокоителния ромон на горски ручей. Когато Светата Сестра приближава достатъчно, за да може Агнес да я разпознае без колебание, плажът на Фолкстън е изчезнал напълно, заменен от далеч по-добре познатия ѝ пейзаж, който вижда в сънищата си — тихата местност, в която се гуши Манастирът на здравето.

— О, Агнес — казва Светата Сестра с нежен упрек, — пак ли си тук? Какво ще правим с теб?

И тя отстъпва, за да даде път на две неясни фигури.

Агнес се опитва да отговори, но езикът ѝ се е превърнал в безчувствено парче месо. Успява само да простене, когато силни ръце я подхващат под коленете и раменете — ръцете на онези жилави старци, които помагат в тежката работа на монахините от Манастира на здравето. Те я повдигат без усилие, като че ли е бебе, и я поставят внимателно на носилката.

А как реагира Агнес? За съжаление не както трябва. Сгърчва се конвулсивно, отваря широко уста, и започва да повръща, оплисквайки с жълтеникавата течност спасителите си.

След като вижда името си записано с молив в полицейски бележник, Клара Тилотсън започва да лее сълзи на възмущение и страх.

— Тя ми нареди да я оставя — повтаря Клара умолително. — Прати ме да ѝ купя това — и тя представя на полица някаква играчка от дърво и телени жици, със стърчащ от гърба месингов ключ.

Госпожа Ракъм току-що е била натоварена на носилката от двама яки мъже, служители на фирмата, която дава под наем плажни машини. Повикан е и лекар, който вече е успял да постави длан на влажното ѝ от пот чело и е поставил термометър в устата ѝ. След като поставя диагноза — силно главоболие, предизвикващо повръщане — а не изключва и туберкулоза, лекарят преценява, че не е необходимо да я

изпраща в болница, но нарежда припадналата да почива в хотела и да не се излага на слънчевите лъчи.

— Най-близък родственик? — обръща се полицаят към Клара, докато мъжагите отнасят припадналата Агнес.

— Уилям Ракъм — подсмърча прислужницата.

— Онзи Уилям Ракъм ли?

— Че отде да знам — продължава да подсмърча Клара и се взира уплашено в петното от повръщано на пясъка, изтръпнала от страх при мисълта какви последици може да има това повръщане за работното ѝ място.

— Парфюмите „Ракъм“? „Едно шишенце е достатъчно за година“?

— Ами така е май — Клара няма никаква представа от продукцията на фирмата, управлявана от господаря ѝ; господарката се отнася с презрение към такива парфюми.

— Имате ли някаква връзка с него, госпожице?

Клара избърсва нос в кърпичката си. Какво иска да каже той? Да не очаква тя да литне към Нотинг Хил и да съобщи новината на Уилям, кацнала на рамката на прозореца? Въпреки това кимва.

— Чудесно — полицаят затваря бележника си. — В такъв случай оставям нещата във ваши ръце.

Небето се е покрило с облаци, всеки момент може да завали. Родителите влачат за ръка съпротивляващи се дечица, които не искат да се разделят с пясъчните си градежи; разхождащите се по крайбрежната улица контета бързат да намерят подслон; морски нимфи в странни одежди се появяват от вълните и се скриват в плажните машини; продавачите тътрят напред-назад количките си с все по-голяма скорост, пресипнали от усилия да убеждават с крясъците си оттеглящото се множество, че всичко се продава кажи-речи срещу нищо.

Госпожа Фокс отдавна се е прибрала в хотела си, оплаквайки се, че тази почивка я изтощава до смърт. Тя няма никаква представа, че госпожа Ракъм е във Фолкстън, и тъй като не тя е добрата самарянка, която откри Агнес, просната в безсъзнание на брега, ще се прибере в Лондон, без да я зърне дори веднъж.

А Шугър? Да не би Шугър да е била жената, която Агнес видя да върви към нея в онзи обърнат наопаки свят? Не, Шугър си е в

апартамента на Прайъри Клоуз, и се насилва да чете „Парфюмерийното изкуство“ от Дж. У. Септимъс Пийс. Най-големият водоем близо до нея е неизпразнената ѝ вана. В нещастния ѝ мозък няма никакво свободно местенце, където би могла да се промуши мисълта за госпожа Ракъм, дотолкова е задръстен с подробности за лавандулата и етеричните масла. Дали някога ще има полза от новопридобитото познание, че ананасовото масло е всъщност бутират на етиловия окис? Има ли някакъв смисъл да се опитва да запамети рецептата за нощен крем с розово масло (един фунт бадемово масло, един фунт розова вода, половин драм розово масло, една унция спермацет и бял восък)? Чуди се какви ли са тези хора, които могат да пишат за сперма и да мислят само за китове.

— Боже мили — стряска се тя, защото се е унесла и книгата се е хлъзнала между коленете ѝ. — Събуди се!

[1] Специфично устройство, нещо като покрита кабина на колела, изобретено през 19 в., за да се спазват изискванията на викторианския етикет в морските курорти — поначало плажовете за мъже и жени били разделени, но въпреки това било недопустимо жена да се появи на плажа по бански костюм — поради което, за да плуват, жените били извозвани с така наречените „плажни машини“ понавътре в морето, и оттам вече влизали във водата. — Бел.прев. ↑

ДВАЙСЕТ

— Е, как беше морето? — пита лейди Бриджлоу, поставяйки безшумно чашата с чай обратно върху чинийката. — Тази година реших да не ходя — няма курорт, който да не е превзет от простолудието. Ах, *благодаря ти*, Роуз.

Роуз, новата прислужница на Ракъмови, налива още чай в чашата на лейди Бриджлоу — струята тече право, макар и отвисоко. Ръката на Роуз не трепва, докато стиска дръжката на тежкия чайник, червендалестата ѝ, месеста китка се откроява на фона на белия маншет, около нея се носи лек лъх на дезинфектант — това се нрави на лейди Бриджлоу.

Септемврийският следобед е слънчев, но хладен. Изминали са няколко седмици, откакто Уилям прибра от Фолкстън жена си — значително по-слаба и с по-странно поведение, отколкото когато замина. В настоящия момент тя се крие на горния етаж, и е заявила категорично, че „не приема“.

Ако трябва да бъдем честни, не само Агнес Ракъм се чувства зле напоследък; тази година пролетта дойде неестествено рано, но и още от края на август времето застудя, сякаш природата се опитва да компенсира незаслужената щедрост, която е проявила към хората. През повечето дни яркото утринно слънце избледнява, и по обяд навън вече е мрачно, а хладният вятър подсказва какво може да се очаква занапред. Листата се сипят като порой от дърветата, нощите стават все по-дълги, из цяла Англия художниците-пейзажисти се оттеглят отвратени от забулената в мъгли провинция. Търговските партньори на Уилям, които притежават и овощни градини, са принудени да обявят преждевременно прибиране на реколтата, защото плодовете едва се крепят на клоните, късат се и падат направо в ръцете на берачите — и отложи ли се брането дори само с час, те вече са изпопадали и се търкалят, натъртени и загниващи, по земята. Слава Богу, лавандулата вече е прибрана. Шугър бе разочарована, че не може да присъства на брането, но човек не може да организира всичко, като същевременно трябва да се справя и със задълженията си по време на сезона, и с

проблематичната си съпруга. Огньовете, на които се изгарят изкоренените петгодишни растения, се кладат през октомври — Уилям ще я заведе да ги гледа, това вече ѝ е обещал.

В резиденцията на семейство Ракъм в Нотинг Хил прислужниците — и тези от горните етажи, и другите, които работят в подземията, се подготвят да посрещнат есента, която най-вероятно няма да пощади Англия; плътните завеси са извадени и се проветряват от препаратите против молци; килерът е пълен до тавана с консервирани омари, сардини, съомга, костенурки и какво ли не още; в мазето се складираат плодове и зеленчуци; комините са почистени; Джейни се разболя в най-неподходящия момент, когато чистеше печките; Чийзмън провери покрива и вратите на екипажа за евентуални пролуки; Лети и Роуз махнаха летните украси от камините и подредиха вместо това сухи дърва, готови за палене. Всички избягват Шиърс, който се щура насам-натам и мърмори под нос от сутрин до вечер.

Лейди Бриджлоу също се е примирила с преждевременното оттегляне на лятото и е променила съответно начина си на обличане — това я кара да изглежда малко по-възрастна (но не много) от своите двайсет и девет години; избрала е дебела вълнена рокля-манто, за да може да бъде сигурна, че здравето ѝ ще остане „ненарушено“, както се изразява тя. Уилям е толкова навлечен, че изглежда направо кръгъл (това се дължи и на допълнителната тлъстина, която е натрупал по време на сезона). Брадата му, която междуременно се е сгъстила още повече и е подстригана във формата на правоъгълник, виси над вратовръзката, той е сложил вълнена жилетка, панталон от дебел туид, и сако от туид, което се опитва да разкопчае незабелязано, но няма как да се бори с копчетата пред гостенката.

— Не мога да кажа нищо за останалите морски курорти — подема той в отговор на въпроса ѝ, — но Фолкстън се е превърнал в истински цирк, ако съдя по това, което видях. Вината е най-вече в железниците, разбира се.

— Е, така е, нови времена — отбелязва философски лейди Бриджлоу и разчупва една посипана със захар бисквита. — Тези от нас, които разполагат със собствени екипажи, ще трябва просто да потърсят някое райско кътче, до което общото стадо още не се е добрало. — Тя сдъвква парченцето бисквита припряно, като че ли се

бои да не изпусне реда си за изказване. — Така или иначе никога не съм намирала нищо привлекателно в крайбрежието — освен, разбира се, това, че е полезно за болни и възстановяващи се.

— Да, разбира се — съгласява се Уилям и подава празната си чаша на Роуз.

— Как е съпругата ви? — пита съчувствено лейди Бриджлоу и го поглежда над ръба на пълната си чаша.

— О, убеден съм, че няма нищо сериозно — отвърща Уилям. — Настинала е, предполагам.

— Много ни липсва в църква — уверява го лейди Бриджлоу.

Уилям се усмихва измъчено. Всеизвестно е, че Агнес присъства на литургията в католическа църква почти всяка неделя, но той не намира сили да ѝ го забрани. Колкото и неприятно да е вероотстъпничеството ѝ, колкото ѝ да го притеснява неодобрението на съседите, той иска преди всичко Агнес да бъде щастлива, а тя е най-щастлива, когато ѝ позволят да потегли с екипажа към Крикълуд и да се прави на малка папистка.

Как се надяваше тя да се върне от морето по-закръглена и по-уравновесена! Но тя остана само осем дни, въпреки че той бе предплатил апартамента в хотела за две седмици, и вместо да се върне спокойно с влака, заедно с Клара, му прати картичка, в която се оплакваше, че в хотела имало американци, водата за пиене гъмжала от микроби, и настояваше той да отиде там и да я прибере незабавно. „Умолявам те в името на всичко свято, ела, моля те!“ така завършваше посланието ѝ на обратната страна на картичката, на която иначе се виждаше смешна снимка на магаре, с прикрепена конусовидна раковина между ушите. Отдолу пишеше: „Еднорог, Фолкстън“. Притеснен от мисълта, че пощальонът може да прочете второ такова послание, Уилям се отправи към Фолкстън колкото бе възможно по-бързо, където откри една напълно спокойна и доволна Агнес, която се държеше с него като с неочакван гост, когото възпитанието ѝ не позволява да отпрати.

— Как се чувстваше тя? — попита той набързо Клара, докато двамата наблюдаваха товаренето на абсурдно огромните куфари на Агнес, които сумтящите носачи тътреха надолу по стълбите на хотела.

— Нямам никакви оплаквания, сър — отвърна Клара с изражение на човек, който е прекарал поне една седмица на позорния

стълб, обстрелван непрекъснато с гнили зеленчуци.

Когато се прибра у дома, Агнес доказа незабавно, че морето не е успяло да упражни каквото и да било здравословно въздействие върху нея поне не по начина, на който разчиташе доктор Кърлоу. Още щом разопаковаха сувенирите от Фолкстън, Агнес демонстрира новия се каприз глупав ритуал, който за съжаление междувременно се е превърнал в утвърден навик. Всяка сутрин, още преди закуска, тя се опитва да пусне една механична птичка да полети от прозореца на спалнята ѝ. Това, че тиктакащият автомат пада като камък, че човката му е отчупена и лявото крило — провиснало, не може да накара Агнес да се откаже от ритуала. Всяка сутрин след закуска Шиърс намира дървената птичка зарита в прясно разкопаната пръст, или заплетена в някой храст, и я връща обратно в къщата, без да каже дума. (И защо му е да говори — като че ли протестите му промениха нещо, когато госпожа Ракъм оголи изцяло розовите храсти, за да осигури „ален цветен килим“ за гостите на един от приемите си!).

— Горката жена — казва натъжено лейди Бриджлоу, — толкова я съжалявам! Хора като нас, с ненарушено здраве, би трябвало да бъдат благодарни за отреденото им щастие. Покойният ми съпруг приживе винаги подчертаваше колко благодарна трябва да бъда за това — очите и се замъгляват, тя отпуска глава на дантелената покривчица на облегалката, като че ли вижда пред себе си духа на покойния. — Ааах... горкият Албърт — казва тя с въздишка и приема парчето джинджифилов сладкиш, което Роуз ѝ поднася. — Колко самотна се чувствам без него понякога... особено като знам каква голяма част от живота е още пред мен...

После лейди Бриджлоу изправя гръб с рязко движение, погледът ѝ се прояснява и тя заявява, вирнала брадичка:

— Но не е редно да се поддавам на мъката, нали? Имам сина си, и Албърт продължава да живее в него. Между двамата има поразителна прилика! Знаете ли, понякога се питам... ако горкият човек беше още жив... и можех да го даря с още един син, дали и второто момче (приличало така удивително много на баща си? Не бих се учудила, ако станеше така!... Но вие трябва да ме извините, че ви отегчавам с моето бърборене. Уверена съм, че един ден и вие ще сте склонни да се занимавате с подобни наивни въпроси, когато имате син. — Тя потупва коленете си, като че ли са спящи салонни кученца, които

трябва да разбуди. — Но аз ви откъсвам от вашите дела. Моля да ме извините.

— Не, не — отвръща Уилям, докато тя става, за да се сбогува. — За мен беше удоволствие.

Думите му са искрени; тя винаги е добре дошла в неговата приемна, и той я изпраща със съжаление до входната врата. Тя изобщо не се държи като другите титулувани особи от кръга на неговите познати; въпреки че се движи във висшите кръгове, у нея има нещо мило и дяволито, нещо, което според него се забелязва дори в начина, по който тя слиза забързано по стълбите и скача ловко в екипажа, преди кочияшът ѝ да е успял да се смъкне от капрата, за да ѝ подаде ръка. Тя махва още веднъж, прибира полите си в купето и екипажът потегля.

Докато проследява с поглед екипажа, който се клатушка по алеята към градинската порта, Уилям решава, че най-очарователната черта на лейди Бриджлоу е откритостта — тя общува съвсем открито с него, пред очите на аристократичните си приятели. Никога не го е упреквала, задето притежава това, което тя с присъщата си деликатност нарича „концерн“; дори много често казва, че бъдещето принадлежи на промишлеността. Исква му се само тя да не проявяваше такава загриженост към Агнес — най-вече защото душевната ѝ щедрост не среща за съжаление никаква благодарност.

— На такава вяра да нямаш — бе заявила съвсем наскоро Агнес по време на един от зачестилите си пристъпи. Доста сериозно оскърбление; дори фактът, че тя отрече да е правила подобна забележка, след като пристъпът отшумя, не променя кой знае какво.

Но Агнес ще оздравее, той е убеден, че ще стане така — почти напълно убеден. Днес например нямаше никакви инциденти, нали — като изключим обичайния ритуал с дървената птичка... а вече приближава обяд...

Посетителката си е отишла, в къщата отново цари пълна тишина, а Уилям продължава да стои замислен в приемната. При всяка своя визита лейди Бриджлоу донася със себе си благотворен полъх на нормално човешко поведение, който отлита веднага след като вратата се затвори след нея, и атмосферата в дома започва отново да трепти от несигурност. Да, засега тук е тихо, но какво ли означава тази тишина? Дали Агнес седи и шие кротко в стаята си, или замисля поредната си

налудничава постъпка? Дали спи със съня на праведните, или се мята в трескав припадък? Задържайки дъх, Уилям напряга притеснено слух, застанал в основата на стълбите.

Само след секунди той получава неочакван отговор на всичките си въпроси; някъде отблизо зазвъняват нежни звуци — гъвкави пръстчета танцуват по клавишите на пианото; никой мъж не би могъл да си представи нещо по-очарователно. Днес Агнес Ракъм отдава своята дан на музиката! Цялата къща сякаш грейва и се превръща в дом за всички, които живеят под нейния покрив. Уилям отпуска свитите си юмруци и се усмихва.

Кърлоу може да си говори за „болнични заведения“, колкото си иска; Уилям Ракъм не се признава толкова лесно за победен! А какво да кажем за съпружеската любов и грижа? Уилям знае отлично, че от октомври нататък опаковката на всеки произведен от фирмата му артикул ще бъде украсена с неговия лик (това е една от прекрасните идеи на Шугър). Когато трябваше да поръчва гравюрата, той избра за модел една своя снимка, на която има добродушно, почти бащинско изражение. Какво биха си казали дамите, които си купуват козметика на „Ракъм“, ако узнаят, че човекът, комуто дължат тази ароматна наслада, чийто лик е навлязъл в толкова домакинства в страната, е отпратил собствената си жена в лудница? Не, Агнес има право да ѝ се даде още една възможност — не една, а десетки, стотици възможности! Та тя е негова съпруга, дявол да го вземе, и той се е клел да я тачи и обича, в здраве и болест.

— Повикай Чийзмън — обръща се той към Лети, бързайки да се възползва от скъпоценните мигове, докато все още се разнася тази очарователна мелодия, докато маниакално повтаряните арпежи не започнат да опъват нервите му. — Излизам.

Секунди след като пристъпът му е отзвучал, още преди горчивият прилив на разкаянието да го е върнал към действителността, Хенри Ракъм трепва изненадано. Някой чука на вратата! Кой, по дяволите...? Никой не идва тук, съвсем никой! Трябва да е някаква грешка.

Той се почиства припряно, прави всичко възможно, за да добие приличен вид, но в бързината не може да намери чехлите си, и

подтикван от упоритото чукане, тръгва към вратата по чорапи.

Когато отваря, на прага му се изпречва видение — същинско олицетворение на женската красота. Две съвсем млади жени, още почти момичета, със свежи лица, облечени съвсем еднакво — в сиви тоалети, с розови шапки и наметки. До тях има някаква покрита количка — прилича на бебешка, или на количките, в които цветарките разнасят стоката си, но в нея няма нито цветя, нито бебета.

— Моля ви, сър — казва едната. — Опитваме се да направим нещо за премръзналите и гладуващи жени и деца от остров Скай.

Хенри ги зяпва неразбиращо. В дома му нахлува леден вятър и му напомня противния факт, че по челото му се стича обилна пот.

— Остров Скай, сър — пояснява втората с мелодичен глас, който по нищо не се различава от гласа на сестра ѝ. — В Шотландия. Много семейства са пропъдени от домовете си, сър, и са обречени на гладна смърт, защото зимата сигурно ще бъде тежка. Имате ли дрехи, от които бихте могли да се лишите?

Хенри мига като идиот. По лицето му вече плъзва червенина, защото знае, че каквото и да каже, ще го каже със заекване.

— Аз... аз дадох всичките си ненужни дрехи на... ъъ... една дама, която работи в няколко благотворителни дружества — момичетата го гледат мило, но недоверчиво, като че ли са привикнали да ги отправят с подобни лъжи, но са прекалено добре възпитани, за да възразят. — Госпожа Емелин Фокс — допълва той отчаяно, като че ли името ще изясни всичко.

— Миналата зима, сър — започва първото момиче, — тези хора са били принудени да ядат морска трева.

— Водорасли, сър — пояснява второто, забелязало объркването му.

Красивите гърди на първото се повдигат във въздишка, то отваря уста, за да проговори отново, но Хенри вече не издържа.

— Бихте ли приели пари? — пита той пресипнало. На сцената се появява котката и започва да се търка в глезените му, привличайки вниманието към босите му крака.

Близначките се споглеждат, като че ли никой досега не им е правил такова предложение и те нямат представа как да реагират.

— Не бихме се осмелили да настояваме, сър... — започва едната и хвърля поглед назад, но Хенри приема това за съгласие и започва да

рови в джобовете на панталона си.

— Ето — той изважда шепя монети, заедно с късчета изрезки от вестник и няколко забравени пощенски марки. — Два шилинга достатъчни ли са? — Той трепва неволно при мисълта, че и други неща могат да се купят с два шилинга. — Не, ето ви три.

Той измъква лъскавите монети от плявата — купчинка фартинги, пепита и всякакъв друг дребосък.

— Благодаря ви, сър — казват момичетата в хор, а това, което е по-близо, протяга ръка. — Няма повече да ви безпокоим.

— Не, не, не може да става дума за безпокойство — казва той и ги наблюдава с облекчение как се отдалечават с количката си, а турнюрите им подскачат в унисон.

Хенри затваря вратата и се връща в топлата дневна — единствената уютна стая в дома му. На пода до огнището се търкаля смачкана на топка носна кърпичка. Не е необходимо да я разтваря, за да знае, че тя е лепкава от собствената му сперма — нали я хвърли на пода само преди минути.

Той се отпуска тежко на креслото — краката и ръцете му са студени, главата му гори, слабините го сърбят; цялото му тяло е тежко, нехармонично бреме от плът, обгърнало в нежелана прегръдка една лепкава от мръсотия душа. За да увенчае позора му, Писана се появява с меки стъпки в дневната, упътва се право към мръсната кърпичка и започва да я души любопитно.

— Псст — съска той и размахва предупредително един вълнен чорап.

— Това е мръсно!

Измъква кърпичката изпод носа ѝ, и отново я стисва в юмрук. Прането на кърпичката е изпитание, на което не иска да се подлага; склонен е да преодолее себе си, когато става дума за изцапана нощница (това е една от причините, поради които не иска да наеме перачка); но му се струва, че това евтино парцалче плат не си струва терзанията, които ще преживее, докато се опитва да изтърка упоритите петна семенна течност в сапунената вода. Как ли постъпват в такива случаи другите мъже, които злоупотребяват по такъв начин с телата си? Предават невъзмутимо тези лепкави парцали в ръцете на жени-прислужнички, което сигурно предизвиква презрението им? А може би полюцията е рядко явление при мъже с по-силна воля! Обзет от

мъчителен срам, задето хаби здрав памучен плат, след като толкова бедняци зъзнат заради дупките по дрехите си (дори и в Лондон, за остров Скай да не говорим!), Хенри хвърля кърпичката в камината. Платът пада точно в средата на жаравата, започва да тлее, почернява, и после изчезва сред високо вдигналите се пламъци.

Госпожа Фокс умира и той не може да ѝ помогне с нищо. Тази мисъл се връща постоянно, за да го измъчва — и в мигове на най-черно отчаяние, и в моменти на случайно просветление, наяве и насън. Госпожа Фокс умира и той не може да я излекува, не може да я развесели, не може да облекчи мъките ѝ. Тя лежи вече по цял ден на един шезлонг в градината на баща си, или, ако времето е много лошо, на същия шезлонг край прозореца на мрачната приемна, и се взира в едва забележимата вдлъбнатина, която е оставил столът ѝ на моравата. Тя не страда особено, само ужасно скучае — или поне така твърди пред Хенри, между мъчителни пристъпи на кашлица. Той я пита дали иска бульон. Не, не искала бульон, и той не би поискал, ако го беше опитал. Това, което иска, е да може да ходи, да ходи под слънчевите лъчи; но слънцето се крие, а дори да успее да пробие за малко облаците и да грейне ярко, госпожа Фокс моли Хенри да я почака, докато си поеме дъх, и възможността е пропусната. Всъщност тя изобщо не може вече да върви, а той не може да я носи. Веднъж — само веднъж — той плахо намекна нещо за инвалидна количка, но тя отказа, при това с необичайно остър тон. Ако не се опасяваше, че ще я обиди, той би ѝ напомнил, че гордостта е грях.

И все пак — понякога тя го гледа така умолително, очите ѝ се станали огромни и се открояват на бялото като порцелан лице, устните ѝ са сухи и подуты. Понякога млъква наред думата и започва да се взира упорито в него; чува се само дишането ѝ, една синкава вена пулсира на шията ѝ, и други две — на слепоочията. „Ти владееш силата да победиш Смъртта“, така казват сякаш очите ѝ, „защо не искаш да ѝ попречиш да ме вземе?“.

— Д-добре ли сте, госпожо Фокс? — казва той тогава — ако не това, пак някаква подобна глупост.

— Не, разбира се, че не съм добре, Хенри — казва тя и отклонява с въздишка този свой плашещ, доверчив поглед, трепкайки с изтънелите си като хартия клепащи.

В редките случаи, когато чувства прилив на сили, тя ги използва, за да го прогони. Вчера беше такъв ден — бузите ѝ пламтяха, тя беше неспокойна, очите ѝ бяха зачервени, настроението — непостоянно. В продължение на цял час като че ли спеше, понякога устните ѝ се раздвижваха безмълвно, гърдите ѝ се повдигаха едва забележимо. После се събуди рязко, надигна се на лакът и започна да го хока:

— О, Хенри, що за човек сте вие? Още ли сте тук? Каква е ползата да седите тук цял следобед... и да се блещите срещу оградата на задния двор?... Струва ми се, че достатъчно често броите коловете!

Тонът ѝ беше странен и смуцаващ, неразбираем за него — едновременно дружелюбно шеговит и изпълнен с неприкрито страдание.

— Аз... аз мога да остана още малко — отвърна той, гледайки право пред себе си.

— Трябва да живеете собствения си живот, Хенри — каза тя настоятелно, — вместо да пилеете ценно време край една дремеща жена. Не съм забравила колко ненавиждате безделието! Аз ще се оправя някой ден — но това няма да се случи утре или дори следващата седмица. Но аз наистина ще оздравея — вие ми вярвате, нали, Хенри?

— Дано даде Бог... — замънка той.

— Кажете ми, Хенри — продължи тя трескаво, — какво направихте, за да изпълните това, за което сте призван?

В този момент му се прииска наистина да си беше тръгнал порано.

— Аз... аз... имам известни съмнения — отвърна той, обзет от суеверен страх, че тя чува богохулните думи „Да бъде проклет Бог!“ също тъй ясно, както те отекуват в неговата глава. — В крайна сметка ми се струва, че не съм много подходящ за свещеник.

— Глупости, Хенри — възкликна Емелин и стисна ръката му, за да го принуди да я погледне в очите. — Вие ще станете най-добрият... най-милият, най-искреният, най-почтеният, най-красивият... — тя се изсмя смутено и от носа ѝ потече тънка струйка кръв и слюз.

Шокиран от този неблагоприятен инцидент, той отново отклони поглед към оградата, и започна да се бори със себе си, за да произнесе своето признание:

— Аз... се съмнявам... вярата ми...

— Не, Хенри — разплака се тя тогава, а дъхът ѝ започна да свисти мъчително. — Не бива! Не искам да чувам такива неща! Бог е неизмеримо по-важен... от болестта на някаква си жена. Обещайте ми, Хенри... обещавайте ми... обещавайте ми... че няма да се... откажете от призванието си.

Тогава той, какъвто си е страхливец, безгръбначен злодей и отхвърлен от Бога богохулник, ѝ даде единствения възможен отговор — отговора, който тя искаше да чуе.

— Ах, съкровище... така ми се иска да живеехме заедно, в един дом.

Сърцето на Шугър подскача, когато чува думите на Уилям — звукът на гласа му вибрира в гръдния ѝ кош, докато той притиска бакенбарди към гърдите ѝ. Никога не е предполагала, че проявата на чувства от страна на който и да било мъж би могла да предизвика у нея шеметно ликуване — особено когато въпросният мъж е пълничък господин с дразнещо гъделичкащи бакенбарди; но сърцето ѝ започва да се блъска смущаващо силно в гърдите — точно където той е опрял ухото си.

— Този апартамент е елегантен и удобен — казва тя и отчаяно се надява той да възрази. — Освен това тук никой не ни безпокои.

Той въздъхва и плъзва показалец по тигровите шарки на бедрото ѝ.

— Знам, знам...

Ръката му се отпуска нежно върху влажната делта между краката ѝ. (Напоследък често постъпва така — не престава да я гали, дори след като собственият му апетит е задоволен. Някой ден тя може и да събере смелост и да упъти по-точно ръката му).

— Въпреки това — продължава той с жалостив тон, — толкова често възникват неща, които искам да обсъдя с теб, а няма как да се откъсна от задълженията си и да изляза от къщи.

Шугър го гали по косата, втривайки ароматното масло в напуканите си длани.

— Но ние обсъдихме вече всичко, нали? — казва тя. — Формата на буквата „Р“ върху новите опаковки; изгарянето на петгодишните растения — ще трябва пак да доведе полковника; какво да правим с

люляковите градини на Льомерсие; как да убедим сенилните приятелчета на баща ти да освободят лондонския офис...

И през цялото време си мисли: „Хайде, кажи ми колко ме обичаш, хайде, кажи го!“.

— Да, да — казва той, — но има и други неща, които не позволяват да идвам по-често тук. — Той изпъшква раздразнено, надига глава от гърдите ѝ и потрива лицето си с ръце. — Странно е наистина, но установявам, че е далеч по-лесно да управляваш търговска империя, отколкото да ръководиш семейството си.

Шугър придърпва чаршафите нагоре и покрива корема си.

— Да не би състоянието на Агнес да се е влошило?

— Изобщо нямах предвид Агнес — отвърща той уморено, като че ли семейството му е невероятно многобройно, и всеки негов член изисква постоянното му, неотслабващо внимание.

— Тогава... детето?

„Хайде, давай. Кажи името на собствената си дъщеря — какво ти пречи да го кажеш?“.

— Да, съществува проблем с детето — признава Уилям. — Възникна ужасно затруднение. Биатрис, бавачката ѝ, заяви, че според нейното скромно мнение, детето е достигнало възрастта, когато само бавачката вече не е достатъчна. — Той изкривява лице в гротескна пародия на женско раболепие, и започва да скимти, имитирайки бавачката. — „Нямам нужните познания, господин Ракъм. Госпожица Софи има нужда от гувернантка, господин Ракъм“. Разбира се, това, че госпожа Барет роди наскоро и има нужда от бавачка, и освен това дрънка наляво и надясно, че парите за нея не са проблем, няма нищо общо с настояванията на Биатрис да я освободя, нали?

— Такааа... На колко години е Софи? — пита Шугър и оставя чаршафа да се хлъзне от гърдите ѝ, за да отклони мислите му от настоящите си въпроси.

— О, само на пет! — казва небрежно Уилям. — Момент да помисля; не, на шест е; точно така, шестият ѝ рожден ден мина, когато Агнес беше на море. Наистина, Шугър, мислиш ли, че едно шестгодишно дете се нуждае от професионален преподавател?

Шугър вижда в мислите си собствения си образ — шестгодишно дете, седнало на ниско столче до полата на майка си, левият му крак е превързан, защото е било ухапано от плъх. Детето чете старателно

една опърпана книга. Това е страховит готически роман, озаглавен „Монахът“, от който тя не разбира почти нищо.

— Не мога да ти отговоря, Уилям. Аз самата съм била подложена на строга образователна програма още от мига, когато съм проходила, но детството ми... — тя се присвива, защото си спомня как четеше на глас пред госпожа Кастауей, която ѝ се присмиваше, защото бъркаше думи, чието значение не познаваше, — детството ми беше... необичайно.

— Хммм — това не е отговорът, който Уилям очакваше, затова той променя темата. — А и брат ми Хенри — от гърдите му се отронва тежка въздишка, — ми дава постоянно поводи за безпокойство.

— Така ли?

— Прекалено тежко преживява болестта на една своя приятелка.

— Каква приятелка?

— Една много... — от уважение към тежкото състояние на госпожа Фокс той се опитва да намери някое прилагателно, което да не звучи оскърбително, — много достойна жена на име Емелин Фокс. Тя беше като пътеводна звезда в Дружеството за спасение, но се разболя от туберкулоза.

Шугър се чуди дали да излъже, че не е чувала за въпросното дружество, чиито представителки се появяваха сегиз-тогиз на Силвър Стрийт — госпожа Кастауей ги приемаше любезно, дори подканяше Кейти да им посвири — а сетне ги подлагаше на такъв присмех и убийствен сарказъм, че те си тръгваха разплакани.

— Дружеството за спасение? — повтаря тя.

— Ами едно благотворително дружество. Опитват се да връщат проститутки в правия път.

— Тъй ли? — тя успява да придърпа незабелязано ризата си от пода и започва да я навлича. — И имат ли успех?

— Нямам представа — свива рамене Уилям. — Учат уличниците на занаят... да стават шивачки... такива работи. Доколкото си спомням, помощник-готвачката на лейди Бриджлоу ѝ беше изпратена от въпросното дружество. Момичето им е страшно благодарно и много се старае, а лейди Бриджлоу твърди, че човек никога не би могъл да предположи с какво се е занимавала преди. — Шугър не може да продължи да се облича, защото Уилям е седнал върху гащите ѝ. — Когато търсех нова прислужница за приемната, обмислих и тази

възможност — продължава замислено Уилям, — но се радвам, че не се обърнах към тях. Роуз струва собственото си тегло в злато.

Шугър побутва плахо Уилям, за да измъкне гащите си, и той се подчинява. Окуражена, тя решава да рискува.

— Ами брат ти — пита тя, — и той ли е член на същото дружество?

— Не, не — казва Уилям. — Там членуват само жени.

— А може би членува в някое друго подобно дружество?

— Не... Защо питаш?

Шугър си поема дълбоко дъх — не я тревожи това, че ще злоупотреби с доверието на Каролайн, а че може да събуди предразсъдъците на Уилям.

— Имам една позната... — започва тя предпазливо, — виждам я от време на време, когато... отивам на пазара за плодове. Тя е проститутка... — като че ли Уилям се намръщи. Дали не е надценила доверието му в нея? Но вече няма друг изход, трябва да продължи. — Последния път, когато я срещнах, тя ми разказа една много странна история...

И така, Шугър преразказва историята на Каролайн за набожния кандидат-просветител, който ѝ плащал по два шилинга, само за да си говорят. Уилям слуша търпеливо до момента, в който Шугър стига до предложението на този човек да намери на проститутката работно място в парфюмериите „Ракъм“. Тогава той ахва удивено. Когато Шугър свършва разказа си, Уилям започва да клати невярващо глава.

— Господи Боже милостиви...! — мърмори той. — Възможно ли е? Възможно ли е да е бил Хенри? Но кой друг би могъл да бъде... сега си спомням, че ме попита дали бих дал работа на една бедна жена, която не разполагала с препоръчителни писма... Боже мили... — внезапно Уилям се разсмява. — Виж го ти хитреца! Значи си е мъж като всички останали!

Шугър е обзета от угризения, макар сама да не може да прецени кого точно е предала — Хенри или Каролайн.

— О, но той дори не я докосва — допълва тя припряно.

Уилям изпръхтява развеселено, изпълнен със съжаление към лековерието на жените.

— Може би не нея, глупаче — заявява той, — и може би не точно сега. Но кой може да докаже колко проститутки посещава?

Шугър мълчи. През угризенията се прокрадва лъч на радост, защото той я нарече „глупаче“ така нежно, почти бащински!

— Кой би си помислил? — продължава да мърмори и да се киска Уилям. — Хенри, благонравният ми брат! Пресветият Хенри! Ха-ха! Знаеш ли, признавам си, че никога не съм го чувствал толкова близък, както в настоящия момент. Бог да го благослови!

И той се навежда към Шугър и я целува по бузата с благодарност — не ѝ е ясно точно за какво.

— Ти нали... няма да му се присмиваш? — пита тя умолително и гали притеснено раменете му.

— На родния си брат? — пита той с ироничен упрек. — При това в сегашното му състояние?! Бог да пази! Аз съм възплъщение на дискретността!

— Скоро ли ще се видите? — пита тя, надявайки се, че след няколко седмици или месеци споменът за разкритията ѝ ще се изтрие от паметта му.

— Довечера — отвръща Уилям. — Канен е на вечеря у нас.

Същата вечер, за да пропъди мрачното настроение, което неминуемо ще се възцари след пристигането на Хенри, Уилям е наредил масата за вечеря да бъде осветена с два пъти повече свещи от обичайното, и да бъде украсена с гирлянди от цветя. Оценявайки сам резултата от решението си, застанал на вратата на трапезарията, той решава, че картината излъчва непобедима жизнерадост. И въпреки че кухнята е разположена чак в подземията, за да не достигат до господарските етажи миризми на готвено, Уилям, чието обоняние е вече така изтънчено, че може да направи разлика между *Lavandula delphinensis* и *Lavandula latifolia*, долавя уханията на великолепна вечеря. Бог му е свидетел, че ще направи всичко, което е по силите му, за да пропъди потиснатата атмосфера.

Обратно на обичая си Агнес е оповестила, че ще се присъедини към двамата братя на вечеря. Дали това го тревожи? Съвсем не, убеждава се Уилям. Агнес винаги е имала слабост към Хенри, а освен това тази вечер тя е в чудесно настроение, смее се и тананика, докато надзирава прислужничките, които окачат плътните зимни завеси.

— Знам, че няма да е лесно предвид обстоятелствата, но нека се опитаме да не споменаваме госпожа Фокс, какво ще кажеш? — предлага Уилям, докато текат последните минути преди появата на Хенри.

— Мога да се престоря дори, че сезонът е още в разгара си, скъпи — Агнес му смигва с нещо, което почти наподобява кокетство, — и да не казвам каквото и да било за каквото и да било.

Хенри пристига с малко закъснение, доста притеснен, и веднага щом прислужницата отнася палтото и шапката му, мокри от дъжда, Уилям го прегръща братски през рамо и го въвежда право в трапезарията. Там пред Хенри се разкрива видение на райско изобилие: топлина, ярка светлина, всичко е отрупано с рози, салфетките са аранжирани като разперени паунови опашки, а една хубавичка нова прислужница тъкмо поставя на масата супник, пълен със златиста супа. Госпожа Ракъм вече седи на масата и му се усмихва, обгърната от цветна пъстрота и сиянието на сребърните прибори.

— Извинете... — мънка Хенри. — Аз... ъъ...

— Сядай, Хенри, сядай — Уилям му показва стола с великодушен жест.

— Ние тук не държим на абсолютната точност.

— Колебаех се дали да дойда — отвърща Хенри, примигвайки от това необичайно дружелюбие.

— Толкова по-радостни сме, че си се решил все пак — Агнес отново го дарява със сияйната си усмивка.

Едва когато Хенри се е разположил на мястото си, пред пълната с вино чаша, блестящите порцеланови чинии, снежнобелите салфетки и свещника, които сякаш обединяват усилия, за да осветят по-ясно лицето му, Уилям забелязва колко се е занемарил брат му. Косата на Хенри има остра нужда от подстригване, но той я прибира зад ушите — само една къдрица постоянно се измъква и пада върху потното му чело. Очевидно е, че от доста време не е употребявал нито сапун, нито някакъв ароматен балсам. Погледът му слиза надолу, към дрехите на брат му, които са изпомачкани и раздърпани — като че ли е пълзял с тях по земята, или е отслабнал много — или и двете. Вратовръзката му се е изкривила и под нея се вижда една от карфиците, с които е прикрепена яката му. Карфицата блести дразнещо на светлината на

свещите и Уилям изпитва желанието да се пресегне и да я нагласи. Вместо това той дава знак да започне вечерята.

Хенри гълта лъжиците патешко консоме, без дори да погледне какво има в чинията му. Вместо това той се взира с кървясалите си очи в някакво невидимо огледало, отразяващо терзанията му, което трябва да се пада вляво от рамото на брат му.

— Не е редно да ям, не бива да се тъпча така — казва той сякаш на себе си, но продължава да гълта автоматично супата. — В Шотландия има хора, които са принудени да се препитават с водорасли.

— О, но в тази супа няма никаква мазнина — казва успокоително Агнес. — Наредила съм да я оберат много внимателно.

Надвисва застрашително и неловко мълчание, нарушавано само от сърбането на Хенри. „Дали това не е причината, поради която не беше канен никъде по време на сезона?“, пита се Агнес.

— Що се отнася до водораслите — продължава тя, обзета от внезапно вдъхновение, — и на нас ни сервираха водорасли веднъж, нали, Уилям? Струва ми се, че беше на вечерята у госпожа Олдъртън — бяха с някакъв сос. С риба-меч и миди. Опитах малко, но вкусът ми се стори странен. Толкова съм доволна, че сервирането беше *a la Russe*^[1], иначе щеше да се наложи да си изсипя чинията под масата.

Уилям се смръщва, защото си припомня притеснението, което изживя на една вечеря у госпожа Кътбърт преди две години, когато кучето на домакинята се шмугна под покривката от бяла дамаска, много близо до мястото, където седеше Агнес, и изпод масата се разнесе шумно мляскане.

— Обществото е затворило вратите си за мен — обявява мрачно Хенри, а една прислужница взема празната му супена чиния. — Нямам предвид баловете и вечерите, а обществото, нашето общество — общността на душите, от която би трябвало всички да бъдем част. Не съм в състояние да сторя нищо за никого, няма роля, която бих могъл да изиграя.

— О, Божичко! — Агнес насочва към Хенри широко разтворените си, изпълнени със съчувствие очи, докато прислужниците внасят основното ястие. — Но нали се надяваше да станеш свещеник!

— Надявах се! — възкликва Хенри с язвителен тон, от който лъха пълна безнадеждност.

— Убедена съм, че ще бъдеш много добър свещеник — настоява Агнес.

Хенри стисва здраво зъби, докато в чинията пред него се появява горещо бутче от задушена яребица.

— По-добър от онзи досаден доктор Крейн — допълва Агнес. Честно казано, не знам защо изобщо си правя труда да ходя на църква напоследък. Непрекъснато ме предупреждава да не върша неща, които и през ум не би ми минало да сторя...

И така, вечерята продължава, хапка след хапка, Агнес поддържа почти сама разговора (подкрепяйки се начесто с някоя и друга глътка червено вино), докато Уилям се взира с все по-нарастващ потрес в жалката фигура, в която се е превърнал брат му.

Когато изобщо намери сили да отвори уста, Хенри започва да сипе намеци за пълното безсмислие на човешките усилия, или поне на усилията, полагани от неговата нищожна личност. Гласът му трепери, понякога се превръща в едва чуто мъркане, но от време на време се извисява в горчива ярост и дори сарказъм — нещо съвсем необичайно за него. През цялото време големите му ръце не спират да режат месото на яребицата на все по-малки парченца, които после — за голямо раздразнение на брат му — той размесва със зеленчуците и оставя неизядени.

— Държиш се с мен по-мило, отколкото заслужавам — въздъхва той в отговор на поредните топли и окуражаващи думи на домакията. — Ти и... и госпожа Фокс ме виждате в различна светлина, но аз знам, че това, което виждате, не отговаря на истината...

Агнес хвърля поглед към Уилям, блесналите ѝ очи молят за разрешение да спомене забраненото име. Смръщеното му чело говори за подчертано несъгласие, но тя като че ли не го разбира и веднага възкликва:

— Госпожа Фокс е съвсем права, Хенри! Ти си човек, който се отличава с изключителна почтеност по въпросите на вярата — знам това! Аз имам особена интуиция по отношение на тези неща; виждам нещо като аура около главите на хората — не, не се мръщи, Уилям, вярно е! Вярата грее около тях като... като светлия кръг около газен фенер. Не, Уилям, това е самата истина — тя се привежда през масата

към Хенри, гърдите ѝ почти докосват недокоснатата храна в чинията ѝ, надвесила лице в опасна близост с един свещник, и започва да говори с присмехулно затворнически тон: — Погледни само брат си, който стои там и отчаяно се опитва да ме накара да млъкна. Той няма капчица богобоязливост в тялото си... — тя млъква и се усмихва нежно. — Наистина, Хенри, не бива да мислиш такива ужасни неща за себе си. Ти си по-искрен християнин от всички, които познавам.

Хенри се сгърчва смутено на мястото си.

— Моля те — казва той, — храната ти сигурно изстива.

Агнес не обръща никакво внимание на забележката му — тя си е у дома и може да яде толкова малко, колкото си иска тоест наистина много малко.

— Навремето — продължава тя, — Уилям ми разказа една история. Каза ми, че като момче си присъствал на проповед, в която свещеникът изтъквал, че в наше време Бог говори на хората само чрез Светото писание, а не направо. Уилям каза, че ти толкова си се ядосал, че си започнал да постиш и дори да не спиш като древните пророци, само и само за да докажеш, че човек може да стане достоен да чуе Божието слово!

Тя склучва мъничките си ръце, усмихва се и кимва, подсказвайки му, че и тя е правила същото, и че е била възнаградена да долови Божия шепот като дъх, едва докоснал тила ѝ.

Хенри се вира тревожно в брат си.

— Всички правим глупости на млади години — отбелязва Уилям, който се поти силно и се надява някой да влезе забързано в стаята, та въздушното течение да изгаси поне половината от проклетите свещи. — Спомням си как аз самият, когато бях момче, твърдах, че само мъже, лишени от емоционален живот и въображение, могат да се занимават с търговия...

Това мъжествено признание като че ли не впечатлява Агнес, която е избутала чинията си встрани и сега се е облегнала на покривката, за да може да продължи откровения си разговор с Хенри.

— Аз те харесвам, Хенри — заявява тя, заваляйки едва забележимо думите. — Винаги съм те харесвала. Трябваше да бъдеш католик. Минавало ли ти е през ума да приемеш католицизма, Хенри?

Смутен, Хенри не знае какво да направи и само рови с лъжичка из плодовия мус, докато го превръща в жълтокафеникава каша.

— Една такава промяна ще ти се отрази добре, като отиване на почивка — уверява го Агнес и отпива отново от виното. — Или всъщност по-добре. Аз отидох неотдавна на почивка, но там не се чувствах добре...

В този момент Уилям изръмжава неодобрително, и решил, че не може повече да отлага намесата си, се пресяга и отмества свещника, който стои между него и жена му.

— Струва ми се, че пи вече достатъчно вино, скъпа — казва той твърдо.

— Ни най-малко — казва Агнес с очарователно капризен тон. — От тази солена яребица ожаднях.

И тя отпива още малко от чашата си, целувайки алената течност с устните си, подобни на розова пъпка.

— В онази гарафа има и вода, скъпа — напомня Уилям.

— Благодаря ти, скъпи — отвърща тя, но не откъсва поглед от Хенри, усмихва се и му кимва, сякаш за да каже: „Да, не се притеснявай, аз разбирам всичко, не е необходимо да премълчаваш нещо пред мен“.

— Хората разправят — подема Уилям в отчаян опит да промени темата, — че доктор Крейн щял да купи къщата, в която преди живееха онези... как им беше името?

Агнес се включва в разговора, но не за да му каже търсеното име, а с нов упрек към свещеника.

— Мразя да ходя на църква, за да ми се карат, а ти? — обръща се тя нацупено към Хенри. — За какво му е на човек да пораста и да понася всички противни разочарования на зрялата възраст, ако на всичкото отгоре не го оставят и да решава сам?

Разговорът тече все в този дух, още десетина дълги минути. През това време безмълвните прислужници влизат и отнасят празните чинии, оставяйки само червеното вино и тримата зле подбрани сътрапезници. Накрая Агнес изгубва интерес към разговора и отпуска глава към свития си лакът, така че бузата ѝ почти докосва ръкава. Челото ѝ бавно, но сигурно се отпуска надолу.

— Заспиваш ли, скъпа? — пита Уилям.

— Затварям очи само за миг, за да си починам — казва тя едва чуто.

— Не би ли предпочела да си полегнеш?

Той прави предложението, без да се надява, че тя ще осъзнае какво ѝ говори; ако пък случайно го разбере, най-вероятно е да получи капризен отказ. Вместо това обаче Агнес обръща бавно лице към него, клепачите на големите ѝ сини очи потрепват, и тя казва:

— Дааа... много ми се иска.

Учуден, Уилям незабавно отмества стола и започва да сгъва салфетката си.

— Да повикам ли Клара да те съпроводи?

Агнес незабавно изправя гръб, примигва веднъж-дваж и отправя към Уилям усмивка, изпълнена със снизхождение.

— Не ми е необходима Клара, за да си легна, глупчо — казва тя закачливо и се изправя неуверено на крака. — За какво ми е тя, за да ме носи по стълбите ли?

След което, спирайки само за миг, за да пожелае на госта „лека нощ“, госпожа Ракъм се отдръпва с елегантен жест от масата, обръща се, и почти без да залита, напуска трапезарията.

— Проклет да съм... — измънква Уилям, прекалено стъписан, за да прояви съобразителност и да пропусне богохулството. Но набожният му брат като че ли не е чул думите му.

— Тя умира, Уилям — казва Хенри, вперил отново поглед в празното пространство.

— Какво? — казва стреснато Уилям. — Малко е замаяна, защото пи повече вино, това е всичко...

— Госпожа Фокс — пояснява Хенри. От дълбините на страданието си той успява да придобие глас, с какъвто би могъл да участва в обществен дебат. — Тя умира. Умира. Животът изтича с всеки изминал ден от тялото ѝ — пред очите ми... И скоро — може би идущата седмица, или дори утре, или вдругиден, защото не ни е дадено да знаем кога точно ще бъде, нали? — скоро аз ще похлопам на вратата на баща ѝ, и някоя прислужница ще ме уведоми, че тя е мъртва.

Всяка дума е произнесена с мъчителна яснота, всяка дума прилича на щипване с пръсти, което изгася поредното слабо пламъче надежда.

— Спокойно, спокойно — казва Уилям, обзет от изтощение след оттеглянето на Агнес.

— Да, смъртта ще дойде като крадец нощя, нали? — казва присмехулно Хенри, сякаш продължава прекъснат спор с невидим противник. — Така пише в Светото писание — че Христос ще дойде ненадейно, нали? — Той взема чашата си, изпива виното на един дъх и я оставя с кисела гримаса. — Приказки, които могат да вълнуват малките деца. Залъгалки и шарлатанство...

Въпреки че търпението му започва да се изчерпва, Уилям се старае да не избухне.

— Говориш така, като че ли горката жена е вече в гроба — та тя още не е умряла — казва той. — А докато е жива, тя си остава човешко същество, и има нужди и желания, които все още могат да бъдат изпълнени.

— Няма нищо...

— За Бога, Хенри! Престани да повтаряш едно и също нещо! Говорим за една жена, която... която се готви да се прости със земния си живот, и която досега е била най-скъпата ти приятелка. И ти искаш да ми кажеш, че няма нищо, което можеш да сториш, нищо, което би имало някакво значение за нея?

Думите му най-сетне сякаш проникват през мъката, обгърнала брат му като броня.

— Тя... имам чувството, че очите ѝ проникват в душата ми, Уилям — шепне той, преследван от спомена. — Очите ѝ... гледа ме така умолително... какво иска от мен? Какво иска?

— Господи Боже! — не издържа Уилям. — Как може да бъдеш толкова тъп! Искане да я чукаш! — Той става и привежда лице към лицето на брат си. — Тя само чака да влезеш в леглото ѝ, глупако! Ожени се за нея още утре! Оженете се още тази вечер, ако успееш да събудиш някой свещеник! — с всяка изминала секунда вълнението му нараства, подклаждано от изражението на праведно възмущение, изписано по лицето на брат му. — Жалък, нещастен пуритан! Не знаеш ли, че чуването е удоволствие, и че жените също изпитват удоволствие? Твоята госпожа Фокс не може да не е забелязала това по време на работата си в дружеството! Защо не направиш така, че тя да изпита това удоволствие поне веднъж, преди да умре?

Хенри скача на крака сред трясък от чупещи се чаши, на трептящата светлина на свещите. Лицето му е побеляло от ярост, огромните му ръце са свити в юмруци.

— С твое позволение ще си тръгна — прошепва той бясно.

— Да, върви! — кресва Уилям в отговор и сочи вратата с театрален жест. — Върви си в онази твоя мизерна къщурка и продължавай да си въобразяваш, че светът е по-добър и по-чист, отколкото е в действителност. Но трябва да ти кажа, Хенри, че ти си едно лицемерно магаре — думите, потискани в продължение на дълги години, сега се леят от устата на Уилям. — Не се е родил още мъжът — продължава той, — който да не иска да се добере до това, което се намира между краката на жената. Всички онези патриарси и църковници, които пеят славословия на въздържанието и лишенията — всички те искат само едно! Защо ти е да се самозадоволяваш, след като на този свят има жени, които да ни спасят от това? Спал съм с десетки, стотици проститутки; ако изпитам нужда, достатъчно е само да щракна с пръсти, и след час тя вече е задоволена. А що се отнася до теб, братко, въпреки че изглеждаш тъй, сякаш не можеш да различиш проститутка от молитвена възглавничка — не мисли, че не знам с какво се занимаваш напоследък. О, да, твоите... твоите приключения, така наречените „разговори“ — за това говорят всички проститутки в Лондон!

От устните на Хенри се изтръгва гърлен вик и той побягва от стаята, блъсвайки толкова силно вратата, че тя се трясва в стената и започна да вибрира. Уилям тръгва по-бавно след него, но като вижда, че брат му вече почти е прекосил фоайето, само подвиква след него:

— Престани да се правиш на светец, Хенри! Покажи й, че си мъж!

След което, убеден, че е казал достатъчно, той се връща в трапезарията и се обляга задъхано на най-близката стена.

Сърцето му бие ускорено — това несъмнено е предизвикано от страховитото съчетание от яростния поглед и свитите юмруци на брат му — нещо, с което не се е сблъсквал от детските си години. Той се упътва с неуверени стъпки към масата, взема една чаша и я пълни догоре, почти изпразвайки гарафата с вино.

Сетне, изпил до капка ободряващата течност, той се упътва нагоре по стълбите. Колкото по-нагоре се изкачва, толкова по-уверени стават стъпките му, и той се насочва не към собствената си спалня, а към стаята на Агнес.

Бог му е свидетел, до гуша му е дошло от хорските превземки и увъртания. Крайно време е да се сдобие със син.

В малките часове на нощта Хенри седи пред камината и хвърля в пламъците всичко, което е писал през последните десет години — всички мисли и възгледи, които се е надявал един ден да огласи от амвона на църквата, в която ще служи като свещеник.

Каква възмутително огромна купчина от надраскана с мастило хартия е натрупал! Хвърчащи листове, пликове за писма, дневници и тетрадки, подшити със здрав конец, всички изпълнени със символи от личния му шифър, които означават „необходимо е по-обширно проучване“, „наистина ли е така?“ или „по-обстойно“. И най-тъжният от всички йероглифи, който може да бъде открит в полетата на почти всеки ръкописен лист от последните три години — обърнат надолу триъгълник (символ на лисича глава), който означава: „Да се поиска мнението на госпожа Фокс“. Страница по страница, Хенри изгаря доказателствата за своята суета.

Котката мърка в краката му. Тя одобрява тази нова игра, защото благодарение на нея козината ѝ е толкова затоплена, че сякаш всеки момент ще пламне. Въглицата не са лошо нещо, освен това горят бавно, но хартията е за предпочитане, ако само може да окуражи човека да не престава да подхранва огъня.

Сега Хенри се е заел с един дебел тефтер, изхвърлен от баща му (заедно с още дузина подобни) при едно „пролетно почистване“ на канцеларията му през 1869 година. „Не ми е приятно да се изхвърля такава качествена хартия“, каза той тогава на баща си. „Мога да ги използвам за нещо друго“. Каква суета! А какво е това? „Ликувайте и бъдете щастливи“ — така гласи надписът на корицата. Това е едно от многото заглавия, които е измислил за първото издание на своите събрани проповеди. Отново суета! С болезнено смръщване той откъсва картонените корици и хвърля всичко в пламъците.

Те се издигат още по-високо, а той се обляга в стола си и притваря очи, изчакайки огънят да утихне. Уморен е, ужасно е уморен, и сънят го изкушава. Би заспал толкова лесно точно сега, само да не отваря очи още няколко секунди. Но не, той не бива да заспива. Трябва да унищожи всичко.

Но още преди да се заеме отново със задачата си, той се стряска така, че едва не пада от стола. Някой чука на входната врата. „Кой, по дяволите...?“ Хенри хвърля поглед към часовника над камината — точно полунощ; по това време всички почтени люде са по леглата, дори съвестните девойки, които се опитват да облекчат страданията на хората от Скай. Но чукането продължава — тихо, но настоятелно, и го примамва в тъмното антре. Ами ако нощният посетител е някой главорез, дошъл тук, за да го убие и да изнесе от къщата малкото ценни старинни вещи? И така да е — какво от това?

Застанал по чорапи зад вратата, Хенри я откrexва леко и започва да се взира в тъмнината. На пътеката пред вратата, увита от глава до пети в огромно наметало с качулка, стои госпожа Фокс.

— Пуснете ме да вляза, Хенри — казва тя учтиво, като че ли в положението няма абсолютно нищо странно освен неговата несъобразителност да оставя една дама да чака навън, на студа.

Изгубил ума и дума, той отстъпва назад, тя се промъква край него в малкото антре и смъква качулката от главата си. Косата ѝ е пусната и пада по раменете, свободна от ограниченията на гребени и игли, и е по-буйна, отколкото той е предполагал.

— Върнете се в топлата стая, глупави човече — казва тя с мек упрек, упътвайки се също натам, без да губи време за размяна на формални поздрави. — Навън е студено, а вие не сте облечен.

Той сваля поглед надолу. Не може да се отрече, че е само по нощна риза.

— Какво... какво ви води тук? — пелтечи той, докато върви по стъпките ѝ към обляната в светлина стая. — Аз... не мога да повярвам на очите си... мислех...

Тя застава зад празното му кресло и опира ръце върху покривчицата на облегалката. Лицето ѝ е загубило призрачната си бледност, страните ѝ вече не са толкова хлътнали, устните ѝ са влажни и розови.

— Те грешат, Хенри — казва тя, а гласът ѝ е топъл и плътен, напълно излекуван от туберкулозните хрипове. — Всичко това е трагична грешка.

Той стои със зяпнала уста, ръцете му висят безпомощно край тялото, а косъмчетата по врата му са настръхнали. Писана, все още

свита на кълбо край камината, му отправя поглед, изпълнен с лениво презрение, сякаш иска да каже: „Я не се превземай толкова!“

— Небесата не са пусти, не са изпълнени с мъгли, нито дори с летящи насам-натам духове — продължава госпожа Фокс, и повдига ръце от облегалката на креслото, за да имитира превзето трепкащи крилца, размахвайки весело пръсти. — Небесата кипят от живот, и са не по-малко истински от улиците на Лондон, пълни с енергия, с жизнена енергия. Изгарям от нетърпение да видите всичко това — това ще ви отвори очите, Хенри, трябва да отворите очи!

Той примигва, дъхът му спира от съзнанието, че тя е тук, истинска, осезаема, ето болезнено познатата форма на лицето, изражението ѝ — този неин обезоръжаващ поглед — едновременно невинен и предизвикателен, с който обикновено съпровожда най-еретичните си изявления. Колко често го е карала да се чувства така — уплашен от безгрижния ѝ флирт с богохулството; уплашен, че възгледите ѝ ще предизвикат гнева на висшите сили; но все пак привлечен от това, което тя му говори, и което в крайна сметка се оказва най-простата истина. Той пристъпва към нея, както го е правил толкова пъти досега — за да я предупреди, да я възпре с праволинейното си смръщване, и все пак развълнуван от копнежа да може да вижда нещата така, както ги вижда тя.

— Аз бях права, Хенри — продължава тя, докато той пристъпва към нея. — В Рая хората изпитват единствено любов. Най-прекрасната... безкрайна... съвършена... любов.

Той се отпуска — всъщност почти пада — на стола, вдигнал очи към нея, обзет от удивление и обожание. Тя разкопчава наметалото си и го оставя да се хлъзне на пода. Голите ѝ рамене блестят като мраморни; изящните ѝ гърди докосват за миг облегалката на стола, когато тя се навежда, за да го целуне. Той никога не е виждал така лицето ѝ в сънищата си; всяко косъмче по веждите ѝ се откроява ясно, вижда порите около носа ѝ, очите ѝ — леко зачервени, като че ли е плакала, но вече се е успокоила. Тя поставя нежно ръка на бузата му; после плъзва пръсти под брадичката му и насочва устните му към нейните.

— Госпожо Фокс... не бих могъл за нищо на света... — опитва се да възрази Хенри, но тя като че ли чете мислите му.

— В Рая женитбата не съществува, Хенри — шепне тя, привеждайки се все по-ниско над стола му, така че косите ѝ падат по гърдите му, той чувства влажния ѝ дъх по челото му. — Евангелие от Марка, глава дванайсета, дваисет и пети стих.^[2]

Тя придърпва полите на нощницата над коленете му, но той стисва леко китките ѝ, за да ѝ попречи да разкрие голотата му. Китките ѝ са силни, той чувства ясно с дланите си нейния пулс, ударите на кръвта ѝ.

— О, Хенри — казва тя с въздишка и извива леко тялото си, за да седне на страничната облегалка на стола. — Престанете да увъртате. Никой не може да спре това, което е започнало; нима не разбирате?

Така, както държи китките ѝ в ръце, той внезапно осъзнава съществуването на някакво странно, деликатно равновесие — баланс на волята, плътта и желанието; той може да затвори тялото ѝ, покривайки гърдите ѝ със собствените ѝ лакти — а може и да го разтвори, да разтвори широко ръцете ѝ; но в крайна сметка следващото им движение ще бъде решено от нея; властта е нейна и тя ще я упражни. Той пуска ръцете ѝ и двамата се прегръщат; макар да съзнава, че това не е вярно, той ще я вземе така, като че ли е достоен за нея; като че ли грехът все още не съществува; като че ли са двойка животни на шестия ден от Сътворението.

— Всички те са чакали, Хенри — шепне тя, — а вие сте лъв.

— Госпожо Фокс... — прошепва той с усилие и внезапно усеща, че се задушава от горещина в нощницата си. Огънят в камината е затоплил стаята така, че те не се нуждаят от дрехи — и той позволява на госпожа Фокс да го съблече, за да остане гол като нея.

— Знаеш ли, Хенри, крайно време е да започнеш да ме наричаш Емелин — шепне тя в ухото му, намира с уверена ръка мъжествеността му и я въвежда в гостоприемното място, което Бог сякаш е създал единствено, за да го приеме. Когато телата им се сливат, те започват да следват естествения им порив; той се движи дълбоко в нея, тя го притиска все по-силно, опряла буза в неговата, и понякога близва като котка челюстта му.

— Дааа... любов моя — шепне тя и притиска длани към ушите му от страх, че далечният вой на пожарна ще му попречи да последва зова ѝ към блаженството. — Ела в мен.

[1] През 19 в. начин на сервиране, при който отделните блюда се предлагат и впоследствие отнасят от прислугата. — Бел.прев. ↑

[2] „Защото, кога възкръснат от мъртвите, нито се женят, нито се мъжат, а са като Ангели на небесата“. — Бел.прев. ↑

ДВАЙСЕТ И ЕДНО

След още няколко тиктакания на часовника ще бъде двайсет и девети септември, лето Господне 1875-то. Пленница в Дома на Злото, лишена от надежда за бягство, две седмици след връхлетялата двойна трагедия — смъртта на Хенри Ракъм и неописуемото нещастие, което се случи с нея под същата демонична луна, Агнес се изправя в леглото и дръпва шнура на звънеца. Отново е текла кръв — Клара трябва да дойде веднага, да я измие и да смени превръзките.

Прислужницата се явява незабавно; тя знае за какво я викат, защото носи метален леген, пълен с гореща вода. В нея плуват сапунът и сьонгерът — като две мъртви морски животни, извадени от естествената си среда.

— Още тече — шепне тревожно Агнес, но Клара вече отмята завивките, за да разкрие тялото на господарката си, увито като в пелени. Не е нейна работа да разпитва защо госпожа Ракъм се държи така, като че ли обикновеното месечно неразположение трябва да се приема като смъртно нараняване; работата ѝ е да изпълнява нареждания.

— Това е шести ден, мадам — казва тя и свива на топка просмукалата с кръв превръзка. — До утре сигурно ще спре.

Агнес не намира основания за подобен оптимизъм — и защо ли, след като е рухнала цялата ѝ вселена?

— Ако даде Бог — казва тя и отвратено отвръща поглед от стигмата на тялото си. Колко твърдо бе повярвала, че се е излекувала, беше убедена, че това е било някакво заболяване, характерно за по-ранната възраст, което преминава със съзряването; как ли се радва сега сатаната, задето е изгубила илюзиите си!

Агнес отклонява поглед, докато прислужницата мие и подсушава единствената част на тялото ѝ, която тя никога не е виждала в огледалото. Агнес, която познава отлично всяко косъмче на веждите си, която следи ежедневно и най-незабележимата луничка по лицето си, която би могла, ако се налага, да нарисува съвсем точни скици на брадичката си, видяна под няколко възможни ъгъла — същата тази

Агнес има съвсем смътна представа от това, което тя нарича свои „долни части“. Единственото, което знае, е, че тази нейна част, поради някаква пагубна грешка при създаването ѝ, не е затворена, както би трябвало да бъде, и затова е изложена на нападенията на злите сили.

Несъмнено доктор Кърлоу е в съюз с тези сили — той едва прикрива радостта си от нейното падение; и то се случи тъкмо когато и Уилям вече бе започнал да не го харесва. По време на целия сезон визитите на лекаря бяха за щастие малко на брой и краткотрайни — но вчера Уилям допусна той да остане тук цял час, а после двамата мъже се оттеглиха в пушалнята и разговаряха много дълго — за какво? В кошмарите си Агнес се вижда прикована към някаква колона в двора на лудницата, заобиколена от уродливи старици и сумтящи идиоти, докато Уилям и доктор Кърлоу ѝ обръщат гръб и си тръгват. Случва ѝ се също да сънува, че се къпе във вана, пълна с чиста, топла вода — в съня си тя заспива във ваната, а когато се събужда, вижда, че е потънала до шия в студена, гъста, лепкава като желе кръв.

Изтощена, Агнес се отпуска отново на възглавниците. Клара е излязла, тя отново е чиста и се е сгушила под завивките. Ако само сънят можеше да я отведе в Манастира на здравето! Защо я напусна и нейната Света Сестра? От нея няма и следа, няма дори следи от пръстите ѝ по дневника... На погребението на Хенри Агнес постоянно се озърташе с надеждата, че небесната ѝ пазителка ще се появи отнякъде, поне отдалеч, скрита сред дърветата край гробището. Но не се случи нищо подобно. А нощем, дори ако сънят започне обещаващо, влакът никога не успява да напусне гарата; вместо това тя чака, обзета от тревога, в този потракващ, но така и не потеглящ влак, край прозореца минават безмълвни носачи, докато най-сетне ѝ става ясно, че този влак не е превозно средство, а затвор.

— Сестро, къде си? — проплаква в тъмното Агнес.

— Тук съм, мадам — отговаря след малко Клара, провряла глава през откритата врата на спалнята — при това доста кисело, ако слухът не лъже Агнес.

— Пощата, господин Ракъм — казва на следващата сутрин Лети, застанала колебливо на прага на кабинета. В ръцете си държи сребърен поднос, върху който има купчина писма и съболезнователни картички.

— Само белите пликове, Лети, благодаря ти — казва Уилям, без да стане от мястото си зад бюрото, и щраква с пръсти, подканвайки прислужницата да влезе. — Отнеси картичките на госпожа Ракъм.

— Да, господин Ракъм — Лети се заема да раздели деловата кореспонденция (тъй да се каже, „зърното“) от обрамчената с черно плява, оставя реколтата на едно свободно място върху претрупаното с документи писалище на господаря си, и излиза.

Уилям потрива уморено лице, преди да се заеме с това, което му носи новият ден; очите му са зачервени от недоспиване, от тъгата по загубения брат, от скръб, че е наскърбил жена си, и от... ами от всички възникнали усложнения. Уилям е установил, че нищо не предизвиква повече усложнения от една смърт — освен, разбира се, някоя сватба.

Действително, траурният отдел на „Питър Робинсън“ осигури всичко необходимо за домакинството в невероятно кратък срок. Само двайсет и четири часа след получаването на поръчката запристигаха кутии с рокли от черен креп, траурни шапки, рединготи, шалове и какво ли още не — пощенските услуги бяха допълнително ускорени от вълшебните думи „спешно за погребение“. Но това съвсем не бе краят, а само началото на суматохата. Веднага, след като прислужниците облякоха черните си дрехи, те се защураха из цялата къща, за да покриват мебелите и украшенията, да окачат черни завеси, да връзват черни панделки на шнуровете на звънциите и Бог знае още какво. После се стигна и до абсурдната задача да се избере ковчег... Едно е да избираш от петдесет закачалки най-подходящата за антрето на Шугър, но що за човек би бил този, който ще има желание непосредствено след смъртта на брат си да оглежда петстотин различни модела на ковчези? „Един изискан джентълмен като вас, сър, ако смея да съдя по високото качество на собственото ви производство, би забелязал незабавно разликата между дъбовия модел *“Obbligato”* и *“Ex Voto”*, който се изработва от бряст...” Лешояди! И защо точно Уилям трябва да поема на гърба си цялата тази оргия на безполезно разсипничество? Защо Хенри Колдър Ракъм да не се заеме с организацията? Старецът и без това не прави почти нищо напоследък. Но не — „Хората гледат теб, Уилям. Аз се оттеглих. В очите на света ти вече си символът на фамилията Ракъм“. Хитър стар мошеник! Първо действаше деспотично и с принуда, сега пък с ласкателства! И защо? За да бъде именно Уилям нещастникът, който ще се рови из купчини каталози с

модели на ковчези, дюшеци за ковчези, възглавнички за ковчези, венци, траурни ленти за цилиндри и кой знае още какво — трябва да уреди всички тези неща, освен текущите си задачи, и то докато се измъчва от скръб по загиналия си брат.

Що се отнася до погребението... Ако има нещо, за което той с удоволствие би платил и най-високата цена, то е някакво чудотворно лекарство, което би изтрило цялата ужасна церемония от паметта му. Беше потискащо и същевременно лишено от всякакво емоционално въздействие, кух ритуал без стойност за когото и да било, ръководен от нетърпимия доктор Крейн под проливен дъжд. Какво тътрещо се стадо от набожни лицемери бяха присъстващите — на челно място сред тях се пъчеше Маклийш, когото Хенри изобщо не можеше да понася! Честно казано, единственият човек извън семейството, който имаше основателни причини да присъства на погребението, беше госпожа Фокс — но тя беше в болница по това време. Въпреки това край гроба се наредиха две дузини опечалени. Две дузини никому ненужни дръвници, надути глупци, служещи само за баласт! Цялото представление, като броим и заплащането на каретите с четворни впрягове, лакеите, носачите на китките черни траурни пера, и тъй нататък, ще струва на Уилям не по-малко от сто лири стерлинги. И за какво е всичко това?

Не че му тежи да даде тези пари за брат си — би дал три пъти повече за Хенри, за да му купи прилична къща вместо онази съборетина, пламнала като куп подпалки, в която загина. Работата е по-скоро там, че... По дяволите, каква полза има Хенри от тези сложни демонстрации на скръб? Тази мания да се обвива всичко в черно — и хора, и предмети! Какъв смисъл има това? Сега домът на семейство Ракъм е мрачен като църква — дори още по-мрачен! Прислужниците пристъпват на пръсти като клисари... проклетият звънец е обвит в плат, за да звучи приглушено, така че най-често изобщо не го чуват... всички тези ритуали имат някакъв оттенък на католицизъм. Наистина, цялата тази мрачна театралност би трябвало да бъде запазена само за католическата църква — тъкмо глупост, типична за папистите; като че ли всичко това би върнало покойния!

„Тези, които имаха щастието да го познават, ще пазят образа му с обич в сърцата си. Това, което загуби светът, е дар за небесата“ — ето какво съчини Уилям за надгробната плоча на Хенри, с известна помощ

от страна на каменоделеца. Опечалените накланяха глави, за да прочетат текста — дали не си мислеха, че би могъл да измисли нещо по-трогателно в памет на собствения си брат? Но изразът на чувства звучи по-различно, когато го видиш облечен в студени, безчувствени букви — най-студените и най-безчувствените, които човек може да си представи.

Уилям придърпва купчината сутрешна поща и започва да прехвърля пликовете, поглеждайки имената на подателите: Стъкларска работилница „Крайбърн“; Р.Т. Арбърик, произв. на сандъци, кутии и пр.; адвокатска кантора „Грийнъм & Бот“; Хенри Ракъм Старши; Дружество за поощряване на просвещението; Дж. Панкей; Тътъл и Син, специалисти по разчистване.

Уилям отваря първо последното писмо и изважда оттам осем сгънати фирмени бланки с надпис **ТЪТЪЛ И СИН, СПЕЦИАЛИСТИ ПО РАЗЧИСТВАНЕ.**

Приложеното писмо гласи:

„Уважаеми господин Ракъм,

Прилагаме списък на всичко, което бе спасено от частично изгорялата на 21 септември 1875 година къща на «Горъм Плейс» № 11, в Нотинг Хил. Всички вещи, които не присъстват в помещения по-долу списък, вероятно са изгорели или откраднати от безскрупулни лица, появили се на мястото на пожара преди представителите на нашата фирма.

Категория I: Напълно или изцяло невредими находки

1 котка (понастоящем подслонена от нас, моля уведомете ни какво да предприемем по-нататък с нея)

1 печка

1 кухненски шкаф с четири чекмеджета

различни кухненски принадлежности, тенджери, тигани и т.н.

различни храни, подправки и т.н.“

Уилям прелиства по-нататък, чете различни части от списъка:

„Различни гравюри в рамки, а именно:
«Летен ден» от Едмънд Коул
«Набожният бедняк» от Алфред Уин Форбз
«Без име» от госпожа Ф. Клайд
«Мъдрите девици и леко верните девици» от Джон
Брамлет, Кралска Академия...

Книги, общо 371, предимно на религиозни теми
(пълният списък на заглавията може да бъде представен
при поискване)

Глобус на месингова стойка, леко обгорял..."

Уилям вече не може да се удържи и изсумтява, обзет от болка и
раздразнение. Леко обгорял глобус! За какво му е леко обгорял глобус
— и не само на него, а на когото и да било?! В бъркотията, настъпила
след смъртта на Хенри, Уилям реши, че ще прояви здрав разум, ако
прибегне до услугите на тази фирма, да не би разни непочтени
бедняци да нахлуят и ограбят къщата, но как да постъпи сега, след като
предотврати тази неприятност? Къде да дене останките от вещите,
които Хенри е притежавал приживе? Ако не може да върне брат си в
плът и кръв, каква полза да притежава печката или легена му?

Уилям хвърля списъка на бюрото си, става от стола и отива до
прозореца на кабинета. Оглежда градината пред къщата си, а после и
улицата, по която според Агнес се разхождат ангели. Но сега по нея се
виждат само невзрачни минувачи — и всички те са ниски и изгърбени
в сравнение с високата, смело изправена фигура на Хенри. Ах, къде е
сега високият, смел Хенри! Уилям се пита дали не е лицемерно да
скърби за брат си, който толкова го дразнеше приживе. Но явно кръвта
си е кръв.

Те прекараха детството си заедно — нима не е така? Уилям се
опитва да си припомни мигове от детските им години, от времето,
когато Хенри е бил малък и стената на набожността още не ги бе
разделила. Но не си спомня почти нищо. Вижда само смътни образи,
като неумело направени снимки, на две момчета, които си играят по
ливади, които отдавна са се превърнали в улици, и спомените за
детството им са погребани в основите на новите къщи.

Що се отнася до по-късните години, то спомените му за Хенри не се отличават с братска привързаност. Уилям си спомня брат си като студент, вижда го как крачи целенасочено по обляната от слънце морава към библиотеката, притиснал куп книги към гърдите си, и се преструва, че не чува веселите подвиквания на Уилям, Бодли и Ашуел, които са се разположили на пикник наблизко. После мислите му забързват напред и той си припомня бедната къщурка на Хенри, натъпкана до тавана с книги и вещи, съпътствали един живот, посветен на вярата. В тази къща нямаше и помен от кутии за пури, възглавници, алкохолни напитки или каквото и да било друго, което би могло да привлече посетители. Той си спомня как Хенри се отбиваше в дома им почти всяка неделя, за да разтълкува по-интересните и предизвикващи размисъл части от проповедта, които брат му би могъл да пропусне.

Уилям си налага да се върне по-назад във времето, и вижда пред себе си дванайсетгодишния Хенри — след като семейството е прочело общата молитва, момчето чете свое собствено съчинение на тема „Отношението между физическия труд и работата за извисяване на духа“. Как се въртяха само прислужниците, насядали по-назад, по своя собствена йерархия, и как се чудеха дали трябва да ръкопляскаят или да запазят почтително мълчание, когато прочитът свърши!

— Много добре, много добре — заяви тогава Хенри Ракъм Старши. — Какъв умен син имам, а?

Уилям чувства болка в дясната си ръка, поглежда надолу и забелязва, че е притиснал толкова силно юмрук към перваза на прозореца, че е ожулил кожата си в дървото. Очите му са плувнали в сълзи на детинска ревност. В ушите му отекват успокоителните думи на пожарникарите, които го уверяваха, че Хенри се е задушил от дима много преди пламъците да го погълнат.

Уилям бърше лицето си с ръкав, но чувства странни конвулсии в гърдите си, които застрашават да се превърнат в хлипове. Но едно почукване на вратата отклонява мислите му.

— Да, какво има? — пита той пресипнало.

— Извинете, сър — отвръща Лети, открехвайки вратата. — Пристигна лейди Бриджлоу и пита дали вие с госпожа Ракъм приемате.

Уилям изважда часовника от джоба на жилетката си. Лейди Бриджлоу никога не се е появявала тук извън общоприетите за

посещения часове. Така е, и сега е спазила изискването — неговият вътрешен часовник не е наред. Господи, та той е пропилял часове в безплодни размисли и меланхолични възпоминания! Мислеше, че си е позволил да отдели само няколко минути на спомените, а ето, че е изминала цялата сутрин, и той седи тук с насълзени очи — заради някакво предпочитание, проявено от баща му към Хенри преди осемнайсет години! Сигурно с такива размисли лудите и хипохондриците запълват своите дълги, прекарани в безделие дни. Господи Боже! Има си време и място за прояви на скръб, но в крайна сметка има хора, които трябва да поемат и отговорности, хора, от които зависи движението на живота напред!

— Да, Лети — отвръща той, след като е прочистил с прокашляне гърлото си, — кажи на лейди Бриджлоу, че аз съм си у дома.

През следващата седмица Агнес Ракъм написва следното писмо:

„Скъпа госпожо Фокс,

Благодаря Ви за писмото, на което отговарям по молба на Уилям.

Много се радвам, че сте решили да приемете вещите на Хенри, тъй като се опасявам, че в противен случай те трябваше да бъдат продадени по най-долнопробен начин. Реших да поема грижата за котката на Хенри, докато Вие излезете от болницата. Уилям казва, че останалите вещи вече са пренесени в дома Ви, и че са поставени навсякъде, където носачите са могли да намерят свободно място. Уилям казва, че тъй като къщата е малка, носачите се оплаквали, че задачата им било много тежка, но аз Ви моля да не обръщате внимание на оплакванията на зле възпитани хора от простолюдието.

Много неприятно ли е в болницата? Аз самата бях на легло поради един крайно мъчителен проблем миналата седмица, но за щастие вече оздравях.

Радвам се да науча, че ненавиждате излишната суматоха във време на траур, тъй като споделям чувствата

Ви. Трябва да нося черен воал в продължение на три месеца, да съм облечена изцяло в черно в продължение на два месеца, а после да нося още един месец частичен траур. А Вие? Признавам си, че не съм наясно какви правила се прилагат във Вашия случай.

Не ме разбирайте погрешно, госпожо Фокс; бях привързана към Хенри, отколкото към всеки друг мъж, и досега плача за него всеки ден, но този траур така ме измъчва! Щом позвъня на прислугата за най-обикновеното нещо — да отворят някой прозорец, или да сложат още дърва в огъня, и веднага пред мен се явява някаква мрачна фигура, облечена в черно от глава до пети. Когато се появявам на публични места, приличам на мастилено петно, и въпреки че в каталога на «Питър Робинсън» са се постарали да представят всичко във възможно най-добра светлина, въпреки че подчертават колко стилно е да се носи испанска дантела и как в черни ръкавици ръцете изглеждали удивително малки, това не ме успокоява. Бог и без това ме е благословил с малки ръце!

Черно, черно, винаги само черно. Трябва да пиша всички писма на тази ужасна, обрамчена с черно хартия. Имам чувството, че пиша на нея почти непрекъснато, тъй като сме затрупани със съболезнователни картички, а Уилям държи аз да отговарям на всички от негово име. Казва, че в сегашното си състояние не можел да се занимава с това и аз трябвало да проявя разбиране. Не съм много убедена какво има предвид под «сегашното си състояние» — може би просто иска да каже, че е прекалено зает. Не ми се вярва мисълта за жестокия край на Хенри да го измъчва тъй, както измъчва мен... Всеки път, когато помисля за това, ме побиват тръпки, понякога дори не мога да се удържа да не извикам. Такава ужасна смърт... Да заспиш пред камината си и огънят да те погълне! И на мен ми се е случвало да заспя, докато огънят в камината още гори, но в тези случаи Клара има задължението да го загася. Може би трябваше да подаря на Хенри една малка

прислужничка, но кой би могъл да предвиди това нещастие?

Черно, черно, всичко около мен е черно, и дългите дни са изпълнени за мен с мъчителна самота. Дали е грях да копнееш за разговори и разнообразие в такива тъжни мигове? Могат да ни посещават само най-близки роднини и лични приятели — но каква утеха може да бъде това за мен, след като не разполагам нито с едното, нито с другото. Очарователните хора, с които се запознах по време на Сезона, не могат да ме посещават, нито пък аз мога да посещавам тях.

Те неминуемо ще ме забравят сега, когато съм Забулена в Мрак. На Уилям му е лесно — неговият триседмичен траур изтече и той вече може да прави, каквото си пожелае, но как аз ще понеса предстоящите месеци?

Сърдечни поздрави, Агнес Ракъм

П. П. Котката на Хенри се чувства добре — луда е за сметана, като че ли за първи път опитва такова нещо.“

Ето ни малко по на изток, на Чърч Лейн, в Сейнт Джайлс — по права линия разстоянието дотам не е голямо. Доволна, че около нея има някакъв източник на топлина, Шугър е обвила с длани димящата чаша какао и се усмихва смутено на домакинята. Обгърнатата от златистото сияние на бледожълтата си рокля, тя се откроява на мрачния, сив фон на стаята. Когато сяда отново на леглото, Каролайн почти се изгубва в сумрака. Шугър, на която е отредено почетното място, на единствения стол в помещението, има чувството, че в сравнение с Каролайн прилича на екзотична птица с пъстра перушина, която изтъква пищното си оперение пред някаква обикновена кокошка. Как съжaliaва, че избра тази рокля, която ѝ се стори толкова скромна, когато я облече в собственото си жилище!

Каролайн, която е тактична душица, вече каза колко се радва да види Шугър в тези „модни красоти“, но как би могла да се радва, след като самата тя е осъдена да влачи тези ужасни, старомодни парцали? Ами мръсните боси крака на Кади, която тя е провесила от леглото? Да

не би да не усещат студ? Да не би да са загрубели като животински лапи? Шугър вдига чашата към устните си, но не отпива; предпочита да чувства как парата се вие пред лицето ѝ и да топли длани в глинената повърхност.

— Да не ти е студено на ръцете, а?

Шугър се засмива смутено и отпива против волята си глътка от долнокачествената напитка.

— Студени ръце, топло сърце — заявява тя и се изчервява, но червенината не личи под слоя „Подмладяваща пудра“ на „Ракъм“. Тя знае отлично защо ѝ е толкова студено — защото вече е привикнала на равномерен приток на топлина, от сутрин до вечер. Вече нищо не ѝ пречи да поддържа горящи камините във всички стаи, докато прозорците се запотят от топлина и ароматният мирис на горящи дърва проникне до последното ъгълче на къщата. Един път седмично — напоследък дори два пъти — пред вратата ѝ се появява един човек с чувал сухи дърва; тя вече до такава степен е забравила недоимъка, че дори не помни с каква монета му плаща.

— Как е твоят господин Хънт? — пита Каролайн, докато рови наоколо, за да намери четката си за коса.

— Ммм? О, добре е, даже много добре.

— Полковникът беше в страхотно настроение дни наред след като се запозна с него.

— Да, и госпожа Лийк ми каза същото. Странно; аз бях останала с впечатлението, че се е чувствал отвратително през цялото време.

— Ами той така ще каже, има си хас — изсумтява презрително Каролайн. Тя е доволна, защото най-сетне е намерила грозната четка с дървена дръжка, цялата пълна с косми. — А като се върна, взе да пее.

Мисълта за пеещия полковник Лийк е прекалено гротескна, затова Шугър я пропъжда веднага; но това няма значение — важното е, че ще може да го ползва отново. Може би този път ще успее да го напие, преди да стигнат до полето — не е изключено това да подобри представянето му.

Каролайн продължава да се занимава с тоалета си и се взира в лицето си, отразено в огледалото на гардероба.

— Остарявам, Шуш — отбелязва тя небрежно, почти весело, и примижава, за да види по-ясно пътя на косата си.

— На всички ни се случва — отвръща Шугър. От нейната уста тези думи прозвучават като нагла лъжа.

— Да, ама аз старея по-отдавна.

Каролайн се навежда напред, започва да четка косата, която пада до коленете ѝ, но не спира да говори тихичко иззад полюляващата се кестенява завеса.

— Нали знаеш, че Кейти Лестър умря?

— Не, не знаех — отвръща Шугър и отпива нова глътка какао. Стомахът ѝ внезапно натежава като ледена буца от срам, въпреки че горещото какао се стича в гърлото ѝ. Опитва се да си каже, че е мислила за Кейти всеки ден — или почти всеки — откакто напусна госпожа Кастауей. Но мислите не могат да заменят това, което тя умееше да прави толкова добре навремето: да седи по цели нощи край леглата на умиращите уличници и да държи ръцете им — толкова дълго, колкото се налагаше. Въпреки че през последните месеци интуицията ѝ подсказваше, че на Кейти не ѝ остава да живее много, тя не успя да се насили да отиде в дома на госпожа Кастауей — а сега вече е късно. Шугър се пита дали, ако има възможността да прекара една цяла нощ в леглото с Уилям, а през същата тази нощ Каролайн умира, тя би събрала сили да прекара нощта край леглото на Каролайн? Надали.

— Кога почина? — пита тя, а ледената буца на вината в стомаха ѝ става все по-голяма.

— Знам ли — отвръща Каролайн, без да спира да реши. — Губя представа от броя на дните, когато са повечко. А тя умря отдавна.

— Кой ти каза?

— Госпожа Лийк.

Шугър чувства как я облива пот и се просмуква в тесните ѝ ръкави и в корсажа, докато се чуди какъв друг въпрос да зададе — въпрос, който да докаже само с няколко добре подбрани думи дълбочината и искреността на нейната привързаност към Кейти. Но няма нищо, което тя би желала да научи. Освен може би едно:

— Какво стана с виолончелото ѝ?

— С кое?

Каролайн вдига глава и разделя на път косата си, която се е омазнила от ресането и има видима нужда от миене.

— Един музикален инструмент, на който свиреше Кейти — пояснява Шугър.

— Ами сигурно са го изгорили — отвърща невъзмутимо Каролайн. — Изгорили всичко, до което се е докосвала, тъй рече госпожа Лийк, че да се почисти къщата от болестта.

„Цял един живот — изхвърлен като помия в канавката — проплаква един глас в главата на Шугър. — Змиорки ще ядат очите ми и никой няма да знае, че някога съм съществувала“ — Има ли други новини от... от предишното ми място? — пита тя.

Каролайн е започнала да прибира косата си в кок, но го прави на бърза ръка, без да се съветва с огледалото. Един мазен кичур се е изплъзнал и виси свободно, което дразни Шугър; тя си представя как разтърсва грубо приятелката си за раменете и я кара да започне отново.

— Дженифър Пиърс върши добра работа — отвърща Кади. — Била станала втора след шефката, тъй вика госпожа Лийк. А имало и още едно ново момиче — ама не му помня името. Ама заведението се е променило. Почти не предлагат вече обичайни услуги, нали разбираш. По-скоро камшици и разни такива.

Шугър се присвива. Странно защо новините я смущават толкова. Проституцията си е проституция — независимо от това какво точно си причиняват взаимно човешките тела, нали? Въпреки това мисълта, че познатите стени в дома на госпожа Кастауей отекват болезнени викове, а не стонове от удоволствие, по някакъв странен начин успява да обвие с носталгичен ореол платените плътски наслади, които Шугър толкова презираше в миналото. Внезапно идеята, че един мъж може да плати няколко шилинга на една жена, за да се облекчи между краката ѝ, придобива относителна невинност и извиква у Шугър единствено меланхолия.

— Не ми се вярва мама да може да надмине госпожа Санфорд от Съркърс Роуд — казва тя.

— Ама ти и това ли не знаеш? Госпожа Санфорд се оттегля. Намерила си някакъв стар обожател и ще заживее с него в някакво имение в провинцията. Ще има прислуга, и коне, и всичко това само за да го бие с копринен шнур, когато подагратата не го мъчи прекалено много.

Шугър се усмихва, но усмивката не стига до очите ѝ — тя сякаш вижда пред себе си малкия Кристофър, застанал пред нейната спалня,

тънките му ръчички са зачервени и измокрени от сапунената вода, която носи във ведрото — а вътре в стаята някаква непозната жена плющи с камшик по разкъравения гръб на дебел мъж, който пълзи по пода на четири крака.

— Ами... ами при теб няма ли нещо ново? — пита Шугър.

Каролайн вдига поглед към покрития с петна таван, сякаш се надява да получи оттам вдъхновение, и започва да се поклаща напред-назад, както е седнала на леглото.

— Амиии — казва тя замислено и бледа усмивка плъзва по устните ѝ, докато прехвърля на ум мъжете, които са били наскоро в тази стая. — Ами... отдавна не е идвал моят красив свещеник — дано не е решил, че съм непоправима и да се е отказал да ме спасява.

Шугър свежда очи към жълтите си поли, докато обмисля дали да каже истината или да премълчи. Мисълта за смъртта на Хенри прогаря рана в сърцето ѝ; ако прехвърли тази мисъл на Каролайн, изгарящата болка може да утихне.

— Съжалявам, Кади — казва тя решително. — Няма да видиш вече твоя „свещеник“.

— И защо? — пита усмихнатото Каролайн. — Да не си ми го отмъкнала, а?

Но тя е достатъчно проникателна, за да надуши откъде духа вятърът, и свива тревожно юмруци.

— Той е мъртъв, Кади.

— О, не, мамка му, проклета да съм! — провиква се Каролайн и започва да удря с юмруци коленете си. — Мамка му, мамка му, мамка му!

От нейната уста тези думи звучат като горчив вопъл, изпълнен с болка и съжаление, като напев на отчаянието. Тя се отпуска задъхано в леглото, свитите ѝ в юмруци ръце треперят.

Но само след няколко секунди въздъхва, отпуска ръце и ги скръства полека върху корема си. Бързото възстановяване след тежки удари е способност, придобита през годините, които за нея са били изпълнени с трагедии.

— Откъде знаеш, че е мъртъв? — пита тя с безцветен глас.

— Аз... просто разбрах кой е той, това е всичко — отвърща Шугър.

Стресната е от бурната реакция, която новината за смъртта на Хенри предизвика у Каролайн. Очакваше обикновено любопитство, нищо повече.

— И кой е бил?

— Какво значение има това, Кади? Ти го познаваш много по-добре от мен — не знаеш само името му. Аз така и не се запознах с него.

Каролайн се надига и сяда отново. Лицето ѝ е зачервено, бузите ѝ са малко подпухнали, но очите ѝ са сухи.

— Той беше свестен човек — казва тя.

— Съжалявам, че ти казах за смъртта му — казва Шугър. — Не знаех, че означава толкова много за теб.

Каролайн свива рамене, смутена, задето се е издала, че изпитва някакви чувства към клиент.

— Ех — казва тя, — че на този свят има само мъже и жени, нищо друго, нали? Не мож' хич да не ги мислиш — ако е тъй, за какво друго да те е грижа? — Тя става от леглото и отива към прозореца. Застава до него, там, където заставаше обикновено Хенри, и вперва поглед над покривите на Чърч Лейн. — Да, свестен човек беше той. Сигурно и свещеникът е казал тъй на погребението. Ама да не са го погребали на кръстопът с кол, забит в сърцето? Така направиха с брата на баба ми, като се самоуби.

— Не ми се вярва да се е самоубил, Кади. Заспал в дневната си, а до камината имало много хартия, тя пламнала и запалила къщата. Освен ако е подредил нещата така, че да изглежда случайно, за да спести неприятности на семейството си.

— Значи не ще да е бил толкова глупав, колкото изглеждаше — Каролайн се привежда през прозореца и се вглежда в тъмнеещото небе. — Горкичкият ми хубав свещеник. Не правеше зло никому. Защо не се самоубиват тези, които вършат зло, а кротките да живеят вечно, а? Знаеш ли, аз така си представям Рая.

— Време е да си вървя — казва Шугър.

— О, не, остани още малко — възразява Кади. — Сега ще запаля свещи. — Тя забелязва как Шугър се е свила на стола, вижда, че още стиска чашата с две ръце и прибира крака под жълтите поли, които светлеят в мрака. — Може и огън да запаля.

— Моля те, не го прави заради мен — Шугър хвърля поглед към миниатюрната купчина съчки в кошa. — Само ще похабиш дървата, ако... ако ще излизаш скоро.

Но Каролайн вече е клекнала пред огнището и подрежда бързо и умело съчките.

— Ами нали трябва да мисля и за клиентите — казва тя. — Че някой ще вземе да ми избяга, ако в стаята е много студено, нали така? Тогава само полковникът ще си прибере паричките, а аз — не.

— Щом не се пише на моя сметка — отбелязва шеговито Шугър и веднага съжалява, защото шегата прозвучава много меркантилно. Дано Каролайн не е чак толкова чувствителна към отсенките. Раздразнена, обзета от желание да си беше тръгнала по-рано, тя скрива недопитата чаша под стола. (Какаото тъй или иначе е изстинало; защо да се насилва да пие студено какао — студено и гадно какао при това? Честно казано, на вкус е като отрова за мишки!).

Но униженията ѝ не приключват с това. Докато наблюдава уверените движения на Каролайн, която пали огъня, тя се упреква вътрешно, защото знае какъв е собственият ѝ метод — да жертва огромни количества подпалки, стиска след стиска фино, сухо дърво, докато самото им натрупване става причина за подпалването на големите пънове. А само от шепа трески от сандъци и стари мебели Каролайн успява да изгради крехка конструкция, която лумва веднага, щом я близва първото пламъче. Все още обърнала гръб на Шугър, тя подхваща отново разговора.

— Е, как се чувстваш като държанка на стария Ракъм?

Шугър пламва цялата, изчервява се чак до корените на косата си. Предадена е! Но от кого? Сигурно от полковника... мръсната му свиня, толкова държи на думата си значи!

— Откъде разбра?

— Не съм толкова тъпа, Шуш — отвърща сухо Каролайн, като продължава да разбутва съчките, за да пламне огънят по-силно. — Ти сама ми каза, че те издържа някакъв богаташ; после горкият ми свещеник рече, че можел да ми намери работа в „Ракъм“; пък днес ми казваш, че си разбрала кой е бил той... И аз знам, че единият от братята Ракъм изгоря в къщата си неотдавна.

— Но откъде научи пък това? — упорства Шугър. Каролайн не чете нищо, а над Чърч Лейн винаги се стели такава мръсотия, че

целият Нотинг Хил може да изгори и тук пак да не усетят дима от пожара.

— Има нещастия — въздъхва Каролайн, — за които човек научава, ще не ще. — И тя посочва драматично надолу, през разядените от дървояд дъски към приемната на госпожа Лийк, където седи полковникът със своите вестници.

— Но защо наричаш... приятеля ми... „стария Ракъм“?

— Ами той трябва да е направо древен. Родната ми майка имаше веднъж парфюм на „Ракъм“ и го вадеше, доколкото си спомням, при специални случаи — тя присвива очи, за да призове спомен, далечен като луната. — „Едно шишенце е достатъчно за година“.

— Не, не — казва Шугър, като си отбелязва наум, че трябва да каже на Уилям да премахне това вулгарно мото от продукцията си. — Този, с когото... живея, не е бащата, а синът. Този, който не загина. Той пое фирмата на баща си тази година.

— А как се държи с теб?

— Ами... — Шугър посочва стелещите се наоколо поли на скъпия си тоалет. — Както виждаш...

— Дрехите нищо не означават — свива рамене Каролайн. — Може да ти купува дрехи и да те бие с ръжена, или да те кара да му ближеш подметките.

— Не, не — казва припряно Шугър. — Аз... няма от какво да се оплача.

Обзета от внезапна нужда да облекчи пикочния си мехур, тя копнее да си тръгне — ще пикае навън, но не и тук! Но Каролайн, Бог да я благослови, още не е приключила.

— О, Шуш, какъв *страхотен* късмет!

Шугър се върти смутено на стола си.

— Искане ми се всяка жена да имаше такъв късмет.

— И на мен, няма дума! — изсмива се Каролайн. — Но една жена трябва да е понаучила разни неща, да знае това-онова, че да привлече късмета. Мърли като мен... че откъде ще знаем ние как да омагьосаме един джентълмен — освен ей тук — тя потупва леглото, — и то за малко. — Тя направо кръстосва очи от удоволствие, защото се е сетила да каже нещо умно. — Точно това е то, Шуш, нали — магия! Ако успея да го хвана, като е надървен, тогава е в моя власт. Гласът ми му звучи като музика, струва му се, че ходя като ангел по облаци, като

види гърдите ми, се сеца за милата си дойка, погледне ли ме в очите, все едно вижда Рая. Ама щом омекне... — тя изпръхтява, имитирайки увяхването на страстта с отпусната китка. — Леле, колко се възмущават тогава от грубия ми език! Пък как съм вървяла като слугиня! Циците ми били провиснали! А рекат ли случайно да ме погледнат още веднъж в лицето, заявяват, че съм най-мърлявата уличница, която някога са пипали с голи ръце!

Веселата усмивка на Каролайн крие предизвикателство; тя се обръща към приятелката си в очакване да чуе нещо подобно и от нея, но вижда с изненада как Шугър скрива лице в дланите си и избухва в плач.

— Шуш! — възкликва тя объркано, дотичва до Шугър и обгръща с ръка конвулсивно разтърсващия се гръб на другата жена. — Какво има, какво толкова казах?

— Аз вече не съм ти приятелка! — хлипа Шугър, а думите излизат приглушено иззад дланите ѝ. — Аз съм чужда на това място, то ме изпълва с ужас, мразя го. О, Кади, как все още ме търпиш? Ти си бедна, а аз живея в лукс. Ти си пленница тук; аз съм свободна. Ти си открита и честна, аз имам тайни. Дотолкова съм обсебена от своите планове и кроежи, че не се интересувам от нищо, което няма връзка със семейство Ракъм. Обмислям по два пъти всяка дума, преди тя да излезе от устата ми. Нито една от думите ми не идва право от сърцето... — дланите ѝ се свиват в юмруци, тя забива яростно кокалчетата на пръстите в мокрите си бузи. — Дори тези сълзи са неискрени. Решила съм да се разплача, за да се представя за по-добра, отколкото съм. Аз съм лъжлива измамница! Лъжлива до мозъка на костите!

— Стига, момиче — казва успокояващо Каролайн и притиска главата и раменете на Шугър към гърдите си. — Хайде, стига. Всеки от нас е това, което е. Ако вече не можеш да изпитваш някое чувство... ами това е, то е загубено, няма го вече и толкова. С рев няма да станеш пак девица.

Но Шугър не спира да плаче. За първи път плаче така на женска гръд, откакто беше дете — *съвсем малко* дете, преди майка ѝ да започне да се облича в алени дрехи и да се нарече „госпожа Кастауей“.

— О, Кади — хленчи тя, — ти си по-добра приятелка, отколкото заслужавам.

— И все пак не достатъчно добра, а? — пита шеговито другата жена и я сръгва в ребрата. — Видя ли сега? Мога да чета мисли, момиче, ей така, направо през черепа. И ще ти кажа едно, без да те лъжа — тя помълчава за ефект, — да знаеш, чела съм и по-лоши мисли.

Топлината на огъня започва да обхваща тъмнеещата стая, а двете жени продължават да седят прегърнати, докато Шугър успява да си възвърне спокойствието — и докато превитият гръб на Каролайн започва да я боли.

— Уф! — казва шеговито по-възрастната жена и сваля ръка от раменете на другата. — Изкриви ми гърба, да знаеш. По-зле от някой клиент, дето иска да виря задник и крака във въздуха.

— Аз... наистина трябва да си вървя — казва Шугър. Болката в пикочния ѝ мехур вече е нетърпима. — Става късно.

— Така е, така е. Къде ли си тикнах обувките? — Каролайн измъква обувките си изпод леглото, показвайки неволно на Шугър изкусителното нощно гърне. Тя отупва прахта от краката си и нахлузва обувките. — Само едно ще те питам — казва тя, докато ги закопчава. — Все се сещам за това, след като си тръгнеш. Оня път, като те срещнах на Грийк Стрийт — помниш ли? Ти купуваше хартия за писма. Стотици, стотици листове. За какво ти беше тя?

Шугър попива сълзите от очите си, които я болят от плач. Малко ѝ трябва, за да ревне отново.

— Не съм ли ти казвала? Аз... ами пишех книга.

— Книга ли? — повтаря невярващо Каролайн. — Честна дума? Истинска книга, като... като... — тя се озърта из стаята, но не вижда никаква книга, като изключим Новия Завет — малка книжка с размерите на кутия за тютюн, която ѝ даде нейният свещеник — сега тя запущва с нея една миша дупка. — ... като ония в книжарниците?

— Да — отвръща Шугър с въздишка. — Като онези от книжарниците.

— И какво стана, написа ли я?

— Не.

Шугър няма сили да говори повече, но по изражението на Каролайн личи, че това не ѝ е достатъчно.

— Но... — тя се чуди какво да измисли, — скоро ще започна да пиша нова. Надявам се тя да стане по-хубава.

— А за мен ще пишеш ли?

— Още не знам — казва Шугър с измъчен тон. — Все още я обмислям. Кади, трябва... да използвам гърнето ти.

— Под леглото е, мила.

— Но недей да ме гледаш.

Шугър отново се изчервява — този път изпитва срам, задето се срамува. В онези ранни години двете с Каролайн бяха като животни в някаква запустяла райска градина; ако се наложеше, те не биха се притеснили да лежат една до друга на леглото, разтваряйки бедра за мъже като Бодли и Ашуел. Но сега нейното тяло си е само нейно — и на Уилям, разбира се.

Каролайн ѝ хвърля особен поглед, но премълчава. Става рязко от леглото, сяда на стола и продължава да закопчава високите обувки, а Шугър кляка така, че да е скрита от погледа ѝ.

Настава мълчание — поне вътре в стаята; навън, на Чърч Лейн, крясъците, подсвиркванията и разпериците не спират; някакви мъже се карат на непознат език, носи се груб женски смях. Шугър полага отчаяни усилия да се облекчи, коленете и юмруците ѝ треперят, но не успява.

— Говори ми нещо — казва тя умолително.

— За какво?

— За каквото и да е.

Каролайн се замисля за миг. Отвън някой се провиква: „Мръсница!“, избухва смях и гласовете потъват някъде в приземните етажи.

— Този път полковникът не иска само уиски — започва тя. — Искане и енифе.

Шугър се разсмява и за щастие една тъничка струйка протича най-сетне под прикритието на жълтия балдахин от поли.

— Ама трябвало да бъде индийско енифе, така рече. Тъмно и лепкаво, такова, каквото имало в Делхи точно преди въстанието.

— Ако може да се купи с пари, ще го има.

Шугър се изправя. По страните ѝ се стичат сълзи на облекчение. Скрива веществените доказателства за стореното, заобикаля леглото и застава от другата му страна.

— Знаеш ли — продължава да дърдори Каролайн, — много ми се ще да ме има в някоя книга. Ако книгата е писана от приятел, разбира

се.

— Защо, Кади?

— Ами че то е ясно, дявол да го вземе; ако не е приятел, ще те опише като някоя тъпа крава...

— Не, исках да знам защо искаш да бъдеш описана в книга?

— Ами... — погледът на Каролайн става унесен. — Нали знаеш, все си мечтаех някой да нарисува портрета ми. А щом това не може да стане... — тя свива рамене и допълва с внезапно смущение: — Един вид опит за безсмъртие, така де. — Забелязала изражението на Шугър, тя избухва в бурен смях. — Ха! Не можеше да си представиш, че знам такива думи, а? — тя продължава да се смее, но смехът ѝ постепенно утихва и на лицето ѝ остава само една тъжна, много тъжна усмивка, докато и последните следи от духа на Хенри Ракъм изчезват като димна спирала нагоре, през комина. — Научих ги от един приятел.

За да наруши възцарилото се меланхолично настроение, тя смигва на Шугър и казва:

— Е, скъпа, трябва да поработя, че иначе хората от квартала няма да има кого да чукал освен жените си.

Двете се целуват на раздяла и Шугър тръгва сама надолу по разнебитените стълби, оставяйки Каролайн да подбира сама последните акценти на вечерния си тоалет.

— Внимавай къде стъпваш! — подвиква по-възрастната жена. — Някои от стъпалата са изгнили!

— Знам! — вика в отговор Шугър. Наистина, тя знаеше отлично на кои стъпала можеше да стъпи спокойно и кои са започнали да поддават поради тежките стъпки на безброй мъж, качвали се по тях. Но сега слиза, вкопчена в перилата, готова да се задържи, ако някоя дъска пропадне под крака ѝ.

— Надвиснала е буря от нещастия! — разнася се хрипливият глас на полковник Лийк, който се появява от сенките, бутайки колелата на инвалидната си количка.

Стъпила на твърда земя — или поне на това, което може да бъде наречено така в гниещата къща на семейство Лийк, Шугър не изпитва никакво желание да слуша налудничавите пророчества на стареца, нито пък да си припомня характерната му миризма по-рано, отколкото е абсолютно необходимо.

— Наистина, ако имаш намерение да се държиш така и следващия път, когато те взема със себе си във фермата... — казва тя заканително, докато се промъква край него, придърпвайки полите си, за да не докосват мръсната инвалидна количка. Полковникът не си взема бележка от заплахата; засегнат, той започва да бута количката си след нея, пышкайки от усилие. Тя забързва с надеждата да го остави далеч зад себе си, но той я следва по петите през целия коридор, който е толкова тесен, че лактите му се трият в стените, а металната конструкция на стола трака и скърца, докато той се движи упорито напред.

— Есен! — излайва той подир нея. — Есента носи нова епидемия от злополучия! Госпожица Делвиния Клъф е била пронизана с нож в сърцето на гарата в Пензанс! Убиецът успял да избяга! В Дери трима души били затрупани от рухнала новострояща се сграда! Хенри Ракъм, братът на парфюмериста, изгоря в собствения си дом! Да не би да се надяваш, че ще избягаши от надвисналото нещастие?

— Да, стари негоднико — изсъсква Шугър, вбесена задето, съзнателно или не, е станал причина да се разбере кой се крие зад загадъчния Джордж Хънт. — Смятам да избягам, и то още сега!

Тя отваря рязко вратата и побягва навън, без да поглежда назад.

— Този път няма нужда да водиш със себе си онзи... онзи старец — казва Уилям при следващата им среща.

— О, но това не е никакъв проблем — отвърща Шугър. — Всичко е уредено. Той ще кротува, не се притеснявай.

Двамата седят един до друг на дивана в приемната на Прайъри Клоуз, напълно облечени, във възможно най-почтена поза. Уилям няма време за плътски наслади. На пода, пред краката му, се търкалят два малки, изпомачкани листа опаковъчна хартия и половин дузина хартиени панделки, украсени с декоративни мотиви. Окончателното решение трябва да се вземе, преди да стане време за следващото събиране на пощата. Според Шугър панделките в маслинозелено и златисто изглеждат най-добре, и той е склонен да се съгласи с нея, но пък синьо-зелените придават нещо свежо и чисто на опаковката — освен това цената за сто бройки е доста по-ниска. Що се отнася до самата хартия, двамата са единомисленици, че по-тънката обвива калъпа

сапун по много елегантен начин; опитаха се да я дърпат и късат и установиха, че хартията се къса само при условия, на които не би я подложил никой нормален собственик на магазин. Така че това поне е решено, остава само той да избере панделката — затова е отклонил за миг очи от вариантите, с надеждата, че когато ги погледне отново, инстинктът ще му подсказе верния отговор.

— Не — настоява той, — старецът да си стои у дома.

Шугър забелязва проблясъка на стомана в погледа му и изтръпва от страх при мисълта какво може да означава за нея този проблясък. Дали това не е начало на охлаждането на отношенията им? Не, не е възможно — нали само преди минута ѝ призна с крива усмивка, че тя се е превърнала в негов „първи помощник“? Но ако просто полковникът е изпаднал в немилост, съществуват ли сред познатите ѝ други мъж, които биха дошли с нея в Мичъм, за да ѝ придадат известна почтеност в очите на работниците по полето?

Шугър прехвърля светкавично на ум мъжете, които е познавала през живота си; една мрачна празнина на мястото на непознатия ѝ баща; двете огромни фигури на наемодатели с разкривени от гняв лица, които редовно разплакваха майка ѝ (това беше много отдавна, преди майка ѝ да задраска сълзите от репертоара си); „любезният джентълмен“, който дойде да я топли в леглото през нощта, когато тя загуби девствеността си; и после всички останали — смътно очертана верига от полуголи фигури, като изродите, които показват по панаириите — само че срасналите тела не са само две, а безчет. Спомня си един от клиентите си, който беше еднокрак, защото отрязаният крак се блъскаше постоянно в коляното ѝ; припомня си тънките устни на онзи, който щеше да я удуши, ако Ейми не я бе спасила; спомня си идиота; със сплескана глава и гърди, по-големи от нейните; спомня си рамене, обрасли с косми и помътнели от глаукома очи; членове с размера на бобено зърно и на краставица, морави, препънати, с брадавици, родилни белези и татуировки, дори с белези от опити за самокастриране. Това са части на мъже, които е познавала, които е описала във „Възходът и падението на Шугър“ — в романа, в който всички те биват безмилостно изклани. Господи, няма ли на този свят поне един мъж, когото да не ненавижда?

— Аз... признавам си — казва тя, откъсвайки се от картината, която вижда в мислите си — как върви подръка с малкия Кристофър,

— че надали ще открия друг подходящ придружител.

— Не е необходимо да водиш когото и да било, мила — казва разсеяно Уилям и насочва вниманието си отново към опаковките.

— О, Уилям — възразява тя, без да вярва на ушите си. — Но нали може да стане скандал?

Той изръмжава раздразнено — мислите му са заети с избора между синьо-зелено и маслиненозелено и златно.

— Няма да робувам на дребнавости, дявол да го вземе. Нека работниците във фермата дрънкат, ако щат! Чуя ли нещо, всеки, който си е отворил устата, ще изхвърчи... Боже мили, аз съм собственик на голям концерн, на всичкото отгоре наскоро погребях брат си; занимават ме много по-сериозни неща от клюките, разнасяни от някакви си работници. — Уилям се привежда решително напред и вдига маслинено-зелената панделка. — Не ме е грижа за парите! — заявява той. — Това ми харесва, а това, което се харесва на мен, се харесва и на клиентите.

Заше метена от радост, Шугър го прегръща, а той я целува добродушно по челото.

— Писмото, трябва да напишем писмото — напомня ѝ Уилям, преди да се е отдала на по-несериозни занимания.

Тя му донася хартия и писалка и той написва със замах писмото до печатаря. После, тъй като остават само десет минути до последното събиране на пощата, той се упътва към антрето, където ѝ позволява да му помогне да навлече палтото си.

— Ти си истинско съкровище — казва той съвсем отчетливо, въпреки че стиска със зъби плика. — Незаменима — това е точното определение за теб.

И след като се закопчава припряно, докато тя четка палтото му, той излиза.

Веднага щом вратата хлопва зад гърба му, Шугър скача, разкъсала веригите на благоприличното поведение. Квичейки тържествуващо, тя танцува от стая в стая, върти се така, че полите ѝ се вдигат, а кичурите коса се развяват около главата ѝ. Да! Най-сетне, най-сетне тя ще може да се показва редом с него, без да обръщат внимание на мнението на обществото! Той каза така, нали? Връзката им не бива да зависи от дребнави клюкари — той не може да се примири с това! Какъв прекрасен, прекрасен ден!

Възторгът ѝ е смутен единствено от мисълта, че се налага да отиде още веднъж до Чърч Лейн, за да уведоми семейство Лийк за промяната в планове си. Но налага ли се наистина? Обзета от вдъхновение, тя измъква чист лист хартия от купчината, сяда зад писалището, треперееща от възбуда, и натапя перодръжката в мастилницата.

„Уважаема госпожо Лийк,
Моят излет в петък се отлага, така че няма да дойда,
за да взема полковника със себе си.
(Дълго време тя не може да се сети какво друго да
напише, но най-сетне допълва:)
Не е необходимо да връщате парите, които Ви дадох.
Искрено Ваша, Шугър“.

В продължение на още десет или петнайсет минути Шугър обмисля възможен послепис, така че пропуска последната поща. Би могла да напише нещо от рода на „Предайте на Каролайн, че мисля за нея с любов“ — но пък не бива да е толкова излиятелно. В английския език има ограничен брой синоними на думата „любов“ и Шугър ги прехвърля наум, но накрая вероятността госпожа Лийк да предаде някому нечий нежни чувства (особено пък на своя наемателка) ѝ се струва толкова нереална, че тя се отказва. И тъй, слънцето залязва, над Прайъри Клоуз излиза вятър, и Шугър решава да си спести нежните чувства по адрес на Каролайн за следващия път, когато я види лично. Тя запечатва плика, за да изпрати писмото, когато небето се проясни.

— Готови! — вика Уилям Ракъм към факлоносците, които очакват напрегнато командата му. — Палете кладата!

От всички страни към огромната клда се навеждат факли — пръчки, натопени в лой и после запалени. Само половин минута след като пламъците са плъзнали по възлестите сухи клонки и посивелите листа, се разнася силен аромат на лавандула, който се смесва с мириса на горящо дърво. Мъжете се усмихват и размахват длани пред очите си, за да пропъдят дима; привилегията да започнат това масово

унищожение ласкае незначителната им гордост и, макар и само за един следобед, придава блясък на мизерното им съществуване на наемни работници по тези полета — срещу девет пенса дневно плюс безплатна лимонада.

— Този път май няма да се размине с едно палене — казва единият и размахва горящата пръчка като шпага. Действително, по всичко личи, че вместо да обхване целия куп изкоренени растения, огънят ще загасне, ако не го подклаждат. Към облаците в небесата започват да се присъединяват димни облаци, от което става още по-мрачно.

— Това е доказателство за високите стандарти, които си поставя концернът „Ракъм“ — пояснява Уилям на Шугър. — Растенията пламват бавно, защото жизнените им сокове не са напълно изчерпани. Но ние не се опитваме да изсмучем и шеста реколта от вече изтощени насаждения.

Шугър го поглежда, но не знае как да реагира. Той говори с нея, сякаш тя е дъщеря или внучка на някой потенциален инвеститор, сякаш продължава да тика невидимата количка с полковник Лийк пред себе си. Между двамата съществува някакво отчуждение, не вървят подръка, липсва интимността, която бе виждала в представите си за този ден.

— Гледах веднъж — Уилям повишава глас, за да надвика гласовете на множеството и пукането на горящо дърво, — гледах как гори клада от шестгодишни растения. Пламна незабавно — пффт! — като куп сухи листа. Екстрактът от такава реколта би бил третокачествен, можеш да ми вярваш.

Шугър кимва и продължава да мълчи, вперила поглед в издигащите се все по-нагоре пламъци. Потръпвайки от студения вятър, който я блъска в гърба, присвила очи, защото горещината връхлита лицето ѝ на пълни, тя се пита дали наистина е родена да живее в провинцията, както си беше въобразила. Мъжете отново и отново привеждат факли към кладата и обсъждат силата на пламъка. Тя едва разбира диалекта им; пита се дали слухът ѝ е станал по-префинен напоследък, или те наистина деформират ужасно думите.

Те са ѝ чужди, всички тези работници; облечени в традиционните грубо подковани обувки, кафяви панталони от дебел вълнен плат и памучни ризи без яки, те ѝ напомнят някаква по-

издръжлива порода двуноги, които не издържат и на ледения вятър, и на горещината на огъня.

Шугър е доволна, че те са толкова погълнати от интереса си към кладата, та почти не ѝ обръщат внимание. Тъкмо днес тя няма никакво желание да привлича погледите. Сама е подбрала строгия си тоалет в тъмни тонове, много различен от елегантната рокля, лилава като лавандулов цвят, с която дойде първия път, та хората не можеха да откъснат поглед от нея. Щом не може да върви подръка с Уилям, анонимността е за предпочитане.

Към смрачаващото се небе се издигат валма дим, в които гъмжат искри и сажди като огнени попови лъжички. Мъжете се смеят и подвикват възторжено, гледайки блестящия резултат на усилията си. Но изпаренията от лавандуловото масло стават все по-силни, а с това нарастват и опасенията на Шугър, че може да ѝ стане зле — и нищо чудно; тя е недоспала, яде много малко, а я измъчва и настинка, която според нея се дължи на посещението ѝ в неотоплената стая на Каролайн. Какво е за предпочитане — да диша дълбоко и да поема и повече изпарения заедно с въздуха в дробовете си, или да вдишва съвсем повърхностно? Тя опитва и двата начина, докато накрая решава да се опита да диша нормално. Поне да беше хапнала нещо, преди да тръгне на път! Но още тогава ѝ се виеше свят — вероятно от вълнение.

— Вероятно — подема Уилям, наклонил глава съвсем близо до пламналото ѝ лице — вероятно няма да идвам при теб известно време.

Това вече не е гласът на главния церемониалмайстор, а гласът на мъжа, който лежи притиснат към голото ѝ тяло, докато двамата се къпят в последните отблясъци на изпитаната наслада.

Шугър е прекалено замаяна, за да разбере истинското значение на тези думи.

— Предполагам — казва тя, — че по това време на годината си много зает.

Уилям махва с ръка, давайки знак на мъжете да отстъпят встрани от огъня — той вече няма нужда от подклаждане. Очевидно изпаренията не му действат така, както действат на нея.

— Така е, но не това е причината — казва той с ъгълчето на устата си, докато следи с поглед оттеглящите се мъже. — У дома възникват проблеми... Нищо никога не може да се уреди както

трябва... същинско гнездо на оси, казвам ти! Господи, какво домакинство!

Шугър се опитва да се съсредоточи, главата ѝ се мае от тежката миризма на парфюм.

— Да не е заради бавачката на Софи? — пита тя. Опитва се да говори съчувствено, но гласът ѝ звучи тъй, сякаш всеки момент може да повърне (което си е самата истина).

— Предположението ти е вярно както винаги — казва той и се осмелява да застане малко по-близо до нея. — Да, оная дебелана Биатрис Клийв напуска. Продължава да твърди, че Софи има нужда от гувернантка, страх я е да не изпусне мястото при госпожа Барет, а освен това подозирам, че не ѝ е приятно да живее в къща, където всички спазват изискванията на траура.

— Толкова ли е трудно да се намери гувернантка? — пита Шугър, а сърцето започва да се блъска тежко в гърдите ѝ.

— Практически невъзможно — отвърща Уилям намръщено. — Можеш да бъдеш сигурна, че ще се занимавам само с това в обозримото бъдеще. Некадърните гувернантки с лопата да ги ринеш, а няма как да отсееш житото от плявата. Предложиш ли ниска заплата, се появяват само най-ужасните екземпляри; споменеш ли щедро възнаграждение, и сякаш всички представителки на женски пол те обсаждат, наелектризирани от алчност. Пуснах обява в „Таймс“, която излезе във вторник, и вече съм получил четиридесет писма.

— Но не може ли Агнес да се заеме с избора на гувернантка? — осмелява се да попита Шугър.

— Не.

— Не?

— Не.

Шугър залита леко, сърцето ѝ се блъска така силно, като че ли всеки момент ще разбие на трески гърдния ѝ кош. Тя чува сякаш отстрани отпадналия си глас:

— Уилям?

— Да?

— Наистина ли съжаляваш, че не можем да живеем под един покрив?

— От сърце и душа — отвърща той незабавно. Тонът му е по-скоро уморен и раздразнен, отколкото нежен — като че ли пречките

пред съвместното им съжителство са нещо като глупавите ограничения, наложени от търговския закон. — Ако можех да променя нещо с магическа пръчка...

Дъхът ѝ хрипти, езикът ѝ е подут от лавандуловите пари, земята под краката ѝ започва бавно да се върти, като отломка от кораб сред океана, който е прекалено огромен и тъмен, за да може да бъде видян.

— Аз... струва ми се, че мога да ти предложа решение, което решава... решава и нашия проблем. Нека аз стана гувернантка на дъщеря ти. Имам всички необходими познания, струва ми се — освен по музика, а теорията мога да науча от книгите, убедена съм в това. Софи може да има далеч по-лош късмет от това да учи четене, писане, аритметика и... добро поведение от мен, нали?

Тя вижда на светлината как лицето на Уилям се разкривява, очите му са зачервени; оголил е зъби, жълти на светлината на огъня — той е удивен; възмутен е. Шугър продължава да настоява отчаяно:

— Аз... мога да живея там, където е живяла бавачката на Софи... Дори стаичката да е съвсем... обикновена, пак ще съм щастлива, стига... да съм близо до теб.

Последната дума прозвучава като слаб хленч; тя стои, залитайки, дъхът ѝ спира от възмущение. Бавно — Божичко, колко бавно! — той се обръща към нея. Господи, как презрително е свил устни!

— Не е възможно ти... — започва той, но го прекъсва груб селски глас.

— Господин Ракъм! Може ли да поговоря с вас?

Уилям се обръща, за да говори с натрапника, но Шугър вече не издържа. Пареща вълна се надига в тялото ѝ, мрак нахлува в главата ѝ и тя се отпуска в безсъзнание на земята. Не чувства удар, а само — колкото ѝ да е странно — как студените стръкчета трева бодат кожата на лицето ѝ.

После, след неизмеримо дълго време, тя чувства как я вдигат и я понасят, но кой я носи и накъде — това не може да разбере.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА ЛОНОТО СЕМЕЙНО

ДВАЙСЕТ И ДВЕ

През цялата дълга нощ хиляди литри дъжд, дестилирани безразборно от мръсотията, стичаща се по лондонските канавки и от чистата свежест на далечни езера, се леят върху къщата в Чепстоу. Прозорецът на една от спалните свети в мрака като светлина на корабен нос, а когато пороят се усили, тази самотна светлинка започва да се полюшва, сякаш къщата всеки момент ще се откъсне от основите си и ще заплува. Но на зазоряване резиденцията на Ракъмови си е на мястото, тъмните облаци са изчерпали възможностите си, и бледото небе на новия ден се осмелява да надникне между тях. Засега бурята е затихнала.

Но къщата и градината са все още потънали в блещукащите следи от потопа. По алеята за карети текат ручей, ситният черен чакъл се стича зрънце по зрънце към портала. От водосточните тръби също текат светли струи вода, процеждат се по стените и мият и без това безукорно измитите стъкла на прозорците. Всяко листо в градината сияе в отблясъците на изгрева, всяка клонка е натежала от влага; една лопата, която вчера е била оставена забита в пръстта, сега се е наклонила и търкулнала на земята.

В подземния кухненски етаж Джейни, с подпухнали от недоспиване очи, забърсва локвите вода, стекла се тази нощ през зацапаните със сажди отдушници, през прозореца на килера и по стълбите. После зарежда медните бойлери с въглища, за да могат подовите да изсъхнат и пръстите ѝ да се размразят, преди да се наложи да върши нещо по-сложно. Дневната светлина още не е достигнала до Джейни, но тя чува как птичките започват да пеят.

Ако Шугър седеше сега в уличката до Пембридж Кресънт, на онова закътано в зеленината място, от което бе помахала преди месеци на госпожа Ракъм, би видяла, че Агнес вече е застанала на прозореца на спалнята си и се вглежда във външния свят през блещукащото стъкло. Защото Агнес проспa почти целия вчерашен ден и остана будна през мрачните часове на нощта в очакване слънцето да последва примера ѝ. Ако може да се вярва на това, което пише в книгите ѝ, на

Северния полюс цари вечен ден — никога няма нощ, което несъмнено би било приятно. Но Агнес не може да разбере друго — значи ли това, че на Северния полюс спира и времето? Или, ако времето не спира, може би просто човешката възраст не се променя? Тя се пита кое би било за предпочитане — изобщо да не се променяш, защото нищо около теб не се променя, или да побелееш от старост, оставайки все на двайсет и три години. Извънредно сложно упражнение за мозъка.

Тъй като се бои да не си докара някое главоболие още рано сутринта, Агнес престава да обмисля въпроса за Северния полюс и вместо това тръгва да обхожда потъналата в мрак и тишина къща, слиза по стълбите, кръстосва с меки стъпки коридорите, докато най-сетне се озовава сред топлината и светлината на кухнята, където работата вече е в пълен ход. Прислугата не е удивена от появата ѝ, защото напоследък тя идва тук почти всяка сутрин; те знаят, че господарката не е дошла да се оплаква от нещо, затова не прекъсват работата си. Потънала в облак ароматна пара, новата прислужница, Как-й-беше-името, вади нова тава виенски кифли от печта; готвачката вади с дълга вилица овнешки езици от маринатата, като подбира само тези, чийто размер и форма биха срещнали одобрението на господаря.

Агнес отива в миялната, където Джейни търка дървеното корито, след като вече е измила каменната мивка. Момичето стои на пръсти, цялото ѝ тяло се върти от полагащото усилие; в старанието си да не пъшка и охка прекалено силно, тя не забелязва появата на госпожа Ракъм.

— Къде е котката?

Джейни подскача като убодена, но бързо се съвзема.

— Зад бойлера се е скрил, мадам — казва тя и сочи с подпухналата си, зачервена ръка. Може би се питате защо говори за котката на Хенри в мъжки род? Защото, независимо от съществуващите предположения в обратен смисъл, животното е от мъжки пол. Още първата сутрин, когато го донесоха в кухнята, готвачката го вдигна за опашката, за да провери от какъв пол е — нещо, което горкият Хенри Ракъм очевидно не бе правил никога.

Агнес коленичи на безукорно чистия каменен под пред най-големия бойлер.

— Не го виждам — казва тя, взирайки се в сенките.

Джейни е очаквала този момент — тя измъква отнякъде една чинийка, в която кухненската прислужница е сложила заешки и пилешки сърчица, шийки и бъбреци, и я поставя на пода пред бойлера. Котаракът се появява незабавно, примигвайки сънливо.

— Милото коте — казва Агнес и започва да го гали по гърба — гладък като маншон и топъл като току-що изваден от печката хляб.

— Не яж това — съветва го тя, докато котаракът души тъмното, лепкаво месо. — То е мръсно. Джейни, донеси му сметана.

Момичето се подчинява, а Агнес продължава да гали котарака по гърба, после го търкулва по гръб, задържайки го на сантиметри от мечтаната чиния.

— Новата ти господарка ще дойде днес — казва тя. — Да, така е. Много те бива да разбиваш сърцата на дамите, нали? Но аз ще събера сили да се откажа от теб, няма как. Ще бъда смела и ще живея със спомена за теб, малки чаровнико — и отново го избутва гальовно встрани от чинията с карантия.

— Ах! — възкликва Агнес доволно, когато Джейни се появява отново с една порцеланова купичка в ръка. — Ето я твоята прекрасна, чиста, беличка сметана. Хайде, покажи какво ще направиш с нея.

Шугър прекарва последната си сутрин на Прайъри Клоуз, седнала зад писалището. Потръпвайки, тя се визира през мокрите от дъжда прозорци към малката си градинка. Мисълта, че скоро ще я напусне, превръща градината в неизразимо скъпо притежание, въпреки че тя така и не се погрижи за нея, докато живееше тук — дъждът, който се ля със седмици, е изровил пръстта от лехите; азалиите висят — кафяви и изгнили — на стъблата си; куп гниещи опадали листа се е насъбрал пред прозореца. Но все пак това си е моята градинка, мисли тя, съзнавайки, че става смешна.

Наистина — всяко ъгълче в жилището предизвиква носталгично свиване на сърцето ѝ, болка от предстоящата загуба, независимо от това колко изнервена и недоволна се чувстваше, докато живееше тук. Колко самотни часове прекара, кръстосвайки пустите стаи, а сега ѝ е мъчно да напусне жилището! Това е чиста лудост!

Шугър не може да спре да трепери. Прекалено рано загаси огъня, за да не трябва да бави Уилям, когато пристигне, и стаите вече са

изстинали. Отсъствието на обичайните картини и украшения усилва усещането за студ, а бледата есенна светлина се смесва с мъждукането на газените лампи и придава още по-потискащ вид на оголените стени. Ръцете на Шугър са побелели от студ, безкръвните ѝ китки стърчат от ръкавите на мастилено-черната рокля; тя се опитва да стопли пръсти с дъха си, но дъхът ѝ е хладен и влажен. Седи, облечена в черно от глава до пети, траурната ѝ шапчица вече е завързана под брадичката, ръкавиците са готови в скута ѝ. Всичко, което иска да вземе със себе си, по настояване на Уилям вече е подредено в приемната, за да може да бъде изнесено по-лесно. Той вероятно е намерил начин да се освободи от останалите вещи. Тя вече е успяла да изхвърли всички чаршафи, кърпи и дрехи, които са дори леко замърсени, за да ги вземат боклукчиите. (Вероятно всичко е подгизнало от дъжда, но ако прояви известно търпение, някой нещастник сигурно ще може да ги възстанови достатъчно, за да ги ползва).

Когато обсъждаха с Уилям пренасянето ѝ, въобще не бе споменато леглото, но Шугър предполага, че новото ѝ обиталище ще бъде съвсем скромно. Дали ще има място, за да могат двамата с Уилям да се отдават на обичайните си занимания? Изведнъж си представя как босите ѝ крака щръкват през прозореца на някоя миниатюрна таванска стаичка, съвсем като в „Алиса в страната на чудесата“, и започва да се киска, овладявайки с усилие пристъпа на истерия.

Как, за Бога, можа доброволно да се забърка в това? Само след няколко часа тя ще поеме изцяло отговорността за Софи Ракъм — *какво ще прави с нея, Божичко?! Та тя е самозванка, прикритието ѝ е толкова прозрачно, че дори... дори едно дете може да разбере истината!* Какво трябва да знае една учителка — златни правила, аксиоми, поучителни сентенции! А какво си припомня Шугър, когато рови отчаяно за нещо подобно в съзнанието си?

Спомня си един случай отпреди пет години, когато помоли майка си да се качи в спалнята ѝ, малко след като си бе тръгнал някакъв клиент, надарен с почти конски атрибути. След като огледа щетите, госпожа Кастауей прецени, че разкъсаната плът на дъщеря ѝ може да зарасне и без шевове, и докато затваряше аптекката, ѝ даде следния безценен съвет как да избягва „кръвоизливи отдолу“:

— Не забравяй: по-болезнено е, ако се съпротивляваш.

— Разправят — казва госпожа Агнес Ракъм на госпожа Емелин Фокс, — че възстановяването ви било същинско чудо.

Госпожа Фокс благодари едва чуто, приемайки чаша какао и парче кейк от ръцете на Роуз.

— Чудеса не стават често — напомня тя меко, но категорично на събеседницата си, — и Бог ги пази само за случаите, когато нищо друго не помага. Предпочитам да вярвам, че съм се възстановила благодарение на грижите на лекарите.

Но Агнес не се отказва толкова лесно. Пред нея седи жена, която бе видяла неотдавна да крета с последни сили в църковния двор като подобие на Смъртта в човешки образ, сподиряна от шепот на прикрит ужас и съжаление. А сега госпожа Фокс изглежда удивително добре — особено в лицето. Черепът, който бе така страховито очертан под кожата, сега отново е скрит в плътта, очите ѝ не са хлътнали в орбитите си. Може да се каже дори, че е почти хубава! И нека не забравяме — тя върви без бастун, с тази тайнствена, но ясно забележима увереност на човек, който знае, че разполага със своя дъх и с физическите си сили, които ще му стигнат през целия ден.

— Били сте в Манастира на здравето, нали? — пита шепнешком Агнес.

— Не, в болницата „Сейнт Бартольмю“ — отвръща госпожа Фокс. — Нали си спомняте, вие ми писахте, докато лежах там?

Но Емелин не е много уверена, че госпожа Ракъм помни това — честно казано, домакинята ѝ днес като че ли е доста разсеяна. Да вземем например натрупаните във фоайето куфари, кутии за шапки и чадър — явен признак, че някой член на домакинството се кани да напусне дома. Когато Емелин се поинтересува тактично дали има нещо такова, госпожа Ракъм като че ли изобщо не чу въпроса ѝ.

— Да не би да съм дошла в неподходящо време? — настоява Емелин. — Тези куфари във фоайето...

— Съвсем не — отвръща Агнес. — Могат да минат още часове.

— Часове до какво?

Но госпожа Ракъм реагира на директното запитване по същия начин, по който отвърна и на по-деликатните намеци.

— Докато се наложи да прекъснем разговора си заради нещо, което няма пряка връзка с нас — успокоява тя гостенката си.

Роуз ѝ предлага сребърния поднос и госпожа Ракъм взема парче кейк от лявата му страна, където съгласно предварителната уговорка се подреждат най-тънките парчета. Парчето, което тя държи в ръка, е плод на многократни опити за рязане с нагорещен нож в кухнята, и е толкова тънко, че светлината на лампата се процежда през късчетата сушени подове.

— Хайде, госпожо Фокс — настоява тя с превзето гласче и отхапва едва забележимо късче от влажния полупрозрачен резен. — Да не искате да ме убедите, че бяхте изтръгнати от ноктите на... знаете на какво... само благодарение на добри лекарски грижи?

Емелин е започнала да се пита да не би през дългите месеци на болестта ѝ правилата на разговора в добро общество да се претърпели радикални промени — що за странен диалог е това?! Тъй или иначе, след като я питат, ще отговори.

— Никога не съм твърдяла, че имам туберкулоза. Други хора бяха на това мнение, и аз не желяех да им противореча. Има много по-важни теми за спор, не мислите ли?

— Хенри беше съвсем категоричен, че сте на смъртно легло — обявява невъзмутимо госпожа Ракъм.

Госпожа Фокс примигва невярващо. За миг изглежда, че ще избухне, но в крайна сметка обляга глава назад, а големите ѝ сиви очи овлажняват.

— Хенри ме виждаше по времето, когато се чувствах най-зле, признавам — казва тя с въздишка. — Може би за него щеше да е по-добре, ако бях изчезнала за известно време от очите му, за да се върна, когато всичко премине. — Вперила поглед отвъд границите на трагедията, към обгърнатата в мъгли долина на близкото минало, където все още може да съзре Хенри, Емелин не забелязва, че Агнес кима с детинско усърдие, развълнувана от това, което тя тълкува като признание за намесата на свръхестествени сили. — Но аз все пак му казах, че ще оздравея. Спомням си как му разказвах за календара на отредените ми дни, който сам Бог е заложил в мен. Казах му, че не знам точния брой на страниците на този календар, но съм убедена, че той е по-голям, отколкото си мислят хората.

Междувременно Агнес вече се гърчи на мястото си от възбуда. О, колко прекрасно е да имаш в себе си такъв вълшебен календар, и да знаеш (напук на твърденията на онзи отвратителен вестник, които тя

просто не може да изтрие от мислите си), че разполагаш с повече от 21 917 дни на тази земя! Дали да се осмели да попита каква е тайната — още тук и сега, в тази студена ноемврийска утрин? Не, ясно е, че трябва да действа по-предпазливо — около госпожа Фокс витае онази тайнственост, която е позната на Агнес от портретите на мистиците и на хората, побеждавали смъртта през вековете. Да, дори в една от книгите, които тя крие в кошничката си за бродерия, „Илюстрирани доказателства на спиритизма“, има гравюра, правена по снимка на един от вождовете на червенокожите индианци. Въпросният джентълмен има „огърлица“ от отровни змии — а в лице прилича смущаващо много на госпожа Фокс!

— Кажете ми — подхваща Агнес, — какво донесохте в този пакет?

Госпожа Фокс се изтръгва с усилие от унеса и повдига тежкия пакет, който е подпряла на крака на стола си.

— Книги — отвръща тя, взема едно недокоснато на вид томче, подава го на Агнес и продължава да ѝ подава книгите една по една: „Придържане към християнските норми в ежедневието“, „Людостта на привържениците на традиционното погребение“, „Карлайл и християнското учение — приятели или врагове?“.

— Божичко! — възкликва Агнес в опит да имитира благодарност, защото в тези книги явно не става дума за нещата, които тя би искала да узнае. — Такава щедрост от ваша страна...

— Ако погледнете титулните страници — пояснява госпожа Фокс, — ще се убедите, че не може да става и дума за щедрост. Всички тези книги са принадлежали на вашия съпруг — или поне са надписани като подарък за него от Хенри. Не разбирам как са се върнали обратно сред вещите на Хенри, но си казах, че е редно да ви ги върна.

Възцарява се неловко мълчание, а Агнес стига до извода, че този път няма да научи нищо повече.

— Е — казва тя весело, — дали да не слезем в кухнята, за да видим кой ви чака там?

Повече от два часа, след като Шугър вече е решила, че Уилям се е отказал от плана им, един час след като тя е престанала да лее

обилни сълзи на ужас и самосъжаление, убедена, че няма да го види никога вече, екипажът на семейство Ракъм пристига сред дрънчене на звънци, спира пред къщата, и Уилям почуква на вратата ѝ.

— Задържаха ме неотложни ангажменти — отбелязва той лаконично.

Не казва нито дума повече, а се заема да надзирава кочияша, докато той реди багажа на покрива на екипажа. Шугър, на която никой не ѝ е казал дали да чака или да излиза, се навърта в антрето. Тя стои права, вдървена като закачалката, докато Чийзмън ту влиза, ту излиза с тежки стъпки, иронично ухилен. Докато нахлузва тесните си черни ръкавици, тя го наблюдава с ъгълчето на око то как нарамва тежките ѝ куфари, и има чувството, че той души наоколо, за да долови някакви съмнителни миризми. Ако това наистина е така, той души напразно, защото атмосферата на стаите се отличава със странна стерилност.

Когато товаренето приключва, Уилям ѝ нарежда с жест да го последва и двамата излизат на улицата.

— Внимавайте къде стъпвате, госпожице — съветва я весело Чийзмън само след миг, когато тя се покатерва в екипажа, и усеща как ръката му подпира едва доловимо задника ѝ. Тя се обръща, за да го изгледа възмутено, но той е изчезнал.

— Толкова се радвам да те видя — прошепва Шугър към спасителя си, докато подрежда изобилието от шумящи черни фусты на седалката срещу него.

В отговор Уилям само докосва с показалец устните си и повдига рошавите си вежди, точейки мястото над главите им, където Чийзмън вече поема юздите.

— По-късно — упреква я той шепнешком.

Голямата двойна врата се откrehва едва забележимо, но после се отваря широко, когато прислужницата вижда отвън господаря си и новата гувернантка. Пантите скърцат, защото вратата е съвсем нова, поставена е едва миналата седмица — масивна, пищно украсена с интарзии и голяма, резбована буква „Р“.

— Лети — съобщава величествено Уилям Ракъм. — Това е госпожица Шугър.

Момичето прави реверанс и казва:

— Добър ден, госпожице! — но не получава никакъв отговор.

— Добре дошли в дома на семейство Ракъм — заявява тогава мъжът. — Надявам се, не, дори съм убеден, че ще бъдете щастлива тук.

Шугър прекрочва прага на къщата и незабавно бива заобиколена от атрибутите на богатството. Над главата ѝ виси огромен полилей, слънчевите лъчи, нахлуващи през прозорците, се пречупват в него. Вази, пълни с цветя и зеленина, толкова огромни, че приличат на храсти, стоят на полирани маси от двете страни на стълбището. На всяко свободно място по стените висят идилични пейзажи в скъпи рамки. Близко до арката, през която се минава за приемната и за дневната, голям стенен часовник отмерва времето със златно махало — тиктакането му се чува съвсем отчетливо, също както и плахите стъпки на Шугър по лъснатия под. Погледът ѝ проследява спираловидната линия на махагоновите перила до горната площадка на стълбите — тя знае, че там някъде е нейната стая. Колко вълнуващо е, че тя се намира на същия етаж, на който са и стаите на семейство Ракъм!

— Каква красива къща — казва тя, прекалено зашеметена, за да съзнава дали вярва на думите си. Работодателят ѝ я въвежда с гостоприемнен жест; наоколо се щурат прислужниците; багажът на предшественичката ѝ е струпан в преддверието; и цялата тази суматоха е причинена от нея и я кара да си припомня романите на Самюъл Ричардсън или на онези, сестрите Бел, които всъщност не се казват Бел^[1]. Как се казваха те наистина? В мозъка ѝ отеква „Бел, Бел, Бел“... но истинското име ѝ убягва.

— Госпожице Шугър?

— Да, да, извинете ме — отвърща тя, откъсвайки се от мислите си. — Просто се възхищавах...

— Позволете ми да ви покажа вашата стая — казва Уилям. — Лети, Чийзмън ще ти помогне да внесеш багажа.

Двамата тръгват нагоре по стълбите на благоприлично разстояние един от друг, ръцете им се плъзгат по полираните перила, стъпките им отекуват приглушено по покритите с килим стъпала. Шугър си припомня многобройните случаи, когато двамата с Уилям са се изкачвали по стълбите в дома на госпожа Кастауей, и най-вече първият сред тях, когато Уилям беше все още безделник с ограничени възможности; жалък, плах нещастник, изгарящ от яростно желание да

види цялата вселена в краката си. Тя хвърля кос поглед към него, докато се изкачват — възможно ли е този брадат господин да е същият онзи Джордж У. Хънт с детинската физиономия, който преди по-малко от година я помоли за „нещо извратено“.

— Съгласна съм на всичко — отговори тя тогава, — и то с най-голямо удоволствие.

— Ето и вашата стая — казва Уилям, след като са прекосили площадката, и побутва една врата, която вече беше открената.

Стаята е дори по-малка и по-скромно обзаведена, отколкото бе очаквала. Под единствения прозорец има тясно дървено легло, застлано спретнато с пухена завивка, а отгоре има и вълнени одеяла. Вижда се скрин от жълтеникаво брезово дърво с бели порцеланови дръжки на чекмеджетата, върху който има огледало на стойка. Един стол и едно кресло, на вид доста удобно. Миниатюрна масичка. За повече мебели няма място. По избелелите сини тапети се виждат куки за картини, подобни на смачкани насекоми. До камината стои грозна керамична ваза. Голият дъсчен под е отчасти покрит с килим — съвсем приличен, но далеч от великолепието на персийските килими долу.

— Биатрис живееше съвсем скромно — признава Уилям, затваряйки вратата зад себе си. — Не държа и ти да постъпваш точно така — но все пак вярвам, че ще оцениш границите, в които може да се увеличава видимо имуществото на една гувернантка.

„Защо не ме целунеш?“ мисли тя и протяга ръка към него, която той стисва, като че ли има пред себе си делови партньор.

— Мога да живея скромно не по-зле от всеки друг — казва тя, и се утешава със спомена — със съвсем скорошния спомен за треперещите му пръсти по голите ѝ бедра.

На вратата се чука, Уилям издърпва ръката си от нейната, отваря на прислужниците и без да каже и дума повече, излиза от стаята. Влиза Лети, залитайки под тежестта на огромната пътна чанта на Шугър — в нея, освен всичко останало, тя е пхнала и ръкописа на романа си. Когато вижда превитата под тежестта на багажа прислужничка, Шугър се спуска към нея и се опитва да поеме чантата от ръцете ѝ.

— О, не, мис, аз се оправям, наистина се оправям — възразява момичето, притеснено от това драстично нарушение на приличието. Шугър отстъпва объркана; ако приемем, че тя заема в домакинството толкова по-високо място в сравнение със слугите, на какво се дължи

непоклатимото ѝ убеждение, че гувернантките са низши същества и постоянен обект на презрение? Вероятно на романите — но нима романите не са отражение на истината, макар и поразкрасено?

Нагоре по стълбите се чуват тежки стъпки и сумтене — явно се качва едър мъж. Лети излиза забързано, за да направи място за Чийзмън, който влиза тежко, притиснал един куфар към гърдите си.

— Само кажете къде искате да го туря, госпожице — казва той ухилено.

Шугър се озърта в мъничката стая, която изглежда претрупана дори само от присъствието на пътната чанта.

— На леглото — сочи тя, съзнавайки, че тъкмо този отговор най-вероятно ще поощри циничните фантазии на кочияша... но наистина, къде другаде да остави куфара, за да го отвори и да извади дрехите?

— Най-подходящото място, няма спор, госпожице.

Шугър го оглежда, докато той минава край нея и поставя с преувеличено старание куфара върху леглото. Чийзмън е висок, а в дългия до коляно сюртук с месингови копчета изглежда още по-висок; тялото му е жилаво, пръстите — дълги. Лицето му е дългнесто, с белези от едра шарка, с издадена брадичка и рошави вежди. Тъмната му къдрава коса е пригладена с помощта на гребен и помада, а зъбите му са бели и подредени — нещо съвсем необичайно за човек с неговия произход. Въпреки тежкия сюртук мъжката му арогантност се излъчва от него като невидим остен, с който дразни жените. Още докато той се обръща към нея с лукаво повдигната вежда и пита „Нуждаете ли се от още нещо, госпожице?“, тя вече е решила как ще се справи с него.

— Това е всичко засега.

Тонът ѝ е сух и превзет; но лицето и стойката ѝ лукаво намекват, че не е изключено тя да го хареса, макар и против волята си. Това е сложна поза, научена навремето от една уличница на име Лизи; а по-късно усъвършенствана с помощта на огледалата — съчетание от плахост, презрение и потисната възбуда, което мъж като него са убедени, че могат да предизвикат.

Чийзмън напуска стаята, доволно захилен, което я убеждава в правотата на избора ѝ. Тя не може да се надява, че той ще забрави това, което вече му е известно — за него тя винаги ще си остане държанката на Уилям. Той никога няма да започне да я възприема като гувернантката на Софи, затова най-добре е да се поддържа илюзията,

че някой ден той може да я прибави към дългия списък на завоеванията си. Единственото, което трябва да прави Шугър, е да поддържа деликатното равновесие между отблъскване и привличане — така ще го очарова достатъчно, за да не желае да ѝ навреди, но пък никога да не предприеме нещо, с което да рискува работното си място.

„Чудесно“, казва си тя, потискайки лекия пристъп на паника, „с Чийзмън вече сме наясно“ — като че ли всеки обитател на този дом не е нищо друго, освен проблем, който трябва да се реши по някакъв начин.

Тя отива при леглото, подпира длани на куфара и се заглежда през прозореца. Няма кой знае какво за гледане — пуста, подгизнала от дъжда част от градината на Ракъмови. От друга страна, тя вече не се занимава със следене, нали? Не! Усилията ѝ бяха възнаградени, старанията ѝ да поддържа и развива връзката си с Уилям — също, и ето я вече тук, настанена като част от домакинството, с благословието на Уилям и на Агнес! Наистина няма основание да ѝ се свива така стомахът...

— Госпожице Шугър?

Тя трепва, но се оказва, че това е само... как ѝ беше името? — а, да, Лети, която отново се е изправила на прага.

Такова добродушно лице има Лети — дружелюбно лице. Сигурно няма да има проблеми с нея, тя ще...

— Госпожице Шугър, господин Ракъм ви кани да пиете чай с него.

Десет минути по-късно Шугър седи с изправен гръб в претъпканата с украшения приемна. В ръката ѝ има чаша чай, край нея се е изправила прислужница в същите траурни одежди като нейните и държи в ръце поднос с кейк, а Уилям Ракъм разказва надълго и нашироко историята на Нотинг Хил. Да, точно така, историята на Нотинг Хил. Той ораторства неспирно, също като доктор Крейн от амвона, думите излизат от устата му с механична равномерност — кои семейства изграждат първи вилите си в Чепстоу, срещу каква сума е била продадена фермата „Портобело“, кога точно Кенсингтънската чакълена кариера е била прекръстена на Нотинг Хил Гейт, и така нататък.

— Вероятно ще ви интересува да узнаете, че тук има и безплатна библиотека — отвори я миналата година, на Хай Стрийт. Кажете ми, колко енории могат да се похвалят с такова нещо?

Шугър слуша колкото може по-съсредоточено, но мислите й започват да се въртят като зелево листо във вряща вода. Всичко изглежда достатъчно нереално, докато прислужницата стои в приемната при тях, но за голямо учудване на Шугър, Уилям не сваля маската дори когато Роуз се оттегля, а продължава лекцията си.

— ... от овце до собственици на магазини само в рамките на две поколения!

Той прави ефектна пауза. Тъй като не знае какво точно се очаква от нея, Шугър се усмихва. Дали, ако се обърне към него по име, ще го извади от укритието, или само ще си докара неприятности?

— Тези куфари в преддверието... — започва тя.

— Те са на Биатрис Клийв — отвръща той, снижавайки гласа си и заговаря най-сетне с по-интимен тон.

— Но тогава аз сигурно я карам да чака?

Налага й се да потисне нов лек пристъп на паника при мисълта за жената, чието място трябва да заеме — жена, която във въображението й се е преобразила от някакво нищожество в ужасяващо компетентна особа, която при това е в състояние да прозре зад всякаква маскировка.

— Нека си чака — изсумтява Уилям и поглежда мрачно към тавана. — Избра възможно най-неподходящото време да напусне, така че може спокойно да потърпи, докато изпиеш чая си!

— Ммм — Шугър поднася чашата към устните си, но чайт е още прекалено горещ.

Уилям става от креслото и започва да крачи напред-назад, поглаждайки джобовете на жилетката си.

— Биатрис ще ти каже всичко, което се налага да знаеш за дъщеря ми — казва той, — а вероятно и доста повече. Ако започне да те дразни, съветвам те да заговориш за влакове — защото ще бърза да не изпусне своя.

— Ами Агнес?

Уилям спира като закован, дори ръцете му спират на половин път по корема му.

— Какво Агнес? — пита той, присвил очи.

— Няма ли Агнес... тъъ, да дойде да ни види?

Според Шугър въпросът ѝ е напълно разумен — нима госпожа Ракъм няма да направи никакви предложения във връзка с възпитанието на дъщеря си? Но Уилям е видимо удивен.

— Кого да види?

— Мен и Биатрис, и... Софи.

— Не ми се вярва — казва той с тон, който подсказва, че говорят за нещо от областта на чудесата. — Не.

Шугър кимва, въпреки че нищо не разбира, и започва да отпива колкото може по-често от горещия чай между хапките кейк. Една стафида пада от парчето, което държи в ръка, и незабавно се изгубва сред пъстрите шарки на килима. Часовникът, който като че ли досега се държеше по-дискретно, започва да тиктака силно.

След известно колебание Уилям прочиства гърлото си и се обръща към нея полугласно, но с много сериозен тон.

— Има нещо, което се надявах да не се налага да подчертавам. Надявах се то да бъде очевидно, или пък Биатрис да ти го каже. Но в случай, че нито едното, нито другото...

Но тъкмо в този момент усамотението им е нарушено от появата на Лети, която се осмелява плахо да прекрачи прага и, съзнавайки, че не е добре дошла, незабавно започва да се свива и трепери в демонстрация на раболепие.

— Какво има, Лети? — погледът на Уилям би могъл почти да я унищожи.

— Извинете, сър, но става дума за Шиърс, сър, намерил е нещо на госпожа Ракъм в градината, сър.

— Господи Боже, Лети! — изръмжава Уилям. — Шиърс отлично знае какво да прави с проклетата птица!

— Ама това е нещо друго, сър — тя се свива уплашено.

Уилям свива юмруци, сякаш всеки момент ще избухне и ще изхвърли прислужницата от стаята. Но после раменете му внезапно се отпускат, той си поема дъх и се обръща с лице към гостенката.

— Моля да ме извините, госпожице Шугър — казва той — и изчезва.

Останала сама в претрупаната гостна, Шугър стои неподвижно като някоя от вазите, наострила уши с надеждата, че ще дочуе нещо, което ще ѝ изясни какво се е случило. Не смее да стане от мястото си, а

само накланя глава като куче, с надеждата, че така ще долови по-лесно думите, които биха долетели в гостната откъм преддверието — и ще узнае на какво се дължи тази суматоха.

— Какво, по дяволите, е това? — пита нетърпеливо Уилям. Звучният му баритон звучи по-остро, слушан отдалече. Градинарят отговаря с неясен глас — тенорово мърморене, което не се осмелява да се извиси до тона на питация.

— Какво? Закопани ли? — възкликва Уилям. — Че кой ги е закопал?

Следва приглушен отговор, но този път в дует — Шиърс и Лети заедно.

— Повикайте Клара! — нарежда Уилям. — Вижте сега на какво прилича подът!

След няколко минути гласът на Клара се прибавя към многогласното изпълнение. Думите не се чуват отчетливо, но по тона ѝ е ясно колко е смутена.

— „Начисто“ ли? — пита раздражено Уилям. — Какво ще рече това „начисто“?

Обяснението на камериерката явно не го впечатлява и той започва да ругае. Малко по-късно се разнася отново гласът на Шиърс, а Клара започва да плаче или да киха, или и двете едновременно.

— Не, не, не — ръмжи Уилям, явно отхвърляйки предложението на градинаря. — Тя скоро ще започне да ги търси. Сложете ги някъде да изсъхнат, на сигурно място... — следва хорово мърморене. — Откъде да знам, някъде, където не биха могли да попаднат в ръцете на външни хора? Трябва ли винаги аз да вземам решенията в тази проклета къща?

След което той оставя нещата в ръцете на прислугата и се връща в гостната, стъпвайки подчертано тежко, така че Шугър долавя трептенето на дъските.

— Неприятности ли имаш, любов моя? — това са думите, с които би искала да го посрещне, когато той влиза в стаята, но той изглежда толкова по-различен от мъжа, чиито устни целуваха неотдавна корема ѝ, че тя не се осмелява да ги произнесе, а само го поглежда въпросително.

— Дневниците на Агнес... — пояснява Уилям, поклащайки невярващо глава. — Дузина и повече тетрадки. Агнес... ги заровила в

градината. По-точно, накарала Клара да ги зарови... — очите му се замъгляват, докато той се опитва да си представи случката: прислужницата с траурна рокля, която пухти над лопатата; изкопаната дупка и мократа пръст, която пада върху подвързаните с плат дневници. — Можеш ли да си представиш?

Шугър се смръщва съчувствено, надявайки се, че е преценила правилно какво се очаква от нея.

— Защо ѝ е било да го прави?

Уилям се отпуска тежко на креслото и вперва поглед в коленете си.

— Казала на Клара, че... била „приключила с миналото“! Че „започвала начисто“!

Шугър забелязва как невярващото му изражение отстъпва място на измъчена гримаса — бръчките по челото му говорят ясно на всеки, който би се опитал да ги разчете: „Има ли в цяла Англия друг съпруг, комуто се налага да се примирява с това, с което се примирявам аз?“

Ако сега се намираха на Прайъри Клоуз, тя би го прегърнала и би започнала да го гали по главата, би го притиснала към гърдите си и би му напомнила, че има и такава възможност — една жена да прави само това, което иска мъжът ѝ; нищо по-малко, но и нищо повече. Но тук, в приемната на Ракъмови, край тиктакация часовник, гравюрите на цветя, бродираните покривчици, на персийския килим, по който някъде се търкаля една стафида...

— Струва ми се, че ти се канеше да ми кажеш нещо — напомня тя, — преди да ни прекъснат.

Уилям плъзва длан по устата си и си възвръща спокойствието без помощта на успокояващата ѝ прегръдка.

— Да — казва той и се привежда към нея, доколкото позволява приличието. — Това, което исках да кажа, е следното: най-добре би било, ако... още известно време... всъщност, докато аз не променя решението си... — той притиска длани една в друга, моли се за вдъхновение, за да може да разкрие една истина, без да трябва да я оголва докрай. — Най-добре би било да се грижиш за Софи така, че... тъъ... Агнес да бъде обезпокоявана колкото е възможно по-малко. Всъщност, би трябвало да направиш така, че когато Агнес е станала и... тоест, е тук... — той прави неуверен жест, който сякаш обхваща

цялата къща, — тя... Агнес искам да кажа... да може спокойно да прави това, което... без да...

Шугър не издържа.

— Искаш да кажеш — пояснява тя, — че Софи не бива да се изпречва пред погледа на Агнес.

— Точно така — облекчението му е очевидно, но почти веднага след това нарушено от ново притеснение; очевидно си е поставил за цел да очисти жена си от подозрението в неестествено поведение. — Не искам да кажа, че ако Агнес случайно те забележи да слизаш по стълбите със Софи, ще настане чак краят на света, или че от теб се очаква да държиш дъщеря ми като затворница в детската стая, но...

— Трябва да проявявам благоразумие — обобщава тя, опитвайки да си възвърне доверието му, налагайки му да се успокои от решителния ѝ тон и кроткия ѝ, безстрастен поглед.

— Именно — той се обляга назад с вида на човек, комуто са извадили зъба с по-малко болка и кръвопролитие, отколкото е очаквал.

— А сега — подема Уилям, когато тиктакането на часовника отново започва да звучи натрапчиво, — е време за предаване на властта, нали?

В спалнята на Софи Ракъм цари дух на строга аскетичност. Ако не беше малкото детско легло, полускрито в един тъмен ъгъл, помещението би могло да мине за килия на монахиня — при това в манастир на орден, който отдавна се е отрекъл от всякакви други занимания освен молитва и безмълвно съзерцание. По стените няма картини, никъде не се виждат нито украшения, нито играчки; така погледнато, нито една прашина — да не говорим пък за играчка — не нарушава съвършенството на тъмните полирани мебели. Около дузина книги са подредени в шкаф с височината и размерите на ковчег, и всяка една от тях изглежда непроходимо сложна.

— Аз съм бавачката на Софи — казва Биатрис Клийв с тон, който налага възторжен — или съчувствен отговор. — Тук съм от шест години.

Истерията драска по мозъка на Шугър и я изкушава да отговори например така: „Очарована съм да се запознаем. Аз съм любовницата

на Уилям Ракъм, и съм тук от четиридесет и пет минути“. Но тя преглъща с усилие и произнася:

— Госпожица Шугър.

— Бях и дойка, и бавачка на това дете — казва едрогърдестата, но инак пристегната в колосаните си дрехи Биатрис. — Видях възхода и упадъка на това семейство, а сега и новият му възход.

Шугър не знае как би могла да отговори — хрумва ѝ само да каже на бавачката, че ако млякото ѝ е непоправимо пресъхнало, винаги може да си намери работа в заведението на госпожа Гил на Джърмин Стрийт, известно с това, че уличниците там се отличават с огромни гърди.

— Времето върви бързо — казва тя най-сетне и отново се оглежда.

Въпреки първоначалното впечатление стаята на детето е също толкова голяма, колкото и нейната, която е в съседство — само изглежда по-голяма, защото е почти празна. Софи седи на голям стол с права облегалка — тъжна восъчна кукличка, облечена в най-тъмните, най-мрачните, най-стегнатите, най-неделни дрехи, които Шугър някога е виждала; прилича на снимка от преглед на Въздържателното дружество. Никой не я е представил. Тя е просто обект на разговора. Софи гледа в пода, а понякога, за разнообразие, и в обувките си.

— Скоро ще разберете — казва Биатрис, — че общо взето, Софи е добронамерено дете. У нея няма злоба, но пък ако има нещо, което да обича да прави, то е да седи и да зяпа през прозореца. Надявам се също да прецените, че тя не е глупава, въпреки че вниманието ѝ се отклонява много лесно.

Шугър хвърля поглед към Софи, за да види как тя приема критиката, но момиченцето продължава да се взира неотклонно в политурата на дъските.

— Понякога — продължава Биатрис, — се държи като истинско бебе, като че ли разумът я напуска. Не е приятна гледка. В такива моменти се налага да я постегнете, за да не стане досущ като... — Биатрис преглъща останалите думи, макар да се кани да напусне завинаги дома на Ракъмови. — За да не се държи като избягала от лудницата.

Шугър кимва учтиво. Надява се по лицето ѝ да не личи нарастващата неприязън към тази жена с твърд черен бюст, тънки

устни и неочаквано изискана реч. Онази Биатрис, която си бе представляла, когато Уилям спомена за първи път дъщеря си, бе съвсем различна — нещо като по-закръглен вариант на Каролайн, жизнерадостна провинциалистка — или пък някоя сърдечна, пухкава лондончанка, преливаща от излишна сантименталност. Шугър дори се беше опасявала от някакви изстъпления на раздяла, сълзи, прегръдки, бе си представляла как Софи ще се вкопчи отчаяно в полите на закръглената си покровителка, която през това време ще хлипа „Бебчето ми!“ и така нататък.

Вместо това присъстващите тук три фигури в траурно облекло не помръдват от местата си в студената стая. Най-голямата близост между Биатрис и Софи Ракъм е косият поглед, с който бавачката сякаш налага на детето да не се килне от стола — както вентрилоквист насочва от разстояние куклата си. Любвеобилни розовобузести бавачки ли? Ето още една романтична фантазия, плод на многото романи, осъдена да увехне при първия сблъсък с грубата действителност.

— Тя се напикава, знаете ли — казва Биатрис. — Всяка нощ.

Тя повдига вежда в стоическа подкана към Шугър да оцени колко усилия ѝ е струвало дори само това през изминалите шест години.

— Колко... неприятно — казва Шугър и поглежда към Софи. Детето изглежда напълно погълнато от вълшебството, което излъчват катарамите на обувките му.

— През лятото не е чак толкова трудно — продължава Биатрис. — Но през зимата е истински кошмар. Ако ме последвате, ще ви покажа най-подходящото място за сушене на чаршафи в къщата.

— Ммм, да, ще ви бъда благодарна — казва Шугър, внезапно обзета от неразбираемото желание да удря Биатрис по лицето с пантоф, подгизнал от урина.

— Макар да не е кой знае какъв плюс — допълва Биатрис, — Софи поне не е от децата, които мразят вода. Ако изобщо има проблем, той се състои по-скоро в това, че прекалено много обича да я мият. Което ми напомня... — очите ѝ лъсват любопитно, докато тя оглежда слабата фигура на Шугър. — Вие вероятно сте обсъдили с господин Ракъм докъде се простират задълженията ви? Аз бях и дойка, и учителка, и Бог знае още какво през изминалите години, и го приемах, но мога да ви разбера, ако в качеството си на гувернантка не желаете да изпълнявате... определени задължения.

Шугър отваря уста, но езикът отказва да ѝ служи; нито е предполагала, нито пък Уилям я е предупредил, че Софи ще има нужда и от друго, освен от обучение.

— Аз... ние се споразумяхме с Уи... с господин Ракъм — започва да пелтечи тя, — че ще се грижа за Софи във всяко отношение.

Биатрис отново повдига вежди. Погледът ѝ не трепва въпреки пороя от неосезаеми удари с мокрия пантоф.

— Винаги можете да настоявате да назначат прислужница за детската стая — казва тя с тон, който намеква, че идеята е направо прекрасна, и че господин Ракъм е допуснал огромна грешка, като все още не я е осъществил. — В тази къща парите нахлуват като порой, госпожице Шугър, все повече и повече. Миналата седмица монтираха нова входна врата, знаете ли?

Шугър поклаща глава и докато Биатрис се заема с подробно описание на поставянето на вратата — неприятност по неприятност, гайка по гайка, тя започва сериозно да обмисля как да заговори за влакове, без да излезе, че се държи налудничаво.

— Убедена съм, че Софи няма да ми създава проблеми — подхваща тя в момента, когато Биатрис си поема дъх, приключила с описанието на двамата дърводелци „мошеници“, които според бавачката са получили за някакъв къс резбовано дърво толкова пари, колкото би била и едногодишната заплата на една прислужничка за детската стая. — Сигурна съм, че сте я отгледали така добре, че за мен не остава нищо друго, освен да... ъъ... продължа доброто ви дело.

Биатрис се смръщва озадачено и млъква за миг. Мокрият пантоф не помогна, но похвалата подеждва. Но още преди Шугър да се впусне в тенденциозен разказ за дълги пътувания с влак и за бързината, с която минава времето, бавачката успява да се съвземе.

— Елате с мен, за да ви покажа къде можете да простирате мокрите чаршафи на Софи — казва тя. После, когато двете с Шугър се упътват към вратата, тя се обръща за първи път пряко към детето и казва:

— Стой тук, Софи.

Облечената в черно кукличка, кацнала все така неподвижна на ръба на стола, само примигва с големите сини очи на Агнес, но не се осмелява дори да обърне глава, за да ги проследи с поглед.

По целия път надолу Биатрис говори за Софи — и по-точно за нейната несръчност, за лошата ѝ стойка, за разсеяността ѝ, за безсмислените ѝ предразсъдъци по отношение на някои съвсем подходящи за нея дрехи, както и за това колко важно е да се съхрани неотстъпчивост по въпроса за отношението на Софи към брюкселското зеле. Докато вървят по пищно украсените коридори, Биатрис изрежда пред Шугър цял списък с неща, които може да бъдат позволяващи на Софи, ако се държи добре, и други, които трябва да ѝ бъдат отказвани, ако не слуша. Списъкът е толкова изчерпателен, че още не е свършил, когато пристигат в клаустрофобично малкия килер до кухнята, и се налага Биатрис да прекъсне изреждането.

— Това трябваше да бъде изба за вино — обяснява Биатрис, когато двете влизат и незабавно ги облъхва топлина и приятният аромат на фин сапун за бельо, — но по едно време виното на господин Ракъм свърши, а пък той нямаше пари, за да купи ново. — Тя хвърля многозначителен поглед към Шугър. — Това беше преди няколко години, разбира се, преди промяната.

Шугър кимва, странно смутена от съзнанието, че всъщност тя предизвика промяната. Биатрис сваля един памучен чаршаф от дългата медна тръба, която по неразбираеми причини минава от едната до другата страна на килера.

— После пък той разви слабост към фотографията — продължава тя, докато сгъва чаршафа пред гърдите си, — и за известно време тук беше „тъмната му стаичка“, нали така се нарича. След това обаче му се случи някаква неприятност с една отрова, тук миришеше много силно и миризмата не можеше да се пропъди, макар да миха подовите с маркучи. Дойде някакъв човек и каза, че това било от влагата, затова прекараха от тук тръба от бойлера... — тя се прекъсва сама и се взира надолу с присвити очи. — Това пък какво е?

В едно тъмно ъгълче на пода се вижда малка купчинка, която на пръв поглед изглежда като боклук. Ако се погледне отблизо, се оказва, че това е куп мръсна и мокра хартия във вид на тетрадки или дневници.

— Трябва да поговоря с човека, който е направил това — изсумтява Биатрис. — Това място тук не е помийна яма.

— Да, но вие бързате, за да не изпуснете влака — изтърсва най-сетне Шугър. — Нали? Моля ви, не се безпокойте, аз ще се заема с

това.

И точно като в отговор на молитва, отнякъде се разнасят ударите на голям стенен часовник — бум, бум, бууум.

Когато Биатрис Клийв най-сетне си е тръгнала, вещите ѝ са изчезнали от преддверието, а прислужниците вече са се отказали да висят по прозорците, за да гледат как файтонът изчезва от поглед, Шугър се връща сама в спалнята, където е останала Софи съгласно нареждането. Какво друго би могла да направи?

Бе очаквала, че Уилям ще дойде при нея след заминаването на бавачката, за да ѝ устрои истинско посрещане, но той е изчезнал някъде, а Шугър не би могла да тръгне да наднича във всички стаи, за да го открие, нали? Не. С всяка стъпка нагоре по покритото с килим стълбище и става все по-ясно, че часът, през който към нея е било проявено известно благоволение, е свършил безвъзвратно. Тя вече не е гостенка в този дом. Тя е... гувернантка.

Докато отваря вратата на спалнята, тя се подготвя за очакваната потискаща гледка, която ще накара сърцето ѝ да се свие, а по гръбнака ѝ да пробягат тръпки — очаква да види Софи Ракъм, седнала с изправен гръб на онзи огромен стол, като някакъв ужасяващ музеен експонат, недоунищожен от препараторите, вцепенен от страх и недоверие, чиито огромни очи проникват до душата на Шугър и очакват от нея... какво?

Но гледката, която се разкрива пред очите на Шугър, когато влиза, е съвсем различна. Малката Софи, макар несъмнено да е останала на мястото си, както ѝ бе наредено, не е издържала на дългото чакане и е заспала на стола. Стойката ѝ, която толкова възмущава Биатрис, сега несъмнено не е блестяща; детето е полулегнало накриво в стола, главата му е склонена към едното рамо, полата му е смачкана и се е дръпнала нагоре, едната ръка лежи отпусната в скута, а другата виси отстрани. Един кичур от русата му коса потрепва пред устните в равномерния ритъм на дишането, а върху черния плат на здраво закопчания корсаж се вижда ясно едно по-тъмно петно, където от устата му се е стекла лига.

Шугър пристъпва тихо и коленичи така, че лицето ѝ да бъде на едно ниво с лицето на спящото дете. Така, както е заспала, с подут

бузки и издадена долна устна, видът на Софи говори несъмнено, че тя не е наследила красотата на Агнес. Когато големите порцелановосини очи се затворят, по лицето не остава и следа от чертите на майката — забелязват се само челото, носът и брадичката на Уилям. Тъжно наистина, но още от тази крехка възраст може да се предскаже, че Софи е осъдена да остане стара мома — ако изключим възможната намеса на бащиното ѝ богатство. Личи си, че макар и по детски пухкаво, тялото ѝ е набито, наследило конструкцията на Уилям. „Защо ли трябва да се буди?“ нашепва един съчувствен, натежал от опасения глас. „Защо да не заспи навеки?“. Но Шугър знае, че трябва да събуди детето, затова продължава да чака, отпусната на колене пред него, надявайки се близостта и собственият ѝ дъх да свършат тази работа.

— Софи? — прошепва тя.

Влажните устни на детето се размърдват, то подсмърква и се раздвижва, връщайки се постепенно към действителността. Тогава, в един кратък и безценен миг, вселената дарява Шугър с рядкото щастие да бъде първото, което съзира един новосъбуден човешки дух — да бъде видяна, преди в съзнанието на детето да са нахлули страхът и предразсъдъците. Софи примигва объркано, още прекалено сънлива, за да разбере чие е лицето, надвесено над нея. Тъй като току-що е била изтръгната от света на сънищата, за нея това не е толкова важно, колкото сравнението, което се опитва да направи — между света, който току-що е напуснала и този, към който се е върнала. Опитва се да си припомни какъв беше животът в будно състояние. Тогава, в мига, в който детето осъзнава, че вероятно е извършило някакъв грях и всеки момент ще последва наказанието, Шугър протяга ръка, поставя я нежно на рамото му и казва:

— Всичко е наред, Софи. Заспала си на стола.

Докато Шугър помага на схванатата и изтръпнала Софи да слезе от стола, я обзема предчувствието, че работата ѝ на гувернантка няма да бъде толкова тежка, колкото бе очаквала. Тогава, увлечена от нахлулото облекчение, прави първата си грешка.

— Ние с теб сме се виждали и преди — казва тя, — помниш ли?

Софи, която полага неимоверни усилия да дойде на себе си и да влезе в кожата на това непознато животно — ученичката, я зяпва озадачено. Първият въпрос, който ѝ задава гувернантката, я затруднява — дали пък не го прави нарочно, за да докаже, че Софи не знае нищо?

— Не, госпожице — признава тя. Гласът ѝ обаче е същият като гласа на Агнес — само малко по-глух и не толкова фино модулиран; звучи по-скоро като тъжна малка камбанка, а не като флейта.

— Видяхме се в църква — подсказва Шугър. — Аз те погледнах, и ти погледна към мен.

Още докато я описва, срещата на погледите прозвучава като доста неубедително преживяване.

Софи прехапва долната си устна. Бавачката ѝ е казвала поне сто пъти, че не бива да се разсейва, докато е в църква — ето на, сега ще си получи заслуженото наказание, задето не се е вслушала в думите ѝ!

— Не си спомням, госпожице — Софи произнася думите с детинско отчаяние пред надвисналата заплаха да бъде обявена за глупачка.

— Не се притеснявай, не е толкова важно — казва Шугър и се изправя.

Едва тогава, когато двете застават прави една срещу друга, се забелязва смущаващата разлика между тях — главата на Софи не стига дори до кръста на Шугър.

— Е, Биатрис вече замина — продължава Шугър и прави втората си грешка, — и това според мен е много хубаво, ти как мислиш?

Тя се надява, че е постигнала игриво-заговорническия тон, който ще подчертае, че приема Софи като равна на себе си, и няма да остави съмнение по въпроса към кого е насочила симпатиите си.

Софи вдига очи към нея — колко голямо е разстоянието между лицата им! — и казва с умолителен тон:

— Не знам, госпожице.

Челото ѝ е тревожно смръщено; малките ѝ ръчички са сключени здраво пред полата ѝ, защото странният нов свят, в който се е събудила, в крайна сметка се е оказал опасно място.

Какво да стори? Какво да стори! Преравяйки по памет от огромния брой прочетени книги всяка тема, свързана с деца, на която е попадала, Шугър пита:

— Имаш ли кукла?

Идиотски въпрос според нея, но когато детето го чува, в очите му най-неочаквано проблясва искрица.

— В детската стая, госпожице.

— В детската стая? — Шугър осъзнава стреснато, че изобщо не е стъпвала там. Това е мястото, където ще се провеждат уроците, а тя дори не го е виждала! Действително, по време на лекцията си за правилното възпитание на госпожица Ракъм Биатрис нееднократно спомена „детската стая“, но нещата се развили така, че бавачката си тръгнала, без изобщо да ѝ покаже стаята, „която вече сигурно ще наричат занималия“. Може би щеше да го направи, ако Шугър не беше заговорила за влакове, което я накара да напусне забързано къщата.

— Заведи ме там тогава — казва тя и след кратко колебание протяга ръка. Дали Софи ще я приеме? За нейно огромно облекчение, детето стисва ръката ѝ.

При първото докосване на топлите пръстчета Шугър изпитва чувство, което досега е вярвала, че няма да изпита никога — трепета от докосването на чужда, непозната плът. Тя, която е била опипвана от хиляди непознати и е станала безчувствена към всичко освен към най-непоносимите грубости, сега долавя приятна тръпка, шок от посвещаването ѝ в света на сетивната наслада; а този шок води със себе си и неочаквано смущение. Колко груби изглеждат пръстите ѝ в сравнение с пръстите на Софи! Дали детето няма да се отвори от напуканата ѝ, загрубяла кожа? Как трябва да държи ръчичката на Софи — да стиска здраво или да отпуска пръсти? И кой би трябвало първи да издърпа ръката си?

— Ти трябва да ме водиш — казва тя и двете излизат.

Домът на Ракъм отново сякаш е опустял — прилича не толкова на дом, колкото на притихнал магазин, който предлага часовници, огледала, лампи, картини и дузина различни видове тапети. Детската стая е скрита чак зад чупката на етажата, и докато вървят натам, Софи и Шугър минават покрай няколко затворени врати.

— Това е стаята, където татко се затваря, за да мисли — пояснява шепнешком Софи, без да я попита.

— А следващата?

— Не знам, госпожице.

— Ами първата врата?

— Там живее мама.

Детската стая има по-окуражаващ вид — поне в сравнение със спалнята на Софи. Тя е доста просторна, с голям прозорец, край

стените са подредени различни шкафове и скринове, има писалище и дори играчки — така погледнато, доста повече играчки, отколкото Шугър някога е притежавала. Виждат се боядисани дървени фигурки на животни — очевидно за Ноевия ковчег, макар самия ковчег да не се забелязва наоколо; има и грубо скована, но доста голяма кукленска къща, в която има дори кукленски мебели. В далечния ъгъл е поставено люлеещо се конче с плетено „седло“, виждат се и пъстри плетени панери, пълни с всевъзможни дреболии, които трудно могат да се различат от разстояние. Ето и тъмнозелената дъска за писане, все още неосквернена от тебешира, купена специално за този нов етап от живота на Софи Ракъм.

— А къде е куклата ти?

Софи отваря един скрин и измъква оттам отпуснатата фигурка на една парцалена кукла с тъмна коса — ухилено тъмнокожо момченце, на чиято памучна блуза е избродирана думата „Туайнингс“. Куклата е удивително грозна, но Софи я държи нежно и малко тъжно, сякаш си признава, че парцалената играчка е не чак толкова жива, колкото тя би искала да бъде.

— Дядо ми я подари — обяснява тя. — Той трябва да седи върху един слон, но слонът беше пълен с чай, а чаят още не е свършил.

Шугър обмисля сведенията в продължение на една-две секунди, после минава към друг въпрос.

— А защо го държиш в скрина? — пита тя. — Не искаш ли да го слагаш при себе си, когато си лягаш да спиш?

— Бавачката казва, че не бива да внасям вмирисаната стара кукла в хубавата си чиста спалня, госпожице — казва Софи стоически, но с едва доловима нотка на скръб. — А пък когато е тук, казва, че не ѝ е приятно да гледа черното му лице.

Това е шансът, който Шугър е чакала, за да възстанови позициите си.

— Но в скрина сигурно е много мрачно и скучно — възразява тя. — Той сигурно се чувства самотен!

Очите на Софи са станали още по-големи от обикновено; тя е почти готова да ѝ се довери.

— Не знам, госпожице.

Шугър отново коленичи пред нея, под предлог, че иска да огледа по-добре куклата, но всъщност за да може Софи да види по-отблизо

лицето ѝ.

— Ще намерим какво да прибираме в този скрин — казва тя и помага на Софи да прибере провисналите крака на куклата в свитата си ръка. — А ще ми кажеш ли как се казва той?

Отново труден въпрос.

— Не знам, госпожице. Дядо не ми каза.

— А ти как го наричаш?

— Не го наричам по име, госпожице — Шугър прехапва устни, за да не предположи детето, че такова невъзпитано отношение към парцаленото същество налага някакво наказание.

— Струва ми се, че трябва да му дадем име — заявява Шугър. — Някое хубаво английско име. И от днес нататък той ще може да се пренесе в твоята стая.

Съмненията измъчват Софи в продължение на още няколко секунди, но когато необикновената нова гувернантка кимва окуражаващо с глава, тя си поема дълбоко дъх и възкликва:

— Благодаря ви, госпожице!

Когато е щастлива, дори не е толкова грозновата.

Само на няколко улици оттук, докато Софи запознава постепенно госпожица Шугър с чудесата на детската стая, Емелин Фокс седи на стълбите в собствената си къща, на половин път към горната площадка — почива си, за да може да продължи. Доста нещо свърши днес за жена, която още не се е възстановила напълно, затова сега изпитва истинско блаженство просто да си седи така, опряла глава в покритото с килим стъпало, и да диша.

Дали от гърлото ѝ не излиза все още леко хриптене? Може би — нещо едва доловимо. Но тя със сигурност се е изтръгнала от ноктите на... Знаете какво, както се изразява госпожа Ракъм. Тя едновременно се дразни и наслаждава на болката в уморените си крака, на твърдия ръб на стъпалото, който се забива в гърба ѝ, на силното пулсиране на вените по слепоочията си. Позволено ѝ е да ползва още известно време това тяло, този скромен съд от кости и жили, и тя се моли Богу да оползотвори това време добре.

Гостуването при госпожа Ракъм я изтощи ужасно, особено това, че реши да се върне пеш, носейки котарака в плетената му кошница по

улиците на Нотинг Хил — а той е солидно животно, в никакъв случай не е лека категория. Несъмнено решението ѝ да не наема файтон и да не ползва услугите на прислужницата си Сара отново ще развълнува клюкарите — особено пък ако някой от тях научи истината, а именно, че Сара се е върнала към предишния си занаят на уличница, след като „болнавият ѝ дядо“ затъна катастрофално в дългове на конните надбягвания по време на сезона. Очаква се тя да бъде заместена от ново момиче, поредното постъпление от реформираните проститутки, покровителствани от Дружеството за спасение. Момичето ще пристигне в сряда, но Емелин иска да поразчисти преди това, за да не се почувства то обезкуражено, заемайки се с първата си почтена работа. И Емелин прави тъкмо това — подрежда. Е, не точно сега, разбира се — точно сега тя седи на стълбите и наблюдава призрачното шествие от силуети на минувачи през матовото стъкло на външната врата.

Пренасянето на вещите, притежавани от Хенри приживе, в малката ѝ къщичка — особено защото то е станало в нейно отсъствие, докато тя още лежеше в болницата, тласна дома ѝ отвъд границата, която го делеше от хаоса. Сега вече в нито една стая няма достатъчно място, за да мине дори... ами дори една котка. Откакто пристигна тук, котаракът е крайно объркан и заинтригуван, снове нагоре-надолу по стълбите, влиза и излиза от стаите, запознава се отново с мебелите и вещите на покойния си господар, наблъскани по разни непознати места. Особено го вълнува неразбираемата поява на леглото на Хенри, което стои изправено, подпряно на стената в дневната, дюшекът му се е свлякъл на една страна — от него не може да се възползва нито човек, нито животно. Поне пет-шест пъти, откакто Емелин го извади от кошницата и го пусна в новия му дом, той се опитва да привлече вниманието ѝ към леглото с явната надежда, че тя ще оправи положението.

Емелин си признава, че къщата ѝ прилича по-скоро на вехтошарски склад в Чийпсайд. В кухнята има по два броя от всичко — две печки, два шкафа за съдове, две ведра за лед, две тенджери, два чайника, два съда за готвене на водна баня, и така нататък, има дори два набора подправки, при това предпочитанията на Хенри явно са били почти същите като нейните. Кое то е много жалко, като се има

предвид, че тя не е станала междувременно по-добра готвачка, и има още по-малко желание да подобри уменията си.

Из цялата къща столовете и столчетата са натрупани по два-три един върху друг — някои сякаш ще се катурнат всеки момент, други изобщо не могат да бъдат извадени един от друг; но безспорно най-сериозна причина за бъркотията е свръхизобилието от книги. Книгите на Хенри са се смесили с нейните и стоят на купчини във всяка стая, а дори и по коридорите — някои в стройни пирамиди, които напомнят малко пясъчни замъци — големите отдолу, по-малките — отгоре; други обаче са струпани в обратен ред, рискувайки всеки момент да станат жертва на закона за земното привличане или на гальовната муцуна на котарака. Тя дори не може да обвинява хората от фирмата за разчистване за този хаос — тъкмо тя извади книгите на Хенри от сандъците, за да провери какво е оцеляло и какво — не. За съжаление уменията ѝ да подрежда различни предмети са много далеч от съвършенството, и междувременно вече са регистрирани няколко срутвания. Онзи човек от Дружеството за разпространение на Библията така и не се появи, и кулата екземпляри от Новия Завет, която от самото начало не беше много стабилна, рухна край перилата, а няколко бройки са паднали дори на долния етаж.

Малко по-спретнати на вид, но далеч по-обезкуражаващи са чувалите с дрехи. Не става дума за складираните от Емелин дарения — вълнените ръкавици, кърпените чорапи и чаршафи, предвидени за бедняците в Лондон и други градове, а за дрехите на Хенри. Три пълни чувала лежат неотваряни в спалнята ѝ, завързани с канап, с печат, на който пише „Тътъл и Син“.

Котаракът се върти около полите ѝ, мяука и прави всичко по силите си да се бута в краката ѝ през плътната преграда на многото фусты. Преди да е успял да пропълзи под тях, Емелин се изправя. Колко е уморена! Следобедът още не е превалил, а на нея вече ѝ се иска да спи, и то не да дремне, а да спи дълго, с дълбокия сън, който отделя един ден от друг. Колкото и неблагоприятно да звучи това, Емелин би искала Бог да можеше да погледне поне днес през пръсти на правилата и да позволи на нощта да дойде малко по-рано. За да не се наруши равновесието, би могъл да отпусне на другия ден няколко допълнителни часа светлина, нали?

Цялата схваната, толкова схваната, че почти ѝ се приисква бастунът ѝ да бе някъде наблизко, Емелин тръгва, тътрейки крака, към кухнята. Вероятно котаракът, проучил вече новия си дом, не би се отказал да хапне.

— Нали това искаш, Писане? — пита го тя. Той е спрял колебливо на прага и души една мръсна метла.

Но какво да му даде? Сега, когато вече го настани тук, ще трябва да обмисли как да го убеди да не избяга. Краткият оглед на бюфета и хладилните шкафове я убеждава, че не разполага нито със сметана, нито със сурово месо, защото от доста време не е готвила. Предпочита да се храни по ресторанти. Да, тя сама съзнава, че постъпва възмутително. Знае много добре, че някои умиращи от глад семейства се препитават с изхвърлени късчета овнешко и корички хляб, докато тя се оставя да бъде обслужвана като куртизанка. Но без помощта на Сара надали би се справила с такова предизвикателство, каквото е готвенето за нея; при това не може изобщо да се добере до онази от двете печки, която е свързана с комина. Жалко наистина, че не може да вземе Писан със себе си в ресторанта и да му поръча вечеря... това е едно от онези решения, присъщи на здравия разум, които хората неминуемо отхвърлят. Ах, колко ненавистен е прагматизмът за англичаните! Не, не този прагматизъм, благодарение на който се градят фабрики, а онзи, който би направил живота на хората далеч по-удобен. Ето тема, която биха могли да обсъдят с Хенри следващия път, когато...

Тя отваря с въздишка следващия шкаф и измъква оттам буца сирене — това е личният ѝ склад за случаите, когато прислужницата отсъства. Котаракът мяука окуражително.

— Не знам дали котките ядат сирене — казва тя и хвърля малко парченце, което той веднага улавя с лапи и изгълтва с видима наслада. Още едно съмнение е отхвърлено; човек научава по нещо ново всеки ден. Облегната на излишната печка, тя дава на котарака парче след парче, докато накрая той отказва да яде — или е сит, или е ожаднял прекалено много. Тя го завежда до една чинийка, пълна с вода, която гой подушва без особен ентусиазъм; утре ще трябва да му купи мляко.

Би трябвало и тя да хапне нещо; днес е яла само малко хляб и сирене, чай и малко от плодовия сладкиш, който поднесоха у госпожа Ракъм. Все още не е възвърнала обичайния си апетит и още не се е

възстановила от неприятното преживяване, когато след завръщането си от болницата откри тук кутия с печата на „Тътъл и син“ и надпис „Бързоразвалящи се продукти“ — при отварянето на кутията установи, че продуктите, след краткото си пребиваване в склада на „Тътъл и Син“ и доста по-дългото в нейната кухня, действително се бяха развалили.

Тя се навежда над безредно нахвърляните медни тигани, за да отвори друг шкаф, където се надява да открие кутия бисквити. Вместо това обаче попада на нова партида книги. След няколко минути — може би към петнайсетина, прекарани в прелистване на „Нова система за готвене у дома“ от госпожа Ръндел и взиране в надписа „На моя скъп приятел Хенри Ракъм, Коледа, 1874 г.“, тя тръгва нагоре по стълбите — бавно и мъчително.

На горната площадка, съвсем близо до вратата на спалнята си, тя забелязва два продълговати кафяви предмета, които отдалеч ѝ заприличват на пури — но се оказва, че са котешки изпражнения, при това доста миризливи. Емелин притваря клепачи и усеща как изпод тях започват да се стичат сълзи; тя не може, не може, не може да слезе до долу и след това отново да се качи по стълбите. Вместо това взема една носна кърпичка от нощното си шкафче — там все още стои пълна кутия с кърпички и ѝ напомня времето, когато по всяко време на денонощието съществуваше опасността да я обземе неудържим порив да кашля кръв. Тя взема предпазливо котешките изпражнения в мекото памучно платно и ги увива многократно, така че се получава нещо подобно на ароматните възглавнички, пълнени с билки. Така може би ще може да ги остави тук до утре.

Емелин започва да се съблича в разхвърляната си спалня, но когато е наполовина съблечена, установява, че не може да открие нощницата си. Тази сутрин се зае да търка прекалено ожесточено едно старо петно от кръв по нея, платът се скъса, наложи се тя да я кърпи и — Бог да ѝ е на помощ, умът ѝ е станал като сито! — ето че е оставила нощницата долу, преметната на един стол. „Не мога, не мога, не мога“. Един път ще се наложи да спи само по бельо.

Тя се измъква с усилие от роклята и фустите си. Пръстите не я слушат от умора. Само че, когато остава по долна риза и дълги гащи, установява, че та са залепнали по тялото ѝ от пот, поради което я измъчва сърбеж под мишниците, в слабините и по задника. Залитайки,

тя обмисля за миг дали пък да не се помоли на Бог да ѝ прати сили, за да може да слезе до долу, да изхвърли котешките лайна, да си вземе нощницата и да затопли вода за миене, но решава, че не си струва да привлича вниманието на Бог заради такива дреболии. Вместо това смъква и останалите дрехи от себе си, и с въздишка на облекчение се вмъква, гола и трескава, под завивките.

„Само крайно порочните и много болните хора си лягат денем“, повтаря си тя. Утре ще се наложи да разпределя по-разумно силите си и да не преуморява тялото, което едва не загуби.

Милувката на чаршафите ѝ доставя небесно блаженство, сладка отмала нахлува в тялото ѝ, и тя чувства как потъва в сън, макар нощта да е още далеч, за да има правото да го стори. Заспивайки, Емелин усеща как нещо се размърдва в леглото. Едва на другата сутрин установява, че това е бил котаракът, който междувременно се е свил на кълбо, в състояние на пълно блаженство, и спи в краката ѝ.

[1] Сестрите Бронте публикуват първоначално произведенията си под псевдонимите Елис, Кърър и Актън Бел (съответно за Емили, Шарлот и Ан). — Бел.прев. ↑

ДВАЙСЕТ И ТРИ

Леглото на Шугър е отговаряло точно на размерите на предшественичката ѝ, но за нея е късо. По време на дългата първа нощ, прекарана под покрива на Ракъмови, Шугър спи неспокойно, събужда се няколко пъти от лая на някакво куче, и сънува много странни неща. Малко преди зазоряване, когато се обръща за пореден път на другата страна, слабият ѝ гол крак се измъква изпод завивката и ритва оставения наблиз куфар. В съня си Шугър усеща как мазолестите пръсти на някакъв мъж я стисват за прасеца и той плъзва ръка нагоре, към слабините ѝ.

— Вече няма да трепериш от студ — казва госпожа Кастауей. — Един любезен джентълмен дойде да те стопли.

Шугър се опитва да се свие на кълбо, удря глезена си в таблата на чуждото легло, и се събужда.

Минават няколко мига, през които тя не може да се ориентира в новата си стая — това тъмно, тясно помещение високо над земята. Привикнала е с просторните стаи на Прайъри Клоуз — от тях се излиза направо в градината, а освен това вътре никога не е съвсем тъмно поради меката светлина, която нахлува откъм улицата. Почти би могла да си представи, че се е озовала обратно в старата си стая при госпожа Кастауей, само че тя беше доста по-обширна от тази. Освен това изпод леглото се разнася някаква странна миризма на влага и пръст. Така миришеха гниещите дъски в първия дом, който си спомня — бърлогата на Чърч Лейн.

Шугър се навежда от леглото и започва да рови под него, докато пръстите ѝ стигат до дневниците на Агнес, струпани на мръсна купчинка. Да, сега вече си спомня. Вчера, веднага след като вратата хлопна зад гърба на Биатрис Клийв, тя се промъкна отново до малкия килер и измъкна оттам дневниците, преди някой да ги е преместил другаде. Едва след като ги скри под леглото си, тя забърза към стаята, където бяха оставили Софи.

Ах, да, Софи.

Шугър намира опипом кибрит и пали двете свещи, поставени върху грозния жълт скрин, после потрива сънливо очи. „Аз съм гувернантка“, напомня си тя, и светът постепенно започва да идва на мястото си. Веднага след това усеща как я свива стомахът, а после я пробужда остра болка. Не е яла почти нищо от дни, нищо не е раздвижвало и червата ѝ. Безпокойството като че ли бе замразило организма ѝ, който сега се разтапя и стомахът ѝ се бунтува шумно.

Според часовника е пет и половина. Колко ли е спала? Вероятно доста време, защото снощи си легна веднага след като си легна и детето — в седем вечерта, като малко бебе. Бе очаквала Уилям да се появи и бе решила да го чака — имаше дори намерение да отдели малко време на клитора си, за да се подготви за идването му — но само минути, след като отпусна глава на възглавницата, излъчваща непозната миризма, потъна в сън. Ако Уилям изобщо е дошъл, макар че по нищо не личи да го е сторил, е видял, че спи и си е тръгнал.

Шугър прехвърля мислено събитията от предния ден в обратен ред — от заспиването на Софи, която затвори очи и потъна в сън пред очите ѝ, като по заповед. Да не би само да се е преструвала? Шугър също знае как да имитира изпадане в безсъзнание, когато прецени, че ще има полза от това...

„Тя е същинска малка актриса“, бе я предупредила Биатрис. „Ако не внимавате, ще започне да ви разиграва, както ѝ хрумне“.

Шугър си спомня равномерното дишане на Софи, лицето ѝ на възглавницата, шумолящите чаршафи и завивки, които покриваха колосаната нощница на детето само до кръста, защото Шугър не посмя да придърпа догоре завивките ѝ.

Какво стана преди това? Шугър трябваше да изслуша молитвите на Софи — цяла литания от благословии. За кого и за какво се молеше Софи? Шугър не помни. Мисълта, че детето така или иначе ще произнесе същата молитва и тази вечер преди лягане, ѝ действа едновременно смущаващо и успокоително.

А преди молитвата? О, да, трябваше да изкъпе Софи в една вана, поставена до леглото ѝ. Всъщност детето си се изкъпа само, тя трябваше само да увие кърпата около мокрите му рамене. Шугър отклоняваше смутено поглед, а когато влезе момичето от перачницата, за да прибере мръсните дрехи на госпожица Ракъм, тя пребледня, като че ли бе заловена да върши нещо нередно.

Ами преди това? О, да, онази история с „прахчетата на Грегъри“. Биатрис бе подчертала, че е абсолютно задължително да дава на детето по една доза всяка вечер — това всъщност бяха последните думи, които отправи към Шугър, преди да напусне къщата — „Не забравяйте прахчетата на Грегъри!“. Само че отвращението, което се изписа по лицето на Софи, когато Шугър понечи да ѝ даде противното прахче, я накара веднага да свали лъжицата.

— Би ли предпочела да не го вземаш, Софи?

— Бавачката казва, че ще съжалявам, ако не го вземам, госпожице.

— Е — отбеляза Шугър, — ако решиш, че съжаляваш, само ми кажи, и аз отново ще започна да ти го давам.

И за голямо облекчение на детето тя върна отвратителната смес от стрит ревен, корени от джинджирил и магнезий обратно в тенекиената кутийка.

Вчера все още нямаше истински уроци, защото Шугър се опитваше да разбере какво е научила Софи през досегашния си живот. Оказа се, че познанията ѝ съвсем не са ограничени, а Софи напълно се изтощи от разкази и рецитации. Ставаше дума предимно за библейски легенди и морализаторски поучения, но детето притежаваше и това, което Биатрис Клийв бе окачества като „обща познания“ — като например кои страни принадлежат към Англия и кои би трябвало да принадлежат, макар понастоящем да не е така. Знаеше и детски стихчета — малки стихотворения, посветени на ползата от добродетелите, а областта, в която Софи прояви най-забележителна ерудиция, бяха индийските слонове.

— Ушите им са по-малки — завърши детето, след като бе изредило куп други подробности.

— По-малки от какво? — попита Шугър.

— Не знам, госпожице — призна си Софи, след като помълча озадачено. — Бавачката знае.

През целия следобед, докато присъстваше на струпването на факти и измислици в нескончаема каша, Шугър постоянно се усмихваше и повтаряше:

— Много добре, Софи.

Тя не знаеше какво друго би могла да каже, пък и тези думи ѝ се струпаха подходящи за случая. Ако можеше да се съди по реакцията на

Софи, която засияваше все повече от облекчение и гордост, тя бе чувала много рядко съчетаването на думите „добре“ и „Софи“ в едно изречение. Шугър я тъпчеше с тях, както тъпчат децата с непозволени количества бонбони, докато най-сетне им стане лошо.

Това беше вчера. Днес официално се поставя началото на образованието на Софи. „Подготвяне на жертвеното агне“ — така бе отвърнала веднъж госпожа Кастауей, когато Шугър се осмели да попита какво е това „образование“.

В мрака на ранната утрин, на светлината на свещите, Шугър отваря книгата, която Биатрис ѝ предаде като свещена реликва.

— Купена е от самия господин Ракъм — бе казала бавачката. — Тук се съдържа всичко, което Софи би трябвало да знае.

„Отговори на исторически и други въпроси за млади хора“, която е много дебела и гъсто изпълнена с редове, отпечатани със ситен шрифт. Името на авторката, Ричмъл Мангнал, звучи като ръмжене на куче, което отказва да пусне ухапаната топка.

Шугър прочита първия въпрос, който се отнася до древните царства, основани след Потопа, но започва да се колебае, защото не е сигурна как се произнася думата „халдейци“, а не иска да започва обучението на детето с грешка. Продължава да чете, и когато стига до въпроса „Какво са представлявали амфикиционите или амфикионските конфедерации?“ решава, че част от материала като че ли все още не е подходящ за възрастта на Софи. Решава да прескочи някое и друго хилядолетие — или по-точно десетина страници — и да започне с епохата след рождението на Христа, за което Софи поне е чувала.

Решението е взето. Шугър оставя „Въпросите“ на Мангнал и измъква дневниците на Агнес от скривалището им. За свое учудване тя установява едва сега, че те са заключени — всяко мръсно малко томче е заключено със скоби и миниатюрно месингово катинарче. Пръстта се рони в полата ѝ, докато тя се опитва да изкърти катинарите, но елегантната ключалка се оказва по-здрава, отколкото изглежда. Накрая, измъчвана от угризения на съвестта, Шугър разбива ключалките с помощта на нож.

Тетрадката се разтваря напосоки и разкрива Агнес такава, каквато е била през 1869 година:

„Днес ме обзе ужас — изпитах твърдото убеждение, че ме очаква голямо изпитание, по-тежко от всичко, което съм понесла досега... току-що влезе Клара и ми каза, че доктор Кърлоу е тръгнал насам, «за да ме избави от мъките». Какво ли е имал предвид? Знам, че последния път, когато той бе тук, се оплаквах горчиво, и е възможно да съм казала, че след толкова дълги месеци, прекарани на легло, се надявам единствено на Смъртта; но не съм го мислила наистина! Черната му чанта ме изпълва с ужас — в нея има ножове и пиявици. Помолих Клара да му попречи, ако припадна и той се опита да ми стори зло, но тя като че ли не ме чува и непрестанно дърдори за «бебето» и как всички се тревожели за него — как закъснявало и че трябвало скоро да дойде. Чие ли е това бебе? Бих искала Уилям да ми казва кого кани в дома ни...”

Силна болка пронизва вътрешностите на Шугър. Тя изпъшква, става и се отпуска върху нощното гърне, присвива се, а разпуснатата ѝ коса изпълва скута ѝ; притиска потното си чело в коленете си, но нищо не става, а спазъмът преминава.

Тя си ляга отново и отваря дневника на Агнес на мястото, където прекъсна четенето, с надеждата да разбере как Софи се е появила на бял свят. Но първото нещо, което Агнес е вписала след раждането на детето си, което изобщо не се коментира, е следното:

„Току-що се върнах от дома на госпожа Хотън, където бях поканена за първи път на вечеря, откакто здравето ми се възстанови. Не мога да разбера дали Хотънови са много ексцентрични, или изискванията на добрите нрави са се обърнали с краката нагоре по време на дългата ми болест. Господин Хотън постави салфетката на гърдите си, а от мен се очакваше да ям пъпеша с лъжичка. Нямахше щипци за аспержи, а в един от картофите на чинията ми имаше «костилка». Всички говореха непрекъснато за семейство Бъринг и се шегуваха за това колко струвала една

благородническа титла. Госпожа Хотън се смееше с отворена уста. През цялата вечер или се отегчавах, или се чувствах зле. Няма да ги посещавам вече. Чудя се кога ли госпожа Сесил ще отговори на поканата ми.“

И така нататък, и така нататък. Шугър продължава да прелиства страниците, но попада все на едно и също. Къде се споменава Уилям? Ами Софи? Имената им изобщо не се срещат. Агнес ходи на вечери и приеми, вероятно със съпруга си; после се прибира у дома, където се предполага, че я очаква новородената ѝ дъщеря.

„У госпожа Амфлет видях госпожа Фордж, госпожа Типет, госпожа Лот, госпожа Потър, госпожа Оузби...“

Такива списъци изпълват страниците, свързани като в бродерия от неуморно повтаряното Аз, Аз, Аз, Аз, Аз, Аз, Аз, Аз.

Шугър успява да насили ключалките на два други дневника. Прочита по някой ред тук-там, но внушителната задача, която си е поставила, я плаши. Двайсет тетрадки, стотици страници, изписани с изтощително ситния почерк на Агнес. При това вместо някакви разкрития, които биха ѝ помогнали да се справи с положението, ако утре се сблъска с госпожа Ракъм по стълбите, дневниците са изпълнени с оплаквания от ниското качество на порцелановите сервизи, лошото време и прахта по перилата. Само преди няколко седмици Шугър би била извън себе си от възбуда, ако успееше да измъкне от някоя купчина отпадъци или кофа за боклук дори само едно писмо на госпожа Ракъм; би чела многократно всеки ред, опитвайки се да изсмуче от него възможно най-много сведения. Но сега, когато вижда пред себе си описанието на целия живот на Агнес, в тази купчина мръсни дневници, не знае откъде да започне.

Накрая решава, че начинът е само един: да започне от началото. Отваря ключалките на всички тетрадки и ги подрежда по дати, докато попада на най-ранния.

Встъпителната страница на първата тетрадка — най-тънката и най-стара от всички, е изпъстрена с няколко несполучливи опита, с все същия спретнат, но малко неуверен почерк. Датата, 21 април 1861 година, е изписана с особено старание.

„Мило дневниче,

Надявам се, че ще станем добри приятели. Луси си води дневник и казва, че това било много приятно и увлекателно занимание. Луси е най-добрата ми приятелка и живее в съседната къща до тази, в която живеех...“

Вторият опит следва точно под първия, също така спретнато подреден, доказващ твърдата ѝ решимост да не се плаши от първия неуспех.

„28 април 1861 г.

Мило дневниче,

Надявам се, че ще станем добри приятели. Вярвам, ти ще разбереш, че аз съм едно от Най-искрено Вярващите малки момиченца, които са се раждали някога. През май ще навърша десет години. Когато бях по-малка, бях много щастлива, въпреки че живеехме в по-малка къща от тази, в която живеем сега. Но после скъпият ми Татко си отиде от нас, и мама каза, че не бива да оставам без баща, и...“

Двете следващи записки не са чак толкова спретнати — като че ли Агнес ги е писала набързо; може би се е надявала инерцията да ѝ помогне да преодолее препятствията, възникнали при писането на предишните.

„Мило дневниче,

Приятно ми е да се запознаем. Казвам се Агнес Пигот, или по-скоро се казвах така, но сега...“

Следващата записка, без дата, очевидно е писана в състояние на трескав изблик. Тя изпълва две страници и продължава още малко.

„Моя скъпа, моя най-обична света Тереза,

Толкова голям грях ли е да мразиш баща си, ако той не ти е истински баща? Така го мразя, че когато помисля за него, зъбите ми като че ли пробиват дупки в устните ми. Той е злодей и е омагьосал мама, за да забрави милия ни Татко, и сега тя го гледа като куче, което чака да му подхвърлят месо. Тя не може да види това, което виждам аз — жестокостта в очите му и усмивката, която изобщо не е усмивка. Не знам какво ще стане сега с нас, защото той ни забрани да ходим на църква — на Истинската Църква — и вместо това ни отведе в неговата си църква, а всичко там е безсрамна измама. Почти никой не е облечен както трябва за църква и всичко е толкова обикновено, имат дори някакъв «Обикновен молитвеник»^[1]. Неми се вярва, скъпа ми света Тереза, някога да си виждала как изглеждат отвътре тези места. Там, където би трябвало да има статуя на Светата Дева, е празно, пък и няма какво да отнесеш със себе си у дома, когато си тръгваш от църква, освен някакво писмо, с което просят пари за ремонт на църковната камбанария. Баща ми, новият ми баща Лорд Ънуин казва, че било същото като в предишната ни църква, само дето четели молитвите на английски, на който говорела и Кралицата, но той не разбира (или се преструва, че не разбира) — нали ако дори само една малка думичка от някое заклинание не бъде произнесена правилно, заклинанието не действа изобщо, като във — «Вълшебната гора на Колумбина», когато Колумбина забравя да каже «забда ханифа» и изгубва крилете си. Лорд Ънуин мрази Църквата и Светата Дева и всички Светци, и казва «да не чувам вече подобни глупости в моята къща», и като казва «глупости», има предвид теб, Света Тереза.

Защо вече не искаш да говориш с мен? Дали стените на тази тъжна нова къща не позволяват на гласа ти да стигне до мен? Не мога да повярвам, че той е по-силен от Теб. Ако не можеш да разговаряш с мен на висок тас, опитай се поне да ми прошепнеш нещо, когато госпожица Пит ме извежда на разходка, а може би ще сториш така, че

Твоят отговор да се появи на тази страница утре сутринта (или на следващата, защото тук не остана място). Ще оставя писалката в мастилницата, но моля те, не разливай мастилото, защото госпожица Пит (новата ми гувернантка) е много строга.

О, да, ти сигурно искаш да разбереш въпросите ми, а те са: Къде е отишъл моят скъп Татко и кога ще мога да го видя отново? Освен това, още колко време този зъл човек ще държи мама и мен в своя власт? Той казва, че трябва да замина в училище за Млади Дами, колкото е възможно по-скоро. Много се страхувам, защото ако замина, това означава, че трябва да изоставя мама, а доколкото съм чувала, в училище се остава много дълги години. Освен това не искам да ставам Млада Дама, защото на тях не им позволяват да играят с обръчи, а вместо това трябвало да се омъжват.“

Останалата част от дневника се състои от празни страници — кремави и загадъчни. Нов остър пристъп на болка пронизва вътрешностите на Шугър, и тя отново изважда гърнето. Пареща мръсотия извира от нея, тя обгръща с ръце тялото си, трепери и хапе устни, за да не избухне в богохулства или ругатни. Вместо това се опитва да диша дълбоко между спазмите. „Аз съм гувернантка“.

Малко по-късно, в шест и половина, Роуз ѝ донася чаша чай. Междувременно Шугър е успяла да се облече напълно, буйната ѝ, непокорна коса е прибрана в стегнат кок, тялото ѝ е скрито в черната рокля. Стаята е подредена, дневниците са скрити под леглото, увити в една опърпана стара рокля, която навремето използваше за маскировка, сподиряйки Ракъмови, когато отиваха на църква. Бог знае защо я е запазила — нали сега вече няма нужда от маскировки! Но в крайна сметка успя да ѝ намери приложение.

— Добро утро, госпожице Шугър — казва Роуз. Носът ѝ се сбръчква едва забележимо, когато острата миризма на диария изпълва ноздрите ѝ.

— Аз... не знаех какви точно бисквити предпочитате — и тя ѝ предлага една чиния, на която са сложени три различни бисквити.

— Благодаря, Роуз — Шугър е трогната почти до сълзи от дружелюбието на прислужницата. Или Роуз не е чела романи, или действа по строга заповед на господаря да се държи любезно. — Много мило от твоя страна. Ще ми покажеш ли как се отваря този прозорец? Опитах, но не успявам.

— Залепнал е от боята, госпожице, когато боядисваха къщата отвън.

Роуз навежда глава в опит да се извини. Цялата къща е пълна с дребни недомислици, резултат от скорошната ремонтна оргия. — Ще помоля господин Ракъм да каже на градинаря да се качи отвън по стълбата и да го оправи.

— Няма нужда, няма нужда — Шугър е твърдо решена да не създава на Уилям и най-дребната неприятност, да не би той да реши, че една гувернантка с по-традиционен произход би му създавала по-малко проблеми. Когато дойде при нея, нека стори това, защото я желае, а не защото трябва да се справя с последиците от прибързан ремонт. Шугър кимва окуражаващо на Роуз, отпива малко от хладкия чай и отхапва от бисквитата.

— Кррр! — обажда се стомахът ѝ, а прислужницата се обръща и излиза от стаята.

Няколко минути по-късно, в спалнята, която практически по нищо не се различава от нейната, Шугър буди Софи и установява, че детето е мокро от урина. Момиченцето мига объркано на светлината на лампата, усукано в нощницата и чаршафите като в мокри пелени, които са залепнали за влажната му плът, като че ли някой я е залял през нощта с урина от гърдите до коленете.

— Уф... Божичко, Софи! — казва Шугър, след като е прехапала език, за да не изтърси няколко по-солени реплики.

— Съжалявам, госпожице — отговаря детето. — Знам, че съм лоша.

Тя говори спокойно — нито се бои, нито търси съчувствие; все едно че споделя още една подробност от общите си познания, която снощи ѝ е убягнала.

Металната вана, пълна с топла вода, вече е поставена до леглото от човека, който върши работата на малкия Кристофър в

домакинството на Ракъмови. Шугър помага на Софи да стане и да си свали нощницата така, че да не изцапа лицето си със собствената си урина. С останалото детето се справя само. Пълничкото ѝ тяло и тънките ръце изчезват под пяната от сапуна за вана на „Ракъм“ (все още „ненадминат по своята пенливост, далеч по-голяма от тези на другите сапуни!“ — поне докато Шугър не предложи нещо друго).

— Много добре, Софи — казва тя и отклонява поглед. Косъмчетата по врата ѝ настръхват, когато среща погледа на две очи, блещукащи срещу нея в тъмнината — това е куклата на Софи. Тъмнокожата фигурка се е отпуснала невъзпитано върху скрина, подпряла брадичка в гърдите си, а нарисуваната уста се хили и разкрива зъбите. Шугър и човечето се взират един в друг, докато шумът от плискане във ваната секва. Тогава тя се обръща отново към Софи. Детето се е изправило и чака да го подсушат, раменете му треперят от студ; Шугър ги увива с хавлиена кърпа; но докато прави това, погледът ѝ неволно пада върху гладката детска вулва между краката на Софи — стегнатите, ясни очертания на пола ѝ блестят от влага; и Шугър не може да пропъди от съзнанието си представата как някакъв издут, поморавял отпред мъжки член ги разтваря и влиза в тялото на момичето.

— Извинете, госпожице — казва Софи, защото чува как гувернантката изпъшква болезнено.

— Не си направила нищо лошо, мила — казва Шугър и отново вперва поглед в прозореца, докато детето продължава да се бърше. Слънцето като че ли изгрява — или поне нощта се оттегля, а в скута на Шугър лежи приготвената мъничка фуста.

В осем и половина, след като са изяли купичките овесена каша, която Роуз им донесе, Шугър отвежда Софи в досегашната детска стая. Те минават на пръсти покрай тъмни, затворени врати, зад които са скрити личните вещи, а вероятно и телата на Уилям и Агнес Ракъм. Тихичко, като мишки или като крадци, те стигат до дъното на етажа и влизат в неосветената стая, където ги чакат дъската за писане и дървеното конче.

Някой от прислужниците е запалил огън в камината, така че в стаята е все още студено, но поне търпимо. Докато Шугър пали

лампите, Софи отива право към писалището и сяда зад него. Обувките със стегнато завързани връзки се полюшват на няколко инча от пода.

— Струва ми се, че е добре да започнем с диктовка — казва Шугър, докато вътрешностите ѝ продължават да се бунтуват шумно. — Само няколко думи, за да видя как ще се справиш, докато си още полузаспала.

Софи не реагира на шегата; тя като че ли приема това като сериозен опит на Шугър да я залови неподготвена. Въпреки това изважда един бял лист, слага го пред себе си и чака да разбере какво ще бъде първото унижение.

— Котка — заявява госпожица Шугър.

Навела лице над листа, Софи написва думата. Мъничката ѝ ръка държи неумело перодръжката, големите ѝ очи блестят от старание да изпише красиво мастилените букви.

— Куче.

Ново потапяне на перодръжката. Разочаровано смръщване, когато мастилото капва и прави голямо петно върху първото „к“ — несъмнено това е очакваният капан! Втори опит.

— Господар.

Детето отново започва да изписва буквите — бавно и старателно, но доколкото Шугър може да прецени, изобщо не се колебае за правописа. Кого вземат тук всъщност на подбив?

— Господарка... тъъ, не — момиче.

„Девница“, подсказва някакъв призрачен глас в главата на Шугър, някакъв лукав сатана с гласа на госпожа Кастауей. „Девница“.

— Тъъ... — тя се озърта за някаква идея, — прозорец.

„Запазила съм я недокосната специално за вас, сър“.

— Мастилница.

„Уличница“.

Слънцето вече грее по-силно и пропъжда сенките от ъглите на занималнята, затопля застоялия въздух. Шугър попива овлажнялото си чело с ръкав. Никога не е предполагала, че диктовката е толкова трудна работа.

Цяла сутрин Софи Ракъм изпълнява това, което ѝ се казва. Тя пише, чете на глас, слуша, докато гувернантката ѝ чете басня от Езоп и

избълбуква впоследствие поуката. По време на първия си официален урок по история тя е образец на послушание — госпожица Шугър повтаря фактите по пет-шест пъти, а Софи ги повтаря, докато ги запечата дълбоко — или не чак толкова дълбоко — в паметта си. Така Софи научава, че през първи век след Христа Лондон е бил основан от римляните, Йерусалим е бил разрушен от Тит, а Рим — изгорен по време на владичеството на Нерон. Запаметяването на тези голи факти не отнема повече от десет минути, и повечето от тях са прекарани в опити да се поправи неправилното произношение на Софи, която нарича Свещения град „Йесълим“. Но по някакъв начин преминава и останалата част от сутринта — Шугър оставя настрана книгата на Мангнал и се опитва да отговори на въпросите на Софи, предизвикани от урока, а те са както следва: Къде е бил Лондон, преди да го основат римляните; с какво „Йесълим“ е пречел на Тит и как се е запалил Рим, ако е валяло? После, след като съответните загадки са изяснени (в случая с Тит благодарение на чиста импровизация), Шугър трябва да отговаря на по-фундаментални въпроси като например какво е това век и откъде човек може да знае, че живее в него; а също така дали в Лондон има слонове.

— Ти да не би да си виждала слонове там? — пита закачливо Шугър.

— Никога не съм ходила в Лондон, госпожице.

По програма на обяд уроците на Софи трябва да бъдат прекратени и тя може да поиграе. В продължение на два часа Шугър също е свободна. Общоприетият в други семейства ритуал детето да се завежда на долния етаж, безукорно облечено и с гарантирано безукорно поведение, за да обядва заедно с родителите си, е непознат в дома на семейство Ракъм.

Яркото утринно слънце е отстъпило място на дъжд. Роуз им донася порции от храната, която се сервира долу (на кого? — пита се Шугър) и отново изчезва. Уроците ще бъдат подновени в два следобед и Шугър копнее за отдых, дори само за да може да се справи с дребните физически неудобства — краката ѝ са изтръпнали и премръзнали, изпотила се е под мишниците, задникът ѝ сърби и щипе. Докато яде пудинга от моркови, тя прехвърля наум речника си за по-

приемлив синоним на „задник“ — „анус“ също звучи грубо, но сигурно ѝ убягва някоя дума с напълно безобидно и изискано звучене, която може да бъде произнесена в прилично общество. Нищо подходящо не ѝ хрумва. Ще се наложи да прочисти речника си, ако иска да бъде годна за гувернантка. Колкото и слаб да е интересът, който Уилям проявява към дъщеря си, той със сигурност ще се възмути, ако разбере, че е научила груби думи.

— Бъди добричка, Софи — казва тя, преди да заключи детето в детската стая — или по-скоро в занималнята.

— *Бъди добра, девойко малка, с ум друг да се гордее* — започва Софи с наставнически тон, възползвайки се от възможността да изрецитира докрай стихотворението.

*Дела добри върши, не чакай
В мечти да се зарееш.
Тогаз и приживе, и вечно
Доброто в теб ще грее.*

— Много добре, Софи — казва Шугър и затваря вратата зад себе си.

Когато се връща в стаята си, забелязва, че нощното гърне е почистено, а стаята е напръскана с лавандулова есенция. Чаршафите и калъфките на възглавниците са сменени, а четката, кутията с фуркетите, куката за копчета и останалите принадлежности на Шугър са подредени спретнато върху одеялото. За щастие купчината дневници под леглото, увити в старата рокля, си стоят непобутнати. Върху скрина е поставена гарафа с вода, чиста чаша и сгънат лист хартия.

Шугър грабва бележката, убедена, че е от Уилям. Но бележката е от Роуз. В нея пише: „Шиърс ще поправи прозореца. Роуз“.

Тя се съблича, измива тези части от тялото си, които се налага да бъдат измити, и облича любимия пеньоар на Уилям — тъмночервен, с ватирани ревери. Сяда на леглото, покрива крака с одеялото, и чака. Изкушава се да започне да чете дневниците на Агнес, но не смее да рискува. Ако Уилям дойде — а той сигурно ще дойде, може да не почука, преди да влезе, и какво ще му обяснява тогава? Пък и да

почука, дневниците са мръсни, ще ѝ трябва време, за да почисти пръстта от ръцете си...

Часовникът тиктака. Дъждът трополи по прозореца, спира за кратко, после започва отново. Пръстите ѝ постепенно се затоплят. Уилям така и не идва. Шугър си припомня как неистово се притиска към тялото ѝ, когато я люби отзад, ръцете му, сграбчили раменете ѝ в диво желание за пълно сливане — като че ли с някакво внезапно, невероятно преплитане плътта им ще се слее в едно, тя ще бъде всмукана от слабините му или той ще изчезне напълно в нея.

В два без десет тя започва да се облича отново, закопчава черната рокля, подходяща за гувернантка, и окача тъмnochервения пеньоар обратно в гардероба. Спомнила си е с голямо облекчение, че днес е сряда — ден, в който Уилям проверява каква част от поръчаните миналата седмица стоки е пристигнала действително на доковете. Той сигурно вече е на Еър Стрийт, прехвърля намръщено описи на стоки и съставя наум писма, които ще напише с нейна помощ, когато първоначалното му раздразнение е отминало. Досадно задължение, което обаче трябва да бъде изпълнено.

Останалата част от деня минава бързо. Шугър установява, че Софи много обича да ѝ четат на глас. Така че между зубренето на откъси от „Въпросите“ на Мангнал наизуст, и изясняването на поредните недоразумения, възникнали от прочита на това достойно произведение, Шугър чете на глас басните на Езоп, като си променя гласа, изпълнявайки ролите на различните животни. Веднъж, след едно изключително успешно патешко крякане, тя хвърля поглед към Софи и като че ли долавя трепване на устните ѝ, което би могло да бъде и потисната усмивка. Сигурно е обаче, че детето слуша с блеснали, широко отворени очи и почти не смее да диша, за да не пропусне някоя дума.

— Муссстази — продължава Шугър, набрала кураж.

Малко преди четири следобед на двора се чува скърцане и звън на звънци. Шугър и Софи отиват до прозореца и виждат как Чийзмън изкарва екипажа от конюшната. Очевидно госпожа Ракъм излиза,

поканена на чай „у дома“ при някоя друга дама, а може би има намерение да посети и повече места. Навън вече се спуска мрак, пръска слаб дъжд, но Агнес се появява, облечена в розово от глава до пети, а чадърчето, в тон с великолепия тоалет, като че ли излъчва сияние в полумрака. Чийзмън ѝ помага да се качи, и екипажът я отнася нанякъде.

— На мен сигурно ще ми прилошее — отбелязва Софи, притиснала нос в стъклото, — ако трябва да се друсам в такава кола.

В седем, след като са им сервирали печено за вечеря, и Шугър е прекарала още два часа в спалнята си в очакване на Уилям, тя се връща при Софи, за да приключи със задълженията си за деня. Струва ѝ се безсмислено да къпе Софи преди лягане, след като тъй или иначе ще трябва да го направи отново сутринта, но Софи очевидно е привикнала с вечерната баня, а Шугър не би искала да нарушава толкова скоро утвърдените ѝ навици. Така че тя изпълнява отново ритуала, и облича приятно миришещото детско телце в скромна бяла нощница.

— Боже, благослови мама и татко — започва Софи, коленичила до леглото си, опряла мъничките си ръце върху завивките, събрани във формата на островръха стряха. — Боже, благослови бавачката — изрежда тя напевно; очевидно няма никакво значение, че двама от тримата изредени дотук почти не присъстват в живота на Софи, а третата я е изоставила, за да кърми новото бебе на семейство Барет. Мама, татко и бавачката са легендарни образи — като Бог Отец, Бог Син и Светия Дух, или Трите мечки от къщичката в гората.

— ... и ти благодаря, задето съм се родила в Англия и имам креватче и покрив над главата си, и благослови дечицата в Африка, които си нямат креватчета, и жълтите дечица в Китай, които ядат плъхове...

Шугър, загледана в бледите боси крачета на Софи, които се подават изпод нощницата, едва не кръстосва очи. Каквито и притеснения да е имала, задето украсява със сантиментални анекдоти, неосновани на историческата истина, решението на Константин Велики да прекрати преследването на християните, тя явно е вървяла по стъпките на Биатрис Клийв. Голямо количество глупости вече са налетели в главата на Софи, а предстои да се наливат и още.

— Да ти почета ли, докато заспиш? — пита Шугър, докато завива детето и придърпва одеялото до брадичката му.

— Да, благодаря, госпожице.

Но докато Шугър намери подходяща книга, Софи вече спи.

Същата вечер, след като вече се е отказала да чака Уилям, Шугър си ляга и подрежда няколко от дневниците на Агнес върху завивката пред себе си. Единия държи в скута си, а другите също са на удобно разстояние. Тя вече е решила какво ще направи, ако чуе стъпките на Уилям пред вратата си — ще духне свещта и под прикритието на мрака ще набута бързо дневниците под леглото. Освен това, ако състоянието му отговаря на нейните очаквания, той надали ще забележи, дори на светлината на отново запалената свещ, че ръцете ѝ са мръсни. Тя ще може да ги избърше, когато той притисне лице между гърдите ѝ.

Поредният опит на Агнес да поддържа мемоарите си след тирадата срещу втория ѝ баща и сатанинския му план да я прати в интернат, датира от 2 септември 1861 година — на първа страница на нова тетрадка, върху която се откроява внушителен надпис „Девическо училище Абътс Лангли“. По нищо не личи Агнес да преживява страданията, които според нея щяха да я сполетят на такова място — тя не само е украсила гордо името на училището със сложни завъртулки, но дори е изпълнила полетата със старателни акварелни изображения на училищната емблема — венец от ружи и лаврови клонки, и мотото *Comme Il Faut*^[2].

Десетгодишната Агнес се обръща отново към „скъпото си дневниче“, а не към света Тереза или някакъв друг свръхестествен събеседник, и започва почти непрекъснатото описание на шестте години, прекарани в училището.

Ето ме и мен в Абътс Лангли (близо до Хампстед). Госпожица Уъркуърт и госпожица Бар (директорките) казват, че не биха позволили на нито едно момиче да напусне училището, преди да е „довършено“ — но в това няма нищо страшно, скъпо дневниче, това означава „да е станало умно и красиво“. Много мислих по този въпрос и

реших, че ще бъде добре, ако стана умна и красива, защото тогава ще мога да сключа подходящ брак — например с някой офицер, който изповядва Истинната вяра. И тогава, когато му разкажа за моя Татко, той ще каже: „Та аз познавам този човек, заедно се сражавахме в далечни земи!“ и веднага след като се оженим, той ще тръгне на далечен път, за да намери Татко. А пък ние с мама ще заживеем в неговия дом и ще ги чакаме да се завърнат с Татко.

Не знам как госпожица Уъркуърт, госпожица Бар и останалите учителки смятат да ме „довършат“, но виждах някои от по-големите момичета, които са в Абътс Лангли от години — те изглеждат изключително доволни от себе си, и са много високи и грациозни. Сигурна съм, че във вечерен тоалет биха изглеждали точно като дамите, които съм виждала по картините, с някой красив офицер, застанал до тях.

Настаниха ме в стаята, която ще дяля с още две момичета. (Тук сме общо трийсет момичета, струва ми се. Преди да дойда тук, много се притеснявах, че ще трябва да живея с други момичета, защото те биха могли да се държат жестоко с мен и да няма кой да ми помогне. Но двете момичета в моята стая не са чак толкова лоши. Едната се казва Летиция (мисля, че така се пише) — вярно, малко по-голяма е от мен и казва, че семейството ѝ било по-изискано от моето, но пък е толкова обезобразена от някаква болест, че няма как да си придава важност. Другото момиче плаче и подсмърча, откакто пристигна, но не говори.

На вечеря някои от другите момичета (първоначално ги помислих за учителки, защото са много големи, вероятно почти „довършени“) ме разпитваха кой е баща ми. Но аз не исках да им кажа, защото се страхувах да не започнат да се присмиват на Татко. Но тогава се обади едно от другите момичета и каза: „Аз знам кой е баща ѝ — тя е дъщеря на лорд Ънуин“ — и тогава всички млъкнаха! Може би предадох Татко, като не им обясних кой е

истинският ми баща, но не мислиш ли, че би трябвало да се възползвам поне малко от положението си на доведена дъщеря на лорд Ънуин? Не знам грях ли е това или не, но съм благодарна на всичко, което ме спасява от страдания, защото не обичам да страдам. Раните и драскотините по сърцето ми не зарастват изобщо, и ме карат да се боя, не всяка следваща рана може да бъде последната. Ако само можех да се надявам, че ще ми бъдат спестени нови рани, че ще достигна невредима до Брака — стане ли това, после ще бъда свободна от всякакви грижи! Пожелай ми успех!

(Пред теб мога да говоря свободно, скъпо дневниче, само писмата, които пращам по пощата, трябва да предавам разпечатани на госпожица Бар).

Имам да ти разказвам още неща, но госпожица Уик (за нея ще пиша повече утре) току-що влезе и ни предупреди, че трябва да гасим свещите. Така че, скъпо дневниче, налага се да те заключа, и те моля да не се безпокоиш за мен засега, има изгледи да оцелея и в училището!

Твоя любеща приятелка, Агнес.

Шугър прочита още двайсет или трийсет страници, преди да отстъпи пред умората — а, честно казано, и пред убийственото въздействие на непреодолимата скука. Обещанието на Агнес, че „ще пише повече утре“ за госпожица Уик е изпълнено добросъвестно, и така погледнато, въпросната госпожица Уик, както и безчет други госпожици, които си остават смътни образи поради липсата на литературен талант у Агнес, постоянно надигат безликите си глави от страниците на дневника.

Малко преди да потъне в сън, Шугър си мечтае да можеше да прелита из дома на Ракъмови като призрак, за да види къде са всичките му обитатели сега, да ги види такива, каквито са наистина. Иска ѝ се да можеше да премине през тежката дървена врата на кабинета и да види какво прави Уилям; да можеше погледът ѝ да проникне до самия му мозък, и да разчете съображенията, които го задържат далеч от нея. Иска ѝ се да види Агнес, истинската Агнес, от плът и кръв, която е

докосвала, чийто аромат е долавяла, да види какво прави тя в стаята си нощем... Шугър е убедена, че дори само да види госпожа Ракъм, спяща в леглото си, това би ѝ разкрило много повече неща от спомените по тези стари, изпоцапани страници!

И накрая си представя как влиза в стаята на Софи и нашепва в ухото на детето, че трябва да стане и да ползва още веднъж нощното гърне. Това вече не изисква свръхестествени способности — ако иска, може да го направи. Колко щастлива би се почувствала Софи, ако се събуди в сухо легло! Шугър си поема дълбоко дъх и събира сили да отметне топлатата завивка и да изтича боса до спалнята на Софи. Необходимо е да изтърпи само една-две неприятни минути, за да извърши едно добро дело — да! Ето, вече е станала, и върви на пръсти по коридора със свещ в ръка!

Но също както в детските ѝ сънища я обземаше твърдото убеждение, че е будна и става от леглото, за да ползва гърнето, а щом се отпуснеше, откриваше, че мокри чаршафа под себе си, доброто ѝ дело се осъществява само насън и щастливият край си остава пленен като нощна пеперуда в главата ѝ, докато Шугър похърква.

На другия ден, в хладната светлина на утрото, под воя на вятъра, който хвърля трополяща суграшица по източните прозорци на къщата, Шугър отива на пръсти до леглото на Софи, отмята завивките и установява, че детето се е подмокрило, както винаги.

— Съжалявам, госпожице.

Какво да отговори? (Е, други чаршафи нямаме, навън вали, а скоро очакваме посетители, които няма да изпаднат във възторг от твоята мръсотия и миризмата ти — какво предлагаш да направим, нещастна кукличке?) Думите отекват в паметта на Шугър, тя се изкушава да ги произнесе на глас, със същия насмешлив, горчиво-съчувствен глас, с който ги бе казала госпожа Кастауей преди петнайсет години. Как бързо идват същите думи на езика ѝ! Шугър ги преглъща ужасено.

— Няма защо да се извиняваш, Софи. Хайде да започваме с къпането.

Софи се мъчи да смъкне нощницата си, но мокрият плат лепне като вендузи по тялото ѝ, очертавайки ясно ребрата. Шугър ѝ идва на

помощ, смъква отвратителния парцал през ръцете на Софи и го смачква на топка, прикривайки с кашлица болезненото изохкване, когато урината започва да щипе напуканите ѝ длани. Докато детето пристъпва от вмирисаното легло към ваната, тя забелязва, че вулвата му е силно зачервена.

— Измий се добре, Софи — съветва я тя небрежно и отклонява поглед към сенките. Не може да избяга от спомена за собствените си възпалени гениталии, видени в напуканото огледало на Чърч Лейн, когато дебелият старец с космати ръце най-сетне я бе оставил на спокойствие. „Виж какъв хитър среден пръст имам“, казваше той докато бърникаше между краката ѝ, „виж как обича да си играе с малките момиченца, за да ги направи по-щастливи, отколкото са били някога през живота си!“.

— Готова съм, госпожице — казва Софи. Коленете ѝ треперят от студ, от раменете ѝ, осветени от лампата, се вдига пара.

Шугър увива кърпата около раменете на Софи, повдига я леко, за да я извади от ваната, и ѝ помага да се подсуши навсякъде, без да пропуска нито една гънка. После, преди да ѝ нахлузи дългите гащи, тя поръсва малко „Снежен прашец Ракъм“ между краката на детето и потупва леко раздразнената плът, за да попие талкът. Във въздуха се разнася мирис на лавандула; вулвата на детето е напудрена като лице на уличница с тънки червени устни, и изчезва под белия памучен плат сред облак от талк.

След като Шугър е закопчала зле скроената синя рокля на Софи и е изопнала бялата ѝ престилка, тя смъква чаршафа от леглото (отдолу има втори чаршаф от навосъчено платно, също като на нейното легло при госпожа Кастауей), и го пуска в сапунената вода, за да се накусне. Тя не може да си обясни защо този чаршаф трябва да се изпира незабавно и да се простира в отвратителното малко килерче, след като прислугата се грижи по общоприетия начин за нощницата на Софи и останалото пране в къщата? Възможно ли е някога, навремето, някоя от перачките да се е оплакала, че никой не може да очаква от тях да се справят ежедневно с напикани чаршафи? А може би ритуалът е въведен от Биатрис Клийв, единствено за да може постоянно да напомня на Софи какви мъки причинява на многострадалната си бавачка?

— Какво ли би станало — пита се на глас Шугър, нариснала ръцете си до лактите в хладката жълтеникава вода, — ако оставим този чаршаф за пране заедно с другите неща.

Тя измъква тежкото ленено платно и започва да го изстискава, очаквайки отговора на Софи.

— Аз съм прекалено мръсна, госпожице — казва детето тържествено, съзнавайки важността на задачата си да запознае новодошлата с неоспоримите закони в дома на семейство Ракъм. — Мириша лошо и от мен може да замирише в хубавата част на къщата, да замиришат хубавите, чисти легла, навсякъде.

— Бавачката ли ти казваше така?

Софи се поколебава за миг; очевидно ежедневиият разпит е започнал и тя трябва да внимава, за да дава верните отговори.

— Не, госпожице. Това... това го знаят всички.

Шугър прекратява разговора и продължава да изстискава с все сили чаршафа. Оставя Софи да реши косата си, изнася мокрия, свит на топка чаршаф вън от стаята и тръгва за пореден път по стъпките на Биатрис Клийв.

Стълбищната площадка все още тъне в мрак, но долу в преддверието, вече нахлува млечнобяла дневна светлина, слънчевите лъчи достигат и стълбите, така че Шугър слиза този път малко по-уверено. Какво ли би си казал Уилям, ако я срещне така, забързана, понесла мокрия чаршаф, от който все още се носи лека миризма? Въпросът е излишен, защото тя не среща никого. Шугър знае, че по това време в приземните етажи на къщата кипи усилен труд, но не чува нищо, като че ли единствено тя се лута по богато обзаведените коридори. Цари такава абсолютна тишина, че тя чува едва доловимото огъване на плътната тъкан, когато килимът поддава под стъпките ѝ.

Странното малко килерче, по чиято стена минава медна тръба, е топло като фурна, от която сладкишът е бил изваден преди половин час. Следите от кал и мръсна вода са старателно почистени от ъгъла, където се намираха дневниците на Агнес в продължение на няколко часа, преди Шугър да ги вземе; за свое облекчение тя вижда, че на тяхно място не е оставена строга бележка, че крадецът на дневниците ще бъде уволнен незабавно.

Шугър простира чаршафа на медната тръба. Едва сега забелязва, че набилият се в пукнатините по дланите ѝ талк се е смесил със

сапунената вода, очертавайки странните извивки по напуканата ѝ кожа, които сега са добили вид на сметанено-бяла мрежа. Парфюмираната слуз е полепнала на петна и по чаршафа и сега ѝ заприличва на засъхваща сперма.

Уилям, къде си?

Сутринта е посветена на Римската империя и на диктовки, плюс две приказки за награда. Шугър ги чете от една тънка, подвързана с плат книжка с протрит гръб и подгънати от често прелистване въглчета на страниците.

„С илюстрации и адаптирани поучения“ — така пише на титулната страница. Има и ръкописно посвещение:

Мила Софи, една моя добра приятелка ми се скара, че съм ти подарил Библията миналата Коледа — каза, че си още малка, за да я четеш. Надявам се, че тази малка книжка ще ти достави почти същото удоволствие. Най-добри пожелания от досадния ти чичо Хенри.

— Помниш ли чичо си Хенри? — пита Шугър небрежно, докато чете за вълшебства от неznайни страни и чудотворни избавления.

— Него го сложиха в земята — отвръща Софи намръщено, след кратък размисъл.

Шугър продължава да чете. За нея приказките са нещо ново; госпожа Кастауей не ги одобряваше, защото оставяли впечатлението, че в края на краищата всичко винаги се оправя, „а ти скоро ще узнаеш, дете, че нищо никога не се оправя“. Госпожа Кастауей предпочиташе да занимава малката Шугър със стари предания (колкото по-ужасни, толкова по-добре), с подбрани откъси от Ветхия Завет (до ден-днешен Шугър може да изреди всички изпитания на Йов), както и с разказа за случки от действителния живот — всъщност с всичко, което осигурява изчерпателни описания на незаслужени страдания и привидно безсмислени постъпки.

По обяд, когато Роуз донася обяда на Шугър и Софи, тя носи и съобщение за тях. Госпожа Ракъм имала гости на долния етаж и искала

да ги разведе из къщата. Господин Ракъм настоявал никой да не смуцава госпожа Ракъм, докато тя осъществява това свое желание. Абсолютно никой, нали разбирате.

— Ако желираното месо ви харесва, мога да ви донеса още. Десертът ще дойде след малко — добавя Роуз, за да смекчи мъката от затворничеството им.

Когато прислужницата излиза, между гувернантката и ученичката настава мълчание. Както всеки ден през настоящия ноември, утринното слънце се е скрило зад облаци, в стаята се смрачава, вятърът разтърсва стъклата на прозорците. Дъждовните капки трополят по тях като градушка.

— Е, толкова по-зле за въпросните гости — подема най-сетне Шугър, — щом няма да видят хубавата ти детска стая — искам да кажа, хубавата ти учебна стая. Това е най-веселата стая в цялата къща, а пък и играчките ти са много интересни.

Настава ново мълчание.

— Мама не ме е виждала от рождения ми ден — казва Софи, вперила поглед в един фъстък на чинията си и се пита дали при този странен нов режим след детронирането на Биатрис ще бъде наказана, ако откаже да изяде докрай желираното месо.

— Кога беше рождения ти ден? — пита гувернантката.

— Не знам, госпожице. Бавачката знае.

— Ще попитам баща ти.

Софи поглежда Шугър с ококорени очи, впечатлена от близките отношения на гувернантката ѝ с високопоставени и неясни фигури от света на възрастните.

Шугър взема книгата на Мангнал и я отваря на произволна страница.

„... известен като «комплутеанският полиглот» от Комплутум, латинското име на Алкала...“ — това са думите, върху които спира погледът ѝ. Тя веднага решава да преразкаже вместо това на Софи някой откъс от Библията, като го украси с артистично представяне на образите и описания на начина, по който са се обличали жителите на Галилея — а после... може би още малко от Езоп.

— Какво се случи на рождения ти ден? — пита тя Софи, докато разлиства Библията. — Да не си била непослушна?

Софи обмисля отговора си. Сребристосива светлина прониква през мокрите от дъжда прозорци и пада върху смръщеното ѝ, пухкаво личице.

— Не помня, госпожице — казва тя накрая.

Шугър започва да тананика весело, сякаш иска да каже „Това не е толкова важно“. Отказва се от „Книга на Йов“, обмисля „Естир“, но отхвърля и нея, като се досеща за многото убийства и мазането на девици с благовонни масла, после се зачита в „Немия“, но нескончаемите изреждания на имена там са дори по-досадни от списъците на Агнес Ънуин. Оглежда се из стаята, търсейки някаква идея, и вижда дървените фигури на животни в единия ъгъл.

— Ще ти разкажа — казва тя, затваряйки Библията, — историята за потопа и Ноевия ковчег.

Тази вечер, след като е сложила Софи да си легне, Шугър се връща в своята стая, където трябва да прекара дългата нощ. Тя знае, че Уилям е някъде в къщата, знае, че Агнес е излязла на визити; той има идеалната възможност да посети любовницата си. Скрита в тази неугледна, малка като кутийка стаичка с грозни тапети, допълнително обезобразени от куките, по които не висят картини, тя се разполага на леглото. Гърдите ѝ под ватираните ревери на пенъора са парфюмирани.

Минава цял час, скуката надделява и Шугър измъква дневниците на Агнес изпод леглото. Дъждът плющи по прозорците. Може би е добре, че Шиърс още не е намерил време да оправи запечатания с боя прозорец, защото по всичко личи, че иначе пороят би могъл да нахлуе и в стаята.

Шугър се връща към Абътс Лангли — училището се помещава във възстановената сграда на някогашен манастир и е натъпкано до тавана с подрастващи момичета. Продължава историята на обучението на Агнес Ънуин. Доколкото Шугър разбира, четейки между редовете на емоционалните, но скучни описания на Агнес, там вече почти не се занимават с изучаване на образователните предмети. Ударението пада все по-силно върху уменията, които са необходими на една „истинска дама“. Агнес не споменава нищо за география или английски език, затова пък описва възторжено похватите, които е получила за

прекрасните си бродерии; споменава и ужасните си преживявания, когато трябвало да ходи на разходка в парка на училището, съпроводжана от учителка по немски или френски, и да се упражнява в глаголните спрежения. С течение на годините Агнес така и не надхвърля средното ниво в учебните си занимания, работите ѝ биват оценени най-често със „С“ (сравнително добре), затова пък заниманията по музика и танци за нея са източник на неподправено удоволствие. Едно от рядко срещаните въздействащи описания се съдържа в разказа на Агнес как е свирила на едно от пианата в музикалната зала заедно с приятелката си Летиция (на две октави разстояние), докато, дирижирани от палката на учителката, четири други момичета на две други пиана изпълнявали същата пиеса. Неуспехите ѝ в правописа ѝ печелят най-много по някое кротко мърмуре, докато по аритметика често ѝ прощават грешните решения, защото е изписала много красиво цифрите.

Макар че Агнес не пропуска нито ден да впише нещо в дневниците си, Шугър не съумява да прояви подобно старание и прескача тук-там по няколко страници. Къде ще открие това, което ще я възнагради за риска да бъде заловена на местопрестъплението, и то тъкмо от Уилям, ако той влезе, без да чука и я види да чете дневниците на жена му, които е откраднала? Освен това, мили Боже, още колко от тези ученически писания ще трябва да изтърпи? Къде се крие тук истинската Агнес? Къде е жената от плът и кръв, която живее през няколко врати оттук, в една стая на същия етаж, това странно и объркано създание, което е съпруга на Уилям и майка на Софи? Тази Агнес от дневниците ѝ прилича на измислица от приказките, също толкова недействителна, колкото и Снежанка.

Почукването на вратата я кара да подскочи и дневникът пада от скута ѝ. В рамките на няколко секунди Шугър успява да го открие и да го плъзне припряно под леглото, да избърше длани в килима и да оближе устни три пъти, за да блестят.

— Да? — казва тя.

Вратата се отваря и на прага застава Уилям, напълно облечен, безукорно сресан — в такъв вид би могъл да се появи в кантората на някои свой делови партньор. Лицето му е напълно безизразно.

— Заповядайте, сър — кани го тя и прави всичко по силите си, за да съчетае в гласа си сериозна почтителност и изкусително мъркане.

Уилям влиза и затваря вратата зад себе си.

— Бях ужасно зает — започва той. — Наближава Коледа.

Думите му прозвучават абсурдно, и поради изопнатите си нерви тя едва не избухва в смях.

— Аз съм на твоите услуги... — казва тя, свила едната си ръка в юмрук зад гърба си, и забива здраво острите си нокти в дланта, за да си напомни, че каквото и да трябва да стори сега — да прегърне Уилям или да започне да обсъжда с него търговски въпроси, истеричният смях няма да ѝ помогне.

— Струва ми се, че овладях положението — продължава той. — Поръчките за бутилирани парфюми са дори по-слаби, отколкото очаквах, но козметичната продукция е все по-търсена.

Шугър стисва толкова силно юмрук, че погледът ѝ се замъглява от сълзи.

— Как се справяш? — пита Уилям, успявайки да съчетае в тона си интерес и потиснатост. — Кажи си истината, сигурно проклинаш деня, в който реши да дойдеш — не бих се учудил, ако е така.

— Съвсем не — възразява тя. — Софи е възпитано момиченце и послушна ученичка.

Лицето му помръква едва забележимо; темата му е неприятна.

— Изглеждаш уморена — особено очите ти — казва той.

Тя си налага да симулира бодрост и оживление, но това всъщност не е необходимо — той не се оплаква, просто изразява загриженост. Какво облекчение я обзема при мисълта, че той знае как изглеждат обикновено очите ѝ!

— Да наема ли прислужница за детската стая? — пита той. В гласа му продължава да се долавя странна смесица от чувства — сложно съчетание като отделните миризми в един парфюм; разочарование, като че ли той също се е надявал още в мига, когато тя прекрачи прага на дома му, те да започнат да се отдават несмущавано на плътски наслади; смущение, като че ли съзнава, че носи вината за нещата, които се случиха вместо това; разкаяние за досадните часове, които тя трябва да понася, занимавайки се с дъщеря му; страх при мисълта, че ще му се наложи пак да търси прислужница точно сега, когато е толкова зает със стотици други неща; съчувствие, защото тя лежи в мизерното късо легло на Биатрис Клийв; нежност, като че ли иска с една милувка да възвърне блясъка на очите ѝ; да, има и желание.

Произнесъл е само осем думи, но те са просмукани с всички тези оттенъци, които се излъчват от фразата като умело подбран букет от аромати.

— Не, благодаря — отвърща Шугър. — Няма нужда, наистина не е необходимо. Наистина, не спя много добре, но просто още не съм привикнала към новото легло. Липсва ми старото ни легло на Прайъри Клоуз — беше такова удоволствие да се спи в него, нали?

Той свежда леко глава — това не е истинско кимване, но жестът все пак говори за съгласие. Това ѝ е достатъчно — тя пристъпва напред и го прегръща, сключва длани ниско зад гърба му и повдига едното си бедро, за да го пхне между краката му.

— Ти също ми липсваше — казва тя и притиска буза към рамото му. Ароматът на мъжко желание едва доловимо се изплъзва изпод херметично закопчаната яка на ризата му. Шугър усеща как членът му се втвърдява, притиснат до бедрото ѝ.

— Стаята е малка — казва той пресипнало, — но не мога нищо да направя.

— Разбира се, че не, любов моя, аз не се оплаквам — гука тя в ухото му. — Ще привикна скоро към това малко легло. Трябва само... — тя плъзва ръка към слабините му и плъзва пръсти по ерекцията му, — да го осветим.

Тя отстъпва малко назад, сяда на ръба на леглото и започва да разкопчава панталоните му, изважда члена му и го поема с устни. В продължение на няколко мига той остава неподвижен като статуя, но после започва да стене и — слава Богу! — да я гали по косата с несъмнена нежност. „Още е мой“, мисли Шугър.

Когато той започва да се движи, тя се отпуска назад на леглото и разтваря пеньоара си. С приглушен вик той прониква в нея. Въпреки опасенията си, тя е влажна и го приема с такова желание, каквото не би могла да инсценира и след половинчасова подготовка.

— Да, любов моя, ела, ела — шепне тя, докато той се разтърсва от вълните на оргазма. Тя го обгръща с ръце и крака, обсипва шията му с целувки — някои от тях хитро пресметнати, други искрени, но и сама не знае по колко от всеки вид.

— Ти си моят мъж — настоява тя убедително, докато топлата влага се стича между краката ѝ.

След няколко минути, тъй като в стаята няма течаща вода, тя бърше слабините му с намокрена хавлиена кърпа.

— Спомняш ли си първия път? — пита тя шеговито.

Уилям се опитва да се усмихне в отговор, но вместо това прави смутена гримаса.

— Като си помисля, държах се като последен дървник — въздъхва той и вперва поглед в тавана.

— Още тогава съзнавах, че в теб има нещо изключително — мърка тя успокояващо. Дъждът най-сетне е спрял и в дома на семейство Ракъм се е възцарила тишина. Облечен и подсушен, Уилям лежи в прегръдките ѝ, макар че двамата едва се побират на леглото.

— Тази моя работа... — казва той замислено, търсец съчувствие. — В парфюмериите „Ракъм“, искам да кажа... Посвещавам ѝ часове, дни, цели седмици от живота си.

— Вината е на баща ти — Шугър повтаря думи, казани навремето от него, но така, че да звучат като искрен изблик на нейни собствени убеждения. — Ако беше изградил фирмата на по-логичен принцип...

— Именно. Но сега аз губя цяла вечност в издирване на неговите грешки и в поправяне на... на...

— Грешките в системата.

— Именно. А това означава, че нямам време... — той се пресяга, започва да я гали по лицето, но единият му крак се смъква от тясното легло, — за удоволствията на живота.

— Тъкмо затова съм тук — отвърща тя. — За да ти напомням за тях.

Шугър се чуди дали моментът е подходящ да поиска разрешение да почуква понякога на неговата врата, вместо да чака той да почука на нейната, но в този момент отвън чакълът отново започва да хрущи под колелата на екипажа и копитата на конете, което означава, че Агнес се връща.

— Тя е по-добре напоследък, нали? — пита Шугър, докато Уилям става от леглото.

— Бог знае. Но да, така изглежда.

Той пригласява косата си, готов да си тръгне.

— Кога е рожденият ден на Софи? — пита Шугър. Не ѝ се иска да го пусне, без да научи поне още нещичко за този странен дом, в

който се е озовала, пълен с тайни стаи, чиито обитатели като че ли не подозират за съществуването на останалите.

Той се намръщва и започва да прехвърля на ум списъка, който и без това е претрупан с досадни подробности.

— Август... не помня точно датата.

— Е, тогава положението не е толкова тежко — казва Шугър.

— Защо?

— Софи ми каза, че Агнес не я е виждала от рождения ѝ ден.

Погледът, който ѝ отправя Уилям, е наистина много странен — смесица от раздразнение, срам и такава тъга, на каквато тя никога не е мислела че е способен.

— Като е казала „рожден ден“ — казва той, — Софи е имала предвид деня на раждането си. Деня, когато се роди. — Той отваря припряно вратата на стаята, да не би тъкмо днес жена му да слезе от екипажа по-бързо от обикновено. — В този дом се знае — приключва той уморено, — че Агнес е бездетна.

И Уилям излиза на площадката и прави строг жест с ръка, сякаш иска да каже: „Стой тук!“, и затваря Шугър в стаята.

Изминали са много часове, през които Шугър лежа будна в тъмното — толкова дълго, колкото успя да издържи, докато домът на Ракъмови притихна напълно, което означава, че всички вече са се затворили в една или друга стая. Тогава тя става от леглото и пали една свещ. Боса, с трептящата светлинка в ръце, тя се измъква в коридора. Чувства се мъничка, докато върви на пръсти из тази мрачна и загадъчна къща, но докато минава край забранените врати, сянката, която пада върху тях, е огромна.

Безшумно като вълк или като дух от приказките, тя се промъква в спалнята на Софи и отива тихичко до леглото на детето. Дъщерята на Уилям спи дълбоко, клепачите потръпват едва забележимо от усилието да покрият докрай огромните очи на Агнес. Софи диша през устата и понякога раздвижва устни, като че ли да отвърне на нещо, което сънува или си спомня.

— Събуди се, Софи — шепне Шугър. — Събуди се.

Клепачите на Софи трепват и тя отваря очи; порцеланово-сините ириса блуждаят безизразно, като на бебе, изпаднало в кома от

поредната доза „Сироп на Годфри“, отваря „Кротко дете“ на Стрийт или друга някаква смес на основата на лауданум. Шугър измъква нощното гърне изпод леглото.

— Стани за мъничко — казва Шугър, плъзва ръка по топлия, сух гръб на Софи и издърпва натежалото детско телце. — Само за малко.

Софи се опитва да се подчини, но не успява, очите ѝ издават колко е объркана от пълния мрак наоколо.

Шугър взема гладките детски ръце в своите напукани и белещи се длани и ги повдига.

— Довери ми се — прошепва тя.

[1] На английски *common* означава «обикновено» и «общ». Агнес има предвид *The Book of Common Prayer* — «Общия молитвеник» приет и ползван в англиканската църква. — Бел.прев. ↑

[2] (фр.) — букв. — Както е прието; както трябва. — Бел.прев. ↑

ДВАЙСЕТ И ЧЕТИРИ

Лудост! Истинска лудост!

Половината от проблемите в този дом, ако питате прислугата, се дължат на порочния навик на Ракъмови да стоят будни, когато би трябвало да спят, и да спят, когато трябва да са будни.

Да вземем например сегашния случай. Клара върви на пръсти по коридора на горния етаж със свещ в ръка. Часът е дванайсет и половина след полунощ — време, когато многострадалните прислужници би трябвало да могат да се отпуснат в леглата си, спокойни, че господарите и господарките няма да им създават проблеми до сутринта. Но какво е това? Клара се убеждава, надничайки през ключалките на всяка спалня поред, че нито един от Ракъмови не спи.

Чиста лудост е това, ако питате Клара. Какво очаква Уилям Ракъм, че тя ще му ближе подметките от благодарност за възможността да работи тук, само защото увеличи годишната ѝ заплата с десет шилинга? Десет шилинга са хубаво нещо, но колко струва здравият нощен сън? Колко пъти е бил смущаван сънят ѝ! Да вземем например тази вечер. Непрекъснато се отварят и затварят врати, чуват се разни звуци, чийто произход Клара трябва да разбере на всяка цена — защото кой знае какво може да си е наумила госпожа Ракъм? Десет шилинга годишно... Че какво е това за един човек, чието лице се вижда навсякъде по рекламите на омнибусите? Да, някой ден Клара няма да издържи и ще му поиска по шилинг за всеки час, през който лудата му жена я държи будна нощем! Какво ли е измислила тази нещастница сега? Някаква щуротия несъмнено. А утре, когато от вярната прислужница ще се очаква да е будна и готова за работа, ако ще и да спи права, госпожа Ракъм ще си лежи цял ден, ще хърка и ще точи лига по обляната от слънце възглавница.

Що се отнася до детето на Ракъмови, редно е то да ляга в седем вечерта и да не мърда от леглото до седем сутринта. Новата гувернантка — госпожица Шугър — очевидно си няма хабер как се възпитават деца. Каква ли глупост е намислила сега? Клара наднича

през ключалката и вижда — чиста лудост! — на трептящото пламъче на свещта сянката на госпожица Шугър, която се навежда над госпожица Софи. Като нищо опипва детето, Клара ги знае тези работи. От мига, в който тази жена стъпи в къщата, Клара веднага долови миризмата на гнило. Тази самозвана гувернантка, с подозрителната си походка и уста на улиčníца — откъде ли я намери Ракъм? Сигурно от Дружеството за спасение. Трябва да е някоя от „спасените души“ на Емелин Фокс — и ето я сега, домъкнала се е посред нощ да опипва малката Софи.

Ами самият Ракъм? Той пък защо е буден? Клара наднича през ключалката и вижда пред себе си писалището на прочутия мъж, както и самия него — дращи нещо. Не може ли да почака до сутринта, за да се заеме отново да убеждава хората да му купуват парфюмите? Да не би пък тези драсканици да са романа, за който все говореше жена му навремето? „Уилям ще напише роман, Клара“, така казваше госпожа Ракъм поне веднъж месечно през изминалите години. „Най-хубавия роман на света. И тогава няма да ни се налага да търпим тормоза на баща му“.

Клара продължава към вратата на Агнес и отново се навежда, за да надникне. Госпожа Ракъм е запалила всички лампи и пробва една лилава рокля. Лудост! Поне не прояви нахалството да повика камериерката си да ѝ помогне при обличането... Но защо само крачи напред-назад? И каква е тази книга, която държи пред себе си като сборник с песнопения!? Прилича на счетоводна книга — но госпожа Ракъм не е в състояние да събере две и две, горката глупачка.

Клара би искала да погледа още малко, но Агнес внезапно спира да крачи и вперва поглед право в ключалката — като че ли е видяла окото на Клара да проблясва от другата страна. Остър слух? Животински усет? Шестото чувство на лудите? Клара не знае на какво се дължи това, но знае от опит, че трябва да се пази. Притаила дъх, тя се измъква на пръсти обратно към леглото си.

Агнес Ракъм стои изправена — изопната, доколкото може да се изопне дребничка фигура като нейната, и се взира в тавана. Един паяк пълзи по ръбовете на гипсовите розетки. Агнес не се страхува от паяци — поне не от такива, дребни, с тънки крачета, и няма да нареди да го

махнат оттам. Вдъхновена от един памфлет, който ѝ бе изпратен наскоро чак от Америка — „Божествената връзка между всички неща“ от Амброзиус М. Лоус — тя вече знае, че това малко паяче има душа, също като нейната, макар и от по-долна категория.

Освен това тъкмо сега тя се чувства забележително добре. Мъчителното главоболие и прилошаването, които я измъчваха през целия следобед, са изчезнали. Тя се чувства освежена и пречистена. Наистина трябва да свикне да реагира незабавно на сигналите на стомаха си — ако стомахът ѝ подсказва, че не е трябвало да си яде вечерята, редно е да я изхвърли незабавно! Само един неприятен миг, и веднага след това се чувства като нов човек!

Тази вечер тя започна да пише и нов дневник — не, всъщност това не е дневник, тя употреби погрешно думата, по навик. Агнес вече си обеща да престане да води дневници. Досадно нещо са дневниците, пълни с неприятни спомени и оплаквания. Какво по-хубаво от това да ги заровиш в земята, за да не попаднат пред нечий любопитен поглед?

Не, това което започва да пише сега, е нещо далеч по-важно и задълбочено, Въпреки триумфа си през този сезон той е последният, в който тя взема участие. Друга е съдбата, която съзрява в душата ѝ, и тя трябва да приеме своето призвание. Дълги години тя се е движила като изискана дама сред други изискани дами, отричайки истинската си природа. В продължение на години поглъща всяка книга за тайното познание, до която успява да се добере, и си казва, че го прави само от чисто любопитство. Но сега настана мигът да съобщи Истината.

Тя вдига новия си дневник — не, това не е дневник — към светлината. Как да го нарече? Това е голяма, хубава книга — прилича на счетоводна, но не е разчертана. На девствената първа страница тя написа с най-красивия си готически почерк „Прозрения и разсъждения за свръхестественото на Агнес Пигот“. Накратко ще го нарича... „Книгата“.

Тя крачи из спалнята си и препрочита тази първа страница, която в името на ритуала написа чак след като удари полунощ. Сега е един без четвърт, и ето какво е написала тя за благото на идните поколения — мастилото на буквите още блести!

Урок 1. Бог и човекът

Бог е триединен. Но много малко хора знаят, че всички ние сме триединни. Имаме Първото си тяло (което ще наричам тялото-Отец) — това е тялото, което обитаваме всеки ден. Имаме на второ място Второто тяло (което наричам тялото-Син. Това е тялото, което ангелите от Рая съхраняват за нас, на тайни места по целия свят, в очакване на Възкресението. На трето място имаме Третото, духовно тяло, което наричам тяло на Светия Дух, наречено още и Душа).

Урок 2. Често допусканата грешка

Повечето страдания на Този свят произтичат от непознаването на Второто ни тяло. Ние правим грешка, когато мислим, че отиде ли си първото ни тяло, трябва да прекараме остатъка от Вечността като Духове. Не е така! Всички известни и сигурни авторитети, включително Божественият Свети Йоан, господин Юрая Нобс и много други, са съгласни, че Животът след Смъртта се води на тази Земя, и че Спасените ще получат нови тела за тази цел.

Урок 3.

Агнес крачи из спалнята си и се опитва да избере достатъчно въздействащ трети урок. Размисля дали да пише за Манастира на здравето и за своя ангел-пазител, но решава, че това е нещо прекалено лично. Всичко, което пише оттук нататък, трябва да има стойност за всекиго, да изяснява основни истини. Обсъждането на подробности от собственото ѝ положение ще превърне „Книгата“ в подобие на дневник — а дневниците съдържат, мъртви мисли, изчезнало минало, загубена суета. Думи, чието място е в гроба.

Ето защо тя не съжалява нито за миг, задето погребва дневниците си нека червеите ги гризат, нея не я е грижа! Всяка дума, която ще напише от днес нататък, е безсмъртна!

Успяла да се прибере безпрепятствено в стаята си, след като е сложила Софи на гърнето, Шугър отваря поредния дневник на Агнес

Ънуин и го поставя в скута си. Повдига леко едното си бедро, за да може светлината на свещта да пада точно върху страниците, и започва да чете.

Отново сме в Абътс Лангли, този път през 1865 година, и Агнес най-сетне счита, че вече е станала дама. По преценка на Шугър, досега Агнес не е извършила нито едно от нещата, които вършат възрастните, в главата ѝ не се е появила нито една мисъл на възрастен човек, но според Агнес образованието ѝ е практически завършено. Елегантните госпожици от страниците на дамските списания, някога нейни идоли, вече са се превърнали в нейни съпернички. Тя уведомява дневника си, в случай че дневникът все още не е наясно, как точно носи косата си (сресана назад, с по една голяма букла от двете страни на лицето, „завършена“ с малък кок на тила). Носи рокли, които е шила сама в час по ръкоделие, по последни модели от Франция. Никъде не става дума за такива долнопробни неща като собственото ѝ тяло, но тя вероятно трябва да е почти напълно съзряла, щом моделите, които сама описва в дневника, са подходящи за фигурата ѝ.

Тя е тринайсетгодишна и учебната ѝ програма е още по-повърхностна от тази, по която учеше, когато беше на девет години. Всичко е сведено до най-необходимото, тоест уроци по музика, танци, френски и немски. Последните два предмета създават проблеми на Шугър, защото тя знае малко френски, а от немски няма представа, което дължи на мнението на госпожа Кастауей, че мъжете обичат да чуят някоя и друга френска думичка от устата на едно момиче, но че немският език звучал тъй, сякаш стар свещеник повръща. Така че всеки път, когато Агнес започва поредната си записка с *Bonjour, mon cher journal* или с *Liebes Tagebuch*, Шугър се прозява и прелиства по-нататък.

Малката госпожица Ънуин се учи да танцува гавот, качука и менует, но въпреки романтичното предназначение на тези танци, тя като че ли въобще не осъзнава съществуването на мъжкия пол. Представите ѝ за ухажване, като изключим няколкото краткотрайни тайни увлечения по учителки и други момичета, се равняват на нула. Някогашната ѝ надежда да се омъжи за смел офицер, който ще тръгне да търси истинския ѝ баща, дискретно е оставена да издъхне. Сега вече въображаемият ѝ съпруг е зашеметяващо елегантен благородник със

зимна резиденция в Южна Франция. Несъмнено още една фантазия, но тя вече не почива единствено на въздушни кули:

Днес отведоха от училище Юджийни, потънала в сълзи. Тя ще се омъжи идущия месец, и то за човека от Швейцария, с когото си пишеше тайно! При това положение ми се струва, че не е зле да ѝ напомня за моите четки за акварел. Тя би могла да ми ги прати по пощата.

Шугър изпръхтява шумно в неудържим пристъп на презрение. Колко добре би се почувствала, ако можеше да излекува егоизма на Агнес с един хубав шамар! Но после си спомня онази вечер, когато помогна на Агнес в тъмната уличка до Боу Стрийт, когато госпожа Ракъм бе просто едно окървавено и уплашено дете, треперещо в прегръдките ѝ, умоляващо да бъде отведено у дома.

От вълнение Юджийни забрави своя албум с изрезки на котенца, пише четиринайсетгодишната госпожица Ънуин. Дори още не е успяла да залепи някои от малките красавци! Смятам, че ако онзи швейцарски banker наистина обича толкова Юджийни, първо трябва да намери начин тя да си получи обратно албума!

Най-сетне Шугър си изяснява нещата: тази празноглава недорасла танцьорка на менуети наистина е дама — толкова зряла, колкото ще си остане докрай. Да, и всички тези дами, които Шугър е виждала, всички тези аристократични госпожици, които слизат царствено от семейните екипажи, които се разхождат, скрили лица под чадърчетата си, в Хайд Парк, или показват тоалетите си в операта, всички те са деца. Останали практически непроменени от времето, когато са си играели с кукли и боички, те стават по-високи и заучават някои „необходими познания“, докато на петнайсет или шестнайсет години, все още свикнали да бъдат наказвани в ъгъла, задето не знаят спрежението на някой глагол или не са си изяли пудинга, те биват

отпратени обратно по домовете си, за да срещнат мъжете, които ще ги ухажват. А кои са те, тези ухажори? Самоуверени млади мъже, които вече са обиколили света, станали са бащи на незаконни деца, преболедували са едра шарка. Отегчени от всички удоволствия, на които обикновено се отдават младите мъже, те насочват вниманието си към брачното предприятие, и оглеждайки разцъфналите през новия сезон елегантно облечени деца, те си избират по една малка женичка.

Напоследък горкичката Летиция е започнала да мирише, пише Агнес на последната страница в поредния си дневник. Какво нещастие, да си грозна, а на това отгоре и да миришеш! Но аз съм прекалено добре възпитана, за да ѝ го кажа. Да благодарим на Бога за доброто образование, защото то ни учи да пестим чувствата на себеподобните си. Ако само всички момичета на този свят можеха да учат в Абътс Лангли, колко прекрасен би бил светът — никой никога няма да се кара, и всички ще знаят точно как трябва да се държат. Съществува ли някое *Mal du Monde*^[1], което образованието да не може да изцели? *Je ne crois pas!*^[2]

Поклащайки невярващо глава, Шугър затваря тетрадката и взема следващата по хронологичен ред.

Liebes Tagebuch, прочита тя. Ich hatte einen zehr ermüdenden tag. Welche Erleichterung zu dir zusprechen...^[3]

Шугър захлопва тетрадката и духва свещта.

Но нека оставим за известно време пожълтелите страници на миналото. Животът в настоящето си продължава и много скоро ще настъпи 1876 година.

Като изключим мнението на Клара, че домът на Ракъмови е същинска лудница, ноември преминава съвсем спокойно. Изгревът и

залезът на слънцето се сменят в предопределените интервали, а къщата в Чепстоу не кънти от викове или разпавии. Сроктът на официалния траур след смъртта на Хенри Ракъм е изтекъл и всички отново се обличат в жизнерадостни цветове. Поднасяните ястия се оценяват като добри постижения на готвачката; прислужниците си вършат работата, без да се налага да бъдат упрекувани или уволнявани. Уилям прекарва дните си в планове — иска да постигне най-печелившата Коледа за парфюмериите „Ракъм“, една Коледа, която ще покаже на съперниците му колко много се е развила тромавата фирма, която пое от баща си. Агнес продължава да споделя новопридобитото познание с „Книгата“ и не проявява и най-далечно желание да изкопае дневниците си, въпреки че от време на време ѝ дожалява, като си ги представи как набъбват от влага в студената, мръсна пръст. Наскоро, когато я посети госпожа Викъри, тя удиви много въпросната дама, защото вместо да се възползва от визитата ѝ, за да поклюкарстват, тя я запозна подробно с чудесната книга на господин Алън Кардек „Светото писание, обяснено от духове“.

Що се отнася до Шугър, страховете ѝ, че няма да се справи с обучението на Софи, почти изчезнаха. Бе си представяла капризи, нахално и жестоко поведение — все неща, които се случват в романите, когато нещастните гувернантки ридаят от претърпените унижения — но отново се оказа, че романите грешат, а ученичката ѝ е толкова интелигентна и послушна, че никой учител не би могъл да иска нещо по-добро. Софи дори я гледа с нещо подобно на страхопочитание, дори да е само заради чудодейната ѝ сила, с която я излекува от нощното напикаване. Всяка сутрин Софи се буди в топло, сухо легло, и примигва удивено, без още да може да повярва в чудото. Каква изключителна личност трябва да е госпожица Шугър, щом знае всичко за Римската империя, а същевременно може да направи така, че друг човек да не се напишква в леглото!

Шугър се гордее с този свой успех повече, отколкото се е гордяла с което и да било свое постижение. Възпалението от урината е преминало, и сега между пълничките бедра на Софи се вижда само една бледорозова цветна пъпка. Така и трябва да бъде. Така трябва да бъде винаги.

Шугър се наслаждава на възхищението на детето, и всеки следобед ѝ преподава правописа на десет нови думи. Дори се осмели

да напише бележка на Уилям, подписана от „госпожица Шугър“ — но в нея не го умоляваше да я посети в леглото, а молеше скромно да бъдат закупени още книги за учебната стая. Пъхването на бележката под вратата на кабинета ѝ приличаше на весела шега, нещо като пръскането на вода от интимните части.

За нейно учудване смелостта ѝ бе възнаградена в рамките на трийсет и шест часа. Когато двете със Софи влязоха полузаспали в учебната стая през поредната дъждовна утрин, на писалището ги очакваше някакъв тайнствен пакет.

— Ах! — възкликва Шугър, докато сваля кафявата хартия. — Ето и книгите, за които бях помолила Уи... баща ти.

Софи я гледа ококорено, впечатлена не само от хубавите нови томчета, но и от поредното доказателство за близостта между госпожица Шугър и загадъчния ѝ баща.

— Това... подарък ли е? — пита детето.

— Съвсем не — обяснява Шугър. — Книгите са крайно необходими за твоето обучение.

После оставя Софи да разгледа придобивките: учебник по история с илюстрации на всяка страница, пътеводител за Британската империя (за всяка страна в границите ѝ), наръчник, в който се описва как можеш да правиш разни неща с помощта на лепило, хартия и капан, както и красиво тънко томче със стихотворения от Едуард Лиър.

— Това са съвременни книги от модерни автори — обяснява възторжено Шугър. — Те ти трябва, защото ти си нов човек, защото живееш в наше време, разбираш ли?

Очите на Софи едва не изскачат от орбитите си от удивление пред тази странна идея, че историята се движи — като влак, на който може да се качи и едно шестгодишно момиченце. Тя винаги си е представяла историята като потънала в паяжини стара сграда, в чието подножие незначителната фигурка на Софи Ракъм изглежда не по-голяма от прашина.

Към обяд Софи вече е запаметила някои от стихчетата на господин Лиър — писател, който е жив и сега, и всъщност е написал тези стихове след раждането на Софи!

„Писана и Бухалът тръгват на път —

*ще плават в открито море;
във лодка красива със цвят на коприва
си взеха мед — пълно гърне.
И шилинги също си вземат от къщи,
Увити в банкноти добре.
А Бухалът, вперил очи във звездите,
Цигара извадил, запя:
«Писана прекрасна, обичам я страстно,
най-красивата котка е тя!
Е тя, е тя,
Най-красивата котка е тя!»*

И Софи завършва с реверанс в рядък изблик на закачливо веселие.

— Не е съвсем точно^[4], Софи — казва Шугър с усмивка. — Да опитаме още веднъж, искаш ли?

Усмивката на Шугър прикрива една тайна; тя не проявява търпение просто за идеята — това е нейното отмъщение към майка ѝ. Шугър нито за миг не е забравила онзи ден на Чърч Лейн, когато тя направи грешката да прекали с рецитирането на любимото си детско стихотворение.

— Не, миличко — заяви госпожа Кастауей с най-нежния си тон, с който обикновено произнасяше най-страшните заплахи. — Приключихме с това, нали?

Това беше начинът, по който майка ѝ прекратяваше безусловно разговорите на каквато и да било тема, и детските стихчета останаха размазани като хлебарка под тока ѝ.

— Време е да се запознаеш с поезията за възрастни — заяви госпожа Кастауей. Застанала пред шкафа с книги, тя плъзна пръсти по гръбчетата на книгите. По онова време ноктите ѝ бяха вече аленочервени. — *В никакъв случай* Уърдсуърт и разни като него — измърмори тя под нос, — защото тогава може да развиеш вкус към планини и реки, а ние никога няма да живеем по такива места, нали? — Най-сетне госпожа Кастауей взе два тежки тома и ѝ ги подаде с усмивка. — Ето, детето ми. Опитай с Поуп. Или не, по-добре Рочестър. Шугър взе прашната книга в един ъгъл и се зае да я изучава сериозно!

И колко съсредоточено я четеше само! Но въпреки това установи, че с всеки нов ред забравя малкото, което е разбрала от предишния, и в съзнанието ѝ нахлуваше само всепроникващият дух на мъжко превъзходство.

— Няма ли още някакви стихотворения, които да харесваш, мамо? — осмели се да попита тя, когато, посрамена от собствената си глупост, ѝ върна книгите.

— Никога не съм твърдяла, че харесвам поезия, нали? — отвърна кисело госпожа Кастауей и тикна рязко Рочестър обратно в шкафа — така рязко, че книгата се удари в стената. — Противно нещо е поезията.

«... певица чаровна си ти», рецитира сега Шугър пред Софи. *«Но да се венчаем, туй всички го знаем, без пръстен съвсем не върви!»*

Хайде сега, повтаряй след мен, Софи, и после ще се упражняваш, докато се върна, нали?

Софи и Шугър си разменят усмивки. Детето си представя котки и бухали. Гувернантката си представя госпожа Кастауей, седнала на високо детско столче в стая, пълна с деца — ръцете ѝ с аленочервени нокти треперят от безпомощна ярост, докато малките момиченца обикалят в кръг около нея и повтарят едно си също детско стихотворение хиляди пъти.

— Да чувам стихотворението, докато излизам — казва Шугър и се упътва към вратата.

Сгушена в леглото си по време на обедната почивка, Шугър запълва времето до началото на следобедните занимания с дневниците на Агнес. Тя установява, че времето, прекарано от госпожица Ънуин в училището, отива към своя край.

Слава Богу! Изчела е вече толкова хиляди думи, газила е из прилива от коприна, кадифе и батиста на толкова много въображаеми рокли, въздушни приятелства и патешки мисли, все тласкана от надеждата, че като обърне новата страница, ще срещне най-сетне изтерзания дух на съпругата на Уилям. Вместо това се оказва, че тези ученически дневници приличат по-скоро на роман, чиято корица обещава страховити дела и диви страсти, а текстът се оказва безвкусен като диетичен омлет.

През последните дни, прекарани в Абътс Лангли, петнайсетгодишната Агнес си остава лекомислена, но съвсем нормална, и последната записка, написана през последната ѝ сутрин в училището — на трети март 1867 година — изцяло отговаря на общоприетите норми. Тя дори е съчинила стихотворение в чест на училището — седем станси, изпълнени с толкова женствено гъвкави рими, че създават впечатление за абсолютна безгръбначност.

«Неумоливо Идното настъпва!» — възкликва тя в заключение, въпреки че в нейното стихотворение Идното отдавна е спряло, затънало в смъртоносното блато на сантименталността.

След като приключва с прощалната ода, Агнес е изправена пред тежък проблем — какво да вземе със себе си за спомен от Абътс Лангли.

«Опасявам се, че останалите момичета вече са прибрали всички подходящи дреболии. Щипки за пране, тебешери, нотни албуми, фуркети, паднали от кока на госпожица Уик, картички с написани на тях похвали — всичко вече е прибрано. Струва ми се дори, че днес на закуска лъжичките не достигаха.»

На следващите две страници присъстват подписите на двајсет и четирите питомки на Абътс Лангли — размазани мастилени редове по пожълтялата хартия. После Агнес продължава:

«Както виждаш, помолих всички да се подпишат, и всички го направиха, дори Емили, защото реших да простя греховете ѝ към мен в часа по физическо възпитание. Скъпо дневниче, никога вече няма да имам такива приятелки! Как плаках, когато видях имената им! Хартията съвсем се намокри от сълзите ми — ти сигурно забелязваш това, защото буквите се размазаха.

С колко различни надежди напускаме училището ние, младите дами! Някои скоро ще се омъжат, но аз не мога да мисля за това, защото мама не е добре и аз трябва

да се грижа за нея, докато оздравее. Някои от момичетата, които не разполагат с много средства, ще станат гувернантки — желая им щедри господари и послушни ученици! Но не мога да си представя какво ще стане с тези, които така и не можах да станат дами (като например Емили).

Скъпо дневниче, надявах се да мога да напиша много повече неща, но се свечерява, а утре трябва да стана рано, защото ме чака път към дома. Какво тъжно сбогуване! Колко съм объркана! Ще пиша отново, когато пристигна у дома!

Твоя любеща приятелка, Агнес.»

Това са последните думи в тетрадката.

Следващата, изписана сбито с почерк, ситен като шев на подгъв, започва така:

«Мама почина, и аз скоро ще я последвам. Боже, имай милост над нас грешните. Пощади мама, не изливай върху нея гнева Си, спаси я от суровото Си правосъдие, от вечния огън. Ти прости на Мария Магдалена — и затова Те моля да простиш и на нея. Но никой не чува. Молитвите ми се превръщат в капки пот по тавана и падат обратно долу. Кръвта на мама изтече до последна капка; той (мъжът ѝ) стоеше и гледаше, и не ѝ помогна с нищо. Положиха мама в някакъв гроб, в едно гробище, където никой не я познава. С всеки изминал ден в къщата нахлуват все повече демони. Те се кискат зад гредите на тавана, хият се по ъглите, чакат да се доберат до мен. Той чака, за да ме подчини на волята си.»

Шугър започва да рови из купчината дневници и оглежда началните страници, за да се убеди, че не е пропуснала някоя междинна тетрадка.

Няма нищо подобно. През едната седмица се говори за часа по физическо възпитание и в полетата има рисунки на цветя — а през следващата в полето се вижда петно засъхнала кръв с формата на разпятие. При това не става дума за капчица кръв от убоден с игла пръст, която трябва да затвърди някаква детинска клетва — кръвта никак не е малко, в единия край, там, където трябва да бъде главата на Христос, има дори една плътна спечена буца.

«Това тук е моята кръв, пояснява Агнес отдолу. Кръв, която изтича от мен, от недрата на тялото ми. Това, което уби мама, сега убива и мен. Но защо, о, защо, та аз съм невинна?!»

Има и още, още много — кървави описания, от които чак хартията добива морав оттенък.

«В мрака, когато ме надвие сънят, железните извивки на леглото омекват, извиват се като устни и поемат капки от моята кръв през восъчната пита на дюшека. Под леглото са се свили демони, сиви като отровни гъби, и чакат кръвта ми да стигне до тях, тогава почват да я смучат и от нея порозовяват. И смучат, смучат, докато не станат аленочервени и издути, сякаш всеки миг ще се пръснат. Колко е вкусно! — крещят те. — Нейната кръв е по-сладка от кръвта на майка ѝ! Искаме още от тази прекрасна напитка!

Няма Спасение за мен в този дом, където е забранено Разпятието. По негова заповед всички, които биха могли да ми помогнат, бяха прогонени. Ето, виждам на прозореца на стаята запотеното петно от дъха на Светата Дева, петната от пръстите ѝ, останали, докато надничаше през него.

Как копнея да си легна! Но аз няма да се предам, няма да им дам моята кръв! Ще продължавам да обикалям стаята си, опряла дневника на свитата си ръка. Демоните няма да могат да смучат нищо. А когато силите ми се

изчерпят, ще се сгуша в камината, за да може това, което пият, да горчи от пепел!»

Много смели изявления, но очевидно накрая Агнес не е издържала и си е легнала. На следната утрин — ново постъпление:

«Събуждам се в море от кръв, но съм още жива.»

Следва нова тирада, макар и не толкова яростна, колкото първата. Въпреки непрекъснатите повторения на думи като «гибел» и «край», у Агнес като че ли постепенно се загнездва подозрението, че може и да се е изтръгнала от примката на Смъртта.

«Сервирах изобилна вечеря, и всички ме молеха да се храня. Мама е мъртва, животът изтича от мен, а те искат да ям пъдпъдъци и бекасини! Изядох само една овесарка с малко препечен хляб и масло, хапнах няколко лъжици от десерта и помолих да ме извинят.»

С всеки изминал ден Агнес среща все по-големи затруднения да поддържа драматично отчаяния тон на записките. Нормалното човешко поведение подръпва завесата на лудостта и насочва мислите ѝ към ежедневието. Лорд Ънуин, макар и провъзгласен за сподвижник на сатаната, завежда Агнес да слуша произведения на «Менделсон» на концерт в Кристъл Палас. Страховете на Агнес, че ще издъхне в море от кръв, се оказват неоснователни, и тя «почти забравя» страшната си болест по време на «наистина прекрасния» концерт. Когато на петия ден кръвенето спира окончателно, Агнес стига до извода, че някой състрадателен ангел се е намесил, за да я защити. Тя започва да пише с по-едри букви, демоните по гредите на таванския етаж се превръщат в гълъби, и само след няколко дни вече се оплаква, че готвачката слага прекалено много пипер в индийския оризов специалитет.

Така Агнес Ънуин изживява своето съзряване. Всички, като започнем от втория ѝ баща и свършим с човека, който носи дивеч за кухнята, ѝ правят комплименти, че е разцъфтяла и че се е превърнала в истинска дама, но не се намира кой да ѝ каже, че е станала жена.

— А като си извади оная работа цялата в кръв, ти ще кажеш «О, сър, вие ми отнехте моминството!» — пък ако можеш и да ревнеш, още по-добре.

Шугър чува отдавна забравения глас на Сейди — проститутка, която живееше в дома на госпожа Кастауей по времето, когато той още се намираше на Чърч Лейн. Това бяха напътствията на Сейди как Шугър да се възползва от месечното си кръвотечение, докато беше още почти дете.

— Ами ако не повярва?

— Как няма да повярва! Избръсната си гладко като бебе, нямаш и гърди — по какво може да разбере?

— Ами ако ме е виждал преди?

— Никакъв шанс. Когато става дума за девственици, госпожа Кастауей разпраца предложения извън Лондон. Съдържателките на бардаци из цяла Англия предават съобщението на хора, които само това и чакат. Сигурно ще е някой търговец или свещеник, и ще говоори вааажно.

— Ами ако прокървя още преди да е почнал?

— На всичко ли трябва да те уча? Ще гледаш да си чиста! Ако го видиш, че загарява бавно, накарай го да погледне през прозореца и се избърши набързо, докато е обърнал гръб.

— Че какво мога да го накарам да гледа през прозореца? Там няма нищо интересно.

Отговорът на Сейди беше повдигане на вежди, което означаваше *«Сега разбирам защо майка ти се оплаква, че си неблагодарна»*.

Шугър затваря дневника на Агнес, защото ѝ се налага да си избърше носа. Кърпичката се измокря от сълзи и сополи. Днес е 30 ноември 1875-а — Сейди е мъртва от години, убиха я малко след като напусна госпожа Кастауей и се пренесе при госпожа Уот.

— Отиде на по-добро място — отбеляза заядливо госпожа Кастауей, когато узна за смъртта ѝ. — Нали така бе казала?

Шугър хвърля мократа кърпичка и избърсва лицето си с ръкав, а ръкава — в одеялото. Черната ѝ рокля не е прана от деня, когато

пристигна в дома на Ракъмови. Тя, която доскоро си сменяше роклите всеки ден, сега носи постоянно едни и същи дрехи. Бретонът ѝ е станал прекалено дълъг, трябва да го подстриже, но засега го прибира с гребени и фиби.

Малката ѝ стаичка е все така скромна, както през първия ѝ ден тук. Като изключим някои дребни тоалетни принадлежности, подарени ѝ навремето от Уилям, тя не е добавила тук нищо свое. Картините и украшенията от Прайъри Клоуз, както и любимите ѝ рокли, са все още опаковани в куфарите, а те на свой ред са поставени върху гардероба. Има и още дрехи, цели кутии, но тя дори не знае къде се намират; Уилям е наредил да ги «складират» някъде.

— Достатъчно е само да кажеш, че ти трябва — така бе казал той през онази далечна част от живота ѝ, която приключи преди малко повече от месец, когато тя му беше държанка и живееше в стаи, ухаещи на ароматни вани и прясна пот.

Шугър става и отива до прозореца. Дъждът постепенно спира и добре подкастрените храсти и живи плетове в градината на Ракъмови блестят в спаначено-зелено и сребристо. Шиърс, градинарят, патрулира край оградата в далечната част на градината, проверява дали неговият бръшлян се увива правилно по решетките, защото напоследък прекалено много любопитни започнаха да надничат през оградата. Часът е два без пет следобед. Време е гувернантката да се върне при ученичката си. С какво се занимава господарят на къщата, и за какво мисли — това знае само Бог.

Шугър оглежда лицето си в огледалото, напудря носа си и обелва една изсъхнала кожичка от долната си устна. «Подмладяващият крем на Ракъм» вече свърши, а тя няма представа как да си поиска нов — освен да го прибави към списъка на новите книги, необходими за Софи.

В коридора, докато отива към учебната стая, тя спира първо пред вратата на Уилям, а после и пред вратата на Агнес, и наднича бързо през ключалките. Кабинетът на Уилям е облян в лъчите на следобедното слънце, но е пуст; Уилям трябва да е някъде навън, из широкия свят, и сигурно се опитва да го подчини на волята си. В стаята на Агнес цари мрак; за госпожа Ракъм денят или е приключил, или още не е започнал.

Подтикната от внезапен порив, Шугър се привежда и пред ключалката на детската стая. Може би ще види как детето върши нещо нередно? Нищо подобно. Софи седи на пода до писалището, подрежда пухкавите ресни на килима с пълничките си пръстчета и се взира доволно в избледнелите турски мотиви.

— Китара, китара, китара... — повтаря тя тихичко, за да запечата думата неизличително в мозъка си.

— Боже, благослови татко — казва Софи тази вечер, склучила положените си върху завивката ръце. Сянката от стрехичката трепка на светлината на свещта. — Боже, благослови мама. Боже, благослови госпожица Шугър.

Шугър протяга плахо ръка, за да погали момиченцето по косата, но на светлината на свещта сянката на ръката ѝ изглежда огромна и тя я отдръпва рязко.

— Студено ли ти е, Софи? — пита тя, защото краката на детето потръпват върху чистите чаршафи.

— Н-не м-много, г-госпожице.

— Ще поговоря с Роуз да ти донесе още едно одеяло. Тези завивки са съвсем неподходящи за сезона.

Софи я гледа с възторжено удивление — към дългия списък на нещата, които знае госпожица Шугър, се прибавят и точното съотношение между сезоните и завивките.

Часът е осем и половина. Домът на Ракъмови тъне в мрак. Вътре всичко е тихо и подредено. Дори Клара би била доволна, но тя вече се е оттеглила в стаята си и е забила нос в някакво списание, наречено «Прислужница». Госпожа Ракъм е долу, в дневната, и препрочита някакъв роман, озаглавен «Отвлечането на лейди Антония». Разбира се, това не е точно книга за тайното познание, но пък е ужасно интересна и много приятна за четене — особено сега, когато я измъчва такова главоболие. Уилям е в Плимут — или Портсмут — тъй или иначе, нещо, което завършва на «мут». Тези по-дълги престои, които стават все по-чести, са абсолютно наложителни, скъпа моя, ако държим името «Ракъм» да се чува все по-надалеч.

Ако на Клара ѝ хрумне да наднича през ключалките, няма да види нищо, което би я раздразнило. Всички стаи са потънали в мрак, с изключение на стаята на гувернантката, но и там светлината е слаба и неподвижна. Ето как би искала Клара да вижда обитателите на тази къща — да спят като госпожица Софи, или да четат в леглото, като госпожица Шугър.

Шугър потрива очи, твърдо решена да дочете поредния дневник на Агнес. Дори да не попадне на нищо интересно, това занимание ще я държи будна до полунощ, когато ще събуди както обикновено Софи, за да я сложи на гърнето. С всеки изминал ден детето има все по-малко нужда от подсещане — достатъчно е само една дума, казана шепнешком от прага, а после може би ще бъде достатъчен и споменът за тази прошепната дума. Изучаването на историята на света и на начина, по който функционира вселената, ще отнеме малко повече време, но Шугър е твърдо решена да приключи с нощното напикаване до края на годината.

Според дневниците Агнес Ънуин току-що е навършила шестнайсет години.

«Как би се гордяла мама с мен!», отбелязва тя натъжено. Вярвам, че тя ме вижда от чистилището — но може би не може да ме разпознае толкова отдалеч“. Какво точно би предизвикало родителската гордост на госпожа Ънуин остава неизяснено, но очевидно Агнес е станала много красива (макар да си го казва сама).

„Когато се намирам на ръба на отчаянието“, твърди тя, „смазана от жестоката съдба и от самотата в този отхвърлен от Бога дом, аз си изреждам нещата, с които ме е благословило провидението — на първо място косата и очите...“

Тъгата и обилното месечно кръвотечение превръщат госпожица Ънуин в едно извънредно странно малко създание, което ту обезумява напълно, ту се държи съвсем нормално. Когато не кърви, тя разделя вниманието си поравно между новите си рокли, градинските увеселения, баловете, обувките, шапките, и тайния ритуал, свързан със съхраняването на една безукорна католическа душа въпреки външното спазване на изискванията на англиканската църква. Тя избягва слънцето и всякакви физически усилия освен най-неизбежните, яде

като птиче, но през по-голямата част от времето създава впечатление на напълно здрава.

Всеки път, когато връхлети нейното „заболяване“ — което се случва рядко и крайно нередовно — тя е убедена, че това е пристъп на опасна за живота болест, причинена от зли духове. В деня преди началото на кървенето, тя обикновено се оплаква, че със сигурност е видяла отпечатък от пръст от вътрешната страна на супника у семейство Гримшоу; на следващия ден се сбогува с всичко земно и посвещава малкото останали й часове живот на пост и молитва. Демоните изпълзват от скривалищата си и вият за кръвта й. Агнес, обзета от ужас, че те ще се вмъкнат в леглото й, се поддържа будна с помощта на ароматни соли (*вчера може да съм вдишвала прекалено дълбоко и прекалено често, защото по едно време ми се стори, че имам двадесет пръста и трето око*). Тя не оставя мръсните превръзки да бъдат изхвърлени от прислугата — от страх, че демоните може да ги вземат; вместо това гори окървавените топки памук в камината, което предизвиква страхотна смрад и лорд Ънуин постоянно вика коминочистачи, за да разбере на какво се дължи това.

Въпреки постоянните опити на Агнес даzakлеймява лорд Ънуин, той някак не успява да се впише в образа на чудовище; по представите на Шугър той дори е един напълно безобиден втори баща — не я бие, нито пък я оставя да умре от глад (тя гладува по своя воля, докато вторият й баща я убеждава „с изключителна жестокост“ да хапва по нещо, защото е останала само кожа и кокали); води я по концерти и приеми. Лордът е явно щедър, макар донякъде небрежен настойник, и угажда дори на най-екстравагантните прищевки на доведената си дъщеря.

Само в едно отношение е непреклонен: Агнес трябва да посещава англиканска църква. И не само това — тя присъства на службите като единствена представителка на семейство Ънуин, тъй като вторият й баща не ходи често на църква. „Религията е за жените, скъпа Аги“, казва той и тя трябва да понася ужасните песни, които дори не се изпълняват на латински.

„Само си отварям устата, но не пея“, уверява тя скъпото дневниче — като проститутка, която споделя със своя приятелка, че смуче, но не гълта.

Като изключим това ежеседмично унижение и менструацията, която разбърква вътрешностите ѝ по веднъж на няколко месеца, представата, която Агнес има за себе си като за човек, оцелял по чудотворен начин от стотици ужасни посегателства, като че ли няма нищо общо с действителността. Канят я непрекъснато на градински увеселения, балове и пикници, и то я канят точно хората, чиято покана има някаква стойност, освен това се чувства „прекрасно“ на тези места. По нейни думи има поне дузина обожатели, лорд Ънуин нито поощрява, нито обезкуражава някого, а Агнес флиртува свенливо с всички тях. Доколкото Шугър може да прецени, нито един от обожателите на Агнес не работи — всички до един са розовобузести аристократи.

„Елтън е очарователен и мъжествен“, твърди Агнес на едно място в дневниците си. „Той си свали самото и нави ръкави, за да изтласка с прът нашата лодчица по течението. Мръщеше се ужасно, но пък се движехме почти по права линия, а когато си избрахме местенце, помогна на всички да слязат на брега“.

Ако човек прочете едно от тези описания, все едно, че е прочел всички. Това е свят на благородници, свят, в който амбициозни търговци, които се срещат с потни докери в Ярмут или спорят за цената на зеблото, просто не съществуват. Тоест никой не може да си представи Уилям Ракъм като част от този свят.

В другия свят, където датата е 30 ноември 1875-а, отдолу се чува приглушено звънеца на входната врата, и после:

— Уиля-а-ам, разбойнико, покажи се!

Гръмливият мъжки глас разкъсва тишината в дома на Ракъмови и кара Шугър да подскочи.

— Жалък страхливец! Излез и се сражай!

Това е друг, но също толкова силен мъжки глас. Да не би долу да са нахлули неканени гости? Шугър се измъква от леглото и коленичи край вратата на стаята си, открехвайки я едва забележимо, за да може да надникне. Не вижда нищо, освен колонките на стълбищните перила и яркия блясък на полилея. Но гласовете вече се чуват съвсем ясно — това са Филип Бодли и Едуард Ашуел, грандиозно пияни.

— Кво значи тва, че бил в Ярмут? Скрил се е в леглото, ето къде е! Ижбягва штари приятели! Наштоя... наштояваме жа удов... удовлет... удо-влет-ворение!

В продължение на трийсетина секунди умолителният глас на Роуз се преплита с веселите възгласи на Бодли и Ашуел, когато — за всеобщо удивление — на сцената се появява госпожа Ракъм.

— Позволете на Роуз да вземе палтата ви, господа — казва тя нежно, а мелодичният звук на задъханото ѝ гласче се подчертава допълнително от акустиката на просторното фоайе. — Ще се постарая да не скучаете, макар да не мога да заместя съпруга си.

Поканата е удивително явление, особено като се вземе предвид колко старателно Агнес е избягвала Бодли и Ашуел в миналото. Тя определено успява да накара двамата посетители да млъкнат, отвърщайки само с хъмкане и мънкане.

— Доколкото разбирам — подема Агнес, — предстои да... публикувате нова книга?

— Идущия вторник, госпожо Ракъм. Най-хубавата от всички, които сме писали досега!

— Убедена съм, че това ви удовлетворява дълбоко. Как се нарича книгата?

— О, въъ... ами заглавието като че ли не е... подходящо за слуха на една дама...

— Глупости, господа. Не съм чак толкова крехко цвете, за каквото ме мисли Уилям.

— Ами... — следва смутено покашляне — ... „Войната е голямото социално зло — кой печели?“ — думите завършват с пианско хихикане.

— Колко интересно — гука Агнес, — вие издавате вече толкова книги, а нито една от тях не е роман — в тях споделяте само личните си мнения. Наистина трябва да ми обясните как го правите. Има ли някой определен издател, който ви помага? Знаете ли, тази тема напоследък много ме вълнува...

Гласовете се чуват по-приглушено — явно Агнес води посетителите към приемната.

— Коя тема — за голямото социално зло ли? — пита недоумяващо Ашуел.

— Не, не, не — чурулика кокетно Агнес, докато минава под стълбищната площадка, — темата за книгоиздаването...

После тримата изчезват.

В продължение на още няколко минути Шугър остава коленичила зад вратата, но къщата отново притихва, а през пролуката в стаята нахлува студен въздух, от който полуголите ѝ ръце и гърди настръхват. Чудейки се дали да вярва на ушите си, Шугър се връща в леглото и се заема отново с дневниците на Агнес Ънуин.

Тя продължава да чете, но от време на време наостря уши, за да следи по-нататъшното развитие на събитията долу и дори диша по-леко, за да може да чува, ако някой от мъжете заговори по-високо. Опитва се да постъпва дисциплинирано и да изчита всяка дума, но търпението ѝ се изчерпва от подробните описания на балове и посещения при шивачката — а може би и присъствието на Бодли и Ашуел в къщата я разсейва. Каквато и да е причината, тя започва да прескача, търсейки белези за появата на нещо по-интересно — например сбития, ситен почерк, който съпътства пристъпа на лудост.

Страниците шумолят, изпълнени с думи, но лишени от съдържание, месеците минават един след друг. Едва през юли 1868 година Агнес Ънуин споменава за първи път Уилям Ракъм. И как само го споменава!

Днес ме запознах с един много странен мъж, пише седемнайсетгодишното момиче. Понякога се държи като варварин, но може да бъде мъдър като оракул, а освен това е истински франт!

Озадачената Шугър среща Уилям в ролята му на елегантен млад денди, току-що завърнал се от обиколката на континента, екстравагантен и загадъчен. На всичкото отгоре и висок! (Но за жена с ръста на Агнес сигурно всички мъже са високи). Но какъвто и да е ръстът на Уилям, измерен в инчове, той се откроява на фона на глуповатите наследници на титли, с чието общество е привикнала Агнес.

Този жизнерадостен млад Ракъм се движи в кръга на госпожица Ънуин невъзмутимо и явно без да се бои, че може да бъде поставен на място поради съмнителния си произход. Той умее да се движи през тълпата ѝ да я разделя въпреки волята ѝ на полукръгове около собствената си личност, а после с помощта на острия си ум изтласква

останалите мъже в периферията, така че повечето млади госпожици остават около него, заслушани в разказите му за Франция и Мароко. Агнес предпочита първоначално да го наблюдава, без да излиза от ятото на госпожиците, да не би ярката му аура да озари само нейното зачервено лице. Но при един случай, описан от Агнес като *tellement genant!*^[5], Ракъм успява да я отдели от останалите момичета, така че остават насаме. За да не би скъпото дневниче да реши, че и тя е положила известни усилия в тази насока, Агнес категорично отрича такова нещо и се оплаква, че всеки път, когато се появил Уилям Ракъм, приятелките ѝ я оставяли сама, а той се усмихвал като котарак, който се е наял със сметана!

Макар да твърди, че ухажванията му са „крайно непуносами“, Агнес описва настоящия си обожател така:

Той е набит, но има фини черти на лицето и хубави ръце, буйната му коса е златисторуса. Погледът му блести безгрижно; той гледа всекиго право в очите, макар да се преструва, че го прави неволно. Облича се така, както малко мъже в наши дни биха се осмелили — с карирани панталони, яркожълта жилетка, носи ловджийски каскети, и други подобни. Виждала съм го само веднъж в строг черен костюм (и колко добре изглеждаше в него!), но когато го попитах защо не се облича по-често така, той отвърна: „Черните костюми се носят в неделя, на погребения и от скучни мъже. Защо да се притеснявам, че се обличам различно? Най-много да не ме допускат в църкви, на погребения и в обществото на скучни хора. Ако това е опасността, някой ден може да изляза и по халат!“

Баща му е делови човек — но той не го крие. „Баща ми сам е избрал своя път в живота, както и аз избирам сам своя“. Трудно ми е да разбера източника на състоянието му — може би получава пари за това, което пише? Но със сигурност не може да бъде вписан на някое от първите места в списъка на кандидатите за ръката ми.

Този неуверен опит за проява на строгост не впечатлява особено Шугър, толкова повече, че тя знае края на историята. Но освен това няма как да не забележи, че няколкото трудно различни един от друг обожатели от предните месеци като че ли са потънали вдън земя, а за Уилям Ракъм се хаби много повече мастило, отколкото е било проливано за който и да било от тях. Много скоро Агнес започва да описва целите им разговори от началото до края, бърза да запише всяко негово мъдро изявление — да не би то да бъде забравено или погрешно цитирано. През есента на 1868-а в записките, където присъства Уилям, описанията са станали толкова ярки, че те звучат почти като страници от роман:

„Нека прекратим тези незначителни светски разговори“, каза той внезапно, опря пръсти в краищата на ветрилото ми и го затвори точно пред носа ми. Стреснах се, но той се усмихваше. „Кой от нас ще помни всичко това след десет години?“, попита той.

Бях се изчервила цялата, но не изгубих присъствие на духа.

„Не вярвам, че след десет години все още ще се виждаме“, казах тогава.

Той притисна ръце към гърдите си, като че ли бях пронизала сърцето му. За да не го обидя, побързах да добавя: „Тъй или иначе, опасявам се, че мога да водя само светски разговор; на това съм научена. Не съм пътувала никъде, затова и съм такова безинтересно и повърхностно малко създание в сравнение с вас“.

Надявах се да се почувства поласкан, но той прие думите ми много сериозно и настоя: „О, но вие сте много по-интересна от всички останали млади дами, които познавам, и далеч не сте повърхностни! Във вас горят желания, за чието съществуване никой не подозира — никой, освен мен. Движете се сред тези млади дами като една от тях — но вие сте по-различна. Нещо повече, виждам, че и вие съзнавате това“.

„Господин Ракъм!“ бе всичко, което можах да кажа — така ужасно се бях изчервила. После той стори нещо много странно — протегна ръце и разтвори отново ветрилото ми, така че лицето ми се скри зад него. Чух гласа му, който поясни: „Сега виждам, че не постъпих правилно, като насочих ярък лъч светлина към тайните на душата ви; уплаших ви, а не бих искал да ви плаша за нищо на света. Нека се върнем отново на светските разговори. Хайде, Агнес, погледнете само шапките на госпожици Гарнет! Видях, че тези шапки ви се поправиха днес следобед, не отричайте, дори явно ви се искаше да имате същата. Е, няма защо да копнеете за такава шапка. Бях в Париж само преди две седмици, а там всички са единодушни, че този модел вече е остарял“.

Този разговор бележи повратен момент в чувствата на Агнес към Уилям Ракъм; от този момент нататък тя повтаря всяка негова дума като пламенна последователка. Намира дълбок смисъл и в най-незначителната му забележка, а пък ако той реши да каже нещо мъдро, то се оказва по-мъдро от всичко, което тя е чувала някога. Той знае страшно много за най-различни религии и обобщава недостатъците им с една толкова прекрасна фраза — че „имало повече неща между земята и небето...“, или нещо подобно. (Ах, само да не се бе наложило да слиза на вечеря, преди да започне да пише в дневника — тогава може би щеше да си спомни съвсем точно фразата!). Когато изобщо ходи на църква, спазва англиканската традиция, но изказва еретичното мнение, че религията в Англия е била съсипана по времето на Хенри VIII — мнение, което Агнес споделя напълно. Той познава растителните видове, умее да предсказва времето, познава платовете, от които се шият дамските тоалети, а освен това е личен приятел на няколко художници, чиито произведения са изложени в Кралската академия. Какъв мъж! Единствено източникът на доходите му остава неуточнен, но както казва самата Агнес:

„Той е писател, учен и е по-умен от всеки държавник. Съвсем естествено е още да не може да реши по кой път да

поеме — та нали може да се наложи да ги извърви всички? Когато съм близо до него, чувствам как сърцето се блъска в гърдите ми, когато се разделяме, духът ми отслабва. Въпреки че съм убедена, че ще намеря сили да го отблъсна, ако се осмели да ме прегърне, понякога ми се иска да го стори, а понякога, когато се разделим, ми се струва, че усещам ръцете му около себе си. Всяка сутрин се събуждам с мечтата първото нещо, което видя, да бъде лицето му, а нощем, когато заспивам, лицето му е първото, което виждам в сънищата си. Полудявам ли?“

Страхотен трясък се чува от долния етаж. Счупило се е нещо стъклено или порцеланово — чуват се резки, удивени възклицания — а после и тежкото блъсване на врата в стена, от което се разтърсва цялата къща.

— Вън оттук! Махнете се от очите ми! — крещи Агнес.

Само за миг Шугър е скочила от леглото и отново коленичи зад вратата, притиснала лице към пролуката. Светлини и сенки се въртят някъде долу, откъм фоайето се чува нещо като боричкане. Вратата на приемната се е ударила така силно в стената, че полилеят все още се полюшва леко.

— Госпожо Ракъм! — опитва се да протестира един от мъжете. — Няма нужда...

Чува се отново силен трясък и тревожно издрънчаване — закачалката се е търкулнала на пода.

— Не ми казвай от какво има и от какво няма нужда, тлъст пияница такъв! — крещи Агнес. — Вие сте... безполезни и смехотворни — и двамата!

— Скъпа госпожо Ракъм...

— За вас няма нищо скъпо освен мръсотията! Гнусни боклукчии! Плъхове! Косите ви миришат на гнили банани! Черепите ви са пълни със слуз! Вън от къщата ми!

— Сега, сега... — мърмори един от двамата.

— Палтата ни, Бодли... — напомня другият. Леден въздух нахлува на вълни в къщата.

— Палта ли! — продължава да крещи яростно Агнес. — Мазните ви, тлъсти кожи ще ви топлят! Те и проститутките!

— Ах, Роуз — ето те и теб — казва Ашуел в опит да съхрани добрия тон.

— Струва ми се, че господарката ти получи... ъъ... един от нейните припадъци...

— Не съм получила „един от моите припадъци“! — беснее Агнес. — Просто се опитвам да почистя дома си от боклук, за да не стъпя в него! Не, не ги докосвай, Роуз — ако само знаеше къде са били...!

Бодли, който е по-пиян от двамата, вече не издържа на предизвикателството:

— Ако смея да от... отбележа, го... гошпожо Ракъм — заявява той, — ва-вашето отно... шение към прошти... проституцията е една от причините прош... проштитуцията да ще ражпро... странява така! Ако вмешто да ни... обиждате, ши наплавите труда да прочетете писанията ни... по темата...

— Самодоволен глупак — мислиш, че не знам какво са проститутките ли! — гласът на Агнес се извисява до писък, дисхармоничните тонове сякаш отекуват по всяка метална и стъклена повърхност в къщата. — Само че аз знам! Това са лукави, долнопробни жени, които приемат да целуват грозните ви лица срещу пари! Ха! Целувайте се един друг, поне ще ви излезе безплатно, маймуни такива!

Тук вече Бодли и Ашуел побягват, външната врата се захлопва, Агнес надава един последен, хрипкав вик, а после се чува тежко тупване на тяло върху плочите.

След няколко мига пълна тишина се разнася тънкият, тревожен глас на Роуз.

— Госпожице Тилотсън! Госпожице Тилотсън!

Както е на четири крака, Шугър запълзява заднешком и бързо се мушва в леглото като добро момиче.

— Само за една такава вечер... трябва да искаме по десет шилинга — хленчи и пъшка нечий глас по стълбите.

— Внимавайте с пръстите й — скимти някой друг.

Тъй като господарят на къщата отсъства и няма кой да отнесе изпадналата в безсъзнание Агнес до стаята ѝ, задачата се разделя между Роуз, Лети и Клара. Тя им отнема доста време, те пухтят и пъшкат, процесията минава покрай стаята на Шугър и скоро след това в дома отново се възцарява мълчание.

Шугър се насилва да изчака, за да се убеди, че всички са заспали. Колкото и забележителна да беше състоялата се катастрофа, тя не бива да попречи на това, което е постигнала със Софи. Хайде, всички да си лягат, за да може бедната гувернантка да свърши своето!

Шугър проверява колко е часът. Остава четвърт час до полунощ — несъмнено и последният от прислужниците е в страната на сънищата. Те трябва да стават рано сутрин — не бива да забравят това, ако се грижат както трябва за себе си. Особено Клара с нацупената уста и лъскавите, подозрителни очички — не е зле да си почине до утре, отровната му усойница. Нека положи противната си, нашарена от едра шарка буза на възглавницата и нека светът се върти няколко часа без нея...

Дванайсет без десет. Шугър върви на пръсти по ледения коридор към стаята на Софи. Всички камини в къщата са угаснали, отникъде не се излъчва топлина; покривните греди скърцат, по покрива трополи градушка. Шугър се вмъква като призрак в спалнята на детето, но вижда, че то вече е будно и седи в леглото — свещта озарява широко отворените му очи.

— Лош сън ли сънува, Софи? — пита нежно Шугър, успокоявайки буйстващите наоколо сенки, като поставя свещта върху скрина — точно до тъмнокожата кукла. Тя забелязва, че куклата е повита в бял плетен шал.

— Моята мама — заявява Софи със странен, поучителен тон, — има припадъци, госпожице. Държи се грубо, вика, и после пада на земята.

— Всичко е наред, Софи — казва Шугър, съзнавайки, че нищо не е наред, но не може да се сети какво друго да каже. — Свърши ли си... твоите неща?

Този евфемизъм звучи превзето от нейната уста — същата уста, която неотдавна окуражаваше Уилям да влезе във вагината ѝ.

Софи се измъква от леглото и сядва послушно на гърнето. Евфемизмите са единственият начин на изразяване, който тя познава

— и ако това зависи от Шугър, тя никога няма да опознае друг.

— Бавачката ми каза — пояснява Софи, докато тънката струйка урина потича в порцелановото гърне, — че мама ще свърши в лудница. — И след малко добавя (защото енциклопедичните познания на нейната гувернантка може да не обхващат тази вълнуваща подробност): — Това е една къща, в която държат лудите, госпожице.

„Грозна стара клюкарка, дано гори в ада“, мисли Шугър.

— Колко грубо от нейна страна — да говори така! — казва тя на глас.

— Но мама ще трябва да отиде там, нали, госпожице? — упорства детето, докато Шугър му помага да си легне отново.

Шугър отвръща с въздишка:

— Софи, посред нощ, когато всички трябва да сме отдавна по леглата, не е време да мислим за тези неща.

— А колко е часът, госпожице? — пита разбуденото дете.

Шугър поглежда към часовника върху полицата на камината.

— Остава една минута до полунощ — тя издърпва одеялото до брадичката на Софи. В стаята е толкова студено, че ръцете ѝ треперят. Но очите на детето я умоляват да не си тръгва още.

— Сега вече трябва да си легна и аз, Софи.

— Да, госпожице. Вече утре ли е?

Шугър поглежда отново и се замисля дали да излъже.

— Още не — признава тя. — Искаш ли да ти покажа?

Тя сваля тежкия часовник от полицата. Той е извънредно грозен — стоманеносив, покрит с дупчици, на вид като обърната форма за желе. Шугър го обръща към Софи, така че детето да вижда как стрелките отмятат секундите по жълтеникавия, покрит със стъкло циферблат. Воят на вятъра заглушава тиктакането на механизма.

— Сега вече е утре — обявява Софи с облекчение, като че ли някакво недоразумение е било изгладено по най-приемлив за всички начин.

— Не само утре, малката ми — казва Шугър, защото се е сетила за датата. — Вече е декември, последният месец от годината, с който идват зимата и Коледа. А какво идва, когато свърши декември, Софи?

Шугър чака, готова да приеме за отговор и „януари“, и „1876-а“. Къщата скърца под напора на проливния дъжд, отвсякъде се разнасят

тайнствени звуци, много по-силни от кроткото дишане на детето. Когато ѝ става ясно, че отговор няма да има, тя духва свещта.

[1] Mal du monde(фр.) — световно зло — Бел.прев. ↑

[2] Je ne crois pas (фр.) — не мисля. — Бел.прев. ↑

[3] Liebes Tagebuch... (непр. нем.) — Скъпо дневниче, денят ми беше много уморителен. Какво облекчение е да мога да си поговоря с теб... — Бел.прев. ↑

[4] Всъщност трябва да бъде «китара извадил». — Бел.прев. ↑

[5] (фр.) — Толкова смущаващ. — Бел.прев. ↑

ДВАЙСЕТ И ПЕТ

— Но ние говорихме вече за всичко освен за вас, Уилям — казва лейди Бриджлоу, докато двамата вървят по блестящата от влага алея. — Внезапно животът ви бе обгърнат от тайнственост, а аз съм толкова любопитна!

Уилям се смее тихичко, изпитал за миг доволство от ролята си на загадъчна личност. Но той не би искал да държи Констанс (лейди Бриджлоу настоява да се обръща към нея на малко име) в неведение. В крайна сметка тя е най-добрата му приятелка — поне най-добрата от тези, с които може да бъде видян публично.

Сутрешният дъждец е спрял и следобедът се очертава като изключително мек и слънчев. Колкото и слаби да са слънчевите лъчи, те наистина топят, осветяват покривите на Нотинг Хил и обгръщат със светъл ореол църковната камбанария. Уилям е доволен, че успя да излезе днес; ако времето се задържи така, обещанието му да се явява по-често в църквата няма да бъде трудно за изпълнение.

— Намерихте ли гувернантка за дъщеря си? — пита лейди Бриджлоу.

— Да, да, благодаря.

— Защото аз научих, че едно момиче с отлична подготовка много скоро ще бъде свободно — изключително умна, кротка като агне, баща ѝ наскоро е банкрутирал...

— Не, не, убеден съм, че тази, която назначих, е напълно подходяща.

Лейди Бриджлоу се смръщва едва забележимо. Това е още една непозната величина в живота на приятеля ѝ.

— Нали не ви е изпратена от Дружеството за спасение?

Уилям чувства как се изчервява и е обзет от благодарност за все по-пищната си брада и високата яка.

— Разбира се, че не; какво ви навежда на тази мисъл?

Лейди Бриджлоу хвърля поглед назад над хермелиновата си яка, като че ли това, което възнамерява да разкрие, налага абсолютна секретност.

— Вие вероятно знаете, че госпожа Фокс се е върнала към старата си... професия, нали? И работела по-усилено отвсякога, така казват. Опитва се да убеди дамите, които имат някакъв проблем с прислугата, че тези... върнати в правия път същества биха им свършили работа. Но ме познава достатъчно добре, за да не опитва с мен. Навремето бях назначила за кухненска помощница едно момиче, изпратено от дружеството, и се наложи да го уволня само след четири месеца.

— Тъй ли? — стабилността в домакинството на Уилям е възстановена с цената на много пари и усилия; противна му е дори мисълта за каквото и да било объркване. — Какво се случи?

— Нещо, което не би могло да се коментира в добро общество — лейди Бриджлоу се усмихва иронично и с едва забележим жест очертава извита напред дъга пред покрития си с коприна корем.

— Аз не съм ли част от доброто общество, Констанс?

Тя се усмихва.

— Вие сте... *sui generis*^[1]. Имам чувството, че с вас мога да разговарям на всякакви теми.

— О, искрено се надявам да е така.

Окуражена от думите му, тя продължава:

— Колко жалко, че не бяхте на представянето на новата книга на Филип и Едуард. Знаете ли, освен мен имаше само още четири дами — всъщност три, защото възмутеният съпруг на госпожа Бърнънд дойде и я изведе от залата — пред очите на всички!

Уилям се усмихва малко смутено, защото се пита дали имаше основания да се засегне от думите *sans femme*^[2], които приятелите му бяха надраскали допълнително на поканата.

— Е, книгата на Бодли и Ашуел наистина е доста скандална — казва той с въздишка. — Пък и не съм много убеден в достоверността на статистиката им. Ако в Лондон имаше толкова много проститутки, щяхме да се препъваме в тях на всяка крачка...

— Да, да, но аз исках да ви кажа нещо друго. Госпожа Фокс беше на представянето. Тя дори стана и благодари на авторите, че са привлекли вниманието на широката общественост към проблема — а после ги упрекна в несериозно отношение! „Не виждам нищо смешно в една паднала жена“, така каза тя. Разбира се, всички се смяхме до сълзи.

— Горката госпожа Фокс. „Прости й, Господи, защото тя не знае какво говори...“

Лейди Бриджлоу се смее тихичко — смехът ѝ прозвучава удивително свойски.

— О, човек наистина не бива да се надсмива над необмислените постъпки на другите, нали? След представянето поговорих с Филип и Едуард и те споменаха колко се безпокоят за горката Агнес...

Стойката на Уилям се вдървява.

— Много е мило от тяхна страна да се безпокоят — казва той, — но за щастие безпокойствата им са напълно неоснователни. Агнес се възстанови напълно.

— Но не дойде на църква днес...? — отбелязва с въпросителен тон лейди Бриджлоу.

— Не.

— Може би е на литургия в католическата църква в Крикълууд.

— Възможно е — Уилям отлично знае, че Агнес е в Крикълууд. Убеждението на съпругата му, че това е „малка тайна“ между нея и кочияша е достойна за съжаление самоизмама. — Вярвам ѝ и знам, че ще надрасне тази своя слабост.

Лейди Бриджлоу въздъхва дълбоко и елегично, очите ѝ се замъгляват.

— Ааах, да, доверието... — казва тя натъжено, намеквайки за камшиците и стрелите, които злата съдба я е принудила да изтърпи в досегашния си живот. Меланхоличното изражение ѝ отива, придава на лицето ѝ онзи унесен израз, който е толкова на мода напоследък. Но тъгата отлита бързо; оживлението заема отново мястото ѝ и лейди Бриджлоу пита:

— Какви са плановете ви за Коледа?

— Боя се, че не предвиждам нищо необичайно — казва Уилям. — Напоследък съм станал наистина много скучен. Спя, закусвам, отивам да завоювам нови територии от Британската империя с производството си, вечерям и си лягам. Наистина не мога да си представя как някой друг, освен банкера ми може да проявява интерес към мен...

— О, не, не бива да пропускате и мен, Уилям — казва тя скромно. — Всеки велик делови мъж има нужда от една приятелка.

Особено когато производството на фирмата му е от такъв интерес за женския пол, нали?

Уилям се опитва да овладее възторга, който напират да озари лицето му — никога не е предполагал, че лейди Бриджлоу би използвала продукти на „Ракъм“. Новите каталози и плакатите явно имат желания ефект...

— Що се отнася до мен — продължава лейди Бриджлоу, — струва ми се, че постигнах забележителен успех с гостите за следващия си прием. Преценете сам — лорд и лейди Ънуин на едно място, дори на една маса за вечеря!

— Така е, но как успяхте?

— Ако трябва да си призная, дължа всичко на светкавичната си реакция. Отправих поканата си преди някой да успее да се съвземе от изненадата, веднага след завръщането на лорд Ънуин. Разбира се, не бих започнала да твърдя, че го е привлякъл моят чар; струва ми се, че съпругата му е наложила решението си да отпразнуват семейно Коледа в Англия — и му е поставила ултиматум да се яви.

Уилям изпитва известни затруднения да си представи как някой принуждава лорд Ънуин да направи каквото и да било.

— Бих казал, че един обикновен ултиматум не би свършил работа.

— О, не забравяйте, че новата му съпруга не е толкова покорно същество, каквото беше майката на Агнес. При това той има вече деца от нея — негова плът и кръв.

Уилям отвръща с безизразно мънкане — досега не е имал възможност да се запознае с новата лейди Ънуин. Ракъмови са били канени нееднократно в дома на Ънуин, но в очите на Агнес поканата би могла да бъде подписана със същия успех от Велзевул — и тя винаги я връща с отговор „За съжаление няма да имаме възможност да присъстваме“.

(Уверен съм, че тя има дори чувства към теб, скъпа — настоява Уилям в такива случаи, но Агнес така и не е могла да прости повторния брак на лорд Ънуин. Най-малкото, което би могъл да стори, е да оплаква до края на дните си онази свята жена Вайълет Пигот, която „пожертва безсмъртната си душа“ за него; а вместо това този престарял звяр веднага се ожени за тази... за това... *същество*).

— Признавам си — казва Уилям, — малко се притеснявам от срещата със стария господин след толкова дълго време. Когато поисках от него ръката на Агнес, може би съм го подвел да очаква, че на дъщеря му ще бъде осигурен по-изискан начин на живот от... е, вие знаете историята на живота ми, Констанс. Винаги съм се питал дали той няма лошо мнение за мен...

— О, не, той е мила душица — успокоява го лейди Бриджлоу, докато двамата наближават вилния квартал Чепстоу. — Двамата с горкия ми Албърт бяха приятели, и той правеше всичко по силите си, за да накара Албърт да се откаже от онези неразумни... е, вие също познавате историята на моя живот. А когато Албърт почина, лорд Ънуин ми написа такова мило писмо! Не отправи нито един упрек. А Албърт имаше някои много глупави постъпки. Той не беше умен като вас...

Словоизлиянията на лейди Бриджлоу секват изведнъж. Тя е установила, че двамата вече не са сами на улицата. Към тях наближава една висока, дръглива жена, облечена в грозна черна рокля, със слаби ръце и червена коса, която плаче за подстригване. Жената води за ръка едно закръглено момиченце.

— Как сте, госпожице Шугър — поздравът на Уилям е въздържан, но дружелюбен.

— Много добре, благодаря ви, сър — отвръща кльощавата жена. Устните ѝ са отвратително напукани и се белят. Очите ѝ не са лоши, но е невзрачна и с унил вид — точно както трябва да изглежда една гувернантка.

— Днес е доста по-меко в сравнение с предишните дни — отбелязва Уилям.

— Да, наистина — съгласява се гувернантката, хваща ръката на Софи и я стисва здраво. — Реших да изведа Софи на разходка, защото е много бледа.

— В наши дни крайната бледност е единствено приемливият тен за една дама — заявява лейди Бриджлоу. — Розовите бузи са безнадеждно демоде, нали, Уилям?

Нито тя, нито Уилям поглеждат надолу към детето. Погледите и думите им са насочени право напред — само към госпожица Шугър.

— Софи е извънредно послушна и... старателна ученичка — казва изведнъж гувернантката, очевидно неспособна да поддържа

изискан разговор.

— Колко приятно за вас — казва лейди Бриджлоу.

— Много добре, Софи — благоволява да каже Уилям и погледът му среща широко отворените сини очи на дъщеря му само за миг, преди той да продължи нататък.

Когато се връщат в къщата, в задушната топлина на занималнята, Шугър полага отчаяни усилия да се овладее. По тялото ѝ пълзят тръпки, тя едва успява да не затрепери от глава до пети от възмущение — заради себе си и заради Софи. Всеки неин нерв е опънат до крайност от неосъществения порив да се нахвърли като ураган, със зъби и нокти, върху онази самодоволна кучка и да я разкъса.

— Коя беше онази дама, Софи? — пита тя със спокоен тон, след като си е поела дълбоко дъх.

Софи си играе с дървените животни от мъничкия Ноев ковчег. Това все още е любимото ѝ неделно занимание, въпреки че госпожица Шугър ѝ е позволила да прави в неделя, каквото си поиска. По нищо не личи тя да е разстроена от отвратителния начин, по който се отнесоха с нея баща ѝ и неговата спътница; бузите ѝ действително пламтят, но това се дължи на необичайното раздвижване и на силния огън в камината.

— Не знам, госпожице.

— Тя често ли посещава баща ти?

Софи вдига поглед от жирафите, сбърчила озадачено чело. Един въпрос за унаследяването на престола при месопотамската монархия би я затруднил доста по-малко.

— Но нали си я виждала и по-рано? — настоява Шугър със свито гърло.

Софи се замисля за миг.

— Понякога чувам да с'общават за пристигането ѝ — казва тя след малко.

Шугър млъква нацупено. За първи път от месеци насам копнее за хартия и писалка, за да опише на белия лист своето въображаемо отмъщение като онези от романа ѝ. Само че този път жертвата няма да бъде мъж, а една отвратителна дребна жена с физиономия на пекинез. Китките и глезените ѝ ще бъдат здраво завързани.

— Имайте милост! Имайте милост! — захленчи тя, когато усети как някакъв остър предмет се забива в задника ѝ — нещо студено, кожено и космато.

— Какво е това? — изпищя тя ужасено.

— Не можете ли да познаете? Муцуна на норка — отвърна Шугър, стиснала здраво заострената главичка на хермелиновата стола, която бе увила около китката си. Нещастното животно ще се чувства сигурно по добре в задника, отколкото на врата ви...

— Чухте ли какво каза татко, госпожице? — разнася се тънкото гласче на Софи. — Каза, че съм добро момиче.

Шугър, изтръгната от отмъстителните си фантазии, забелязва объркано, че Софи се усмихва щастливо, а очите ѝ сияят от гордост.

— Не е казал такова нещо — сопва се тя, преди да успее да се спре.

Щастливото изражение на Софи се изпарява, детето смръщва чело — и това подчертава още повече приликата му с Уилям. То отвърща глава, търсейки спасение в по-безопасния свят на играчките. Стиснат здраво в мъничката ѝ ръка, Ной се качва по мостчето към своя ковчег с бавни, достолепни подскоци.

— Драги ми Ракъм, позволете да отбележа, че вие продължавате да отбягвате темата.

— Така ли? — отвърща Уилям. Понеделник сутрин е и той разговаря с госта си в пушалнята. Пурите вече са запалени, Уилям отпуска бутилката с порто, чува се тихо „плюк“. — Струва ми се — продължава той, — че не сме си изяснили каква е въпросната „тема“. Аз търся вашия съвет как да ускоря максимално възстановяването на жена си, и то тук, в собствения ни дом. Вие от своя страна като че ли имате желание да изреждате положителните и отрицателните страни на цял каталог лудници — от Абърдийн до Абъристуит^[3].

В отговор доктор Кърлоу изсумтява. Неговият информационен изблик се дължеше на претенциите на Ракъм, че знае нещо за лудниците, което въобще не отговаря на истината. Всъщност доктор

Кърлоу вероятно е прекарал повече време из лудниците от който и да било друг психически здрав човек. Като млад лекар, преди да реши твърдо, че хирургията не е силната му страна, той е оперирал много питомци на приюти за душевноболни, и е научил много други неща, освен да борави със скалпел. Умее да различава добрата лудница от лошата; знае кои от тях се различават само по име от затворите, кои са обикновени пансион с претенции за здравни заведения — но знае и за болници, които се намират в юрната част на класацията — първокласни заведения, посветени на набиране на нови научни познания и на пълноценното възстановяване на пациентите. Наблюдавал е не малко случаи, когато истерични дами, изпаднали до такава степен в плен на заболяването си, че не биха могли да се покажат нито пред човек, нито пред животно, се възстановяват по чудотворен начин веднага след като биват изтръгнати от парниковата си среда, в която всички ги гледат и поощряват по този начин болестта.

Тъй като е наясно с тези неща, доктор Кърлоу може основателно да предскаже, че ако остане у дома, Агнес Ракъм е осъдена. Как би могла да оздравее с този съпруг, който ѝ позволява всичко и с цяло стадо сервилни и покорни прислужници около себе си?

— Няма нищо похвално в това да задържате една болна жена в дома ѝ, Ракъм — подхваща той. — Никой не обвинява един съпруг, че е пратил жена си в болница, когато тя си счупи крака или се разболее от едра шарка. Уверявам ви, при вас няма нищо по-различно.

Уилям отпива мрачно от портвайна.

— Чудя се — казва той замислено, — дали тя няма и някакъв физиологичен проблем...

— Преглеждал съм я многократно. Няма нищо сериозно, нищо, което няма да се оправи от само себе си, ако тя бъде подложена на сериозно лечение.

— Понякога, когато поведението ѝ се променя рязко, непосредствено преди припадъка имам чувството, че едното ѝ око става малко по-голямо от другото...

— Хммм. Вероятно се притеснява да ви гледа право в очите — всеки би се притеснил при такива изблици.

Внезапно тишината в задимената пушалня е нарушена от кристално-чисти звуци на пиано. Някой засвирва очарователна мелодия в съседната стая. След елегантен прелюд Агнес запява —

гласът ѝ е спокоен и весел като птиче чуруликане. Уилям незабавно добива скръбно сантиментално изражение, което кара доктор Кърлоу да изпъшка отчаяно.

— Ракъм — настоява той, — откажете се от щастливата илюзия, че жена ви е напълно здрав човек, нападан от време на време от някакво хронично страдание. Тя е болна, но има от време на време моменти на просветление. Кажете ми, ако някоя от вашите машини за бутилиране на парфюми се повреди, започне да чупи шишенцата и разлива парфюма, и това се повтаря периодично, вие ще повикате майстор да я поправи, нали? А ако случайно машината заработи нормално, когато се появи майсторът, това ще ви накара ли да повярвате, че всичко е наред и ремонт няма да се наложи?

— Хората не са машини.

„Доста странна философия за индустриалец“, казва си Кърлоу, но се въздържа да произнесе на глас забележката.

— Е — казва той с въздишка, докато ангелските трели на Агнес продължават да долитат до тях, — ако отказвате да обмислите отвеждането ѝ в лечебно заведение, има някои задължителни мерки, които настоявам да предприемете. Първо, забранете ѝ да посещава литургията в католическата църква. Няма нищо лошо в католицизма, но жена ви се числеше към англиканската църква, когато стана ваша съпруга и няма причини внезапно да се отрича от вярата си. Ако католическите ѝ убеждения бяха нещо повече от налудничава прищявка, тя би се опитала да убеди и вас да станете католик, вместо да се забавлява с тези тайни излети до Крикълууд. Второ, крайно време е Агнес да приеме факта, че е майка. Тази абсурдна криеница продължи прекалено дълго. Ако не желаете да разберете, че това е за доброто на Агнес, помислете поне за дъщеря си, която вече е достатъчно голяма, за да задава въпроси. Лишаването от майчина любов не би могло да ѝ бъде от полза, нали?

Уилям кимва бавно. Колкото и неприятна да е истината, той не може да възрази срещу основателните доводи на този човек, който си разбира от работата. Не е възможно една майка да отхвърли детето си, без от това да произлезе някакво нещастие — това е неоспорим факт.

— Все ми се струва, че е още бебе — мънка той в защита на Агнес и си припомня редките случаи, когато е виждал повитото в пелени бебе в ръцете на Биатрис. Но детето е избуяло като бурен, и той

е принуден да си признае, че вчера се стресна от зоркия и разумен поглед на дъщеря си.

— Не ми се иска да разстройвам ненужно Агнес — казва той.

— Като имаме предвид какъв е залогът, Ракъм — отвръща лекарят, — обезпокояването на съпругата ви ми се струва много ниска цена.

Уилям прави гримаса в знак на съгласие; преговорите са приключени, двете страни са отстъпили по малко от позициите си. Домакинът си поема по-свободно дъх и предлага още портвайн.

— Кажете ми, докторе — пита той, — как е вашата дъщеря?

Емелин Фокс се навежда, за да вземе с пръсти котешките лайна от пода на коридора. В края на краищата, те са съвсем изсъхнали, а щом изхвърли мръсотията, ще си измие ръцете. Наистина, Емелин не може да разбере защо някои хора правят такива сцени заради малко боклук. Би трябвало да поживеят един ден в някой от бордеите на Шордич, където по стените се стича слюз, а плъховете хапят децата по лицата!

Емелин кляка, за да изпълни намерението си. Разпуснатата ѝ коса пада по лицето. Само че колкото повече засъхнали котешки лайна прибира, толкова повече открива. Писан наистина се е държал много лошо. Ако не се поправи, ще се наложи тя да го пропъди от леглото си и да го накара да спи навън.

— Разбра ли, Писане? — пита тя, като че ли сред лошите навици на Писан се брои и четенето на мисли. Той не я удостоява с отговор.

Тя хвърля лайната в една картонена кутия, която някога е съдържала хартия за писма, а понастоящем е пълна с котешки изпражнения, събирани в продължение на две седмици. Емелин смята да закопае всичко в градината, веднага щом си купи лопата — а тя е твърдо решена да купи лопатата днес и изобщо не я интересува как ще я изгледа продавачът в магазина за железария.

Тя слиза боса по прашните стъпала — така погледнато, тя е и гола. Традиционното преобличане в някакви други дрехи, за да си легне, започна да ѝ се струва безсмислено, и въпреки приближаващата зима нощниците изобщо не ѝ липсват. Тя почти не чувства студа; случвало се е крайниците ѝ да са бели като оголени кости, а тя да не

изпитва никакво неприятно чувство. Какво знаят за студа щастливците на този свят, свили се уютно в топлите си къщи?

Всъщност собствената ѝ къща понастоящем не е кой знае колко добре отоплена. Пак е забравила да внесе въглища, а и комините трябва да се почистят. Наистина е крайно време да намери заместници на Сара; три месеца без прислужница са се отразили сериозно на къщата. Може да наеме много добро момиче чрез Дружеството за спасение, но първо ще се наложи малко да поразчисти, за да не направи лошо впечатление.

Емелин се избърсва с мокър парцал (едва вчера се е къпала) и нахлузва работната си дреха — тоест, една прилична, но и практична рокля, която носи, когато обикаля бедняшките квартали. Стомахът ѝ къркори, за да ѝ напомни, че не бива да излиза от къщи, преди да е хапнала нещо, както се случва често напоследък.

Тя отива в кухнята и се промушва между печката на Хенри и собствената си печка, за да се добере до шкафа, където държи хляба. Ножът си стои забит в самуна — и толкова по-добре, защото напоследък ѝ се губят много прибори. Няма масло, но затова пък разполага с огромна наличност от месни и рибни консерви — същински дар Божии за независимата жена. Обмисля дали да не отвори говеждия език „Белгрейвия“, но накрая се спира на съомга. Чувала е, че рибеното масло е полезно за мозъка.

Котаракът на Хенри влиза безшумно, започва да издава жални звуци и да се умилква, бутайки глава в полите ѝ.

— Чакай малко! — кара му се тя, докато търси чиста чаша, в която да си приготви нещо топло за пиене. Но си спомня, че няма мляко, а тя не обича нито чай, нито какао без мляко. Това не е толкова важно; съвсем скоро госпожа Наш ще ѝ налее чай в залата на дружеството.

— Заповядай, нахално същество такова — казва тя и изсипва останалата съомга направо на пода на кухнята. — Постоянно се възползваш от добротата ми... Защо не излезеш и не си намериш някоя почтена работа, ммм? Трябваше да те кръстя Готованко.

Котаракът накланя глава на една страна.

— Мяу?

Емелин наистина трябва да побърза; успала се е, защото стоя будна до късно, преписвайки в десетки екземпляри едно и също писмо

до директорите на държавни училища, в което ги умолява да не изоставят децата от бедняшките квартали. Ако не тръгне веднага, ще изпусне чая и бисквитите.

Къде ли е оставила шапката си? А, да — ето я там, окачена на леглото на Хенри, което все още стои подпряно на стената в дневната. (Поне намери къде да изпрати дюшека благодарение на госпожа Емерсън, която наскоро събираше чаршафи, дюшеци и завивки. Но желязната рамка се оказа прекалено тежка за пренасяне). С помощта на два фуркета и шапчицата, която завързва с панделка под брадичката, Емелин се превръща в госпожа Фокс, готова за нови подвизи.

Точно когато се кани да отвори външната врата, едно писмо се промушва с тихо шумолене през процепа и пада в краката ѝ. Тя го напъхва в чантичката си и излиза тичешком.

Разположила се удобно в заседателната зала на Дружеството за спасение, с чаша чай до себе си, госпожа Фокс изважда плика от чантата си. Оказва се, че писмото се състои само от един лист, маниакално прегъван многократно, докато се е получило миниатюрно квадратче. Госпожа Фокс изглажда листа на масата пред себе си, и присвива очи, за да може да разчита лилипутския почерк.

„Времето изтича“ — така започва писмото. „Знам, че Вие сте добра и мила жена, въпреки че баща Ви е сключил договор със Силите на мрака. (Моят баща също беше злодей, затова Ви разбирам). Аз знам, че Вие вече живеете във Второто си тяло. Хората казват, че не сте красива и че имате лош тен, но те не могат да проникнат до красотата на душата Ви. Как ли сияе тази Душа в съзнанието, че и плътската ѝ обвивка е безсмъртна! А моето земно тяло проявява ужасяващи признаци на упадък, и аз не мога да понеса мисълта, че ще остана пленница в него още дълго време. Аз знам, че Второто ми тяло ме очаква в Манастира на здравето. Моля Ви, моля Ви, моля Ви да ми разкриете тайната на пътя до Манастира. Аз съм готова да тръгна на път, но се боя, че моят ангел-пазител ще настоява да бъда

търпелива и да изчакам Ужасния Край. Вие сте единствената ми Надежда. Моля Ви, споделете с мен Тайното Познание, за което копнея.

В името на добрите чувства, които и двете хранехме към Хенри, Ви умолявам да го сторите!

Агнес Р.“

Госпожа Фокс сгъва писмото и го поставя обратно в плика. Около нея сестрите раздигат чаши и чинийки, и обличат палтата и шапките си. Молбата на госпожа Ракъм ще трябва да почака за отговор, първо трябва да се помогне на други души.

Същата вечер, докато Писан мърка доволно, опрян в бедрото ѝ, госпожа Фокс препрочита писмото. Тя е в лошо настроение; следобедът, прекаран с останалите членки на дружеството, не беше особено успешен. Няма спор, че улиците на Шордич са истинска златна мина, ако търсите разврат и безбожие, но е извънредно трудно да се доберете до обитателите им — те са враждебно настроени, и повечето имат обичая да хлопват вратите под носа на Спасителките. Само една уличница се съгласи да разговаря с госпожа Фокс, но тя беше толкова пияна, че сериозният разговор се оказа неосъществим.

— Че от теб знаш ли ква уличница ша излезе? — уверяваше я хилещата се проститутка. — Веднага се вижда. Не носиш корсет, а? Нали ти виждам циците!

Госпожа Фокс се опита да обясни, че е прекарала тежка болест, и че стегнатата броня на корсета е затруднявала дишането ѝ; освен това, подчерта тя, почтеността няма нищо общо с корсета, защото много преди изобретяването му също е имало почтени жени... Но проститутката не отстъпваше.

— Че и деца не си раждала, то е ясно — изкиска се тя и се опита да погъделичка Емелин под извивката на гърдите. — Наш' ли как си падат мъжете по таквиз?

Сега Емелин се е проснала на леглото, краката я болят, мръсна е, има чувството, че сажди са полепнали и по езика ѝ, а освен всичко останало (да му се не види!) пак не е успяла да купи мляко за какаото.

И като че ли това не стига, ами сега трябва да отговаря и на това писмо, в което Агнес Ракъм иска от нея да ѝ разкрие тайната на физическото безсмъртие.

Какво да ѝ каже?

Истината, разбира се, колкото и нежелана да е тя. Емелин взема хартия и писалка, и надрасква следното:

„Скъпа госпожо Ракъм,

Съжалявам, но трябва да ви уведомя, че допускате грешка. Никой от нас не може да се надява на друго безсмъртие освен на безсмъртието на духа в Христа (вижте Послание на свети апостол Наела до Римляни 6:7-10; до Коринтяни 15:22, и най-вече 15:50). Ако бих могла да Ви помогна по какъвто и да било друг начин, ще го сторя с удоволствие.

Искрено Ваша, Емелин Фокс“.

Тя сгъва бележката, поставя я в плик, запечатва го, и почти веднага след това го накъсва на парчета. Представила си е как госпожа Ракъм получава отговор, как го отваря възторжено и нетърпеливо, а получава само сух отказ, съпроводен с няколко препратки към Светото писание, и я обзема дълбока жалост.

Дали няма да бъде по-добре да ѝ изпрати някоя книга? Така ще избегне необходимостта лично тя да разбие надеждите ѝ, а и книгата сигурно ще съумее по-добре да пропъди миазмите на илюзиите от главата на госпожа Ракъм. Емелин скача от леглото и започва да се рови из ужасно прашните купчини книги, задръстили къщата ѝ, в търсене на „Разрушеният храм“ — автобиографията на един смъртно болен евангелизатор, която тя бе дала на Хенри по времето, когато той толкова се измъчвате при мисълта за възможната ѝ смърт. Беше тънко томче, със запомнящ се гръб, но тя не може и не може да го намери, и вдигналата се прах я кара да киха непрекъснато.

Но какво е това? Някаква дебела брошура, която не помни да е виждала преди. На гърба се четат препоръки от различни авторитети като например „А. Е. от Блуумзбъри“: „Това е библията на всеки любител на удоволствия!“. На предната корица — с тлъсти черни

букви: „Нови забавления в Лондон — наръчник за светски мъже с напътствие за начинаещи“. Тя отваря книгата и прочита посвещението: *„На Хенри, от Филип и Едуард. Може би това е бъдещата ти енория? Желая ти успех!“*.

Емелин се присвива болезнено от жестоката шега на Бодли и Ашуел. За нейно учудване очите ѝ се насълзяват. Горещи сълзи започват да капят върху брошурата. Тя прелиства страниците и се опитва да чете, но вижда всичко размазано. Някои от страниците са с прегънати ъгълчета, вероятно за да се отбележат определени проститутки, чиито качества Бодли и Ашуел са държали да изтъкнат.

Госпожа Фокс отмята назад глава, смутена, че не може да овладее ненужния си хленч. Ще прегледа по-късно отвратителната малка книжка; може би, въпреки болката, която ѝ причини, тя ще се окаже полезна. Трябва да я приема като... да, ето като какво — като неоценим списък с имената на жените, които тя ще се постарее да открие и да върне в правия път. Да, в крайна сметка и от тази книга ще има полза!

— Чаят ви, госпожице.

Шугър се изтръгва от неспокойните си сънища, примигвайки в полумрака. Тя вдига поглед. Някаква фигура, която първоначално не може да разпознае, се е надвесила над нея с чаша чай в едната ръка и горяща лампа в другата, защото още не се е зазорило истински. Докато Шугър се изправя на лакти, измъквайки ръце от завивките, тя усеща нещо тежко върху краката си и установява, че отвореният дневник лежи захлупен върху лявото ѝ бедро.

„Дявол да го вземе!“ Дано прислужничката го вземе за учебник, или за дневник на самата госпожица Шугър, а не за чужда, крадена вещ.

— Тъъ... благодаря ти, Роуз — гърлото ѝ е пресъхнало, гласът ѝ звучи като грачене, тя още не вижда ясно около себе си. — Колко е...

— Шест и половина, госпожице. Вторник. Чудесна сутрин.

— Чудесна ли? — Шугър обръща глава към тъмния прозорец. Отражението от лампата на Роуз се откроява в ореол от скреж.

— Имах предвид това, че снегът спря, госпожице.

— А, да... — Шугър потрива очи. — Сигурно щях да спя цял ден, ако не ме беше събудила.

Тя незабавно съжалява за този жалък опит да спечели благоразположението на прислужницата; само успя да представи себе си като немарлива повлекат. „Затваряй си устата, когато не си напълно будна“, напомня си тя.

Когато Роуз и лампата изчезват отново, първите едва забележими проблясъци на зората надникват в стаята на Шугър. Ако присвие много силно очи, тя може да различи странни бели силуети пред прозореца си — като призраци, увиснали напълно неподвижно на двайсетина фута над земята. При първия порив на вятъра призраците започват да се разпадат с шумолене — белите им крайници падат и изчезват нанякъде. Сняг покрива дърветата, бял като пудра и мимолетен.

Потръпвайки, Шугър отпива чай от абсурдно крехката чаша. Тя още не може да привикне към този ритуал — прислужницата да я буди в шест и половина с чаша чай, вместо да се събуди сама към десет или единайсет от слънчевите лъчи, огрели лицето ѝ. За миг тя се озовава назад във времето — не на Прайъри Клоуз, а още по-назад — на горния етаж в дома на госпожа Кастауей, където гълъбите гукат под покривните греди, златните слънчеви лъчи греят немилостиво, а малкият Кристофър чука на вратата, за да вземе мръсното бельо.

„Трябваше да вземеш Кристофър със себе си“, съска укорително някакъв глас в замътения ѝ мозък. „Домът на госпожа Кастауей не е място за деца“.

Шугър захапва бисквитата, разпилявайки трохи по нощницата си. „Дете е, но е момче“, казва си тя. „Ще порасне и ще стане мъж като всички останали — а светът е направен за мъже“.

Тя допива чая си — цялата чаша не е повече от една глътка, само колкото да овлажни пресъхналия ѝ език. Защо се чувства толкова уморена? Какво се случи снощи? Последното нещо, което си спомня да е прочела, преди да потъне в дълъг, тежък сън, преследвана и в него от писъците на някаква жена и воя на вятъра, бе съобщението на Агнес Ънуин, че е сгодена за Уилям Ракъм.

Дневникът се е затворил в скута ѝ. Тя го отваря отново, прелиства мръсните страници и стига до мястото, където я прекъсна сънят.

„Сгодена съм и ще стана съпруга на един мъж“, пише Агнес, „а почти не знам какъв е той. Колко страшно е това! Разбира се, аз го пузнавам много добре — толкова добре, че бих могла да напиша книга за всички умни неща, които той казва. Но кой е той наистина, този Уилям Ракъм, какво е това, което иска от мен и още не е получил? О, дано не започна да го отегчавам! Той се смее и ме нарича свой странен малък дух — но дали наистина съм достатъчно изключителна, за да бъда достойна за мъж като него?

Когато мисля за брака, сякаш мисля за гмурване в тъмни води. Но дали тъмните води ще станат прозрачни, ако човек се взира в тях в продължение на години, преди да реши да се гмурне? (О, Божичко — може и да не е подходящо да използвам това сравнение, след като не умея да плувам!)

Но не е редно да се притеснявам. Всичко е възможно за двама души, които се обичат. Освен това ще бъда неизказано щастлива, когато престана да се наричам Агнес Ънуин! Примирам от нетърпение!!!“

— Мама изобщо не си легна — казва с жалостив тон Софи, замаяна и почти разплакала, докато Шугър ѝ помага да се облече. — Остана цяла нощ навън, в градината, и викаше нещо, госпожице.

— Може би си сънувала, Софи — казва смутено Шугър. Усилието, което положи, за да посрещне деня, да се облече и пригответи до седем часа, за да помогне на Софи да направи същото, изтласка нощните кошмари назад в съзнанието ѝ; страдалческите писъци заглъхнаха и тя ги чува като далечен шепот. Сега, когато се опитва да си ги припомни, чува не само тях, но и още два гласа — един женски и един мъжки. О, да, така беше, а и като че ли си спомня някаква суматоха по стълбите.

— Бавачката казваше, че плачът и глезотиите не впечатляват никога — съобщава Софи неочаквано и издува глупаво устни, докато Шугър реши косата ѝ. Детето залита лекичко всеки път, когато гребенът драсне кожата на главата му. Повече от ясно е, че и тя не се е разбудила напълно.

— Всички трябва да се стараем според силите си да бъдем смели, Софи — отвръща Шугър.

В девет и половина, малко след като урокът е започнал, усамотението им в занималнята е нарушено от почукване на вратата. Обикновено, след като прислужницата е прибрала чиниите от закуската, никой не ги смущава до обяд, но сега на прага застава Лети, много сериозна и без поднос в ръцете.

— Господин Ракъм би искат да разговаря с вас, госпожице Шугър — казва тя.

— С мен ли? — примигва Шугър недоумяващо.

— Очаква ви в кабинета си, госпожице.

Лети има добродушно лице, но по него не може да се разчете кой знае какво; ако там е изписано някакво желание да сподели нещо по женски, то Шугър не може да го разшифрова.

Софи вдига поглед от писалището в очакване да разбере какви ще са следващите събития в нейния свят. С кимване и жест Шугър нарежда изписването на имената на музикалните инструменти да продължава. Току-що е убедила Софи, че рисунката на цигулка с провиснал гриф е съвсем приемлива и може да остане в тетрадката, вместо листът да се къса и заниманието да започне наново. Софи отново се навежда над тетрадката, притиснала линейката към недовършената рисунка на едно виолончело, като че ли я е страх то да не се изплъзне изпод пръстите ѝ.

— Ще се върна скоро — казва Шугър. Но когато тръгва след Лети по коридора, тази увереност започва да се изпарява. „Ще ми каже, че иска да напусна“, мисли си тя. „Намерил е гувернантка, която знае френски и немски и може да свири на пиано“. После, подменяйки неоснователните страхове с неоснователна възбуда, продължава: „Не, иска да ме целува по шията, по лицето, да вдигне полите ми и да ме чука. Има ерекция от зори и вече не издържа“.

Килимите под краката ѝ са влажни, наоколо мирише на сапун и на мокра вълна; Лети, след като е изпълнила задачата си, запретва

ръкави и се връща към кофата и сунгера, оставяйки гувернантката да влезе сама при господаря. Водата в кофата е розова.

Сърцето на Шугър се е качило в гърлото, когато почуква на вратата на „светая светих“, кабинета на Уилям, в който не е влизала нито веднъж през всички тези седмици, откакто живее в неговия дом.

— Влез — вика той отвътре, и тя се подчинява.

Първата мисъл на Шугър, когато го вижда седнал зад бюрото си, обвит в цигарен дим, приведен уморено напред и опрял лакти между две купчини писма, е че той прилича на човек, прекарал нощта в пиянски разгул. Очите му са червени и подпухнали, косата му е влажна и сплъстена, брадата и мустаците му не са ресани. Той става от стола, за да я поздрави и тя забелязва по жилетката му тъмни петна от вода — очевидно се е намокрил, като е плискал набързо лицето си.

— Уилям, изглеждаш толкова... ужасно уморен! Сигурно прекаляваш с работата!

Той прекосява стаята — обувките и крачолите на панталона му се изцапани с пръст; сграбчва я така рязко за раменете, че тя трепва, и я притиска към гърдите си. Докато отвръща на прегръдката му, обвивайки го с дългите си, слаби ръце, притискайки буза в неговата, тя се изкушава да му направи забележка, както би постъпила една истинска гувернантка; в главата ѝ се въртят всевъзможни идиотски реплики: „Не смейте да ме докосвате, сър! О! Милост! Ще припадна!“ и така нататък.

— Какво е станало, любов моя? — шепне тя в косата му и се притиска здраво към него, за да го накара да почувства острият очертания на таза ѝ през пластовете дрехи, които шумолят между двамата. — Кажи ми какво те измъчва.

Тези фрази са също толкова банални и глупави като другите, Шугър знае това, но какво друго би могла да каже? Единственото, което иска всъщност, е тази разхвърляна, претъпкана с документи стая с потъмнели от тютюнев дим тапети и килим с цвят на говежди бульон да изчезне и те двамата да се озоват по вълшебство обратно на Прайъри Клоуз, където меки, топли чаршафи ще покриват голите им тела, а Уилям ще впери възторжен поглед в нея и ще каже...

— Уф, това е гадна, безнадеждна история.

Дъхът ѝ секва, защото той я притиска още по-силно към себе си.

— Кое... парфюмерийната индустрия ли? — пита тя, макар да знае отлично, че той има предвид нещо много по-различно.

— Агнес — отвърща той със стон. — Ще ме докара до лудост.

Вероятността Уилям да е по-близо до лудостта, отколкото нещастната му жена, изглежда незначителна, но няма съмнение, че той преживява тежки моменти.

— Какво е направила?

— Излезе снощи по нощница на снега! За да изкопае дневниците си — поне това се опита да направи. Сега е убедена, че са ги изяли червеите. Бях заповядал да приберат на сигурно място проклетите неща, но сега никой не знае къде са.

Шугър издава звук, който би трябвало да изразява озадачено съчувствие.

— При това се нарани! — възкликва Уилям и потръпва в прегръдките на Шугър. — Беше ужасно! Поряза двата си крака с лопатата. През живота си не е изкопала и една дупка, горкото ми ангелче! А беше и боса! О! — той отново потръпва силно при мисълта за онези нежни боси крачета, прорязани при неумелия ѝ замах от острия метал. Шугър също потръпва — това е първият искрен неволен спазъм, който споделят телата им.

— Как е тя? Ти какво направи? — пита Шугър, а Уилям се изтръгва от прегръдката ѝ и покрива лицето си с ръце.

— Повиках незабавно доктор Кърлоу, разбира се. Слава Богу, че не отказа да дойде... но разбира се, няма да пропусне да се възползва от положението. Невероятно е как един човек по нощница под самото може да шиє разкъравената плът на една пищяща жена и въпреки това изражението му да е самодоволно! Но той може да си гледа самодоволно, колкото си иска — Агнес ще остане у дома! Да не би да очаква от мен да изпратя жена си приживе в ада, само защото не умее да копае с лопата? Та аз не съм звяр!

— Уилям, ти не си на себе си! — напомня предпазливо Шугър, макар че и собственият ѝ глас трепери. — Направил си всичко, което може да се направи засега; след като се напиш, ще можеш да разсъждаваш по-трезво.

Уилям отстъпва от нея, кимва и потрива ръце.

— Да, да — казва той, мръщейки се от усилие да пропъди обърканите мисли от главата си. — Вече се владее. — Той я изглежда странно, очите му блестят. — Имаш ли някаква представа кой би могъл да вземе проклетите дневници?

— Д-да не би бавачката на Софи да ги е взела със себе си? Нали ги изкопаха точно преди тя да си замине?

Уилям поклаща глава и отваря уста да изтъкне, че Биатрис Клийв се отнасяше към Агнес с едва прикрито презрение; но тогава му хрумва, че тя може да е взела дневниците точно затова, може да се е зарадвала на възможността да му създаде неприятности.

— Ще пиша на госпожа Барет да претърсят стаята ѝ — казва той.

— Не, не, любов моя — казва Шугър, изтръпнала от страх, защото съзнава колко лесно мръсните, нечестно придобити тайни могат да бъдат измъкнати изпод леглото ѝ. — Ако го е сторила, за да причини неприятности, тя сигурно ги е изхвърлила в най-близката река. Освен това, мислиш ли, че Агнес има нужда от този куп стари дневници тъкмо сега? Нали сега е най-важно да ѝ бъдат осигурени покой и нежни грижи?

Той се връща към бюрото си, като разтваря и свива нервно пръсти.

— Покой и нежни грижи. Да, дявол да го вземе! Ако само можеше да проспие цялото време, докато зараснат раните ѝ! Ще взема нещо от някой лекар — не от Кърлоу, дяволите го взели — никакви хапчета или някоя отвара... Клара ще поеме грижата тя да ги взема редовно, всяка вечер... И никакви измъквания. Никакви измъквания, разбираш ли!

Гласът му е изминал гамата от спокойствие до гняв само за няколко секунди. Шугър отива бързо до него и поставя напуканата си длан върху разкривеното му лице.

— Уилям, моля те; мъката ти те заслепява и не виждаш кой е пред теб. Аз съм твоята Шугър, не разбираш ли? Аз съм жената, която изслушваше разказите ти за твоите грижи, която ти помагаше да пишеш деловите си писма, които ти мразиш да пишеш... Колко пъти вече съм доказвала, че няма нещо, което бих отказала да сторя за теб?

Тя взема отпуснатата му ръка и я притиска към гърдите си, а после я смъква полека по-надолу, към корема си в жест, с който се

надява да събуди страстта му, но той се подчинява с безмълвно недоумение, като че ли тя го кара да я прекръсти.

— Уилям — казва тя умолително. — Помниш ли Хопсъм? Колко дълги нощи прекарахме...

Най-сетне чертите му омекват. Като че ли най-после в разгорещения му мозък нахлува хладният балсам на спомена за тяхната интимност; за начина, по който тя му помогна да прекара кораба на парфюмериите „Ракъм“ през бурята, когато един лош съветник можеше да го потопи.

— Ангел мой — въздъхва той разкаяно. После, за огромно облекчение на Шугър, се привежда напред и я целува по устните; езикът му е сух, има вкус на бренди и лошо храносмилане, но нали я целува! Набрала смелостта, тя започва да го гали по косата, по раменете, по гърба, дъхът ѝ се учестява, тя почти го желае, иска той да я пожелае.

— О, между другото — казва той и се изтръгва от прегръдките ѝ, — тук има нещо, което искам да ти покажа.

Ерекцията издува панталона му, но не това го вълнува; не, той не е готов да се любят. Вместо това започва да рови из хаоса от хартии по бюрото си и измъква един сгънат брой на вестник „Таймс“.

— Сигурно не си го виждала? — казва той, прелиствайки бързо вестника — новини, съобщения за сватби и годежи, докато най-сетне открива страницата, която иска да ѝ покаже. Там, на видно място сред другите, по-малки реклами на средства за пречистване на кръвта и практикуващи хомеопати, се вижда голямо рекламно каре, в което се откроява портретът на Уилям Ракъм във венец от зеленика.

ПОЖЕЛАНИЯ ЗА ВЕСЕЛИ КОЛЕДНИ ПРАЗНИЦИ
В ОЧАКВАНЕ НА ЩАСТЛИВА НОВА ГОДИНА
ОТ „РАКЪМ’С“
ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ФИНА ПАРФЮМЕРИЯ И
КОЗМЕТИКА

Шугър препрочита няколко пъти коледните поздравления, измъчвайки мозъка си за подходящ комплимент. Колко странно ѝ се

струва Уилям да ѝ представя своя осъществена идея като свършен факт, без преди това да се е съветвал с нея!

— Много впечатляващо — казва тя. — И текстът е добре подбран. Да, много е хубаво.

— Така успявам да присъствам във вестника с коледните си поздравления отрано — пояснява той, — преди конкурентите ми да са пуснали техните реклами, разбираш ли?

— Ммм — отвръща Шугър. — Кой знае как ще се ядосват, че не са се сетили първи, нали?

В мислите си тя вижда непрекъснато една и съща ужасна картина — как Агнес насочва мръсната лопата към земята, а острието се забива в бледата плът на краката ѝ.

— Несъмнено идущата Коледа ще се постараят да ме изпреварят — казва Уилям. — Но този път им отнех първенството.

— Догодина ще измислиш нещо още по-хитро — уверява го Шугър. — Аз ще ти помогна.

Те се целуват отново, и този път той изглежда склонен да продължи нататък. Тя пхва ръка в панталона му и усеща как той се втвърдява още преди пръстите ѝ да са се добрали до него.

— Кога ще се смилиш над мъките ми? — мърка тя в ухото му, успявайки да прикрие истеричните нотки в гласа си със сладострастно стенание. Но когато прехвърля крак над коленете му, за да седне върху него, тя установява с учудване, че наистина е влажна между краката. Наистина, Уилям се държи грубо и безчувствено, но той не е на себе си от притеснения, Шугър е убедена, че дълбоко в себе си той е почтен, и че — слава Богу — все още я желае. Ако само успее да го накара да влезе в нея, ако чуе безпомощния му стон, всичко отново ще бъде наред.

Дългите ѝ гащи са смъкнати до глезените, тя се отпуска в скута му, ахва облекчено, когато усеща докосването на члена му — и в този момент някой почуква на вратата. Без секунда колебание тя скача настрана, придърпвайки гащите си нагоре още преди да е възстановила равновесието си. Уилям прави горе-долу същото. Тази проява на взаимно разбиране, синхрона в движенията им, докато оправят дрехите си и си възвръщат благоприличието на позите, протича с еротична плавност, придадена от инстинкта.

— Влез! — извиква пресипнало Ракъм.

На вратата отново застава Лети, този път много смутена — не от господаря си и гувернантката, чийто прекъснат разговор очевидно е бил образец на благоприличието, а от тежкото бреме на вестта, която носи.

— Госпожа Ракъм, сър... — присвива се смутено момичето. — Тя ви... вика.

— Вика ме?

— Да, сър. Спешно е, сър.

Уилям се озърта в стаята с подпухнали, зачервени очи, обзет от нежелание да се примири с тежката си съдба.

— Много добре, Лети — казва той накрая. — Идвам веднага.

Прислужницата се оттегля, а Уилям излиза иззад бюрото, оправяйки яката и вратовръзката си.

— Извънредно съм поласкан — отбелязва той саркастично, докато минава с тежка стъпка покрай Шугър, — че съм желан от толкова жени едновременно.

Спалнята на Агнес, толкова често затъмнявана през деня, е облята в тревожна дневна светлина — завесите са дръпнати докрай, за да може слънцето да нахлува вътре безпрепятствено. Госпожа Ракъм би трябвало да е почти в безсъзнание под въздействието на опиати, но тя е напълно будна, седнала в леглото, облечена в безукорно чиста нощница, закопчана до брадичката. Завивките в долната част на леглото са силно издути от превързаните й крака. Изражението й е напълно спокойно, макар по брадичката й да се забелязват няколко драскотини, останали след снощната схватка със съпруга й, Шиърс и Роуз, докато те се опитваха да я приберат насила обратно в къщата. Клепачите на невероятно сините й очи са зачервени. Всичко това Уилям забелязва в мига, в който влиза в стаята. Както и факта, че Клара се е изправила до леглото на господарката си като гвардеец на пост.

— Всичко е наред, Клара — казва Уилям, — можеш да си вървиш.

Прислужницата прави небрежен реверанс — едва забележимо раздвижване на тялото.

— Госпожа Ракъм настоява да остана, сър.

— Тя е моя камериерка, Уилям — напомня му Агнес. — Мисля, че имам право поне на един човек в този дом, който да защитава интересите ми.

Уилям изправя рамене.

— Агнес... — започва той с предупредителен тон, но после се отказва. — За какво искаш да разговаряме?

Агнес си поема дълбоко дъх.

— Бях принудена да изтърпя унизителния отказ — подема тя, — на собствения си кочияш.

— Чийзмън?

— Доколкото ми е известно, разполагаме само с един кочияш, Уилям, освен ако укриваш други, за да ги използваш за собствените си развлечения.

Лъже ли се, или по лицето на Клара наистина се мярна подигравателна усмивка? Що за отвратителна наглост! Трябва да изхвърли нахалната хубостница...

— Невъзпитано ли се държа с теб Чийзмън, скъпа? — пита Уилям с най-учтивия си глас.

— Той е възможно най-добре възпитан за същество от неговата класа — отвръща госпожа Ракъм. — Унизителният отказ е твое дело.

— Мое дело?

— Чийзмън заяви, че си му забранил да ме кара на църква.

— Днес е вторник, скъ...

— Моята църква — подчертава рязко Агнес. — В Крикълууд.

Уилям притваря за миг очи, за да му е по-лесно да си представи как уволнената Клара бедства в отчаяние и мизерия, или как се запалва и изгаря пред очите му.

— Всъщност — казва той с въздишка, — нареждането идва от доктор Кърлоу, скъпа.

Агнес повтаря всяка от думите с презрителната погнуса, която заслужават.

— Доктор. Кърлоу. Нареждане.

— Да — потвърждава Уилям и се чуди как е възможно той, Уилям Ракъм, който може без затруднения да се справи с някой разгневен докер, до такава степен да губи присъствие на духа пред нежната си, миниатюрна жена. Кога кротостта на нрава ѝ, с която го бе очаровала, успя да се превърне в горчивина?

— Доктор Кърлоу счита, че не е добре за здравето ти да... ъъ... се опитваш да изповядваш религия, различна от... ъъ...

— Аз се нуждая от чудо, Уилям — казва тя. Говори бавно и отчетливо, сякаш има пред себе си бавноразвиващо се дете. — Мога да се надявам само на чудотворно изцеление. Трябва да се моля в църква, приета от Бога, в църква, където Светата Дева и ангелите небесни снизхождат. Спомняш ли си някога да си присъствал на чудо във *вашата* църква, Уилям?

Ръцете на Клара, които досега бяха сключени зад гърба, се плъзват отпред — безобидно, безцелно движение, в което обаче Уилям отново открива следи от присмех.

Той търси някаква духовита забележка, с която да изрази съжалението си и да отклони разговора в по-безопасна посока.

— Признавам, че не следя събитията там особено съсредоточено.

— Признаваш! — съска Агнес с широко отворени очи. — Би трябвало да си признаеш всичко в изповед, но никога няма да го сториш, нали?

— Агнес... — той отново се кани да влезе в спор и отново решава да не се поддаде на предизвикателството. — Не може ли да обсъдим всичко това, когато се почувстваш по-добре? Ти изобщо не си в състояние да ходиш на църква, била тя католическа или англиканска. Горките ти крачета имат нужда от покой и грижи. — Внезапно му хрумва чудесен аргумент. — Освен това как би се почувствала, ако те внесат в църквата като тежък багаж, та всички да те гледат?

Този апел към чувствителността на съпругата му спрямо общественото мнение потъва в празното пространство, изпепелен от възмутения ѝ поглед.

— Не бих се чувствала като багаж — казва тя с треперлив глас. — Бих се чувствала... божествено. Освен това аз изобщо не съм тежка; как смееш да твърдиш такова нещо?!

Уилям съзнава, че думите на жена му, въпреки привидната ѝ уравновесеност, са просто трескаво бълнуване. По-нататъшният спор е безсмислен и ще послужи единствено за забавление на Клара.

— Агнес — заявява той сухо, — аз... аз не мога да позволя такова нещо. Ще станеш за посмешище, а и аз покрай теб. Ще останеш у дома, докато...

С отчаян вопъл тя отмята завивките и използва по дюшека към долния край на леглото с ловкостта на улично хлапе. Стисва здраво усуканите месингови украшения на таблата, по бузите ѝ рукуват сълзи и тя проплаква:

— Ти обеща! Да ме обичаш, пазиш и почиташ! „Все ми е едно какво си мислят хората“, така казваше ти. „Другите момичета ми навяват смъртна скука. Ти си моята очарователна фея“, нали така ме наричаше! „Обществото обявява за ексцентрично всичко, от което се бои“ — това е още една от красивите ти фрази. „Бъдещето ще бъде интересно само ако ние имаме смелостта да го направим интересно — а това означава, че се налага понякога да сритваме света по кокалчетата!“

Долната челюст на Уилям увисва от удивление. Беше решил, че предната нощ е преживял най-гротескното изпитание в живота си, но това... това е по-лошо. Да чуе претенциозните си младежки изявления, най-повърхностно позъорските си фрази, извадени от забвението, и то от устата на собствената си жена!

— Аз... аз се опитвам да се грижа за теб според силите си — казва той с умолителен тон. — Ти си болна и аз съм длъжен да те пазя.

— Ти да ме пазиш? — възкликва тя. — Кога изобщо си ме пазил? Виж! Виж! Какво смяташ да направиш с това?!

Тя се отпуска назад и сяда отново на леглото, дръпва нагоре нощницата си и започва трескаво да развива бинтовете от краката си.

— Агнес! Не! — той се хвърля към нея и стисва здраво китките ѝ, но ръцете ѝ продължават да се гърчат и да опипват глезените ѝ. Окървавени бинтове провисват като пипала от краката ѝ, вижда се покрита със синини плът и лепкава аленочервена маса. Уилям неволно забелязва между болезнено слабите крака, които Агнес е оголила, без да мисли, златистите косъмчета на гениталиите ѝ.

— Моля те, Агнес — шепне той, и сочи настоятелно с глава зад себе си, за да ѝ напомни, че Клара стои все още там като ням свидетел. — Не пред прислугата.

Агнес започва да се смее истерично — ужасен, животински звук.

— Тялото ми се превръща в... сурово месо — крещи тя, обзета от гняв и недоумение, — мога да загубя душата си, а ти се интересуваши от *прислугата*?

Тя се бори отчаяно срещу здравата му хватка, краката ѝ ритат чаршафите, кръв зацапва снежнобелия лен. Гърдите ѝ се притискат към ръката му; той неволно сравнява заоблената им пълнота с гърдите на Шугър, припомня си ангелски красивото ѝ, стегнато тяло, припомня си как трескаво мечтаеше за деня, когато най-сетне ще може да я държи в прегръдките си...

Внезапно Агнес спира да се съпротивлява. Раменете им се допират, лицата им също са съвсем близо едно срещу друго. Задъхана и зачервена, с потекла по брадичката слюнка, Агнес го гледа с отвращението на праведница.

— Причиняваш ми болка — казва тя. — Върви да се забавляваш с някой друг.

Той пуска китките ѝ и тя използва към горната част на леглото, влачейки зад себе си окървавените бинтове. След миг вече се е скрила под завивките, отпуска глава на възглавниците, пъхнала длан под бузата си. После въздъхва стоически като дете, на което пречат да спи.

— Аз... — той се опитва да каже нещо, но не намира думи. Обръща се към Клара и с безпомощен жест отправя към нея безмълвната си молба да не злоупотребява с властта, която този инцидент е поставил в ръцете ѝ.

Тя кимва. Лицето ѝ е напълно безизразно.

— Ще се погрижа за нея, господин Ракъм — уверява го тя. Тези думи очевидно означават, че той е свободен да си върви.

Зашеметен от самосъжаление, Уилям се отправя, залитайки, към кабинета. Никой не го посреща. Шугър очевидно се е върнала в детската стая, решила, че не може да го чака повече. Така да бъде. Той започва да души въздуха. Пури. Горящи въглени в камината. Ароматът на възбудата, който излъчваше Шугър.

Той застава с лице към трептящите пламъци, опрял чело на стената, и започва да мастурбира, стенойки мъчително. Само след секунди спермата му потича върху съскащите въглени. Шкембето му е провиснало от тлъстина, космите по него са посивели преждевременно; колко жалък вид има — нищо чудно, че всички го презират. Оргазмът отшумява, пенисът му се свива до нормалните си размери и той го прибира в панталона.

Отпуснал рамене, той се обръща, но при вида на затрупаното с хартия бюро потиснатостта му нараства. Целият му живот се руши, а го чака толкова работа! Той се отпуска тежко на стола и покрива лицето си с ръце.

Спокойно, спокойно. Няма да спечели нищо, ако не успее да се овладее.

Почти несъзнателно, той издърпва дълбокото долно чекмедже на бюрото — там пази писма, на които вече е отговорил, но въпреки това няма сили да изхвърли. Между другото там е и справочникът „Повече забавления в Лондон“, както и... това. С треперещи пръсти той изважда находката си.

Това е фотография на Агнес — тогава още Агнес Ънуин, която самият той е правил по време на един пикник край Темза. Снимката е протрита по краищата от пипане. Хубав кадър, и много добре копиран, като се има предвид колко неопитен фотограф беше той тогава. Спомня си колко му хареса това, че Агнес остана напълно неподвижна (съгласно инструкциите му), докато приятелите ѝ — все пълни идиоти, синове на аристократи — се въртяха, дърдореха и придърпваха крачолиите на панталоните си, така че на снимката лицата им излязоха като размазани, анонимни петна. Ето този тук, с карамфила в петлицата, трябва да е онова магаре Елтън Фицхърбърт, но другите си остават сиви, смътни привидения, чиято единствена функция е да служат за фон на сияйния образ на неговата любима. Уилям се е взирал безброй пъти в тази снимка и си е напомнял, че тук е запечатан миг на неоспорима истина — история, която не може да бъде написана по друг начин.

Без да съзнава, че плаче, той продължава да рови из книжата в най-долното чекмедже. Някъде тук, ако не греши, трябва да е прибрано и едно писмо на парфюмирана хартия — писмо, което Агнес му бе написала само няколко дни преди сватбата. В него тя му казва, че го обожава, обяснява му как всеки ден на очакване, е изпълнен с терзания и сладка мъка — все неща в този дух. Той не спира да рови — през програми от забравени театрални постановки, покани за изложби в художествени галерии, непрочетени писма от брат му, изпълнени с цитати от Светото писание, заплахи от кредитори, междувременно отдавна получили дължимото... Но парфюмираното доказателство за страстта, която Агнес е изпитвала към него, е изчезнало някъде.

Възможно ли е тази последна следа от чувствата ѝ да се е изпарила? Той свежда нос надолу и отново започва да души: стара хартия; пръстта по подметките му; мирисът на възбуда, излъчван от Шугър.

Загубил надежда, той измъква един смачкан къс хартия от дъното на чекмеджето с последна надежда, че това може да е търсеното писмо. Но се оказва, че листът е изписан със собствения му почерк — чернова на писмо до Хенри Ракъм Старши, писано преди много години:

„Скъпи татко,

В суматоката около раждането на дъщеря ми и състоянието на съпругата ми, изискващо лекарски грижи, естествено нямах възможност да отделя време на задълженията, които ме очакват. Разбира се, смятам да се заема с тях с присъщия си ентусиазъм и това ще стане при първа възможност; междувременно обаче трябва да ти съобща, че получих едно крайно неприятно писмо от нашите адвокати...”

С болезнено изпъшкване Уилям смачква листа в юмрук и го хвърля настрана. Господи, колко жалък е бил тогава и колко солиден човек е станал сега! Възможно ли е съдбата да е толкова жестока, та да му отнеме обожанието на Агнес тъкмо сега — след като преди той беше просто едно безгръбначно нищожество, а сега е собственик на голям концерн? Има ли някаква справедливост на този свят?

Подтикнат към действие, той се привежда над писалището, изважда чист лист хартия и топва перодръжката в мастилницата. Уилям Ракъм, собственикът на парфюмерийните фабрики „Ракъм“, няма време да се отдава на самосъжаление; длъжен е да се заеме с работата си. Да, работата! С какво се занимаваше, преди да...? Да, разбира се, проблемът с „Уулуърт“.

„До Хенри Ракъм Старши“ — пише Уилям и бърчи чело, за да си припомни подробностите — толкова ясни само преди дванайсет часа, преди да започне кошмарът...

„Научавам, че през 1842-а парфюмерийният концерн «Ракъм» е отдал под аренда на някой си Томас Уулуърт голям парцел орна земя в Пачъм, Съсекс, която е била оценена (вероятно от теб) като прекалено трудна за обработка. Открих много оскъдна документация за сделката и съм убеден, че някъде съществуват още документи. Затова настоявам да ми изпратиш всички книжа, които са свързани с този въпрос, както и всякакви други книжа, свързани с делата на «Ракъм», които може би си задържал при себе си...”

Уилям се смръщва раздразнено заради повторението на думата „книжа“ в последното изречение. Шугър би могла да му помогне да го избегне, ако беше тук; но и тя започва да му се изплъзва.

[1] (лат.) — уникален, особен, специален — Бел.прев. ↑

[2] Sans femme (фр.). — Без съпруга. — Бел.прев. ↑

[3] т.е. от Северна Шотландия до Уелс. — Бел.прев. ↑

ДВАЙСЕТ И ШЕСТ

— Коледа — обявява Шугър и млъква.

Софи се е привела над тетрадката си в сивата утринна светлина, и изписва необикновената дума като заглавие в горната част на страницата. Макар да вижда тетрадката наопаки и само с ъгълчето на окото си, Шугър забелязва, че „е“-то липсва.

— Зеленика.

Перото отново започва да дращи по хартията. Този път няма грешка.

— Гирлянди.

В търсене на вдъхновение Софи поглежда към блестящите сребристи и червени ленти върху полицата на камината, после посяга с перодръжката към мастилницата и записва предположението си: „герлянди“. Шугър решава да отправи само лек упрек, съчетавайки напътствието с шегата: „Горкото «е» от твоята «Коледа» се е изгубило, Софи, и е попаднало при «гирляндите», където не му е мястото...“

— Имел.

Тя съжaliaва за избора си още в мига, когато думата излиза от устата ѝ. Горката Софи се смръщва, съзнавайки, че трябва да се откаже от всякаква надежда за диктовка без грешки. Освен това думата неочаквано събужда у Шугър спомена за злополуката с Агнес — лопатата се забива в бялата плът и плисва кръв.

„Имеу“ пише Софи.

— Сняг — казва Шугър, за да ѝ бъде по-лесно този път. Софи поглежда към прозореца — така е. Гувернантката ѝ като че ли има очи и на тила.

Шугър се усмихва доволно. Тази Коледа, която ще прекара заедно със семейство Ракъм, в известен смисъл е първа за нея, защото домът на госпожа Кастауей никога не се е отличавал с празнична атмосфера. Мисълта, че приближава ден, който със сигурност ще бъде изключителен, независимо от това какво ще донесе съдбата, е нещо ново за нея, и колкото повече се опитва да се убеди, че 25 декември ще бъде ден като всички останали, толкова по-силно се вълнува.

Отскоро в дома на семейство Ракъм се забелязва някаква промяна — нещо, което не може да се обясни само с украсата от бодлива зеленика, гирлянди и камбанки. Убеждението, че Уилям Ракъм все още я обича, ѝ осигурява душевно равновесие, а мисълта, че тя ще посрещне бъдещето редом с него, като негова съратница и най-доверен помощник, ѝ помага да се бори срещу отровния шепот на лошите предчувствия. Но дори не точно любовта на Уилям укрепва надеждите ѝ; тя забелязва някаква промяна в общата атмосфера на цялото домакинство. Всички се държат по-общително и дружелюбно. Тя вече не изпитва чувството, че блуждае като призрак в две от стаите на тайнствена запустяла къща, не минава забързано покрай затворените врати от страх да не събуди заключените вътре зли духове. Сега, докато всички се готвят за Коледа, Шугър обикаля навсякъде, стиснала ръчичката на Софи, и всички приемат радушно те да участват в подготовката. Прислужниците ѝ се усмихват, Уилям ѝ кимва, когато се разминават, и не е необходимо някой да споменава това, което е всеизвестно — че госпожа Ракъм е на сигурно място на горния етаж и проспива дните в наркотичен унес.

— Здравей, мъничка Софи! — казва Роуз, когато детето гордо ѝ поднася нова кошничка, пълна с току-що изработени от нея гирлянди. — Колко сръчно дете си ти!

Софи грейва цялата. Никога през живота си не е очаквала, че някой може да я похвали — и то само защото е рязала на ленти пъстроцветна хартия, а после ги е слепвала във вериги, спазвайки точно упътванията на гувернантката си. Може би все пак трудът, който човек трябва да положи, за да си намери място в живота, не е чак толкова тежък и неблагодарен, колкото твърдеше бавачката ѝ...

— А тези къде да окачим, Лети? — пита Роуз прислужницата от горния етаж. Прислугата прави всичко по силите си, за да поддържа убеждението, че все още има остра нужда от гирлянди, въпреки че те вече висят навсякъде, включително и по перилата на стълбите, и в пушалнята (дано мъжете внимават с пурите!), че и в миялната до кухнята, (там вече са провиснали от влага, но пък Джейни е много трогната, че са се сетили и за нея); гирлянди са повесени и по пианото, че дори и в онова странно килерче, където все още мирише на мокро пране и урина, макар сега да е празно. Въпрос на време е гирляндите да нахлуят и в конюшните, и в парниците на Шиърс.

Човекът, който носи зелениката, дойде вчера с цели три огромни наръча — с два повече, отколкото бяха поръчали Ракъмови миналата година. (Добри пари падат тук, хлапе, смигна той на един малък продавач на имел, с когото се разминаха по алеята, която води към къщата). Действително, Ракъмови не пестят средства, за да пропъдят спомена за Коледата на 187-а, когато бе „отпразнувана“ — ако въобще може да се злоупотреби така с думата — под надвиснал облак. Но тази година всички — от благородните дами и господа до последната помощничка в кухнята — трябва да са убедени, че приготовленията за Коледните празници в дома на Ракъмови са ненадминати! И тъй: имел ли? Три чувала! Хранителни продукти? Килерите са натъпкани до пръсване! Гирлянди? Нека детето прави колкото си иска от тях!

Когато не лепи гирлянди, малката Софи с огромно удоволствие прави коледни картички. Шугър ѝ купи няколко, доста скъпи, от един уличен продавач, комуто Уилям след известно колебание позволи да прекрачи прага на къщата и да изложи стоката си в преддверието, за да я разгледа прислугата. Освен обичайните изображения на семейно блаженство пред запалена камина и даване на милостиня на бедните, имаше и картички с нарисувани смешни сцени — жаби, танцуващи с хлебарки, елени, които захапват за задниците надути провинциални благородници — последната предизвика голям възторг сред прислужничките в кухнята, които изразиха дълбоко съжаление, че не могат да си я купят. Шугър купи най-скъпата изложена картичка, с подвижни и плъзгащи се части, като се надяваше, че това ще развие въображението на Софи и тя ще може сама да направи нещо подобно.

Така и стана. Ако може да се съди по възторга на Софи, тя никога не е притежавала по-прекрасна играчка от коледната картичка, изрязана във вид на къща с джорджианска фасада. Когато се изтегли една хартиена лентичка отстрани, завесите от прозорците се дръпват и вътре се вижда щастливо семейство, насядало край трапезата. Тъй като не знае думата „гений“, тя определя човека, измислил това изключително произведение, като „страшно умен“ и често подръпва страничната лентичка, за да си припомни колко безукорно функционира изобретението. Плодът на собствените ѝ усилия да рисува, изрязва и лепи коледни картички е още далеч от съвършенството, но тя упорства и успява да произведе цял куп картонени къщички, в които миниатюрни нарисувани семейства

празнуват Коледа. Всяка картичка е по-добра от предишната и тя ги раздава на всеки, който е склонен да ги приеме.

— Благодаря ти, Софи — казва готвачката. — Ще я пратя на сестра ми в Кройдън.

— Благодаря ти, Софи — казва Роуз. — Тази картичка сигурно много ще зарадва майка ми.

Дори Уилям ги приема с удоволствие, защото, въпреки че не разполага с кой знае колко роднини, има достатъчно делови партньори и служители, които ще бъдат трогнати от жеста, особено като се има предвид, че картичката е уникална.

— Още една! — възкликва той с успешно имитирана изненада, когато Шугър довежда Софи в кабинета, за да му връчи поредната картичка. — Ти като че ли също се превръщаш в индустриалист, така ли е? — и той смива на Шугър, макар тя така и да не съумява да разбере какъв е точно смисълът на това намигане.

След кратките срещи с баща ѝ, които неизменно се прекратяват поради неспособността на Уилям да измисли втора реплика, Софи става неспокойна, ту бърбори превъзбудено, ту започва да хленчи раздражително; но въпреки всичко Шугър счита, че е редно тя да бъде забелязвана от човека, който я е създал.

— Татко е богат, госпожице — заявява Софи една сутрин, тъкмо преди да се заемат с досегашната история на Австралия. — Той държи парите си в банка, и те стават все повече.

Това несъмнено е нейна интерпретация на поредната мъдрост, възприета от Биатрис Клийв.

— Има много хора, които са по-богати от баща ти, мила — казва меко Шугър.

— Той ще ги надмине всички, госпожице.

Шугър си представя с въздишка как те двамата с Уилям седят под огромен чадър на Уетстоун Хил, отпиват от чашите с лимонада и гледат сънливо надолу, към полята с разцъфнала лавандула.

— Ако е наистина мъдър — казва тя, — ще се радва на това, което има, и ще се наслаждава на живота, вместо да се преуморява от работа.

Софи преглътва тази лъжица житейска философия, но явно няма да успее да я смели. Тя вече си е изяснила защо нейният татко е толкова различен от любещите бащи от приказките на Ханс Кристиан

Андерсен — защото татко ѝ е получил преки нареждания от Всевишния да завоюва света.

— А вашият татко къде е, госпожице?

„В ада, мило дете“ — така бе отговорила някога госпожа Кастауей.

— Не знам, Софи — Шугър се опитва да си припомни за баща си нещо друго, освен омразата, която майка ѝ изпитваше към него. Но според разказа на госпожа Кастауей за мъжа, който само с един тласък на таза си я бе превърнал от почтена жена в отрепка, той не бе изчакал, за да разбере какво ще стане по-нататък. — Сигурно вече е мъртъв.

— В злополука ли загина, госпожице, или на война?

Софи е наясно, че мъжете най-често ги застрелват, или пък изгарят живи в къщите си.

— Не знам, Софи, никога не съм го виждала.

Софи накланя съчувствено глава на една страна. Случват се и такива неща, когато бащата е прекалено зает човек.

— А майка ви, госпожице?

Шугър чувства как по гръбнака ѝ плъзват ледени тръпки.

— Тя е... у дома. В своята къща.

— Съвсем сама?

Гласът на Софи, запозната с тези въпроси от сантименталните приказки, звучи едновременно загрижено и любопитно.

— Не — казва Шугър, надявайки се детето да изгуби интерес към темата. — Често има... посетители.

Софи поглежда решително към ножицата, лепилото и пъстрите хартии, които са преместени настрана, докато приключат с историята на Австралия.

— Следващата картичка ще бъде за нея, госпожице — обещава тя.

Шугър успява да се усмихне и се обръща, преди Софи да е забелязала гневните сълзи в очите ѝ. Тя прелиства учебника по история напред и назад, и няколко пъти пропуска главата за Австралия.

Докато прехвърля страниците, тя се пита дали не трябва да каже на Софи истината. Не за това, че майка ѝ е съдържателка на публичен дом, разбира се, а истината за Коледа. За това, че този празник никога не е бил честван в дома на госпожа Кастауей; че Шугър беше вече седемгодишна, когато изобщо разбра, че има някакъв повод за всеобщ

празник, и че по този повод уличните музиканти изпълняваха определени песни към края на месец декември, чието име тя още не знаеше. Да, тя беше на седем години, и когато най-сетне събра смелост да попита майка си какво е това Коледа, госпожа Кастауей отвърна (само този път, защото оттогава нататък темата мина в списъка на забранените): „Това е денят, на който Христос е умрял, за да изкупи греховете, но очевидно не е успял да го стори, защото ги изкупуваме и до ден-дневен“.

— Госпожице?

Шугър се стряска, сякаш събудена от сън; стиснала е с все сили учебника по история и най-горните страници вече са започнали да се прокъсват под натиска на ноктите ѝ.

— Съжалявам, Софи — казва тя и бързо пуска книгата. — Струва ми се, че съм яла нещо, което не ми понася. Или пък... — тя е забелязала смутеното изражение на детето и я досрамява, че го е причинила. — Може би просто съм прекалено развълнувана от приближаването на Коледа. Защото, нали знаеш — тя си поема дълбоко дъх и се опитва да заговори с колкото е възможно по-възторжен глас, без да изхлипа — Коледа е най-прекрасният ден в годината!

— Скъпа ми лейди Бриджлоу — заявява Бодли, — макар всички да знаем, че само след няколко дни ще възникне огромна суматоха около недостоверната рождена дата на един юдейски селянин, този ваш великолепен прием е истинската кулминация в календара на месец декември.

Той се обръща към останалите гости. В отговор на речта му тук-там се разнася смутен кикот. Не може да се отрече, забавен е този Филип Бодли, но понякога наистина се изразява възмутително! А когато по-трезвомислещият му приятел Бдуард Ашуел отсъства и няма кой да овладее положението, Бодли наистина се превръща в обществена опасност. Но спокойствието е възстановено; лейди Бриджлоу е успяла да го насочи към Фъргъс Маклауд, който е повече от достоен за негов събеседник — да, тя действително съумява да поддържа атмосферата на своите соарета с невероятен такт!

Уилям се държи подчертано настрана от Бодли и се пита как е възможно той да прояви толкова лош вкус, че да се появи пиан на

вечерята. Констанс се справя великолепно, но все пак... Уилям се обръща и забелязва, че една прислужничка вече се е заела да пръска с вода въглените в камината, за да намалееят пламъците — температурата в салона се е покачила поради присъствието на толкова много хора. Удивително е как момичето си знае работата, без да трябва някой да му подсказва! Тъкмо тези дребни неща го впечатляват най-силно у Констанс — как домакинството ѝ функционира безукорно като добре смазана машина. Божичко, тя наистина би могла да научи неговата прислуга на едно-друго... Повечето от тях са добронамерени, няма спор, но им липсва твърдата ръка на господарката...

Този вечерен прием на лейди Бриджлоу е скромен — поканени са само дванайсет души. С повечето от тях Уилям се познава едва от този сезон — не ги е срещал никога преди. Както обикновено, Констанс е успяла да подбере интересен букет от личности. Тя се е специализирала в издирването на хора, които са малко встрани от границите на улегналите представители на доброто общество, но пък не са отхвърлени от него — „хората на бъдещето“, както предпочита да ги нарича тя.

Ето я например Джеси Шарпълтън, току-що пристигнала от Занзибар — кожата ѝ има канелен оттенък, а главата ѝ е пълна със сензационни разкази за варварството на езичниците. Присъстват и Едуин и Рейчъл Мъмфорд, които имат собствен развъдник за кучета. Кларънс Фери, авторът на „Неприемливо отклонение“ — пиеса в две действия, която понастоящем върви по сцените и получава добри отзиви; както и Алис и Виктория Барбо — две сестри, които са чудесно попълнение на всяка официална вечеря, защото са хубавки и изпълняват кратки, мелодични пиеси на цигулка и обой. (Както самата лейди Бриджлоу често подчертава, извънредно трудно е да се открият „музикални“ личности, които да не са досадни — тези, които предпочитат мелодични пиеси, не знаят кога да спрат; другите пък, които не свирят продължително, обикновено избират неща, които в никакъв случай не мога да бъдат определени като мелодични). Присъствието на Филип Бодли би могло да притесни Уилям, като се има предвид разрива между тях, предизвикан от Агнес, но за щастие Бодли е увлечен в разговор с Фъргъс Маклауд — съдия от Върховния съд, прочут експерт по дела за клевета, противодържавна дейност и

държавна измяна, и прави всичко възможно да изтръгне от него някакви ценни сведения.

Вечерта е забавна, всички са в добро настроение, а и ароматът на ястията, които прислугата кара на колички към трапезарията, е извънредно апетитен. Въпреки това Уилям не може да се отпусне. Бе тръгнал насам, обзет от надежда, че Агнес ще оздравее (изглежда толкова очарователна, когато спи, същински ангел, а когато той я целува, трогнат от вида ѝ, тя се раздвижва и в просъница го моли нежно за извинение... Нима това, което една жена казва в полусън, не е по-близо до истината от това, което казва, когато е будна и ядосана?) Но тук, в дома на лейди Бриджлоу, всеки път, когато стане дума за Агнес, хората започват да го гледат със съжаление. Как е възможно това? Та нали Агнес беше толкова популярна по време на сезона! Наистина, имаше един-два неприятни момента, но общото ѝ представяне беше великолепно — нима не е така?

— Най-голямото изложение на механични играчки в света, така ли? — казва той, опитвайки се да следи описанията на Едуин Мъмфорд на кулминационните моменти през изминалия сезон. — Така и не съм чул за това.

— Беше обявено във всички вестници.

— Странно как не съм забелязал. Сигурен ли сте, че не става дума за онова представление в „Тийтър Роял“, с механичното човече, как му беше името... Психо?

— Психо беше прехвалена измама, кукла за малки деца — изсумтява презрително Мъмфорд. — Това беше по-скоро нещо като Голямото изложение, но само за автомати.

Уилям клати удивено глава — не може да повярва, че е пропуснал такова забележително събитие.

— Може би, господин Ракъм — намесва се Рейчъл Мъмфорд, — заболяването на горката ви съпруга е ангажирало вниманието ви по онова време!

Икономът съобщава, че масата е сложена. Умислен, Уилям заема мястото си и избира супа с ревен и шунка, макар че има бульон, какъвто поначало предпочита. Но той е прекалено зает с други мисли, за да отделя време за такива решения. Вечерята започва, масата е отрупана с чинии, пълни със супа, но Уилям предъвква нещо далеч по-съществено — мисълта, че хората от неговата среда далеч не го винят

за тежкото състояние на жена му, напротив, те може би очакват от него да вдигне ръка и да каже „Стига!“.

Той оглежда дискретно гостите около себе си, които гребат от супата — всички те се чувстват съвсем на място, образец на цивилизовани, приятелски настроени хора. Той също би могъл да се чувства спокоен, може да заеме своето място в този образцов кръг — ако не виждаше постоянно пред себе си призрака на Агнес, която на една подобна вечеря преди две години бе обвинила домакинята, че сервира живо пиле.

Потънал в размисъл, Уилям яде това, което поставят пред него, и си припомня ранните години на своя брак. Припомня си техния сватбен ден, дори как съставяха брачния договор заедно с лорд Ънуин. Образът на лорд Ънуин е особено жив в съзнанието му — но в това няма нищо странно, защото лорд и лейди Ънуин от плът и кръв седят малко по-нататък на отсрещната страна на масата.

— О, да! — съгласява се със смях лорд Ънуин, когато лейди Бриджлоу споменава колко много са се разраснали земите му. — Опитвам се да задържа нещата в разумни граници, но съседите непрекъснато ми продават нови и нови земи, така че проклетото имение расте неудържимо — също като шкембето ми!

Наистина, лорд Ънуин е станал много дебел. Има вече вид на подпухнал старец, някогашните вълчи черти на лицето му са скрити под слой тлъстина, натрупан от редовно угаждане с континентални специалитети, бузите му са зачервени от пиене и силно слънце.

— Какво е това? Говеждо филе? Как можеш да ми причиняваш това, Констанс? Ще трябва да ме изнесат оттук на носилка!

Въпреки това лордът поглъща пържолата без видимо затруднение, както и сладоледа а *l'Imperiale*, порция печено заешко (обаче отказва предложената гарнитура от зеленчуци, сочейки натъжено огромното си шкембе), втора порция печено заешко (всъщност защо не, струва ми се, че свършва!), една потрепваща купчина желирано месо, специалитет от кайма с подправки, пълна купа круши със сметана и накрая, за ужас на жена си, цяла шепа захаросани плодове и ядки от една фруктиера на масата до вратата.

Едва тогава оставя дамите сами и се упътва с тежки стъпки към пушалнята, където вече е оставен поднос с кристална гарафа, пълна с порто, и шест чаши.

— А, Ракъм! — възкликва той. (Преди вечеря семейство Мъмфорд така се бяха вкопчили в него, че той успя само да поздрави зет си; сега се открива възможност да поговорят). — Когато казах, че не съм те виждал от години, излъгах — където и да отида, виждам лицето ти. Дори във венецианските аптеки се натъквам на физиономията ти, отпечатана върху етикетите на разни шишенца и бурканчета!

Уилям кимва бавно, без да е в състояние да прецени дали лордът го поздравява или му се присмива. (Така или иначе, онзи тип Банини от Милано като че ли наистина ще излезе кадърен дистрибутор...)

— Странно усещане е наистина — продължава лорд Ънуин, — стоиш си в някакъв магазин, в чужда страна, вземаш къс сапун и отбелязваш, „Виж ти, Уилям Ракъм си е пуснал брада!“. Странно е, нали, Уилям?

— Такива са чудесата на новото време, сър; мога да се излагам като глупак във Венеция и в Париж, като върша същевременно същото и тук.

— Ха, ха! — смее се гръмогласно лорд Ънуин. — Бива си те!

Той навежда пурата си към пламъка на кибритената клечка, поднесена от зет му и се обвива в гъст дим. Та той не е по-висок от пет фута и единайсет инча, казва си Уилям — най-много шест фута. Страховитият аристократ, от когото поиска навремето ръката на дъщеря му Агнес, му се бе сторил поне шест фута и половина висок.

— Разбира се, в провинцията — разнася се ироничният глас на Кларънс Фери от другия край на стаята, — няма никаква надежда, че ще могат дори да *произнасят правилно* репликите, камо ли пък да ги разберат.

— Но все пак харесват пиесата, нали? — отбелязва с отпаднал тон Едуин Мъмфорд и хвърля на Уилям поглед, с който го вика на помощ.

— О, да, *посвоему* я харесват.

Много по-късно същата вечер, когато повечето гости са потеглили, клатушкайки се, към дома, а в пушалнята въздухът е станал непрозрачен от дим и се носи натрапчива миризма на алкохол, лорд

Ънуин прекратява разказите си за своите приключения на континента и, както често се случва с пийналите, внезапно става съвсем сериозен.

— Виж какво, Бил — казва той и се привежда напред, скърцайки със стола си. — Научих какво става с Агнес, и не съм изненадан, казвам ти. Винаги е имала бръмбари в главата, още като дете. Мога да преброя разумните ѝ изказвания на пръстите на едната си ръка. Разбираш ли?

— Струва ми се, да — казва Уилям. В главата му се върти образът на Агнес — такава, каквато я видя само преди няколко часа, с разпиляна по възглавницата пухкава коса, с подути от наркотичния сън устни. Клепачите ѝ трепкат, тя движи крака под завивките и мърмори: „Горещо... много горещо...“

— Знаеш ли — казва с поверителен тон старецът, — когато ти поиска ръката ѝ, си казах, че току-виж си получил доста по-малко от това, което очакваш... редно беше да те предупредя, по мъжки, нали разбираш, но... е, сигурно съм си мислел, че като роди, ще се пооправи. Но не стана така, нали?

— Не — съгласява се мрачно Уилям. Ако съществува нещо, което няма и най-малко положително въздействие върху жена му, то е раждането на Софи.

— Слушай какво, Бил — съветва го лорд Ънуин, присвил очи. — Не я оставяй да ти създава повече проблеми. Това може и да те учуди, но за нейните номера се говори и отвъд Ламанша. Да! Чух да разправят за истеричните ѝ припадъци чак в Тунис, представяш ли си? В Тунис! А що се отнася до остроумните ѝ идеи за вашите приеми, те може да изглеждат много оригинални тук, но за една трезвомислеца францужойка не са кой знае колко впечатляващи, казвам ти. Ами онази катастрофа с „кръв във виното“ — всички говорят за това! Историята кажи-речи се е превърнала в легенда!

Уилям се сгърчва и дръпва толкова силно от пурата, че започва да кашля. Колко жестоко и немилостиво се разпространява лошата слава! Случаят, за който наемква лорд Ънуин, е толкова отдавнашен... това беше сезонът на 1873-а или дори 1872-а година! Колко нечестно е устроен светът! Човек може да похарчи цяло състояние, за да рекламира парфюмите си в Швеция, след месец положението си остава същото — като че ли нито един швед не е чувал за него, докато историята за случайното избухване на една нещастна жена на едно

събиране в затворен кръг през 1872 година обикаля света, през морета и държавни граници, и се повтаря от всички в продължение на години!

— Повярвай ми, Бил — продължава лорд Ънуин, — нямам никакво намерение да ти казвам как да постъпиш със собствената си жена. Това си е твоя работа. Но искам да ти разкажа още нещо... — той допива остатъка от портвайна и се привежда още по-близо към Уилям.

— Имам една скромна къща в Париж — подема той, — но съседите ми там са ужасно любопитни. Чули, че съм баща на Агнес, но нямаха представа, че не съм й роден баща. Така че, когато разбраха, че имам още две деца от Прюнела, един път, когато останахме насаме, ме попитаха дали децата са „наред“. „Какво искате да кажете с това «наред»“, питам ги аз, „разбира се, че са наред“. А те продължават: „Значи, при тях не се забелязват признаци?“ „Признаци за какво?“, питам аз. — Гласът на лорд Ънуин се извисява раздразнително, докато си припомня неприятната случка. — Те си мислят, че аз създавам луди деца, Бил! Кажи ми, честно ли е някой да се съмнява, че аз или моите деца имаме... лоша кръв, само защото слабоумната дъщеря на Джон Пигот още се движи свободно в обществото? Неее... — той се обляга назад, напуканите капиляри по носа му са станали морави. — Ако не се оправя, прати я в лудница, Бил. Така ще е по-добре за всички ни.

Часовникът бие. Девет и половина е. В пушалнята няма никой, освен лорд Ънуин и зет му. Икономът на лейди Бриджлоу влиза с мека стъпка, навежда се над рамото на лорда и казва:

— Извинете, сър, но милейди ме помоли да ви предам, че съпругата ви е заспала.

Лорд Ънуин смигва многозначително на Уилям и поставя обсипаните си със старчески петна ръце отстрани на стола, за да си помогне при ставането.

— Жени, какво да правиш! — изсумтява той.

Този разговор обезпокои дълбоко Уилям и стана причина за дълбок размисъл впоследствие. Но в крайна сметка това, което го тласна по-близо до окончателното решение за съдбата на Агнес не бяха нито съветите на приятелите му, нито настояванията на доктор Кърлоу, нито дори подстрекателството на лорд Ънуин. Не, повлия му нещо

напълно неочаквано, нещо, което не би трябвало да може да въздейства и на косъм върху решението му — умението на един от собствените му работници да дялка по дървесна кора.

На двайсет и втори декември Уилям посещава фермата си в Мичъм, за да надзирава лично монтажа на нова преса за лавандула, която от идущото лято ще елиминира нуждата от човешки труд в един определен стадий от преработката. Той от край време ненавижда практиката да наема момчета, които тъпчат боси лавандулата, за да я подготвят за дестилация; като изключим хигиенните съображения, той е убеден, че момчетата вземат скъпо, а пък и не си вършат работата така добре, както счита баща му, защото непрекъснато изскачат, накуцвайки от мястото, където работят, и се оплакват, че ги хапят пчели. Уилям е сигурен, че машината ще се окаже по-ефикасна в бъдеще и оглежда гордо новата преса, макар все още да няма лавандула, с която да могат да я изпитат.

— Чудесно, чудесно — хвали той надзирателя, докато наднича в желязната кухня, чието предназначение си остава тайна за него.

— Това е най-добрата машина, сър — уверява го надзирателят, — най-добрата.

Мичъм, а всъщност и цялото графство Съри е покрито от дебела снежна пелена и Уилям решава да се възползва от възможността да се поразходи съвсем сам из своите поля, да се наслади на безукорната белота, под която спи новата реколта. Струва му се невероятно, че е имало време, когато е възлагал надежди за бъдещето на ексцентрични стихотворения и неподлежащи на публикуване есета — вместо на тази безкрайна, придаваща увереност земя, тази несломима, плодородна, сигурна основа, върху която стъпват краката му. Той крачи към една редица дървета, която е предназначена да пази лавандулата от брулещия вятър. Галошите му затъват дълбоко в снега. Когато най-сетне стига до дърветата, се е изпотил здравата под палтото от тюленова кожа, потни са и ръцете му в подплатените с кожа ръкавици. Той се обляга на най-близкото дърво, дъхът му излиза на облачета в мразовития въздух.

Едва след като е постоял така минута-две, за да си поеме дъх, той хвърля поглед към широкия дънер, на който се е облегал, и надписа, грубо изрязан в посипаната със сняг кора:

ПОМОШТ НЕ МОГА
ДА СЛЯЗЪ ОТ
ДЪРВОТО

АГНЕС П.

Той чете и препрочита надписа, изгубил ума и дума. Няма никакво намерение да търси безделника, който е губил ценно работно време, за да си направи тази груба шега. Единственото, което се върти сега в главата му, е че лудостта на жена му се е превърнала в дежурна тема за разговор и в най-низшите кръгове на обществото. Дори селяните говорят за това. Кискат се зад гърба му, като че ли е рогоносец!

Лек ветреца раздвижва последните сухи листа по клоните на дървото и Уилям, съзнавайки, че се държи като глупак, поглежда нагоре, за да се убеди, че няма да види сред клоните Агнес.

В дома на семейство Ракъм има смущаващо изобилие от ангели — толкова много, че не може да им се намери място върху коледното дърво. Шугър, Роуз и Софи кръстосват къщата и търсят места, които все още не са оплетени отгоре до долу в гирлянди. Тъй като не желаят да се признаят за победени, те са прикрепили миниатюрните духчета с крехки крилца на най-невероятни места — по рамките на прозорците, по часовниците, върху новата закачалка, по рамките на картините, на рогата на препарираната еленска глава, върху капака на пианото, и дори по дантелените покривчици върху облегалките на по-рядко използваните кресла.

Довечера е Бъдни вечер, затова тази сутрин е посветена на последни подготовки. Навън снегът се върти на малки вихрушки и се сипе по прозорците в зловещо безмълвна виелица. Пощата току-що е пристигнала и през запотения и покрит със скреж прозорец на приемната все още може да се види превитата фигура на пощальона, която потъва в сивия мрак.

В къщата са запалени всички камини. Пламъците се издигат високо, дървата пукат и хвърлят искри. Наложил се да преместят коледната елха в срещуположния ъгъл на приемната, от страх, че някоя

искра може да я подпали. Шугър, Роуз и Софи пълзят на четири крака около кръстовидната дървена поставка, увили благовъзпитано поли около глезените си, и поставят отново изпопадалите украшения. Роуз си пее тихичко:

*Рождество е близо,
Трапезата чака,
Дай едната риза
Отвън на бедняка...*

Почти няма зелено бодливо клонче, което да не е натегнало от пъстри гирлянди, сребристи топки и дървени фигурки, но последният удар все още предстои. Роуз е голяма любителка на дамски списания и е получила вдъхновение от един „съвет“ за украса на коледното дърво. Предполага се, че тази най-съвършена илюзия допринася много за атмосферата на големия празник. Следвайки елементарните упътвания, тя е напълнила празни пулверизаторни шишенца от парфюм „Ракъм“ със смес от мед и вода, описана като „безвредно и ефикасно лепило, което задържа напръсканото брашно, създавайки илюзия за сняг“. Вържени с шишета, Роуз, Шугър и Софи се заемат да пръскат клоните на дървото с лепкавата течност.

— Ох, Божичко — смее се притеснено Роуз, — като че ли трябваше да направим това, преди да сложим украшенията!

— Ще трябва да ръсим брашното много внимателно — съгласява се Шугър, — защото може да направим страхотна мръсотия.

Колко прекрасно е, че непрекъснато казват „ние“ — Шугър би разцелувала Роуз, задето започна първа да говори така!

— Догодина ще го имам предвид — казва Роуз, която току-що е забелязала как госпожица Ракъм пръска сместа от вода и мед направо върху килима и се пита дали има право да забрани на детето да ръси брашно. Колкото и да е поласкана от снизхождението на госпожица Шугър, която не се гнуса да работи редом с една обикновена прислужница, Роуз не забравя, че винаги съществува риск да прекали и да развали отношенията си с нея.

— А сега, Софи — казва Шугър, — се отдръпни, гледай отстрани и ни казвай къде да ръсим.

Двете жени сипват на смени брашно в шепите си и после започват да го ръсят колкото е възможно по-равномерно върху лепкавите клони. Шугър е зашеметена от своя триумф; тя вече е пълноправен член на това домакинство, почти член на семейството, и може да си позволи да разменя съучастнически усмивки с Роуз, докато се занимават с тази глупост. Нито едно от нещата, които е вършила някога заедно с друга жена, не е извиквало такова усещане за близост, а какво ли не е правила Шугър в досегашния си живот! Роуз ѝ има доверие и тя също се доверява на Роуз; само с размяна на погледи те вече са се договорили да довършат по някакъв начин започнатата пакост; сипват брашно в шепите си и се надяват, че това ще остане тяхна малка тайна.

— Трябва да сме се побъркали — отбелязва смутено Роуз. Ситното брашно се вдига на облаци във въздуха и ги кара да кихат.

Шугър протяга свитите си шепи — всяка пукнатина по дланите ѝ е ясно очертана с брашно. Но коментарите са излишни — всяка жена има своите малки несъвършенства; ето например Роуз — едва сега, когато я вижда толкова отблизо Шугър, забелязва лекото ѝ кривогледство. Това решава нещата — двете жени са равни.

*Милостиня дай му,
Недей да го пъдиш,
Ако нямаш нищо —
Бог със теб да бъде!*

Още няколко шепи и работата е свършена. Мръсотията от нападалото брашно е ужасяваща, но тази част от него, която е полепнала по клоните, наподобява сняг точно както обещава списанието, а килимът може да бъде почистен за кратко време. Но това, както заявява категорично Роуз, не е работа за една гувернантка.

Докато мете, Роуз припява „Дванайсетте коледни дни“, като се ограничава само с куплета за първия ден. Гласът ѝ е груб и неуверен, ако го сравним с гласа на Агнес, но песента ѝ наистина придава жизнерадост на обстановката, а явно никой друг няма да запее. Софи и Шугър се споглеждат плахо, подканвайки се една друга да се присъединят към Роуз:

*На първия ден от празника Божи
любимият дар ми поднесе —
яребица тлъста кацна ми на пръста,
за да ме радва със песен.*

*На втория ден от празника Божи
любимият дар ми поднесе —
две гугутки сиви с гласове звънливи,
яребица тлъста.*

*На третия ден от празника Божи
любимият дар ми поднесе —
три пъстри кокошки,
две гугутки сиви,
яребица тлъста.*

*На четвъртия ден от празника Божи
любимият дар ми поднесе —
пет златни жълтици,
четири пойни птици,
три пъстри кокошки,
две гугутки сиви,
яребица тлъста...*

Точно тогава Уилям връхлита без предупреждение, стиснал някакъв лист хартия и явно угрижен. Той спира като закован — като че ли е имал предвид да влезе в друга стая, но е завил в погрешна посока по коридора. Коледното дърво, което междувременно се е превърнало в скулптура в стил „рококо“ от играчки, брашно и всякакви дрънкулки, явно не привлича вниманието му, а ако е забелязал, че ръцете на двете жени са потънали в брашно до лактите, това не личи по нищо.

— А... прекрасно — казва той, обръща се и излиза незабавно. Ако текстът на писмото, което все още държи в отпуснатата си ръка, беше написан от доктор Кърлоу с десет пъти по-големи букви, може би щеше да се чете и от другия край на дневната, но дори в такъв случай Шугър надали би разбрала смисъла на краткото послание, което гласи:

Уредих всичко според уговорката, за 28 декември.
Вярвайте ми, няма да съжалявате.

Роуз си отдъхва облекчено. Господарят можеше да се разгневи, но ѝ се размина. Тя се навежда да вземе метлата и лопатата, и продължава да пее.

След като брашното е почистено, Шугър, Роуз и Софи започват да подреждат опакованите в пъстра хартия подаръци под дървото. Толкова много пакети и кутии, вързани с червени панделки или сребристи шнурове — какво, о, какво ли се крие в тях?! Единственият пакет, чието съдържание е известно на Шугър, съдържа подаръка, който Софи е подготвила за баща си — останалото е обвито в тайнственост. Докато трите подреждат красиво пакетите, малките върху големите, по-меките пакетчета върху твърдите картонени кутии, Шугър се преструва, че надписите върху малките картички изобщо не я интересуват. Малкото, което е успяла да прочете, изобщо не може да задоволи любопитството ѝ (Хариет? Коя, по дяволите, е Хариет?), а не би могла да започне да се рови в присъствието на Роуз и Софи, нали?

„Господи, моля те“, мисли Шугър, „нека има нещо и за мен“.

На горния етаж Уилям отваря вратата на спалнята на жена си колкото е възможно по-тихо, и се вмъква безшумно вътре. Въпреки че успя да убеди Клара да излезе за няколко часа, той превърта отвътре ключа, да не би лисичият ѝ инстинкт да я подтикне да се прибере порано.

В стаята на Агнес нищо не говори за предстоящия коледен празник. Всъщност нищо не говори за каквото и да било, тъй като всички свидетелства за обичайните занимания на Агнес — всъщност всичко, което може да попречи на Клара при изпълнението на задълженията ѝ — са изнесени и складирани някъде, така че наоколо е пусто и чисто. По стените нямаше нищо и преди, тъй като Агнес никога не е имала изразено отношение към живописата. Последната гравюра, която висеше на стената в спалнята ѝ, беше изхвърлена, след като в едно дамско списание гравюрите с изображения на коне бяха

заклеймени като вулгарни. Преди това имаше друга картина, която бе изхвърлена, след като Агнес се оплака, че от нея се стича ектоплазма.

Сега Агнес спи дълбоко и не съзнава нищо — нито изключително силната снежна буря отвън, нито появата на съпруга ѝ. Уилям взема тихичко един стол, слага го до леглото, близо до главата ѝ, и сядва. Въздухът е тежък, просмукан от миризми — на приспивателно, на говежди бульон, варени яйца и сапун — „Крем карамфил“ на „Ракъм“, ако не се лъже. Много сапунена вода се разлива напоследък в стаята; за да не се случи някаква неприятност — като например падане във ваната и удавяне — Клара предпочита да мие господарката си направо в леглото, като след това просто подменя мокрите чаршафи със сухи. Уилям знае това, защото самата Клара му го каза, а когато ѝ предложи да назначи втора камериерка, тя отхвърли предложението му, изсумтявайки презрително с израз на засегнат стоицизъм.

Доколкото Уилям знае, раните по краката на Агнес зарастват бавно. Според доктор Кърлоу, левият дори няма да се възстанови напълно и не е изключено занапред Агнес да накуцва. Но може и да се движи грациозно като преди. Нищо не може да се каже със сигурност, докато не се възстанови достатъчно, за да стане от леглото.

— Скоро — шепне той, наведен към главата на спящата, — ще отидеш на едно място, където ще ти помогнат да оздравееш. Ние тук вече не знаем какво да правим с теб, разбираш ли, Агнес? Добре ни подреди ти, дума да не става.

Един кичур лепеноруса коса е паднал върху лицето ѝ и я кара да бръчка нос. Той го отмята назад с върха на пръстите си.

— ... лагодаря — промърморва Агнес от дълбините на наркотичния унес.

Устните ѝ са загубили естествения си розов цвят; станали са бледи и напукани като устните на Шугър, но са лъскави от лечебния балсам. Дъхът ѝ мирише тежко, което го притеснява най-силно — дъхът на Агнес е бил винаги така сладък! Възможно ли е да има нещо вярно в това, което казва лекарят — че жени, достигали далеч по-тежко състояние от Агнес, са излизали от санаториума „Лабоуб“ с напълно възстановено здраве?

— Ти искаш да бъдеш добра, нали? — шепне той в ухото на Агнес и пригладжа косата към крехкия ѝ череп. — Знам, че е така.

— О... тец... Сканлън... — шепне тя в отговор.

Той повдига чаршафа от раменете ѝ и го смъква към краката. Необходимостта Агнес да бъде принудена... тоест убедена да се храни по-добре е очевидна; ръцете и краката ѝ са ужасно слаби. Такава жестока дилема — когато тя се чувства добре, се обрича доброволка на гладна смърт, а когато изпадне в състояние на безпомощност, предизвиква несъзнателно същия ефект! Колкото и да го тревожи въпросът как непознатите лекари и медицински сестри ще се отнасят с Агнес, той трябва да признае, че Клара не постига нищо с опитите си да ѝ дава овесена каша с лъжичка.

Краката на Агнес са здраво превързани, приличат на меки памучни копити. Ръцете ѝ също са овързани до китките, за да не сваля бинтовете насън.

— Да-а-а... — шепне тя и се протяга, усетила достъпа на по-хладен въздух.

Уилям внимателно плъзва пръсти по очертанията на таза ѝ, които сега са остри като при Шугър. Но това не ѝ отива — Агнес трябва да е по-закръглена тук. Това, което е ефектно при една висока жена, може да изглежда зле на една миниатюрна фигурка.

— Не съм искал да ти причиня болка през онази първа нощ — уверява я той и продължава да я гали нежно. — Аз... не можех да се удържам от желание. От любов.

Тя подсмърква нежно, и когато той ляга в леглото до нея, издава едно нежно, мелодично:

— Ооо...

— Надявах се — продължава Уилям, а гласът му трепери от възмущение, — че когато... че ако продължавам, и на теб ще започне да ти харесва.

— Ммм... да ме повдигнете... силни мъже...

Уилям я притиска здраво към себе си, гали болезнено слабите ѝ ръце и меките ѝ гърди.

— Но сега ти харесва, нали? — пита я той сериозно.

— Внимавай... да не падна...

— Не се страхувай, скъпа моя — шепне той в ухото ѝ. — Сега ще те... прегърна. Ти нямаш нищо против, нали? Каж ми, ако ти причинявам болка. Не бих ти причинил болка за нищо на света.

Звукът, който тя издава, когато той прониква в нея, е странен, мек, нещо средно между ахване и гукане в израз на съгласие. Той опира брадатата си буза в шията ѝ.

— Паяци... — казва Агнес и потръпва.

Той се движи бавно, по-бавно, отколкото го е правил с която и да било друга жена през живота си. Снегът навън се превръща в суграшица, трополи по прозорците, хвърля сенки по стените, от които те добиват вид на мраморни. Когато достига момента на екстаз, той възпира желанието си да се движи на тласъци, стои напълно неподвижен, докато спермата се излива от него в непрекъснат поток.

— ... бро... броят всичките ми кости... — мънка Агнес, а Уилям си позволява един-единствен стон на наслада.

Минута по-късно той вече стои до леглото и бърше Агнес с носната си кърпа.

— Клара? — проплаква тя капризно, и започва да търси с едната си превързана ръка завивките. — Студено...

(Уилям е отворил за кратко прозореца, защото съществува опасност обонянието на прислужницата да е също тъй остро като носа ѝ).

— Още малко, скъпа — казва той и продължава да я бърше. Внезапно, за негов ужас, тя започва да облекчава пикочния си мехур в тънка, жълтеникава струйка, която се стича по белия чаршаф.

— Мръсно... мръсно... — хленчи Агнес. Далечният ѝ, сънлив глас е изпълнен със страх и отвращение.

— Спокойно, спокойно, Агнес — успокоява я той и придърпва обратно завивките върху нея. — Клара ще се върне скоро и ще ти помогне.

Но Агнес се гърчи под завивките, стене и мята глава върху възглавницата.

— Как ще се прибера у дома? — проплаква тя, а после неவிждащите ѝ, безумни очи се отварят и тя облизва намазаните си с балсам устни. — Помощ!

Обзет от мъчителна скръб и съжаление, Уилям ѝ обръща гръб, затваря прозореца и излиза бързешком от стаята.

— Следващия път, когато се събудя — размишлява Софи същата вечер, докато Шугър я приготвя за сън, — вече ще е Коледа.

Шугър чуква шеговито с показалец детето по носа.

— Ако не си легнеш скоро — казва тя с привидна строгост, — Коледа ще дойде в полунощ, а ти така и няма да разбереш.

О, каква радост ѝ доставя съзнанието, че е спечелила доверието на Софи дотолкова, че може да вдигне шеговито ръка пред лицето ѝ, без тя да трепне уплашено. Тя издърпва одеялата догоре; брадичката на Софи е още леко влажна, а ръцете на Шугър са още топли и розови от водата.

— Нали знаеш какво става с малките момиченца, които още не са заспали в полунощ срещу Коледа? — продължава закачливо Шугър.

— Какво? — Софи е обзета от безпокойство, че може и да не успее да заспи въпреки старанието си.

Шугър не е очаквала това; въпросът беше чисто реторичен. Тя се рови във въображението си, и след миг отваря уста, обзета от желанието да каже следното: „В стаята ти ще върхлети ужасно чудовище, ще те хване за краката и ще те разкъса на парчета като пиле“.

— В ста... — започва тя с глас, изпълнен със злорадство, преди да успее да прехапе устни. Стомахът ѝ се свива, лицето ѝ става кървавочервено. Деветнайсет години са ѝ били необходими да приеме пред себе си, че е дъщеря на госпожа Кастауей — че мозъкът в черепа ѝ и сърцето в гърдите ѝ са копия на същите органи, които пулсират като набрали циреи в тялото на майка ѝ.

— Н-нищо не се случва — мънка тя, докато гали рамото на Софи с трепереща ръка. — Съвсем нищо. Освен това съм сигурна, че ще заспиш веднага, малка моя, стига само да затвориш очи.

Тя духва свещта, изгаряща от срам при мисълта за това, което едва не стори, и тръгва към собствената си стая.

По това, което пише в дневника си Агнес Ънуин в деня на собствената си сватба, изглежда, че седемнайсетгодишното момиче се намира в състояние на трескава възбуда. Доколкото Шугър може да прецени, страховете и съмненията ѝ как ще се отдаде като съпруга на Уилям Ракъм са изчезнали — или изтласкани на заден план.

Единствено мисълта за церемонията я изпълва със страх, но този страх е примесен с детински възторг:

„О, скъпо дневниче, защо става така — въпреки че в историята на света е имало милиони сватби и те дават милиони възможности да знаем как всичко да протече гладко, собствената ми сватба заплашва да се превърне в истинска лудница? Остават само четири часа до Голямото събитие, стоя полуоблечена в сватбената си рокля, а прическата ми дори не е започната! Къде е това момиче? Какво би могла да върши и какво може да бъде по-важно от прическата ми тъкмо в този ден! Освен това е поставила портокаловите цветчета на воала ми прекалено рано и те ще увехнат! Трябва да намери свежи, иначе ще се ядосам!!

Но сега вече трябва да спирам, за да не би в бързината и желанието си да опиша всяко тъй скъпо за мен събитие да си счупя нокът или да полея роклята с мастило. Представи си само, скъпо дневниче — да застана пред олтара с петно от мастило на роклята!

До утре тогава — или (ако успея да отделия мънирко време) дори до довечера!

Когато вече няма да бъда
Агнес Ънуин,
А вечно твоята
Агнес Ракъм!!!“

Шугър обръща страницата, но от другата страна няма абсолютно нищо. Прелиства още една страница — пак нищо. Тя продължава да прелиства забързано, и тъкмо когато стига до извода, че Агнес Ракъм е решила да започне описанието на брачния си живот в нов дневник, попада на няколко нови записки — без дата, зацапани, написани с ужасяващо ситен почерк.

„Загадка: ям по-малко, отколкото преди да вляза в тази ужасна къща, а пълнея.

Обяснение: хранят ме насила, докато спя.“

На следващата страница:

„Сега вече съм убедена, че това е истината. Демонът сяда на гърдите ми и налива овесена каша в устата ми. Извърщам глава, но лъжицата следва устните ми. Ведрото, пълно с каиш, е голямо като онези, в които донасят лед. Отваряй уста, казва той, иначе няма да мръдна оттук цяла нощ.“

Следват още празни страници, и накрая това:

„Старците вдигат носилката, на която лежа и ме понасят по озарените от слънце улици към Скритата Пътека. Чувам как влакът, с който пристигнах, потегля под звука на локомотивната свирка по обратния път. Една от монахините, тази, която ме е взела под свое покровителство, ме чака при портала, склонила ръце под брадичката си. «О, Агнес, казва тя, Пак ли си тук? Какво да правим с теб?». Но после се усмихва.

Внасят ме в манастира, в една топла килия в самото му сърце, озарена от многоцветна светлина, която нахлува през стъклописите по прозорците. Вдигат ме от носилката и ме полагат върху високо легло — нещо като пиедестал, върху който е сложен дюшек. Ужасните болки в издутия ми корем, замайването и прилошаването, от които страдам всеки ден, ме връхлитат отново — като че ли загнездилият се в мен демон се бои от лечителските умения на светата сестра и се опитва да се вкопчи по-здравно в тялото ми.

Светата сестра се навежда над мен; тя също е обляна в многоцветната светлина — лицето ѝ е жълто като лютиче, гърдите ѝ са червени, а ръцете — сини. Тя поставя полека ръце върху корема ми и демонът вътре започва да се гърчи.

Чувствам как той блъска и се мята от ужас и гняв, но Сестрата знае как да разтвори корема ми, без да ми причини болка, та да може демонът да изскочи навън. Виждам ужасната твар само за миг — гола и черна, сякаш направена от кръв и слуз, но веднага щом бива изваден на дневна светлина, демонът се изпарява от ръцете на Светата сестра.

Облягам се изгущена назад, и виждам как коремът ми се свива.

— Ето — казва Светата сестра усмихнато, — всичко свърши.“

Шугър продължава да прелиства тетрадката до края с надеждата, че ще попадне на още нещо, но тя е празна. Но... нали трябва да има нещо! Не е възможно! Любопитството ѝ е възбудено, разказът на Агнес я е увлякъл както никога преди, освен това е стигнала до периода, който я вълнува най-силно — ранните години от брака на Агнес и Уилям. Задъхана от вълнение, тя измъква от купа, подпрян на бедрото ѝ, следващата поред тетрадка. Преглеждала я е и преди. В нея няма нищо интересно. Взява следващата.

Тя започва така:

„Размисли на една дама по време на сезона“, от Агнес Ракъм.

„Кажете, уважаеми дами — възможно ли е да има нещо по-противно от игли за шапки, които са прекалено тъпи, за да пробият плата на една съвсем обикновена шапка? Разбира се, като казвам «обикновена» това не означава, че шапките ми не са «необикновени» в смисъл, че...“

Шугър престава да чете и оставя настрана дневника, объркана и разочарована. Дали да продължи? Не, не би могла да понесе повече такива писания — особено в нощта срещу Коледа. А и вече е доста късно: дванайсет без четвърт. Внезапно я обзема онази особена умора,

която връхлита сякаш по часовник, и тя едва успява да събере сили, за да напъха дневниците обратно под леглото; единствено представата как Роуз ще я намери да хърка, затрупана с тетрадките, успява да я накара да стане. След като е укрила тайната си, Шугър сяда за последен път на гърнето, пъхва се под завивките и духва свещта.

Тя лежи в пълен мрак и се ослушва, обърнала лице към прозореца, макар да не може да го види. Дали още вали? Това би обяснило защо от улицата не се чува почти никакъв шум. А може би тук никой не празнува по улиците? На Силвър Стрийт по Коледа винаги наставаше страшна шумотевица, улични музиканти се надсвирваха, обзети от празнична щедрост към минувачите — същинска какофония от акордеони, латерни, цигулки, гайди, барабани, и всичко това, преплетено с неразбираем неспирен брътвеж и смехове, достигаше и до най-горните етажи на най-високите къщи. Никой не би могъл да спи на такъв шум — но и без това никой в дома на госпожа Кастауей не се опитваше да спи; там свиреха на флейти и органи от по-различно естество.

Тук, в Нотинг Хил, звуците са по-приглушени и загадъчни. Човешки гласове ли долитат дотук, или пръхтенето на конете в конюшната? Далечна коледна песен ли се носи из Чепстоу, или това е скърцането на градинската порта? Вятърът проплаква под стрехите, свиря в комините като на флейта; подпокривните греди скърцат. А може би някъде в къщата скърца легло? Може би Шугър чува как проплаква Агнес, докато се мята в отровния шемет на своя сън?

„Трябва да ѝ помогнеш. Иди да ѝ помогнеш. Защо не ѝ помогнеш?“ обажда се заядливо съвестта на Шугър, или както там се нарича този непокорен дух, чиято единствена цел е да я тормози, когато тя копнее за сън. „Държат я под упойка, защото тя казва неща, които не искат да чуват. Защо ги оставяш да постъпват така с нея? Ти ѝ обеща да ѝ помогнеш!“

Това е удар под кръста — това напомняне на обещанието, дадено по време на единствената им среща близо до Боу Стрийт, когато Агнес припадна в калта, а нейният ангел-пазител ѝ се притече на помощ.

„Това, което казах тогава... беше обещание да ѝ помогна да се прибере, нищо повече“, възразява Шугър.

„А не каза ли: Ще бдя над теб, за да се убедя, че няма да ти се случи нищо лошо?“

„Исках да кажа, че ще вървя след нея до края на улицата“.

„Ооо, как се измъкваш, каква хитра, страхлива уличница си ти!“

Вятърът се усилва, вие и ръмжи из цялата къща. Нещо подобно на бял облак прелита в мрака пред прозореца на Шугър. Агнес в бяла нощница? Не, това беше просто сняг, свлякъл се от стрехата на къщата.

„Защо трябва да ме е грижа какво ще стане с Агнес?“, цупи се Шугър и скрива лице във възглавницата. „Тя е глезена, ограничена, майка ѝ не е била стока, и освен това... би наплюла всяка проститутка на улицата, ако плюенето беше на мода“.

Заядливият събеседник дори не счита за нужно да отговори; той знае, че Шугър си спомня как трепереха раменете на Агнес под ръцете ѝ, когато прошепна на нещастната жена в онази тъмна уличка: „Нека това си остане наша тайна“.

„Намирам се под покрива на Уилям. Мога да се забъркам в страшна каша“.

Неспокойният дух млъква за миг пред този аргумент — или поне така се надява Шугър. Обаче веднага започва отново: „Ами Кристофър?“

Шугър свива ръце в юмруци под завивките и забива чело още по-надълбоко във възглавницата.

„Кристофър може да се погрижи сам за себе си. Какво очакваш, да спасявам всички на този проклет свят?“.

„О, горкичката“, чува тя присмехулния отговор. „Горката страхлива уличница. Нещастната курва, курва, кууууу...“.

Отвън, из брулените от вятъра улици на Нотинг Хил, някой надува рог, друг отговаря с възторжени възгласи, но Шугър не чува това; така и няма да разбере какво се случва с малките момиченца, които още не са заспали в полунощ срещу Коледа.

ДВАЙСЕТ И СЕДЕМ

— Весела Коледа! Весела Коледа на всички!

С този весел възглас Хенри Колдър Ракъм връхлита в дома на сина си, сякаш самият той е дядо Коледа — или поне Чарлз Дикенс, който реве с пълно гърло от някаква трибуна.

— Весела Коледа и на теб, татко — отвръща Уилям Ракъм, вече притеснен не само от добродушните изблици на баща си, но и от затруднението, което прислужницата среща при смъкването на палтото от гърба му. Също като лорд Ънуин и Хенри Колдър Ракъм е преминал рязко от закръгленост към затлъстяване — за същия този период от време, през който Уилям се превърна от превзет безделник във виден индустриалец.

— Ах, каква миризма! — продължава възторжено по-старият Ракъм. — Отсега знам, че тази вечеря ще ме съсипе!

След тази реплика той се оставя да бъде въведен в приемната на сина си, където е приветстван горещо от прислугата.

— Хmmm... май не съм те виждал преди? — казва той на постъпилите наскоро, а на отдавнашния персонал:

— А ти беше... не, не ми казвай, сетих се!

Но прислужниците приемат думите му с усмивка и само след секунди той се превръща в церемониалмайстор и се заема да ръководи веселите и сантиментални празнични ритуали.

— Гърмящите бонбони! Къде са гърмящите бонбони? — пита той, потривайки ръце, и ето, донасят малките бомбички, увити в пъстра хартия.

Ходът на времето, който като че ли се позабави след сутрешното разопаковане на подаръците, сега отново се ускорява, докато бащата на Уилям се посвещава от сърце и душа на салонните игри.

— Прекрасно! Ами сега какво да правим? — подвиква той непрекъснато, и Уилям гледа удивено, защото не може да свърже този весел шегоджия с образа на упорития стар тиранин, който бе превърнал същия този дом в свърталище на недоимъка и потиснатостта.

Независимо от лекото притеснение, Уилям проявява търпимост и дори изпитва известна благодарност към баща си за грубиянското му веселие; благодарение на него се съхранява духът на празника, който иначе сигурно би протекъл потиснато предвид ужасното състояние на Агнес. Всички тук (освен може би Джейни и такива като нея) са напълно наясно, че господарката лежи упоена на горния етаж, а господарят се измъчва. Той прави всичко по силите си, за да не се поддава на мрачното си настроение, но мисълта за съдбата на Агнес непрекъснато се връща и го връхлита, и тогава тишината заплашва да приглуши веселието като със саван. Човек би казал, че цяло стадо жени биха успели да поддържат оживлението поне за един ден! Но не — необходима е намесата на мъж, а Уилям вече няма сили да изпълнява тази роля.

Наистина, градинарят се появи за малко сутринта, което облекчи донякъде задачата на Уилям, но пък появата му беше действително много кратка. Само след десет минути Шиърс побягна от това внушително изобилие на женственост и потърси сигурно убежище в пристройката, където държи градинските сечива. Чийзмън би свършил по-добра работа, но той изчезна — трябвало да посети майка си, как ли пък не.

Така че в тази приемна, претъпкана с представителки на нежния пол, които се веселят извънредно въздържано, потиснати от ограниченията на добрите нрави, появата на Хенри Колдър Ракъм — добродушният, шумен и весел дебеланко — за Уилям е същинско спасение. Продължавай в същия дух, старче! Точно това е необходимо, за да минат по-бързо дългите часове до вечерята.

Всъщност засега денят преминава добре. Дори, честно казано, по-добре, отколкото предишните Коледи, когато Агнес (макар винаги да изглеждаше невероятно красива) нерядко смущаваше веселието с извънредно странни забележки — забележки, които вероятно имаха за цел да изтръгнат коледния празник от блатото на комерсиалното и да му възвърнат действителната религиозна значимост.

— Питал ли си се някога защо вече не отбелязваме 28-ми декември? — попита тя веднъж. Подаръкът ѝ от Уилям лежеше в скута ѝ неотворен и вече забравен.

— Двайсет и осми декември ли, скъпа?

— Да, денят, в който цар Ирод е изклал младенците.

Тази година, слава Богу, никой не подхваща такива разговори. Освен това, макар отсъствието на Агнес да навява тъга, благодарение на него се осъществи друго щастливо събитие — появата на дъщеря ѝ в приемната. Да, години наред Коледа се празнуваше при режим на строго разделение — подаръците на Софи, заедно с изстинали порции от коледната вечеря се изпращаха скришом горе, в детската стая, докато всичко долу се въртеше около господарката на къщата. Сега най-сетне детето има възможност да участва в празника, което е чудесно. „И крайно време беше“, казва си Уилям. Тя е мило малко същество с очарователна усмивка, и вече е прекалено голяма, за да се отнасят с нея като с бебе. Освен това, въпреки проявяваната през изминалите години склонност да приема възгледа на Агнес, че Коледа е ритуален празник за възрастни, той винаги е прикривал убеждението си, че има нещо много тъжно в една коледна елха, пред която не си играе дете.

Миналата година отварянето на подаръците бе помрачено по всевъзможни причини — досадната нужда да пестят; тежкият облак на недоверието, с което Хенри Колдър Ракъм се отнасяше към собствения си син; надменното презрение, с което Агнес гледаше на всеки опит за простовато веселие; отегчението и неблагодарността на прислугата.

Тази година същата церемония — всички обитатели на дома, коленичили пред коледното дърво, сред преливащата отвсякъде като пяна пъстроцветна хартия, премина извънредно приятно. Освободен от оковите на дълговете, Уилям твърдо бе решил да се превърне в символ на щедрост. (Когато лейди Бриджлоу изрази известно съмнение, че може да разглези прислугата, той отвърна: „Нямате доверие в човешката природа, Констанс“). Така че, докато лейди Бриджлоу несъмнено бе спазила традицията и бе подарила на всяка от прислужничките по един пакет с плат за нова униформа, неговите прислужнички получиха готови униформи (наистина, защо да кара горките момичета да си ги шият сами, след като така или иначе бъдещето принадлежи на готовото облекло?). И не само това; всяка от тях получи и допълнителни пакетчета, в които вместо предметите от ежедневна необходимост, които вероятно очакваха — някой кухненски прибор за готвачката, нова четка за момичето от миялната, и така нататък — имаше предмети, които за тях са истински лукс. Боже мили, та нали той вече е богат човек — трябва ли наистина да изтърпява

всеки път киселото „благодаря ви, сър“, произнесено с нежелание при вида на смехотворен подарък като черпак или ново ведро например, вместо да се наслади на проявите на искрена, непресторена радост?

Затова и тази сутрин всяко от момичетата получи (за тяхно огромно удивление) по една кутия шоколадови бонбони, чифт ръкавици от ярешка кожа, бронзова кука за закопчаване на рокли и по едно фино ориенталско ветрило. Според Уилям ръкавиците са особено вдъхновен жест — те подчертават, че Уилям Ракъм е господар, за когото прислужниците не са нито вещ, нито хора от по-ниско качество, че ги приема като жени, които сигурно искат да се наслаждават на външния свят през свободното си време.

Беше страшно интересно да се наблюдават проявите на истинската природа на момичетата след първата изненада. Подозрителният блясък незабавно се върна в очите на Клара, тя сви упорито устни и веднага помоли за позволение да се върне при госпожа Ракъм. Роуз подреди старателно подаръците до себе си и отново се зае да следи внимателно събитията около себе си, да не би нещо в хода на празненството да се обърка. Горката Джейни не спираше да опипва подаръците си, зашеметена от тяхната необичайност и от идеята, че бедно момиче като нея може изобщо да има нужда от такива неща. Лети, невъзмутимо глуповата както винаги, струпана съкровищата в полата си и започна да се оглежда удивено, като че ли току-що ѝ бе станало ясно, че отсега нататък няма да се налага да се безпокои за нищо. Новата кухненска помощница, Хариет, и перачката, чието ирландско име Уилям не може нито да напише, мито да произнесе правилно, веднага проявиха кокетно нетърпение да се възползват от неочакваните дарове, склонност да се натъпчат с шоколад или да тръгнат по улиците да се перчат с новите си ръкавици. За разлика от тях готвачката (която безспорно отдавна вече не е момиче) реагира с добродушно удивление, сякаш искаше да каже: „Божичко! Че какво би могла да прави с тези неща жена на моята възраст и с моето положение?“. Но все пак беше поласкана, то беше очевидно... полът ѝ си каза своето.

Проблемът с Шугър беше по-сложен. Как да я възнагради за всичко, което направи, без да възбуди подозренията на останалите? Известно време той обмисляше възможността да отпразнува с нея тайно една втора Коледа в спалнята ѝ, но с приближаването на празника

реши, че това крие прекалено голям риск — не да бъдат изненадани, а ангажиментите да му отнемат всеки свободен момент.

Не, по-добре ще е да ѝ се отблагодари публично. Но с какво? Разбира се, тя ще си получи бонбоните, ръкавиците, куката за закопчаване и ветрилото като всички останали, но какво повече би могъл да ѝ подари, без да накара другите момичета да започнат да клюкарстват, като оцени същевременно по достойнство изключителните ѝ качества? Тази сутрин пред коледното дърво, пред погледите на цялата прислуга, той бе обзет от гордост, когато се убеди, че изборът му е бил изключително мъдър.

Когато Лети връчи на Шугър тайнствената кутия, тя се удиви от размерите и теглото ѝ, но когато свали червената опаковъчна хартия и извади съдържанието ѝ, очите ѝ се разшириха още повече, и тя разтвори уста. „Ето такова нещо не може да се изиграе!“, каза си Уилям. Опитвайки се да запази привидно безразличие, той продължи да я наблюдава как гледа, лишена от дар слово, подвързаните с кожа томове на Шекспир — всеки от тях изработен по най-висок стандарт — трагедиите в тъмнокафяво с гравирани златни букви; комедиите — в светлокафяво с черни букви, а историческите драми — в черно и сребърно. Останалите прислужници също зяпаха, разбира се — неграмотните озадачено, четящите с нещо близко до завист. Но все пак не беше точно завист — каква радост биха им донесли събраните съчинения на Шекспир, ако бяха техни? Пък и какъв по-подходящ, какъв по-оправдан подарък би могла да получи една гувернантка от книги, по които може да обучава и ученичката си?

Но Шугър, разбира се, знаеше истинската причина. Задавена от възмущение, тя едва успя да изкаже благодарностите си.

Що се отнася до подаръка на Софи... той го затрудни още повече. След продължително двоумене Уилям реши, че тази година обичаят да се поднася на Софи подарък „от мама“ няма да се спази. В предишните години Биатрис Клийв прибегваше до тази малка измама на Коледа и на рождените дни на детето и то не разбираше нищо. Тази година няколко неща говореха против продължаването на измамата: нежеланието му да обременява допълнително Шугър, категоричното неодобрение, с което доктор Кърлоу се отнасяше към тази практика, отсъствието на Агнес от празненството, както и гризачото го

подозрение, че Софи е вече прекалено голяма, за да повярва на изтърканата лъжа.

Така че „подарък от мама“ нямаше. Доктор Кърлоу го бе уверил, че ще дойде ден, когато Агнес, излекувана от болезнените си фантазии, ще дари дъщеря си с нещо безкрайно по-ценно от някой пакет, опакован в шарена хартия. Може и така да стане, може би... но във всеки случай Уилям се постара тази сутрин Софи да не почувства недостиг на пакети, опаковани в шарена хартия.

Като признание, че я приема за голямо момиче, той подари ръкавици и на нея — деликатни миниатюри от свинска кожа, които щяха да я накарат да се почувства като малка дама. Подари ѝ четка за коса, направена от коруба на костенурка, шнола за коса от китова кост, огледало с дръжка от слонова кост и несесер от козя кожа, за да поставя в него тоалетните си принадлежности.

Всичко това Софи прие с видима радост и почуда. Но най-голямата изненада дойде, когато тя разопакова най-големия пакет под дървото и установи, че вътре има приказно красива кукла. Всички в салона започнаха да ахкат и изпаднаха във възторг — куклата беше френска, облечена пищно с вечерен тоалет, с бледо като алабастр порцеланово лице и сложно накъдрена перука от естествен косъм, а върху нея — шапка с щраусово перо. В едната си ръка куклата държеше синьо ветрило; другата беше отпусната свободно. Копринената ѝ рокля — с по-голямо деколте, отколкото на която и да било английска кукла — се разстилаше пищно под тънкото като на оса кръстче, беше бледорозова, поръбена с бяло кадифе. Но най-интересното от всичко беше, че обувките на куклата бяха здраво залепени на платформа с четири колелца, така че тя можеше да се движи напред-назад по пода.

— Да му се не види! — отбеляза печално бащата на Уилям. — Това май е нещо доста по-добро от онова евтино негърче, което ѝ подарих преди години, а?

Но Хенри Колдър Ракъм също готвеше изненада — всъщност я криеше под стола си. Сега той извади оттам някакъв цилиндричен предмет, опакован в кафява хартия и вързан с канап, който Уилям в началото взе за бутилка вино, и го връчи на Софи веднага когато тя дойде на себе си след проявите на бащината ѝ щедрост.

— Ето, мила — каза старият човек, — убеден съм, че това ще ти се стори далеч по-интересно от онзи куп стари парцали, свален от кутията с чай.

Той се облегна доволно на стола, докато Софи сваляше хартията и от пакета се показва... стоманеносив далекоглед.

Нови ахкания и шушукане сред прислужниците, обзети от почуда и недоумение. Какво ли беше това? Калъф за бутилка? Калейдоскоп? Луксозна кутия, предназначена за куки за плетене? Уилям, разбира се, разпозна незабавно предмета, но си каза, че далекогледът може би не е най-подходящият подарък за една млада госпожица. Освен това, докато захласнатата Софи въртеше далекогледа в ръцете си, той отбеляза, че предметът е изподраскан тук-там.

— Това не е играчка, Софи — каза баща му, — а точен инструмент, който ми беше подарен от един мой познат изследовател. Сега ще ти покажа как да го използваш.

Той допълзя на колене до Софи по осеяния с панделки килим и започна да ѝ показва функциите на телескопа. Само след секунди тя се въртеше насам-натам и изражението ѝ се менеше от възторг до разочарование, когато виждаше ту размазаните шарки на тапета, ту нечие уродливо увеличено око.

А какво получи самият Уилям? Той се опитва да си припомни подаръците... Да, един поръбен с дантели калъф за кутията за пури, върху който Софи е избродирала собствения му образ, копиран от опаковките на сапун „Ракъм“ (освен ако не ѝ е помагала гувернантката — но ако това е така, Шугър не е проявила особен талант.) О, да, и известно количество що-годе прилични пури, които дължи на баща си. И това, Бог му е свидетел, е всичко, което получи за Коледа! Тъжно наистина, но такава е съдбата на човек, който разполага с цяла глутница прислужници и едно малко дете, човек, чийто брат е загинал млад, чиято майка е опозорена и отхвърлена от обществото, чийто баща е стар скъперник, който се е скарал с двамата си стари приятели, чиято съпруга е в такова състояние, че трябва да бъде постоянно под въздействието на приспивателни. Има ли друг мъж в Англия, сполетян от толкова неприятности? Но ако даде Бог, това няма да бъде все така!

— А сега да поиграем на „музикални столове“! — Хенри Колдър Ракъм пляска силно с месестите си длани. — Кой иска да играе на „музикални столове“?

На известно разстояние от дома на семейство Ракъм, в една скромна къщица, натъпкана до покрива с боклуци и излишни мебели, Емелин Фокс яде захаросани плодове, а котаракът мърка, притиснат към босите ѝ крака.

За да не стигате до погрешни изводи, трябва да се подчертае, че днес са боси само краката ѝ — нагоре тя е облечена напълно, безукорно, всъщност дори още не е свалила шапката си, защото преди малко се прибра у дома. Била е на гости у баща си, за да му връчи коледния подарък — напълно безсмислено занимание, като се има предвид, че той не празнува нищо и няма нужда от нищо, но все пак ѝ е баща, а тя — негова дъщеря, и това е неоспоримият факт. Така че всяка година по Коледа двамата си подаряват книги, които ще си останат непрочетени, и си честитят Рождество Христово, въпреки че докторът не вярва в Христа, а Емелин не е убедена, че Спасителят е бил роден на 25 декември. Такива глупави компромиси правим всички, за да поддържаме добрите си отношения със собствената си плът и кръв.

Откакто се е върнала от дома на баща си, Емелин не си е направила труда да свърши каквото и да било освен да свали обувките си, защото те ѝ стягат в пръстите. Имаше време, когато тя не можеше да разбере как най-бедните хора могат да ходят боси през цялата година, без това видимо да им пречи — всъщност и неуморните старания на госпожа Тимпърли да събира обувки от хората, облагодетелствани от съдбата, и да ги разпределя сред босоногите сякаш не намалиха дори с един броя на хората, които ходят боси по улиците. Сега вече Емелин е наясно — крака, привикнали да бъдат боси, не се чувстват добре в обувки. Все едно да obuеш в обувки котка.

— Какво ще кажеш за чифт елегантни черни чизми, Писане? — пита тя. — Точно като в приказката!

Двамата седят на любимото ѝ място — на половин път нагоре по стълбите. Коледният ден вече е наполовина отминал, а любимият ѝ Хенри е мъртъв от три месеца. Три месеца по календара, три мигвания на Божието око, три вечности, прекарани в глухата самота на нейния дом, където вече не влиза никой, освен нея.

„Три кокошки, четири пойни птици, пет златни жълтици...“ пеят весели гласове в съседната къща, изреждайки тези странни доказателства за истинска любов. Защо чува гласовете на тези хора толкова ясно днес? Никога досега не ги е чувала... Висок женски глас, чудесно подчертан от баритона на мъжа...

Преди три месеца Хенри още ходеше по тази земя, три месеца изминаха, откакто бе погребан в нея. Колкото повече време минава, откакто той си отиде, толкова по-често мисли тя за него, толкова по-изпълнени с вълнение са тези мисли. Сравнени с него, всички останали мъже изглеждат като лукави егоисти; в сравнение с високата, мускулеста фигура на Хенри, останалите мъже й се струват смехотворни и сгърчени. Как страшно боли — сякаш остри нокти се забиват в нежното й сърце — когато си представя как той гние в гроба, как скъпото му лице се смесва с пръстта, как черепът му, приютил някога толкова страст и искреност, сега се превръща в дом за червеите. Емелин знае, че няма право да допуска в мислите си ужасните картини, които въображението й рисува, че не бива да се самоизмъчва, вместо да очаква щастливия миг, когато двамата с Хенри ще бъдат отново заедно... Но възможно ли е Второто пришествие да настъпи, докато тя е още жива? Надали. Хиляда години могат да минат, преди да види отново лицето му.

Миналата Коледа двамата вървяха по улиците, един до друг, и обсъждаха евангелските текстове, докато повечето хора си седяха у дома и се забавляваха със салонни игри. Хенри току-що беше прочел... какво бе прочел всъщност? За него това беше обичайно състояние — току-що прочел нещо, той винаги гореше от желание да го сподели с нея, преди мислите му да се отклонят в друга посока... О, да, ставаше дума за едно есе, написано от някакъв специалист по старогръцки, в което се решаваше окончателно водения в продължение на столетия спор за значението на 25-ти стих от първа глава на Евангелие от Матей. Католическото тълкуване бе несъмнено погрешно — новите изследвания доказваха, че когато свети Матей е писал „докле“, е имал предвид именно това. Хенри казваше, че би било по-добре вестниците да разпространят новината за едно такова доказателство с огромно значение, вместо да изпълват страниците си със сензационни описания на убийства и реклами на боя за коса.

А тя? Как отвърна тя на сериозния му идеализъм? Ами както винаги — започна да спори с горкия човек. Каза, че този спор никога няма да бъде разрешен, тъй като ако някой тъй или иначе не вярва, че девица може да роди, той надали ще обърне внимание на писанията на някакъв си специалист по старогръцки, и че на нея самата също й било все едно, тъй като поначало предпочитала евангелията от Марка и Йоана — защото като разумни хора те обсъждали много по-важни неща от състоянието на интимните части на Дева Мария.

— Но вие все пак вярвате, че нашият Спасител се е въплътил от Светия Дух, нали? — каза Хенри и се смръщи по онзи свой очарователен начин.

В отговор тя невъзмутимо смени темата, какъвто й беше обичаят.

— За мен — каза тя категорично, — истинският разказ започва едва с кръщението в реката Йордан.

Господи! Как смръщаваше вежди Хенри в такива случаи! Колко сериозно започваше да размишлява, за да се убеди, че тя не богохулства и не върви срещу вярата, която ги свързваше! Приятно ли й беше да го дразни? Да, сигурно е било така. През колко много слънчеви следобеди тя го отпращаше да си върви у дома озадачен, а е трябвало да го целуне, да го обвие с ръце, да притисне буза до неговата и да му каже, че го обича...

Тя изтрива лицето си с ръкав и се надява, че Бог ще я разбере.

— Мяу? — намесва се въпросително котаракът и бута голия й глезен с косматата си глава. Не го е хранила от сутринта, а спуснатите завеси на долния етаж вече тлеят кехлибарено-жълти в светлината на залеза.

— Ядеш ли захаросани плодове, Писане? — пита тя и му предлага една лъжица лепкава смес от буркана, който държи в скута си. Той подушва сместа, дори я докосва с нос, но... отказва да яде.

— Жалко — мърмори под нос Емелин. — Има още много.

Това са излишъците от захаросани плодове на госпожа Борли — всяка членка на Дружеството за спасение получи по един буркан с ясната уговорка, че ще използва съдържанието за пълнеж на коледни пайове. Несъмнено другите спасителки са посрещнали това предизвикателство — или собственоръчно, или са прехвърлили задачата на прислужниците си, но времената, когато Емелин правеше коледни сладкиши, са потънали в мъглите на времето, когато беше

съпруга на Бърти. Суровата смес също е много вкусна. Тя гребе с лъжицата направо от буркана, съзнавайки, че или ще ѝ стане лошо, или ще получи разстройство, но въпреки това се наслаждава на ароматните, сладки късчета.

Баща ѝ скоро ще седне на коледна вечеря с колегите си. От учтивост, а може би и защото имаше някаква смътна представа от състоянието на домакинството ѝ напоследък, той повтори многократно поканата си тя да се присъедини към тях, но Емелин отказа. И по-добре! Последния път, когато прие поканата на баща си за коледната вечеря, го посрами ужасно с лекцията си на тема „защо проститутките отбягват лекарските услуги“, и на всичкото отгоре настоя пред колегите му, че е редно те да обслужват тези отчаяни жени безплатно веднъж седмично. Ако днес бе отишла на вечерята с него, сигурно щеше да измънка няколко пъти „приятно ми е да се запознаем“, щеше да издържи десетина минути безсмислени светски разговори и после щеше да се прояви в истинската си светлина. Познава се прекалено добре.

От друга страна, колко хубаво би било да се възползва от храната! Само като си помисли, ястие след ястие, цвърчащи и димящи в сребърните чинии... Не, разбира се, тя не може да приеме чревоугодничеството, на което се отдават привилегированите класи по време на този свят някога празник; тя не забравя огромната пропаст, която зее между онези, които тъпчат с купища месо и без това издутите си шкембета и другите, които се редят на опашка, за да получат паница разредена супа. Тя не е особено лакома — ако бе седнала на масата с коледна вечеря, би хапнала само малко печено пиле или пуйка, малко задушени зеленчуци и нищо повече, докато не сервират пудинга. Не, тя наистина не обича да си угажда — но приготвянето на топла храна, особено на печено, е толкова досадно и сложно, ако трябва да го правиш само за себе си!

— Горкият Писан — казва тя нежно и гали котарака по главата. — На теб две сочни гугутки ще ти дойдат добре, нали? Или може би някоя яребица? Да видим какво мога да намеря за теб.

Тя започва да рови из кухнята, но не намира нищо. Немитата дъска за рязане лъщи от слой рибна мазнина, с която котаракът се справя за две минути, но Емелин не открива никъде остатъка от мляна шунка — след малко си спомня, че е изяла и него. Какво бе казал

веднъж Хенри: „Изтръпвам, като си помисля колко лесно човек може да прекара целия си живот, задоволявайки животинските си инстинкти!“ А Емелин вероятно ще прекара остатъка от живота си в спомени за нещата, които е казвал Хенри.

— Мяу! — казва с укор котаракът и тя се съгласява, че добрите намерения не могат да заместят делата. Затова взема обувките си и решава да излезе отново. Какво като е Коледа — все ще намери откъде да купи месо, ако е склонна да слезе до по-низшите социални кръгове, за да го намери. Почтените люде може и да затварят магазините си в чест на новородения Младенец, но бедняците трябва да хранят гладни гърла, пък и за тях всеки ден е еднакъв. Емелин закопчава високите си обувки и отупва прахта от полите си, с което пропъжда Писан под една кула от натрупани един върху друг столове. Тя взема чантичката си и проверява колко пари има още в нея. Предостатъчно.

Емелин се пита дали не е злоупотребила с доверието на госпожа Ракъм, обсъждайки нейния случай с последния човек, комуто тя самата би се доверила. В своя защита тя може да каже само, че се постара да не издаде нещастницата, като се поинтересува от професионалното мнение на баща си за случаите на психически заболявания при жените, които се отличават с халюцинации и видения.

Разбира се, той веднага я попита:

— Защо се интересуваш?

Груб както винаги, без помен от дипломатичност! Но Емелин не може да го обвинява за това, тъй като самата тя е напълно лишена от уменията да увърта.

— О, от чисто любопитство — отвърна тя. Опитваше се да наподобя безгрижното безразличие, което бе забелязвала у много жени, но вероятно старанията ѝ не се бяха увенчали с успех. — Обичам да научавам разни неща.

— И какво по-точно би желала да научиш?

Тя продължи да се опитва да запази тайната на госпожа Ракъм.

— Ами... например: по какъв начин може една душевноболна жена да бъде убедена, че дадено нейно убеждение е налудничаво.

— Не може да бъде убедена — отвърна баща ѝ незабавно.

— Аха.

Навремето това би приключило разговора, но напоследък баща ѝ вече не е толкова рязък с нея — откакто бе повярвал, че ще я загуби.

Болестта ѝ почти накара обичта към нея (в която Емелин никога не се е съмнявала) да излезе на бял свят — като обрив, избил по кожата, и оттогава той все още не е възвърнал обичайната си хладна въздържаност.

— Такова нещо не е необходимо, скъпа — продължи да обяснява той днес сутринта. — Каква полза би имал един душевноболен човек, ако го принудим да каже: „Да, признавам, че страдам от халюцинации“? Само след час пак ще твърди обратното. Това, което е необходимо, е да бъде излекуван болният ѝ мозък, така, че халюцинациите вече да станат невъзможни. Да вземем например един човек със счупена ръка — той може да твърди, че ръката му не е счупена, или пък да знае, че е счупена, но това няма никаква връзка с необходимото лечение.

— Добре, но какви са шансовете такава жена да бъде излекувана?

— Съвсем прилични, ако жената е на зряла възраст и е била трезвомислеща, преди, да кажем, някоя трагична загуба да размъти съзнанието ѝ. Но ако се отдава на фантазии и самоизмами от ранната си младост, бих казал, че шансовете са минимални.

— Разбирам — отвърна Емелин. — Мисля, че това задоволява напълно любопитството ми. Благодаря.

Видимото ѝ разочарование от ограничените възможности на медицината като че ли го засегна, защото той допълни:

— Убеден съм, че един ден фармацията ще може да предложи лечение и на най-тежките душевни заболявания. Например нещо като ваксина. Сигурен съм, че през идущия век ни предстои да видим много чудеса.

— Това е слаба утеха за тези, които боледуват сега.

— Не — усмихна се той, — тук грешиш, моето момиче. Неизлечимо лудите са неизлечимо луди, защото предпочитат да останат такива. Те не желаят да бъдат излекувани! И в това отношение — извини ме, че го казвам — те много приличат на твоите паднали жени.

— Да не започваме отново, татко — каза Емелин с предупредителен тон. — И без това трябва да тръгвам. Благодаря ти за подаръка и весела Коледа.

Но обезпокоен от мисълта, че се разделят с остри реплики, той реши да направи последен помирителен жест.

— Моля те, Емелин, кажи ми, защо ме разпитваш за тези неща? Може би ще успея да ти кажа нещо по-конкретно, ако знам нещо повече за случая...

Тя се поколеба, обмисляйки внимателно думите си — но както винаги се оказа, че не е била достатъчно предпазлива.

— Една дама ми изпрати писмо, в което ме моли да ѝ разкрия тайната на вечния живот. Става дума за вечен живот на плътската обвивка. Тя като че ли е убедена, че знам мястото, където... се съхранява и я очаква безсмъртното ѝ тяло.

— Много е мило от твоя страна да се безпокоиш за госпожа Ракъм — отвърна баща ѝ тихо и поверително. — Мога да те уверя, че тя скоро ще бъде в добри ръце.

— Мяу! — извива Писан и забива нокти в полите ѝ.

— Добре, добре, тръгвам — отвърща Емелин.

Нощ е паднала над дома на семейство Ракъм и според Уилям коледното празненство продължава да се развива по най-добрия възможен начин, като се вземат предвид обстоятелствата.

Призивът на баща му да играят на „музикални столове“ предизвика кратко объркване, когато доброволците установиха, че никой тук не може да свири на пиано — тоест никой от присъстващите в приемната. Тогава Шугър спаси положението — Бог да я благослови — с идеята да ползват вместо това музикалната кутия. Всички си отдъхнаха облекчено, а машинката работеше чудесно! Уилям възложи на Клара да сваля и спуска капака на кутията, убеден, че това занимание ѝ подхожда повече, отколкото да тича и да се блъска из салона с останалите прислужници. И е прав. Дали не забеляза усмивка по устните ѝ, когато Лети едва не падна? Клара определено успява да затвори капака така, че да прекъсне нотата наполовина и да обърка и най-ловкия играч. Единственият, който винаги успява да се добере до стол, е Хенри Колдър Ракъм, защото не го е грижа кого ще бутне по задника, и колко грубо ще е бутването.

Старият участва и в играта „Измами дракона“, която е следваща в списъка. Когато угасят светлините и запалват купата с бренди, три

поколения Ракъмови се нареждат около нея, готови да пхнат ръце в пламъците. Хенри Колдър Ракъм е първи. Късите му, сбръчкани пръсти се стрелват за миг под трептящите пламъци по повърхността, и също толкова бързо пхват стафидата в устата му.

— Не се страхувай, детето ми — казва той окуражително на внучката си. — Няма да се опариш, ако пипаш бързо.

Но Софи продължава да се колебае, вперила плахо поглед в голямата, широка купа, над която се издигат синкави пламъци, и Уилям, притеснен, че алкохолът може да прегори, докато се колебае, бръква на свой ред и измъква стафида.

— Хайде, Софи, миличка — нарежда той с мек глас, докато Ракъм Старши се възползва от възможността да си измъкне още една стафида.

Софи покорно протяга ръка и изпищява от страх и възбуда, когато успява да извади една стафида от пламъците. Тя оглежда набързо мъничкия, тъмен и сбръчкан плод, който е стиснала в пръсти, и когато се убеждава, че по него не се виждат никакви пламъци, го пхва предпазливо в устата си, докато двамата по-възрастни Ракъмови продължават да търсят останалите стафиди.

Следващото забавление е вечерята. Бащата на Уилям се заема с нея с присъщия си замах. Ястията следват едно след друго, а той изяжда също такива количества, каквито погълна лорд Ънуин на вечерята у лейди Бриджлоу, макар менюто, разбира се, да е различно. Готвачката на Ракъмови няма слабост към това, което нарича „дивашки рецепти“, но пък произведенията ѝ винаги са много вкусни, а Хенри Колдър Ракъм им отдава дължимото. Пуйка, пъдпъдъци, говеждо печено, банички със стриди, баница с месо, коледен пудинг, желирани плодове с вино и ябълков сладкиш — порции от всичко това се сервират пред него и изчезват незабавно в неговия трясещ се от смях търбух.

Затова и когато, настава време за по-нататъшни забавления, и Ракъм Старши се разполага до магическия фенер, за да пхна изрисуваните плаки в бронзовия му процеп, той се възползва от тъмнината и факта, че всички гледат в обратната посока, за да разкопчае жилетката и панталона си.

— *Букетче си купете от малкото дете* — започва да рецитира той хрипливо, четейки на Софи текста, докато прожектираната картина

свети от стената — бузесто, но парцаливо момиченце позира на измислена лондонска улица, ловко разкрасена от четките на художниците, които работят за производителите на магически фенери.

*Откъснати са рано от изораното поле;
набрало е лютиче, камбанки, минзухар —
не са надменни рози, но са сърдечен дар.*

Детето, разбира се, умира в осмия кадър. Тъй като и без това прилича на ангел още докато продава минзухарите, лицето му съумява да изглежда само малко по-лъчезарно, когато красивите серафими подхващат тялото му и го понасят нагоре, към Рая.

Уилям, привикнал по-скоро към порнографските изображения, прожектирани от приятелите му Бодли и Ашуел, скучае, но не се издава, защото баща му си е направил труда да купи три комплекта плаки, и дори му се извини полугласно преди прожекцията: „Много малко от проклетите неща са подходящи за деца — пълно е с убийства и изневери“.

Следва втори разказ с прожекция — за героизъм, проявен по време на корабокрушение. Разказът е приет добре от публиката, въпреки че в историята няма женски роли. Третата, последна приказка, за една малка продавачка на зеленчук, която умира, за да спаси пияния си баща, става причина Лети и Джейни да избухнат в плач, и завършва с думата „ВЪЗДЪРЖАНИЕ!“, която остава да трепти на стената — малко неподходящ финал, тъй като междувременно и Уилям, и баща му са закопнели да пийнат нещо по-силно.

— Лека нощ, мъничка Софи — казва Уилям, когато Роуз запалва отново лампите, а магическият фенер е изгасен. За миг Шугър се колебава, без да разбира какво точно означава това, а после стреснато разбира, че коледният празник е приключил — поне за детето и гувернантката.

— Да, лека нощ, мъничка Софи — казва Хенри Колдър Ракъм и разгъва чиста салфетка на коленете си. — Бягай при хубавите си нови играчки — преди някой крадец да е дошъл да ти ги отмъкне!

Шугър се озърта и забелязва, че подаръците са изнесени от дневната, че по пода вече няма и помен от опаковъчна хартия, нито

следа от късчетата лъскави панделки. Като изключим Роуз, която е заета да отпушва бутилките, прислужниците са потънали някъде из дълбините на къщата, и всеки вече се е заел със задълженията си. Двамата Ракъмовци са се отпуснали в креслата си и почти дремят, уморени от усилията да създадат толкова много радост.

Шугър спира за миг на прага на салона, стиснала в ръка ръчичката на Софи и хвърля поглед към Роуз. Успява да срещне очите ѝ, но прислужницата не реагира и се привежда по-ниско, за да вдигне капака от подноса, където сладкишът с ром е подготвен за сервиране. Каквато и да е била споделената близост между нея и Шугър, каквито и весели приключения да са преживели заедно, бариерата между тях двете отново се е издигнала.

— Лека нощ — казва Шугър, но толкова тихо, че никой не я чува, и повежда Софи нагоре по стълбите, към безмълвието на къщата — там, където ги очакват подаръците, подредени в тъмните им стаи.

Изключено е Софи да заспи толкова скоро; детето е превъзбудено, пък и има толкова чудесни нови играчки, с които може да се забавлява! Шугър се чуди как да постъпи и наблюдава детето, което, коленичило на пода, вози напред-назад френската кукла. Тук, в мътната жълтеникава светлина на лампата, куклата изглежда по-загадъчна, отколкото беше в салона; по-загадъчна, но и по-истинска, като същинска дама, току-що напуснала бала или театъра, която прекосява покритата с килим улица, за да се качи в собствения си екипаж.

— Къде ли е този човек? — мърмори Софи с превзето безпомощен тон, и върти куклата на 360 градуса. — Казах му да ме чака тук...

Тя вдига далекогледа, разтяга го докрай и го повдига към дясното си око.

— Ето как ще го открия — заявява детето, вече с по-момчешки, самоуверен тон. — Дори ако е много, много далече — и тя продължава да се върти с далекогледа, като спира, когато попадне на нещо обещаващо — тъмно петно върху дъските, полюшващият се пискюл в края на лентата, с която прибират завесите, размазаните очертания на полите на гувернантката.

Станала внезапно сериозна, Софи вдига поглед към Шугър и пита:

— Мислите ли, че ще мога да стана изследовател, госпожице?

— Изследовател ли?

— Когато порасна, госпожице.

— Аз... не виждам защо не.

Шугър би искала Софи да спомене и ако може, да се зарадва мъничко на тънката книжка, която се търкаля захвърлена на пода — на титулната ѝ страница пише „На Софи, от госпожица Шугър, Коледа, 1875“.

— Може да не е позволено, госпожице — Софи бръчка чело. — Да не може да има дами изследователки.

— Живеем в нови времена, скъпа Софи — казва с въздишка Шугър. — Какво ли не правят жените в наши дни.

Бръчките по челото на Софи стават още по-дълбоки, защото убежденията на бавачката и на гувернантката ѝ по този въпрос са абсолютно противоположни — умът ѝ не може да се справи с това противоречие.

— Кой знае — казва тя замислено, — може пък да ми позволят да изследвам разни места, които господата изследователи не искат да изследват.

До тях достига някакъв шум отвън — цяла процесия от непознати минават край дома на Ракъмови и пеят „Желаем ви весела Коледа“. Грубоватите гласове звучат неясно, отвявани от пристъпите на вятъра. Софи отива до прозореца, застава на пръсти и се опитва да погледне, но в мрака не се вижда нищо.

— Още хора! — заявява тя с такъв тон, сякаш казва „Невероятно!“ — като някоя домакиня от приказките, която е поканила шестима гости, а вместо тях в дома ѝ нахлуват хиляди. Шугър вижда, че детето е полузаспало от умора и преценява, че е крайно време да го убеди да си легне.

— Хайде, Софи — казва тя. — Време е да си лягаш. Ваната ще отложим за утре. Ще ти трябва поне цял нов ден, за да опознаеш всичките си подаръци.

Софи се откъсва с неуверени стъпки от прозореца и се оставя на грижите на госпожица Шугър. Макар че не се противи, когато Шугър я съблича, тя не е толкова склонна да ѝ помага, а само се взира замаяно пред себе си, докато гувернантката смъква дрехите през неподатливите ѝ крайници. На лицето ѝ се е изписало странно, тревожно изражение

— голото ѝ тяло като че ли реагира обидено, когато Шугър я побутва леко, за да повдигне ръце и да си облече нощницата.

*Пудинг ни донесете,
пудинг ни донесете,
пудинг ни донесете,
и чаша със ром...*

... продължава долу коледната песен.

— Сега вече няма защо да будим мама, нали, госпожице? — изтърсва внезапно Софи. — Тя и без това проспа празника.

Шугър отмята завивките, изважда грейката, която Лети е пхнала вътре, и потупва с длан по затопленото място.

*Без тях не ще си тръгнем,
без тях не ще си тръгнем...*

— Тя не е добре, Софи — казва Шугър.

— Мисля си, че тя ще умре скоро — решава Софи, докато се наглася в леглото. — И тогава ще я закопаят в земята.

Долу се хлопва врата и гласовете млъкват, вероятно певците са получили желаното. Шугър се опитва да потисне ледената вълна, която се надигна в нея, когато чу думите на детето, завива Софи и наглася възглавницата ѝ. Като преценява колко важни ще бъдат първите впечатления на другата утрин, тя събира подаръците и се заема да ги подрежда внимателно върху скрина. Царствената френска кукла стои точно до отпуснатата фигурка на ухиленото тъмнокожо момче. Новият несесер на Софи, четката, шнолата и огледалото са подредени в една редица, а далекогледът стои накрая като удивителна. Най-отзад, изправена, стои книгата.

„Алиса в страната на чудесата“ — така пише на корицата. Но Софи вече е паднала в заешката дупка на съня и се е озовала в своята собствена страна на обезпокоителни чудеса.

Чук-чук.

— Госпожице Шугър?

Чук-чук-чук.

— Госпожице Шугър?

Чук-чук-чук-чук.

— Госпожице Шугър!

Тя се изправя рязко в леглото, задъхана, уплашена и объркана, докато онзи звяр, който беше дошъл да я „стопли“, потъва някъде и оставя на мира детското й тяло, и тя отново остава сама — по-голяма, по-зряла, някъде другаде, в тъмнината.

— К-кой е? — пита тя.

— Клара, госпожице.

Шугър потрива очи с грубите си длани, убедена, че ако примигне още няколко пъти, ще види дневната светлина.

— Успала ли съм се?

— Моля ви, госпожице Шугър, господин Ракъм ме праща и каза да вляза при вас.

Вратата се отваря широко и прислужницата влиза с високо вдигната лампа, с измачкана униформа, а около главата ѝ се очертава като ореол разбърканата, несресана коса. Лицето на Клара, обикновено безизразно или самодоволно, е набраздено от трептящите сенки и разкривено от непресторен страх.

— Трябва да проверя дали някой не е влязъл в стаята ви, госпожице.

Шугър примигва неразбиращо през червеникавата маса на собствената си разплетена коса. Тя дава с жест позволение на Клара да огледа мъничката ѝ стая и прислужницата незабавно насочва лампата към четирите ъгъла — светлините и сенките трептят драматично. Изпълнявайки дословно заповедите, Клара напомня на католически свещеник, размахващ кадилница.

— Извинете, госпожице — казва тя и открехва вратата на гардероба.

— Софи добре ли е? — пита Шугър, която междувременно е запалила лампата на масичката до леглото си. Сега вече вижда, че часът е три след полунощ.

Клара не отговаря, а вместо това прави дълбок, церемониален реверанс, все едно че се покланя пред кралицата. Чак в последния миг Шугър осъзнава, че това не е реверанс, а прислужницата се готви да погледне под леглото.

— Нека видя и аз — казва тя припряно и се протяга от едната страна на леглото така, че дългата, ѝ несресана коса се повлича по пода. Подпряна на лакът, тя мушва ръка в сенките под леглото и бутва небрежно дневниците към стената, за да подчертае, че каквито и боклуци да има отдолу, за човек и дума не може да става.

— Извинете, госпожице — измънка Клара и излиза забързано от стаята.

Щом тя затваря вратата зад себе си, Шугър скача от леглото и започва да се облича. Сега вече съзнава, че из цялата къща цари суматоха, чува се силен шепот, отварят се врати, през пролуката на собствената си врата тя вижда движещи се светлини, които ту се усилят, ту почти изчезват. Бързо, бързо! Косата ѝ е невъзможна, трябваше да бъде подстригана още преди седмици, но кой би могъл да я подстриже? Вече няма и следа от някогашния накъдрен бретон, кичурите се задържат в порядък с дузини фуркети и цяла шепа фиби. Къде ли са обувките ѝ? Защо не може да се пребори с копчетата на корсажа? Сигурно ризата ѝ отдолу се е набрала!

— В тъмната стаичка! — чува се някъде отдолу викът на Уилям. — Да не си глуха?

Тънък женски глас, трудно е да се разбере чий, отвърща с хленч, че всички стаи са тъмни.

— Не, не! — продължава да крещи Уилям, който явно е извън себе си. — Стаята, където... О, не, това беше преди ти да почнеш работа тук!

И Шугър чува тежките му стъпки да се отдалечават по коридора.

Добила горе-долу приличен вид, Шугър излиза забързано в коридора със свещ в ръка. Отива първо в стаята на Софи, но когато се промъква вътре, вижда, че детето спи дълбоко — или поне се преструва, че спи.

Едва когато Шугър тръгва обратно по коридора, тя забелязва нещо извънредно необичайно — вратата на Агнес е отворена. Тогава хуква надолу, натам, откъдето се носят гласовете.

За място на срещата е избрана кухнята. Насядали са тук, мрачни и сънливи, сред стените, от които появява хлад като в мавзолей. В кухнята далеч не присъстват всички обитатели на къщата — готвачката е оставена да хърка на таванския етаж, а когато внезапно разразилата се суматоха събуди любопитството на по-новите прислужници, на чиято дискретност все още не може да се разчита, бе им казано да си лягат и да не се месят. Така че тук, треперещи от студ и напълно облечени, седят Уилям, Лети, Роуз и Клара. О, да, тук е всъщност и Джейни — стои на прага на миялната, потънала в сълзи, защото не успя да намери госпожа Ракъм в сандъка с лед, където държат месото, въпреки гневните настоявания на госпожица Тилотсън.

Лети обгръща тялото си с ръце и стиска здраво конските си зъби, за да не тракат. Бялата ѝ униформена престилка блести от влага — веднъж вече ѝ се е наложило да излезе в градината, за да почука на вратата на пристройката, където живее Шиърс. Но Шиърс се оказа толкова пиян, че тя така и не можа да го събуди, а Чийзмън очевидно не е успял да устои на настояванията на „майка си“ да остане до сутринта. Така че отново Уилям Ракъм е единственият мъж, който трябва да се справи с възникналото положение.

Той посреща Шугър с недружелюбно смръщване; лицето му изглежда ужасно на светлината, отразена в масата за рязане и каменния под — те са още мокри от здравето миене преди няколко часа.

— Тя е някъде *навън*, сър — настоява Роуз, а гласът ѝ трепери от опасения, които не смее да изтъкне пред господаря си — че той губи ценно време и може би дори осъжда жена си на смърт, като отказва да пренесе търсенето извън стените на къщата.

— А мазето? — упорства Уилям. — Лети, ти влезе там само за миг.

— *Празно* е, сър — хленчи настоятелно момичето, а медните тигани по стените прозвънтят от възмутено извисения ѝ глас.

Уилям прокарва пръсти през косата и вперва поглед през прозореца. Черните стъкла са напръскани със суграшица и обрамчени със сняг. Не е възможно това да се случва с него!

— Роуз, донеси огнеупорните фенери — казва той с несвой глас след дълго, мъчително мълчание. — Трябва да претърсим градината. — Внезапно очите му се проясняват, като че ли в тях със закъснение

лумва пламък — или го връхлита треска. — Сложете дебели палта! И не забравяйте ръкавици!

Още първия оглед на градината потвърждава най-лошите им опасения — откриват стъпки в снега, които водят от входната врата към градинската порта, а оттам — на улицата. Портата е широко отворена. Уличните лампи на Чепстоу мъждукат слабо в снежния мрак — около всеки фенер има само един малък кръг светлина, на петнайсетина фута над земята. Улицата тъне в черен мрак, само в далечината се виждат едва забележими очертания на неосветени сгради и тесни улички. Жена в тъмни дрехи лесно може да бъде погълната от такава тъмнина.

— Знаеш ли дали е облечена в бяло? — обръща се Уилям към Клара, докато групата се кани да излезе навън. Тя го изглежда така, сякаш го смята за идиот — като че ли я е попитал коя от балните си рокли е избрала госпожа Ракъм за това изключително събитие.

— Искам да кажа дали е по нощница, Бог да ѝ е на помощ! — сопва се той.

— Не знам, сър — отвръща Клара намръщено, потискайки желанието си да му каже, че ако госпожа Ракъм е умряла от премръзване, това вероятно се е случило, докато тя по негово нареждане претърсваше шкафовете за метли и се завираше под леглото на гувернантката.

Трудно подвижен в тежкото си палто, Уилям тръгва напред, обвит в облак пара от собствения си дъх, а подир него вървят две жени. Тъй като успяха да открият само три работещи огнеупорни фенера, те бяха разпределени между Уилям, Клара и Роуз. Лети и Джейни са толкова слисани, че и без това няма да свършат никаква работа и е най-добре да си легнат, а що се отнася до госпожица Шугър, тя изобщо не е трябвало да си прави труда да става.

Шугър стои на входната врата и ги изпраща с поглед. Докато те минават през градинската порта и тръгват в различни посоки, по улицата минава наемен файтон, който подчертава възможността въпреки късния час Агнес да е спряла кола и вече да се намира на мили оттук, изгубена в огромния, враждебен град, да се лута из непознати улици с непознати къщи, пълни с непознати хора. Пиянски

смях се разнася от файтона и ѝ напомня, че смъртта от премръзване далеч не е единствената опасност, на която се излага беззащитната жена, тръгнала сама по широкия свят.

Така, както стои, треперейки, на верандата, ѝ минава през ума, че в момента никой не пази къщата на Ракъмови — ако предположим, че останалите прислужници изпълнят заповедите и останат по леглата си, никой не би я видял как отваря забранени врати, никой не може да я спре, ако реши да се рови, където пожелае. Съзнавайки, че не бива да пропуска такава златна възможност, тя си представя как стои пред писалището на Уилям и чете някакъв секретен документ. Да; време е да изтича на горния етаж и да осъществи тази фантазия, вместо да я вижда в мислите си като прожектирана от магически фенер... Но не; Шугър вече няма сили за това; омръзнало ѝ е да следи и да подслушва; не ѝ трябва да разкрива нищо повече; иска само едно — да бъде член на семейството, да не бъде прицел на подозрения, да бъде приета в уютното му лоно, завинаги.

Внезапно, като гръм от ясно небе — или от черно небе, ако трябва да бъдем точни — я връхлита мисълта, че Агнес е някъде наблизо. Тази сигурност нахлува в съзнанието ѝ като религиозно убеждение, обзета е от просветление като апостол Павел по пътя към Дамаск. Колко глупаво постъпиха Уилям и останалите — тръгнаха по следите на певците на коледни песни, които просто не са се постарали да затворят градинската порта! Разбира се, че Агнес не е навън, из улиците, тя е тук, крие се някъде наблизо — съвсем наблизо!

Шугър влиза бързо в къщата, намира лампа, и след минути излиза с мъничък светилник, предназначен да осветява няколко ярда от покрития с килим под на коридора — от една спалня до друга. Тя изнася предпазливо лампата навън, на студа и вятъра, предпазвайки с длан отвора на стъкленото шише, за да не угасне пламъчето. Суграшицата плюе бузите ѝ с ледена плюнка — толкова студена, че сякаш я изгаря, като неизгаснали въгленчета, понесени от вятъра. Постъпката ѝ е налудничава, но тя няма да се върне в къщата, докато не намери Агнес.

Къде да потърси първо в тази криеница, при която залогът е човешки живот? Тя излиза на пътя към конюшните, чува се тихо „хрус, хрус, хрус“, когато обувките ѝ хлътват в замръзвания сняг. „Не, не“, обажда се някакъв глас в главата ѝ, докато тя върви покрай

страничната стена на къщата, покрай издадените прозоречни ниши на приемната и трапезарията, „Не, не е тук. Дори не е «топло». По-надалеч от къщата — далеч от светлината. Вече е «топло», да, «топло»!“

Тя се осмелява да отиде към непознатата част на малкия парк, отвъд парниците за зеленчуци, чиито покрити със сняг черупки светят като мраморни саркофази в тъмното. На всеки две-три стъпки, поради постоянните ѝ усилия да пази пламъка, тя пропуска да погледне къде стъпва и едва не пада, препъва се — ту в някое градинско сечиво, ту в чувал за въглища, но успява да стигне до конюшната, без да падне.

„Много горещо“, отбелязва гласът в главата ѝ.

Вратата на пристройката за карети е затворена, но не е заключена; инстинктът, който я доведе дотук, е толкова силен, че тя е убедена в това, още преди да опита да отвори. Вдига резето, побутва леко вратата, тя се откrehва и Шугър промушва високо вдигнатата лампа в пролуката.

— Агнес?

Никакъв отговор, но интуицията гори все така силно в гърдите ѝ. Тя отваря вратата на пристройката малко по-широко и влиза вътре. Вижда неподвижните очертания на екипажа в мрака — той изглежда по-висок и по-голям, не такъв, какъвто си го спомня. Лъскав, целият в стоманени гвоздеи, той я изпълва с необяснимо безпокойство. Вериги и кожени каиши са се стекли от едната му страна като в локва.

Шугър отива до прозорчето на купето и повдига лампата до него. Вътре се раздвижва някаква белезникава фигура.

— Агнес?

— Благословена... сестро...

Шугър отваря вратата и открива Агнес, сгушена на пода на купето, притиснала колене към брадичката си. Брадичката ѝ е зацапана, защото Агнес е повръщала. Трудно ѝ е да държи очите си отворени, примигва слабо, но в процепите се виждат само млечнобелите еклери. Тя вече не трепери, обзета е от летаргията на премръзването, но поне не е започнала да посинява — устните ѝ, намазани с мехлем, са все още розови като майска пъпка. Слава Богу, не е само по нощница — дрехата не може да я стопли, но още не е пропуснала студа, който би пръснал сърцето ѝ. Върху нощницата си има лилав пенъоар от дебела коприна с ориенталска кройка. Пенъоарът

покрива донякъде памучната нощница, макар да е закопчан накриво от несръчните ѝ пръсти. Краката на Агнес са увити в превръзки до глезените, а върху тях тя е нахлузила широки плетени пантофи — те са подгизнали от разтопения сняг и бодливи от закачилите се по тях съчки и сухи листа.

— Моля — измънква с усилие Агнес, едва повдигайки глава от коленете си. — Кажи ми, че вече е време.

— Време за какво?

— Да замина... за Манастира... с теб — и тя облизва устни, опитвайки се неуспешно да прочисти с език мръсотията, полепнала в мехлема.

— Времето още... не е дошло — отвърща Шугър, полагайки въпреки крайното си нежелание усилия да говори с авторитета на ангел.

— Те се опитват да ме отровят — проплаква Агнес. Главата ѝ отново клюмва надолу и влажни кичури руса коса започват да се хлъзгат един по един от раменете ѝ. — Клара се е съюзила с тях. Тя ми дава хляб и мляко... напоени с отрова.

— Излез оттук, Агнес — казва Шугър и протяга вътре ръка, за да погали ръката на Агнес, сякаш тя е ранено животно. — Можеш ли да вървиш?

Но Агнес като че ли не я е чула.

— Угояват ме за жертвоприношението — продължава тя с тревожен, висок шепот. — Жертвата се принася бавно... цял живот. Всеки ден ще идва различен демон, за да гризе плътта ми.

— Глупости, Агнес! — казва Шугър. — Ти ще оздравееш.

Агнес обръща глава към светлината. Изпод завесата на косата примигват сините ѝ зачервени очи.

— Виждала ли си краката ми? — казва тя внезапно с ясен, гневен глас. — Като натъртен плод. А натъртените плодове не стават пак здрави.

— Не се страхувай, Агнес — казва Шугър, въпреки че самата тя е много уплашена — бои се, че налудничавият блясък в очите на Агнес и силата на страданието ѝ ще разбият собствените ѝ нерви. Тя си поема дъх — дълбоко, но полека, както може да се очаква от ангел, и заявява с нежен глас, който би трябвало да прозвучи убедително:

— Всичко ще бъде наред, обещавам ти. Ще видиш, че всичко ще е за добро.

Но уверенията ѝ не впечатляват Агнес — въпреки че звучат точно като в приказките, те само ѝ напомнят за още неприятности.

— Червеи са изяли дневниците ми — проплаква тя отново. — Скъпите ми спомени за мама и татко...

— Червеите не са изяли дневниците ти, Агнес. Те са на сигурно място — при мен — Шугър отново се привежда напред, за да погали Агнес по ръката. — Дори дневниците от Абътс Лангли, с всички истории за френския език и гимнастиката. Всички са на сигурно място.

Агнес повдига високо глава и изплаква облекчено. Бялата ѝ шия потръпва от вика, косата ѝ се отмята назад и разкрива сълзите по бузите.

— Вземи ме — умолява тя. — Вземи ме със себе си, преди да са ме взели те.

— Не сега, Агнес. Времето още не е дошло — Шугър поставя лампата на пода и започва да се качва бавно по стълбичката към купето. — Скоро ще ти помогна да се махнеш оттук. Скоро, обещавам ти. Но сега трябва да си легнеш на топло, в чистото си, меко легло, и да си починеш.

Тя обвива с ръка раменете на Агнес, после плъзва пръсти под мишниците ѝ, които са горещи и потни от треската.

— Ела — казва тя и повдига госпожа Ракъм.

Връщането към къщата се оказва не чак такъв кошмар, какъвто си представяше Шугър. Наистина, трябва да вървят през градината без лампа, защото тя не може да носи и лампа, и да помага на Агнес. Но суграшицата и вятърът вече не са толкова силни, тревожна тишина е надвиснала под тежките, пълни със сняг облаци. Освен това Агнес не е съвсем безпомощна — тя се е посъвзела малко, куца и залита редом с Шугър, без да се оплаква, съвсем като пияна уличница. А сега, когато пред тях се извисява крайната цел — огромният силует на къщата, чиито прозорци на долния етаж за щастие греят от светлини, вървенето става по-лесно, отколкото докато Шугър търсеше опипом пътя.

— Уилям ще ми се сърди — казва тревожно Агнес, докато двете вървят по алеята — под стъпките на четирите им крака се разнася тихо

„хрус, хрус, хрус“ и „хссс, хссс, хссс“.

— Той не е тук — отвръща Шугър. — Нито пък Клара.

Агнес поглежда удивено спасителката си, представяйки си Уилям и Клара избутани встрани като двете части на разделилото се Червено море, вижда ги как размахват ръце в безсилна ярост, докато непобедимата сила на магията ги изтласква от картината. Тя спира като закована и започва да оглежда критично къщата, през чийто праг ще я преведе след малко нейният ангел-пазител.

— Знаеш ли, никога не съм харесвала това място — отбелязва тя замислено, с унесен глас, докато нови снежинки започват да прехвърчат и да падат, блещукайки, по главата и раменете ѝ. — Мирише... Мирише на хора, които ужасно много се стараят да бъдат щастливи, но нито за миг не успяват.

ДВАЙСЕТ И ОСЕМ

А сега, скъпи мои деца — защото аз приемам за свои деца всички вас, читателите на моята книга по целия свят — вече ви преподадох всички уроци, които знам. Но въпреки това чувам гласове — някои много отдалеч, чак от Африка и Америка, толкова далечни, колкото са и идущите векове, и всички те викат, викат, викат разкажи ни, разкажи ни твоята история.

О, неразумни! Нима не ви казах, че подробностите, свързани с мен, не са от значение! Нима не ви казах, че тази Книга не е дневник? И все пак настоявате да знаете повече за мен!

Така да бъде. Сега ще ви разкажа една история. Предполагам, че вече сте прочели всички мои уроци и сте размишлявали над тях, следователно сте си я заслужили. А може би и за книгата е добре да не е прекалено тъничка — макар да съм убедена, че в тази моя тънка книжка се крият много по-важни неща, отколкото в дебелия томове, които са дело на непросветени умове. Но да оставим това. Сега ще ви разкажа как можях да видях с очите си нещо, което не е дадено да видим преди Възкресението — и то защото бях непослушна!

Това се случи един път, когато бях отведена в Манастира на здравето, за да ме лекуват. Пристигнах там в ужасно състояние, но след като Светата сестра отдели час или два, за да се погрижи за мен, се почувствах много по-добре и бях обзета от изгарящо любопитство да надникна и в останалите килии в манастира, въпреки че ми беше изрично забранено да правя това. Но аз се чувствах много добре и започнах да се отегчавам. Любопитството, както презрително наричат мъжете жаждата на жената за познание, винаги е било най-големият ми порок, признавам. И така, скъпи читатели, аз напуснах своята килия.

Движех се крадешком, както постъпват Злосторниците, и когато стигнах до съседната килия, надникнах през ключалката. Дотогава мислех, че само представителки на нашия пол получават убежище в манастира, но в килията видях Хенри, брата на моя мъж!

(Това не ме раздразни, защото Хенри беше най-почтеният мъж на света!) Но се кълна, че не бих погледнала през ключалката, ако знаех, че няма никакви дрехи по себе си! Тъй или иначе — аз го видях само за миг. Една от светите сестри беше при него и се грижеше за раните му. Веднага отклоних поглед.

По коридора зад мен се разнесоха стъпки, но вместо да се върна в собствената си килия, аз се уплаших и забързах напред. Стигнах точно до Най-забранената стая, онази, на чиято врата има една златна буква „А“, и влязох вътре!

Как бих могла да се престоря, че съжалявам за греха на неподчинението? Бих могла да кажа хиляда пъти „Аве Мария“ за покаяние, и пак ще се усмихвам, обзета от блаженството на спомена. Спрях, зашеметена от удивление, когато съзрях Видението е средата на стаята. Това беше гигантски стълб от пламъци, който нямаше видим източник — той сякаш избликваше от въздуха малко над пода, и потъваше в него високо горе. Струва ми се — макар никога да не ме е бивало в изчисленията — че стълбът беше висок поне двацет фута, а ширината му бе около четири фута. Пламъците бяха яркo-оранжеви, не грееха и нямаха никаква миризма. В самото сърце на стълба, като птица, носена от вятъра, трептеше голото тяло на младо момиче. Не можех да видя лицето ѝ, защото тя бе с гръб към мен, но плътта ѝ беше толкова чиста и свършена, че надали имаше повече от тринайсет години. Пламъците бяха толкова прозрачни, че я виждах как диша — и по това познах, че е жива, но спи. Огънят не ѝ причиняваше нищо лошо, тялото ѝ просто се носеше върху него, косата ѝ леко се повдигаше от раменете. Осмелих се да протегна ръка към пламъка, предполагайки, че той прилича донякъде на пламъка над чиния, пълна със запалено бренди. Но истината се оказа далеч по-странна — когато пяхнах пръсти в огъня, той се оказа хладен като течаща вода — всъщност точно така и го почувствах, като вода, която се стича по пръстите ми. Не разбирам защо се стреснах от това повече, отколкото ако се бях опарила, но аз извиках от изненада и отдръпнах ръка. Стълбът от пламъци се раздвижи, затрептя по-силно, и за мой ужас тялото на момичето започна да се обръща към мен!

Стоях като вцепенена, без да помръдна и на косъм, докато тялото в огнения стълб се завъртя напълно и аз видях... самата себе

си!

Да, скъпи читатели, това беше моето Второ тяло, Слънчевото ми тяло — и то беше самото съвършенство! Всички белези от понесените страдания бяха изчезнали. Бях обзета от такова силно желание да се насладя на новото си, безукорно тяло, че мушнах глава право в пламъците, което ме накара да изпитам безкрайна наслада.

Особено се зарадвах на гърдите си — толкова малки и гладки, на долните си части, по които не се забелязваха онези отвратителни косми и, разбира се, на лицето си, от което се бяха изтрили всички следи от грижи. Признавам си, изпитах облекчение, че момичето спи, защото сигурно не бих се осмелила да погледна в собствените си очи.

Най-сетне, обзета от страх — или от задоволство — напуснах стаята и побягнах към килията си, колкото ме държаха краката!

Шугър обръща страницата, но очевидно с този възторжен епизод свършва всичко, което Агнес е успяла да напише под общото заглавие „Прозрения и разсъждения върху свръхестественото на Агнес Пигот“, преди да вземе фаталното решение да изкопае отново старите си дневници.

— Е, какво ще кажеш? — пита Уилям, защото те двамата са в кабинета му — той е седнал на ръба на писалището си, а Шугър стои права пред него и държи в ръце отворената книга.

— Аз... н-не знам — казва тя и продължава да се опитва да разбере с каква цел я е повикал тук толкова рано сутринта. И двамата с Уилям са като пребити от умора, и със сигурност имат далеч по-важни задачи за изтощените си мозъци от това да се опитват да разтълкуват бълнуванията на Агнес. — Ами... бива я като разказвач, нали?

Уилям я зяпва озадачено, очите му са зачервени и смъдят. Преди да е отворил уста, коремът му започва да къркори — позволил е на тези от прислужниците, чиито нощен сън беше смутен, да поспят до късно.

— Шегуваш ли се? — пита той.

Шугър затваря дебелия тефтер и го притиска към гърдите си.

— Не, разбира се, че не, но... Това описание, това е... тя разказва сън, нали? Просто описва някакъв сън...

Уилям изкривява лице в раздразнение.

— Ами останалото? Предишните записки? Тези... — той цитира с подчертано отвращение — уроци?

Шугър затваря очи и се старае да диша дълбоко. Обзема я мъчително изкушение да се разсмее на глас или да каже на Уилям да остави проклетата си жена на мира.

— Нали знаеш... не съм особено религиозна — казва тя с въздишка, — и не мога да преценя...

— *Тя е луда!* — избухва той и удря с длан по писалището. — Напълно луда! Не разбираш ли?

Тя трепва и инстинктивно отстъпва назад. Той не е говорил така грубо с нея никога преди! Шугър се чуди дали да не избухне в сълзи и да заяви с треперлив глас „Уп-плаши ме“, за да може той да я обвие с ръцете си, обзет от разкаяние. Един бърз поглед към въпросните ръце, свити в юмруци, я кара да отхвърли идеята.

— Виж това — погледни само! — продължава да беснее Уилям и посочва една нестабилна купчина от книги и брошури на писалището — кориците им са скрити в подвързии от парчета стари тапети или някакъв плат. Той грабва най-горната, отваря я на титулната страница и започва да чете високо и насмешливо:

— „От материя към дух: резултати от десетгодишен опит в областта на спиритизма със съвети към новопосветените“, от Силия Е. Де Фой! — той хвърля рязко книгата като непоправимо зацапана носна кърпичка и грабва втора — „Пръст в раната Христова: изследване на загадките в Светото писание“ от доктор Тибет! — после хвърля и тази книга. — Претърсих спалнята на Агнес, за да изнеса оттам всичко, с което би могла да се нарани. И какво, смяташ, открих? Двайсетина такива боклуци, скрити в кошничките ѝ за ръкоделие! Поръчвани чак от Америка и дори крадени — да, крадени! — от някаква спиритистка заемна библиотека на Саутхемптън Роу! Книги, които никой здравомислещ човек не би издал, и нито една нормална жена не би чела!

Шугър примигва объркано, защото все още не може да схване какъв е поводът за тази тирада, но е потресена от ожесточението, с което говори Уилям. Внезапно и без това нестабилната купчина книги, сякаш също потресена от яростта му, се заклаща и рухва. Книгите се разпиляват по писалището. Една от тях пада на килима — малка

книжка, подобна на сборник с църковни химни, подвързана с къс дантела.

— Уилям... какво искаш от мен? — пита Шугър, като много се старае да не ѝ проличи раздразнението. — Повика ме тук, за да ми показваш тези книги на Агнес, които си... конфискувал, оставям Софи да безделничи в занималнята; признавам, че тези брошури са доказателство за... сериозно разстроен ум. Но как бих могла да ти помогна?

Уилям прокара ръка по косата си, после стисва цяла шепа кичури и притиска юмрук към главата си — за последен път Шугър го е виждала да прави този нервен жест по времето, когато течеше спорът с търговците на юта от Дънди.

— Клара заяви — казва той със стон, — че категорично отказва да дава на Агнес каквито и да било... лекарства.

Шугър си прехапва езика, за да не сподели откровеното си мнение за мъже, които държат жените си под постоянното въздействие на опиати; тя отново си поема дълбоко дъх и вместо това съумява да каже:

— Толкова лошо ли е това, Уилям? Мисля, че Агнес вървеше доста уверено, докато я прибирах обратно в къщи. Вероятно най-страшното вече е минало, нали?

— След това, което се случи тази нощ, ти твърдиш, че най-опасното е *преминало*?

— Имах предвид, че раните по краката ѝ са започнали да зарастват.

Уилям свежда поглед. Едва сега Шугър забелязва, че той се държи така, сякаш крие нещо, нещо в поведението му напомня куче, което съзнава, че е сторило пакост — тя не го е виждала в такова състояние от онзи ден, когато за първи път вдигна полите ѝ в дома на госпожа Кастауей и я помоли да му позволи това, което останалите проститутки му бяха отказали. Какво ли ще поиска от нея сега?

— И така да е — започва да мънка той, — Клара е прислужница — назначена от мен... осмели се да ми противоречи. Наредих ѝ да продължи да дава лекарствата на Агнес, докато... докато не ѝ наредя нещо друго, а тя отказа.

Шугър чувства как по лицето ѝ се изписва упрек и бърза да възстанови спокойното си изражение, доколкото може.

— Клара е лична камериерка на Агнес, Уилям — напомня му тя. — Как искаш да изпълнява задълженията си, ако Агнес не ѝ се доверява?

— Много уместен въпрос — отбелязва Уилям и кимва важно; изражението му говори, че и според него по-нататъшното присъствие на Клара в този дом е неоснователно. — На всичкото отгоре тя отказа твърдо да заключва вратата на Агнес.

— Докато я мие и обслужва ли?

— Не, след това.

Мозъкът на Шугър се опитва да преработи това сведение, но като че ли залькът е прекалено голям за него.

— Искаш да кажеш, че ти... въз, че се предвижда... Агнес да бъде държана като... — тя преглъща с усилие, — ... да бъде държана под ключ в спалнята си?

Уилям ѝ обръща гръб с пламнало лице; после махва възмутено с ръка в посока към прозореца, показалецът му сякаш пробива дупки във въздуха.

— Да не искаш всяка нощ да излизаме да я прибираме от конюшната или Бог знае още откъде?

Шугър притиска здраво дебелия тефтер към гърдите си; иска ѝ се да може да го остави, но съзнава, че би било неразумно да откъсва очи от Уилям дори и за миг. Какво иска той всъщност? Каква проява на покорност е необходима, за да изпусне гнева от изкуствено надутата си фигура? Може би трябва първо да упражни върху нея юмруците си, за да излее след това разкаянието си между краката ѝ?

— Агнес ми се струва... съвсем спокойна, не мислиш ли? — казва тя меко. — Когато я доведох вкъщи, беше съвсем премръзнала и единственото, което я интересуваше, беше една топла вана и чаша чай. „Най-хубаво си е у дома“, така ми каза накрая.

Той я гледа с подчертано подозрение. Хващал се е на всевъзможни лъжи — за несравнимите предимства на члена му пред тези на другите мъже; за еротичното излъчване на космите по гърдите му, вярвал е дори когато му е казвала, че несъмнено един ден „Ракъм“ ще бъде най-големият производител на парфюмерийни продукти в Англия; но това — това вече е нещо, на което отказва да повярва.

За миг я обзема страх, че той ще я сграбчи за раменете и ще започне да я разтърсва, за да я принуди да каже истината, но Уилям се

обляга отново на писалището и прокарва ръце по лицето си.

— Откъде разбра всъщност къде ще я откриеш? — пита той с малко по-спокоен тон. Нямаше възможност да ѝ зададе този въпрос сутринта, когато се върна мокър до кости, обезумял от тревога, и установи, че жена му дреме спокойно в леглото си. („Божичко, Уилям, на какво приличаш!“ беше единственото, което каза Агнес, преди да притвори отново очи).

— Аз... аз... чух я да вика — отвърща Шугър. Дълго ли смята да я държи тук Уилям? Софи я чака в учебната стая; днес е доста разсеяна и кисела, има нужда да се върне към познатата дневна програма и уроците, а се съпротивлява... Ще има проблеми, най-малкото сълзи — ако нормалният ход на ежедневието не се възстанови възможно най-бързо...

— Извънредно важно е — заявява Уилям, — тя да не избяга отново през следващите няколко дни.

Шугър не издържа и избухва:

— Уилям, защо ми казваш всичко това? Доколкото си спомням, ти държеше да не поддържам никакви контакти с Агнес. Какво искаш сега от мен, да ѝ стана пазач ли? Може би тя трябва да седи в някой ъгъл на занималнята, докато преподавам на Софи, за да съм сигурна, че не крои някоя беля?

Още докато думите се изплъзват от устните ѝ, тя съзнава грешката си; един мъж трябва да бъде обсипван постоянно, неуморно с ласкателства, за да не започне да се държи зле; дори само една небрежна забележка може да сложи край на и без това оскъдното му търпение. Ако едно момиче държи на острия си език, единственият ѝ шанс е да изгради кариерата си върху това — като Ейми Хаулет.

— О, Уилям, прости ми, моля те — казва тя умолително и покрива лицето си с ръце. — Ужасно съм уморена — а и ти също.

Най-сетне той пристъпва към нея и я прегръща. Притиска я здраво, книгата на Агнес пада на пода; скулите им се удрят една в друга. И двамата се притискат все по-силно един в друг, докато остават почти без дъх. Долу се разнася остър звън.

— Кой може да бъде? — ахва Шугър.

— О, търговци и всякакви хрантутници — отвърща той, — идват да си вземат коледните подаръци. Ще им се наложи да дойдат още веднъж, когато Роуз е успяла да се посъвземе.

— Сигурен ли си? — пита тя, защото звънът продължава упорито.

— Да, да — казва нервно Уилям. — Клара е при Агнес — наблюдава я неотклонно, така отблизо, както аз виждам теб сега.

— Но нали каза, че си разрешил на прислужниците да...

— На всички с изключение на Клара; щом тази кучка отказва да даде сънотворно на Агнес и да я заключи в стаята, най-малкото, което може да стори, е да остане при нея! — преценил, че думите му прозвучават доста коравосърдечно, той допълва: — Не виждаш ли, че не е възможно нещата в тази къща да продължават по същия начин!

— Съжалявам, Уилям — казва тя и започва да го гали по рамото. — Единственото, което мога да направя, е да се старая да изпълнявам ролята си възможно най-добре.

За свое облекчение тя вижда, че е налучкала верния тон. Той продължава да я притиска здраво към себе си и да въздиша тежко, докато напрежението постепенно напуска тялото му и той решава да се изповяда.

— Имам нужда от твоя съвет — прошепва той настоятелно. — Трябва... трябва да взема едно извънредно важно решение. Най-тежкото решение в моя живот.

— Да, любов моя?

Обвил с ръка кръста ѝ, той се прокашля и най-сетне думите рукват от устата му толкова бързо, че звучат почти нечленоразделно:

— Агнес е луда, луда е от години, положението вече е извън контрол и накратко казано... да, накратко казано, мисля, че трябва да се махне оттук.

— Как да се махне?

— Да я пратя в лудница.

— Аха — тя отново започва да гали раменете му, но чувството за вина го прави толкова мнителен, че краткото ѝ трепване му въздейства като плесница.

— Там могат да я излекуват — казва той с настоятелността на човек, който се опитва да се убеди сам в това, което говори. — Там ще бъде под постоянно наблюдение, има лекари, има медицински сестри. Ще се върне у дома като нов човек.

— И за кога си... уговорил...

— Прекалено дълго отлагах! За двайсет и осми, дяволите да го вземат! Доктор Кърлоу предложи да... тъъ... съпроводи Агнес до това място. Казва се санаториум „Лабоуб“ — и добавя със странно сладникав тон: — в Уилтшър — като че ли самото споменаване на местността отхвърля всякакви подозрения в благонадеждността на санаториума.

— Но ти вече си взел решение — казва Шугър. — Какъв съвет искаш тогава от мен?

— Искам да знам... — той скрива със стон лице в шията ѝ. — Искам да ми кажеш... всъщност... че не съм... — тя чувства как челото му се сбръчква, чувства през тъканта на роклята как той стисва челюсти. — Искам да ми кажеш, че не съм чудовище! — изплаква той, разтърсван от мъчителни конвулсии.

Шугър започва да милва косата му много нежно, едва доловимо, и да го обсипва с целувки.

— Стига, стига — гука тя. — Направил си всичко по силите си, любов моя. Постарал си се да направиш най-доброто, както си правил винаги, от мига, когато си се запознал с нея, убедена съм в това. Ти... ти си добър човек.

От гърдите му се откъсва висок стон, изпълнен едновременно със скръб и с облекчение. Точно това искаше от самото начало — затова я повика тук от занималнята, за да чуе от нея тези думи. Шугър го притиска здраво към себе си, а душата ѝ изгаря от срам; тя знае, че никога — нито когато е допускала доброволно да я унижават, нито когато се е преструвала, че приема с наслада някакво извращение, не е падала толкова ниско.

— Ами ако Клара разкаже на Агнес какво си намислил? — гаден въпрос, но тя трябва да го зададе, и без това е затънала в предателството, какво значение има дали ще утежни вината си? В устата си чувства парещия вкус на съучастничеството — облизва устни, по които е полепнала отровната слюнка на лейди Макбет.

— Тя не знае — измънка Уилям, заровил лице в косите ѝ. — Не съм ѝ казал.

— Но какво ще стане, ако на двайсет и осми...

Уилям се изтръгва от прегръдките ѝ и започва да крачи напред-назад. Погледът му е мътен, раменете — превити, той постоянно трие нервно ръце.

— Ще дам на Клара малко почивка — казва той. — И без това не си е взела много от свободните следобеди, а пък напоследък няма възможност и да спи спокойно нощем. — Той поглежда към прозореца и примигва силно няколко пъти. — Аз... аз също няма да бъда тук на двайсет и осми. Да ми прости Бог, Шугър, но не бих понесъл да гледам как отвеждат Агнес. Затова ще замина... по работа. Заминавам утре сутринта. Някакъв човек от Съмърсет твърди, че е изобретил метод за извличане на растителни аромати, за който не е необходим алкохол. Праща ми писма от месеци и ме кани да видя сам доказателствата. Вероятно е измамник, но все пак... Е, ще му отделя някой и друг час. А когато се върна... тогава вече ще е двайсет и девети декември.

Две картини се открояват извънредно ясно и живо във въображението на Шугър. На едната се вижда как някакъв ухилен шарлатанин въвежда Уилям в бърлогата си, пълна с блъбукащи и съскащи стъкленици и реторти. На другата Агнес върви подръка с доктор Кърлоу — с човека, описан в дневниците ѝ като Слуга на сатаната, Демонът мъчител, Повелителят на пиявиците; той води пленницата си към екипажа, както баща води дъщеря си към олтара.

— Но ако... ако Агнес започне да се съпротивлява?

Уилям започва да кърши още по-нервно ръце.

— Би било далеч по-лесно — започва той с жалостив тон, — ако Клара не се беше заинатила по въпроса с лауданума. Сега Агнес е на себе си и е нащрек. Опитва всичко, което ѝ се дава, с върха на езика — също като котка — той хвърля отчаян поглед към тавана, сякаш за да упрекне съдбовните сили в небесата, които му създават такива неприятности. — Но Кърлоу ще доведе със себе си още хора. Четирима здрави мъже.

— Четирима?

Шугър настръхва, защото си представя как петима непознати мъжаги се нахвърлят върху крехкото, изтощено телце на Агнес.

Уилям спира да крачи и я поглежда право в очите. Измъченият му, кървясал поглед я умолява да изтърпи само още едно безчинство, да изрази с мълчанието си своето съгласие, да даде своята благословия с пълното съзнание, че върши нещо нередно.

— Ако възникнат някакви неприятности — продължава той и измъква от джоба си кърпичка, за да попие потта от челото си, — тези

хора ще бъдат от полза, за да може всичко да протече... възможно най-прилично.

— Разбира се — чува Шугър собствения си глас. Долу отново отеква звънецът, и продължава, отново и отново.

— Дявол да го вземе! — избухва Уилям. — Като казах на Роуз, че може да поспи, нямах предвид да спи цял ден!

След няколко минути, когато Шугър се връща в учебната стая, положението не е никак розово. Знаеше си, че нещата ще се объркат, и така и стана.

Софи е станала от писалището и сега стои, напълно неподвижна, на една табуретка с лице към прозореца и не дава вид да е разбрала, че гувернантката ѝ се е върнала в стаята. Тя оглежда външния свят с далекогледа си — един свят, в който няма нищо особено забележително, само оловно-сиво небе и далечни, трепкащи силуети на пешеходци и файтони, видени през бръшляна, засаден от Шиърс за прикритие край оградата на дома. Но за едно момиче с далекоглед в ръка дори такива трудно различими образи могат да бъдат интересни, особено ако няма какво друго да прави; кой знае колко дълго ще отсъства гувернантката ѝ, независимо от всичките ѝ тържествени твърдения, че трябвало да научат още много неща, преди да дойде новата година?

И тъй, Софи е обърнала гръб на обещанията на възрастните и провежда свои лични проучвания. Няколко много странни на вид мъже влязоха през градинската порта тази сутрин, позвъниха и после пак си тръгнаха. Роуз като че ли днес изобщо няма да работи! Градинарят се появи и изпуши една от тези странни бели тръбички, които не са пури; после излезе от градината и изчезна нагоре по улицата; вървеше много бавно и внимателно. Чийзмън се върна от посещението при майка си; вървеше също така бавно и предпазливо като Шиърс — всъщност двамата едва не се сблъскаха при портата. Кухненската прислужница с грозните червени ръце още не се е появявала, за да излее кофите. Тази сутрин нямайте истинска закуска — нито какао, нито овесена каша, а само хляб с масло, вода и коледен пудинг. И каква бъркотия настана с подаръците! Първо госпожица Шугър каза, че те трябвало да останат в спалнята, за да не я разсейват, а после направи обратното — защо? Кое е правилно — подаръците да стоят в спалнята, или подаръците да стоят в учебната стая? И какво става с Австралия? Госпожица Шугър

каза, че днес трябва да започнат да учат за Ню Саут Уелс, но засега не се е случило нищо подобно.

Общо взето, в цялата вселена явно е настанала бъркотия. Софи наглася далекогледа на окото си, стисва устни и продължава огледа. Всеки момент нещата може да си дойдат по местата — или пък вселената да експлодира в хаос.

Още в мига, в който прекрачва прага на учебната стая, Шугър долавя недоволството, което се излъчва от малкото момиче, макар Софи да стои с гръб към нея; детското безпокойство е лесно доловимо като остра миризма. Но Шугър долавя и още нещо — истинска миризма, натрапчива и плашеща. Господи, но тук нещо гори!

Тя изтичва до камината. Там, върху легло от ярка, пламтяща жаравя, тлее тялото на тъмнокожата кукла на Софи — краката му вече са се превърнали в пепел, туниката се е свила като препечен къс бекон, но белите зъби още се виждат в ухилената уста, докато пламъците ближат бавно пращящата тъмнокоса глава.

— Софи! — възкликва обвинително Шугър. Прекалено уморена е, за да овладее острия си тон; усилието, което положи, за да не избухне пред Уилям, изсмука и последните й остатъци от такт. — Какво си направила!

Софи се вдървява, отпуска далекогледа и бавно се обръща върху столчето. Лицето ѝ е разкривено от страх и вина, но в нацупената ѝ гримаса се долавя и предизвикателство.

— Горя негърчето, госпожице — казва тя. После, за да не би гувернантката да злоупотреби с детското ѝ лековерие, допълва: — То не е живо, госпожице; просто куп стари парцали и малко порцелан.

Шугър поглежда надолу, към разпадащото се малко телце, и се разкъсва между порива да го извади от огъня, или да сбута отвратителното нещо с ръжена, за да спре да тлее и да изгори по-бързо. Обръща се към Софи и понечва да отвори уста, но точно тогава погледът ѝ пада върху красивата френска кукла, която наблюдава сцената от другия край на стаята, стърчаща над ноевия ковчег с голямата си шапка с пера и самодоволното, безизразно лице, обърнато точно към камината. Думите замират в гърлото ѝ.

— Той стоеше върху един сандък с чай, госпожице — продължава Софи. — Под него трябваше да има слон, госпожице, а пък го няма, и затова той не може да стои прав, освен това е черен, а

пък истинските кукли не са черни, нали госпожице? А беше и мръсен, целия в петна, откакто по него тече кръв.

Въздухът в стаята се замъглява от дим; и детето, и гувернантката търкат раздразнено насълзените си очи.

— Все пак, Софи, просто да го хвърлиш така, в огъня... — започва Шугър, но млъква; не може да се насили да произнесе думата „грях“. Тя е запечатана като с нагорещено желязо в съзнанието ѝ от думите на госпожа Кастауей: „Ние сме порочни и не можем да бъдем други, малка моя. Думата е била измислена, за да опише такива като нас. Мъжете обичат да тънат в грях; ние сме грехът, в който те тънат“.

— Трябваше преди това да ме попиташ — казва тя и взема най-сетне ръжена; скоро и двете ще се разкашлят, а ако димът излезе през пролуките на вратата и плъзне из къщата, ще има неприятности.

Софи наблюдава как познатите очертания на куклата ѝ се размиват и изчезват в пламъците.

— Но той си беше мой, нали, госпожице? — казва тя. Долната ѝ устна трепери, очите ѝ са влажни и мигат бързо. — Нали можех да правя с него, каквото си поискам?

— Да, Софи — отвърща Шугър с въздишка. Пламъците се издигат по-високо и хилещата се глава се търкулва бавно върху пепелта от тялото.

— Беше си твой.

Тя съзнава, че трябва да се постарее този случай да бъде забравен колкото е възможно по-бързо и двете да се заемат с уроците, но внезапно ѝ хрумва един подходящ отговор и тя не успява да устои на изкушението.

— Можехме да го дадем на някое бедно дете — казва тя и рови подчертано ядосано с ръжена из пепелта. — На някое нещастно, бедно дете, което си няма никакви кукли, с които да играе.

Секунда след това Софи избухва в неистов плач — вие толкова високо, че косъмчетата по тила на Шугър настръхват. Детето скача от стола и рухва на пода, без да спира да крещи, свито на безпомощна купчинка сред разпилените като локва около него фусты. Само след миг лицето ѝ подпухва и почервява така, че заприличва на къс сурово месо, разлигавено от сълзи, сополи и слюнка.

Шугър стои неподвижна и я гледа, стъписана от жестоката сила на детското страдание. Стои така, залитайки леко, и иска да повярва,

че всичко това е само сън, от който може да избяга само с едно обръщане в леглото. Искане й се да имаше сили да прегърне Софи сега — когато е най-грозна и най-противна, иска й се да можеше с една такава прегръдка да пропъди от гърчещото се тяло на детето всяка болка и всяка грозота, на което е било научено. Но сили не й стигат; това ревящо червено лице я плаши и я отблъсква; освен това не би понесла тъкмо днес Софи да я отблъсне — това би й попретило да запази присъствие на духа. Така че тя стои така, с писнали уши, стиснала здраво зъби, и мълчи.

След няколко минути вратата на учебната стая се открява — може и да е имало почукване, а Шугър да не го е чула — и Клара прозира вътре острата си муцуна.

— Мога ли да помогна с нещо, госпожице Шугър? — опитва се тя да надвика шума.

— Съмнявам се, Клара — казва Шугър, докато плачът започва бързо да утихва. — Превъзбуди се около Коледа, това е причината...

Ревът на Софи секва с рязко изхълцване, а лицето на Клара се вкаменява като маска в израз на възмущение и неодобрение — как смее това отвратително дете да вдига толкова шум, без да има някаква сериозна причина?!

— Кажете на мама, че съжалявам! — хленчи Софи.

Клара хвърля на Шугър поглед, който казва: „Вие ли насаждате такива глупави мисли в главата на детето?“ и излиза бързо, за да се върне при господарката си. Вратата изтраква зад нея, потъналата в дим стая притихва, само от време на време се чува тихо изхлипване.

— А сега стани, Софи — казва Шугър и се моли детето да се подчини без повече усложнения. И то се подчинява.

Безкрайният остатък от втория коледен ден, ден, белязан с песни за гугутки и незабележими приготовления за път, преминава като сън, който в безмерната си мъдрост е решил в крайна сметка да не се превръща в кошмар, а завършва с пълна, но не неприятна бъркотия.

След внезапното избухване Софи се успокоява и става много покорна. Тя насочва вниманието си към Ню Саут Уелс и наименованията на различните породи овце; научава имената на океаните, които се простират между нейния дом в Англия и континента Австралия. Отбелязва, че Австралия прилича на брошка, забодена върху водите на Индийския и Тихия океан; Шугър казва, че

на нея ѝ прилича по-скоро на глава на шотландски териер, по чийто нашийник има шипове. Софи казва, че никога не е виждала териер — ето тема за следващ урок.

Когато прислужниците най-сетне стават от леглата си и поемат ежедневните си задължения, денят поема обичайния си ход. Обядът е сервиран в учебната стая точно в един часа на обяд — парчета ростбиф с гарнитура от картофи и цвекло; и макар десертът отново да е коледен пудинг вместо нещо по-обикновено и успокояващо като оризов или сливов сладкиш, поне този път пудингът е затоплен, гарниран с крем карамел и поръсен с канела. Очевидно опасността вселената да рухне окончателно полека-лека затихва.

Роуз също функционира нормално, отваря вратата, когато онези странно облечени мъж, които си тръгнаха разочаровани преди, се връщат отново с надежда все пак да си получат традиционния коледен дар. Всеки път, когато долу се позвъни, Шугър и Софи отиват до прозореца, за да погледнат, и всеки път детето пита:

— Кой е това, моля, госпожице? — опитвайки се смирено да си изпроси прошка за предишното непослушание.

— Не знам, Софи — отговаря Шугър всеки път. У Софи започва да се оформя убеждението, че госпожица Шугър може и да знае много за историята на античния свят и за географията на далечни земи, но когато става дума за делата на семейство Ракъм, тя тъне в пълно неведение.

— Довечера, след като приключа с уроците — заявява Софи по време на една кратка пауза, докато главата на гувернантката започва да клюма към гърдите от умора, — ще започна да чета новата си книга, госпожице. Разгледах картинките и ми стана много... интересно.

Тя се взира в лицето на гувернантката си с надежда, че ще види как то грейва от одобрителна усмивка. Но вижда само една полуусмивка върху сухите ѝ, напукани устни. По бялото на очите ѝ има тънки червени жилчици, като пукнатини — дали ще изчезнат, или госпожицата ще си остане така цял живот? А може би е нередно да се разглеждат картинките, преди да си прочел книгата? Какво друго да каже на госпожица Шугър, за да стане всичко като преди?

— Австралия е много интересна страна, госпожице.

Вечерта, сама в леглото, Шугър лежи будна, тормозена от опасения, че на всичкото отгоре няма да може и да заспи. Това вече ще

я довърши, окончателно ще я довърши. Тя изругава под нос и стисва здраво клепачи, но те се отварят сякаш напук и тя отново вперва поглед в мрака. Естественият ред на сън и бодърстване е бил нарушен, тя е прегрешила срещу установения порядък и сега трябва да си плати.

Ами ако Уилям реши да дойде при нея, за последна успокояваща доза разврат, преди да замине? А може би ще се появи с онова изражение на бито псе, за да я моли да налее доза лауданум в устата на Агнес? Или просто ще поиска да зарови лице в любещата гръд на своята Шугър? За първи път от много, много месеци насам Шугър е обзета от отвращение при мисълта за Уилям Ракъм.

Тя лежи будна в продължение на повече от час, после пали лампата и измъква един от дневниците изпод леглото. Прочита една страница, две страници, две страници и половина, но онази Агнес Ракъм, която се разкрива в тях, е дразнещо, суетно и безполезно същество, което няма да липсва никому на този свят, ако изчезне от него.

„А какво ще правиш, когато дойде добрият доктор с неговите четирима весели другари?“ пита се Шугър. „Ще изведеш Софи на разходка в парка, докато те натикват насила Агнес в някаква черна карета, а тя вика за помощ?“

В дневника Агнес, омъжена вече от две години, се оплаква от съпруга си. Според нея той не прави нищо по цял ден, освен че пише статии за списание „Корнхил“, които никой в „Корнхил“ не публикува, и писма до „Таймс“, които също не се появяват по страниците на вестника. В собствения си дом той далеч не е толкова интересен, колкото й се струваше, когато я посещаваше в нейния. Освен това Агнес междувременно е забелязала, че брадичката му далеч не е толкова добре очертана, колкото брадичката на брат му Хенри, и че Хенри има значително по-широки рамене — и изобщо Хенри определено е по-красивият от двамата братя, а при това е и невероятно искрен — ако само не държеше да се облича като провинциален търговец...

Шугър се предава. Тя пъхва дневника обратно под леглото, гаси лампата и отново прави опит да заспи. Очите я болят и смъдят — какво толкова е сторила, с което да заслужи...? Ах, да. Няма да намери покой предателката, която съзаклятнички срещу една невинна жена...

А Уилям? Той дали спи? Заслужава да се мята потен в леглото, измъчван от угризения, но Шугър се надява да хърка блажено. Може пък утре, когато се събуди по-спокоен и отпочинал, той да се откаже от плановите си за Агнес? Надали, надали. Шугър има достатъчно опит, за да разпознае мъжа, който е преминал безвъзвратно границата — и по лицето, и по начина, по който я прегръща.

„Всичко ще бъде наред, обещавам ти. Ще видиш, че всичко ще е за добро“.

Такова обещание даде тя на Агнес. Но не е ли възможно наистина да се окаже, че отиването на Агнес в болницата е за добро? Няма никакво съмнение, че съзнанието ѝ е помътено — не е ли възможно грижите на специалистите да го... прочистят? Картината, която преследва Шугър — жена, окована във вериги, която хлипа отчаяно в тъмница, на постлания със слама под — това, разбира се, е плод на фантазията ѝ, разпалена от евтини романчета! Този санаториум „Лабоуб“ сигурно е чисто, приятно място, където постоянно ще я наглеждат лекари и медицински сестри. Освен това е в Уилтшър... А може горката умопобъркана госпожа Ракъм да реши, че се е озовала в своя манастир на здравето и да вижда медицинските сестри като монахини?

„Скоро ще ти помогна да се махнеш оттук. Скоро, обещавам ти“.

Така бе казала тя на Агнес, когато подаде ръка на ужасената жена. Но какво са обещанията на една уличница? Само слюнка, която ѝ помага да имитира желание! Шугър потрива очи в мрака, обзета от ненавист към самата себе си. Тя е измамница, за нищо не я бива, измисля всякакви лъжи за Австралия... и о, Божичко, ако само можеше да забрави ужасната усмивка на онази чернокожа кукла, докато пламъците ближеха лицето ѝ!

„Нов човек“, повтаря си тя. „Агнес ще се върне у дома като нов човек“. Така каза Уилям; напълно невъзможно ли е това да бъде истина? В този санаториум ще излекуват Агнес; тя ще целуне по бузите всички сестри на сбогуване, ще стисне ръка на всички лекари, а очите ѝ ще бъдат насълзени. И после ще се прибере у дома, и ще признае Софи за своя дъщеря...

Тази мисъл, която би трябвало да я успокои, има напълно противоположен ефект върху Шугър — цялото ѝ тяло е разтърсено от ледена тръпка, тя има чувството, че ѝ се гади. В последните мигове,

преди душата ѝ да потъне в сън, Шугър разбира най-сетне как трябва да постъпи.

Вечерта на двајсет и седми декември Уилям Ракъм седи пред чаша уиски в една кръчма във Фроум, графство Съмърсет, и копнее да прескочи по някакъв начин утрешния ден и да се озове направо в последващия.

Потегли на толкова далечен път, предвиди толкова различни занимания, за да ангажира с нещо съзнанието си (но кой би предположил, че обиколката на старата предачница за вълна в града ще се окаже толкова скучна!) — и все пак остават тринайсет, не, четиринайсет часа до мига, когато доктор Кърлоу трябва да пристигне в Чепстоу... Какво ли не може да стане през това време — включително и неговите нерви да се разнебитят окончателно! При това сега, когато Клара не е в къщата, и е оставил там само Роуз и онази глупачка Лети, съществува огромен риск Агнес да се изплъзне... тоест да се изложи отново на опасност...

Ако само имаше начин да разбере какво става в дома му тъкмо сега, да се успокои, че Агнес е на сигурно място! Миналата седмица чете във вестника за някакъв апарат, чието производство щяло скоро да започне в Америка — някакво устройство от магнити и мембрани, което преобразувало човешкия глас в електрически вибрации, и по този начин осъществявало предаването на човешкия глас на далечни разстояния. Ако само този апарат вече беше навлязъл в употреба! Само като си представи, че би могъл да каже няколко думи, които ще се предадат по жицата, и да получи отговор: „Да, тя е тук, спи“ — тогава мъката от неизвестността би му била спестена.

От друга страна може би цялата тази история с гласовия телеграф е измама, поредната измислица, с която вестник, лишен от по-стойностни публикации, запълва страниците си. Като си помисли само защо дойде чак до Фроум! Разбира се, онзи приятел с новия метод се оказва чиста проба измамник, при това дори безинтересен измамник. Уилям очакваше поне той да го позабавлява с разни бълбукащи течности, смрадливи изпарения и приглушени подвикувалия: „Вижте само!“, а вместо това бе подканен да прегледа драсканиците на някакъв си обикновен студент, който си търсеше благодетел, за да финансира изследванията му. Да ни пази Бог от тази главозамаяна младеж, която иска пари, за да строи въздушни кули!

— Не разбирам — каза Уилям на младия човек със зле прикрито раздразнение. — Ако процесът има ефект, защо да не можете да демонстрирате това на практика? Макар и на по-елементарно, грубо ниво, например с няколко цветчета в една тава?

В отговор младежът посочи с жест мизерната си квартира — искаше да каже, че в тази просяшка стая е невъзможно да се осъществят дори най-незначителните чудеса. Дрън-дрън! Нека тогава тъне в самосъжаление — и без това няма как да го убеди да не се занимава с глупости. Обеща му да го има предвид, пожела му успех в по-нататъшната работа, и се измъкна.

След тази потискаща среща Уилям обиколи набързо градските забележителности, върна се в пансиона и остана известно време в стаята си. Легнал на чуждото, прекалено меко легло, той се опита да прочете някаква брошура за отглеждането на цибетки и практическите спънки пред оцеляването им в по-студен, северен климат, от гледна точка на един специалист в производството на парфюми, но се оказа, че не е в състояние да схване нищо и съжали, че не си беше взел вместо това някакъв роман.

На всичкото отгоре и този пансион му подежда крайно деморализиращо. Собственицата настоя да ѝ продиктува името „Ракъм“ буква по буква, като че ли го вписваше в гражданския регистър, и макар да го изгледа много внимателно, лицето му явно не ѝ беше познато. Разбира се, всички сапуни в банята бяха на „Пеърс“. На нито един от тях не се виждаше украсената с орнаменти буква „Р“. Седнал на ръба на грозната, нашарена със сини вени вана, Уилям едва не се разплака.

Всичко вече му е ясно. През месеците, откакто пое в ръцете си юздите на фирмата „Ракъм“, той е бил тласкан напред от прилив на оптимизъм; виждаше как с всеки изминал месец състоянието му се увеличава, а опияняващите вечери на Прайъри Клоуз и среднощните разговори с Шугър го бяха накарали да повярва, че бъдещето разтваря врати пред него, че издигането на концерн „Ракъм“ до върха на славата и богатството е историческа неизбежност. Едва сега истината му смигва лукаво, надничайки през мъглите на бъдещето. Той ще изгради своята империя, лишена от наследник, ще остарее, и през последните години от живота си ще види как делото на живота му се срива. Той ще бъде един съвременен Озимандий, отчаянието е негова

съдба, делото му ще рухне, ще се превърне в руини или — което е още по-лошо — ще бъде присвоено от съперниците му. Тъй или иначе, след един-два века името „Ракъм“ няма да означава вече нищо. И семето, от което ще поникне тази унизителна съдба, е тук, пред него, в една сапунерка, в един пансион във Фроум, графство Съмърсет.

Тъй като терзанията му станаха вече непоносими, той побягна от хотелската стая и тръгна да търси кръчма. Попадна на тази „Веселата овчарка“, в която седи сега пред чаша уиски. Но кръчмата не е онова уютно, весело убежище, което си бе представял — тя е мрачна и потискаща, дъските по пода имат болезнено жълтеникав оттенък, а барът е покрит с изкуствен мрамор. Вярно, в огнището гори буен огън, но това е единствената прилика между това място и „Камината“; пред огъня се е свило едно старо куче със сълзящи очи, което скимти и бръчка муцуна насън всеки път, когато някоя искра прелети през решетката. Посетителите нямат нищо общо с бърбривите провинциалисти от представите му, които щяха да го разсейват с разказите си — всички пият мълчаливо, сами или насядали по двама-трима, и само от време на време някой посочва с брадичка чашата си, което ще рече, че иска да му я напълнят. Две грозни, възрастни жени си намират някаква работа зад бара и явно са прекалено заети, за да посочат маса на Уилям. Затова той си я избра сам — в една тъмна ниша близо до вратата на тоалетната.

Часовникът над бара е спрял на полунощ, Бог знае кога и колко отдавна, изтощен от усилието да отброява максималния брой удари. Уилям изважда собствения си часовник, за да пресметне още колко часа трябва да изминат, преди да си легне, за да има известна надежда да поспи. Незабавно за него се лепва някакъв съмнителен тип, който му предлага в замяна на сребърния му часовник друг — от чисто злато. Когато Уилям не проявява интерес, човекът се ухилва и пита:

— А госпожата обича ли огърлици и пръстени, сър?

Уилям свива юмруци от двете страни на чашата с уиски и заплашва нахалника с полиция. Желаният ефект е постигнат, но Уилям забелязва, че ръцете му продължават да треперят дори след като натрапникът е изчезнал. Намръщен, той допива уискито и прави знак да му наляят ново.

Минават обаче само още няколко минути и до него сяда друг човек — този път не е крадец, а обикновен досадник. Досадникът —

мрачен тип с огромни, рошави вежди и палто от туид — пита Уилям дали не са се виждали някъде преди, например на търг за коне или за старинни мебели, и подчертава, че ако Уилям има нужда от нещо в тези области, ще бъде най-добре да се обърне към него. Уилям мълчи. В мислите му седемнайсетгодишната Агнес тича с развени поли на бялата си рокля през обляна от слънчевите лъчи зелена морава в парка на баща си и гони своя обръч, който се клатушка като пиян. „О, Божичко, като че ли е редно вече да порасна, нали?“ каза тя тогава задъхано, като имаше предвид, че скоро ще се причисли към омъжените жени. О, Господи! Как сияеше заруменялото ѝ лице! Какво ѝ отговори той тогава?

— Вие с какво се занимавате?

— Ммм... моля? — изръмжава Уилям, а видението на годеницата му изчезва.

Досадникът се привежда към него през масата. Отблизо се забелязва изобилието от пърхот по обилно намазаната му с помада глава.

— Каква е професията ви? — пита той отново.

Уилям отваря уста, за да каже истината, но внезапно го обзема страх, че досадникът ще го вземе за лъжец; че утре ще завре мазния си нос във всички парфюмерийни магазини във Фроум и ще се убеди, че никъде не се намират продукти, произведени от някаква си фирма „Ракъм“.

— Писател съм — казва Уилям. — Пиша критически статии за някои от добрите литературни списания.

— Пари падат ли?

Уилям въздъхва.

— Свързвам двата края.

— Та как се казвахте?

— Хънт. Джордж У. Хънт.

Човекът кимва, отхвърляйки без колебание името в бездънната яма, където попадат имената, които не представляват интерес.

— Аз съм Рей, Уилям Рей. Не забравяйте — ако някога ви потрѣбва кон, аз съм насреща.

И той изчезва нанякъде.

Уилям се озърта предпазливо, опасявайки се от появата на нов нежелан събеседник, но като че ли възможностите на кръчмата в това

отношение са се изчерпали. Едва сега той забелязва, че като изключим двете жени зад бара и овчарката от отвратителната картина, окачена над входната врата, в кръчмата няма нито една жена. Жените зад бара са грозни като смъртта, овчарката е кривогледа — не е възможно художникът да го е направил умишлено, нали? — и се хили вулгарно, показвайки всичките си зъби. Ах, колко малка и съвършена е устата на Агнес, когато се усмихва, устните ѝ разцъфват като розова пъпка върху меката прасковена кожа... макар че последния път, когато Уилям я целуна по устата — преди пет години или повече, устните ѝ бяха леденостудени, като парчета замразен портокал...

Той вдига чашата си, за да си поръча още уиски. Никога не е имал особена слабост към пиенето, но бирата, която се сервира тук, е от вида, която хора като Бодли и Ашуел изплюват незабавно с погнусен вид. Освен това упойката на силния алкохол е единственият начин да успокои своите бясно препускащи мисли, за да може да се прибере в пансиона и да потъне в блаженството на съня въпреки сравнително ранния час. Убийственото главоболие на сутринта ще бъде ниска цена за една нощ, прекарана в сън без сънища.

След още две уискита той решава, че алкохолът си е свършил работата и че му е време да си върви. Часовникът над бара показва дванайсет, мъмри го отново да вади своя часовник от джоба на жилетката, но е убеден, че няма да съжалява, ако положи възможно най-скоро глава върху възглавницата. Уилям става... и внезапно го връхлита неотложна нужда да повърне и да се изпикае, при това незабавно. Той тръгва с неуверена стъпка към тоалетната, решава, че някоя уличка отвън му гарантира по-голяма анонимност, излиза, препъвайки се, от „Веселата овчарка“ и потъва в тъмните улици на Фроум.

Само след секунди открива един тесен пасаж, който и без това вече мирише на урина — идеалното място, където може да осъществи намеренията си. Залитайки, той вади пениса си и започва да пикае върху натрупаната мръсотия; за съжаление още не е приключил, когато гаденето се надига в стомаха му като вълна и Уилям започва да повръща неудържимо.

— Ох, Божичко, горкия! — възкликва наблизко женски глас.

Все още плюейки, той вдига поглед и забелязва с насълзените си очи някаква жена, която идва към него — млада жена, без шапка, с

тъмна, разпусната коса и сива рокля на черни райета.

— Горкият човек — казва тя и пристъпва към него, полюлявайки бедра.

Уилям ѝ махва да си върви и продължава да се дави — ужасяваща е наистина бързината, с която лешоядите се струпват около човек, изпаднал в безпомощно състояние.

— Сега имаш нужда от меко легло, миличък — настоява жената с гукащ глас. Вече е достатъчно близо, така че Уилям вижда ясно лицето ѝ, прилично на маска от пудрата и нарисуваната с черно мастило бенка на брадичката.

Той отново махва яростно с ръка през надигащите се миризми и изревава:

— Махай се! — след което тя, за щастие, наистина си тръгва.

Но само след половин минута няколко чифта яки, космати ръце сграбчват Уилям Ракъм за раменете и пешовете на палтото. Той се опитва да се изтръгне от хватката, но един жесток удар по главата го изпраща в бездната на безсъзнанието.

— Прекачване!

Влакът се разтърсва, спира, вратите се разтварят и пътниците се изсипват в гъмжилото на гара Падингтън. Съскането на изпуснатата пара незабавно бива заглушено от гласовете на тълпата, докато хората, които чакат да си получат складирания върху покривите на вагоните багаж се борят, за да не бъдат отнесени от перона от вълните забързани хора, които искат само да се махнат колкото е възможно по-бързо оттук.

Тук могат да се видят всевъзможни представители на човешкия род — навсякъде се въртят вихрено широките, пъстри поли на жените и се открояват на погребалния фон на мъжките костюми, но има и много деца — блъскани и тласкани от куфари и чанти. Колко сладки могат да бъдат децата, когато са добре гледани и облечени! И колко жалко, че вдигат толкова шум, когато са невъзпитани! Ето там едно вече реве с пълно гърло и не обръща никакво внимание на увещанията на майка си. Детенце, слушай майка си, немирно дяволче такова — тя знае всичко най-добре, а ти трябва да престанеш да хленчиш, да вдигнеш падналата си кошничка и да тръгваш напред.

Жената, която разсъждава така, докато наблюдава сцената, застанала малко встрани, изглежда като част от многохилядната тълпа на лондонските бедняци — тя е сама, бедно облечена, и куца. Тъмносинята ѝ памучна рокля е измачкана, с нещо като сивкава престилка отпред — нито една дама, която държи на себе си, не е носила такъв модел от десетина години насам. Опърпаната ѝ шапка е бежова на цвят, но някога е била бяла, а светлосиньото ѝ наметало е толкова проскубано от старост, че е заприличало на овчата вълна, от която е било изтъкано някога. Тя обръща гръб на шумната сцена и се нарежда на опашката пред касата за билети.

— Пътувам за Лостуитиел^[1] — казва тя на човека зад гишето, когато идва нейният ред.

Човекът я оглежда от горе до долу.

— Влакът за Пензанс няма третокласни вагони — предупреждава я той.

Жената измъква новичка, шумоляща банкнота от някакъв процеп в роклята си.

— Ще пътувам във втора класа — и се усмихва плахо, защото всъщност е радостно възбудена от това ново преживяване.

За миг човекът зад гишето се колебава и се пита дали пък да не се обади в полицията — редно е да се проучи откъде тази бедно облечена жена разполага с такава банкнота. Но опашката е много дълга, а пък и в лицето на тази беднячка има някаква неуловима привлекателност — като че ли, ако съдбата ѝ бе предопределила по-лек живот, тя би могла да стане най-очарователната малка женичка, за която един мъж може да мечтае, вместо да се опитва да свързва двата края със собствени сили. Освен това кой може да прецени дали една бедно облечена жена може да притежава законно една такава банкнота или не? Светът е шарен — нали едва миналата седмица му се наложи да обслужва някаква жена във фрак и с панталон!

— Отиване и връщане? — пита той.

Жената се колебае, после отвърща с усмивка:

— Защо не? Човек никога не знае...

Човекът дъвче горната си устна, докато попълва билета.

— Седемнайсет и седем, перон номер седем — казва той. — Прекачване в Бодмин.

Бедно облечената жена взема късчето хартия в мъничките си ръце и се отдалечава, накуцвайки. Озърта се, забравила за миг, че е сама, очаквайки да види камериерката да идва забързано след нея, повлякла куфара с рокли. Тогава си припомня, че вече никога няма да има нужда от камериерка — тези жалки дрипи на гърба ѝ са последните дрехи, които ще носи в този живот. Те служат единствено да прикриват голотата ѝ, докато преведе старото си тяло до крайното му местоназначение.

Тя си поема дъх, за да събере смелост, и започва да си проправя път през тълпата — движи се много предпазливо, за да не би някой да я настъпи. Не е стигнала много далеч, когато някаква едра жена застава на пътя ѝ: Те изпълняват нещо като кратък танц, като две дами, които се опитват да се разминат в тесен коридор, после спират. Лицето на по-възрастната жена е размекнато от съчувствие.

— Мога ли да ти помогна с нещо, мила?

— Не мисля — отвръща Агнес. Получила е специални инструкции да не се заговаря с непознати.

— Отскоро ли си в Лондон?

Агнес не отговаря. Наистина, споменът ѝ за тазсутрешното тръгване на път е малко смътен — часът, когато шепотът на Светата сестра я разбуди, беше много ранен и навън беше още тъмно, но едно нещо си спомня с абсолютна яснота — нарежданията на Светата сестра да не разкрива нищо за пътуването си пред нито един от хората, които ще срещне по време на пътуването си, независимо от това колко дружелюбни изглеждат.

— Аз съм съдържателка на пансион за дами-християнки, наскоро пристигнали в Лондон — продължава достолепната непозната. — Прости ми, ако греша, но ти наскоро си овдовяла, нали?

Агнес продължава да мълчи.

— Изоставена...?

Агнес завърта отрицателно глава. Надява се, че този жест е позволен. Досега е изпълнила до последна подробност всяко нареждане на Светата сестра, по време на всички перипетии на бягството — ужасяващото разкритие за надвисналото над нея предателство; обличането на бедняшките одежди; нахлузването на обувки върху ранените крака; предпазливото промъкване надолу по стълбите, като крадец в собствената си къща; достойното, безмълвно

сбогуване на входната врата — само едно махване с ръка, преди да закрета напред в снега и мрака — да, тя прие всички тези неща така смело, както бе очаквала от нея Светата сестра; би било истинска трагедия да не издържи и да извърши грешка тъкмо сега.

— Изглеждаш полумъртва от глад, скъпа — упорства настоящата самарянка. — В моя пансион има храна, колкото си искаш, три пъти дневно, камините горят денонощно. И няма да ти искам пари; можеш да си изкарваш прехраната с шев или каквото там умееш да правиш.

Агнес, дълбоко засегната от предположението, че фигурата ѝ би придобила по-добър вид, ако се отдаде на лакомията, на която монументалната жена пред нея дължи тлъстините си, се изправя в целия си ръст и казва с унищожителна любезност:

— Госпожо, много сте любезна, но грешите. Нямам нужда от вашите услуги и ви моля единствено да се отстраните от пътя ми. Трябва да се кача на влака.

Лицето на жената помръква, умело изиграното съчувствие потъва в появилите се дълбоки бръчки, но тя отстъпва все пак и Агнес я подминава забързано, като полага усилия да върви грациозно, сякаш е в бална зала. Краката я болят ужасно, но това е въпрос на достойнство.

На седми перон началникът на гарата подканва пътниците да се качват във влака за Пензанс, стиснал здраво езика на звънеца, и ги насочва с дръжката.

— Всички да се качват! — подвиква той и се прозява.

Агнес успява да се качи сама в своя вагон, намира място и сядва. Седалките са дървени, като в църква, без меката тапицерия, на която е привикнала, но всичко е съвсем чисто и изобщо не прилича на конюшня на колела, както винаги си е представяла второкласните вагони. Спътниците ѝ са един брадат старец, млада майка с бебето си (което за щастие спи) и едно нацупено момче със синина на бузата и ученическа чанта. В изпълнение на инструкциите на Светата сестра Агнес се разполага на своето място до прозореца и веднага затваря очи, за да предотврати всякакви опити на спътниците ѝ да я заговорят.

Внезапно я обзема такава умора, че тъй или иначе надали би имала сили да говори; болката пулсира в краката ѝ като наказание за дългото скитане пеш из улиците на Нотинг Хил, докато най-сетне, на

зазоряване, я спаси преминаващ файтон; дългото чакане да отключат вратите на гара Падингтън; унизителната подкана на полицаия да върви по пътя си; ухажванията на някакъв пияница. Главата я боли ужасно — на обичайното място зад лявото око. Слава Богу, че това е последният ден, през който се налага да изтърпява такива мъки.

— Изпращачите да слизат!

Агнес почти не чува гласа на началник-гарата; кръвта пулсира оглушително в главата ѝ; но това не е и необходимо, тя го е чувала толкова пъти в сънищата си. Вместо това в трескавия ѝ мозък се разнася шепотът на Светата сестра: Не забравяй, когато стигнеш на онова място и слезеш от влака, не разговаряй с никого. Тръгни от гарата и върви, докато навлезеш сред полята. Тогава похлопай на вратата на някоя селска къща или на някоя църква, и кажи, че търсиш манастира. Не го наричай „Манастир на здравето“, защото хората там не го знаят под това име. Просто настоявай да ти посочат пътя към манастира. Не се съгласявай с нищо друго, не казвай никому коя си, и настоявай, докато те упътят. Обещай ми, Агнес, моля те, обещавай ми.

Влакът се разтърсва, изпуктява и потегля. Агнес отваря едно око — това, което не заплашва да се пръсне — и хвърля поглед през прозореца, обзета от отчаяната надежда, че ще види своя ангел-пазител на перона, че Светата сестра ще ѝ кимне окуражаващо, за да знае Агнес, че се е държала като смело момиче. Но нея я няма — тя сигурно е заета другаде, да спасява души и да се грижи за наранени тела. Агнес ще я види съвсем скоро — на края на своя път.

[1] Lostwithiel — курортно място в Корнуол. Звученето на името на английски е близко до lost wit — изгубен разум. — Бел.прев. ↑

ЧАСТ ПЕТА

ШИРОКИЯТ СВЯТ

ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТ

Обгърнатата от райска топлина, тя се рее — гола и безтегловна — далеч над фабричните комини и камбанариите, високо в знойните небеса. Във въздуха се носят опияняващи аромати, нежен ветреца и меки облаци прииждат на вълни, на приливи и отливи. Не, това няма нищо общо с прозрачната неподвижност на нейните представи за Рая. Тя има по-скоро чувството, че се носи в огромен океан, чиято вода може да вдишва, плава из плътния въздух, стеснява разстоянието между собственото си тяло и тялото на мъжа, който лети до нея. Когато достига до него, тя разтваря бедра, обвива го с ръце и крака и разтваря устни, за да приеме vyplътената му любов.

— Да, о, да — шепне тя и се притиска в слабните му, за да приеме повече от него в себе си; целува го нежно; телата им се неразривно вплетени — те са едно цяло. Облаци се кълбят наоколо и обвиват телата им като мека завивка, докато двамата се носят по благоуханните вълни на вечността, движени също като плувци от въздушните течения и от тласъците на собствените си тела.

— Кой би си помислил, че ще бъде така? — казва тя.

— Не говори — казва той с въздишка и плъзва ръце от раменете ѝ надолу към задника. — Постоянно говориш...

Тя избухва в смях, защото знае, че той е прав. Допирът на гърдите му в нейните е нежен, но възбуждащ; зърната ѝ са набъбнали, тя чувства как устните между краката ѝ се разтварят и всмукват жадно. Преплетените им тела се движат в общ ритъм по хълбока на огромния облак, докато страстта му пронизва нейното тяло като огън, и тя отмята глава, задъхана от възторг...

— Емелин!

Дори в конвулсиите на страстта тя успява да съобрази, че това не е гласът на Хенри, чийто дъх все още изгаря шията ѝ — гласът се носи отдалеч, от някакъв невидим източник.

— Емелин, у дома ли си?

„Колко странно“, мисли Емелин, докато облаците се разтварят и тя започва да пада стремително надолу, към земята. „Ако това е гласът

на Бог, той би трябвало да знае, че съм у дома!“

Тя се приземява в леглото си, при това удивително меко, като се има предвид стремителността на падането ѝ и сяда в него, задъхана, докато чуването по входната врата продължава упорито.

— Емелин!

Бог да ѝ е на помощ, това е баща ѝ! Тя скача от леглото, котаракът се търкулва по гръб с вирнати нагоре лапи. Озърта се из стаята за нещо подходящо, с което да прикрие голотата си, но единственото, което вижда, са палтото и ризата на Хенри, които от скоро — заедно с още негови дрехи, измъкнати от чувала с печат „Тътъл и син“ — тя държи в леглото си за утеха. Намята топлото, измачкано палто като мантия, завързва ръкавите на ризата около кръста си, така че се получава нещо като престилка, и хуква надолу по стълбите.

— Тук съм, татко — подвиква тя през преградата от дърво и матово стъкло. — Извинявай, че не те чух — бях... заета.

Светлината е доста силна — Емелин предполага, че е поне единайсет сутринта, прекалено късно, за да си признае, че е спяла.

— Емелин, извинявай, че те безпокоя — казва настоятелно баща ѝ, — но въпросът е спешен.

— Аз... много съжалявам, татко, но не мога да ти отворя. — Какво му става на този човек! Тя отдавна вече не приема посетители — не е възможно той да не е наясно! — Не мога ли да дойда при теб малко по-късно тази сутрин? Или следобед?

Разкривените очертания на главата му, увенчана с тъмен цилиндър, се приближават още повече към стъклото.

— Емелин! — По тона му личи, че никак не му се нрави да привлича погледите на минувачите, блъскайки по вратата на дъщеря си. — Става дума за живота на една жена!

Емелин се замисля за миг. Добре ѝ е известно, че баща ѝ няма никаква склонност към мелодраматични изказвания, значи вероятно животът на някаква жена наистина е изложен на опасност.

— Ако... ако почакаш няколко минути, ще изляза при теб!

Тя хуква обратно нагоре по стълбите и започва да се облича толкова бързо, колкото не го е правила никога досега — дълги гащи, риза, рокля, жакет, чорапи, жартиери, ръкавици и шапка, за толкова

време, колкото лейди Бриджлоу отделя за правилното поставяне на един фуркет.

— Ето ме, татко — застава тя задъхана на прага. — Готова съм да се поразходим.

Тъмният му силует отстъпва назад и тя се измъква през откrehнатата врата, заключвайки я здраво, за да скрие прахоляка и хаоса, които царят в дома ѝ. После поема глътка свеж, студен въздух. Баща ѝ не откъсва поглед от нея, докато тя превърта ключа, но се въздържа от коментари.

— Готово! — казва тя весело. — Можем да тръгваме.

После се обръща към него; той е облечен безукорно, както винаги, но смръщеното му лице ѝ подсказва, че за нея не може да се каже същото. Да, той е представителен, достолепен възрастен мъж, въпреки че лицето му е прорязано от бръчки. Толкова много болести има по този свят, какво може да направи против тях един мъж, въоръжен само с лекарската си чанта... Ако имаше нещо в онова жално писмо на госпожа Ракъм, което убеди окончателно Емелин, че нещастната женица се е побъркала, то бе именно твърдението, че доктор Кърлоу е злодей; в представите на Емелин баща ѝ винаги е бил възплъщение на добронамереност, човек, който лекува рани и намества счупени кости, докато единственото, което прави тя в опита си да тръгне по стъпките му на филантроп, е да пише писма до политици и да спори с проститутки.

Всичко това минава през ума ѝ през краткия миг, докато високата му фигура се извисява над нейната на прага на къщата ѝ; после Емелин забелязва признаци на нервност в държанието му, вижда как той се озърта нагоре-надолу по улицата, и най-сетне осъзнава, че се е случила някаква голяма неприятност.

— Какво има, татко? Какво се е случило?

Той ѝ дава знак да тръгнат по алеята, по-далеч от някаква фигура, която вече се е появила на прага на една от съседните къщи — любопитна стара клюкарка, натруфена с лисича кожа и шапка, украсена с препарирани синигери.

— Емелин — казва той, когато двамата тръгват забързано, оставяйки преследвачката си да крета далеч зад тях, — това, което ще споделя с теб, е тайна, макар че надали ще може да бъде запазено в тайна още дълго време. Госпожа Ракъм е изчезнала. Тя трябваше да

бъде отведена вчера в санаториум. Когато пристигнах в дома ѝ, защото трябваше да я съпровожда, нея я нямаше. Беше изчезнала.

Емелин, макар че го слуша много внимателно, продължава да поглежда към небето, а се озърта и към останалите минувачи с надеждата, че ще успее да прецени колко е часът.

— Да не би да е отишла при някоя приятелка? — опитва се да предположи тя.

— Изключено.

— Защо? Няма ли приятелки?

Небето започва да тъмнее; възможно ли е вече да се смрачава? Не, това са дъждовни облаци, които се канят да се облекчат от бремето си, изливайки го върху тях.

— Струва ми се, че ти все още не разбираш какво е положението. Тя е напуснала дома си посред нощ, в състояние на пълно умопомрачение. Всички нейни дрехи са си по местата — рокли, жакети, палта, блузи — всичко с изключение на един чифт обувки и малко бельо. С други думи, тя е тръгнала по улиците полугола. Вече може да е премръзнала до смърт.

Емелин знае, че би трябвало да е обзета от съчувствие, но слабостта ѝ към спора надделява.

— Много жени ходят полуголи по улиците през зимата и не умират, татко — отбелязва тя.

Той отново хвърля поглед през рамо, за да се убеди, че метачите, момчетата за поръчки и изисканите дами с глезените си кученца не могат да го чуят, и продължава:

— Емелин, интересува ме следното. Споменава ли тя в онова свое писмо до теб къде се намира мястото, до което така отчаяно иска да се добере? Някакво географско наименование?

Емелин не знае дали да се смее или да изрази съжаление.

— Разбираш ли, татко, тя по-скоро разчиташе на мен да я упътя.

— А ти какво ѝ отговори?

— Не ѝ отговорих — напомня му Емелин. — Ти ме разубеди.

Доктор Кърлоу кимва, видимо разочарован.

— Бог да ѝ е на помощ — промърморва той. Край тях минават една талига и един екипаж, оставяйки широка диря от конски фъшкии след себе си.

— Нямах представа, че госпожа Ракъм е стигнала дотам — казва Емелин. — В умопомрачението си, искам да кажа.

Кърлоу отново проверява местонахождението на най-близкия метач, но той не е помръднал от мястото си, защото смята да премете земята пред друга, по-щедра наглед двойка, която наближава към друга купчина конска тор.

— Избягала още веднъж преди това, в коледната нощ — продължава той. — Половината прислужници я търсили навън до зори, в снега, но накрая гувернантката, госпожица Шугър, я намерила да се крие в конюшната.

Емелин наостря уши, когато чува името на гувернантката — наистина доста необичайно, и при все това е убедена, че го е виждала някъде наскоро, по-скоро го е прочела — но къде?

— Колко тъжна история — а аз нямах никаква представа! — казва тя. — Ами мъжът й, Уилям, той няма ли някаква идея накъде може да е тръгнала?

Доктор Кърлоу клати глава.

— Нашият виден индустриалец — умореният му глас прозвучава иронично, — бе докаран едва тази сутрин у дома от една болница в Съмърсет. Бил нападат от „дървеници“ във Фроум.

Емелин изпръхтява от смях по начин, напълно недопустим за дама.

— Нападнат от какво?

— „Дървеници“ — така наричат крадците, които се навъртат около кръчмите, за да обират безпомощните пияници. Наистина, Емелин, от толкова време си в Дружеството за спасение и се движиш сред утайката на обществото, възможно ли е да не знаеш този израз?

— Затова пък знам много други изрази, които ти не знаеш, татко — отвръща тя. — Как е сега господин Ракъм?

Доктор Кърлоу въздъхва с раздразнение:

— Липсват сребърният му часовник, палтото и доста пари; освен това е целият в синини, има мозъчно сътресение, замъглено зрение, и няколко счупени пръста. Изглежда, че един от бандитите е стъпил върху ръката му. Голям късмет има, че не са го намушкали.

Емелин вижда пред себе си месарския магазин — напоследък е станала постоянен посетител там. Ако се беше сетила да си вземе

чантичката, можеше да купи закуска на Писан. А може би месарят ще се съгласи да ѝ даде на кредит...

— Това е по-скоро работа за полицията — казва тя, забавяйки крачка, и се пита дали баща ѝ ще продължи да върви с нея още дълго, или скоро ще разбере, че тя не може да му бъде полезна и ще я остави на спокойствие. Ако можеше да си поговори приятелски с месаря, насаме...

— Ракъм и дума не дава да се издума. Нещастният глупак се страхува от скандал.

— Но все пак, след като жена му е изчезнала от два дни...

— Да, да, разбира се, ще му се наложи да се обърне към полицията, и то скоро. Но в неговите представи това е последната възможност.

Емелин забавя още повече крачка и спира пред една витрина, на която са провесени заклани агнета и прасета, а зеещите кухни на труповете са украсени с гирлянди от наденици.

— Предполагам, това означава — казва тя, че аз съм била предпоследната?

Доктор Кърлоу се взира внимателно в жената до себе си — тази небрежно облечена, неподдържана, дръглива купчина от кости и плът, която самият той е създал преди трийсет години. Тя израсна много висока — и не особено красива поради несполучливото съчетание от неговото дългнесто лице и неравния череп на жена му. Внезапно той си спомня деня, когато тя се роди и жена му почина — и двете кървави събития се случиха в едно и също легло, в една и съща нощ, и внезапно съзнава, че въпреки лошото си здраве Емелин е достигнала доста по-напреднала възраст от собствената си майка. Майка ѝ почина като млада, розовобузеста, безгрижна жена, преди челото ѝ да бъде прорязано от бръчки на угриженост, преди да се появят ветрила от ситни бръчици в ъгълчетата на очите ѝ, преди по лицето ѝ да се изпише този израз на мъдро примирение и стоически понасяна скръб.

Доктор Кърлоу свежда глава и в този миг небесата се разтварят. Първите капки дъжд започват да пръскат по главите им.

— Да сключим примирие, дъще — казва той с въздишка.

— Полицията — казва Уилям — Ще трябва да се обадя в п-п-полицията.

И той се свива от притеснение заради проклетото заекване, от което не може да се отърве, откакто му счупиха главата. Като че ли са му малко останалите неприятности!

Двамата с Шугър седят в неговия кабинет, късно вечерта на 30-ти декември. Ако прислужниците искат да клюкарстват, несъмнено ще си намерят повод, но в този случай никой не нарушава добрите нрави, дявол да го вземе — гувернантката просто му помага като секретарка, докато господарят още не се е възстановил достатъчно, за да пише сам писмата си. Защо, Господи, да не може да се възползва от способностите на единствената грамотна жена в цялото домакинство, без онази клюкарка Клара веднага да започне да го подозира в разврат? Нека вре любопитния си нос в кабинета, колкото си иска — няма да забележи нищо друго, освен постоянното прехвърляне на шумолящи листа!

— Какво ще кажеш? — обръща се той към Шугър от другия край на стаята. (Той се е проснал на дивана с превързана шава; подпухналото му, мораво лице е изпъстрено със следи от засъхнала кръв; дясната му ръка е провесена в превръзка; Шугър седи с изправен гръб зад писалището му, стиснала [шашката в очакване той да започне да диктува). — Много си мълчалива.

Шугър обмисля внимателно отговора си. Откакто се прибра от Съмърсет, той е страшно капризен; ударът по главата му се е отразил зле. Първоначалният ѝ възторг, задето той реши да ѝ повери кореспонденцията си и ѝ позволи да сяде на собствения му стол зад полираното кормило, откъдето управлява кораба на парфюмериите „Ракъм“, се охлади бързо от крайно непостоянното му настроение. Дори удоволствието от позволенията му да фалшифицира личния му подпис, след като двамата се съгласиха, че това е за предпочитане пред детската драсканица, която той успява да постигне с лява ръка, престана да бъде удоволствие, след като той ѝ се скара, че губи прекалено много време с подписа.

— Полицията ли? Ти можеш да прецениш най-добре, Уилям — казва тя. — Макар че признавам, не виждам как Агнес би могла да стигне много далеч. Жена, която едва ходи на ранените си крака, на всичкото отгоре само по риза, ако можем да вярваме на Клара...

— Но вече минаха т-три дни! — избухва той, като че ли това доказва или оборва нещо.

Шугър избира между различни възможни препоръки, но за съжаление всяка от тях крие някакъв, по-голям или по-малък, риск Агнес да бъде открита.

— Ами... — предлага тя, — вместо да пуснеш по петите ѝ цели орди полицаи и да разпращаш съобщения по вестниците, не може ли да наемеш... частен детектив? (Представите на Шугър за частните детективи се покриват с това, което е чела за тях в „Лунния камък“, но тя се надява, че такива като тромавият и недосетлив Сийгрейвз се срещат много по-често от подобията на проникателния Къфс).

— Прокълнат съм — и да го сторя, и да не го сторя! — провиква се Уилям, посяга с лявата си ръка, за да стисне шепа коса, но пръстите му намират само превръзки.

— Какво искаш да кажеш, скъпи?

— Ако н-н-направя съдбата на Агнес публично достояние, ще я опозоря неп-п-поправимо. Името ѝ — и моето име — ще станат за посмешище от-т-тук до Т-тунис! Но ако реша да проява дискретност, и почакам още един ден, а тя е в с-с-смъртна опасност?

— Но как би могла да се озове в смъртна опасност? — възразява Шугър с най-мекия си, най-вразумителен тон. — Ако е премръзнала още през нощта, когато избяга, тя... нищо повече не може да ѝ се случи, остава само някой да намери тялото ѝ. А ако е жива, това ще рече, че е намерила някъде подслон. Което означава, че ще бъде на сигурно място още известно време, докато ти наредиш провеждането на дискретно разследване...

— Тя м-м-ми е жена, дявол да го вземе! — избухва той отново. — Става дума за жена ми!

Шугър веднага навежда глава с надеждата, че яростта му ще премине, преди прислужниците или Софи да разберат какво става. На листа пред нея пише: „Уважаеми господин Уулуърт“ и нищо повече; капчица мастило се е стекла незабелязано от перото и е изцапала гравирания фирмен знак в горната част.

— Толкова ли н-н-не можеш да разбереш, че тъкмо сега Агнес може да има нужда от п-п-помощ? — продължава да крещи Уилям и сочи обвинително света отвъд прозореца.

— Но, Уилям, нали току-що ти казах...

— Т-т-тук не става дума за избор между живота и смъртта й — има съдби, к-к-които са п-п-по-лоши от смъртта!

Шугър вдига невярващо глава.

— Н-н-не ми се прави на невинна! — беснее Уилям. — Докато ние си г-г-говорим тук, н-н-някоя гнусна стара вещица като твоята г-госпожа К-кастауей м-може да я въвежда в гнусния си б-б-бардак!

Шугър прехапва устни и му обръща гръб. Вперила поглед в потъмнелия от тютюнев дим тапет, тя диша равномерно и не се опитва да избърше сълзите, които се стичат по брадичката й, а оттам — в якичката на роклята.

— Убедена съм... — казва тя, когато може да бъде сигурна, че гласът й няма да затрепери и да я издаде, — че сега Агнес е прекалено слаба и... болна, за да се възползва някой от нея по начина, за който говориш.

— Прелиствала ли си „Повече забавления в Лондон?“ — отговорът му изплющява като камшик. — Върти се прекрасна търговийка с умиращи момичета — или може би си забравила!

И Уилям изпъшква от отвращение, като че ли крехката черупка на неговата невинност е била строшена току-що и до ноздрите му за първи път достига смрадта на човешките пороци.

Шугър седи безмълвна и го чака да заговори отново, но пристъпът на ярост като че ли е отминал, раменете му се отпускат и след няколко минути тя започва да се пита дали не е задрямал.

— Уилям? — пита тя плахо. — Ще започваме ли с писмото до господин Уулуърт?

Време е да се сбогуваме с 1875-а година.

Ако в дома на Ракъмови на 31 декември се провеждат някакви празнични ритуали, то те се провеждат тайно и господарят определено не взема никакво участие в тях. Може хората в другите къщи, из целия голям град, не, всъщност из целия цивилизован свят, да тръпнат в очакване на новата година, но за обитателите на къщата в Чепстоу отлистването на новия календар е незначително събитие в сравнение с това, което те очакват. Животът е застинал в ничия земя, на вододела между две епохи — времето преди изчезването на госпожа Ракъм, и

мигът, когато най-сетне ще се разбере каква е съдбата ѝ и домът ще може свободно да си поеме дъх.

На първи януари 1876 година прислужниците се заемат с обичайните си задължения, сякаш това е ден като всички останали. Формите за хляб са намазани с мазнина, независимо от това дали хлябът ще потрябва някому или не, чаршафите са изгладени и прибавени към купчините излишни чаршафи; в килера е открито развалено патешко месо и е предадено на Шиърс, за да го ползва при приготвянето на органична тор, но като изключим това, навсякъде се работи съвестно и енергично. Дори Клара постоянно тича нагоре-надолу по стълбите, влиза и излиза от стаята на госпожа Ракъм, а смръщената ѝ физиономия предупреждава останалите прислужници да не поставят под въпрос действията ѝ.

Що се отнася до гувернантката, никой не би могъл да я обвини, че не изпълнява задълженията си. Първата половина от новогодишния празник тя прекарва в учебната стая с госпожица Софи, хапва набързо, и след това работи два часа с господаря в кабинета.

Шугър и Уилям се хващат на работа без встъпителни фрази и размяна на учтивости. Промислеността не чака никого — няма никакво значение дали са ти счупени пръстите, дали те боли главата или жена ти е изчезнала; сметките трябва да се плащат, да се издирват неизпълнителните доставчици, трябва да приемем смело провала на „Ароматните възглавнички“ на „Ракъм“.

Шугър пише писма, адресирани до определен брой господа, осмелява се тактично да съветва Уилям, когато се налага да смекчи войнствения и мнителен тон, и прави всичко по силите си текстът да не прозвучи несвързано. Почти без да се замисля, тя видоизменя фразата „и да се задави дано, мръсникът му с мръсник!“ в „Искрено Ваш“, и коригира сметките му винаги, когато търпението му се изчерпва. Днес той вече имаше един гневен пристъп по адрес на някакъв производител на боя от Уест Хам, а сега се е проснал на дивана и хърка гръмотевично поради подутия си, запушен от съсиреци нос.

— Уилям? — казва тихо Шугър, но той не чува. Тя вече знае, че ако повиши глас и го събуди, той съвсем ще побеснее, а ако го остави да спи, ще ѝ се размине само с кротко мъмрене.

За да убива времето, докато различните болести събудят Уилям, или докато стане време да се върне при Софи, Шугър започва да чете „Илюстриран Лъндън Нюз“, прелиствайки безшумно страниците. Тя знае, че междувременно полицията е била уведомена за изчезването на Агнес, но Уилям е настоял за възможно най-голяма дискретност при търсенето — и желанието му явно е зачетено, защото във вестника не се споменава нищо за госпожа Ракъм. Но вестникът предлага на читателите си друга сензационна новина, наречена (като че ли вече се е превърнала в легенда) „Голямата северна железопътна катастрофа“. Гравюра „по скица на очевидец“ изобразява група набити мъже в дебели палта, струпани около обърнат вагон от влака „Летящият шотландец“. Авторът на гравюрата не е особено умен, или пък е проявил известна деликатност, защото това, което измъкват спасителите, прилича по-скоро на тежки чували с поща — така че на читателите е останал спестен действителният ужас на събитието. Тринадесет мъртви, двайсет и четирима тежко ранени в ужасната катастрофа при Абътс Риптън, на север от Питърбъроу. Вината е в стрелката на семафора, която е замръзнала на позиция „свободно“. Нещастие, достойно за регистъра на полковник Лийк!

Разбира се, първата мисъл на Шугър е за Агнес. Представа си как измъкват разкъсаното ѝ тяло от останките на влака. Възможно ли е пътят от Нотинг Хил до града да е отнел толкова дълго време на Агнес, а после, когато е стигнала до гарата, да се е качила на влака за Единбург? Шугър не може да прецени накъде е тръгнала Агнес — ако изобщо е успяла да се добере до гара „Падингтън“; „Прочети какво пише на дъската със заминаващи влакове и истинското име ще ти се разкрие“ — такъв беше единственият съвет, който ѝ даде „Светата сестра“; единственият съвет, който тя би могла да даде, като се вземе предвид пълното непознаване на железопътната мрежа и гарите в Англия. Ами ако Агнес е била привлечена от църковното звучене на името „Абътс Риптън“, и е решила да тръгне натам?

Под статията, посветена на катастрофата, е отпечатана кратка бележка, озаглавена „Сигурността на железопътния транспорт“.

„През 1873 година 17246 души са загинали от насилствена смърт — приблизително 750 на милион. 1920

от тях са загинали при железопътни катастрофи, 990 — при злополуки в мините, и 6070 — от други повреди на механични устройства; 3 232 са се удавили, 1519 са загинали при злополуки с коне или движени от коне превозни средства, 1 132 — при злополуки с различни машини; останалите при падания, изгаряния, задушаване и други злополуки, които ни застрашават в ежедневието“.

Докато Уилям хърка и пъшка, преследван от тежки сънища, Шугър си представя как Агнес пада в шахта на мина, как трупът ѝ се носи с лицето надолу по водите на някакво мръсно езерце; как пищи, попаднала в зъбите на вършачка, как попада под копитата на подплашен кон или под колелата на карета; как пада от някаква скала, как се гърчи, агонизирайки сред море от пламъци. Може би наистина щеше да е по-добре да отиде в онзи санаториум...

Не, не е така. Агнес не е била в катастрофирания влак, нито пък я е сполетяла някоя от описаните страшни съдби. Тя е изпълнила дословно нарежданията на Светата сестра. Още привечер на 28 декември тя е била далеч от всяка опасност, на сигурно място, намерила някое пасторално убежище. Шугър се опитва да си представи някакъв селянин, който се труди на полето... прави това, което сигурно правят по полето селяните. Вижда непознатата жена, която идва към него през нивята — или ливадите, или каквото и да е там; бедно облечена, накуцваща жена, която явно е на края на силите си. Той я пита какво търси. „Манастира“, казва тя и припада в краката му. Фермерът я отнася в дома си, където жена му тъкмо е приготвила супата...

— Мфф! Мфф! — чува се откъм дивана, където Уилям отпъжда с лявата си ръка несъществуващи нападатели.

Във въображението на Шугър започва друга история: обърканата госпожа Ракъм излиза, препъвайки се, от някаква селска гара, осветена от луната, озовава се на потъналия в сенки селски площад и веднага върху нея връхлитат банда грубияни, вземат ѝ парите, които ѝ даде Шугър, разкъсват дрехите ѝ, разтварят краката ѝ...

Часовникът отмерва два удара. Време е за следобедните уроци на Софи Ракъм.

— Извинявай, Уилям — казва тя едва чуто. Той трепва с цялото си тяло.

Дните минават, и новата година, която не може да бъде наречена нова, върви плахо напред. По всичко личи, че единственият човек в дома на Ракъмови, незасегнат от отсъствието на Агнес, е Софи. Несъмнено детето има някакви свои преживявания във връзка с това, скрити някъде в неговото набито, скрито под стегнатите рокли телце, но в думите ѝ не личи нищо друго, освен любопитство.

— Мама още ли е избягала? — пита тя всяка сутрин. Не само синтаксисът на въпроса е спорен, но и изражението ѝ е напълно неразбираемо.

— Да, Софи — отговаря гувернантката, както се отговаря на въпроси от катехизиса, и след това започват ежедневната си работа.

Шугър не е пропуснала да забележи резкия контраст между поведението на Софи, която е образец на старание, спокойствие и въздържаност, достойни за зрял човек, и поведението на Уилям, който се цупи, пелтечи, реве с пълно гърло и заспива наред думата, също като капризно дете. Софи изучава всичко, което може да се узнае за Австралия със старанието на човек, комуто предстои да се пренесе да живее там, и запаметява различните слабости и предразсъдъци на английските крале, като че ли това са най-необходимите познания за едно шестгодишно момиченце.

Дори начинът, по който си играе, показва твърдото ѝ решение да изкупи греховните си прояви на невъздържаност по Коледа. Прекрасната френска кукла, която би могла да очаква натоварена със светски ангажменти програма, прекарва по-голямата част от времето в ъгъла в размисъл над собствената си суета, докато Софи седи кротко зад писалището и рисува с пастели все една и съща картина — тъмнокож прислужник на слон, и всяка картина е по-старателно изпълнена от предишната.

Тя чете и „Алиса в страната на чудесата“ — всеки път по една глава, и препрочита всеки епизод по няколко пъти — докато го запомни или докато го разбере, в зависимост от това кое се случи първо. Това е най-странната история, когато е чела някога, но гувернантката сигурно си има причина да ѝ я подари — и колкото

повече чете, толкова повече привиква към ужасните случки в книгата, а животните започват да ѝ изглеждат почти толкова дружелюбни, колкото онези от стихчетата на господин Лиър. Ако може да се съди по илюстрациите в онази част, до която още не е стигнала, нищо чудно краят да е страшен, но това вече ще разбере, когато стигне дотам, освен това последните три думи са „щастливите летни дни“ — което я кара да се надява, че не я очаква нещо много ужасно. Някои от илюстрациите ѝ харесват много — онази например, на която Алиса плува заедно с Мишката (само там изражението ѝ е безгрижно), има и една друга, която я разсмива винаги, когато я погледне — някакъв невероятно дебел човек, който лети във въздуха. Човекът, който е нарисувал тази картинка, сигурно е магьосник — как иначе да си обясни въздействието на тези тъмни линийки, които сякаш всеки път я гъделичкат по корема и я карат да избухва в смях, колкото и да се опитва да остане сериозна. А що се отнася до онова място, на което Алиса казва: „Но коя, за Бога, съм аз? Това е истинската загадка!“, всеки път, когато го прочита, Софи си поема дълбоко дъх — толкова силно я плаши това огласяване на една от най-дълбоко скритите ѝ мисли.

— Толкова се радвам, че харесваш книгата, която ти подарих за Коледа, Софи — казва госпожица Шугър, когато за пореден път я вижда, че чете.

— Много ми харесва, госпожице — уверява я Софи.

— Напоследък се държиш много добре и се радвам, че четеш и рисуваш, когато те оставям сама, за да помагам на баща ти.

Софи се изчервява и навежда глава. Тя рисува непрекъснато горката черна кукла, яхнала слон, и чете историята на Алиса, повтаряйки „ИЗЯЖ МЕ“ и „ИЗПИЙ МЕ“ на глас, когато никой не слуша, не от желание да бъде добра. Прави тези неща, защото не може да постъпи по друг начин; нечий властен глас я кара да ги прави, но Софи не е уверена, че това е гласът Божи.

— Скоро ли ще започнем да учим за Нова Зеландия, госпожице? — пита тя с надежда в гласа.

На осмия ден от отсъствието на Агнес Шугър забелязва, че Софи вече не си прави труда да пита дали мама е още избягала. Очевидно в

представите на едно дете човек не може да остане скрит повече от една седмица и никой да не го намери. Никоя игра на криеница не продължава толкова дълго. Нито една лоша постъпка не може да остане ненаказана толкова дълго време. Госпожа Агнес Ракъм е отишла да живее в друга къща и толкова.

— Ръката на татко още ли го боли? — пита вместо това Софи, когато двете с Шугър приключват с обяда и Шугър се кани да отиде в кабинета.

— Да, Софи.

— Трябва да я целуне и после да я подържи така — детето демонстрира маневрата със собствената си дясна ръка и лявата си мишница. — Аз винаги правя така.

И тя отправя към Шугър особен, умолителен поглед, сякаш се надява гувернантката ѝ да предаде нейния лечебен метод на баща ѝ и ще предизвика неговата благодарност.

Шугър, разбира се, не прави нищо подобно, когато се появява пред Уилям. Видимите следи от травмите му вече почти изчезват, но нравът му не става по-благ. При това по нищо не личи заекването да отминава, което го докарва до бяс. Весели разкази за съветите на дъщеря му е последното, което той би желал да чуе.

Предстои събирането на третата и четвъртата поща за деня, а на писалището се е събрал застрашителен куп писма, които чакат отговор, но работа почти не може да се върши, защото Уилям постоянно се разсейва и се оплаква от предателството и нелоялността на търговските си партньори. Постоянно говори и за Агнес — веднъж заявява, че къщата е празна без нея и че би дал всичко, за да чуе отново сладкия ѝ глас; само след миг твърди, че е страдал седем дълги години и че сега има право да получи отговор на въпроса си.

— Какъв въпрос, любов моя? — пита Шугър.

— Имам ли ж-ж-жена или н-нямам? — казва той с жално стенание. — С-с-седем години си задавам т-т-този въпрос. Не можеш да си п-п-предс-тавиш каква мъка е т-т-това — да искаш да ѝ бъдеш просто съпруг, а д-д-да те вземат за к-к-какво ли не друго — чудовище, г-глупак, т-т-тъмни-чар, и п-п-прилично облечено чучело, с което да се пок-казва по време на сезона — дявол да го вземе т-т-това заекване!

— Става по-лошо, когато се вълнуваш, Уилям. Когато говориш спокойно, почти не заекваш.

Като че ли лъжата е прекалено нагла. Но не, той приема думите ѝ за чиста монета.

Като изключим заекването, Ракъм е на път да оздравее напълно. Превръзката за ръката често виси неизползвана на врата му, той вече не захърква толкова често на дивана, а редовно скача на крака и започва да кръстосва кабинета. Започнал е отново да вижда ясно, и всеки път, когато избърсва с кърпа потното си лице, от него се белят корички засъхнала кръв и разкриват отдолу нова, здрава плът.

— Да поработим ли още малко, скъпи? — пита Шугър и той изръмжава в знак на съгласие. В продължение на няколко минути е напълно спокоен, и дори си тананика весело, докато тя препрочита написаното, кима одобрително, когато изслушва цифрите, но след малко някаква зле подбрана фраза го вбесява и оскъдното му търпение се изчерпва.

— Пиши на този мошеник да изплете въже от лена си и да се обеси! — крясва той, и после, десет минути по-късно, по адрес на друг търговец:

— Мръсната му свиня! Да не би да си въобразява, че ще му се размине?

Шугър се е научила да посреща такива избухвания с продължително, тактично замълчаване, след което предлага посмекчено оформяне на фразата.

Но ако Уилям реагира невъздържано на писанията на своите делови партньори, тази негова реакция е въплъщение на здравия разум в сравнение с реакцията му на визитните картички, оставяни в салона от познатите на Агнес.

— Госпожа Гууч, а? Само да ми падне! В тлъстото ѝ шкембе има повече д-д-джин и опиум, отколкото в д-д-десет уличници от Чийпсайд, взети заедно. Какво иска тази грозотия, да покани Агнес на някой от нейните с-с-сеанси?

— Това е само една визитна картичка, Уилям — увещава го Шугър. — Оставена от обикновена учтивост.

— Мътните да я вземат тази крава! К-к-като е т-т-такава ясновидка, б-б-би трябвало да знае к-к-какво ще ѝ се случи, ако п-п-продължи да се навърта тук!

Шугър замълчава. На сребърния поднос, донесен от Роуз, има още няколко визитни картички.

— Ако искаш — предлага тя, — мога да не споменавам пред теб пощата, която не се отнася до парфюмерииите „Ракъм“?

— Не! — кресва Уилям. — Искам д-да знам всичко! Искам д-д-да ми казваш всичко, ч-ч-чуваш ли?

На десетия ден след изчезването на Агнес слънцето надниква през облаците и Шугър решава да изведе Софи в градината за следобедния урок.

Тъкмо сега градината не е особено красива или приятна за разходка — навсякъде има мръсен сняг, киша и кал, оцелели са само най-издръжливите растения — но все пак създава приятно разнообразие в сравнение с къщата, където атмосферата постоянно е натегната като пред буря, просмукана от страх и лошо настроение; гръмотевици се силят от висините на господарския етаж, заплашителен вихър фучи из коридорите, където шета прислугата.

Сега, когато надеждите госпожа Ракъм да бъде намерена жива и здрава избледняват, прислужниците имат друг повод за тревога; вместо да се безпокоят от суматохата, която ще предизвика завръщането на господарката, те се тревожат за собствените си работни места. Ако госпожа Ракъм не се върне у дома, част от прислужниците в дома стават излишни. Първа ще трябва да напусне Клара, но тя няма да бъде единствената. Господин Ракъм постоянно е в лошо настроение, заканва се и обвинява всеки, който не успее да предвиди поредния му каприз. Успял е вече няколко пъти да разплаче Лети, а пък когато новата, по-невъздържана кухненска прислужница, бе предизвикана да изтърси: „Да не би аз да съм скрила жена ви!“, той й нареди да си стяга багажа, само за да отмени заповедта си няколко часа по-късно.

Общо взето, това е нещастен дом, в който витаят тежки предчувствия. Затова госпожица Шугър и госпожица Софи излизат навън, в градината, добре навлечени с дебели зимни палта, с високи обувки, подплатени с вълна, и ръкавици. Ако човек се облече топло, може да открие цял нов свят отвъд стените на къщата.

Първо отиват в конюшните, където Шугър е принудена да изтърпи наглия поглед на Чийзмън, за да се порадва на плахата

усмивка, плъзнала по лицето на Софи, докато гали единия от конете по хълбока.

— Внимавайте тази ваша гувернантка да не ви научи на разни номера, госпожице Софи! — подвиква весело Чийзмън на сбогуване.

Следващата спирка е при парниците. Обхождат ги под зоркия поглед на Шиърс, който не им позволява да докоснат нищо. В стъклени кутии, почти невидими заради кондензираната по тях влага, се отглеждат извънсезонни зеленчуци — първият плод на грандиозния план на Шиърс „да си имаме от всичко през цялата година“.

— За какво ще учите днес, госпожице Софи? — пита градинарят и сочи с глава учебника по история, който гувернантката е притиснала към гърдите си.

— За Хенри Осми — отвърща детето.

— Много добре, много добре — казва Шиърс, за когото единствената полза от учението се изразява в това да може да разчита етикетите на шишетата с отрова за вредители. — Човек никога не знае какво може да му потрябва.

След като приключват с официалните визити, Шугър и Софи отиват в градината и започват да обикалят покрай оградата — точно както правеше Шугър, когато наблюдаваше къщата, само че сега се движат от другата страна на железните решетки. Докато оглежда къщата, без да трябва да наднича през преградата от ковано желязо, Шугър си припомня, че навремето копнееше да разбере какво се крие зад тези четири стени, а сега вече знае. Чийзмън може да се хили нагло, колкото си ще; тя се е издигнала по-високо, отколкото някога е можела да си представи, а ще върви и още по-нагоре.

Докато се разхождат, Шугър разказва историята на Хенри VIII във възможно най-сензационни краски, без да изпитва каквито и да било притеснения, че разкроява фактите. Само понякога се ограничава малко, когато възпроизвежда разговорите между главните герои — от страх, че надценява привидно безграничната доверчивост на Софи. Историята на този страшен крал, със своя простиък сюжет и шест съпровождащи епизода, прилича толкова много на приказка, че Катерина Арагонска, Ан Болейн и Ан дьо Клев биха могли със същия успех да бъдат трите малки прасенца или трите мечки в горската къщичка.

— Ако Хенри Осми е искал толкова много да има син — пита Софи, — защо не си е взел жена, която вече е имала момченце, госпожице?

— Защото синът трябвало да бъде негов.

— Но нали дамата би станала негова, след като се оженят, госпожице?

— Да, но за да бъде наследник на краля, синът му трябвало да бъде от неговата кръв.

— От това ли са направени бебетата, госпожице? — пита Софи — тук, в градината на Ракъмови, на осми януари 1876 година, в два и половина следобед. — От кръв?

Шугър отваря уста и веднага я затваря отново.

„Малко слуз от мъжа, едно рибешко яйце в жената, и готово: ще го нарекат Емануил“, подсказва гласът на госпожа Кастауей.

Шугър прокарва ръка по челото си.

— Не... не, мила, бебетата не са направени от кръв.

— Ами от какво тогава, госпожице?

За миг Шугър обмисля някакви безумни фантазии с участието на феи и елфи. След като отхвърля този вариант, си спомня, че може да намеси Бог, но идеята, че Бог е лично отговорен за създаването на всяко отделно дете, след като впоследствие проявява толкова слаб интерес към по-нататъшната му съдба, ѝ се струва неубедителна.

— Знаеш ли, Софи — казва тя накрая, — това става така... бебетата... ъъъ... се посяват и израстват.

— Като растенията ли? — пита Софи и хвърля поглед през моравата, към подобните на стъклени ковчези парници в царството на Шиърс.

— Да, предполагам, че е донякъде като при растенията.

— Затова ли закопах чичо Хенри в земята, за да поникнат от него бебета?

— Не, не, Софи — възразява припряно Шугър, стъписана от детската способност да пусне едновременно духовете на смъртта, раждането и зачеването от бутилките, в които са били запечатани. — Бебетата израстват в... растат...

Безсмислено е да се измъчва. Нищо подходящо не ѝ идва на ум, а и да се сети за някакви думи, те не биха означавали нищо за детето.

— Ето тук — казва тя и поставя ръка върху корема си. Известно време Софи се взира безмълвно в разперените ѝ пръсти, преди да зададе неизбежния въпрос.

— Как, госпожице?

— Ако имах съпруг — започва предпазливо Шугър, — той би... посадил в мен едно семенце, и тогава от него в мен ще започне да расте бебето.

— А откъде се вземат семенцата, госпожице?

— Татковците ги правят. Те знаят как. Само че Хенри Осми явно не си е знаел работата — и с това разговорът се насочва отново към спокойните води на епохата на Тюдорите; или поне така си мисли Шугър.

Обаче часове по-късно, когато Софи, изкъпана и напудрена, е вече в леглото, а Шугър придърпва завивките до брадичката и шеговито подрежда русите ѝ кичури като ореол около сънливото лице, се оказва, че има още нещо, което трябва да се изясни, преди да угасят лампата.

— Значи аз съм излязла от мама.

Шугър застава нащрек.

— Да — казва тя предпазливо.

— А мама е излязла от...

— Нейната майка — съгласява се Шугър.

— А нейната мама е излязла от своята мама, и тя от нейната, и тя от нейната... — полузаспала, Софи продължава да реди думите като в безсмислена детска залъгалка.

— Да, Софи. И все така, откак свят светува.

Шугър е обзета от необяснимо желание да се пъхне в леглото до Софи, да я прегърне здраво и да почувства как детето се притиска в отговор към нея, да я целуне по косите и бузите, а после да започне да я полюлява в прегръдките си, докато и двете заспят.

— Чак до Адам и Ева ли? — пита Софи.

— Да.

— Ами коя е била майката на Ева?

Шугър е преуморена и вече не е в състояние да измисля решение на религиозни загадки, особено като има предвид, че Уилям вече я чака с куп недовършена кореспонденция, и сигурно няма да ѝ бъдат спестени гневните му избухвания.

— Ева е нямала майка — казва тя с въздишка.

Софи не отговаря. Или вече е заспала, или е приела обяснението, защото то се покрива с познанията ѝ за света.

— Кажи ми — започва Уилям неочаквано, докато Шугър пише писмо до Гроувър Панкий, пълно с оплаквания от чупливостта на слоновата кост. — Вие с Агнес бяхте ли в... интимни отношения?

Шугър вдига глава и поставя внимателно писалката върху попивателната.

— Интимни отношения ли?

— Да, интимни — казва Ракъм. — П-п-полицайте п-п-роявиха особен интерес към някакви нейни по-б-б-близки приятелства с д-други жени, к-к-огато разпитваха прислугата.

— Детективи тук, в къщата? Кога са идвали? — но още когато задава въпроса, тя си спомня как Софи, застанала на прозореца на учебната стая с далекоглед в ръка, ѝ съобщава, че са дошли още „продавачи“, сигурно за да получат със закъснение коледния си подарък. — Никой не е разговарял с мен.

— Така е — Уилям отвърща лице. — П-п-помислих си, че ще е най-добре да не се занимават с теб — защото б-б-беше заета със Софи и з-з-защото може вече — п-п-по някаква причина — д-д-да си позната на п-полицията.

Шугър се вира в него иззад писалището. Вече се е уморил да кръстосва кабинета и от един час лежи на дивана. Единственото, което тя вижда от него, е чалмата от бинтове, превръзката за ръката, вече доста изпоцапана, и краката, още по-къси от нейната гледна точка, които той постоянно кръстосва и отпуска. Трудно ѝ е да повярва, че някога му е била любовница, че е отделяла толкова часове на Прайъри Клоуз, за да къпе и парфюмира тялото си специално заради него.

— А-агнес е имала н-н-якакви к-крайно странни о-отношения с жени, к-к-оито ед-два е познавала. Н-н-аучихме, че е писала на Емелин Фокс с м-молба тя да ѝ п-покаже пътя към Рая.

— Но аз въобще не познавах жена ти — казва спокойно Шугър.

— К-к-когато д-детективите разпитваха К-клара, тя разказа как Агнес настоявала, ч-че жената, която я п-п-прибрала от конюшната,

била нейният а-ангел п-пазител и единствената ѝ п-приятелка на този свят.

Шугър усеща как ѝ прилошава от чувство на вина, ледени тръпки плъзват по гръбнака ѝ и същевременно я обзема лудо желание да се изкиска — колкото и да е привикнала на необичайни усещания, трябва да си признае, че никога досега не се е сблъсквала точно с това съчетание.

— Но това ми отне не повече от пет минути — казва тя на Уилям. — Чух я да вика за помощ, влязох в пристройката за карети, намерих я и ѝ помогнах да се прибере. Дори не съм ѝ казала коя съм, а и тя не попита.

— И все пак прие помощта ти?

— Предполагам, че не се е усъмнила в мен — казва Шугър, — именно защото не ме беше виждала дотогава.

Уилям се извъръща и я поглежда право в очите. Тя среща погледа му, без да мигне, с невинно изражение, призовавайки на помощ същото присъствие на духа, което навремето ѝ помагаше да убеждава по-опасните клиенти, че за тях е по-изгодно да остане жива и да изпълнява желанията им, отколкото да я удушат и да си имат работа с неподатлив труп.

Часовникът бие веднъж — часът е десет и половина. Уилям се отпуска отново на дивана и въздъхва уморено.

— Не бива да те задържам повече — казва той.

На следващия ден, когато влиза забързано в кабинета на Уилям в обичайния час след обяда, Шугър установява, че вътре няма никого.

— Уилям? — подвиква тя тихо, като че ли той може да изскочи като механична играчка от някое чекмедже или кутия за пури. Не, няма никой — тя е сама.

Шугър сядва на мястото си зад писалището, откъдето се управлява концернът „Ракъм“, подрежда купчините документи, и започва да прелиства „Таймс“. Една параходна линия предлага пътуване до Америка и обратно за двацет и пет дни, в което са включени посещения на Ню Йорк и Ниагарския водопад. Всеки четвъртък по маршрута потегля кораб от Ливърпул. „Сол Аурин“ произвежда и предлага толкова популярната боя за коса със златист оттенък само срещу пет шилинга и шест пенса. Статия, озаглавена „Изобилие от злополуки“ обобщава всички експлозии, пожари и

останалите злополуки от седмицата за удобство на полковник Лийк. Водят се граждански войни — в Испания и в Херцеговина. Положението във Франция е нестабилно. Шугър установява, че си задава въпроса по какъв начин една победа на републиканците в изборите би се отразила на френската парфюмерийна индустрия.

На бюрото има и малък куп неотворени писма. Дали да не започне работа, преди Уилям да е объркал всичко с поредното си избухване? Би могла да прочете писмата на деловите му партньори, да обмисли подходящите отговори, и после, когато Уилям пристигне, да се престори, че отваря за първи път писмата, разрязвайки шумно плика от другата страна с ножа за писма...

Часовникът тиктака. След още няколко минути, прекарани в безделие, тя започва да се чуди дали да не повика някоя от прислужниците и да попита къде е Уилям, но не може да събере смелост, за да дръпне шнура на звънеца. Вместо това излиза от кабинета и тръгва надолу — нещо, което прави рядко, ако не съпровожда Софи. За първи път забелязва избелели петна по килима — петна от кръвта на Агнес. Не, не точно петна, а отсъствие на петна на мястото, където кръвта е била съвестно изтъркана, и чистата тъкан е бледорозова.

Шугър минава на пръсти покрай всички стаи и надниква във всяка поред, докато най-сетне открива Роуз — една доста гузна Роуз, изненадана на местопрестъплението, докато чете евтино романче в приемната, подпряла крака върху сандъка за въглища. За секунди близостта, породила се между двете по Коледа, се изпарява, и те са отново гувернантка и прислужница.

— Доколкото знам, господин Ракъм днес нямаше никакви ангажименти — започва с превзет тон Шугър. — Чудя се дали...

— Отведоха господин Ракъм рано тази сутрин, госпожице Шугър — казва Роуз. — Полицаите го отведоха.

— Полицаите... — повтаря Шугър като слабоумна.

— Да, госпожице Шугър — Роуз притиска здраво книгата към гърдите си, така че пъстрата корица с припадналата робиня не се вижда, но за сметка на това се чете рекламният текст на гърба, който възхвалява чудотворните качества на таблетките „Бийчъм“. — Дойдоха още в девет часа.

— Разбирам — казва Шугър. — Знаеш ли защо са го повикали, Роуз?

Роуз облизва смутено устни.

— Моля ви, не казвайте, че го знаете от мен, госпожице, но доколкото разбрах, са открили госпожа Ракъм.

С кимване и нечленоразделно изръмжаване Уилям Ракъм дава знак на подхваналите го от две страни полицаи, че могат да го пуснат. Отново може да стои сам на краката си. Краткото замайване е преминало и вече няма нужда да го подкрепят.

— Ако можете, сър — съветва го служителят в моргата, — съсредоточете се върху най-запазените части на тялото.

Уилям пристъпва напред и се озърта. Това, което вижда, затвърждава убеждението му, че се е озовал в ада — в някаква фосфоресцираща, екнеща, съскаща камера, която сякаш произвежда трупове. Той се опитва да не вдишва дълбоко ледения въздух, пропит с ужасна смесица от миризми — камфор и нещо като оцет, налага си да наведе глава и поглежда към голия труп на каменната маса пред себе си.

Трупът е женски, на много слаба жена с ръста на Агнес, това може да каже със сигурност. Измито наскоро от служителите в моргата, тялото блести като стъкло, и отразява безмилостно ярката светлина на лампите.

Лицето... лицето е с отпусната челюст, полуизгнило; някакво далечно подобие на човешко лице, прилично по-скоро на сурово пиле, нарязано на късове и подредено във формата на лице — безвкусна кулинарна идея, останала нескотвена. Три дупки зеят в лицето — уста без устни и език и очни кухини без очи; всеки от тези отвори е пълен с вода, която също отразява светлината. Уилям си представя как Агнес се носи по морските вълни, представя си как рибите се осмеляват да доближат трупа и започват да гризат очите с порцелановосини ириса — и отново залита, а от двете му страни се разнасят грубовати възгласи:

— Спокойно, спокойно!

Уилям прави опит да се възползва от получения съвет и търси с поглед някоя запазена част на тялото. Косата на това момиче... на тази

жена... е потъмняла от водата и сплъстена; ако можеше да я види измита и сресана, за да се разпознава истинският ѝ цвят...

Гърдите ѝ са пълни и заоблени като гърдите на Агнес, но между тях зее дълбока рана от остра подводна скала, която е разкъсала кожата и оголила гръдната кост. Като че ли няма нито една част от тялото, на която да може да спре поглед, без да се ужаси от вида на кървави кости, провиждащи се през разкъсаната плът — ярки, грозни петна върху някогашното алабастрово съвършенство. Някои от пръстите по изгризалите ръце са по-запазени от другите, не се вижда венчална халка — но инспекторът вече го предупреди, че това не означава нищо, колкото и богато да е бил облечен трупът, преди да бъде повлечен от водите на Темза, всякакви скъпи предмети изчезват от него много преди той да се озове в моргата.

Погледът на Уилям се замъглява; струва му се, че главата му всеки момент ще се пръсне. Какво искат тези хора? Какъв отговор очакват от него? Кой съпруг, изправен пред такива останки, би се справил по-добре? Има ли мъже, които могат да идентифицират жените си по три квадратни инча запазена плът — по съхранената извивка на рамото, по течната линия на глезена? Ако това е така, то тези съпрузи са имали доста по-продължителен и постоянен достъп до телата на жените си! Може би, ако пред него лежеше трупът на Шугър...

— Ще проявим, разбиране, сър, ако... — започва полицейският инспектор, и Уилям изпъшква притеснено: настанал е часът на истината, и той не бива да се провали! Оглежда за последен път трупа, но този път очите му се спират върху окосмения триъгълник на венериния хълм — миниатюрно убежище от прасковена кожа, покрита със златисто руно, останало като по чудо незасегнато. Той стисва здраво клепачи и извиква в съзнанието си спомена за Агнес през тяхната първа брачна нощ — единственият случай, когато тя е лежала гола пред очите му в същата поза.

— Това е т-т-тя — казва той пресипнало. — Това е жена ми.

Думите, макар и произнесени от самия него, му въздействат като страшен удар; той залита, доловил как се раздира тъканта на миналото и настоящето. Образът на жената върху каменната маса се размива, после контурите му стават неестествено остри, като на снимка, току-що извадена от проявителя, докато му става ясно, че това наистина е

Агнес, и че той не може да понесе мисълта за гибелта ѝ. Неговата Агнес е мъртва! Неговата нежна съпруга с ангелския глас — смазана, захвърлена като отпадъци от касапница на тази каменна плоча! Ако тя беше умряла преди седем години, докато той я ухажваше, през същия слънчев следобед, когато той я помоли да седи неподвижно, за да я снима, а тя му отправи поглед, с който сякаш казваше „Да, аз съм твоя“, ако час по-късно беше паднала в Темза, и той я бе търсил отчаяно през изминалите седем години, гмуркайки се в една и съща част на реката; ако чак сега, след седем години, бе успял да извади безжизненото ѝ тяло, Уилям не би бил по-съсипан от скръб.

Разтърсван от ридания, пелтечейки проклетия и богохулства, той позволява на двамата мъже да го отведат от моргата — вече като вдовец.

ТРИЙСЕТ

ВТОРА ТРАГЕДИЯ ВРЪХЛИТА СЕМЕЙСТВО РАКЪМ

Тялото на госпожа Агнес Ракъм, съпруга на известния притежател на едноименния парфюмериен концерн, бе извадено в петък от водите на Темза. Макар че не се била възстановила напълно от прекараната треска, тя напуснала семейната резиденция в Нотинг Хил, за да присъства на концерт на Музикалната академия в Ламбет Палас. Поради недоразумение госпожа Ракъм се отделила от съпровождащите я лица. Според полицията силният вятър, поледицата по ламбетския кей и крехкото здраве на госпожа Ракъм са причините за фаталния инцидент. Тази трагедия сполетя семейството само четири месеца след като Хенри Ракъм, братът на господин Уилям Ракъм, загина при пожар в собствения си дом. Погребалната служба в памет на госпожа Ракъм ще се проведе в енорийската църква „Сейнт Марк“, Нотинг Хил, в четвъртък, от единайсет часа.

Шугър се е превила над нощното гърне, вперила поглед в лъскавите му порцеланови стени, и бърка с три пръста в устата си. Много ѝ е трудно, налага се да одраска гърлото си, за да предизвика повръщане. И пак излиза само слюнка.

Да му се не види! От една седмица, дори по-отдавна — всъщност откакто изчезна Агнес — всяка сутрин ѝ се повдига и се налага да се извини и да напусне учебната стая, след като вече са започнали с уроците, за да повърне закуската си. (Какво чудно има в това, след като постоянно се измъчва от страхове, че ще открият Агнес, че ще се разкрие нейното участие в цялата история, от ужасните избухвания на Уилям, а освен това е пребита от умора, защото работи от зазоряване до полунощ!). Днес я измъчва притеснението, че ако не повърне сега

тук, в стаята си, ще ѝ се наложи да го направи на публично място, когато няма да има къде да се скрие.

Тя поглежда към часовника; всеки момент ще пристигнат каретите за погребалното шествие, но закуската ѝ явно няма намерение да освободи сегашното си място. Шугър се изправя и забелязва с ужас, че черната ѝ траурна рокля вече се е смачкала. Отвратителният плат се мачка при всеки допир, корсажът е толкова тесен, че когато си поема дъх, я заболяват ребрата, а двойният шев, който съединява корсажа с полата, се забива в талията ѝ. Възможно ли е шивачките в „Питър Робинсън“ да са объркали мерките? На капака на кутията, в която пристигна роклята ѝ, бяха надраскани с молив мерките ѝ — същите, които тя самата бе дала на Уилям, когато предаваха поръчката, но роклята въпреки всичко не ѝ е по мярка.

Шугър никога досега не е била на погребение, макар да е чела за доста погребения в книгите. В досегашния ѝ живот някои от познатите ѝ уличници просто изчезваха, без излишен шум и церемонии; трупът оставаше проснат на леглото в стаята със спуснати завеси в продължение на един ден, а на следващия ден слънцето вече огряваше непокрития дюшек, изпраните чаршафи се ветрееха на въжето. Къде ли отиваха труповете? Никой никога не бе казал на Шугър. Вярно, тя си спомня случая, когато продадоха горката малка Сара Мактийг на един студент по медицина, но това като че ли не се случваше толкова често. Може би хвърляха тайно телата на всички уличници в Темза. Едно обаче е сигурно — никой не им организираше погребения.

— Трябва ли да идва и Софи? — осмели се тя да попита Уилям, когато той издаде нарежданията си. — Не е ли необичайно за едно дете...

— Все ми е едно к-к-какво ще кажат хората! — избухна той и веднага се зачерви от ярост. — Агнес беше част от семейство Ракъм. Прекалено малко членове на семейството са останали, за да не се съберем и да ѝ отдадем подobaващата почит.

— А не може ли да отиде само в църквата, но да не я водим на гробищата?

— Ще дойде и на двете места! Агнес б-б-беше моя жена, Софи е м-м-моя дъщеря. К-к-казват, че ако имало повече жени на п-п-погребението, м-м-можело да се стигне и до сълзи. К-к-какво лошо има в т-т-това да се плаче на погребение? Та нали някой е починал, да

му се не види! А с-с-сега п-п-престани да усукваш и н-н-напиши мерките си ето тук...

Шугър едва диша в тясната рокля. За стотен път разгъва откъснатата страница от вестник и прочита съобщението за смъртта на Агнес. Думите са се вдълбали в съзнанието ѝ, но тя продължава да се впечатлява от ужасяващата власт, която добиват в отпечатан вид; лъжите са вплетени невъзвратно в тъканта на вестника. Хиляди повторения на трагичната история за изтощената от болестта дама, станала жертва на любовта си към музиката, са се изсипали от печатарските преси и са достигнали до хиляди семейства в страната; наистина перото е по-силно от меча — то довърши Агнес Ракъм и я въведе в историята.

За да не продължава да препрочита съобщението, Шугър взема един от луксозно подвързаните томове с произведенията на Шекспир. Честно казано, откакто ги получи тя само веднъж ги е попрелистила — беше прекалено заета с детски книжки и крадени дневници. Крайно време е да даде на мозъка си малко по-... *литературна* храна.

Тя прелиства томовете, търсейки „Тит Андроник“, пиеса, която навремето считаше за неоснователно подценявана — всъщност дори си спомня как разгорещено защитаваеше кървавите изстъпления пред някой си Джордж У. Хънт в „Камината“. Сега, след като намира „Тит“ и започва да чете, изпада в пълно недоумение — тогава, в „Камината“ трябва да е изпаднала в умопомрачение. Тогава Уилям ѝ, каза, че рано или късно ще оцени преимуществата на „Крал Лир“, и се оказа прав. Тя прелиства нататък, прочита по няколко думи тук-там, спира само за да разгледа илюстрациите. Какво става с интелекта ѝ? Нима грижите за Софи са ѝ размекнали мозъка? Тя, която някога приемаше многословието на „Клариса“ като пиршество за мозъка, която поглъщаше на едно сядане последните книги на Матилда Хюстън или Елизабет Ейлуърт... Ето я сега, седи и се взира тъпо в една гравюра, на която лейди Макбет се кани да скочи от някакъв парапет — като че ли този подвързан с кожа сборник от литературни произведения е детска книжка с картинки.

Отвън се чува тропот на конски копита и хрущене на чакъл; каретите са пристигнали. Тя трябва да тръгва незабавно за детската стая, готова да съпровожда госпожица Ракъм, но Шугър първо отива до прозореца и опира нос в стъклото. Несъмнено Софи прави същото.

Долу се виждат две карети с четворни впрягове. Единият от конете е застанал точно под прозореца на спалнята ѝ и тя го вижда как пристъпва на място и пръхти нервно. Навремето, когато бе по-склонна да се поддава на весели и пакостливи настроения, би хвърлила нещо върху украсената с китка пера глава на коня, а нищо чудно и да се бе опитала да отмъкне някой от цилиндрите на кочияшите. Оттук се виждат поне шестима служители на погребалното бюро с мрачни физиономии, които надничат от прозорците на каретите. Картината пред очите ѝ е изпълнена изцяло в черно — мъжете, конете, сбруите, каретите, колелетата им, тапицерията, дори чакълът по алеята, след като снегът се стопи; всичко е черно. Шугър разсеяно се опитва да избърше с ръкав запотеното стъкло, но се сепва, защото осъзнава едновременно две неща — че платът на роклята ѝ не е непромокаем и оставя сива диря по стъклото; и че хората долу могат да решат, че им маха за поздрав.

Тя отстъпва назад, пъхва нощното гърне обратно под леглото, измъква ръкавиците от кутията с надпис „Питър Робинсън“ и излиза забързано, за да намери Софи.

Софи стои край прозореца в учебната стая и оглежда конете и каретите с помощта на далекогледа си. Френската кукла стои в ъгъла, розовата ѝ бална рокля и голите ѝ ръце са скрити под импровизирано черно наметало от разтегателна хартия, шапката с перо е покрита с някакво подобие на черен шал, измайсторен от черна носна кърпа. Траурните дрехи на Софи обаче не са импровизирани — те обвиват плътно тялото ѝ като черна какавида.

— Дойдоха да ни вземат, госпожице — казва тя, без да обръща глава.

— Аз малко се страхувам, Софи — казва Шугър и протяга облечената си в черна ръкавица ръка към рамото на Софи, но не се осмелява да я докосне. — Ти страхуваш ли се?

Когато казаха на детето, че майка му е мъртва, то не се разплака, и оттогава нито е плакало, нито е буйствало. Невъзмутимият ѝ стоицизъм е малко прекален, за да бъде истински. Възможно ли е човек да загуби майка си и да не изпита нищо?

— Бавачката ми е разказвала всичко за погребенията, госпожице — казва Софи, завърта се на пета и застава с лице срещу гувернантката си. Тя отпуска далекогледа и започва да го свива — добре смазаните тръби влизат една в друга с леко щракване. — Никой няма да ни кара да правим нищо, само ще гледаме.

Шугър се привежда напред, за да завърже по-добре шапката на детето. Надява се нежното докосване на пръстите ѝ по шията на Софи да ѝ подсказе, че ако се чувства зле или е тъжна, трябва само да каже, и госпожица Шугър ще ѝ осигури цялото съчувствие и нежност, от които има нужда. Но прекалено нежното завързване на панделките няма очаквания резултат — само възелът става прекалено свободен, като че ли гувернантката е толкова несръчна, та не може да облече едно дете както трябва.

— Какво тъжно начало на годината! — въздъхва Шугър, но Софи не налапва въдицата.

— Да, госпожице — казва тя от уважение към авторитета на гувернантката.

В черната, влажна пръст е изкопана яма — широка четири фута, дълга шест фута и дълбока шест фута. Около тази спретнато изкопана дупка в земята са се стълпили близките на Агнес Ракъм и нейните познати. Те стоят един до друг, рамо до рамо, толкова близо, колкото приличието позволява. Доктор Крейн вече е застанал в горната част на гроба и е започнал да говори с обичайния си тръбен глас. В църквата той вече държа дълга проповед; по всичко личи, че сега смята да я повтори за благо на малцината опечалени, които дойдоха направо на гроба.

Мъничкият, елегантен ковчег, покрит с черно кадифе и украсен с гирлянди от бели цветя, беше донесен до гроба от служителите на погребалното бюро — близките, които би трябвало да го носят, образуваха само нещо като почетен ескорт. Сега ковчегът е поставен до ямата в очакване на думите, които трябва да произнесе свещеникът. Има нещо неестествено напрегнато в този ковчег — сякаш всеки момент ще се разтвори и оттам ще излезе жив човек, или вътре ще има непознат труп — или дори чувал с картофи. Такива страховити фантазии се въртят в главите на доста от присъстващите — не само на

тези двама, които имат основателни причини да подозират, че в ковчега не се намират тленните останки на Агнес Ракъм.

— Тя ли беше? Сигурен ли си? — попита Шугър веднага щом Уилям се върна от моргата.

— Аз... ами д-д-да, сигурен съм — отвърна Уилям. Очите му бяха помътени, брадата — мокра от пот. — Т-т-толкова сигурен, колкото м-м-може да бъде сигурен ч-ч-човек.

— В какво беше облечена? — „каквото и да е, Господи, моля те, само не тъмносиня рокля със сива имитация на престилка отпред и светло-синьо наметало...“

— Б-б-беше г-г-гола.

— Но гола ли са я намерили?

— Боже милостиви, т-т-ти д-д-д-а не мислиш, че бих задал т-т-т-акъв въпрос? Ако само можеше да видиш това, к-к-което видях днес...

— Какво видя, Уилям? Какво видя?

Но той само потрепери и стисна здраво очи, оставяйки Шугър да прибегне до въображението си, за да си представи в какво състояние е било тялото на Агнес.

— О, Б-б-боже, дано с т-т-това свърши всичко!

Тогава тя пристъпи към него и го целуна, вдъхвайки тежката миризма, която се бе просмукала в дрехите му. Започна да го гали по мокрия от пот гръб, дълго шепна успокоителни думи в ухото му, и дълго го убеждава, че това наистина е край, че той е видял Агнес, че всяка година се дават хиляди, че много повече хора загиват при удавяне отколкото по каквато и да било друга причина, че така пишело във вестника дори миналата седмица, че той не бива да забравя какво е било времето през нощта, когато Агнес избяга, и колко тежко беше състоянието ѝ тогава. И продължи да дърдори каквото ѝ идваше на ум, докато той постепенно престана да хлипа и да трепери, и най-сетне притихна.)

Сега той е застанал край гроба, мрачен, но с изправени рамене, като восъчна фигура — лицето му, лесно за разпознаване от емблемата на парфюмерийните продукти „Ракъм“, е като залепено върху яката на траурния му костюм. Следите от удари и рани по лицето му са умело замаскирани от Шугър с пласт козметични препарати „Ракъм“, а върху дясната му ръка — единствената част от него, която не може да бъде облечена в съответствие със строгите изисквания за случая — е

нахлузена широка черна ръкавица; превръзката, в която е пъхната ръката, също е от черен плат. Под стегнатия кръг на шапката главата му пулсира болезнено.

За разлика от погребението на Хенри, когато вали дъжд, прощалната церемония за Агнес е благословена с ясно небе и лек ветреца, макар лъчите на слънцето да не топят особено. Две птички чуруликат в клоните на близкото дърво, обсъждат хода на зимата и шансовете си да доживеят, пролетта. Опечалените не будят интереса им — тези струпани черни същества наистина имат наперения, алчен вид на врани, а някои от тях дори са окичени с пера, но явно са доста глупави — кой знае защо са се събрали на това място, там няма дори трошичка храна.

Но няма ли да погледнем, поне от чисто любопитство, кой е дошъл днес на гроба? Кой човешки същества са напуснали уютните си гнезда, за да видят как тялото на Агнес Ракъм ще бъде предадено на земята?

Разбира се, тук е лорд Ънуин — макар да не е много ясно как би постъпил, ако не се намираше по чиста случайност в Англия, а на някое от предпочитаните от него места — в Италия или в Тунис. Независимо от това, сега той е тук, заедно с красивата си съпруга, въпреки че по нещастно стечение на обстоятелствата те двете с госпожа Ракъм така и не се запознаха.

Патриархът на рода от страна на Уилям е Хенри Колдър Ракъм — не е чак толкова изискан като втория баща на Агнес, но се държи за възрастта си. Горкият човек — надеждата му да се сдобие с внук избледнява с течение на годините; първоначално имаше двама сина, единият от които бе твърдо решен да стане свещеник и да не се жени, а другият — решен да си остане безделник и да не се жени. После единият загина, а другият се ожени за жена, която успя да роди само едно дете, и то не от мъжки пол; а сега и тя почина. Естествено е старецът да е толкова мрачен.

Кой още е тук? Ако погледнем представителките на нежния пол, виждаме лейди Бриджлоу, както и извънредно много познати на Агнес дами, сред които госпожа Канъм, госпожа Батърсли, госпожа Амфлет, госпожа Максвел, госпожа Фицхю, госпожа Гууч, госпожа Мар — а това там не е ли госпожа Абърнети? О, Божичко, наистина е интересно да се знае. Тази дама прилича на госпожа Абърнети, но нали госпожа

Абърнети щеше да заминава за Индия? Едва след като церемонията приключи, тези малки загадки ще могат да бъдат изяснени.

Ами детето? Какво е това дете, застанало пред върлинещата гувернантка (която е същинско плашило с това бледо лице)? Софи Ракъм, така ли? Някои от присъстващите днес дами знаят, че госпожа Ракъм е имала дъщеря, други — не. Те се взират любопитно в малкото момиченце и забелязват колко прилича на баща си във фигурата, и че има очите на майка си.

Колко странно погребение е това! Толкова много жени и почти никакви мъже? Нима госпожа Ракъм е била напълно лишена от роднини от мъжки пол? Никакви братя, братовчеди или племенници? Очевидно е така. Шушука се, че имала даже няколко живи чичовци, но те... те са католици, и поне да бяха от по-въздържаните, а не такива... ексцентрични и налудничави.

А къде е доктор Кърлоу, личният лекар на госпожа Ракъм? Човек би могъл да очаква да го види тук, нали? Но той не е в Англия, в момента се намира в Антверпен, за да представи пред един симпозиум своите виждания за лечението на микседем. Това там е дъщеря му, Емелин Фокс, застанала ненатрапчиво в най-задните редици. И тя е вдовица! Божичко, случвало ли ви се е някога да бъдете на такова погребение — пълно е с вдовци и вдовици! Дори лейди Ънуин не е първата лейди Ънуин, не, дори майката на Агнес не е първата — имало е друга, трета, или може би трябваше да кажа първа; тази, първата лейди Ънуин, починала почти веднага след сватбата си и после, само седмици след погребението, лорд Ънуин се запознал с Вайълет Пигот, която също била вече вдовица — следите ли мисълта ми? Наистина, бракът им предизвика голям скандал, и затова е по-добре тези неща да си останат забравени в мъглите на миналото, особено пък когато сме се събрали по такъв тъжен повод; на такова място клюките звучат неприемливо, но нека не забравяме, че ако Вайълет Пигот е въртяла кокетно чадърчето си пред лорд Ънуин, още преди тялото на горката му жена да е изстинало, кой би могъл да съди един полупобъркан от скръб мъж за погрешната му преценка?

Така или иначе, всичко това е минало, и няма защо да се занимаваме вече с него, особено като се има предвид, че никой от нас не е запознат с всички факти около тази история, дори и госпожа

Фицхю, въпреки че по-голямата ѝ сестра е била много близка с първата лейди Ънуин.

Но докъде бяхме стигнали? Ах, да, до госпожа Фокс. Добре изглежда, нали? Само преди половин година всички бяха убедени, че няма да присъства на други погребения, освен на своето собствено — а ето я тук, което доказва, че човек никога не може да бъде сигурен в предвижданията си. Но те бяха ли близки с госпожа Ракъм? Никой не си спомня да ги е виждал заедно. Може би пък присъства тук като заместничка на баща си? Изглежда натъжена, но същевременно — да се осмеля ли да отбележа? — на лицето ѝ е изписано едва забележимо неодобрение. Тя е твърд защитник на кремацията, знаете ли? Доктор Крейн не може да я понася. Веднъж станала посред една негова проповед и заявила: „Извинете, сър, но това, което казвате, не отговаря на истината“. Представяте ли си? Да можеше да сме били там...

Тъй или иначе, госпожа Фокс е тук и се въздържа от коментари, докато доктор Крейн говори. Очите ѝ са сухи, държи се с достойнство — всъщност очите на всички дами са сухи и всички те се държат с достойнство. Единствено госпожа Гууч прави опит да се разподсмърча, но когато установява, че няма последователки, се отказва.

А мъжете? Те как се държат? Уилям Ракъм изглежда измъчен и объркан; несъмнено още не е осъзнал колко дълбока е раната, причинена от смъртта на жена му. Скръбта на лорд Ънуин е толкова овладяна, че напомня по-скоро на отегчение. Хенри Колдър Ракъм стои неподвижно, с тъжно изражение, без да откъсва очи от свещеника; всеки път, когато някоя пауза в речта му бъде прекратена от нов изблик на многословие, гърдите на Ракъм Старши се надигат във въздишка.

Монологът на доктор Крейн като че ли приближава своята кулминация — току-що спомена нещо обнадеждаващо за „пръст при пръстта“, което би трябвало да означава, че гробарите скоро ще спуснат ковчега в ямата. Преподобният напомня на опечалените, че само тленните ни останки са пръст и пепел, но че те нямат никакво значение в сравнение с безсмъртния дух. В ярката светлина на смъртта душите ни се разкриват в действителната си същност, лишени само от една дребна, незначителна частица на личността — тялото. Загубата на тленната ѝ обвивка не е действителна загуба за госпожа Ракъм, защото тя продължава да живее — не само в спомените за нрава и делата ѝ,

които присъстващите тук несъмнено помнят с добро, но — което е важно — и в лоното Божие.

„Всички, които имаха щастието да я познават, ще я помнят с обич — това, което загуби светът, спечелиха небесата“ — надписът на надгробния камък е почти същият като на надгробната плоча на Хенри, която е в съседство. Кой би могъл да очаква от един изтерзан от мъка човек да съчинява оригинални нови фрази? Да не би да искат да съчинява някакви метафизически излияния в стила на Хърбърт? И кой на негово място би се справил по-добре? Смъртта е прекалено ужасна, за да се възпява в красиви стихове.

Уилям се взира в ковчег, докато гробарите го повдигат с въжетата. Той е стиснал здраво зъби, за да устои на изкушението да попие потта от челото си. Опасява се, че в такъв случай „Покривният крем на Ракъм“ и „Прасковеният руж на Ракъм“ ще останат по носната кърпа и ще разкрият синините и белезите. Най-сетне настъпи моментът; елегантният, полиран до блясък сандък най-сетне е спуснат в гроба, а доктор Крейн подема прастарите прощални думи. Уилям не се чувства ни най-малко утешен; „пепел и пръст“ звучи много добре в надгробната проповед, но от чисто научна гледна точка за „пепел“ може да се говори при кремация, а не при погребение. Тялото в този ковчег е вече в напреднал стадий на разложение, и Уилям може да предположи, защото го е виждал на онази каменна маса в моргата, че крайният резултат няма да бъде пепел, по-скоро нещо като течност или каша.

Според Уилям тялото в ковчег вече се е променило в сравнение с видяното от него миналата седмица, и докато гробарите спускаха ковчег, той си представяше как разкъсаната, разложена плът вътре трепти като желе.

Той преглъща с усилие, за да потисне напирания стон. Странно как не може да повярва, че от Агнес е останала поне някаква неразложена част, а когато си помисли за Хенри, който е в земята от месеци и следователно би трябвало да бъде в далеч по-лошо състояние, си го представя мумифициран, цял, като статуя от дърво. Дори в гроба брат му се съпротивлява на гниенето, не е загубил своята непреклонност и праволинейност, докато (поне така мисли Уилям) лекомислието на Агнес, типично женската ѝ лабилност по някакъв загадъчен, алхимичен път я осъжда на разложение.

Той отклонява поглед; силите му са на изчерпване. Има ли някой тук, край гроба, който да не е убеден, че е докарал жена си до самоубийство? Те го презират, всички тези жени, тези клюкарстващи „близки приятелки“ на Агнес; в сърцето си всяка от тях обвинява него за смъртта ѝ; към кого да погледне за утеха? Не може да обърне очи към Шугър, защото тя стои до Софи, а той не иска да мисли какво ще стане с дъщерята на Агнес след смъртта на майка ѝ. Вместо това в отчаянието си Уилям поглежда към лейди Бриджлоу. Той е удивен — и дълбоко трогнат — защото и нейните очи блестят от сълзи. „Какъв смел мъж сте вие!“ — казва тя. Не на глас, разбира се, но очите ѝ, изражението ѝ са достатъчно красноречиви. Той притваря очи и се олюлява леко, заслушан в меките тупвания на буци пръст в пръстта.

Някой леко го подръпва за ръкава. Той отваря очи, убеден, че ще види женско лице, но се оказва, че до него е застанал един от служителите в погребалното бюро.

— Насам, ако обичате, сър.

Уилям го гледа неразбиращо.

Служителят сочи към света отвъд гробищната ограда с ръка, облечена в черна ръкавица.

— Каретите чакат, сър.

— Да... аз... — заеква той, после млъква. От сутринта го преследваше страхът, че ще се наложи да говори, че ще трябва да се оправдава, да обяснява, пелтечейки, защо Агнес вече не е между живите. Изведнъж осъзнава, че никой не го кара да обяснява каквото и да било. Той е извинен, никой не задава въпроси. Време е да се прибере у дома.

Още на следния ден Клара Тилотсън е уволнена. Или, по-дипломатично казано, тя е освободена с разрешението на господин Ракъм, за да може да си потърси подходящо назначение в дом, чийто господар не е вдовец.

„При възникналата промяна на обстоятелствата“ — това е фразата, която Уилям употреби, когато ѝ съобщи новината. Разбира се, това всъщност не беше никаква новина и тя бе напълно наясно какво предстои; защо поне не му спести неприятностите и не изчезна незабавно ведно с тънката си талия и остроносата си муцуна? Ах, да — защото имаше нужда от препоръчително писмо. А не можеше ли Уилям просто да остави писмото в преддверието, да го окачи с

панделка на закачалката например? Не, разбира се, така не се прави. Колкото и ненавистна да му е била винаги Клара, наложи се да понесе един последен разговор с нея.

Трябва да се отбележи, че през последния ѝ работен ден в дома на Ракъмови Клара претърпя някаква забележителна метаморфоза — внезапно стана любезна като продавачка на цветя и раболепна като ваксаджийче. Веднъж дори почти се усмихна! Още рано сутринта тя бе упражнила едно от най-ценените умения на всяка камериерка — способността си да опакова дрехи и всякакви други принадлежности така, че когато бъдат извадени отново от куфара, да не бъдат смачкани или пострадали по някакъв начин. Багажът, в който побра всички свои вещи, беше значително по-малък от багажа, с който Агнес замина за една седмица във Фолкстън — за да бъдем съвсем точни, става дума за един сандък, един малък платнен куфар и една кутия за шапки.

Ракъм не си дава труд да я изпрати; всъщност, когато се появи наемният файтон, с който Клара трябваше да отпътува, нито един от обитателите на къщата не отдели поне минута, за да се сбогува с нея. Появи се единствено Чийзмън, услужлив и ухилен, качи багажа ѝ на файтона, увери я на висок глас, че днес е първият ден от новия ѝ живот и опря голямата си лапа ниско под кръста ѝ, докато ѝ помагаше да се качи. Тъй като бе разкъсвана от противоречиви желания — дали да се разплаче, увиснала на врата му, или да му се изплюе в лицето, в крайна сметка Клара не направи нищо, позволи му да прибере провисналите ѝ през вратичката на файтона поли и остана така, с каменно изражение, докато колата най-сетне потегли.

В чантичката в скута ѝ се крие препоръчителното писмо, написано от Уилям Ракъм, което тя още не е прочела. Етикецията изисква при представяне на препоръки на новото работно място пликът с писмото да бъде неразпечатан — това придава по много дискретен начин предимство на кандидата, защото намеква за пълната му увереност, че не е възможно писмото да съдържа друго, освен възторжени похвали. След като Клара успее да се настани в дома на сестра си, ще има време да отвори плика на пара — и тогава ще установи, че Ракъм я описва като прислужница с приемлив интелект, безкрайно предана на господарката си, но недотам на господаря си, сръчна и компетентна камериерка, чийто недружелюбен нрав не би трябвало да се отрази на вярната ѝ служба при един бъдещ толерантен

работодател. Тогава Клара ще избухне в гневни тиради и ще изрази съжаление за пропуснатата възможност да каже на онзи надут простак и грубиян Ракъм искреното си мнение за него. Сестра ѝ ще се съгласи тактично, съзнавайки, че Клара никога не би посмяла да отвори уста от страх, че Ракъм би могъл да си вземе писмото обратно и да го накъса на парченца.

— Чума да тръшне всички в този дом! — ще извика тогава Клара. — Дано всички измрат и дано гният в ада!

Да, така ще каже Клара по-късно. А засега тя само хапе долната си устна, брои дърветата в парка Кенсингтън, покрай които минава файтонът, и се пита дали духът на госпожа Ракъм ще я преследва, задето е отмъкнала няколко от по-незабележителните ѝ скъпоценности. Че за какво са му на нейния дух никакви си гривни и обици, особено тези, които тя и без това почти не носеше, и не би забелязала липсата им, докато беше живя? Ако на този свят има някаква справедливост, тази кражба не би трябвало да има никакви последици — освен възможността Клара да припечели нещо. Да, но казват, че духовете на мъртвите били отмъстителни... Клара се надява госпожа Ракъм, където и да е сега, да си спомни дългите години, през които камериерката беше единствената ѝ съюзница срещу противния ѝ съпруг, и да намери сили в нематериалното си сърце да каже: „Правилно си постъпила, вярна моя прислужнице“.

Времето е необичайно меко за сезона. Никой не би могъл да си пожелае по-прекрасен слънчев ден от този, на който Шугър навършва двайсет години.

Макар 19 януари да се пада в средата на зимата, и последните остатъци от киша вече са изметени от улиците, небето над главата на Шугър е синьо-лилаво като лавандулов цвят, облачетата са бели като на картинка в детска книжка. Тревата в парка е влажна, но не от сняг или дъжд, а от разтопен скреж — дори не е толкова мокра, че да овлажни обувките ѝ, докато Шугър пристъпва по нея. Единственото сигурно доказателство за сезона е дългият език от помътнял лед, провиснал от устата на каменния дракон на празното фонтанче в градината. Но дори тази висулка е обсипана с блестящи като пот капчици и бавно се поддава на голямото топене.

„Родила съм се в ден като този“, мисли си Шугър.

Софи поглежда каменния дракон, после отправя очи към гувернантката си с надеждата тя да ѝ позволи да огледа по-отблизо каменното чудовище. Шугър кимва в знак на съгласие, и Софи се покатерва на ръба на каменното корито — с известно затруднение, защото траурните ѝ дрехи са много стегнати и неудобни. Детето успява да запази равновесие на ръба, опряло ръка в сивия каменен хълбок на дракона. Старите ѝ вълнени ръкавички не са особено елегантни, но миниатюрните ръкавици от свинска кожа, които баща ѝ подари за Коледа, изобщо не ѝ ставаха, а когато госпожица Шугър ги сложи на обтегачи за големи ръкавици, шевове им се пръснаха.

Софи мушва глава под муцуната на дракона и плахо протяга език към блестящата ледена висулка.

— Не, Софи! Това е мръсно!

Детето се отдръпва рязко, като че ли му е ударила плесница.

— Защо вместо това не отчупиш висулката? — смутена от съзнанието колко е лесно да уплашиш едно дете, Шугър се опитва да върне веселото настроение на Софи. — Хайде, удари я здраво!

Софи протяга плахо облечената си в ръкавица ръка и тупва висулката, но тя не пада. После, окуражавана от гувернантката си, тя я удря по-силно, и ледът се отчупва. Тъничка струйка жълтеникава вода протича с бълбукане от оголения железен чучур.

— Видя ли, Софи? — казва Шугър. — Успя да пуснеш водата!

Под зоркия поглед на гувернантката Софи обикаля фонтанчето, вървейки по ръба на коритото като по въже. Широките поли на траурната рокля ѝ пречат да вижда къде стъпва, но тя продължава да върви бавно и тържествено, разперила ръце като криле, за да пази равновесие.

Дали етикецията на траура позволява дъщерята на наскоро починала жена да бъде извеждана на публични места? Шугър няма никаква представа, но дори да се окаже, че е нарушила етикета, кой ще я упрекне? Всички прислужници в дома на Ракъм ходят на пръсти и не смеят да отворят уста, а Уилям се е усамотил в кабинета си — нека целият свят види колко тежко го е поразила скръбта (макар всъщност светът да не може да го види) — така че и той няма никаква представа какво прави Шугър, когато не е с него.

А дори той да научи истината, какво от това? Необходимо ли е наистина те двете със Софи да се свиват зад спуснатите завеси в онази къща, където смехът е забранен и всичко тъне в черно? Не, Шугър няма да позволи погребалният покров да се спусне и над тях. Ще провежда уроците на Софи навън винаги, когато времето позволява — в парковете и градинките на Нотинг Хил. Горкото дете и без това през по-голямата част от живота си е било укривано като позорна тайна.

— Време е да започнем с историческите стихчета, детето ми — казва Шугър, и лицето на детето светва. Ако има нещо, което Софи да обича повече от игрите, то е учението. Тя поглежда надолу към земята, канейки се да скочи; но ръбът на каменното корито е доста висок и тя надали ще се справи с тези тежки и неудобни дрехи. Какво да прави?

Внезапно Шугър изтичва напред, поема детето в ръце и го завърта весело. Всичко става само за секунди, колкото човек да си поеме веднъж дъх, но в този дълъг миг Шугър изпитва по-голяма физическа наслада, отколкото е изпитвала през целия си живот, прекаран в прегръдки. Краката на Софи докосват мократа трева, тя стъпва на земята; Шугър се отдръпва, задъхана. Слава Богу, слава Богу, детето сияе от възторг — очевидно не би имало нищо против това да се повтори някой път.

По-късно Шугър преценява с удивление и дори с известно смущение, че чувствата ѝ към Софи са станали извънредно силни. Това, което при пристигането ѝ в дома на Ракъмови беше твърдо решение да не тормози злостната си ученичка, се е просмукало в кръвта ѝ и сега пулсира в цялото ѝ тяло — но това вече е съвсем различен порив, страстно желание да направи Софи щастлива.

На този деветнайсети ден от януари, на двайсетия си рожден ден, застанала сред градинката, все още развълнувана от докосването на детското телце, Шугър си представя как Софи се е гушнала при нея, в леглото ѝ; двете са облечени в еднакви бели нощници, а главата на детето почива на гърдите ѝ — представа, която би ѝ се сторила смешна само преди няколко месеца, включително защото само преди няколко месеца тя кажи-речи нямаше гърди. Но напоследък гърдите ѝ са наедрели, като че ли на прекалено дълго проточилото се юношество е сложен край и тя най-сетне е станала жена.

Софи започва да марширува бавно и тържествено около фонтанчето, и рецитира стихчетата:

*Първият Уилям Англия в книга описал;
Да умре край поток бил Уилям Руфъс орисан;
Първият Хенри обичал Езоп и бил учен,
На дъщеря си престол да даде не сполучил.*

— Много добре, Софи — казва Шугър, преди да се отдалечи. — Упражнявай се сама, а ако си забравила нещо, ела да ме попиташ.

Софи продължава да марширува и да рецитира напевно, съчинявайки инстинктивно някаква своя мелодия към стиховете, така че те се превръщат в песен. Ръцете ѝ, стегнато увити в черен креп, отмерват такта, удряйки се равномерно в хълбоците.

*Матилда и Стивън във кръв потопили страната,
1154-а приключва войната;
Вторият Хенри рода Плантагенет прославя,
С децата не случва и Томас-а Бекет заравя.*

Шугър отива встрани от фонтана и сядна на една пейка от ковано желязо на дваيسетина фута по-нататък; песничката на Софи я изпълва с гордост, защото стиховете са съчинени лично от нея — тя ги измисли, за да бъде по-лесно на детето, което в час по история срещаше големи затруднения да различи един коварен и кръвожаден крал от другия, особено като се вземе предвид, че повечето от тях се наричат или Уилям, или Хенри. Тези стихчета, колкото и да са наивни и тромави, са първите литературни опити на Шугър, след като тя се примири с мисълта, че романът ѝ няма да види бял свят. Да, тя съзнава колко са жалки, но те все пак запалиха пламъчето на надеждата, че може би все пак от нея ще излезе писател. И защо пък да не пише за деца? Да достигне до тях, докато са още малки, да оформя душите им... Нима някога е вярвала искрено, че някой възрастен човек би прочел романа ѝ, че би отхвърлил веригите на предразсъдъците, би споделил справедливия ѝ гняв? И срещу какво бе насочен този гняв всъщност? Тя вече почти не може да си спомни...

*Ричард във Англия нито за миг не се спира,
Додето стрелата сърцето му лъвско намира;
Джон е лукав, със стаена омраза в душата,
Но Харта подписва, притиснат със гръб към
стената.*

Шугър се обляга назад, протяга крака и за да не замръзнат пръстите ѝ, ги размърдва в обувките. Всички останали части на тялото ѝ са топли. Тя премрежва очи, така че Софи преминава пред тях като тъмно петно всеки път, когато заобикаля фонтанчето.

— Добро дете... — промърморва Шугър толкова тихо, че Софи не би могла да я чуе. Каква наслада е да чуваш собствените си думи, произнесени от друг — пък дори да става дума за наивни детски стихчета:

*Третият Хенри на трона задълго остава;
Но с ум не блести, пък бил и със тяло болнаво;
Ако пък Едуард Дългия имаше втора невеста,
Шотландия би се спасила от съдбата злочеста.*

— Виж ти, та това е малката Софи Ракъм! — провиква се непознат женски глас наблизко. Шугър трепва и се озърта, за да види жената, на която принадлежи гласът. До градинската ограда е застанала Емелин Фокс и маха с всички сили. Колко странно е да видиш почтена жена да ръкомаха така! При това, докато маха, големите ѝ гърди се полюляват видимо под корсажа на роклята, което означава, че тя не носи корсет. Шугър не познава в подробности изискванията на добрите нрави, но има смътното чувство, че тези неща са неприемливи...

— Вие сте госпожица Шугър, нали? — пита Емелин Фокс, която е прекосила бързо разстоянието, което ги делеше.

— Д-да — отвръща Шугър и става от пейката. — А вие, струва ми се, сте госпожа Фокс.

— Да, така е. Приятно ми е да се запознаем.

— О! На мен също — отвръща Шугър със закъснение от две-три секунди. Госпожа Фокс, застанала съвсем близо до нея, явно няма намерение да продължи по пътя си; ако е забелязала смущението на Шугър, то тя не му обръща внимание. Вместо това кимва към Софи, която бе спряла за миг, но сега продължава да марширува и да рецитира.

— Това е наистина новаторски подход към историята. Признавам си, че предметът щеше да ми се стори по-интересен навремето, ако някой ми беше дал да уча такива стихчета.

— Аз ги написах за нея — изтърсва Шугър.

Госпожа Фокс се вира право в лицето ѝ с присвити очи, което много я притеснява.

— Виж ти, каква умна идея — казва тя и се усмихва някак странно.

Шугър чувства как потта избива под мишниците ѝ и започва да се стича под черната рокля. Какво, по дяволите, иска тази жена? Да не би да е побъркана? Или крои нещо лошо?

— Аз... струва ми се, че някои от книгите, които се дават на децата, са направо убийствени — продължава Шугър, измъчвайки мозъка си в опит да поддържа учтив разговор. — Убиват у тях всякакъв интерес към учението. Но сега вече Софи разполага с някои наистина добри книги, по-съвременни, които У... господин Ракъм ѝ купи по мое настояване. Но трябва да кажа — тя си отдъхва облекчено и чувства как потта по челото ѝ охладнява, защото внезапно си е припомнила нещо, — трябва да кажа, че Софи все още много обича книжката с приказки, която ѝ е била подарена за една Коледа от чичо ѝ Хенри; доколкото знам, той е бил ваш близък приятел.

Клепачите на госпожа Фокс трепват, тя пребледнява леко, като че ли някой внезапно ѝ е ударил шамар или я е целунал.

— Да — отвръща тя, — така беше.

— Когато ѝ е надписвал книгата — упорства Шугър, — се е подписал „досадният ти чичо Хенри“.

Госпожа Фокс поклаща глава и въздъхва, сякаш до нея е достигнала клюка, която е ставала все по-злостна, минавайки от уста на уста.

— Той съвсем не беше досаден. Беше най-милият човек, когото познавах — и тя се отпуска тежко на пейката без никакво

предупреждение, без каквато и да било учтива фраза.

Шугър сяда до нея. Ходът на разговора предизвиква у нея лека възбуда — след неувереността си в началото тя като че ли успява да се справи. След секундно колебание тя решава да улучи с един куршум два заека — да докаже колко отблизо познава библиотеката на Софи, за да подчертае пред госпожа Фокс доколко е подходяща за гувернантка на детето, и да узнае някои любопитни подробности.

— Кажете ми, госпожо Фокс — надявам се, че няма да изтълкувате това като излишно любопитство, но вие ли сте „добрата приятелка“, която Хенри Ракъм споменава в същото посвещение? Приятелката, която го упрекнала, че е подарил на Софи Библия, когато тя била само на три години?

Госпожа Фокс се засмива тъжно, но очите ѝ не загубват пронизателния си блясък и не се отклоняват от лицето на Шугър.

— Да, наистина ми се стори, че детето не е дорасло за „Второзаконие“ и „Плач Йеремиев“ — отвръща тя. — А що се отнася до дъщерите на Лот, Онан и други подобни... едно дете заслужава да изживее няколко невинни години, не мислите ли?

— О, да — съгласява се Шугър, която не е много наясно какво има предвид госпожа Фокс, но пък приема изцяло идеята. После, за да не би незнанието да проличи по изражението ѝ, тя продължава: — Но все пак аз чета на Софи откъси от Библията; по-вълнуващите истории — за потопа и Ноевия ковчег, за блудния син, за Даниил в ямата на лъвовете...

— Но не и за Содом и Гомора — казва госпожа Фокс и се привежда по-наблизо, примигвайки.

— Не.

— Правилно постъпвате — казва госпожа Фокс. — Аз обикалям нашия Содом по няколко пъти седмично. Там децата се развъртават също така лесно, както и всички останали.

Що за странна личност е тази госпожа Фокс с това нейно дългнесто лице и прозорливия си поглед! Дали е безопасна? Защо се е вторачила така в нея? Шугър внезапно е обзета от желанието Софи да седи между тях двете, за да се съхрани невинният тон на разговора.

— Ако искате, мога да повикам Софи при нас, след като я познавате толкова отдавна. Да ѝ кажа ли да дойде?

— Не, недейте — отговаря веднага госпожа Фокс. Тонът ѝ е дружелюбен, но затова пък абсолютно категоричен. — Не познавам Софи толкова добре, колкото си мислите. Когато двамата с Хенри посещавахме дома на Ракъмови, Софи никога не се появяваше; трудно би било да се предположи, че тя изобщо съществува. Виждах я само на църква, и то когато госпожа Ракъм не присъстваше на службата. Това съвпадение — или може би трябва да употребя думата, която означава точно обратното на съвпадение — започна да ми се струва доста странно след време.

— Не съм убедена, че разбирам какво имате предвид.

— Това, което имам предвид, госпожице Шугър, е че госпожа Ракъм определено нямаше слабост към деца. Или, за да се изразя още по-ясно, тя като че ли изобщо отказваше да приеме съществуването на дъщеря си.

— Не е моя работа да преценявам как е разсъждавала госпожа Ракъм — казва Шугър. — Аз почти не я виждах; тя беше вече доста зле, когато постъпих на работа при тях. Но... — начинът, по който госпожа Фокс е повдигнала едната си вежда, я смущава; изражението ѝ намеква, че гувернантка, която твърди, че не е била запозната с тези факти, или е глупава, или лъже. — Но ми се струва, че вие сте права.

— А вие, госпожице Шугър? — пита госпожа Фокс, поставя ръце на коленете си и се привежда напред; като че ли сега вече пристъпва към темата, която действително я интересува. — Вие обичате деца, нали?

— О, да. Със сигурност съм много привързана към Софи.

— Да, това се забелязва. Тя първата ви ученичка ли е?

— Не — отвръща Шугър с невъзмутимо изражение, но мислите ѝ се въртят вихрено като бенгалски огньове. — Преди Софи се грижех за едно малко момче в Дънди. Казваше се Кристофър.

Проточилата се дълго война между Уилям и търговците на юта от Дънди е запечатала много имена и факти, свързани с Дънди, в паметта ѝ, така че не рискува много, ако се наложи да цитира нещо; да ѝ прости Бог, че използва името на горкия Кристофър, за когото не само че не се погрижи, ами го остави в бърлогата на звяра...

— Дънди ли? — повтаря госпожа Фокс. — Много отдалеч сте пристигнали. Но не говорите като шотландка, а по-скоро като коренячка-лондончанка.

— Живяла съм на много места.

— О, така предполагам и аз.

Настъпва неловка пауза. Шугър се пита как е могла да си внуши, че владее положението. Но за да възстанови поне донякъде позициите си, решава да премине в нападение.

— Толкова се радвам, че сте избрали за разходка същата сутрин, която избрахме и ние със Софи — казва тя. — Доколкото знам, доскоро здравето ви е било в много лошо състояние?

Госпожа Фокс накланя леко глава на една страна и се усмихва уморено.

— Много, много лошо — съгласява се тя. — Но ми се струва, че аз не страдах толкова, колкото хората, които ме наблюдаваха отстрани. Разбирате ли, бяха убедени, че ще умра, а аз знаех, че това няма да стане. И ето ме сега — тя махва с разперени пръсти, сякаш подканя невидима редица от хора да започнат да преминават пред тях, — наблюдавам как цели тълпи нещастници вървят към гроба си много преди мен.

„Но вие не разбирате; Агнес е жива!“ мисли възмутено Шугър.

— Тълпи ли? — казва тя на глас. — Признавам, че е ужасно, двама души от едно и също семейство толкова скоро един след друг, но...

— О, не, нямам предвид Ракъмови — казва госпожа Фокс. — Божичко, наистина се извинявам. Предполагах, че знаете — аз работя в Дружеството за спасение.

— Дружеството за спасение ли? Признавам си, че никога не съм чувала за него.

Госпожа Фокс се размива с особен, гърлен смях.

— Ах, госпожице Шугър, колко потиснати, колко разочаровани биха били останалите членки на дружеството, ако ви чуеха! Но аз ще ви обясня: ние сме дамско дружество, организация, която реформира, или поне се опитва да реформира проститутки — и тя отново се вторачва безмилостно в Шугър. — Извинете, ако съм ви засегнала.

— Не, не, съвсем не — казва Шугър, но чувства как бузите ѝ пламват.

— Моля ви, продължете; бих искала да науча нещо повече.

Госпожа Фокс вдига театрално поглед към небесата и възкликва (Шугър не може да прецени иронично или сериозно):

— Ах! Това е гласът на бъдещето на нашия пол! — тя се привежда още по-близо към Шугър, сякаш подтикната от желание да сподели нещо интимно. — Моля се да дойде времето, когато всички образовани жени ще настояват да обсъждат тази тема без лицемерие и увъртания.

— А-аз също се надявам да стане така — мънка Шугър, и се моли Софи по някакъв начин да ѝ дойде на помощ, дори ако трябва да падне и да се разплаче. Но Софи продължава да марширува около фонтанчето, защото далеч не е приключила с кралете на Англия:

*А Уиклиф Библията щом превежда,
На бунт Уот Тайлър бедните повежда —
Престъпват двамата срещу закона
Но Ричард Втори си спасява трона.*

— Проституцията безспорно е ужасен проблем — казва Шугър, обърнала лице към Софи. — Но дали вие — искам да кажа, Дружеството за спасение — ще успеете да ги заличите?

— Не и докато съм жива аз — отвърща Емелин Фокс, — но може би по нейно време.

Тази абсурдна представа изкушава Шугър да се разсмее, но тогава Софи се появява иззад завоя на фонтанчето, пеейки:

*Хенри Четвърти с корона си лягал,
Уелс покорил, Аръндел му помагал.*

И полъхът на нейната невинност достига толкова отчетливо до Шугър, че тя е почти склонна да повярва в мечтата на госпожа Фокс.

— Най-голямата пречка — заявява госпожа Фокс, — са лъжите, които се разпространяват упорито по този въпрос. Злонамерени и страхливи хора твърдят, че проституцията се корени в порочността на жените. Чувала съм това хиляди пъти, включително и от проститутки!

— А в какво се корени тя според вас? В порочността на мъжете ли?

Сивкавобледото лице на госпожа Фокс е зарозовяло; тя се разгорещява, когато се засегне тази тема.

— Само дотолкова, доколкото мъжете са отговорни за създаването на закони, определящи какво може да прави една жена и какво — не. И когато говоря за закон, нямам предвид само юридическите законници! Проповедта на един свещеник, който не може да намери любовта в сърцето си също е закон; унижаването и опростеното обрисуване на нашия пол във вестници, романи, дори по етикетите на най-незначителните стоки за домакинството, това също е закон. А най-страшният закон е бедността. Ако един мъж затъне, понякога една банкнота от пет лири и нов костюм могат да му помогнат да се измъкне от блатото, но падне ли една жена... — тя изпуктява вбесено, бузите ѝ пламтят, вече е силно развълнувана. Гърдите ѝ бързо се повдигат и отпускат, зърната им се очертават при всяко вдишване. — Ако една жена пропадне, от нея се очаква да си остане уличница. Знаете ли, госпожице Шугър, никога досега не съм срещала проститутка, която предпочита да си остане такава. Всички те биха си сменили занаята, стига само да можеха.

— Но какво предприема вашето... Дружество — пита Шугър, изчервена от якичката до корена на косите — когато искате да... тъъ... спасите някоя проститутка?

— Посещаваме всички къщи със съмнителна репутация, публичните домове, обикаляме парковете... всички места, на които могат да бъдат срещнати проститутки, и ги предупреждаваме каква съдба ги очаква — ако ни се предостави такава възможност.

Шугър кимва привидно заинтригувана, а всъщност изключително доволна, че нито веднъж не стана от леглото си в случаите, когато представителки на дружеството се появяваха в дома на госпожа Кастауей.

— Предлагаме им подслон, макар за съжаление да разполагаме с извънредно малко жилища за тази цел — продължава госпожа Фокс. — Ако само полупразните църкви в тази страна можеха да бъдат използвани по-разумно! Но тъй или иначе, правим каквото можем с това, с което разполагаме... А как постъпваме после? Ами ако момичетата са изучили някакъв занаят, правим всичко възможно да им създадем възможност да го упражняват отново, осигуряваме им препоръчителни писма. Аз самата съм писала много такива писма. Ако

не знаят нищо, започваме да ги учим на нещо полезно — да готвят или да шият например. В някои от най-изисканите домове има прислужници, изпратени там от Дружеството за спасение.

— Божичко!

От устните на госпожа Фокс се откъсва въздишка.

— Разбира се, фактът, че единствената почтена работа, която можем да предложим на такава млада жена, е да бъде прислужница, не говори добре за нашето общество — за английското общество, искам да кажа. Но не можем да се преборим с всички злини едновременно. А положението е много тежко. Всеки ден измират проститутки.

— Но от какво? — пита Шугър, подтикната от внезапно любопитство, макар да знае отговора.

— Болести, раждане, убийства, самоубийства — започва да изрежда отчетливо госпожа Фокс. — „Много късно“ — това е ужасната фраза, която ни преследва през цялото време. Вчера например посетих едно такова заведение, известно като „домът на госпожа Кастауей“. Търсех едно момиче, за което бях чела в някаква противна брошурка, озаглавена „Повече забавления в Лондон“. Казаха ми обаче, че момичето отдавна е изчезнало, и че госпожа Кастауей е мъртва.

Вътрешностите на Шугър се вкаменяват и сякаш единствено железната пейка, на която е седнала, им пречи да се изсипят от тялото ѝ.

— Мъртва? — прошепва тя.

— Мъртва — потвърждава госпожа Фокс. Големите ѝ сиви очи следят внимателно и най-дребния проблясък от вълнение по лицето на жертвата ѝ.

— От какво... е умряла?

— Новата съдържателка не ми каза. Прекъсна разговора, хлопвайки вратата в лицето ми.

Шугър не издържа на вперения в лицето ѝ поглед на госпожа Фокс. Тя свежда глава. Вие ѝ се свят, повдига ѝ се, тя се визира в изпомачкания си черен скут и се чуди какво да направи, какво да каже. Ако животът беше такъв, какъвто го описват в евтините романчета на Роуз, тя би могла да прониже госпожа Фокс с кама в сърцето, а после да накара Софи да ѝ помогне да заровят тялото; би могла също така да падне на колене пред госпожа Фокс и да я помоли да не издава тайната

й. Вместо това обаче тя продължава да се взира в скута си, дишайки едва доловимо, докато изведнъж осъзнава, че нещо бълбука в ноздрите й, избърсва нос и вижда ръкавицата си — мокра и лепкава от кръв.

Пред очите й изплува бяла носна кърпичка, държи я госпожа Фокс. Нейната ръкавица е доста излиняла и изпомачкана. Смутена, Шугър я поема и се избърсва. Завива й се свят, тя залита, както е седнала, а кърпичката се превръща за миг от меко късче бял памучен плат в мокър, аленочервен парцал.

— Не, облегнете се назад — чува тя гласа на госпожа Фокс в момента, когато отпуска напред глава.

Госпожа Фокс опира ръка в гърдите на Шугър и я избутва назад, докато главата й се отмята, провесена зад облегалката, която се забива болезнено в плешките й. Шугър се взира, примигвайки, в синьото небе. Кръвта изпълва главата й, дави я, дразни гърлото й.

— Опитайте се да дишате нормално, за да не припаднете — казва госпожа Фокс, когато Шугър започва да се задъхва. — Можете да ми вярвате; знам какво е.

Шугър се подчинява и продължава да се взира в небето, притиснала лявата си ръка със стиснатата в нея кърпичка към носа, а с дясната, колкото й да е невероятно, е стиснала ръката на госпожа Фокс. Твърдите й, кокалести пръсти стисват успокоително пръстите на Шугър през двата слоя козя кожа, които ги разделят.

— Простете ми, госпожице Шугър — разнася се гласът на госпожа Фокс. — Сега разбирам, че трябва да сте били много близки със съдържателката на дома, в който сте работили. Постъпих прекалено самонадеяно и пропуснах да преценя и тази възможност. Всъщност не прецених и много други неща.

Главата на Шугър виси толкова назад, че тя може да вижда минувачите по Пембридж Скуеър, обърнати с главата надолу. Една обърната с главата надолу майка подръпва за ръката малкото си момченце, което също е обърнато надолу с главата, и му се кара, задето се е вторачило в дамата с окървавеното лице.

— Софи — прошепва тревожно Шугър. — Не чувам вече гласа й.

— Софи е добре — успокоява я госпожа Фокс. — Облегнала се е на фонтанчето и спи.

Шугър примигва. Стичащите се настрани сълзи гъделичат ушите ѝ и овлажняват косата по слепоочията ѝ. Тя облизва окървавените си устни и се опитва да събере смелост, за да попита каква ще е съдбата ѝ.

— Моля ви да ми простите, госпожице Шугър — повтаря госпожа Фокс. — Аз съм страхливка. Ако бях проявила малко смелост, бих ви спестила тази игра на котка и мишка, бих ви казала от самото начало за каква ви считам. А ако случайно се беше оказало, че греша, вие просто щяхте да решите, че съм побъркана, и с това всичко щеше да приключи.

Шугър повдига предпазливо глава, все още притиснала подгизналата от кръв кърпичка към носа си.

— Но... как ще приключи всичко сега? И за каква ме считате вие всъщност?

Госпожа Фокс гледа някъде встрани, към фигурката на спящата Софи. Профилът ѝ е ясно очертан и доста привлекателен, макар Шугър да не може да не забележи кафеникавото петно ушна кал в извивката на ушната мида.

— Считам ви — започва госпожа Фокс, — за млада жена, която е открила своето призвание и смята да му остане вярна, и това няма никаква връзка с начина, по който си е изкарвала прехраната досега. Дружеството за спасение не би могло да се надява на нещо по-добро за момичетата, на които намира работни места в почтени домакинства, а много от тях за съжаление се връщат отново на улицата. Но вие няма да се върнете на улицата, нали, госпожице Шугър?

— По-скоро бих умряла.

— Убедена съм, че няма да се наложи — отвърща госпожа Фокс, която изведнъж е придобила крайно изтощен вид. — Господ не е толкова кръвожаден.

— О! Кърпичката ви... — възкликва Шугър, припомнила си съсипаното късче плат, провиснало от пръстите ѝ.

— В къщи имам пълна кутия — казва с въздишка госпожа Фокс и се изправя. — Те са ми спомен от времето, когато щях да умра от туберкулоза. Довиждане, госпожице Шугър. Сигурно ще се видим отново.

Тя ѝ обръща гръб и тръгва.

— Аз... надявам се да е така — отвърща Шугър, защото не знае какво друго да каже.

— Разбира се, че ще се видим — казва госпожа Фокс, когато се обръща, за да ѝ помахва, този път доста по-благоприлично отпреди. — Светът е малък.

Когато госпожа Фокс изчезва, Шугър започва да бърше лицето си и усеща, че по бузите, устните и брадичката ѝ има засъхнала кръв. Опитва се да попие с кърпичката малко влага от тревата, но без особен успех, защото разтопилата се скреж се е изпарила под слънчевите лъчи. Пропитата с кръв кърпичка ѝ припомня нещо, за което тя се опитва да не мисли напоследък — това, че от няколко месеца нито капка менструална кръв не е изтекла от тялото ѝ.

Шугър се изправя на крака, залитайки.

„Мъртва е“, мисли си тя. „Мъртва е, проклета да е дано“.

Опитва се да си представи мъртвата госпожа Кастауей, но това се оказва невъзможно. Майка ѝ открай време приличаше на труп, гримиран и съживен с някаква богохулна или сензационна цел. Как ли би могла да я промени смъртта? Най-доброто, което може да направи Шугър, е да промени посоката на образа, извикан в съзнанието ѝ — от вертикална на хоризонтална. Зачервените очи са отворени; ръката ѝ е протегната с дланта нагоре, за да бъдат поставени в нея монети. „Елате, сър“, казва тя, готова да представи на поредния джентълмен момичето на неговите мечти.

— Софи — прошепва тя, защото междувременно е отишла до фонтанчето. — Софи, събуди се.

Детето, отпуснало глава на рамото си като парцалена кукла, веднага се стряска и се събужда, ококорило очи — уплашено, че е заспало без разрешение.

Но Шугър започва първа да се извинява:

— Съжалявам, Софи, заговорих се с тази дама.

Тя предполага, че вече наближава обяд. Най-добре е да побързат да се приберат, за да не би Уилям да се разгневи, задето е лишен от секретарката, любовницата или болногледачката си, или от тази комбинация от трите, която ще му бъде необходима днес.

— Хайде, детето ми, кажи ми докъде стигна с кралете на Англия?

Софи отваря уста да отговори, но внезапно очите ѝ се разширяват от учудване.

— Ударил ли ви е някой, госпожице?

Шугър прокарва нервно ръка по лицето си.

— Н-не, Софи. Просто ми протече кръв от носа, това е всичко.

Софи е доста възбудена от това разкритие.

— И на мен ми се случи веднъж, госпожице! — казва тя с тон, който намеква, че събитието е било страховито, но вълнуващо.

— Така ли, мила? — Шугър се опитва да си припомни със замъгленото от собствените ѝ тревоги съзнание кога може да се е случило това, за което говори Софи. — Кога?

— То беше преди — казва детето след кратък размисъл.

— Преди какво?

Софи приема ръката на гувернантката си, която се опитва да я изправи на крака; задната част на надиплената ѝ черна рокля е влажна, измачкана, с полепнали по нея клечки, пръст и стръкчета трева.

— Преди татко да ви купи за мен, госпожице — казва Софи. Ръката на Шугър, която тя е протегнала, за да отупа полата на Софи от мръсотията, замръзва във въздуха.

ТРИЙСЕТ И ЕДНО

Тук има прекалено много хора! Сякаш са с милиони повече! И да можеха да застанат поне за миг на едно място! Господи, направи тъй, че да спрат да се блъскат и бутат поне за една минута, да застинат като в жива картина, та тя да може да премине!

Шугър се е сгушила на прага на аптеката „Ламплъф“ на Риджънт Стрийт и чака човешкото море да се раздели, но не се случва нищо подобно. Непрестанният, безмилостен шум на уличното движение, крясъците на уличните продавачи, бърборенето на минувачите, пръхтенето на конете, лаят на кучетата — всички тези звуци ѝ бяха добре познати някога, но само няколко месеца отшелничество са били достатъчни, за да я превърнат в чужденка.

Как е възможно в продължение на толкова години да е бродила по тези улици, потънала в мислите си, съчинявайки някоя част от романа си, и никой нито веднъж да не я е блъснал или съборил на земята? Как е възможно да има толкова много човешки същества, наблъскани на едно място, как може толкова много човешки животи да се развиват успоредно с нейния? Тези дърдорещи неспирно жени в рокли на зелени и морави райета, перчещите се франтове, всички тези евреи и ориенталци, мъжете, залитащи под тежестта на рекламните табла, намигащите собственици на магазинчета, веселите моряци и мрачните чиновници, просящите и проститутките — всеки един от тях иска своя дял от съдбата и държи тя да се отнесе с него поне толкова щедро, колкото се е отнесла с Шугър. Благата, които можем да изсмучем от света, не са безкрайни, а цялото това прегладняло множество се блъска и боричка, за да получи своето.

Ами миризмите! Откакто се пренесе в дома на Ракъмови и заживя в Нотинг Хил, е станала свръхчувствителна — започва да се дави и очите ѝ се насълзват, когато е принудена да вдишва острата смесица от парфюм, конска тор, пресни сладкиши и развалено месо, прегоряла овнешка лой и шоколад, печени кестени и кучешка урина. Домът на Ракъмови, макар и собственост на парфюмерист, всъщност не мирише на нищо — като изключим миризмата на пури в кабинета и

на овесена каша в учебната стая. Дори вазите — огромни, претенциозни копия на антични урни — сега стоят празни, след като букетите, изпратени в памет на Агнес, бяха сполетени от съдбата на всичко тленно.

Разбрала погрешно колебанията на Шугър, една хубава млада продавачка на цветя измъква букетче от поувехнали розови рози от количката си и го размахва подканващо към нея. Фактът, че момичето си има количка, както и това, че предлага стоката си на жена, доказва, че тя вероятно наистина е цветарка, а не проститутка. Въпреки това Шугър се стряска и това я подтиква да предприеме нещо. Тя си поема дъх, навлиза в човешкия поток, и веднага е въвлечена в стремителното движение на тълпата.

Тя съзнателно избягва да гледа хората в лицата и се надява, че те ще бъдат така добри да ѝ отвърщат със същото. (Ако не се страхуваше толкова много, че някой може да я блъсне така, че да падне на земята, тя би спуснала плътната си черна воалетка). От всеки магазин, край който минава, от всяка странична уличка всеки момент може да изскочи някой, който я познава, някой, който може да я посочи с пръст и да приветства на висок глас завръщането ѝ по тези места, които е кръстосвала толкова често.

Тя самата неволно забелязва някои хора, които са се превърнали в неразделна част от тези улици — точно пред сладкарница „Локхарт“ е застанал Хю Бантън, латернаджията — дали я е забелязал? Разбира се, че я е забелязал, старият хитрец! Но се прави, че не познава своята „малка сладуранка“, когато тя минава край него. Ето го и Надир, върви право към нея, залитайки под тежестта на двете рекламни табла, които носи провесени на гърдите и на гърба си — но той я подминава, без да я забележи; очевидно счита, че една дама в траурен тоалет надали би пожелала да присъства на представянето „за първи път в Англия!“ на жива горила.

Край входовете на магазините и редиците наемни файтони се навъртат проститутки, които Шугър познава само по лице, не и по име. Те я оглеждат с лениво безразличие; тя е същество, толкова чуждо на техния свят, колкото и чудовището, описано в рекламните табла на Надир, но далеч не толкова интересно. Единственото в тази облечена в черно непозната, което може да задържи погледа им за малко по-дълго от секунда, е странната ѝ, вдървена походка.

Само ако знаеха защо Шугър накуцва днес! Накуцва, защото снощи, когато си легна, вдигна нагоре крака, като че ли за да я чукат отзад, и наля във вагината си цяла чаена чаша топла вода, смесена с цинков сулфат и боракс. После се уви здраво с импровизирана превръзка и заспа, изпълнена с надежда, че химикалите, макар и престоили доста дълго в куфара ѝ, са съхранили нещо от унищожителната си сила. Тази сутрин обаче, вместо да бъде зарадвана от спонтанен аборт, откри, че вулвата и вътрешната част на бедрата ѝ са аленочервени и възпалени — дотолкова, че едва успя да облече себе си, да не говорим пък за Софи.

В девет часа, стиснала здраво зъби от усилие да се държи естествено, тя се появи в кабинета на Уилям и помоли за позволение да ползва за първи път правото си на свободен ден — с възможно най-спокоен и безразличен тон.

— Защо ти е да излизаш? — попита той. Гласът му не звучеше подозрително, а по-скоро сякаш не можеше да си представи какви желания би могла да има Шугър, които да не могат да бъдат задоволени между четирите стени на неговия дом.

— Имам нужда от нови обувки, трябва да купя глобус за Софи, и някои други неща...

— А кой ще се грижи за детето, докато те няма?

— Тя се справя много добре сама. Установила съм, че мога да разчитам на нея да изпълни обещанията си. Освен това Роуз ще я наглежда от време на време. Ще се върна към пет.

Уилям изглеждаше доста объркан. Започна да прехвърля демонстративно писмата, които бе отворил и прочел, но все още не можеше да им отговори лично поради превързаните си пръсти.

— Онзи човек, Бринсмийд, ми писа за амбрата. Очаква отговор от мен още днес, с третата поща.

— Какво ще спечелиш, ако веднага отговориш на настояванията му? — отвърна тя. — Той за какъв се мисли, Уилям? Кой от вас двамата е по-високопоставен? Нека почака няколко дни, за да осъзнае, че ти му правиш услуга, а не той на теб.

За щастие това подейства, и само след минути тя излезе от къщата, пребледняла от старание да не започне да куца, преди да се е добрала до омнибуса, където вече никой не би ѝ обърнал внимание.

Болката като че ли е понамаляла; може пък „Подмладяващият крем“ на Ракъм, с който намаза обилно слабините си, наистина да помага. Това, което далеч не съумява да стори за женските лица (въпреки неумерените претенции на рекламата), кремът може би успява да постигне, въздействайки върху някои части на тялото, които не се споменават в прилично общество. Но тя трябва да се възстанови колкото е възможно по-бързо, в противен случай ще се наложи да откаже на Уилям, когато той поиска от нея други услуги, по-различни от писането на писма.

Шугър тръгва, накуцвайки, по Силвър Стрийт, и се моли наум никой да не я повика по име. Проститутките тук са по-грубовати от онези, които работят на Риджънт Стрийт, вехтошарки, които се нахвърлят на по-второстепенните мъже — на тези, които не могат да си позволят луксозната стока, предлагана на елегантната търговска улица. Те са по-ярко гримирани, лицата им са мъртвешки бели, а устните — кървавочервени, също като на вещиците от пантомимите, които плашат децата. Колко ли време е минало, откакто самата тя цапотеше лицето си така? Шугър си спомня съвсем ясно брашнения вкус на пудрата, помни как тя се разхвърчаваше навсякъде във въздуха при всяко бръкване с пухчето в кутията... но сега лицето ѝ е чисто и измито, на пипане кожата ѝ е гладка като добре обелен портокал. Ежедневните ѝ занимания пред огледалото вече не включват извиване на миглите, поставяне на руж по бузите, оскубване на непокорни косъмчета от веждите, почистване на езика, и обелване на парченца суха кожа от устните. Напоследък тя просто хвърля сутрин поглед в огледалото, убеждава се, че изглежда уморена и изтормозена; подрежда косата си и се хваща на работа.

Ето го и дома на госпожа Кастауей. Шугър не тръгва право към него, а бави крачка, изчаквайки пътят да се разчисти. Само на няколко крачки от входа стои един човек, който многократно я е виждал да се прибира от „Камината“, съпроводена от клиент. Той продава нотни свитъци, и точно в момента изпълнява някакъв тронав танц, съпровождайки изпълнението си на акордеон, гримасничи като луд и тъпче с все сили по калдъръма.

— „Горила Кадрил“! — обявява той с хриплив глас, когато танцът приключва, и размахва лист със запис на музиката. (От мястото, на което е застанала Шугър, рисунката на предната страница

наподобява удивително образа върху продуктите на „Ракъм“). Три млади контета аплодират и окуражават продавача да повтори изпълнението, но той свива рамене уклончиво — да не би да танцува за удоволствие?

— Познавате ли някоя дама, дет' да свири на пиано, господа? — пита той със скимтящ глас. — Мойте песни са толкоз евтини, все едно без пари ги давам.

— Ето ти един шилинг — казва един от елегантно облечените господа и пхва монетата в джоба на продавача с тънките си пръсти. — Задръж си мърлявите листчета — само потанцувай пак.

Продавачът се сгърчва над инструмента и отново започва да имитира горила, разкривил уста в угодническа усмивка. Шугър изчаква контетата да се насладят на изпълнението и когато те най-сетне се отдалечават наперено, в търсене на нови забавления, а продавачът хуква в обратната посока, за да изхарчи шилинга, Шугър най-сетне може спокойно да доближи някогашния си дом.

Когато се изкачва към входната врата, сърцето ѝ е в гърлото. Тя посяга към старото желязно чукче, за да похлопа по условния код, който означава „Шугър е тук, сама“. Но познатият железен Цербер е изчезнал; дупките от винтовете са запълнени със стърготини и лакирани отгоре. Не се вижда и звънец, затова Шугър е принудена да почука с кокалчетата на присвитите си пръсти по лакираното дърво на вратата.

Чакането е ужасно, но стържещият звук на плъзгащото се резе ѝ действа още по-зле. Тя свежда надолу очи, очаквайки да види на прага Кристофър, но когато вратата най-сетне се отваря, мястото, на което би трябвало да види розовото лице на момчето, се оказва заето от юрната част на черен мъжки панталон. Шугър плъзва бързо поглед нагоре, по елегантната жилетка и копринената вратовръзка, отваря уста, за да обясни присъствието си, но изведнъж млъква, осъзнала, че лицето на мъжа всъщност е женско. Наистина, косата е ниско подстригана и пригладена с помада, но е невъзможно Шугър да не познае това лице.

Амелия Крозиър (защото това е тя), се наслаждава на смущението на посетителката с хищна усмивка.

— Струва ми се — заявява тя, — че сте сбъркали адреса.

При всяка произнесена от нея дума от устните и ноздрите ѝ излиза на спирали цигарен дим.

— Не... не... аз... — Шугър не знае как да продължи. — Искан да попитам какво е станало с малкото момче, което отваряше вратата тук.

Госпожица Крозиър повдига едната си тъмна, старателно оскубана вежда.

— Тук не идват малки момчета — отбелязва тя. — Само големи.

Някъде отвътре — вероятно от приемната — долита гласът на Дженифър Пиърс.

— Малки момчета ли иска? Дай му адреса на госпожа Талбът!

Госпожица Крозиър обръща грубо и невъзмутимо гръб на Шугър. Ниско подстриганите косъмчета на тила ѝ приличат на мазен патешки пух.

— Не е мъж, скъпа! — подвиква тя. — Дошла е някаква дама, облечена в черно.

— О, надявам се да не е Дружеството за спасение — възкликва измъчено госпожица Пиърс отвътре и допълва с ироничен тон. — Моля ви, пощадете ни.

След като преценява, че двете поклоннички на Сафо ще продължат играта, докато им е забавно, Шугър решава да се представи, колкото и да не ѝ се ще да загуби ореола на добродетелността, която ѝ бе приписана без миг колебание.

— Казвам се Шугър — казва тя високо, за да привлече вниманието на госпожица Крозиър. — Някога живеех тук. Май...

— Ама наистина е Шугър! — лицето на Амелия светва от напълно женско оживление. — Никога не бих предположила! Когато те видях за последен път, изглеждаше съвсем различно!

— Ти също — парира Шугър с измъчена усмивка.

— А, да — госпожица Крозиър плъзва ухилено ръце по елегантния си костюм. — В крайна сметка дрехата прави човека — бил той мъж или жена, нали? Но влез, скъпа, заповядай. Някой питаше за теб само преди няколко дни. Нали виждаш, радваш се на трайна слава!

Шугър пристъпва вдървено през прага и бива въведена в приемната на госпожа Кастауей, или по-скоро в приемната, която някога беше на госпожа Кастауей.

Дженифър Пиърс е променила изцяло помещението и от гротескно претрупаното обиталище на една старица то се е превърнало в образец на модна въздържаност. Стилната ненатрапчивост на обзавеждането го прави достойно да бъде представено в някое от скъпите дамски списания, издавани отвъд Ламанша.

— Добре дошла, добре дошла!

Сега, когато го няма писалището на госпожа Кастауей и образите на Мария Магдалена са изчезнали от стените, наскоро облепени с бледорозови тапети, стаята изглежда много по-просторна. По стените няма картини, а само две ветрила от оризова хартия, изрисувани с ориенталски мотиви. Някакво бодливо стайно растение заема почетно място до дивана, на който се е излегнала Дженифър Пиърс. Вероятно държат парите в елегантното мъничко шкафче от бледозлатисто дърво с оттенък на пчелен мед — защото наоколо не се вижда нищо друго, в което биха могли да ги слагат. Недопушената цигара на Амелия Крозиър е поставена върху сребърен пепелник на висока стойка. От нея се вие тънка струйка дим, която потрепва при захлопването на вратата.

— Седни, скъпа — пропява Дженифър Пиърс и смъква крака от дивана. Движението ѝ е съпроводено от шумолене на копринени фусти. Тя оглежда Шугър от глава до пети и потупва дивана до себе си. — Виждаш ли, затоплила съм ти мястото.

— Няма да сядам, благодаря — казва Шугър. Непоносима е дори мисълта за грубите шеги, които ще последват, ако си признае, че не може да сяда.

— За да огледаш промените, които сме направили, а? — отвръща Дженифър Пиърс и отново се отпуска назад.

За Шугър е очевидно, че от звезда на заведението Дженифър се е издигнала до негова съдържателка. Всичко в нея наемква за новото ѝ положение — като започнем със сложния тоалет, който не би могъл да бъде свален за по-малко от час, и свършим с лениво-презрителното ѝ изражение. Но може би най-показателни за промяната са ръцете ѝ — те са така отрупани с огромни пръстени, че сигурно бодат на пипане. Пенисът може да е описван в литературата като меч и жезъл, но една шепа бодливи бижута биха накарали мъжката гордост незабавно да се свие ужасено.

— Мога ли да поговоря с Ейми? — пита Шугър.

Мис Пиърс сплита пръсти с леко изтракване на пръстени.

— За съжаление и тя, както госпожа Кастауей, вече не е при нас. — Забелязала ужасеното изражение на Шугър, тя се усмихва и без да бърза, поправя недоразумението. — О, не, скъпа, като казах, че не е сред нас, не го казах в смисъла, който влагам в думите, когато говоря за госпожа Кастауей. Искам да кажа, че отиде на по-добро място.

Амелия се изхилва с ужасен смях, подобен на цвилене.

— Както и да го кажеш, Джен, все на смърт прилича.

Дженифър се нацупва в нежен упрек към приятелката си, и продължава:

— Ейми реши, че нашето заведение е станало прекалено... специализирано за нейните таланти. Затова реши да представя талантите си другаде. Но съм забравила името на заведението... — тя въздъхва. — Напоследък са се нароили толкова много, че човек наистина не може да ги следи всичките.

Внезапно изражението ѝ се променя, чертите ѝ се изострят и тя се привежда напред сред шепота на безбройните си фусти.

— Честно казано, Шугър, напускането на Ейми, както и това, че аз вече не работя, ни оставя с две момичета по-малко. Момичета, които с удоволствие изпълняват над мъжете напълно заслуженото от тях наказание. Ако си търсиш работа...

— Имам работа, благодаря — отвърща безразлично Шугър. — Дойдох да попитам за моята... за госпожа Кастауей. Как почина тя?

Дженифър Пиърс отново се обляга назад и клепачите ѝ се спускат, прикривайки наполовина очите ѝ.

— Почина в съня си, скъпа.

Шугър чака да чуе още нещо, но повече сведения няма. Амелия Крозиър взема цигарата си, решава, че е прекалено къса, за да бъде елегантна, и я пуска в кухината на стойката. В стаята е толкова тихо, че се чува как угарката тупва в металната основа на пепелника.

— Тя... остави ли нещо за мен? Може би някое писмо — или съобщение?

— Не — отвърща небрежно Дженифър Пиърс. — Нищо.

Отново настава мълчание. Амелия изважда от вътрешния джоб на самото си сребърна табакера. Елегантната ѝ китка се плъзва по извивката на гърдите, очертани под жилетката.

— И... какво стана с нея? — пита Шугър. — След като намерихте тялото, искам да кажа.

Погледът на Дженифър Пиърс помътнява и става безжизнен, като че ли я питат за събития, случили се преди раждането ѝ, или дори датиращи отпреди първите писмени паметници за човешката история.

— Ами отнесоха я погребалните агенти — казва тя колебливо. — Така беше, нали, любов моя?

— Така мисля — Амелия докосва новата си цигара с пламъчето на кибритената клечка. — Рукс, Брукс — погребалната агенция имаше някакво такова име...

Шугър поглежда първо едната, после другата, и преценява, че няма смисъл да разпитва повече.

— Трябва да тръгвам — казва тя и пръстите ѝ стисват чантичката, натъпкана до пръсване с лекарства и отрови.

— Толкова съжалявам, че не можахме да ти бъдем от полза — мърка лениво съдържателката, която в новото издание на „Повече забавления в Лондон“ несъмнено ще бъде спомената като „госпожа Пиърс“. — Обещай ми да кажеш някоя добра дума за нас, ако попаднеш на момичета, които искат да сменят заведението.

По целия път до Риджънт Съркъс Шугър си повтаря какво трябва да направи. Извънредно важно е да не тръгне да се прибира, преди да си е купила нови обувки, глобус и още някакви дреболии, за да успее да убеди Уилям, че е прекарала деня в покупки. Но мисълта, че ще влезе в някакъв магазин и ще подхване разговор с продавачката за размера на краката си ѝ се струва също толкова абсурдна, колкото и идеята да прескочи луната например. От време на време тя хвърля поглед към табелата над входа на някой магазин, към някой рекламен афиш, спира пред някоя витрина, и се опитва да си представи с какво един производител на венецианско стъкло, преподавател по музика или лечител на косопад може да ѝ помогне да се върне у дома с покупка, която да оправдае отсъствието ѝ.

Други минувачи я настигат и заобикалят, демонстративно избягват опасността да се блъснат в нея и възкликват „О, извинете!“, но очевидно искат да кажат: „Няма ли да решите най-сетне ще влезете ли в тази книжарница или не!“ Очите на Шугър са насълзени;

надяваше се да може да ползва тоалетната в дома на госпожа Кастауей, и сега я терзае мъчителна нужда от облекчение.

— Ох! Внимавайте къде вървите! — подвиква една дебела възрастна жена — тя също е в траур, но това очевидно я прави раздразнителна. Тя ѝ напомня малко на госпожа Кастауей. Съвсем малко.

Шугър се колебае пред витрината на магазин за куфари. Зад стъклото е изложен куфар, чийто капак е повдигнат и стои отворен, задържан от невидими жици, за да се види луксозно тапицираната вътрешност. В куфара, загnezден като огромна перла, лежи глобус — в намек, че такава елегантна вещ автоматично превръща света в стрида, която собственикът може да отвори с меча си. Достатъчно е да влезе в магазина и да попита дали са склонни да ѝ продадат глобуса; какво им пречи да си купят нов, при това само за част от стойността, която тя би платила за този. Покупката ще ѝ отнеме не повече от пет минути — а може да са и пет секунди, ако ѝ откажат. Тя стисва юмруци и издава брадичка напред, но подметките на обувките ѝ сякаш са залепени за паважа; няма смисъл. Шугър продължава напред.

Когато се озовава на Оксфорд Стрийт, омнибусът за Бейзуотър тъкмо потегля. Дори да е склонна да предложи на минувачите странен спектакъл — жена в траур, която тича подир омнибус — болките не ѝ позволяват да тича. Трябваше да купи глобуса; или поне можеше да не зяпа като глупачка пред разни витрини на вносителите на пури и придворни шивачи. Каквото и да стори днес, ще бъде погрешно; като че ли е осъдена да взема неправилни решения. Какво успя да стори, след като излезе от дома на Ракъмови? Нищо — само купи лекарствата от „Ламплъф“, но за тях е късно, прекалено е късно. А пък докато отсъства от къщи, Уилям ще бъде обзет от подозрения, ще се вбеси, ще претърси стаята ѝ, ще намери дневниците на Агнес... и о, Божичко! Ще намери романа! Да, в същия този момент Уилям вероятно седи на леглото ѝ, стиснал яростно зъби, и чете ръкописа — сто страници, изписани със същия почерк, с който са написани тактичните писма до деловите му партньори; само че тук същата ръка описва отчаяните молби на обречени мъже към една отмъстителна проститутка на име Шугър, която си е наумила да им отреже топките.

„Ейми ми каза, че пишеш роман, скъпа.
На твое място не бих вярвала на всичко, което Ейми
казва, мамо.
Знаеш, че на този свят няма нито един човек, който
би го прочел, нали, слънчице?
Просто се забавлявам, мамо.
Чудесно. Едно момиче има нужда от забавления.
Хайде, качвай се горе и измисли щастлив край за мен,
искаш ли?“

Болката в пикочния ѝ мехур става непоносима. Тя прекосява
площада, защото доколкото си спомня, от другата му страна има
обществена тоалетна; но когато стига дотам, установява, че става дума
за мъжки писоар. Хвърля поглед назад към Оксфорд стрийт и вижда
как друг омнибус се изнизва под носа ѝ. „Подмладяващият крем“ се е
разлигавил между краката ѝ, кожата пулсира болезнено, като че ли са я
насилили цяла група мъже, които не искат да спрат, не искат да си
тръгнат и не искат да платят. „О, я стига си хленчила!“ изсъсква
гласът на госпожа Кастауей. „*Нямаш представа какво е истинско
страдание*“.

Шугър стои насред улицата, хлипа, подсмърча и се тресе от плач.
Стотиците минувачи я заобикалят и ѝ хвърлят погледи, изпълнени със
съжаление, но и с неодобрение. Израженията им говорят, че е подбрала
извънредно неподходящо място, за да прави сцени; наблизо е църквата
„Ол Соулс“, а би могла да намери поне някоя градина или дори пусто
гобище, ако си беше направила труда да повърви още половин миля.

Накрая някакъв мъж я заговаря — необикновено дебел, подобен
на клоун, с подпухнал нос и рошава бяла коса. Веждите му също са
ужасяващо дебели и приличат на смачкани мишки. Човекът пристъпва
плахо към нея, кършейки ръце.

— Хайде, хайде — казва той. — Положението не може да е чак
толкова лошо, нали?

Реакцията на Шугър се изразява в безпомощен кикот през сълзи
и сополи, който постепенно, въпреки опитите ѝ да се въздържи,

преминава в истеричен смях.

— Браво на момичето — старецът примижава добродушно. — Това исках да чуя.

И той потъва в тълпата, кимайки доволно на себе си.

Собственикът на парфюмериите „Ракъм“, още замаян от следобедния сън, стои в приемната на собствения си дом, взира се в пианото и се пита дали някой някога ще свири отново на него. Повдига капака и гали меланхолично клавишите със здравата си ръка — докосва същата повърхност от слонова кост, която за последен път е била докосвана от ръката на Агнес. Това създава някакво усещане за близост. Но неговото докосване е много грубо — един от пръстите му успява да събуди скритото чукче. Отеква самотен звук и Уилям отстъпва смутено, надявайки се, че някой от прислугата няма да се появи, за да провери каква е причината.

Той отива към прозореца, дръпва шнура и разтваря докрай завесите. Навън вали — колко потискащо. Шугър е там някъде, и нищо чудно да е забравила да си вземе чадър. По-добре щеше да е да си беше останала вкъщи и да му беше помогнала с кореспонденцията; пристигна втората поща, а с нея и неоспоримо доказателство, че Хенри Колдър Ракъм така и не е изплатил на „Уулуърт“ дължимите 500 лири стерлинги, което поставя Уилям в единия от ъглите на страшно притеснителен триъгълник.

В мислите му се мярва образът на голата жена в моргата. С други думи, на Агнес. Той искрено се надява, че тя вече почива в мир. Дъждът се усилва, плющи по прозорците, преминава в градушка, плиска, кискайки се, по френските прозорци, въздиша в тревите.

Той се опитва несръчно да си запали пура. Счупените му пръсти заздравяват бавно; единият от тях е зараснал накриво, но това е нещо, което биха забелязали само те двамата с Шугър.

Неясни звуци се носят от някакъв отдалечен край на къщата — не може да се разбере дали това са стъпки или гласове, защото пороят ги заглушава. Дали някога ще успее да напише онзи фейлетон за „Пънч“, в който ще се обяснява как дъждът се отразява на прислугата? Сигурно не — през изминалата година не е написал и ред, който да не е бил свързан по някакъв начин с делови въпроси. Всички философски

въпроси и шеговити коментари са отпратени в забвение. Да, действително успя да спечели империя, но какво загуби?

Лек пристъп на замайване го кара да се отпусне в най-близкото кресло. Дали е от мозъчното сътресение? Не, по-скоро е гладен. Роуз не се е осмелила да смути съня му по обяд; сега трябва само да й позвъни и тя ще му донесе нещо. Би могла да му донесе и „Таймс“ от кабинета; засега само го е прегледал, колкото да се увери, че сензацията на деня е свързана с някаква горила, а не с откритието, че Агнес Ракъм е жива.

Каква глупост. Едва когато тези налудничави фантазии престанат да го измъчват, ще се убеди, че главата му се е възстановила напълно след побоя. Агнес си отиде навеки; тя съществува вече единствено в спомените му; двамата ги няма заедно дори на снимка, жалко наистина, че единствената им обща снимка е сватбената, направена от онзи италиански мошеник, на която лицето на Агнес се вижда като размазано петно. Панцета, да, така се казваше онзи тип, а прояви и нахалството да поиска цяло състояние за снимката...

Уилям седи отпуснато в креслото и се взира в дъжда навън. През пъстрия воал на годините той вижда Агнес, изненадана от летен порой — тя тича да се скрие в една беседка, розовата рокля и бялата шапка подчертават здравата руменина по бузите ѝ. Спомня си как тичаше до нея, замаян от щастие, че е могъл да сподели с нея този миг, че от всички нейни ухажори тъкмо той я е видял такава — сияйно красива, на прага на зрелостта, зачервена, с кожа, обсипана с блестящи капчици дъжд, задъхана като преследвана сърна.

Сега си спомня, че тя нито веднъж не му се присмя. Нито веднъж! Нито дори когато бе заобиколена от обожатели от собствената си класа, всички до един богати и от висшите кръгове, които извиваха презрително устни дори само при появата на сина на обикновен търговец. Но те нямаха никакъв шанс пред Агнес, тези женствени глупаци. Агнес създаваше впечатлението, че рядко забелязва присъствието им, като че ли всеки миг можеше просто да си тръгне и да ги изостави като домашни животни, които някой неблагоприятно е поверил на грижите ѝ.

Но тя никога не обръщаше гръб на Уилям Ракъм. Той не я отегчаваше — там беше разликата. Останалите ѝ обожатели обичаха най-много от всичко звука на собствените си гласове; а той

предпочиташе звука на нейния глас. Но не само мелодичният ѝ глас го привличаше — тя не беше толкова глупава, колкото останалите момичета, които той познаваше. Разбира се, беше напълно несведуща по темите, които поначало са загадка за момичетата (тоест всичко, което има някакво значение), но за Уилям бе ясно, че тя има нетрадиционен и оригинален начин на разсъждение. И нещо особено впечатляващо — имаше инстинктивен интерес към метафизиката, който бе останал напълно неразвит поради повърхностното ѝ образование; тя действително бе в състояние да види „света като пясъчно зрънце, а Рая като полско цвете“.

Припомняйки си тези неща, седнал в приемната, под затихващия шум на дъжда, отпуснал глава на плетена от Агнес покривчица, Уилям внезапно кихва. Дори това му напомня онази сияеща Агнес Ънуин — колко вбесяващо и очарователно суеверна беше тя! Когато я питаше защо тя всеки път възкликва „Бог с вас!“, щом някой наоколо кихне, тя обясняваше, че някой от невидимите демони, гъмжащи наоколо, може да се възползва от кратката конвулсия и да влезе в тялото на кихащия. Само ако някой съобразителен присъстващ спомене името Божие, докато ние сме заети да викаме „апчхи“, можем да бъдем сигурни, че сме предпазени от нахлуването на демони.

— Е, в такъв случай ви дължа живота си — каза ѝ той.

— Вие ми се присмивате — отвърна Агнес меко, — но Бог трябва да предпазва хората — нали затова е Бог?

— О, госпожице Ънуин, трябва да внимавате, в противен случай ще ви обвинят, че споменавате напразно името Божие.

— Вече са ме обвинявали. Но тези хора — очарователна усмивка се появи на устните ѝ, — говорят с устата на демоните, настанили се в тях.

— Заради многото кихавици, които никой не е благословил.

— Именно.

Тогава Уилям се смя с глас; да му се не види, това момиче беше и забавно! Необходима е била появата на умен и проникателен мъж, за да оцени нейното закачливо остроумие. Всеки път, когато се срещнеха, тя го проявяваше, говорейки винаги с иронично тържествен тон, преди лицето ѝ да грейне в усмивка иззад ветрилото; върху нестабилните основи на шеговитите им разговори се изгради годежът им.

Разбира се, той я желаше. Сънуваше я, и то в мокри сънища. И все пак, дълбоко в сърцето и слабините си, той не изпитваше отчаяна страст към нея; в крайна сметка за тази цел си имаше цяла категория жени. Когато си представяше Агнес като своя съпруга, фантазиите му почти нямаха физическа страна — виждаше нея и себе си да спят прегърнати в огромно като сал бяло легло.

Когато вече бяха годеници, тя сподели с него колко я ужасява мисълта, че може да загуби фигурата си. Уилям, разбира се, предположи, че тя мисли за възможно раждане и незабавно реши да взема предпазни мерки, за да ѝ спести тази неприятност.

— Деца ли? — каза той наслаждавайки се на съзнанието, че нарушава още един от каноните на общоприетото, защото по онова време не даваше пет пари за надеждите на баща си и планове на всякакви многознайници. — И без това по света има прекалено много деца! Хората искат деца, за да осигурят собственото си безсмъртие, но дълбоко се заблуждават — малките чудовища са съвсем различни и обикновено нямат нищо общо с тях. Ако човек иска безсмъртие, трябва да го постигне приживе сам!

Беше хвърлил поглед към лицето ѝ, обезпокоен, че решението му да спечели безсмъртна слава с писанията си може да ѝ се стори суетно, но тя изглежда беше обзета от възторг.

В мечтите си, и на сън, и наяве, той виждаше Агнес редом със себе си, не само като новобрачна двойка, но и в зрелите им години, в зенита на общата им слава.

— Ето семейство Ракъм — щяха да казват минувачите, когато двамата излязат на разходка в парка „Сейнт Джеймс“. — Наскоро издадоха новата му книга.

— Да, а тя току-що се върна от Париж. Казват, че си поръчала трийсет нови рокли при петима различни моделиери!

Един типичен ден от бъдещето, което той бе изградил в мечтите си, щеше да започва в облечения от слънце парк на семейния им дом. Той ще седи на плетен стол, ще прехвърля коректурите на последната си книга и ще преглежда писмата от читатели (почитателите ще получават незабавно сърдечен отговор, а писмата на зложелателите просто ще подпалва с пурата си). А сигурно зложелателите няма да бъдат малко, защото той има намерение да отправи не едно предизвикателство! Така че на моравата до него ще тлее немалка

купчина — това ще е останало от досадниците, които са се осмелили да му дотягат с възраженията си. Агнес ще се появи, плъзгайки се като видение по моравата, във великолепен люляков тоалет и ще му се скара, че непрекъснато създава проблеми на градинаря.

Сега, отпуснат в креслото в своята дневна, през януари 1876 година, наскоро овдовял, Уилям се присвива измъчено, когато си припомня онези фантазии. Какъв глупак е бил! Колко малко е разбирал сам себе си!

И колко малко е разбирал Агнес! Колко трагично е подценявал безмилостния натиск, на който щеше да ги подложи баща му през първите години от техния брак! От самото начало поличбите сочеха към моргата в Пийчкот и към онази нещастница, просната на каменната маса.

Уилям задрямва отново и вижда пред себе си Агнес такава, каквато беше през първата им брачна нощ. Той повдига нощницата ѝ — тя наистина е най-красивото същество, което е виждал през живота си. Но е вцепенена от ужас, свършената ѝ кожа е настръхнала. Толкова месеци вече той възпява красотата на очите ѝ, с която очевидно ѝ доставя удоволствие; но колкото и да би желал да посвети по двеста години на съзерцание на двете ѝ гърди и трийсет хиляди за всичко останало, Уилям изпитва желание за спонтанно сливане, за да ознаменуват подобаващо взаимната си любов. Може би трябва да цитира стихове? Да я нарече своя Америка, своя новооткрита земя? Гърлото му съхне от неловкост и смущение; немият ужас, изписан по лицето на жена му, го кара да продължи да действа безмълвно. Той продължава, съпровождан само от собственото си задъхано дишане, вкопчил се в надеждата, че по някаква магия на сливането, по силата на някаква емоционална осмоза, тя ще получи вдъхновение да сподели екстаза му; че страстният му изблик ще бъде последван от топлия балсам на облекчението и новооткритата взаимност.

— Уилям?

Той трепва, събужда се и се оглежда объркано. Пред него, насред дневната, е застанала Шугър. Траурната ѝ рокля блести, защото е вир-вода, дъждовна вода се стича от шапката ѝ, лицето ѝ е смутено.

— Нищо не успях да направя — признава тя. — Моля те, не ми се сърди.

Той се поизправя в креслото и потрива очи с пръстите на здравата си ръка. Вратът му е схванат, главата го боли, а членът му лежи отпуснато в овлажнялото си гнездо от косми.

— Няма значение — изпъшква той. — Кажи ми какво искаш и аз ще уредя да ти го доставят тук.

Три дни по-късно, докато тя пише до Хенри Колдър Ракъм писмо, чието обръщение „Скъпи татко“ ѝ бе продиктувано след известно колебание, Уилям внезапно я пита:

— Умееш ли да работиш с шевна м-м-машина?

Шугър вдига поглед. Мислела е, че е готова да посрещне всякакви изненади през днешния ден; възпалението ѝ е преминало достатъчно, за да не се налага да отказва на Уилям, ако бъде обзет ненадейно от желание, стига да не бъде груб; стомахът ѝ вече се е пооправил след повръщането, причинено от настойката от пелин и вратига, и тя е решила да даде почивка на измъченото си тяло, преди да опита последното средство — бирена мая и див джоджен.

— Съжалявам — отвърща тя. — Не съм пипвала шевна машина през живота си.

Той кимва, явно разочарован.

— А можеш ли да шиеш по об-б-бичайния начин?

Шугър оставя писалката върху попивателната и се опитва да прецени по изражението му дали би приел шеговития ѝ тон.

— Умението да си служи с игли и конци — отбелязва тя, — никога не е било сред големите ми таланти.

Той не се усмихва, а само кимва отново.

— Значи няма да можеш да промениш някоя рокля на Агнес така, че да ти става?

— Не мисля — казва тя, сериозно притеснена. — Дори да бях шивачка, надали щях да успея — фигурите ни бяха... много различни, нали?

— Жалко — отвърща той и я оставя да се гърчи от напрежение в продължение на няколко минути. Какво, по дяволите, има предвид? Подозира ли я в нещо? Той беше вчера в града, за първи път след погребението, а вечерта не спомена къде е ходил... Да не би да е бил в полицията?

Най-сетне той се откъсва от размислите, в които беше потънал, и казва с ясен и заповеднически тон, почти без да заеква:

— Уредих да поизлезем малко всички 3-3-заедно.

— Кои... ние?

— Ти, аз и Софи. В четвъртък ще отидем до града, за да ни снимат. Ще трябва да носиш траурните си дрехи, докато стигнем дотам, но те моля да си вземеш някоя красива рокля в по-свежи цветове, и за Софи също. В ателието на фотографа има стая за преобличане, вече проверих.

— Аха — тя чака някакви пояснения, но той вече е обърнал глава, което означава, че темата е приключена. Шугър вдига писалката от изцапаната попивателна. — Кажи ми, ако предпочиташ някоя определена рокля.

— Просто някоя рокля, в която да изглеждаш достатъчно привлекателна, но въпреки това напълно почтена жена — отвърща Уилям.

— Къде ще ни заведе татко, госпожице? — пита Софи на утринта на големия ден.

— Вече ти казах — в ателието на един фотограф — казва с въздишка Шугър и се опитва да не й проличи раздражението от възбудата на Софи.

— То голямо ли е, госпожице?

„Ох, защо не млъкнеш, дърдориш, без да мислиш“.

— Не знам, Софи, и аз никога не съм била там.

— Мога ли да си сложа новата шнола от китова кост, госпожице?

— Разбира се, скъпа.

— А да взема ли новата си чанта, госпожице?

„Дори звуците, които издаваш, малко съкровище“, просъсква госпожа Кастауей, „са извънредно досадни“.

— Да... да, не виждам защо да не я вземеш.

От глава до пети в траур, опаковали по една своя рокля в карираната пътна чанта, която някога принадлежеше на госпожа Ракъм, Шугър и Софи излизат на алеята, където екипажът със запрегнатия в него кон вече ги очаква.

— Къде е татко? — пита Софи, когато Чийзмън я вдига и я поставя в купето.

— Сигурно си прибира играчките, госпожице Софи — смигва кочияшът.

Шугър се качва забързано, докато Чийзмън е зает с пътната чанта, за да се измъкне от опипващите му лапи.

— И умната, госпожице Шугър! — подвиква той така, че думите му прозвучават като рефрен на мръсна песничка.

Уилям се появява на прага, закопчавайки тъмносивото палто, което е облякъл над любимото си кафяво сако. Когато го закопчае до яката, само някой много наблюдателен минувач би могъл да забележи, че не е в пълен траур.

— Да тръгваме, Чийзмън! — подвиква той, когато се качва в купето при дъщеря си и госпожица Шугър — и за голяма радост на дъщеря му думите му незабавно се превръщат в дело; конете тръгват в тръс, колелетата на екипажа се завъртат по чакъла, пред тях е пътят към широкия свят. Приключението започва — това е първа страница.

В купето тримата спътници се оглеждат един друг, доколкото е възможно, без взирането да изглежда натрапчиво — нещо трудно постижимо, като се има предвид, че коленете им почти се докосват — мъжът на едната седалка, жената и момиченцето на отсрещната.

Уилям забелязва, че Шугър изглежда зле и че е много бледа. Забелязва, че под очите ѝ има тъмни кръгове, че чувствената ѝ уста трепва в измъчена полуусмивка, и че траурната рокля никак не ѝ отива. Но това не е важно — при фотографа нещата ще се променят.

Шугър преценява, че поне външно Уилям напълно се е възстановил от травмите си. Два бели белега прорязват челото и едната му буза, ръкавиците му са доста широки, но иначе той си изглежда като преди — дори малко по-добре, защото докато се възстановяваше, шкембето му е изчезнало, лицето му също е отслабнало и скулите му се очертават. Наистина не беше честно от нейна страна да сравнява лицето му с онази карикатура на корицата на „Горила кадрил“; може да не е такъв красавец, какъвто беше брат му, но у него вече се забелязва известна изисканост, благодарение на преживените страдания. Избухливостта и заекването му намаляват постепенно, и той продължава да я оставя да води кореспонденцията му, макар че пръстите му са вече заздравили и той може да пише сам. Така че... така

че тя наистина няма причини да го ненавижда и да се бои от него, нали?

Телом Софи е кротка и седи напълно неподвижно, защото това се очаква от едно дете, но всъщност е извън себе си от възбуда. За първи път седи в семейния екипаж, при това заедно с баща си, с когото не е излизала никога досега. Толкова ѝ е трудно да възприеме тези две неща, че просто се чуди откъде да започне. Баща ѝ изглежда стар и мъдър, точно както е нарисуван на опаковките на „Ракъм“, но когато се обръща към прозореца или облизва устни, ѝ прилича на по-млад човек, който си е залепил брада. По улицата се разхождат дами и джентълмени, и всички те са различни — трябва да са стотици и стотици. Разминават се с друг екипаж — кабина от полирано дърво и метал, пълна със загадъчни непознати, теглена от животно с копита. Но Софи съзнава, че в момента на разминаването единият екипаж е нещо като огледално отражение на другия — за тези тайнствени непознати тя е загадъчна непозната, а те са това, което е за себе си Софи. Дали баща ѝ разбира това? А госпожица Шугър?

— Толкова си пораснала — казва изненадващо Уилям. — Станала си м-м-много висока. К-к-как го правиш, а?

Софи не отклонява очи от коленете на баща си. Въпросът му е като въпросите от „Алиса в страната на чудесата“ — просто няма отговор.

— На много неща ли те учи госпожица Шугър?

— Да, татко.

— Добре, добре.

Ето, той отново ѝ казва, че е добра, също както в деня, когато до него вървеше онази дама, която прилича на Усмехнатия котарак!

— Софи обича най-много от всичко да учи — казва госпожица Шугър.

— Много добре — казва Уилям, склучвайки и отпускаяки ръце в скута си. — Можеш ли да ми к-к-кажеш къде се намира Бискайският залив, Софи?

Софи се вцепенява. Единственият, най-важен факт от живота, а тя не е подготвена и не го знае!

— Още не сме учили за Испания — намесва се гувернантката. — Досега учехме за колониите.

— Много добре, много добре — повтаря Уилям и отново отклонява поглед към прозореца. На една от сградите, край които минават, е окачен огромен плакат с реклама на сапун „Пеърс“, и това го кара да се смръщи.

Ателието на фотографа се намира на последния етаж в една сграда на Кондюит Стрийт — по права линия разстоянието оттук до дома на госпожа Кастауей не е много голямо. На бронзовата табела пише „Тоуви и Скоулфийлд — художници-фотографи“. На половин път нагоре по мрачните стълби на стената е окачена фотография в рамка — на нея се вижда съвсем млад войник с устни, извити като лъка на Купидон, силно ретуширан, който държи пушката си така, сякаш е букет цветя. „Загинал в Кабул — БЕЗСМЪРТЕН в паметта на тези, които го обичаха“ пише под снимката; а малко по-надолу, на прилично разстояние, виси бележка с текст „За сведения заповядайте в ателието“.

В ателието Ракъмови са посрещнати от някакъв висок, мустакат индивид в редингот.

— Добър ден, господине, госпожо — казва той.

Очевидно двамата с Уилям вече се познават, но Шугър трябва да гадае кой е Тоуви и кой — Скоулфийлд — трябва да избира между този господин, който прилича по нещо на импресарио, и дребния човек по риза, когото виждат през откrehнатата врата да прелива някаква безцветна течност от една малка бутилка в друга, по-голяма. Навсякъде по стените висят снимки в рамки — мъже, жени и деца, снимани сами или семейно, всички свършени на вид, без никакви дефекти. Има и една огромна картина — портрет на закръглена дама, елегантно облечена в тоалет от времето на Регентството, в комплект с ловни хрътки и кошница, преливаща от необходимите за натюрморт отпадъци. В единия ъгъл на картината, точно върху опашката на един мъртъв фазан, блести надпис: „Е. Х. Скоулфийлд, 1859“.

— Виж, Софи — казва Шугър. — Тази картина е нарисувана от господина, който стои сега при нас.

— Така е — казва Скоулфийлд. — Но се отказах от първата си любов — въпреки многобройните поръчки от дами като тази на картината, за да се посветя на фотографското изкуство. Винаги съм вярвал, че всяко ново изкуство, ако наистина трябва да бъде изкуство,

има нужда от малко... акуширане — в последния миг той се досеща, че изпълнява любимия си етюд пред представителка на нежния пол, — моля да ме извините за израза.

Шугър и Софи незабавно са упътени към една малка стаичка, в която има умивалник, две огледала в цял ръст, и елегантен порцеланов ватерклозет. По стените стърчат безброй окачалки за дрехи и за шапки. Единственият зарешетен прозорец гледа към покрива, който свързва ателието на Тоуви и Скоулфийлд със съседната къща, в която има дерматологичен кабинет.

Пътната чанта вече е отворена и пъстроцветният, лъскав, мек, копринен товар е измъкнат на дневна светлина. Шугър помага на Софи да свали траурните дрехи и да си облече най-хубавата синя рокля, със златните брукатени копчета. После сресва отново косата ѝ и поставя шнолата от китова кост.

— А сега се обърни с гръб към мен, Софи — казва госпожица Шугър.

Софи се подчинява, но накъдето и да насочи погледа си, той попада върху огледало, което отразява всичко наоколо до безкрайност. Притеснена, да не би да види госпожица Шугър само по бельо, Софи свежда поглед към пътната чанта на мама. Вижда смачкан билет, на който пише „*Психо, сензацията на сезона — представления само във Фолкстън Павилиън*“! Билетът ѝ дава материал за размисъл, докато навсякъде около нея се движат отраженията на разсъблечената ѝ гувернантка. Софи чете и препрочита датата, часът на представлението, предупреждението, че то не е препоръчително за дами с по-слаби нерви, и от време на време мърва неволно късчета от бельото на госпожица Шугър, извивката на розовата плът над деколтето на долната ѝ риза, голите ръце, които се борят с отпуснатите дипли тъмнозелена коприна.

Софи поднася билета към носа си, за да провери дали мирише на море. Наистина, струва ѝ се, че долавя мирис на море, но това сигурно се дължи само на въображението ѝ.

Същинското ателие на Тоуви и Скоулфийлд, в което преминават сега Шугър и Софи, не е много голямо — не по-голямо от трапезарията на Ракъмови например, но те са съумели да се възползват

по най-изобретателен начин от три от стените, като са ги превърнали в подходящи фонове, с които могат да отговорят на всевъзможни изисквания. Едната стена е пейзаж, подходящ за фон на мъжки портрети — гори, планини, облачно небе, и като възможно допълнение — преносими колони в античен стил. Втората стена изпълнява ролята на елегантна приемна, облепена е с тапети по последна мода. Третата е разделена на три различни фона — най-лявата част е заета от висок библиотечен шкаф, от чиито лавици позирацията клиент може да извади някой от подвързаните с кожа томове и да се престори, че чете, стига да не прекрачи надясно, защото тогава ще излезе извън фона на библиотеката и ще застане пред прозореца на селска къща с дантелени перденца. Селската идилия също се разпростира на една много тясна ивица от стената, не по-широка от старомоден дамски кринолин, и преминава в друга сцена — детска стая с тапети на червеношийки и полумесеци.

Пред частта, изобразяваща детска стая (очевидно тя се ползва най-рядко) е натрупан всякакъв реквизит; не само люлеещото се конче, локомотивът-играчка, чинът и високото столче, които вървят с детската стая, но и всевъзможни принадлежности, с които клиентите позират пред останалите фонове: туристически бастун — за артистични натури и философи; голяма ваза от папиемаше, залепена върху шперплатов пиедестал, всевъзможни часовници на месингови поставки, две пушки, бюст на Шекспир, на чийто врат е провесена огромна връзка ключове, снопчета щраусови пера; различни по големина столчета за крака; фасада на стенен часовник, както и много други вещи, по-трудни за разпознаване. Софи забелязва с удивление, примесено с ужас, че сред реквизита има и един препариран кокер-шпаньол, който гледа с големи, тъжни очи и би седнал безропотно в краката на всеки господар.

С угълчето на окото си Шугър забелязва как Уилям оглежда нея и Софи. Вижда ѝ се малко притеснен, сякаш се безпокои да не би непредвидени усложнения да провалят заплануваното за деня, но не изглежда разочарован от тоалетите им; ако е забелязал, че тя носи роклята, с която беше облечена, когато се запознаха, поне не се издава. Загадъчният Тоуви най-сетне се появява, застава зад кокилите на фотоапарата и нахлузва плътната черна качулка на заплашително извисяващия се механизъм върху главата и раменете си. Тоуви си

остава така забулен до мига, в който Ракъмови си тръгват — само от време на време завърта задник като куче, което върти опашка, но краката му са неподвижни като краката на триножника.

Снимките стават за минути. Скоулфийлд успява да разубеди Уилям, който първоначално иска само една снимка — за един сеанс могат да бъдат заснети четири пози, които може да не бъдат заплащани или увеличавани, ако не отговарят на изискванията на клиента.

Така че Уилям застава пред нарисуваното небе, взирайки се в това, което Скоулфийлд нарича „далечината“ — тоест, предвид размерите на ателието, към решетката на отдушника. Скоулфийлд бавно издига юмрук и произнася патетично:

— На хоризонта, пробил облаците, се появява слънцето!

Ракъм неволно се заглежда в указаната посока и Тоуви се възползва незабавно от мига.

След това Уилям трябва да застане пред библиотеката, с разтворен екземпляр на „Основи на оптиката“ в ръце.

— Ах, да, тъкмо тази прословута глава — отбелязва Скоулфийлд, поднасяйки текста малко по-близо до лицето на клиента. — Кой би си помислил, че такава суха научна книга може да съдържа толкова пикантни разкрития!

Безизразното лице на Уилям тутакси се оживява и той наистина започва да чете; Тоуви веднага пристъпва към действие.

— О, това беше просто шега! — възкликва привидно разкаяно Скоулфийлд. Колкото по-дълго клиентът е в негова власт, толкова по-ексцентрично става поведението му, като че ли пийва тайничко от някоя плоска бутилка, скрита в джоба му, или вдишва по малко райски газ.

Шугър и Софи седят встрани и чакат да им дойде редът. Шугър се пита дали към това ателие няма и някакво друго помещение — тайна стаичка, където се правят порнографски снимки. Дали в края на деня, когато Тоуви и Скоулфийлд останат сами, те проявяват само образи на почтени дами и господа, или вадят и снимки на голи проститутки от смрадливите течности в тъмната стаичка, и ги окачат да съхнат? Какво по-артистично в крайна сметка от комплект снимки с размерите на карти за игра, които се продават в кутии с надпис: „Само за артистични личности“?

— А сега очарователното малко момиченце — заявява Скоулфийлд и с почти танцови движения разчиства набързо реквизита пред фалшивата детска стая, докато там остават само играчките. След кратко колебание той маха и локомотива; размисля още малко, решава, че господин Ракъм не е от бащите, които биха изпаднали във възторг при вида на дъщеря си, яхнала дървено конче, и маха и кончето. Отвежда Софи до една масичка с вретеновидни крака и ѝ показва каква поза да заеме до нея; отстъпва ловко назад, оглежда сцената и отново пристъпва напред с подскок, за да махне една излишна табуретка.

— А сега ще повикам един слон да скочи от небето — заявява той и вдига нагоре ръце, — и ще го закрепя на върха на носа си!

Софи не вдига брадичка нагоре и дори не отваря по-широко очи; единственото, което ѝ идва на ум, е сцената от „Алиса в страната на чудесата“, когато Алиса казва: „Тук всички сме луди“. Дали пък Лондон не е пълен с луди фотографии и с носачи на реклами, които приличат на карти за игра, също като придворните на Кралицата на сърцата?

— Слоновете не дойдоха — казва с тържествен тон Скоулфийлд, защото Тоуви още не е снимал, — затова смятам от отчаяние да си откъсна главата.

Единственият резултат на това заплашително обещание, съпроводено с жест, който подсказва, че изпълнението му е непосредствено, е че Софи се смръщва.

— Господинът би искал да повдигнеш малко брадичка, Софи, и да държиш очите си отворени, без да мигаш — обажда се тихо Шугър.

Софи изпълнява нареждането, Тоуви получава желанния ефект и веднага го заснема.

За груповата снимка Уилям, Шугър и Софи позират пред имитацията на съвършена дневна — господин Ракъм е застанал в центъра, госпожица Ракъм стои пред него, но малко вляво, така че главата ѝ достига до верижката на часовника, която се подава от джобчето на жилетката му; неназованата дама седи на елегантен стол вдясно. Тримата образуват нещо като пирамида, чийто връх е главата на господин Ракъм, а полите на госпожица Ракъм и дамата представляват основата.

— Идеално, идеално — отбелязва Скоулфийлд.

Шугър седи напълно неподвижно, сключила скромно ръце в скута си, с изправен гръб, и се взира, без да мига, във вдигнатия показалец на Скоулфийлд. Качулатото същество — хибрид между Тоуви и неговата машина — е отворило окото си; точно в този момент невидими химикали реагират на силния приток на светлина, запечатвайки все по-дълбоко образите на трите внимателно подредени човешки същества. Тя чувства едва доловимото дишане на Уилям над главата си. Все още не ѝ е казал защо правят всичко това; беше очаквала да ѝ обясни доста по-рано. Дали да се осмели да го попита, или това е тема, която би предизвикала поредното му избухване? Колко странно — тъкмо този случай, който би трябвало да я изпълва с надежди за общото им бъдеще, тъкмо поръчването на този семеен портрет, в който тя заема мястото, принадлежащо по право на съпругата, буди в нея лоши предчувствия.

За какво му е притрябвал този портрет? Не може да го постави в рамка в приемната — какво смята да прави с него тогава? Да го съзерцава, когато остане сам? Да ѝ го подари? Какво, в името Божие, прави тя тук, и защо се чувства по-зле отколкото навремето, когато трябваше да заема гола всевъзможни унизителни пози „само за артистични личности“?

— Струва ми се, че сме готови — отбелязва Скоулфийлд. — Нали, господин Тоуви?

Партньорът му отговаря с изръмжаване.

Часове по-късно, отново в Нотинг Хил, когато нощта се е спуснала отдавна и вълненията са утихнали, всички членове на домакинството се оттеглят да спят — всеки в своето легло. Светлините в къщата са угасени, дори лампата в кабинета на Уилям.

Уилям леко похърква, отпуснал глава на възглавницата. Той вече сънува и вижда в съня си как най-голямата фабрика на „Пеърс“ е погълната от пламъци и наблюдава безнадеждните опити на пожарникарите да я спасят. В съня си той чувства ясно странната миризма на горящ сапун — миризма, която никога не е долавял наяве, и която ще забрави, когато се събуди, макар насън да я разпознава незабавно.

Дъщеря му също спи дълбоко, изтощена от много приключения и от упреците на госпожица Шугър, защото беше много невъздържана, а след вечеря дори повърна не само говеждия бульон, но и сладкиша и какаото, които ѝ бяха сервирани в сладкарница „Локхарт“. Странно място е светът — никога не си е представяла, че е толкова голям и че в него има толкова много хора, а при това е пълен с всякакви явления, които явно са неразбираеми и за гувернантката ѝ, но пък баща ѝ каза, че е добро момиче, освен това тя вече знае, че Бискайският залив е в Испания и ще може да му отговори, ако отново ѝ зададе този въпрос. Утре я очаква нов ден, когато тя ще си научи уроците толкова добре, че госпожица Шугър няма изобщо да се сърди.

Шугър е будна, стиска с две ръце нощното гърне и повръща отвратителната смес от бирена мая и див джоджен. Но дори посред най-ужасните спазми, когато устата и ноздрите ѝ горят от отровата, физическото ѝ страдание изобщо не може да се сравнява с болката от думите, с които Уилям днес я отпрати от кабинета: „Занимавай се със собствената си работа! Ако това те засягаше по някакъв начин, щях досега да съм ти го съобщил! За каква се имаш всъщност?“

Тя допълзва до леглото, притиснала ръце към корема си. Не смее дори да изскимти от страх, че звукът ще проникне отвъд стените на стаята ѝ. Мускулите на корема я болят от конвулсивното свиване — не е възможно вътре да е останало нещо — освен...

За първи път, откакто е забременяла, Шугър си представя бебето като... бебе. Досега тя съзнателно избягваше да го вижда по този начин в представите си. То започна съществуването си като безлика тревога, с липсата на менструация; после се превърна в червей, гризящ цветна пъпка, в паразит, който тя се надяваше тялото ѝ да изхвърли. Дори когато то отказваше да излезе, вкопчено в нея, тя не си го представяше като живо същество, което се бори за живота си; то си оставаше някакъв тайнствен предмет — неподвижен, но нарастващ; буца плът в утробата ѝ, която се увеличаваше по неразбираем начин. Но сега, в полунощната самота; легнала в леглото си, притиснала ръце към корема си, тя изведнъж осъзнава, че ръцете ѝ лежат върху нещо живо — че в нея расте човешко същество.

Как ли изглежда това бебе? Дали има лице? Да, разбира се, сигурно има лице. Дали е момче или момиче? Има ли някаква представа колко майчински се отнасяше Шугър с него досега? Дали е

сгърчено от страх, дали кожата му е обгорена от цинков сулфат и боракс, дали устата му не се разтваря в отчаяно желание да се добере до чиста храна сред отровите, които се въртят във вътрешностите на Шугър? Дали ненавижда деня на раждането си, макар този ден да е предстоящ?

Шугър отделя длани от корема си и ги полага върху трескавото си чело. Не трябва да допуска такива мисли. На това бебе — на това същество — на този къс месо не бива да му се позволява да живее. Собственият ѝ живот е в опасност — ако Уилям открие, че тя е бременна, това ще бъде краят, краят на всичко. „Вие няма да се върнете на улицата, нали, госпожице Шугър?“ Така беше попитала госпожа Фокс. А Шугър ѝ отвърна „По-скоро бих умряла“.

Шугър се завива, готвейки се за сън; гаденето вече не е толкова силно и тя успява да отпие глътка вода, за да промие вкуса на див джоджен и стомашен сок от устата си. Коремът още я боли — от ребрата до слабините, сякаш е подложила рядко използваните му мускули на убийствено тежки упражнения. Тя поставя ръка на корема си — като че ли долавя някакъв пулс. Това, разбира се, е собственият ѝ пулс — по същия начин се долавя и на шията и слепоочията ѝ. Онова нещо вътре вероятно няма още сърце. А може би има?

Скоулфийлд и Тоуви също са будни — всъщност, макар часът да е много напреднал, те още не са напуснали ателието на Кондюит Стрийт. Освен всичко останало, те работят и върху поръчаните от Ракъм снимки и се опитват да сътворят чудо.

— Главата излезе много малка — мърмори Тоуви и се взира с примижаване в блестящото женско лице, което току-що се е материализирало в мрака. — Не ти ли се струва, че е прекалено малка?

— Така е — отвърща Скоулфийлд, — но и без това не върши работа. Много е ярка — като че ли в черепа ѝ гори лампа.

— Нямаше ли да е по-просто да снимаме тримата отново, но навън, на ярка дневна светлина?

— Да, любов моя, би било просто — казва с въздишка Скоулфийлд, — но пък е напълно изключено.

Двамата продължават да работят до малките часове на нощта. Поръчката на Ракъм е много по-сложна от обичайните им задачи — да

залепват момчешко лице към тялото на някакъв войник, за да създадат за опечалените родители почти автентичен образ на войнската слава на починалия им син. Това, което иска от тях Ракъм, предполага съчетаване на две практически несъчетаеми неща — лице от снимка, направена на ярка слънчева светлина, при това от любител, който силно надценява способностите си, трябва да бъде преснето, увеличено няколко пъти и залепено на раменете на снимка на жена, правена в ателие, при това от професионалисти.

В три часа достигат до най-добрия възможен резултат от наличните материали. На Ракъм ще му се наложи да се задоволи с това, ако пък не му хареса, ще плати обикновените снимки, които направиха на него и на дъщеря му, и няма да приеме неумелия монтаж.

Фотографите си лягат в една малка стаичка до ателието; вече е прекалено късно да търсят файтон, който да ги откара до къщата им в Кларкънуел. На една тел в тъмната стаичка висят плодовете на днешния им труд — хубава снимка на Уилям Ракъм, вперил романтично поглед във вечния планински пейзаж; хубава снимка на Уилям Ракъм, потънал в четене наред библиотеката, хубава снимка на замечтаната Софи Ракъм в детската стая, както и една извънредно странна снимка на цялото семейство Ракъм — главата на Агнес е трансплантирана, взета от едно далечно лято. Лицето ѝ е неестествено светло — като на онези тайнствени фигури, които според спиритистите са истински духове, запечатани в желатиновата емулсия на филма, макар да не са били видими с просто око.

ТРИЙСЕТ И ДВЕ

Софи Ракъм е стъпила на едно столче до прозореца и върти полака дупето си, за да провери дали столчето се клати. Наистина се клати, но съвсем малко. Тя мести внимателно крака, защото не може да ги види от широките си поли, докато успява да постигне равновесие.

„Аз ще стана по-висока от мама“, мисли тя, но не предизвикателно, нито амбицирано, а просто защото е преценила, че тялото ѝ е по-различно от тялото на майка ѝ, и няма никакви изгледи да остане миниатюрно. Все едно, че е получила парченце от кейка, който Алиса изяжда в Страната на чудесата, но вместо да израсне незабавно до тавана, расте по мъничко през всяка секунда от живота си — растеж, който няма да спре, докато тя не стане много висока, колкото госпожица Шугър или баща си.

Скоро Софи няма да има нужда от това столче, за да гледа света навън. Скоро госпожица Шугър — или някой друг, който и да е той — трябва да ѝ осигури нови обувки, ново бельо, всякакви нови неща, защото Софи е пораснала толкова много, че повечето дрехи не ѝ стават. Може би отново ще я заведат в града, в някой от онези магазини, в които се продава само една стока — но те явно успяват да продадат всеки ден по нещо, защото хората, които заливат улиците, наистина са безкрайно много.

Софи вдига далекогледа, свивайки пръсти около набраздената повърхност на тръбата, разтяга го докрай — в пълната му дължина от четиринайсет инча, и започва да оглежда Чепстоу. Минувачите са малко на брой, навън не се случва нищо особено. Не е като в града.

Зад нея дръжката на вратата скръцва. Възможно ли е госпожица Шугър вече да се връща, въпреки че току-що тръгна да помага на татко с писмата? Софи не може да се обърне прекалено бързо, защото рискува да падне от столчето; за себе си е решила, че ако далекогледът се счупи, я чакат седемстотин седемдесет и седем години лош късмет.

— Здравей, Софи — разнася се плътен мъжки глас зад гърба ѝ.

Учудената Софи вижда баща си, застанал на прага. Последният път, когато той влезе тук, Биатрис беше още нейна бавачка, а мама

беше на море. Тя се пита дали един реверанс ще му направи добро впечатление, но клатушкането на столчето под краката ѝ я кара да се откаже.

— Здравей, татко.

Той затваря вратата зад себе си, прекосява стаята и я изчаква да слезе на земята. Нищо подобно не се е случвало досега. Застанала в сянката му, тя примигва и вдига поглед към брадатото му лице — едновременно смръщено и усмихнато.

— Донесъл съм ти нещо — казва той и крие ръце зад гърба си.

Радостното вълнение на Софи е примесено с известен страх; не може да не се пита дали баща ѝ няма да ѝ съобщи, че ще я изпрати в дом за лоши момичета, както я заплашваше бавачката.

— Ето, заповядай — той ѝ подава една рамка с размерите на голяма книга. Под стъклото се вижда снимката, направена от човека, който твърдеше, че може да сложи слон на носа си. Запечатаната от него на хартия Софи Ракъм е благородна и безцветна, цялата в сиво и черно, като статуя, но пък изглежда ужасно изискана и много голяма. Фалшивият фон се е превърнал в истинска стая, а очите на младата дама са красиви и почти като живи, в дълбочините им проблясват мънички светлинки. Каква красива снимка! Ако беше оцветена, би било направо като картина.

— Благодаря ти, татко — казва Софи.

Той ѝ се усмихва в отговор, обтягайки рязко устни, като че ли е отвикнал да ползва необходимите за усмивка мускули. После, без да казва нищо, изважда иззад гърба си друга фотография в рамка — този път на нея се вижда самият той, застанал пред нарисуваната планина и нарисуваното небе, вперил поглед в бъдещето.

— Какво ще кажеш? — пита той.

Софи не може да повярва на ушите си. Никога досега баща ѝ не я е питал за мнението ѝ по какъвто и да било въпрос, възможно ли е вселената да допуска такова нещо? Той е голям, а тя е малка; той е висок, тя — ниска; той е мъж, а тя — момиче; той ѝ е баща, а тя — само негова дъщеря.

— Много е хубаво, нали, татко? — казва тя. Искане ѝ се да му каже колко истинска изглежда илюзията, как човек може да повярва, че той наистина стои пред планината, но не се осмелява, защото се страхува

да не се обърка, а и като че ли не ѝ достигат подходящите думи. Но баща ѝ като че ли разбира какво мисли тя.

— Странно е, нали, ние с т-т-теб знаем, че тази снимка беше направена в една претъпкана стая, в к-к-къща, която се намира на оживена градска улица, но все пак ето ме тук, в сърцето на дивата природа. Но така трябва да постъпваме всички, Софи — д-д-да се п-п-представяме във възможно най-добра светлина. Т-т-това е целта на изкуството, и на историята също.

Заекването му се усилва, защото способността му да поддържа разговор на такова ниво се изчерпва. Софи разбира, че той се кани да си върви.

— Ами другата снимка, татко? — не успява да се въздържи тя, когато баща ѝ се упътва към вратата. — Онази, на която бяхме всички?

— Т-т-тя... не стана хубава — казва той със смутен вид. — М-м-може някой път да отидем пак там и да опитаме да се снимаме отново. Н-н-но не м-м-мога да ти го обещаая.

И без нито дума повече той се обръща и напуска стаята с вдървена походка.

Софи се вира в затворената врата и притиска снимката към гърдите си. Гори от нетърпение да разкаже всичко на госпожица Шугър.

Много късно същата вечер, когато Софи отдавна спи, и дори прислужниците се готвят да си легнат, Шугър и Уилям продължават да обсъждат делови въпроси на светлината на лампите в неговия кабинет. Темата е неизчерпаема, сложността на въпросите се задълбочава дори когато и двамата са прекалено уморени, за да продължат да говорят. Ако някой беше запитал преди година Шугър какво е необходимо, за да се заемеш с производство на парфюми, тя би отговорила така: да отглеждаш цветя, да ги береш, да ги смесваш в нещо като каша и да прибавяш получената есенция в шишета с вода или в сместа, от която се прави сапун. Върху резултата залепяш етикети, товариш го на някаква кола и го разпращаш по магазините. Но днес тя знае, че се налага да отделят поне по двайсетина минути на трудни въпроси като например дали може да се разчита на оценката, която дава онзи мошеник Кроули на разносните по увеличаването на мощността на

фабричните машини от дванайсет на шестнайсет конски сили, и дали си струва да се харчат още пари за ухажване на пристанищните власти в Хъл — и едва тогава първото писмо, чакащо отговор, бива вдигнато от купчината. Шугър вече приема всички професии по този начин — елементарни за хора извън професията и невероятно сложни за тези, които я практикуват. В крайна сметка дори проститутките са в състояние да обсъждат работата си с часове.

Тази вечер Уилям е в странно настроение. Не е избухлив както обикновено, държи се по-разумно, но същевременно сякаш го измъчва някаква меланхолия. Предизвикателствата на търговията, които приемаше първоначално с бурен ентусиазъм, а напоследък с раздразнение и войнствено настроение, сякаш внезапно са изтощили духа му. Думите, които най-често употребява, са „ненужен“, „безполезен“, „безсмислен“ — при това ги произнася с тежка въздишка, обременявайки допълнително Шугър със задачата да му вдъхва нова увереност.

— Така ли мислиш? — отвърща той на уверенията ѝ, че звездата на „Ракъм“ е още в зенита си. — Каква малка оптимистка си ти!

Шугър, съзнавайки, че трябва да е благодарна, че той вече не ѝ се гневи, е обзета от неразбираемото желание да му отговори сопнато. След всичко, което изтърпя днес в разговорите си със Софи, тя си има свои проблеми и няма никакво намерение да бъде негов ангел, който ще го окуражава да върви напред. Няма ли да се намери някой, който да увери нея, че всичко ще бъде наред?

„Аз нося детето ти, Уилям“, изкушава се да му каже тя. „И съм уверена, че ще бъде момче. То може да бъде наследникът, за който копнееш, наследникът на парфюмериите «Ракъм». Не е необходимо някой да знае, че то е наше — ще го знаем само двамата с теб. Можеш да кажеш, че си ме наел, след като са ме препоръчали от Дружеството за спасение, и че си нямал представа, че съм бременна. Можеш да кажеш, че съм се грижила добре за Софи и че не можеш да ме съдиш за отминали прегрешения. Нали винаги си казвал, че пет пари не даваш за общественото мнение? А когато минат години и синът ти заприлича на теб, и клюкарите се уморят да се занимават с нас, тогава вече ще можем и да се оженим. Това е дар на съдбата, нима не разбираш?“

— Струва ми се, че трябва да оставиш нещата такива, каквито са — казва тя, връщайки се към действителността и към фабричните машини. — За да получиш достатъчна печалба, която да оправдае инвестицията, са ти необходими десет поредни години с добра реколта, при това за същото време нито един от конкурентите ти не бива да разширява дейността си. Рискът е прекалено голям.

Напомнянето за конкуренцията хвърля Уилям в още по-голяма потиснатост.

— О, те ще ме оставят да им дишам прахта, Шугър — казва той и имитира почти безразлично как тича подир някого с изплезен език. — Двайсети век принадлежи на „Пеърс“ и „Ярдли“, чувствам го.

Шугър прехапва долната си устна и потиска въздишка на раздразнение. Ако можеше да остави и него да рисува австралийско кенгуру или да му възложи да се поупражнява в смятането! Дали тогава би я възнаградил с щастлива усмивка?

— Нека първо се погрижим за остатъка от нашето столетие, Уилям — предлага тя. — В края на краищата живеем в него.

За да подчертае колко е важно да се работи системно с кореспонденцията, по реда, по който са пристигнали писмата, тя вдига следващия плик от купчината и прочита на висок глас името на подателя:

— Филип Бодли.

— Остави това писмо — изпъшква Уилям и си позволява да се наклони още малко назад, така че заема почти хоризонтално положение. — То няма нищо общо с теб, искам да кажа, с „Ракъм“.

— Надявам се, не съдържа нищо неприятно? — пита тя със съчувствен тон, опитвайки се да подсказе с гласа си, че той може да сподели и най-тайните си скърби с нея, че тя ще го изслуша и подкрепи като най-съвършената съпруга на този свят.

— Неприятно или не, то не те засяга — подчертава той, този път не войнствено, а с тъжно примирение. — Не забравяй, че вода все пак някакъв живот далеч от това писалище, скъпа.

Тя приема милото обръщение като проява на добри чувства — или поне се опитва да го приеме така. Нима той не намеква, че тя е незаменим помощник в работата му? После взема следващия плик и прочита:

— Финеган и Ко, Тайнмаут.

Той покрива лицето си с длани и казва със стон:

— Кажи ми най-лошото.

Тя прочита писмото, спирайки всеки път, когато Уилям изсумтява вбесено или започва да мърмори скептично, което му пречи да чува думите ѝ. После, докато той обмисля чутото, тя седи безмълвно зад бюрото, диша едва чуто и чувства как нещо притиска застрашително чувствителния ѝ стомах, чувства как засегнатата ѝ гордост се надига нагоре, към устните.

— Софи беше невъзможна днес следобед — изтърсва тя най-сетне.

Уилям, погълнат от достойната за цар Соломон задача да реши кой е виновен за закъсненията на пратките — мързеливите докери в Тайнмаут или лъжливият доставчик, примигва неразбиращо.

— Софи? Невъзможна ли?

Шугър си поема дълбоко дъх, така че шевовете на роклята ѝ се притискат в издутите ѝ гърди и изпъкналия корем. За миг си припомня възбудата на Софи, предизвикана от неочакваното посещение на баща ѝ; гордостта и перченето ѝ, когато ѝ показва снимката си; щастливото бърборене и разсеяността, която с напредването на деня доведе до раздразнение и сълзи, защото не можеше да си реши задачите и объркваше имената на цветята; липсата на апетит по време на вечеря и гладния хленч на лягане — общото впечатление, което детето създаваше; сякаш я бяха натъпкали с непозната храна, която стомахът ѝ отказваше да смели.

— Тя настоява, че ще отидем в ателието на фотографа отново, при това много скоро — така си ѝ казал — казва Шугър.

— Аз... аз... нищо подобно не съм казвал — възразява Уилям и се намръщва, стигнал до извода, че целият живот е тресавище от недоразумения и измама; дори родната ти дъщеря ти причинява неприятности в отплата за твоята проява на щедрост!

— Софи твърди, че си ѝ обещал — казва Шугър.

— Е, з-з-начи греши.

Шугър потрива уморените си очи. Кожата на пръстите ѝ е толкова груба, а клепачите ѝ толкова раздразнени, че тя се притеснява да не ги нарани.

— Струва ми се — започва тя, — че ако си решил да отделяш повече внимание на Софи, е по-добре да го правиш в мое присъствие.

Уилям се надига на лакът и впива невярващ поглед в нея. Първо Софи, а сега и Шугър! Тези създания от женски пол наистина причиняват само усложнения и неприятности!

— Да не искаш да ми кажеш — започва той остро, — че ти ще определяш къде и кога да виждам собствената си дъщеря?

Шугър навежда покорно глава и смекчава тона си, доколкото ѝ стигат силите.

— О, не, Уилям, моля те, не си мисли такива неща. Ти се справяш чудесно с нея, и аз ти се възхищавам.

Но той продължава да я гледа мрачно. Господи, какво друго да каже? Дали пък да не си затваря устата, ако не може да свърши с нея нещо по-полезно. „*Виж ти, виж ти, научила си цял речник думи, тъй ли е, скъпа?*“ разнася се присмехулно гласът на госпожа Кастауей от миналото. „*А при това само две от тях ще ти вършат работа в живота — «да» и «пари»*“.

Шугър си поема дъх и продължава.

— Изискванията на Агнес са усложнявали живота ти — подема тя съчувствено, — в продължение на толкова години, че сега ти е трудно да промениш нещата, съзнавам. А Софи наистина изпитва дълбока благодарност при всяка твоя проява на интерес към нея — и аз също. Чудя се само дали няма да бъде възможно ти... ние... да бъдем по-често заедно. Като... като семейство — така да се каже.

Тя преглъща с усилие, уплашена, че е прекалила. Но нали тъкмо той пожела тримата да се снимат заедно? За какво друго би могъл да намеква този жест?

— П-п-правя всичко по силите си — напомня ѝ той, — за да може в т-т-този нещастен дом всичко да върви нормално.

Самосъжалението му я предизвиква да му отвърне остро, но тя устоява; ето, вече е стиснал юмруци, кокалчетата му са побелели, лицето му преbledнява — тя трябваше да действа по-предпазливо, сега съвместното им бъдеще ще се разбие на късчета като чаша, запратена в стената. Боже, помогни ѝ да намери подходящите думи и тя никога няма да моли за нищо друго! Тя скача от стола си сред шумолене на фусти и коленичи до него, поставяйки нежно длан върху ръката му.

— О, Уилям, моля те, не наричай дома си нещастен. Ти постигна нещо забележително през тази година, нещо великолепно — сърцето ѝ се блъска в гърдите, тя плъзва ръка около шията му — слава Богу, той

не я отблъсва и не избухва. — Разбира се, това, което се случи с Агнес, беше истинска трагедия — продължава тя, галейки го по рамото, — но в известен смисъл то бе и милостиво избавление, нали? Всички тези тревоги и... и скандалите през изминалите години... сега вече си свободен от всичко това — той се успокоява; поставя на талията ѝ първо едната си ръка, а после и другата. Размина ѝ се на косъм! — Освен това годината беше прекрасна за „Ракъм“ — не спира Шугър. — Половината от проблемите ни са свързани с разрастването, не забравяй това. Освен това домът ни е щастлив, наистина е така. Всички прислужници се държат много дружелюбно, Уилям и мога да те уверя, че по това, което чувам, те са много доволни от работата си и те уважават дълбоко...

Той вдига поглед към лицето ѝ — объркан, натъжен, нуждаещ се от помощ — като куче, изоставено от господаря си. Тя го целува по устата, гали вътрешната част на бедрата му, плъзва кокалестата си китка по меката издутина на гениталиите.

— Помниш ли какво ти казах първия път, когато се видяхме, скъпи — шепне тя. — Готова съм да направя всичко, което поискаш от мен. Всичко.

Уилям възпира нежно ръката, с която тя се опитва да повдигне фустите си.

— Късно е — казва той с въздишка. — Отдавна трябваше да сме в леглото.

Тя взема ръката му и я пъхва под меките, топли пластове памучен плат към голата си плът.

— Точно това имам предвид.

Достатъчно е да го накара да пъхне ръка между краката ѝ и е неин. Нищо не го възбужда така, както влагата на женското желание.

— Не, говоря сериозно — отвърща Уилям. — Погледни колко е часът.

Тя покорно извърща глава към часовника, а докато гледа в другата посока, той се измъква от прегръдките ѝ. Единайсет и половина. По това време в дома на госпожа Кастауей работата беше в разгара си. Дори когато Шугър живееше на Прайъри Клоуз, Уилям нерядко я посещаваше към полунощ и донасяше шум и оживление в тихото ѝ жилище, когато връхлиташе забързан от улицата, мокър от дъжда, с глас, предрезгавял от желание. Тогава двамата бяха в такава

пълна хармония, че тя бе в състояние да прецени още по първата му прегръдка кой отвор на тялото ѝ ще предпочете.

— Господи, колко съм уморен — изпъшква той, а стенният часовник отмерва половината на часа. — Край на писмата, моля. Ще продължим утре, нали?

Шугър го целува по челото.

— Както кажеш, Уилям — отвръща тя.

На следващата сутрин Шугър се заема както обикновено със Софи. Помага ѝ да се облече, закусва с нея, а после я отвежда в учебната стая, където Софи сядва зад писалището. Само минути след като започват с урока, на Шугър ѝ прилява и тя е принудена да излезе пред вратата, където се опитва да вдишва дълбоко въздуха, станал внезапно задушен и просмукан с нетърпима миризма на прекалено сладка овесена каша и хлор. Тя спира в коридора. Толкова ѝ е зле, че се бои да не би да повърне, преди да стигне до стаята си, но тогава въздухът около нея като че ли се променя и гаденето изчезва.

Тя стои на стълбищната площадка. В къщата цари пълна тишина — само стените и таванът продължават бавно да се въртят. Зрителна измама. Тази сутрин е мрачно и следите от кръвта на Агнес не се виждат. Колко ли стъпала има това стълбище? Много, прекалено много. Фоайето е някъде долу — далече, много далече. Шугър стои неподвижно, притиснала две ръце към заобления си корем. Налага си да ги отпусне. Къщата диша полека — вдишва и издишва. Тя иска да помогне на Шугър; знае в каква каша се е забъркала, знае и какво е най-добре за нея. Тя пристъпва напред, но забелязва, че отново прикрива с ръце корема си. Тогава ги разперва широко, като криле, а кръвта пулсира така ожесточено в главата ѝ, че и газените лампи започват да пулсират в същия ритъм. Шугър затваря очи и се оставя да падне напред.

— Господин Ракъм! Господин Ракъм! — Бум, бум, бум — някой блъска по вратата на кабинета. — Господин Ракъм! Господин Ракъм!

Бум, бум, бум!

Уилям изскача иззад писалището и отваря вратата толкова рязко, че свитата в юмрук ръка на Лети едва не попада върху неговите бързо повдигащи се гърди.

— О, господин Ракъм! — възкликва тя уплашено. — Госпожица Шугър е паднала по стълбите!

Той я блъсва, за да му направи място, изтичва по коридора и поглежда надолу, погледът му се плъзва по дългата извивка на покритото с килим стълбище. Тялото на Шугър е проснато долу, много далече — вижда се някаква бъркотия от черни поли, бяло бельо, разпилени червеникави коси и разперени крайници. Тя лежи неподвижно като кукла.

Поставил ръка на перилото, за да не го сполети същата злополука, Уилям хуква надолу, прескачайки по две-три стъпала.

Малко по-късно едно леко тупване по бузата изтръгва Шугър от дълбините на безсъзнанието. Тя лежи в собственото си легло, над нея се е надвесил Уилям. Последното, което помни, е как летеше във въздуха, зашеметена от ужас.

— Как се озовах тук?

Лицето на Уилям е мрачно, но не и гневно. Струва ѝ се дори, че забелязва по него следи от нежна загриженост — а може би просто е измъчен от положеното усилие.

— Двамата с Роуз те донесохме — отвърща той.

Шугър се озърта, за да види Роуз, но в стаята няма никой, тя е сама със своя... любовник, работодател... или какъвто ѝ е сега Уилям.

— Залитнах — казва тя за оправдание.

— На този дом му върви на злополуки, няма спор — казва той с горчиво шеговит тон.

Шугър опитва да се повдигне на лакти, но пада безпомощно назад, пронизана от жестока болка в ребрата. Привежда глава напред, така че брадичката ѝ опира в гръдната кост, и забелязва две неща — първо че косата ѝ се е измъкнала от фуркетите и е разпиляна около лицето ѝ, и че полите ѝ са вдигнати така, че се вижда бельото ѝ.

— Прислужниците — казва тя притеснено. — Да не би да са ме видели така раздърпана?

Уилям се засмива неволно.

— Наистина си склонна да се безпокоиш за много странни неща, Шугър.

Тя също се размива, а очите ѝ се насълзяват. Такова облекчение е да го чуе да произнася името ѝ! Опитва се да си го представи как я е носел на ръце до стаята ѝ — но после си припомня, че не я е носил сам и че качването вероятно е било трудно, лишено от всякакъв романтичен ореол.

— Уилям, толкова съжалявам, аз... аз... загубих...

— Доктор Кърлоу ще пристигне всеки момент.

При мисълта, че тук всеки миг може да се появи доктор Кърлоу, когото познава единствено от дневниците на Агнес, Шугър изтръпва. Представя си го как се плъзга по улиците със свръхестествена бързина, очите му горят, сякаш зад тях има запалени свещи, дългите, хищни нокти на ръцете му са скрити в ръкавиците, а в черната му чанта гъмжат и се гърчат червеи. След като госпожа Ракъм, желаната жертва, му беше отнета, той ще трябва да се задоволи с Шугър, която да измъчва вместо нея.

— Н-наистина ли е нужно? — казва тя. — Виж — нищо ми няма.

Тя повдига леко ръце и крака и ги раздвижва, задъхана от болка. В отговор Уилям ѝ хвърля поглед, изпълнен със съжаление и отвращение, като че ли Шугър е някаква огромна хлебарка, или пък внезапно се е побъркала.

— Не мърдай от леглото — казва той, а в гласа му прозвънтява стомана.

Шугър лежи и чака. Диша съвсем леко, за да не предизвиква болката. Какво ли е успяла да си причини в онзи пристъп на лудост? Десният глезен я боли и ѝ е трудно да го движи; усеща пулса си в него; изпитва чувството, че целият ѝ гръден кош е натрошен — сякаш нацепените бели кости се забиват в меката червена плът на вътрешните ѝ органи. И защо ѝ беше всичко това? Познава ли поне една жена, която да е помятала след падане по стълби? Още една измислица, врели-некипели, които си разказват проститутките... Хариет Пейли наистина пометна, когато я пребиха, но това беше нещо съвсем различно; не съществува вероятност Уилям да започне да я бие

с юмруци и да я рита в корема, нали? (Макар понякога да добива такова изражение, че Шугър се пита дали не замисля нещо подобно...)

На вратата се чука, дръжката се завърта и в стаята влиза някакъв висок мъж.

— Госпожица Шугър, нали? — пита той с делови, но любезен тон. — Аз съм доктор Кърлоу — ако позволите...

Притиснал чантата към гърдите си като дипломат, който се кани да поднесе официален подарък, той пристъпва към нея. Протритите му кожени обувки надали кроят разцепени копита, очите му не греят със сатанински блясък, брадата му е прошарена. Той съвсем не прилича на дявол, но затова пък ѝ напомня много на Емелин Фокс — но дългнестото лице изглежда много по-добре на него, отколкото в женския си вариант.

— Спомняте ли си — пита той внимателно, докато се отпуска на колене край леглото ѝ, — на какво разстояние паднахте и коя част от тялото ви понесе удара?

— Не, не си спомням — отвърща тя и си спомня зловещата, безкрайно дълга секунда, през която духът ѝ се бе отделил от тялото и се рееше във въздуха, а безжизненото чучело от плът и плат се търкаляше надолу по стълбите. — Случи се толкова неочаквано...

Доктор Кърлоу отваря чантата си и вади оттам остър метален инструмент — оказва се, че това е кука за копчета.

— Позволете, госпожице — казва той тихо и тя кимва в знак на съгласие.

Доктор Кърлоу започва прегледа на пациентката. Ръцете му са груби, но пипат внимателно, той съвсем очевидно не се интересува от нищо друго, освен от състоянието на костите под плътта. Сваля или набира нагоре отделни части от облеклото ѝ и после отново ги поставя на мястото им — с изключение на дясната ѝ обувка. Когато смъква гащите и поставя ръце върху корема ѝ, Шугър пламва до уши, но той само натисва тук-там с пръсти, установява, че тя не изпитва болка, и се заема с бедрата, като ѝ нарежда с безстрастен глас да изпълнява различни движения.

— Вие сте щастливка — заявява той накрая. — Нерядко хората си чупят не само ръцете, но и вратовете при падане по стълби. Вие, въпреки че сте паднали по стълба, имате само две пукнати ребра, които ще се възстановят сами след време, и няколко натъртвания, които

вероятно още не чувствате. Дори глезенът ви не е счупен, а само навехнат. До утре той ще се подуе и ще добие размерите на юмрука ми — той вдига свития си юмрук, за да може тя да го огледа, — и предполагам, че няма да можете да го движите така, както го движите сега. Това не бива да ви плаши.

Кърлоу бръква отново в чантата си, вади оттам голямо руло дебел бял бинт, и скъсва хартиената лентичка, с която е пристегнат.

— Сега ще пристегна здраво глезена ви с този бинт — пояснява той, вдига крака ѝ и го поставя върху коляното си, без да обръща внимание на болезненото ѝ изохкване. — Трябва да ви помоля да не сваляте превръзката, колкото и да ви се иска да го сторите. С увеличаването на отока превръзката ще става все по-стегната, и вие може дори да си въобразите, че тя ще се пръсне. Уверявам ви, че няма да се случи нищо подобно.

Когато приключва с крака ѝ, доктор Кърлоу придърпва роклята и надолу — все едно, че става дума за завивка или погребален саван.

— Не правете глупости — казва той, докато се изправя, — останете на легло колкото е възможно по-дълго, и ще се възстановите бързо.

— Но... но аз трябва да изпълнявам задълженията си — възразява с отпаднал глас Шугър, надигайки се в леглото.

Той свежда поглед към нея. Тъмните му очи блещукат закачливо, сякаш подозира, че задълженията ѝ към Уилям Ракъм могат да се изпълняват и в хоризонтално положение.

— Ще направя каквото е необходимо — казва той със сериозен тон, — за да ви бъде осигурена патерица.

— Благодаря ви, много ви благодаря.

— Няма защо.

Закопчалката на чантата щраква и мъжът, описан в скритите под леглото на Шугър дневници като „Демон-инквизитор“, „Господар на пиявиците“, Велзевул и „Доставчик на червеите“, се сбогува любезно с нея, спира само колкото да размаха пръст в предупредителен жест, който означава „Не забравяйте: никакви глупости“, и я оставя на спокойствие.

Точно както предсказа доктор Кърлоу, на другия ден след падането Шугър се събужда, обзета от мъчителното желание да свали бинта от крака си. Тя изпълнява това, което си е наумила, и веднага решава, че се чувства по-добре.

Но много скоро освобожденият от превръзката крак се подува и става почти два пъти по-дебел от здравия, и Шугър изобщо не може да стъпи на пода с него, без да изпита ужасна болка, а за ходене и дума не може да става. Дори куцането е почти невъзможно; подскачането на един крак е напълно изключено, защото дори ако оставим настрани унижителната гледка, която би представлявала, от такова сътресение натъртванията ще я болят още повече. Влачейки се мъчително из стаята с отчаяни усилия на волята, тя е принудена да признае, че в това си състояние не може да изпълнява задълженията си на гувернантка.

Но преди страхът ѝ да прерасне в паника, тя се успокоява от появата на подарък от господаря, донесен от Роуз — лакирана чамова патерица. Тя не се осмелява да попита дали Уилям е разполагал вече с нея или е изпратил да я купят. Вместо това започва да накуцва напред-назад на три крака, удивена как нещо толкова просто може да промени света, да разведри мрачните перспективи и да превърне катастрофата в обикновена неприятност. Тази дървена тояга с напречна дръжка е напълно достатъчна, за да може тя отново да се движи! Истинско чудо! Малко след обяд, пропуснала само половин ден от заниманията си със Софи, тя излиза от стаята си с книгите под едната мишница и патерицата под другата, готова да се заеме с работата си.

Тя е опознала достатъчно добре Софи, за да не се учуди, когато я заварва седнала на писалището в учебната стая. Детето чака търпеливо, сякаш Роуз го е довела тук преди четири минути, а не преди четири часа. Веднага се разбира, че Роуз е приготвила днес Софи — тя реши и прибира косата ѝ по различен начин, така, че Софи заприличва повече на Агнес. На писалището пред нея са подредени доказателствата за сутрешните ѝ занимания половин дузина рисунки на сини къщи с червени прозорци, над които се вие сив дим. Софи ги покрива с длани, като че ли е била заловена да прави нещо непозволено по времето, когато е трябвало да изучава войните на Испания с маврите.

— Съжалявам, госпожице.

— Няма за какво, Софи — отвръща с въздишка Шугър и се отпуска разочаровано върху патерицата. Колкото и налудничава да беше тази надежда, тя би предпочела да бъде посрещната с облекчено възклицание и порой от детски целувки.

— Вземи книгите, Софи — казва тя, повдигайки леко едното си рамо. — Имам чувството, че всеки момент мога да ги изпусна.

Софи скача от стола си, за да изпълни нареждането, без да показва с нищо, че е забелязала нещо необичайно у гувернантката си. Тя протяга ръце, за да извади книгите, стиснати под мишницата на Шугър, пръстите ѝ се плъзват по гърдите на Шугър и докосват зърното през плата. Шугър се опитва да запази равновесие и изохква от болката в крака.

— Благодаря — казва тя.

Седнала отново на мястото си, Софи чака инструкции. Явно е решила твърдо да не показва с нищо, че забелязва някаква промяна в гувернантката си; когато Шугър, залитайки на патерицата, се отпуска несръчно на един стол, детето отвръща очи, за да не стане свидетел на смущаващата гледка.

— За Бога, Софи — възкликва най-сетне Шугър, — не те ли интересува поне малко какво се е случило с мен?

— Да, госпожице.

— Щом те интересува, защо не питаш?

— Аз... — Софи се смръщва и вперва поглед в скута си. Тя създава впечатлението, че е била надхитрена от по-умел противник, натикана в логически капан в името на образованието. — Роуз ми каза, че сте паднали по стълбите, госпожице, и ми каза да не се вторачвам, за да не ви притеснявам...

Шугър стисва здраво очи, за да призове на помощ куража, който ще ѝ е необходим, за да преживее следобеда. „Прегърни ме, Софи, моля те“, мисли тя. „Моля те, прегърни ме“.

А на глас казва:

— Лекарят каза, че всичко ще се оправи съвсем скоро.

— Да, госпожице.

Шугър хвърля поглед към картините върху писалището на Софи. До всяка от къщите има изобразени три човешки фигури — една малка и две големи. Дори така, както ги вижда Шугър, с главите надолу, тя може да прецени, че мъжът с тъмен костюм и цилиндър е Уилям, а

мъничкото като кукла момиченце с недостатъчен брой пръсти е Софи. Но коя е майката? Жената от рисунката има сърцевидното лице и сините очи на Агнес, но пък е висока, висока колкото Уилям, а буйната ѝ коса е нарисувана с червен молив. За миг Шугър изтръпва от възторг, но после забелязва, че на масата на Софи няма жълт молив — само син, червен и черен. Освен това кой би могъл да каже дали всички възрастни не са еднакво високи в нейните очи?

— Добре тогава — казва госпожица Шугър и сключва пръсти. — Започваме с аритметика.

През същия този следобед Уилям Ракъм се заема сам да отговори на пристигналите писма. Той пише бавно и малко несръчно, но се справя. Прегъва безименния си пръст над средния, за да не размазва мастилото, и държи писалката изправена почти вертикално между палеца и показалеца — така успява да пише сравнително бързо.

„Прочетох писмото Ви“, пише той. „И Ви пращам проклетия отговор“, допълва на себе си. Макар и мъчително, пряката връзка между писалката и мозъка му е възстановена.

Но неудобството не го притеснява особено. Колко приятно е да бъде отново независим — и какво облекчение изпитва при мисълта, че ще може да каже на онзи разбойник Панкий точно какво мисли за него, без Шугър да смекчава остротата на изразите му. Някои хора заслужават възможно най-острите думи! Особено Гроувър Панкий! Ако парфюмериите „Ракъм“ оцелеят до идния век и по-нататък, това ще се дължи на здравата ръка, която ще ги управлява — без увъртания и отстъпки. Как смее Панкий да твърди, че слоновата кост ще се напука, ако я издълбаят толкова тънко, колкото е необходимо за бурканчетата на „Ракъм“?

„Не бих се учудил, ако напоследък ползвате слонове от по-ниска класа“, пише той. „Бурканчетата, които ми показахте в Ярмут, бяха достатъчно здрави. Предлагам ви да се ориентирате към животни с проверен произход!

Искрено Ваш...“

Е, може скоро и да не бъде „Ваш“ — не сте единственият търговец на слонова кост на този свят, господин Ментърджия Панкий!

Уилям изписва името си и се смръщва. Подписът изглежда фалшив — детински опит да се наподобя някогашния му почерк, лош от най-слабата фалшификация на Шугър. Какво от това? Когато пое управлението на парфюмериите „Ракъм“, подписът му се промени в сравнение с начина, по който се подписваше преди това, а ученическият му подпис по нищо не напомня на подписа, който постави под брачното си свидетелство. Животът си върви. Промяната, както казва премиер-министърът, е нещо постоянно^[1].

Той запечатва писмото и е обзет от желание да го изпрати незабавно, да отиде бързо до Портобело Роуд и да го пусне в най-близката пощенска кутия, преди Шугър да се е появила в стаята и да го е видяла. При това свежият въздух ще му се отрази добре. От вчерашната суматоха насам се чувства неспокоен, търси си повод да се измъкне от потискащата атмосфера на къщата, да повърви сред хора, да възвърне жизнеността на походката си. Да излезе ли или не?

Уилям отлага още известно време и задоволството, че е насоллил Панкий, се изпарява като аромат на тубероза от носна кърпичка. Той потъва в размисъл, припомняйки си дългия, труден път, който е извървял от деня, когато пое в ръцете си юздите на „Ракъм“. Призракът на Уилям Ракъм — писател и литературен критик — се връща, за да го преследва; пронизва го болка при мисълта за човека, който така и не се появи на бял свят, човекът, от чието перо щяха да се боят и да му се възхищават, човекът, който щеше да пали пурата си с писмата на досадните си опоненти. Онзи човек щеше да има съвършено оформени пръсти, дълга златиста коса, сияйно красива жена и носът му щеше да надушва безпогрешно голямото изкуство и литературата на бъдещето, а не некачествената жасминова есенция. На негово място е той — заекващ вдовец, запъхтян от усилията, с които изписва собственото си име под писма, отправени към търговци, които ненавижда. Къде са връзките, които някога му доставяха удоволствие — със семейството, с приятелите и съмишлениците? Всички те са променени до неузнаваемост. А може би и непоправимо? Ако не се постарее да поправи нещата сега, докато все още има тази възможност, едно някогашно приятелство може да се изроди в отчуждение и дори във враждебност.

Затова Уилям преглъща гордостта си, излиза от къщи и нарежда на Чийзмън да го отведе в града — право до Торингтън Мюз в

Блуумзбъри, с надеждата, че ще открие господин Филип Бодли у дома.

Пет часа по-късно Уилям Ракъм вече е щастлив човек. Да, за първи път, откакто загина Агнес, а дори — да, защо да не си го признае? — и отпреди това, той е наистина щастлив. През изминалите пет часа той се откъсна от бездната на отчаянието и се добра до брега на задоволството.

Сега, малко след залез-слънце, той крачи по една тясна уличка в Сохо, леко пийнал, обсаждан отвсякъде от амбулантни търговци, улични хлапета и проститутки — всички те му предлагат мърлявата си стока, която не струва и два пенса. Захилените им беззъби усти и облечените в дрипи ръце, които размахват, би трябвало да го изпълват с безпокойство, като се има предвид, че съвсем наскоро бе пребит едва ли не до смърт от подобни грубияни в тъмните улички на Фроум. Но не, Уилям не се бои, че може да бъде нападен — той е безстрашен, защото го съпровождат приятели. Да, не само Бодли, но и Ашуел! Наистина нищо, нищо на този свят не може да се сравнява с близостта между мъже, които се познават от детинство!

— Ще основем собствено издателство, Бил — казва Ашуел и обръща любопитно глава подир един уличен продавач, който си е нахлупил дванайсет шапки, и върти още две с пръстите на ръцете си.

Бодли замахва шеговито с бастуна си към една от проститутките, които им махат, застанали пред входовете. Едно малко момче, полузаспало край количка, пълна с евтини кани и тенджери, които трябва да продаде, се свива уплашено, защото бастунът минава близо до сопотивия му нос.

— Не можахме да убедим никой да издаде новата ни книга — пояснява Бодли.

— ... „Изкуството във възприятията на работника“...

— ... затова решихме да си я издадем сами и толкова.

— „Изкуството във...“? Да я издавате сами? Но защо...? — пита Уилям и поклаща объркано и развеселено глава. — Ако съдя по заглавието, книгата няма да бъде толкова... предизвикателна, колкото предишните...

— Нищо подобно! — заявява възторжено Ашуел.

— Идеята ни е гениално проста! — продължава Бодли. — Насъбрахме всевъзможни представители на работещата класа — коминочистачи, търговци на риба, кухненски прислужнички, продавачи на пури и кибрит, и така нататък, и се заехме да им четем „Академичните бележки“ на Ръскин...

— Показвахме им гравюри по живописни картини...

— ... и ги питахме за мнението им! — Бодли разкривява лице в гримаса, която демонстрира ограничен интелект и се преструва, че държи в ръце гравюра и я разглежда. — „Как ѝ беше на тая името? Фродита?“

— Дамата е гъркиня, сър — пояснява с ироничен тон Ашуел, поемайки ролята на нормалния човек, за да партнира на Бодли, вживял се в ролята на шута. — Богиня.

— Бре, гъркиня значи? Че къде са ѝ тогаз мустаците?

После Бодли променя изражението си, за да влезе в друга роля — замислен човек, който колебливо почесва глава.

— Миии... аз мож' да съм прост... ама на таз Фродита циците ѝ нещо не са наред, мен ако питате. На жените по нашата улица циците им не са на туй място — пък малко ли съм ги гледал аз!

Ракъм избухва в гръмогласен смях — смее се от сърце, така, както не се е смял, откакто... откакто за последен път излезе с приятелите си.

— Но защо, за Бога — пита той, — досегашните ви издатели отказват да издадат тази книга? Тя сигурно ще им донесе също толкова пари! Уверен съм в това!

— Точно там е проблемът — казва ухилено Бодли.

— Всяка от книгите ни е причинила загуби на издателите! — казва гордо Ашуел.

— Не е възможно! — възразява Уилям.

— Напротив! — възкликва Ашуел. — И още как! — и започва да се хили като хиена.

Уилям залита настрани. Подхлъзнал се е по калдъръма, но Бодли го задържа да не падне. Май е малко по-пиян, отколкото си мислеше.

— Загуби ли? Невъзможно! — настоява той. — Познавам толкова много хора, които са чели книгите ви...

— О, несъмнено познаваш абсолютно всички, които са ги чели — казва весело Ашуел.

На двайсетина фута от тях добре насмукана с джин жена цапва своя дребничък и крехък на вид съпруг по покрития с орediaла коса череп. Той се просва незабавно на земята под съпровод от бурни смехове.

— „Голямото социално зло“ може да покрие разносните след известно време — казва замислено Бодли, — благодарение на мастурбиращите студенти и незадоволените вдовици като Емелин Фокс...

— Но пък така и никой не си купи „За ползата от молитвата“, освен нещастните дърти глупаци, които цитирахме вътре.

Уилям продължава да се хили, но умът му, изострен от дългия едногодишен опит на делови човек, среща затруднение при изчисленията.

— Я да видя дали ви разбирам правилно — казва той. — Вместо да оставите издателя да губи, вие имате намерение да пилеете собствените си пари...

Бодли и Ашуел едновременно махват с ръка, отхвърляйки темата като нещо, което вече са обсъждали.

— Смятаме да издаваме и порнография — казва Ашуел, — за да покриваме загубите от по-стойностните ни книги. При това най-долна порнография. Търсенето е огромно, Бил — цяла Англия копнее за содомия!

— Да, от край до край, отзад и отпред — допълва образно Бодли.

— Ще издаваме наръчник за светски мъже, който ще бъде осъвременяван всеки месец! — продължава Ашуел, а страните му пламтят от ентусиазъм. — Няма да е като онзи проклет и безполезен „Повече забавления“ — четеш за някое момиче, докато получиш ерекция, а като отидеш на адреса, излиза, че тя е умряла, или пък заведението е закрито, или дори че къщата е пълна с някакви сектанти.

Усмивката на Уилям избледнява. Споменаването на „Повече забавления в Лондон“ му напомня една от причините, поради които се отчужди от приятелите си; Бодли и Ашуел знаеха за съществуването на някаква проститутка на име Шугър — проститутка, която внезапно бе излязла от обращение. Какво биха си помислили, ако му дойдат на гости и чуят някоя от прислужниците да споменава „госпожица Шугър“? Вероятността е нищожна, но въпреки това Уилям сменя темата.

— Знаете ли — казва той — от толкова време съм прикован към бюрото си, че изпитвам истинско блаженство от тази разходка с приятели из града.

(Сега забелязва, че изобщо не заеква — ето какво е било необходимо; няколко чашки и подходяща компания!)

— *Fidus Achate!*^[2] — възкликва Бодли и тупва Уилям по гърба. — Помниш ли как прислужниците на декана ни гониха от моравата „Паркърс Пийс“ чак до нашата стая?

— Помниш ли как отговорникът по дисциплината намери онази Лизи, хубавката уличница, заспала в кабинета на директора.

— Щастливи дни, щастливи дни — казва Уилям, въпреки че изобщо не си спомня подобен случай.

— Така е — усмихва се възторжено Ашуел. — Но и *днешните* дни могат да бъдат също толкова щастливи, Бил, ако им позволиш. Твоите парфюмерии се развиват със страхотна бързина, доколкото разбирам. Не е необходимо да бдиш неотклонно над тях, нали?

— Нямах представа колко е необходимо — въздъхва Уилям. — Всичко постоянно заплашва да се разпадне. Всичко и постоянно! На този проклет свят нищо не се оправя от само себе си.

— Спокойно, човече, спокойно. Има неща, които са очарователно прости. Пъхнеш ли пениса във вагината, оттам нататък всичко се развива автоматично.

Уилям изръмжава в знак на съгласие, но в душата си не е толкова уверен. От известно време подканите на Шугър да се любят събуждат у него страх, защото членът му изобщо не реагира, когато е изпълнен с желание да го употреби. Дали все още всичко му е наред? Наистина, понякога получава ерекция, в най-неподходящо време, обикновено когато спи, но когато моментът назрее, не се случва нищо. Още колко време ще съумее да крие от Шугър, че вече не е пълноценен мъж? Още колко вечери може да се преструва на уморен и да се оправдава с късния час?

— Ако не съм постоянно нащрек — пояснява той, — в края на века парфюмерииите „Ракъм“ ще бъдат част от миналото. А няма и кой да наследи делото ми.

Ашуел спира, за да си купи ябълка от едно момиче, чийто вид го е привлякъл. Дава ѝ шест пенса — много повече, отколкото е поискала,

и тя се покланя така, че едва не изсипва останалите ябълки от кошницата.

— Благодаря ти, хубавице — смигва той, захвапва здравата плът на ябълката и отминава. — Такааа... — обръща се той към Уилям и продължава малко неясно, защото устата му е пълна със сдъвкана ябълка, — значи не искаш да се ожениш за Констанс?

Уилям спира като закован и зяпва.

— Констанс?

— Нашата скъпа лейди Бриджлоу — пояснява Ашуел, полагайки усилия да говори отчетливо, като че ли Ракъм е озадачен единствено поради неясното му произношение.

Уилям залита напред и се взира в земята — ту вижда всичко размазано, ту нещата идват на фокус. Очите му попадат на някаква настъпена космата мръсотия — или е конска фъшкия, ако предположим, че конят е ял повече магарешки тръни, или останка от кожата на смачкано куче.

— Аз... няхах представа, че Констанс има такова желание.

Бодли и Ашуел изпъшкват в хор, после Бодли го сграбчва за рамото, дръпва го и пита с демонстративно отчаяние:

— Виж какво, Бил, нали не очакваш от нея да падне пред теб на колене и да поиска ръката ти? Нашата Констанс все пак си има гордост!

Продължават напред, а Уилям обмисля чутото. Току-що са свърнали по Кинг Стрийт — по-широка и оживена улица. От двете страни стоят проститутки и им махат, напълно спокойни, че и тази вечер полицаите са били надлежно убедени да се посветят на преследването на джебчии и побойници.

— Най-доброто чукане в Лондон! — подвиква една пияна уличница.

— Печени кестени — само при мен! — крещи някакъв мъж от другата страна на улицата.

Бодли спира — не заради кестените или уличницата, а защото е стъпил върху нещо смачкано. Оглежда подметката си и се опитва да определи какво е настъпил — лайно или просто някакъв смачкан плод.

— Какво ще кажеш, Филип? — пита Ашуел и оглежда ухилено пияното момиче, което му изпраща въздушни целувки. — Готови ли сме да се позабавляваме?

— Както винаги, Едуард, както винаги. Какво ще кажеш за прелестната Аполония? — после, обърнат към Уилям, Бодли пояснява: — Открили сме невероятно момиче, Бил — огън и пламък е. Къдрава африканка — в дома на госпожа Джардайн. Вагината ѝ е тъмнолилава. А пък са я научили да говори като някоя дебютантка от Белгрейвия — голям смях пада!

— Опитай я, докато имаш възможност, Бил; току-виж си я харесал някой дипломат или посланик, и ще потъне в дебрите на Уестминстър!

Бодли и Ашуел свеждат цилиндри един към друг и се консултират с джобните си часовници; обмислят възможността да прескочат до госпожа Джардайн, но се отказват, убедени, че в този час Аполония ще бъде заета. Освен това, въпреки възторзите им, Уилям остава с впечатлението, че са я опитали прекалено скоро и сега търсят нещо ново.

— Какво ще кажеш? — пита Ашуел. — Да опитаме при госпожа Терънс — къщата е наблизо...

— Девет и половина е — възразява Бодли. — Бес и онази, как ѝ беше името, момичето от Уелс, вече ще са ангажирани, а пък другите не са нещо особено. Пък и знаеш каква е госпожа Терънс — влезем ли, няма измъкване.

— При госпожа Форд тогава?

— Прекалено скъпо — изсумтява Бодли, — за качеството, което предлага.

— Да, но пък обслужването е бързо.

— Да, ама е чак на Пантън Стрийт. Ако ще търсим бързо обслужване, да прескочим до мадам Одри — ето там, на ъгъла.

Заслушан в разговора им, Уилям осъзнава, че страховете му са неоснователни — тези мъже вече са забравили Шугър, забравили са я напълно и изцяло. Тя е част от древната история, името ѝ е заличено от стотици по-нови имена; момичето, чието име светеше някога като фар в мрака на огромния Лондон, сега се е превърнало в дребна светлинка сред безброй подобни мъждукащи светлилки. Животът продължава и хората, които преминават през него, са безброй.

— Какво ще кажеш за онези трите там? — пита Бодли. — Струват ми се весели момичета.

Той кимва към три проститутки, които се кискат под фенера пред една бакалница. — Тази вечер нямам настроение за превземки, нито пък за бедност и мизерия.

Двамата се отправят към жените, а Уилям, притеснен, че може да остане сам и беззащитен, се повлича подир тях. Опитва се да се озърта из тъмната улица, за да не зяпа жените, но очите му са неудържимо привлечени от вулгарното зрелище — осветена от лампите тафта и розови деколтета над нея. Трите момичета са доста отракани, облечени са добре, макар и натруфено, гъстите им коси са се измъкнали изпод претрупаните с украса шапки. Уилям изпитва неприятното чувство, че вече ги е срещал някъде.

— Днес времето е хубаво — започва да се превзема първата.

— Друга като мен не си виждал, миличък — заявява втората.

— Ама и като мен не си — допълва третата.

Дали това не са същите три момичета, които му досаждаха в „Камината“, когато за първи път видя Шугър? Тези изглеждат помлади и по-слаби, роклите им май не са чак толкова натруфени, но нещо в тях... небеса, възможно ли е съдбата да му е подготвила такова отвратително стечение на обстоятелствата? Дали не съществува опасност някоя от тези напудрени уличници да го нарече внезапно „господин Хънт“ и да го попита вървят ли книгите му — или как е завършила срещата му с Шугър?

— В устата — колко? — пита Бодли момичето, чиито устни са най-плътни. Тя се привежда напред и му прошепва нещо в ухото, отпуснала ръка на рамото му.

След секунди сделката е сключена и пристъпват към реализацията. Ашуел, Бодли и съпротивляващият се Уилям се насочват към една тъмна сляпа уличка, толкова тясна, че в нея трудно могат да се поберат един изправен мъж и една клекнала жена. Ашуел наблюдава как обслужват Бодли и бърка под фустите на другата жена, която гали извадения му пенис. Един поглед е достатъчен на Уилям да прецени, че мъжествеността на приятеля му е потискащо по-внушителна от неговата. Третата жена стои на ъгъла и наблюдава, за да ги предупреди, ако се появи нежелана публика. Междувременно Уилям почти се е успокоил и е уверен, че никога досега не е виждал тези три жени. Той оглежда гърба на онази, която е на пост и се опитва да си представи как повдига фустите ѝ, дръпва надолу дългите ѝ гащи и я

чука, но тя му се струва напълно лишена от еротична привлекателност — като боядисаните манекени на мадам Тюсо; с безинтересната си рокля, турнюра, натъпкан с конски косъм, прекалено дебелия шия, и този ред блещукащи копчета по гърба, едното, от които е дразнещо провиснало. Мъжествеността му лежи отпусната; най-хубавите години от живота му са отминали; ще трябва да прекара остатъка от живота си в грижи около парфюмерите „Ракъм“; когато порасне, дъщеря му ще бъде грозна, няма да се омъжи и ще бъде неблагодарна, ще служи за посмешище на все по-оредяващия кръг от негови приятели; и най-сетне ще се стигне до деня, когато, докато пише някакво писмо с осакатената си ръка, ще се хване за сърцето и ще издъхне. Кога успя всичко да се обърка така? Всичко се обърка, когато се ожени за Агнес. Всичко се обърка, когато...

Внезапно той чува как Бодли стене от задоволство. Жената почти приключва с него; в предчувствие за наближаващия оргазъм той протяга трепереща ръка във въздуха, сякаш иска да я притисне към тила ѝ. Тя хваща ръката му в движение, стиска го за китката, а после сплита пръсти с неговите. Този жест говори за взаимно овладяване, за изравняване на силите и същевременно излъчва нежност и взаимност на желанието. Внезапно Уилям е овладян от силна, мощна възбуда и това, което доскоро изглеждаше непостижимо, се осъществява с невероятна настоятелност.

— О, Боже! — възкликва Бодли в кулминационния момент. Момичето не го пуска, стиска здраво ръката му, притиснала чело към корема му. Едва когато Бодли се обляга изтощено на стената, тя се отдръпва и отмята глава, облизвайки устни.

Сега! Сега е моментът! Уилям пристъпва напред и изважда набъбналата си мъжественост от панталоните.

— Сега е мой ред! — заявява той пресипнало; от вълнение по цялото му тяло е избила пот, защото чувства как приливът на кръв във втвърдения орган вече започва да отслабва. За щастие проститутката се колебае само миг, преди да го поеме в устата си и да се притисне към него. Уилям залита — само това не, едно падане в този момент би било равносилно на катастрофа! Но не, за щастие тя го държи здраво, пръстите ѝ се забиват в плътта му, устата и езикът ѝ си вършат умело работата.

— Хайде, сър, не се колебайте — друг женски глас зад гърба му се обръща към Ашуел. — Можете да си го позволите, сър, пък няма и да съжалявате.

— Нямам презерватив.

— Аз се грижа за себе си, сър. Миналата седмица бях на лекар и той ми каза, че съм чиста като новородено котенце.

— И така да е — пъшка Ашуел, — предпочитам отвън...

— Ама пък отвътре съм като коприна, сър — настоява жената. — Само за познавачи...

— Въпреки това...

Уилям, замаян от нарастващата възбуда, не може да разбере колебанията на Ашуел. Да я изчука и толкова! Да изчука всички жени на този свят, докато може! Той е обзет от чувството, че може да се справи и с трите жени, отпред, отзад, в устата — за да паднат изтощени, в голяма, мека изпомачкана купчина... ох!

Само след няколко секунди Уилям Ракъм вече лежи по гръб на земята, в безсъзнание. Петима души са се надвесили над него и го оглеждат.

— Отстъпете назад, да има въздух — казва Ашуел.

— Какво му е? — пита тревожно една от уличниците.

— Прекали с пиенето — отговаря Бодли, но тонът му е неуверен.

— Наскоро беше нападат и пребит — казва Ашуел. — Струва ми се, тогава му счупиха и главата.

— О, горкичкият! — ахва жената с пълните устни. — Все така ли ще си остане?

— Хайде, Бодли, помогни ми да го вдигна.

Двамата мъже мушват ръце под мишниците на приятеля си и го издърпват нагоре. Засегната, защото вече не ѝ обръщат внимание, водачката на групата подръпва първо единия, а после и другия за ръкава, за да привлече вниманието на господата, преди те да се заемат с нещо друго.

— Платихте само за един — напомня им тя. — Чисти сметки, добри приятели.

— Пък на мен изобщо не сте платили — проплаква момичето, което стоя на пост, като че от трите тъкмо тя е била обект на най-

крайни изстъпления. Третата мръщи чело, защото не може да се сети как да се присъедини към оплакванията, защото Ашуел беше прекъснат, преди да получи желаното удовлетворение.

— Ето... ето... — Ашуел вади шепа монети, предимно шилинги, от джобовете си, и ги натиква в ръцете на едната, а другите две проточват шии, за да видят колко са монетите. — Нали можете сами да си ги разделите?

Притеснен за припадналия Ракъм, той няма желание да се пазари. Боже справедливи — първо Хенри, после Агнес... Още една смърт в това нещастно семейство! И какъв отвратителен удар ще им нанесе съдбата, ако известните лондонски франтове Филип Бодли и Едуард Ашуел бъдат забелязани в зората на издателската си кариера да влачат труп из улиците на Сохо в търсене на най-близкия полицейски участък!

— Бил! Бил! Чуваш ли ме? — излайва Ашуел, потупвайки Уилям по бузата.

— Чу... вам ви — отвърща Ракъм, след което петимата присъстващи въздъхват в хор от облекчение — да, дори и уличниците, защото сърцата им не са толкова закоравели, че да се измъкнат веднага.

— Е... — казва най-възрастната от трите, оправяйки шапката си и хвърляйки поглед към блещукащите светлини на голямата улица. — Лека нощ на всички — и тя извежда посестримите си вън от тъмната уличка.

Бодли и Ашуел остават още няколко минути в сляпата уличка, оправят дрехите си, решат се, като се използват един друг вместо огледало. Огледайте ги и вие за последен път, защото няма да ги видите повече.

— Отведете ме у дома — разнася се измъчен глас в близост до маншетите на панталоните им. — Искам да си легна.

[1] Цитатът е от реч на Бенджамин Дизраели, произнесена в Единбург през 1867 г. — Бел.прев. ↑

[2] (лат.) — Верни Ахате — Ахат (мит.) — приятел на Еней, името е нарицателно за верен приятел. — Бел.прев. ↑

ТРИЙСЕТ И ТРИ

Отпратена позорно в стаята си, Шугър най-сетне си позволява да избухне. Позволява си безмълвен, самотен пристъп на гняв, далеч от всички в неугледната си малка стаичка, но избухването си е избухване.

Как можа Уилям да ѝ каже, че не е нейна работа в колко часа се прибира! Как смее да твърди, че не е длъжен да ѝ обяснява откъде е калта по дрехите му! Как можа да ѝ каже, че занапред сам ще води кореспонденцията си и вече няма нужда от нейните умилквания и фалшификации! Как се осмели да ѝ каже, че вместо да го дебне кога ще се прибере от едно напълно невинно излизане с приятели, би било по-добре да си отспи, защото очите ѝ са постоянно зачервени, а тъмните кръгове под тях ги загрозяват още повече!

Шугър е коленичила пред леглото си, осветена от газената лампа, и къса страниците на скъпия коледен подарък от Уилям — в скута ѝ е разтворен томът с трагедиите на Шекспир и тя къса страниците, мачкайки ги в шепи, къса всичко наред, и текст, и илюстрации, дращейки с начупените си нокти фината хартия. Колко тънки и гладки са страниците — като страниците на Библията или на някой речник, все едно, че са колосани и полирани, или направени от онези хартийки, с които се свиват цигари. Тя ги мачка в юмрук — „Макбет“, „Крал Лир“, „Хамлет“, „Ромео и Жулиета“, „Антоний и Клеопатра“, всички тези безсмислени брътвежи на някогашни аристократи падат жертва на изпотрошените ѝ нокти. Тя бе повярвала, че Уилям ги е купил като признание, дори в знак на уважение към интелекта ѝ; бе ги приела като послание, шифровано, за да не го разберат прислужниците, с което доказваше, че е разбрал колко по-извисена е нейната душа от техните. Глупости! Той е празноглав простак, невеж дръвник, който със същия успех би могъл да ѝ купи позлатен слонски крак или инкрустирано със скъпоценности нощно гърне, ако това „ръчно подвързано“ издание на Шекспир не бе привлякло погледа му. Проклет да бъде! Ето какво мисли тя за жалките му опити да купи благодарността ѝ!

Докато тя драска и къса, тялото ѝ се разтърсва от детински хлипове, в бърза поредица от спазми, а сълзите текат неспирно по

бузите ѝ. Какво си въобразява той — да не би тя да е сляпа, да не би да е била внезапно лишена от обоняние? Когато влезе, препъвайки се, в къщата, подкрепян от Бодли и Ашуел, от него се разнасяше миризма, която нямаше нищо общо с уличната кал — вонеше на евтин парфюм, от парфюмите, които употребяват уличниците. Вонеше на секс и сперма — нещо, за което сигурно би казал, че „не я засяга“ — любимата му фраза напоследък! Проклет да бъде Уилям, който сега си отспива след развратните си похождения, хърка в спалнята, където Шугър не бе допусната нито веднъж! Би трябвало да нахлуе вътре с нож в ръка, да му разпори шкембето и да гледа как ще се изсипят кръвавите му вътрешности!

Постепенно хлиповете затихват, а ръцете ѝ се уморяват да късат страниците. Тя се обляга на скрина, затрупана от накъсана и смачкана хартия — толкова много, че босите ѝ крака не се виждат. Ами ако Уилям влезе и види всичко това? Тя запълзява на колене, започва да събира хартията и да я хвърля в камината. Страниците изгарят веднага, пламват за миг и веднага се превръщат в пепел.

По-разумно би било да изгори дневниците на Агнес вместо коледния подарък от Уилям. Томовете на Шекспир не могат да ѝ причинят неприятност, докато дневниците представляват постоянна заплаха за нея. За какво ѝ е да продължава да ги крие под леглото, след като вече е научила всичко, което може да се научи от тях? Агнес няма да се върне, за да си ги поиска — това е сигурно.

Шугър измъква един от дневниците. През изминалите месеци спечената и засъхнала пръст по тях се е изронила и вече по нищо не личи, че тънката тетрадка е била изровена от гроба си във влажната пръст. Тя изглежда по-скоро стара, много стара, като реликва от някой отминал век. Шугър я отваря. Парчетата от скъсаната верижка и абсурдно елегантното катинарче се увиват като бижу около пръстите ѝ.

„Скъпо дневниче,
Надявам се, че ще бъдем добри приятели.“

Шугър прелиства страниците и отново става свидетел на усилията, положени от Агнес Пигот да привикне към новото си име.

„Това е същото, което гувернантката ми нарича «наименование» — използва се за удобство, когато се появиш във външния свят. Колко глупаво е да се измъчвам така! БОГ знае истинското ми име, нали?“

Шугър оставя тетрадката настрана; ще унищожи всички с изключение на тази, първата — тя е достатъчно малка, за да успее да я скрие на безопасно място. Не може да преодолее усещането си, че в изгарянето на първите думи, които Агнес е поверила на идните поколения, би имало нещо... отблъскващо. Все едно да се престори, че Агнес никога не е съществувала — или по-скоро че е започнала съществуването си едва когато смъртта ѝ стана повод за кратко съобщение във вестника.

Шугър измъква нов дневник изпод леглото. Оказва се, че това е финалът на хрониките от Абътс Лангли, написан от петнайсетгодишната Агнес, която се готви да се върне у дома, за да се грижи за майка си, докато тя оздравее. Изсушени листенца от цветя се посипват от страниците — алени и бели, почти безтегловни. Следва прощалното стихотворение, написано от Агнес Ънуин:

Щастливото ни сестринство клони към своя край
Пред алена зора нощта отстъпва;
Затваря своите порти училищният рай —
Неумолимо Идното настъпва!

Шугър стисва зъби и хвърля дневника в пламъците. Тетрадката започва да тлее и съска. Шугър отвърща лице.

Още един дневник е измъкнат от скривалището. От първата записка става ясно, че от „Швейцарската поща“ не се е получил отговор на запитването на какъв адрес Агнес би могла да изпрати албума с котенцата на „госпожица Юджийни, която скоро ще бъде *госпожа Шлезвиг*“. И тази тетрадка ще последва първата в пламъците.

Шугър взема трета тетрадка. *Liebes Tagebuch*... прочита тя на първа страница. Още храна за огъня.

Четвърта тетрадка. Тя датира от ранните години на брачния живот на Агнес. Започва с напълно нечетими описания на халюцинации и демони, а полетата се изпъстрени с подобни на йероглифи очи, рисувани със засъхнала менструална кръв.

Няколко страници по-нататък възстановилата се Агнес разсъждава:

„Докато бях в пансиона, си въобразявах, че пазят и претоплят за мен някогашния ми живот — както се претопля любимо ястие, за да вдига пара, когато махна сребърния капак — за да го подхвана отново, когато се върна у дома. Сега знам, че това е било трагична илюзия. Вторият ми баща е кроил коварни планове да убие бавно майка ми с жестокото си държание, а мен, горката, да продаде на първия мъж, който прояви желание да го отърве от грижите за доведената дъщеря. Сега вече разбирам, че е избрал съвсем умишлено Уилям! Ако бе избрал някой от обожателите ми от по-висшите кръгове, щеше да бъде принуден непрекъснато да ме среща по местата, където се движат хората от висшето общество. Но той е знаел, че Уилям ще ме свали от висините, и че когато пропадна толкова ниско, колкото съм пропаднала сега, няма да ме види никога вече!

Но аз съм доволна! Да, доволна съм! Така или иначе той не ми беше баща. Правото да присъствам на най-великолепния бал не би могло да потисне отвращението, което изпитвам към него.

Винаги е било така, през вековете — жените са ставали жертва на мъжкото предателство. Но един ден някой ще разкаже Истината.“

Стаята се изпълва с миризмата на порозовялата парфюмирана хартия. Шугър поглежда към камината. Дневникът все още не се е разпаднал, само краищата му тлеят в ярко оранжево. Тя изважда друг дневник и го отваря напосоки. Попада на записка, която не е чела

преди — без дата, написана с яркосиньо мастило, тя като че ли е не е отдавнашна.

„Скъпа сестро-спасителко!

Знам, че бдиш над мен, и те моля да не мислиш, че съм неблагодарна. В сънищата ти ме уверяваш, че всичко ще бъде наред, аз се успокоявам и отпускам глава на гърдите ти; но събужда ли се, отново ме обзема страх, а думите ти се стапят и изчезват като снежинките, нападали през нощта. Копнея за следващата ни среща — за истинска среща, в света извън сънищата ми. Дали това ще стане скоро? Скоро ли ще бъде? Остави знак на тези страници — докосни ги с устните си, остави отпечатък от пръстите си, някакъв знак за присъствието ти, какъвто и да е той — и аз ще разбера, че не бива да губя Надежда.“

С измъчен стон Шугър хвърля и този дневник в огъня. Когато тетрадката пада в жаравата, се разхвърчават искри; тя попада върху тлеещите останки от предишния дневник, но остава изправена. От гледна точка на науката това е най-удобната позиция за бързо изгаряне — пламъците я лизват и веднага се издигат нагоре наоколо ѝ.

Шугър започва отново да рови под леглото, но това, което измъква този път, не е някой от дневниците на Агнес, а собственият ѝ роман. Как се свива сърцето ѝ при вида на ръкописа! Тази раздърпана купчина листа, чийто краища стърчат вън от картонената папка, е истинско възмущение на безполезността. Всички тези задраскани заглавия — „Картини от улицата“, „Гневен вик от един безименен гроб“, „Жени срещу мъжете“, „Смърт в къщата със съмнителна репутация“, „Кой има думата сега?“, „Феникс“, „Ноктите на феникса“, „Прегръдката на феникса“, „О, вий, кои прекрачвате тоз праг“, „Цената на греха“, „Целувка в преизподнята“ и накрая „Възходът и падението на Шугър“ — всичко това носи отпечатъка на младежките ѝ илюзии.

Тя закрепя папката на оръфания ѝ гръб и я оставя да се отвори произволно.

„Но аз съм баща!“ крещи умолително един от осъдените на гибел мъже в романа, мятайки се безпомощно, завързан от героинята за китките и глезените. „Имам син и дъщеря, които ме чакат у дома!“

— Да беше помислил за това по-рано — казах аз и срязах ризата му с наточената си като бръснач ножица. Работех много съсредоточено, плъзгайки ножицата напред-назад по косматия му корем.

— Виж, не е ли красиво? — попитах аз и повдигнах пред очите му парчето риза, изрязано във формата на пеперуда. Двете крила на пеперудата се крепяха на едно копче.

— За Бога, помисли за децата ми!

Облегнах се на гърдите му, забила лакти колкото може по-силно в тях и заговорих право лицето му така, че горещият ми дъх го накара да замига:

— Няма надежда за децата на този свят — засъсках аз яростно.

— Ако е момче, ще стане мръсна свиня като теб. Ако е момиче, ще бъде омърсено от някоя свиня като теб. За тях би било най-добре изобщо да не са се раждали; но щом са се родили, най-добре е да умрат невинни.

Шугър изпъшква, засрамена от истеричните изстъпления на някогашната Шугър. Редно би било да хвърли и романа в пламъците, но не може да се принуди да го стори. При това двата жертвени вече дневника на Агнес горят толкова бавно! Освен това миризмата става много силна, а живите въглени се покриват с късове разкривен, почернял картон. В тази стая има прекалено много забранена литература; ще ѝ трябват часове, ако не и дни, за да изгори всичко, а димът и миризмата биха привлекли вниманието на прислугата. С примирена въздишка Шугър тиква романа заедно с няколкото спасени от унищожение дневници обратно под леглото.

В най-дълбоката нощ, от сърцето на мрака се протяга нечия ръка, хваща Шугър за бедрото и започва леко да я разтърсва, за да я събуди. Тя простенва тревожно на сън, в очакване да чуе как майка ѝ казва: „Вече няма да трепериш от студ...“. Но майка ѝ мълчи. Вместо това в тъмнината се разнася плътен мъжки глас:

— Съжалявам, Шугър — казва той. — Моля те, прости ми.

Шугър отваря очи, но установява, че се е завила презглава, главата ѝ е увита в чаршафа и е прегърнала корема си с ръце. Измъква глава навън, задъхана, примижавайки в светлината на лампата.

— Какво? Какво? — мънка тя.

— Прости ми, задето се държах така грубо с теб — повтаря Уилям. — Не бях на себе си.

Шугър сяда в леглото и прокарва пръсти през разчорлената си коса. Дланта ѝ е гореща и потна, а скритият ѝ под завивките корем е обзет от внезапен хлад, защото ръцете ѝ ги няма, за да го топят. Уилям поставя лампата върху скрина и сяда на леглото, до краката ѝ. Челото и носът му хвърлят черни сенки над очите и устата му, докато говори.

— Припаднах в града. Бях прекалил с пиенето. Трябва да ми простиш.

Въпреки настоятелното желание да сподели нещо с нея, гласът му остава равен и потиснат, сякаш я съветва да не мисли лошо за покойници.

— Да, да, разбира се, любов моя — отвръща тя и се привежда напред, за да поеме ръката му.

— Обмислих мнението ти — продължава той глухо, — че за Софи ще е добре да излиза по-често заедно с... нас двамата.

— Така ли? — пита Шугър. Поглежда часовника над главата му — два и половина сутринта. Какво, в името Божие, е намислил по това време? Разходка с екипаж — те тримата по нощници се наслаждават на осветените от газени фенери улици на предградието, а Чийзмън им пее някаква мръсна песенчица вместо серенада?

— Т-т-така че уредих — Уилям измъква ръка от нейната и започва да рови с пръсти в брадата си, разбрал, че заекването му се връща, — да п-п-посетим м-м-моята фабрика за сапун. Ще дойдете двете със Софи. Утре с-с-следобед.

Внезапно духът на Шугър се повдига — излита нагоре, понесен от балона на оптимизма. Обзема я замайване, почти неразлично от сутрешното прилошаване. Най-сетне всичко си идва по местата! Той най-сетне е прозрял истината! Разбрал е, че единственият начин да изтръгнат малко щастие от зъбите на злата съдба е да останат заедно, и да плюят на това, което си мислят хората! Сега е моментът да се хвърли в прегръдките му, да вземе ръката му и да я постави върху леко издутия си корем, да му каже, че безсмъртието на името Ракъм — неговото безсмъртие — е осигурено. „Мислиш, че в стаята сме само двамата“, би могла да му каже тя, „но не е така — трима сме!“.

Тя се колебае на ръба на изблика, думите трептят на върха на езика ѝ, тя търси очите му в мастилените сенки под веждите, но вижда само отблясъка им, когато той отбягва погледа ѝ. Тогава си припомня последните му думи.

— Утре следобед — повтаря тя. — Искаш да кажеш... днес?

— Да.

Тя примигва няколко пъти. Има чувството, че под клепачите ѝ има пясък.

— Не може ли това да стане някой друг ден? — казва тя, много тихо, за да остане гласът ѝ все така нежен. — Не мислиш ли, че за теб ще е по-добре да полежиш утре, след... след такава нощ?

— Да — съгласява се той, но посещението б-б-беше уредено п-п-п-ре-ди доста време.

Шугър продължава да примигва и се опитва да разбере за какво става дума.

— Но нали ти си този, който решава...

— Ще д-д-дойде и друго лице, на к-к-което не искам да създавам з-з-затруднения.

— Така ли?

— Да — той не може да я погледне в очите.

— Разбирам.

— Аз... надявах се да ме разбереш.

Той протяга ръка, за да я докосне. Мирис на алкохол все още се излъчва през порите на кожата му и я лъхва от мишницата му, когато той се привежда през леглото и полага ръка върху рамото ѝ. Късите му пръсти миришат на сперма и долнопробен парфюм.

— Н-н-не съм т-т-ти казвал д-д-достатъчно често — казва той, — че си истинско съкровище.

Шугър въздъхва и стисва леко ръката му, но я пуска, преди той да успее да преплете пръсти в нейните.

— Тогава да поспим — казва тя и му обръща гръб, отпускаяки буза на възглавницата. — Очите ми, както ти вече отбеляза, са зачервени и грозни.

Тя лежи неподвижно, като че ли незабавно е потънала в съня на изтощението, и се взира в сянката му, очертана на стената пред нея. Вижда увеличения черен силует на ръката му, която се задържа за кратко над главата ѝ, треперейки във възпряния си порив да пропъди с милувка гнева ѝ. Застоялият въздух в малката ѝ стая, достатъчно тежък от мириса на изгоряла хартия и изгоряла платнена подвързия, от мириса на изневярата, става непоносимо задушен от желанието му да се извини по някакъв начин. Ако тя можеше да се насили да седне в леглото, само за секунда, да разроши косата му и да го целуне по челото, това сигурно би разведрило атмосферата. Тя притиска поздраво буза към възглавницата и стисва в юмрук ръката, свита под нея.

— Лека нощ — казва Уилям и става.

Тя не отговаря. Той взема лампата и изнася светлината от стаята ѝ, като затваря тихо вратата зад себе си.

На следния ден, веднага след обяда, Софи излиза от учебната стая, готова да съпроводи баща си и госпожица Шугър до фабриката, в която се прави сапун, същия, с който Роуз изми тази сутрин лицето ѝ (защото госпожица Шугър не е в състояние да мие и облича някого тъкмо сега). Роуз реши и подрежда косата на Софи по различен начин и госпожица Шугър, когато я види, веднага иска да извади фуркетите и да я среши по своя начин. Но не може да го направи, защото Роуз я гледа, татко чака, а госпожицата се бори с патерицата си, опитва се да върви така, като че ли почти няма нужда от нея и я е взела само за в случай, че се измори.

Напоследък Софи мисли много за госпожица Шугър. Стигнала е до извода, че госпожицата има и друг живот извън задълженията си на гувернантка и секретарка на татко, и че този друг живот е много объркан и нещастен. Тя стигна доста бързо до това заключение, по-

точно преди няколко дни, когато надникна през откритата врата на учебната стая и видя как татко и Роуз носят госпожицата нагоре по стълбите. Веднъж, много отдавна, Софи не се подчини на заповедта на бавачката да не наднича през вратата на детската стая, и тогава видя да носят мама нагоре по същите стълби. Тогава мама изглеждаше точно като госпожица Шугър — никак не приличаше на дама, полите ѝ бяха изпомачкани, краката и ръцете ѝ бяха провиснали, и се виждаше само бялото на очите ѝ. Софи реши, че съществуват две госпожици Шугър — спокойната и самоуверена пазителка на познанието, и едно прекомерно израсло дете, което си има неприятности.

Когато стига до стълбите, госпожица Шугър се опитва да слезе по две-три стъпала с патерицата, но после я предава на Софи, а тя се обляга тежко на перилото и продължава така до долу. Лицето ѝ е лишено от всякакво изражение — освен може би нещо, което може да се опише като четвърт усмивка (Софи отскоро се запозна с дробите). Тя успява да стигне до последното стъпало без видимо усилие, но по челото ѝ блестят капчици пот.

— Чувствам се много добре — казва тя на татко, който я оглежда от главата до петите. После той кимва и позволява на Лети да му помогне с палтото, а после тръгва навън, без да погледне назад.

Татко се настанява в екипажа, преди Софи да е мигнала с очи. Те двете с госпожица Шугър се движат по-бавно. Гувернантката куца по алеята със същата четвърт усмивка на лицето, което бавно поаленява. Чийзмън се е вторачил в нея, наклонил голямата си глава на една страна, пъхнал ръце в джобовете. Погледът му среща погледа на госпожица Шугър, и Софи незабавно разбира, че госпожица Шугър го мрази.

— Хайде, госпожице Софи — казва Чийзмън, когато Софи идва близо до него, вдига я от земята, пъхва я през вратата на купето и я поставя на седалката с едно-единствено движение на силните си ръце.

— Позволете, госпожице Шугър — казва той ухилено, като че ли има намерение да вдигне и нея, но не прави нищо подобно, само протяга ръка, за да може госпожицата да се облегне на нея. Тя вече е почти в купето, но залита леко назад и ръцете на Чийзмън незабавно обхващат кръста ѝ, а после изчезват някъде под задника ѝ. Чува се леко шумолене откъм размествания турнюр от конски косъм, когато кочияшът я избутва в купето.

— Внимавайте, Чийзмън — изсъсква госпожица Шугър, вкопчвайки се в тапицерията на купето, за да се вмъкне вътре.

— О, аз винаги внимавам, госпожице Шугър — отвръща той и се покланя така, че ироничната му усмивка се скрива във високата яка.

И след миг те вече са на път — сбруята на конете подрънква, а екипажът се подрусва по неравната земя. Ще отидат чак до някакво място, наречено Ламбет! Госпожица Шугър ѝ го показва на карта (картата не беше много хубава, нито пък много ясна — като че ли хората, които правят учебниците, се стараят много повече, когато рисуват карта на древна Месопотамия от времето на Ашурбанипал, отколкото когато правят картата на Лондон такъв, какъвто е сега). Тъй или иначе, Ламбет се пада от другата страна на река Темза — не тази страна, в която се намира къщата на Ракъмови, паркът, фонтанчето и фотографското ателие на господата Скофийлд и Тофи, както и сладкарницата „Локхарт“, в която ѝ сервираха тортата, от която ѝ стана лошо, и цялата останала част от познатия свят.

— Много си елегантна, Софи — казва татко. Тя се изчервява от удоволствие, макар че госпожица Шугър се смръщва и поглежда надолу, към обувките си. Едната обувка я стяга много, защото болният крак вътре се е подул. Кожата е опъната и лъскава като на пушен бут. Госпожица Шугър има нужда от нови обувки, или поне от една нова обувка. Софи също има нужда от нови обувки; едва успя да напъха краката си в старите, макар че не е падала по стълби; нищо от този род, само е пораснала — това е от възрастта. Би било чудесно, ако госпожица Шугър предложи да посетят магазин за обувки след татковата фабрика за сапун? Ако времето не им стига, би било по-разумно да отидат в такъв магазин, вместо в сладкарницата — защото храната престава да съществува веднага, щом я погълнеш, докато един чифт хубави обувки са трайно благо за краката.

— А след като ти покажа моята фабрика, ще отидем в сладкарница „Локхарт“ — казва татко, кимва на Софи и кокори неестествено очи. — Идеята ти харесва, нали?

— Да, татко — отвръща Софи. Дори само фактът, че се е обърнал към нея, е такова благоволение, че си струва всякакви разочарования.

— Казах на онзи глупак Полток да вземе решение до края на месеца — продължава татко. — Крайно време беше, не мислиш ли?

Софи обмисля за миг въпроса, но после осъзнава, че нейното участие в разговора е приключило.

Госпожица Шугър си поема дълбоко дъх и поглежда през прозореца.

— Убедена съм, че ти можеш да прецениш най-добре — казва тя.

— Когато казвам „този глупак“, това не означава, че съм го нарекъл така в писмото си, разбира се.

— Надявам се — Шугър замълчава и се заема да хапе мъничките късчета белеща се кожа по напуканите си устни. След малко продължава: — Той ще отиде при конкуренцията ти без каквито и да било скрупули — това е сигурно, при това ще го направи точно във възможно най-неудобния за теб момент.

— Това е още една причина да го пришпоря сега, преди началото на сезона.

Софи обръща глава към прозореца. Ако татко прояви отново желание да разговаря с нея, той ще намери начин да привлече вниманието ѝ.

Пътуването през града е удивително интересно. Всичко освен Кенсингтън Гардънс и Хайд Парк, които тя познава по дърветата, когато минават край тях, и голямата мраморна арка, е непознато за нея. На Чийзмън беше наредено „да не се завира в най-натоварените улици“, затова той прекарва екипажа по странични, непознати улички, и излиза на Оксфорд Стрийт само когато няма как да я заобиколи. Когато стига до така наречения „Съркъс“^[1], където миналия път Софи преживя голямо разочарование, защото не видя нито лъвове, нито слонове, той не завива надясно — към пъстротата и оживлението, а продължава да кара направо.

Скоро внушителните сгради и пъстрите витрини изчезват — къщите и магазините добиват занемарен вид; така изглеждат и минувачите. Всички мъже приличат удивително много на господин Уобърн, точиларя, който идва понякога в дома на Ракъмови, а всички жени приличат на Лети, само че не са чисти и спретнати като нея. Никой наоколо не пее, не подвиква, не свирка и не съобщава на висок глас, че продава за половин пени нещо, което всъщност струва половин крона. Хората се движат като сиви призраци из сивия студ, а когато вдигат лица, за да проследят с поглед преминаващия екипаж на Ракъмови, Софи среща очи, черни като въглени.

Паважът, по който се търкалят колелетата на екипажа, става все по-неравен, а улиците — все по-тесни. Сега вече къщите изглеждат ужасяващо, струпани са съвсем безразборно и сякаш всеки миг могат да се разпаднат, навсякъде са опънати въжета, провиснали под тежестта на прани чаршафи и бельо — простряни са така, че всеки може да ги види, като че ли тук никой не се срамува, че се напикава в леглото. Мирише ужасно на разни мръсни неща, които Шиърс би могъл да използва, за да му растат по-добре цветята или да убива с тях бурените, а жените и децата, които виждат, са почти без дрехи.

Когато екипажът минава с трополене по най-ужасната улица, Софи вижда едно малко момиченце, застанало босо до голяма желязна кофа. Детето, облечено в огромна блуза без копчета, чийто парцалив подгъв стига до мръсните му глезени, почуква лениво с пръчка по кофата. Но въпреки че в това отношение момичето се различава от Софи толкова, колкото и троловете в книжката с приказки от чичо Хенри, лицата им — лицето на Софи и лицето на непознатото момиче — толкова си приличат, че Софи е обзета от любопитство и надниква през прозореца, за да види другото момиче по-добре.

Уличното хлапе, забелязало, че е обект на нежелано внимание, бръква в кофата и с едно-единствено, решително движение хвърля нещо към екипажа. Софи не се отдръпва навътре в купето; трудно ѝ е да повярва, че тъмното нещо, което лети във въздуха, съществува в същия свят, в който се намират собственото ѝ тяло и екипажът, където е седнала; тя е неудържимо привлечена от злонамереното изражение на тази нейна близначка — но очарованието трае само миг. Предметът я удря точно между очите.

— Какво, по дяволите... — възкликва Уилям, когато дъщеря му се просва по гръб на пода на купето.

— Софи! — извиква Шугър и залита рязко, когато Чийзмън дръпва юздите. Тя поема детето в прегръдките си, и забелязва с облекчение, че то е по-скоро зашеметено — кръв не се вижда. Слава Богу, не е ранена сериозно; на челото ѝ има мръсен кафяв отпечатък. Когато Софи падна назад, в опита си да запази равновесие тя е успяла (по силата на неотменимия закон на лошия късмет) да размаже кучешкото лайно между дланта си и обувката на татко.

Шугър сграбчва инстинктивно първото нещо, което ѝ попада — бродираната покривчица от седалката до Уилям, и започва да бърше с

нея лицето на Софи.

— Нямах ли кърпичка! — излайва Уилям, който е изпаднал в яростна възбуда. Стиснал юмруци, задъхан, той подава гневната си физиономия през прозореца, но хлапето се е шмугнало някъде като плъх. После, забелязал, че ръката на Софи е все още кафява от лайното, той се притиска назад към стената на купето, за да не се изцапа повече.

— Престани да се мяташ, глупаво дете! — изревава той. — Шугър, махни й първо ръкавицата! Господи — не виждаш ли... — жената и детето, уплашени от гневния изблик, се опитват несръчно да изпълнят нарежданията му. — И за какво ти беше изобщо — продължава той да крещи на Софи, — да си подаваш главата навън, като последен кретен? Напълно ли си лишена от разум?

Той трепери; Шугър съзнава, че избухването му се дължи до голяма степен на уплаха, а и нервите му не са се възстановили напълно след побоя. Тя почиства Софи, доколкото ѝ е възможно, а Уилям изскача от екипажа и измива обувката си с парцал, който Чийзмън му подава.

— Малко бира върши работа в такива случаи, сър — любезничи кочияшът. — Винаги имам едно шише подръка.

Докато мъжете са заети с това, Шугър се вира в лицето на Софи. Детето хлипа едва забележимо, диша плитко и бързо, но от очите му не текат сълзи, то не хленчи и не се оплаква.

— Боли ли те, Софи? — прошепва Шугър, близва върха на показалеца си и изтрива някаква последна следа от мръсотия по бледата кожа на детето.

Софи издава брадичка напред и примигва силно няколко пъти.

— Не, госпожице.

До края на пътуването Софи седи неподвижно като восъчна фигура или багаж. Тялото ѝ реагира единствено на подрусването на екипажа. След като яростта му е преминала, Уилям осъзнава какво е сторил, и решава да покаже разкаянието си с реплики от рода на: „Едва се измъкнахме, н-н-н-али, Софи?“ и „Ще т-т-т-трябва май да ти купуваме нови ръкавици, к-к-к-какво ще кажеш?“, произнесени с изкуствено весел глас, който звучи едновременно жалко и вбесяващо.

— Да, татко — отговаря тихо Софи, показвайки добро възпитание, но нищо повече. Погледът ѝ е замъглен — или по-скоро вперен в някаква точка от вселената, която остава невидима за груби същества като Уилям Ракъм. Приликата ѝ с Агнес никога не е била толкова видима.

— Виж, Софи! — казва Уилям. — Сега ще минем по моста „Уотърлу“!

Софи покорно поглежда през прозореца, но главата ѝ е отдръпната доста назад в купето. Но след минута-две — за голямо облекчение на Уилям — вълшебството на толкова много вода, гледана толкова отвисоко, си свършва работата, и Софи се привежда напред, облегнала лакът на прозоречната рамка.

— Какво виждаш, ммм? — пита Уилям с театрално любопитство. — Лодки, предполагам?

— Да, татко — отвръща Софи, вперила поглед надолу, в пенещата се сиво-зеленикава вода. Трудно ѝ е да свърже гледката с тънката синя панделка на картата, която госпожица Шугър ѝ показва тази сутрин. Но ако в момента прекосяват моста „Уотърлу“, значи и гара „Уотърлу“ трябва да е наблизо — там се е изгубила мама, когато търсела Музикалната академия. Софи се взира в далечните води на реката и се пита къде ли точно майка ѝ е потънала във вълните и е изпила повече вода, отколкото може да поеме тялото на жив човек.

Пред железните порти на фабриката за сапун в Ламбет чака карета, в която са впрегнати два кротки сиви коня. А в нея седи — я виж ти, лейди Бриджлоу! Разположила се удобно в лакираната кабина, като бледо-синкава перла в мида на четири колела, тя привлича всички погледи дори още преди да слезе от каретата.

— Божичко, този дим... — тюхка се Уилям, когато слиза от собствения си екипаж и се взира със съжаление в небето, зацапано от мръсния дим, бълван от фабричните комини на „Долтън и Ко.“, „Стиф и синове“, и безброй много фабрики за стъкло и керамика, пивоварни и фабрики за сапун, които се намират в съседство. Той поглежда гузно към собствените си комини и вижда със задоволство, че димът, който излиза от тях, е полупрозрачен и чист.

— О, Уилям, ето ви и вас!

В каретата отсреща са раздвижва нещо като бледа морска звезда, облечена в свинска кожа.

Уилям тръгва към лейди Бриджлоу, след като е направил знак на пазака да разтвори широко и двете порти, и се разлива в извинения за закъснението си и за евентуалните неудобства, които може да ѝ е причинил, на което тя отговаря, че вината е нейна, защото е пристигнала по-рано от уречения час.

— Бях толкова нетърпелива да ви видя, нали разбирате — чурулика тя и му позволява да ѝ помогне да слезе от каретата.

— Трудно ми е да повярвам — казва Уилям и прави неопределен жест, с който обхваща практично грозната сграда на фабриката и околния пейзаж, толкова различни от пищните градини, които в представите му са естествената среда на лейди Бриджлоу.

— Така значи, съмнявате се в думите ми! — казва тя закачливо, и притиска уж обидено нежната си ръчичка към гърдите, покрити със син атлаз. — Наистина, Уилям, не е редно да ме възприемате като някаква останка от миналото. Нямам никакво намерение да прекарам остатъка от дните си в копнеж по неща, които са преминали в историята. Можете ли да си представите как бих следвала стадо престарели аристократи из провинцията, докато стрелят по фазани и се оплакват от реформите? Това е съдба, по-лоша от смъртта!

— Знам — казва Уилям и се покланя шеговито, — и мога да се надявам, че ще ви спася от тази съдба, като ви разведа из скромната си фабрика...

— Нищо не би ми доставило по-голямо удоволствие!

И те минават през портите.

(Питате къде остава Шугър? О, тя също влиза, накуцвайки, подпряна на патерицата, редом със Софи. Колко е странно, че лейди Бриджлоу, която се отнася с такава насмешка и отрицание към патрицианската надменност, сякаш изобщо не забелязва съществуването на гувернантката. А може би вродените ѝ изисканост и такт я възпират да коментира злополучния изглед на човек с физически недостатък. Да, сигурно това е причината — тя не иска да притеснява нещастната гувернантка с въпроси за това неприятно накуцване).

Шугър наблюдава поразена как Уилям и лейди Бриджлоу вървят един до друг през тълпата от подмазващи се служители, които се

кланят и отстъпват, за да им направят път. Същите тези служители обаче отново събират редиците си след господин Ракъм и благородната му гостенка — сякаш им е било наредено да не допускат външни лица, които могат да се намъкнат подир тях. Шугър полага отчаяни усилия да върви изправена, с високо вдигната глава, като почти не се обляга на патерицата, но освен всичко останало я измъчват и остри стомашни болки, и тя едва намира сили да не притисне ръце към корема си и да не изохка.

Когато малката група посетители влизат във фабриката, виждат, че тя е ярко осветена, и отвътре изобщо не отговаря на представите на Шугър. Беше си представляла огромна сграда, подобна на гара или църква, в която всеки звук отеква надалеч, изпълнена с чудовищни машини, които тракат и блестят. Беше си представляла, че самата изработка на сапуна е невидима, че се осъществява в тръби и огромни цистерни, преливащи се една в друга, а хората, прилични на джуджета до тях, смазват движещите се части. Но фабриката „Ракъм“ няма нищо общо с тези представи — тя е скромна постройка, с ниски тавани като кръчма, и навсякъде се виждат толкова много полирани дървени плоскости, че все едно са се озовали в „Камината“.

Недорасли момичета с изпити лица и червени ръце — цяла дузина копия на Джейни, миячката — работят тук, сред задушливите миризми на лавандула, карамфил, рози и бадеми. Те носят селски дървени обувки с назъбени подметки, защото каменните подове са покрити с подобен на восък, полупрозрачен слой сапун.

— Внимавайте къде стъпвате! — казва Уилям, когато въвежда гостите в ароматните си владения. На яркото осветление лицето му изглежда съвсем различно — косата му е златиста, устните — сребристи, той поема ролята на церемониал майстор. Забравил всякакво смущение и заекване, той сочи наляво и надясно и обяснява всичко.

— Разбира се, това, което виждате тук, не е производство на сапун — това е мръсна работа, недостойна за един парфюмерист. Истинското наименование на нашите, далеч по-уханни процеси, е „претопяване“.

Той произнася думите с преувеличена отчетливост, като че ли очаква посетителите да извадят бележници и да започнат да записват. Лейди Бриджлоу върти насам-натам глава и любезно изразява

удивлението си; погледът на Софи се стрелка от татко към лейди Бриджлоу и от лейди Бриджлоу към татко, озадачена от необяснимата химическа реакция, която сякаш протича във въздуха между тях.

Късовете сапун, които в представите на Шугър падат напълно оформени от някакъв крайник или по улей в края на сложен автомат, съществуват само като локвички желирана течност, която блещука в дървените корита. Над ароматната каша се спускат телени мрежи, които я нарязват на правоъгълници, когато се втвърди.

Всяко корито съдържа различна на цвят слуз, която излъчва различен аромат.

— Това, жълтото, ще бъде „Орлови нокти“ — казва Уилям. — Есенцията от билка в него облекчава сърбежа, и търсенето му нарасна пет пъти през изминалата година. — Той потапя пръст в блестящата емулсия. Когато го изважда, по него се очертават два пласта. — Горният пласт се обира — това е алкална основа — по времето на баща ми не я отделяха, но сапун с такова съдържание дразни чувствителната кожа.

Той отива към друго дървено корито, чието съдържание е синкаво, със сладникава миризма.

— А това е „Съвършен аромат Ракъм“ — смес от салвия, лавандула и сандалово дърво. Ето това — той пристъпва към друго корито — е „Вечна младост“. Зеленият цвят се дължи на екстракт от краставица, а лимонът и лайката действат освежаващо и изглаждат кожата на лицето.

После ги повежда към залата за обработка, където стотици готови калъпи сапун лежат във форми от метал и дърво.

— Те престояват тук точно двацет и един дни, нито ден по-малко — заявява Ракъм, като че ли някой зложелател е заявил току-що обратното.

В помещението за опаковане двацет момичета с лилави престилки седят край огромна маса — по десет от двете ѝ страни. Мъж с лисича физиономия надзирава работата им, крачейки бавно около масата, пъхнал в джобовете на жилетката пръстите на ръцете си, обрасли в рижи косми. Момичетата се привеждат едновременно напред така, че челата им почти се докосват, докато увиват сапуните в навосъчена хартия. Върху всяко пакетче има отпечатък от гравюра с лика на Уилям Ракъм, както и надпис със ситни букви — негова

авторка е Шугър, съчини го една вечер през май, когато двамата с Уилям седяха един до друг в леглото.

— Добро утро, момичета! — казва Уилям и те отговарят в хор:

— Добро утро, господин Ракъм.

— Те често си пеят — смигва Уилям към лейди Бриджлоу и останалите, — но сега се смущават от нас.

Той отива по-близо до масата и се усмихва на лавандуловите момичета.

— Изпейте ни някоя песен, момичета. Ето, дъщеричката ми е дошла да ви види, и една много благородна дама също. Не се срамувайте — ние отиваме към стаята със сандъците и няма да ви гледаме, но много ще се радваме, ако чуваме сладките ви гласчета — и допълва шепнешком, със заговорнически тон: — Постарайте се заради мен — извърщайки многозначително очи към Софи, за да въздейства на майчинските им чувства.

Уилям и гостите му продължават към голямо помещение в задната част на фабриката, където жилести мъже със запретнати ръкави товарят готовите и опаковани сапуни в набързо сковани сандъци. Действително, веднага след като лейди Бриджлоу, Шугър и Софи прекрачват прага, зад тях, от стаята, която току-що са напуснали, се разнася мелодично пеене — първо запява един плах глас, към него се присъединява още един, още един, и скоро вече пеят всички:

*Синя лавандула,
Роза-хубавица,
Крал когато стана,
Ти ще си кралица...*

— Ето тук — казва Уилям, сочейки открехнатата масивна двойна врата, отвъд която се вижда външният свят, — свършва фабриката и започва другата част на историята.

Шугър, прекалено заета с тройната задача да прикрива колкото е възможно накуцването си, да потиска желанието си да изпъшка от болката в стомаха и порива да шамароса превзетата физиономия на лейди Бриджлоу, усеща, че някой подръпва плахо полата ѝ.

— Да, какво има, Софи? — пита тя шепнешком и се привежда несръчно, за да може детето да говори на ухото ѝ.

— Пишка ми се, госпожице — казва детето.

„Не можеш ли да стискаш?“ кани се да отвърне Шугър, но осъзнава, че и тя има същия проблем.

— Извинете, господин Ракъм — казва тя. — Има ли във фабриката помещение, където... можем да си измием ръцете?

Уилям примигва. Не може да повярва на ушите си — какво е това; някакъв глупав въпрос за условията на работа във фабриката, несръчен опит да припомни представянето си в лавандуловите полета, или настоява за официална обиколка на тоалетните във фабриката? После, за щастие, разбира за какво става дума и нарежда на една от работничките да покаже пътя на госпожица Шугър и госпожица Софи — през това време лейди Бриджлоу изучава увлечено списъка с адресите за доставки.

*Всички вече знаят
Тайната голяма —
Че в полето снощи
Легнали сме двама...*

Лейди Бриджлоу подминава недискретното поведение на детето с благосклонността на жена, чийто благороден произход я спасява от подобни долнопробни слабости. Тя взема един сапун и се заглежда в любопитния текст на опаковката.

Според Софи и Шугър тоалетната за служителите е много по-модерна и елегантна от останалата част на фабриката. Тук има редица еднакви пиедестали, облицовани с бели фаянсови плочки и свързани с блестящи метални казанчета, окачени високо под тавана — цяла фаланга от футуристични механизми, на които блести гордо гравираното име на производителя. Седалките са от тъмнокафяво дърво, добре полирани и сякаш съвсем нови — но разбира се, фабриката на Долтън е само на няколко крачки оттук.

Пиедесталите са толкова високи, че когато Софи се изкатерва на една от тоалетните чинии, краката ѝ провисват във въздуха, на разстояние от пода, покрит със сини плочки. Шугър обръща гръб и се отдалечава на няколко крачки, изчаквайки Софи да свърши. Болката във вътрешностите ѝ е толкова силна, че дъхът ѝ спира и я побиват тръпки; има отчаяна нужда да се облекчи, но се притеснява от детето и се пита дали с някакво свръхестествено усилие на волята не би могла да удържи още известно време.

Ако трябваше само да се изпикае в присъствието на Софи, това не би било толкова страшно — дори би създавало известно усещане за близост, което би си струвало нарушеното достойнство. Но спазмите в стомаха ѝ са нетърпими и тя се опасява, че това ще доведе до ужасни шумове и миризма в помещението, които ще разрушат непоправимо образа на госпожица Шугър, недосегаемата пазителка на познанието, в представите на Софи, и ще запечатат на негово място образа на госпожица Шугър като... болно животно.

Тя обгръща тялото си с ръце, хапе устни, за да се пребори със спазмите, и се взира в стената. Някой недоволен служител се е опитал да надраска посланието си на плочките, но се е отказал поради неподатливостта на материала.

Внезапно Шугър осъзнава, че се налага — просто се налага — да седне. Нещо раздира отвътре корема ѝ, студена пот избива по цялото ѝ тяло; тя придърпва с отчаяна бързина полите си нагоре и когато смъква рязко дългите си гащи, усеща, че кожата отдолу е мокра и хлъзгава като обелена круша. Отпуска се тежко на седалката, присвива се и привежда тяло напред с потиснат стон. Шапката ѝ пада на плочите, косата ѝ се разпилява. Кръв и някакви горещи, хлъзгави късове изригват от тялото ѝ и се стичат надолу, между бедрата.

— Господи! — проплаква тя. — Господи, помогни ми... — връхлита я силно замайване, изведнъж всичко се обръща с краката нагоре и тя загубва съзнание.

Миг по-късно — не може да е било повече от миг, нали? — тя идва на себе си и вижда, че лежи на пода, на влажните, студени плочи, бедрата ѝ са хлъзгави на пипане, сърцето ѝ бие така, че цялото ѝ тяло се тресе, глезенът ѝ пулсира от болка, като че ли е захапан от стоманените зъби на капан. Тя извива глава и вижда Софи, която се е

свила в един ъгъл, лицето ѝ е бяло като плочките, очите ѝ са разширени от ужас.

— Помогни ми, Софи — моля Шугър с тревожен шепот.

Детето трепва и пристъпва напред като кукла на конци, но лицето му е разкривено от съзнанието за собственото му безсилие.

— Аз... ще отида да повикам някого, госпожице — заеква то смутено и сочи към вратата, зад която е пълно със силни мъже и услужливи жени — във фабриката на татко има много такива.

— Не, не! Софи, моля те — продължава да шепне трескаво Шугър, подпира се на длани и се препъва в собствените си поли. — Трябва да опиташ да ми помогнеш сама.

Софи за последен път хвърля поглед към външния свят с надеждата, че оттам ще дойде спасение. После изтичва напред, хваща гувернантката си за китките и дръпва нагоре с все сили.

— Така — казва Уилям, след като са се сбогували с лейди Бриджлоу и каретата ѝ е потеглила, — хареса ли ти тук, Софи?

— Беше много интересно, татко — отвръща детето без особено въодушевление.

Тримата седят в екипажа на Ракъмови. Дрехите им излъчват сладникав мирис на сапун, коленете им почти се докосват, докато екипажът напуска Ламбет, умело насочван от Чийзмън. Посещението на фабриката се увенча с бляскав успех — такава е поне оценката на лейди Бриджлоу, която сподели с Уилям, че никога не е имала такова преживяване, вълнуващо различни сетива едновременно. Можела да предположи, отбеляза тя, че такива силни усещания могат да се отразят тежко на човек в недобро здраве. Сега Уилям отново е сам — с Шугър, която действително е презеленяла, и Софи, която пък дава вид, че е била подложена на тежко изпитание, вместо да се радва, че ѝ е било осигурено такова рядко удоволствие.

Уилям се обляга назад и потрива натъжено кокалчетата на едната си ръка. Дъщеря му наистина е много опърничава! Само да ѝ се поскарат малко, и тя се цупи цял ден. Колкото и да е тъжно, той трябва да признае, че детето вероятно е наследило злопаметността на Агнес.

Що се отнася до Шугър, тя дреме на мястото си — наистина дреме! Главата ѝ е отметната назад, устата ѝ — полуотворена, честно

казано, направо неприятна гледка. Роклята ѝ е омачкана, цели кичури от косата ѝ са се измъкнали и висят изпод шапката, а самата шапка е сложена малко накриво. Добре би било Шугър да вземе пример от лейди Бриджлоу — изискана и безукорна от мига, в която слезе от каретата, до последната минута, когато се сбогува с Уилям. Констанс наистина е необикновена личност! Образец на достойнство и изисканост, а същевременно прелива от жизненост! Такава жена се среща рядко...

— Ето го пак моста „Уотърлу“, Софи — казва Уилям, с доброто желание да предложи на дъщеря си още веднъж през този ден чудесната гледка на най-забележителната река на света.

Софи надниква през прозореца, подпира отново брадичка на ръцете си и оглежда кипналите, мътни води, в които дори големите кораби изглеждат застрашени.

Тя вдига поглед нагоре и вижда нещо наистина невероятно — слон, който се рее в небето, неподвижен като статуя. На едрия му хълбок пише с огромни букви ЧАЙ „СОМЪН“. Слонът се полюшва над покривите ѝ комините, на път към онази част на града, където наистина живеят хора.

— Какво ще кажеш, Софи? — пита замислено Уилям. — Дали да купя такова нещо и за „Ракъм“?

Същата вечер Уилям се заема с писмата, натрупали се през деня, а останалите обитатели на къщата правят всичко по силите си, за да се върнат към обичайния ход на живота.

Зад една от вратите малко по-нататък по коридора Шугър отхвърля любезно предложението на Роуз да помогне на Софи да си легне. Вместо това тя моли да качат вана с топла вода в собствената ѝ спалня. Роуз проявява пълно разбиране към молбата ѝ, защото госпожица Шугър наистина изглежда тъй, сякаш са я влачили по корем по калдъръма.

Колко дълъг беше този ден — дълъг, дълъг, дълъг. С неволна жестокост Уилям, неосъзнал желанието на Софи и Шугър да се приберат у дома, удължи изтощително престоя им в града. Първо — обяд в един ресторант на Странд, където Шугър едва не припадна от горещина и задух и беше принудена да яде полусурови агнешки

котлети, защото Уилям настояваше, че били божествени; после отидоха в една работилница за ръкавици, после в още една, защото в първата не намериха достатъчно мека кожа за ръкавиците на Софи; после, в работилницата на един обувчар, Уилям най-сетне бе възнаграден с усмивка от дъщеря си, когато тя пристъпи с новите си обувки към огледалото. Поне да беше се задоволил с това! Но не — окуражен от усмивката на Софи, той ги помъкна към винарския магазин на Бери и Ръд на Джеймс Стрийт, за да претегли Софи на огромните везни.

— Шест поколения крале — и английски, и френски, са се мерили на тези везни, Софи! — заяви той тържествено, докато собствениците на магазина се хилеха в ъгъла. — Те са само за важни личности!

Накрая, като последно забавление за деня, дойде обещаната кулминация на следобеда — посещение на сладкарница „Локхарт“.

— Колко ни е весело днес така, тримата заедно! — заяви Уилям и за миг заприлича досущ на баща си, застрашително преливащ от празнично благоволение. После, докато Софи бе погълната от изучаването на менюто, зад което се скри цялата, той се приведе към Шугър и прошепна в ухото ѝ:

— Мислиш ли, че е доволна!

— Много, сигурна съм — отвърна Шугър. Но когато се приведе напред на мястото си внезапна болка ѝ напомни, че космите между краката ѝ са залепнали към гащите от спечената кръв. — Но ми се струва, че за днес е достатъчно.

— В какъв смисъл достатъчно?

— Това са предостатъчно удоволствия за един ден.

Изпитанията им не приключиха дори когато се прибраха у дома. За да се възпроизведе докрай денят на нейното първо отиване в Лондон, Софи повърна отново същата смес от какао, торта и несмян обяд, а после последваха сълзи.

— Сигурна ли сте, че не искате да ви помогна, госпожице Шугър? — попита Роуз, когато дойде време за лягане.

— Не, благодаря ти, Роуз — отвърна Шугър.

След което — *най-сетне* — седем часа и четиридесет минути след като Шугър се свлече от опръсканата с кръв тоалетна чиния на пода в сапунената фабрика на „Ракъм“ — двете със Софи се възползват от правото да си легнат.

Шугър няма сили да направи нищо друго, освен да извади нощницата на Софи и да ѝ я подаде; после се обляга тежко на леглото и чака детето да се съблече и да си легне.

— Много ти благодаря, Софи — казва тя с хриплив глас. — Ти си моята малка спасителка.

В момента, в който произнася думите, тя вече съжaliaва, че ги е казала, упреква се, че омаловажава смелостта на детето. Това е точно такава покровителствена забележка, каквато би направил Уилям — като че ли Софи е умно малко кученце, което е изпълнило правилно заучения номер.

Софи отпуска глава на възглавницата. От изтощение по бузите ѝ са избили червени петна, носът ѝ също е червен. Дори не си е казала молитвата. Езикът ѝ сърби да зададе един въпрос.

— Какво е кретен, госпожице?

Шугър гали косата на детето и я отмята от горещото му чело.

— Кретен е много глупав човек — отвръща тя. И нея ѝ сърби езикът да зададе няколко въпроса на Софи. „Погледна ли в тоалетната чиния, преди да пуснеш водата? И какво видя там?“. Но тя устоява на изкушението.

— Баща ти не искаше да каже това — продължава тя на глас. — Беше ядосан, а и доскоро не се чувстваше добре.

Софи притваря очи. Не желае да чува нищо повече за неразположенията на възрастните. Крайно време е светът да започне отново да функционира нормално.

— Не се тревожи за нищо, детето ми — казва Шугър и примигва, за да пропъди сълзите от очите си. — Всичко ще се оправи.

Софи се обръща на една страна и заравя буза във възглавницата.

— Нали няма вече да падате, госпожице Шугър? — пита тя с особен глас — едновременно нежен и сърдит.

— Ще внимавам много, Софи, обещавам.

Тя докосва леко рамото на Софи с безпомощен жест, но преди да тръгне към вратата, детето внезапно скача от леглото и обвива с ръце шията ѝ.

— Не умирайте, госпожице Шугър! Не умирайте! — изплаква то, а Шугър залитва и едва не пада в леглото.

— Няма да умра — заклева се тя, опитвайки се да запази равновесие, и целува Софи по косата. — Няма да умра, обещавам ти!

Десет минути по-късно Софи вече спи, а Шугър седи в голяма вана, пълна с гореща вода, поставена до запалената камина. В стаята вече не мирише на изгоряла хартия и разтопено лепило, а на лавандулов сапун и влажна пръст — Роуз, Бог да я благослови, най-сетне е успяла да отвори прозореца, разчупвайки запечаталата го боя.

Шугър се мие упорито, основно, ожесточено. Изстиска от сунгера вода, която се хлъзга успокояващо по гърба и гърдите ѝ, стиска скелета на морското животно, докато той заприличва на мокро пухче за пудра, а после го притиска към очите си. Клепачите я болят от плач — крайно време е да спре.

От време на време тя поглежда страхливо надолу, но многото пяна укрива розовия оттенък на водата, а ако има съсиреци, те са потънали на дъното. Навехнатият ѝ крак е много подут, но поне не го вижда, а освен това ѝ се струва, че болката е понамаляла. Пукнатите ребра са почти зараснали (тя плъзва по тях ръката си, покрита със сапунена пяна), но синините са още ярки. Най-лошото мина, кризата е зад гърба ѝ.

Тя се отпуска колкото може по-надълбоко във ваната и отново започва да хлипа. Прехапва до болка долната си устна и най-сетне успява да овладее скръбта си; вълничките във водата се успокояват и повърхността ѝ остава неподвижна — толкова, колкото може да бъде повърхността на вода, в която има живо тяло. В мътния канал, проблясващ между краката ѝ, ударите на сърцето ѝ разпращат едва забележими приливни вълни.

Зад една врата малко по-нататък по същия коридор, по същото време, когато Шугър най-сетне си ляга, Уилям отваря едно писмо от доктор Кърлоу, което започва така:

„Драги Ракъм,

Дълго се колебаех дали да Ви напиша това писмо или да запазя мълчание. Не се и съмнявам, че Ви е омръзнало да се «намесвам в личния Ви живот». Независимо от това,

има нещо, което нямаше как да не забележа, когато преглеждах гувернантката, на която сте поверили грижите за дъщеря си; първоначално реших да го премълча, но този факт продължава да ме притеснява...”

Предисловието е по-дълго от самото разкритие, което се съдържа само в едно изречение.

Много хора са наобиколили в тъмното леглото на Шугър и й говорят в съня й.

Хайде, Шугър, разкажи ни някоя история с оня, превзетия ти глас.

Каква история? — пита тя и се визира през озарените от слънцето води на съня, за да разпознае лицата, които вижда под тях.

Някоя за отмъщение, кискат се гласовете, непоправимо груби, обречени да изживеят живота си в ада. И да има мръсни думи — много смешно звучат, когато ти ги казваш, Шугър.

Кикотът отеква в ушите й, звуците се наслагват в безкрайна какофония. Шугър продължава да плува, отдалечавайки се от тях, плува из улиците на някакъв подводен град, и дори насън това й се струва странно, защото знае, че не умее да плува. Но това умение идва сякаш без да трябва да го изучаваш — тя може да плува дори без да свали нощницата си, отгласква тялото си напред през мръсни и криви улички и пъстри, широки, полупрозрачни улици. Ако това е Лондон, то водата е отмила населението му както отмива плаващи отломки, и то е изплавало на повърхността като пияна от човешки тела, скрила небето. Като че ли само хората, които имат някакво значение за Шугър, са останали долу.

Клара? разнася се наблизко нечий глас — най-красивият и мелодичен глас, който Шугър е чувала.

Не, Агнес, отвърща тя и завива зад един ъгъл. Аз не съм Клара.

Коя си ти тогава?

Не ме гледай в лицето. Ще ти помогна, но ти не бива да ме гледаш в лицето.

Агнес лежи по гръб върху калдъръма на една тясна уличка — гола е, тялото ѝ е бяло като мрамор. Едната тънка ръка е прегъната върху гърдите, а другата, почти детска длан прикрива венериния хълм.

Вземи, казва Шугър, сваля нощницата си и я намята на раменете на Агнес. *Нека това си остане наша тайна.*

Благословена да си, благословена да си, повтаря Агнес, и внезапно подводният Лондон изчезва и двете с Агнес се озовават в някакво легло. Легнали една до друга като сестри, завити до шията, те се оглеждат взаимно.

Уилям казва, че си плод на фантазията ми, шепне Агнес и протяга ръка, за да докосне Шугър, за да пропъди съмненията. *Била си измамно видение.*

Не обръщай внимание на това, което казва Уилям.

Моля те, сестро, кажи ми името си.

Шугър чувства как нечия ръка се плъзва между краката ѝ и гали нежно измъчената плът.

Името ми е Шугър, отвърща тя.

[1] circus (англ.) — 1. Цирк; 2. Кръгъл площад — Бел.прев. ↑

ТРИЙСЕТ И ЧЕТИРИ

На другия ден Шугър открива на пода в спалнята си два неадресирани плика, които са били пъхнати под вратата — на единия не пише нищо, а на другия пише „За сведение“.

Часът е дванайсет и половина на обяд. Току-що е приключила със сутрешните уроци и се е прибрала от учебната стая. Още от сутринта Софи показва с поведението си, че Шугър не бива да допуска никакво разсейване, объркване или отпускане да нарушат сериозните им учебни занимания. Вчерашният ден беше много интересен, но днешният трябва да е по-различен — или по-скоро не трябва по нищо да се различава от останалите обикновени дни.

— Петнайсети век — рецитира Софи с тона на човек, комуто е била поверена задачата да спаси тази епоха от престъпно занемаряване, — е бил изпълнен със знаменателни събития — било открито книгопечатането, Константинопол бил превзет от турците, в Англия имало гражданска война, която продължила трийсет години; испанците пропъдили маврите обратно в Африка; Америка била открита от Христофор... Христофор... — тя поглежда към Шугър, но не иска от нея нищо особено, само името на един италиански мореплавател.

— Колумб, Софи.

Цяла сутрин, въпреки постоянното желание да избухне в сълзи и постоянното стичане на кръв, която попива в импровизираната превръзка между краката ѝ, Шугър е свършената гувернантка и изпълнява ролята си точно в съответствие с изискванията на ученичката ѝ. Като напълно подходящ завършек на сутрешните си занимания двете със Софи току-що споделиха обяда, състоящ се от задушени зеленчуци и оризов пудинг — най-безинтересното ядене, което им е било сервирано някога, което навежда на мисълта, че кухненският персонал е бил уведомен за нарушеното храносмилане на госпожица Софи. Разочарованите погледи, които Софи и Шугър си размениха, когато Роуз постави димящата каша пред тях, бяха

единственото доказателство за някаква по-голяма близост между тях тази сутрин.

Шугър се връща в стаята си, предчувствайки блаженството, което ще изпита, когато смени подгизналата превръзка с чиста. За съжаление ваната е била изнесена. Разбира се, тя не би могла да очаква от Роуз да я остави в стаята ѝ, пълна с изстинала вода и с червена утайка по дъното.

Отлагайки мига на физическата наслада, тя се навежда и вдига писмата от пода. Ненадписаният съдържа вероятно бележка от Роуз, която я уведомява, че прозорецът най-сетне е поправен. Шугър отваря плика. От него изпада банкнота от десет лири и неподписана бележка, надраскана на обикновена хартия. Съдържанието, изписано със ситен детински почерк, и като че ли с лявата ръка, гласи:

„Научавам, че си бременна, което изключва възможността да продължиш да бъдеш гувернантка на дъщеря ми. Прилагам заплата, която ти дължа; моля да освободиш стаята, която заемаш, като вземеш със себе си всички свои вещи и принадлежности, до първи март настоящата година (1.03.76). Надявам се, че препоръчителното писмо (виж другия плик) може да ти бъде от полза; вероятно ще забележиш, че си позволих известна свобода по отношение на името ти. Считам, че не би могла да постигнеш нищо в живота, ако не разполагаш с истинско име — затова си позволих да ти го избира.

Всякакво по-нататъшно обсъждане на въпроса е изключено. Безсмислено е да опитваш да ме видиш или да разговаряш с мен. Настоявам да не излизаш от стаята си, когато в дома има посетители.“

Шугър сгъва листа по първоначалните гънки и го връща в плика с известно затруднение, защото пръстите ѝ са се вледенили и отказват да ѝ служат. После отваря бледолилавия плик, на който пише „За сведение“ — отлепя го внимателно, за да не наруши официалния му вид. Острият ръб на плътната хартия порязва пръста ѝ, но тя не чувства болка — безпокои се само да не изцапа плика или

съдържанието му. Подпирайки се на патерицата, тя ближе пръста си на всеки две-три секунди, та тънката кървава линийка да не набъбне в капка, измъква писмото и го прочита. Написано е старателно на хартия с фирмения герб на „Ракъм“, а подписът е толкова сполучлив, колкото някоя от най-добрите ѝ фалшификации.

„Настоящото писмо да послужи за сведение.

Аз, Уилям Ракъм, имам удоволствието да препоръчам госпожица Елизабет Шугър, която работи в моя дом в продължение на пет месеца — от трети ноември 1875 до първи март 1876 година, като гувернантка на шестгодишната ми дъщеря. Нито за миг не се съмнявам, че госпожица Шугър е изпълнявала задълженията си с изключителна компетентност, усет и ентусиазъм. Под нейните грижи дъщеря ми се превърна в истинска малка дама.

Госпожица Шугър напуска моя дом по собствено желание, доколкото разбирам, поради заболяване на неин близък; това няма никаква връзка с моята оценка на качествата ѝ, която е повече от възторжена. Думите са бедни, за да мога оценя по достойнство способностите ѝ.

Искрено ваш, Уилям Ракъм“

Шугър сгъва и това писмо по първоначалните гънки и го прибира в плика. Засмуква за последен пръст палеца си, но раната вече на кърви. Тя оставя писмата върху скрина и отива с накуцване до прозореца, където пренася тежестта на тялото си от патерицата върху рамката на прозореца. Долу, в градината, Шиърс се рови доволно в пръстта, шета около дръвчетата, оцелели през зимата. Щраква с ножицата и прерязва канапа, с който една фиданка е била привързана към дървения кол — такива глезотии вече не са ѝ нужни. Видимо доволен, той отстъпва да я огледа, опрял юмруци в покритите от престилката хълбоци.

След като обмисля известно време идеята, Шугър решава, че ако разбие с юмрук стъклото, това ще ѝ създаде само излишни неприятности, а облекчението, което ще изпита, ще бъде мимолетно.

Вместо това се принуждава да предприеме нещо разумно, взема хартия и писалка, и както си стои права, използвайки перваза на прозореца за писалище, написва следното:

„Скъпи Уилям,

Съжалявам, че трябва да го кажа, но ти грешиш. Известно време страдах от подуване и болки в стомаха, но те преминаха и месечният ми цикъл се възстанови, в което можеш сам да се убедиш, ако пожелаеш да ме посетиш.

С обич, Шугър.“

Тя чете и препрочита бележката и се вслушва в звуците, отекващи в главата ѝ. Дали Уилям ще възприеме правилно написаното? Той очевидно е уплашен — дали ще приеме думите „както можеш сам да се убедиш“ като израз на желанието ѝ да оспори думите му, или ще забележи еротичния намек, който е вложила в тях? Тя си поема дълбоко дъх, и си казва, че от всичко, което е написала, тъкмо тези думи трябва да успеят да постигнат желаната цел. Дали шеговитият тон би проличал по-ясно, ако вмъкне едно „за свое удовлетворение“ след „убедиш“? А може би прекалената закачливост няма да е подходяща, може би трябва да промени текста така, че да звучи увещаващо и успокояващо?

След секунди обаче тя решава, че е прекалено развълнувана, за да напише нещо друго, и че най-разумно ще бъде да предаде това писмо, преди да е направила някаква глупост. Така че сгъва бележката, излиза с накуцване в коридора, отива право до вратата на Уилям и пхва листа под нея.

Следобеда гувернантката и ученичката посвещават на аритметиката, после Шугър проверява дали събитията от петнайсети век не са потънали вече в забрава, и се заемат с минералогия.

Часовниковите стрелки пълзят по циферблата, слънцето се измества и постепенно огрява картата на света. Слънчевите лъчи озаряват един къс от нея с формата на прозореца, части от пастелно-

сините морета и есенните цветове на континентите засияват, други пък потъват в сянка.

Шугър е подбрала темата „минералогия“ съвсем произволно от „Въпросите“ на Мангнал — според нея предметът е безопасен, не буди никакви емоции, и ще задоволи нуждата на Софи от нещо подредено и осезаемо. Тя изрежда имената на основните метали, а Софи ги повтаря след нея: злато, сребро, платина, живак, мед, желязо, олово, цинк, калай, алуминий. Златото е най-тежко, калаят — най-лек, желязото — най-полезно.

Когато поглежда следващия въпрос, „Какви са свойствата на металите?“, Шугър е обзета от искреното желание да си беше подготвила урока предварително, и неволно изпъшква от раздразнение.

— Ще ми трябва малко време, за да преведа тези думи на разбираем за теб език, детето ми — обяснява тя, поглеждайки Софи, която е извърнала в очакване лице към нея.

— Те не са ли на английски, госпожице?

— Да, но трябва да ги направя по-простички, за да ги разбираш.

По лицето на Софи преминава сянка на обида.

— Нека опитам да ги разбере така, госпожице.

Шугър съзнава, че трябва да отклони предизвикателството с кротък, тактичен отговор, но не може да се сети какъв да бъде той. Затова започва да чете със сух, ораторски глас:

— Блясък, ковкост, тегло, проводимост, шупливост, разтворимост.

Настава кратко мълчание.

— Тегло означава колко са тежки, госпожице — казва Софи.

— Да, Софи — отвръща Шугър, обзета от разкаяние, готова да даде обясненията, които ѝ убягваха преди. — Блясък — значи колко са лъскави; ковкост — дали могат да бъдат изковавани в желаните от нас форми; проводимост... — и аз не знам какво точно е това, ще проверя в речника. Шупливост означава, че по повърхността им има мънички дупчици, макар да звучи някак невероятно, когато говорим за метали, нали? Разтворимост...

Шугър затваря уста, забелязала веднага, че този неуверен, колеблив начин на преподаване никак не е по вкуса на Софи; вместо това тя прескача няколко страници и стига до мястото, на което госпожа Мангнал съобщава за откриването на неизчерпаеми златни

залежи в Австралия, което дава на Шугър възможността да се отклони в разказ за някакъв беден златотърсач, който копаел твърдата земя, а семейството му гладувало и последната надежда ги била напуснала, когато един ден...

— Защо на света има толкова дълги думи, госпожице? — пита Софи, когато урокът по минералогия най-сетне приключва.

— Една дълга и сложна дума се равнява на цяло изречение, пълно с къси и лесни думи, Софи — отговаря Шугър. — Така се пести време — и хартия. — Съзнавайки, че детето не е убедено, тя допълва: — Ако книгите бяха написани по такъв начин, че всеки човек, без значение колко е млад, да може да разбере всичко, което е написано в тях, те биха били направо огромни. Ти би ли искала да прочетеш книга от хиляда страници, Софи?

Софи отговаря без секунда колебание.

— Бих прочела хиляда милиона страници, госпожице, ако всички думи в тях са думи, които разбирам.

Когато се връща в стаята си за краткото време между последния урок за деня и вечерята, Шугър с ужас установява, че няма отговор на писмото си. Как е възможно това? Единственото обяснение, което успива да намери, е че Уилям се е успокоил, но поради егоизма си не счита за необходимо да я уведоми. Тя отново взема хартия и писалка и написва следното:

„Скъпи Уилям,

Моля те, отговори ми, за да ме убедиш, че животът ни ще продължи както преди — моля те, всеки час, прекаран в очакване на твоя отговор, е мъчение за мен. Сигурността е това, от което се нуждаем всички сега — парфюмериите «Ракъм», Софи и аз. Моля те, не забравяй, че съм посветила живота си на това да ти помагам и да ти спестявам всякакви неприятности.

С обич, Шугър“

Тя чете и препрочита писмото, и се мръщи. Като че ли прекалява с това „моля“. Освен това Уилям може да се подразни от намека, че той я измъчва. Но отново преценява, че няма сили да съчинява друга версия. Отива, накуцвайки, до вратата на кабинета му, и пъхва писмото под нея.

Вечерята на Шугър и Софи се състои от безмилостно пасирана супа от ревен, задушено филе от съомга и малко воднисто желе. Очевидно готвачката все още се безпокои за храносмилането на малката госпожица Ракъм.

След това Роуз им донася чай, за да прокарат вечерята — силен за госпожица Шугър, една част чай, две части мляко за госпожица Софи. Шугър отпива глътка, извинява се и напуска стаята. Докато горещият чай поизстине, тя решава да провери дали Уилям най-сетне не се е изтръгнал от самовглъбяването.

Тя излиза от учебната стая, тръгва забързано по коридора и отваря вратата на спалнята си. В стаята няма нищо, което да не е било тук и преди.

Шугър се връща в учебната стая и продължава да пие чая си. Ръцете ѝ треперят едва забележимо; убедена е, че Уилям е искал да ѝ отговори, канел се е да го стори, но нещо непредвидено го е прекъснало — или може би е отложил писането за след вечеря. Ако успее да си намери някакво занимание, с което да изпълни следващите часове, ще си спести излишни нерви.

Софи, макар и малко по-спокойна, отколкото в началото на деня, не проявява особено желание за разговори след изпълнения с уроци ден. Тя се е оттеглила в най-далечния ъгъл на стаята и си играе с куклата — опитва се с помощта на топки смачкана хартия, които тъпче под полата ѝ, да промени старомодния кринолин и да го превърне в турнюр. Шугър преценява по сериозното ѝ, съсредоточено лице, че тя би предпочела да бъде оставена на спокойствие, докато стане време за лягане. Какво да прави, за да убие времето? Да скучае в стаята си? Да чете останките от Шекспир? Да подготви утрешните уроци?

Обзета от внезапно вдъхновение, Шугър подрежда в стабилна купчина чиниите, приборите и чаените чаши, взема ги и излиза, накуцвайки, от стаята. Патерицата оставя опряна на рамката на

вратата. Има предостатъчно време, освен това наоколо няма никой, за да я види колко бавно слиза.

Тя стисва перилото, обляга на него ръката си до лакътя, а с другата притиска здраво острите ръбове на съдовете към гърдите си. После започва да смъква полека тялото си надолу, стъпка по стъпка, едно болезнено огъване на навехнатия глезен, последвано от тежка, безболезнена стъпка на здравия крак. При всяко отпускане на тялото с шест инча по-надолу съдовете изтракват леко, но купчината не се разклаща.

Когато стига успешно до партера, тя тръгва да прекосява преддверието, доволна от равномерния, макар и не особено елегантен ритъм, с който се движи. Успява да премине без премеждия през няколко врати и накрая прекрачва прага на кухнята.

— Госпожица Шугър! — възкликва Роуз, крайно изненадана. Изненадана е на местопрестъплението да яде останала от вечерята триъгълна препечена филия с масло — по правило тя може да вечеря едва след няколко часа. Ръкавите ѝ са запретнати, тя се е облегнала на голямата, тежка маса в средата на кухнята. Хариет, кухненската помощничка, стои в дъното и реже говежди езици в подходяща за желиране форма. През отворената врата, която води към миялната, се виждат раздърпаната пола, подутите глезени и мокрите обувки на Джейни, която търка умивалниците.

— Реших да върна съдовете сама — казва Шугър и ги поднася на Роуз. — За да ти спестя малко усилия.

Роуз е слисана, като че ли току-що е видяла гол-голеничък акробат да изпълнява двойно салто и сега той стои пред нея и очаква аплодисменти.

— Много съм ви задължена, госпожице Шугър — казва Роуз и прегръща несдъвкания хляб.

— Моля те, наричай ме Шугър — казва Шугър и оставя чиниите на масата. — Доста пъти вече сме работили заедно, нали, Роуз?

Обмисля дали да не напомни на Роуз за коледните приготовления, когато и двете бяха потънали до лактите в брашно, но преценява, че това вече ще заприлича на подмазване.

— Да, госпожице Шугър.

Хариет и Роуз се споглеждат смутено. Кухненската прислужничка не знае дали трябва да застане мирно, скръстила ръце

пред престилката, или да продължи да реже и навива на руло говеждите езици — ето, единият вече се е развил и ще се желира в неправилна форма.

— Колко усилено работите всички! — възкликва Шугър, твърдо решена да разчупи леда. — Уи... господин Ракъм надали може да си представи, че се трудите непрестанно.

Очите на Роуз се ококорват все повече, когато гувернантката прекосява с накуцване кухнята и се отпуска тежко на един стол. Роуз и Хариет знаят отлично, че откакто госпожа Ракъм почина, те съвсем не се „трудят непрестанно“, тъй като в къщата вече изобщо не се посрещат гости. Всъщност, освен ако господарят не се ожени повторно в най-близко бъдеще, той сигурно ще реши, че част от персонала е излишен.

— Не се оплакваме, госпожице Шугър.

Настава мълчание. Шугър оглежда кухнята, осветена ярко като морга. Хариет е склонила ръце пред престилката си, решила да остави говеждите езици да правят каквото си щат. Роуз сваля навитите си ръкави, устните ѝ са извити в тревожна полуусмивка. Тялото на Джейни продължава да се върти и поклаща, докато тя търка чиниите, измачканата ѝ пола се полюшва наляво-надясно.

— Така — продължава Шугър с възможно най-приятелски тон, — а какво ще вечеряте вие? Къде е готвачката? Всички тук ли ядете, на тази маса? Сигурно звънците ви прекъсват във възможно най-неподходящи моменти.

Очите на Роуз се замъгляват от усилие да осмисли този несмилаем порой от въпроси.

— Готвачката се качи горе, а ние... ще хапнем малко желе, госпожице. Има и говеждо печено, от вчерашното и... искате ли малко от сливовия сладкиш, госпожице?

— О, с удоволствие — отвръща Шугър. — Ако има достатъчно и за вас.

Донесят сливовия сладкиш. Прислужниците стоят прави и гледат как гувернантката яде. След като подрежда измитите чинии на сушилката, Джейни също се появява, за да види какво се случва по широкия свят.

— Здравей, Джейни — казва Шугър между хапките. — Не сме се виждали от Коледа, нали? Не мислиш ли, че е много неприятно едната

част на къщата да е напълно изолирана от другата?

Джейни се изчервява като рак, така че цветът на лицето ѝ почти се изравнява с този на ръцете. Тя прави някакво подобие на реверанс, изблешила очи, но не обелва нито дума. Два пъти вече ѝ се е случвало да пострада заради членове на семейство Ракъм, с които няма право да общува на равна нога — първия път заради госпожица Софи, когато от носа ѝ потече кръв, а втория, заради горката побъркана госпожа Ракъм, когато тя се появи в кухнята и предложи да ѝ помогне; но този път е решила твърдо да си спести неприятностите.

— Е — казва весело Шугър, след като е погълнала и последната хапка от сливовия сладкиш, а прислужниците продължават да я зяпат удивено и недоверчиво, — време е да тръгвам. Софи трябва да си ляга. Довиждане, Роуз; довиждане, Хариет; довиждане, Джейни.

И тя се изправя с усилие на крака. Исква ѝ се да можеше да се издигне във въздуха, леко и безболезнено като дух, напускащ сцената на физическата смърт на тялото; или поне да можеше каменният под на кухнята да се разтвори и да я погълне милостиво.

Когато се връща в стаята си, най-сетне намира писмо от Уилям. Ако „писмо“ е подходящата дума за бележката, на която пише само.

Решението ми не подлежи на обсъждане.

Шугър смачква бележката в юмрук и отново е обзета от желанието да чупи прозорци, да крещи, докато изплюе дробовете си, да блъска с юмруци по вратата на Уилям. Но тя съзнава, че не това е начинът да го накара да промени решението си. Вместо това надеждите ѝ се насочват към Софи. Уилям си е направил сметката без дъщеря си. Той има само смътна представа от близостта, която съществува между детето и гувернантката, но скоро ще му се наложи да разбере истината. Софи ще го накара да промени решението си — мъжете не понасят мисълта, че са станали причина за женски сълзи!

Както обикновено, когато идва време за лягане, Шугър помага на Софи и подрежда равномерно фината ѝ златисторуса коса на възглавницата, докато тя заприличва на слънцето от картинките в детските книжки.

— Софи? — проговаря тя с пресипнал глас след известно колебание.

Детето вдига поглед към нея, доловило веднага, че предстои да се обсъжда нещо по сериозно от шиенето на рокля за куклата.

— Да, госпожице?

— Софи, баща ти... Баща ти скоро сигурно ще ти съобщи една новина. Предполагам, че това ще стане много скоро.

— Да, госпожице — казва Софи и мига с все сили, за да не заспи преди госпожицата да е успяла да ѝ обясни за какво става дума.

Шугър облизва устни, които са сухи и грапави като зебло. Не ѝ се иска да повтори на глас ултиматума на Уилям, защото съзнава, че това ще го превърне в необратима реалност, като повтарянето на написани с молив букви с мастило.

— Най-вероятно — продължава тя смутено, — той ще нареди да те отведат при него... и тогава ще ти каже нещо.

— Да, госпожице — казва Софи озадачено.

— Тогава... — продължава Шугър и взема ръката на Софи в своята, за да си даде кураж. — Тогава, когато те повика, за да ти съобщи новината, аз... искам да те помоля и ти да му кажеш нещо.

— Да, госпожице — обещава Софи.

— Искам да му кажеш — продължава хрипкаво Шугър и примигва, за да спре напирещите сълзи, — да му кажеш... какви чувства изпитваш към мен.

В отговор Софи протяга нагоре ръце и я прегръща, също както направи и вчера, само че този път, за голямо учудване на Шугър, тя започва да гали и потупва косата на гувернантката си в детинско подражание на майчина грижа.

— Лека нощ, госпожице — казва тя сънливо. — А утре ще започнем да учим за Америка.

Тъй като няма какво друго да прави освен да чака, Шугър чака. Уилям неведнъж се е отмятал от веднъж взети решения. Заплашваше да скъса отношения със „Суон и Едгар“; казваше, че ще отиде на доковете, където се разтоварват корабите на Източноиндийската компания, че ще хване за яката един от търговците, и че ще го раздруса така, че да му изпаднат зъбите; казваше, че ще посъветва Гроувър Панкий да ползва по-доброкачествени слонове за продукцията си. Всичко това е само перчене. Остави ли го сам, надутата му

решителност ще спадне като спукан балон и ще се сгърчи, докато изчезне напълно. От нея не се изисква нищо друго, освен... свръхчовешко търпение.

Утринта на следващия ден минава без сътресения. Всичко се развива нормално. Пуританите-преселници са пристанали на американския бряг и са сключили мир с диваците. Те секат дървета, за да строят къщите си. Обядът пристига и не е толкова безвкусен като вчерашния — пушена треска с ориз и още от сливовия сладкиш.

Когато Шугър се прибира в стаята си след обяда, намира някакъв пакет, оставен за нея — дълъг, тесен пакет, увит в кафява хартия и овързан с канап. Подарък от Уилям в знак на помирение? Нищо подобно. В единия край на пакета е прикрепена малка визитна картичка — Шугър я поднася близо до очите си и прочита:

„Скъпа госпожице Шугър,

Научих от баща си за сполетялата Ви неприятност. Моля приемете това като подарък в знак на най-добрите ми чувства към Вас. Не е необходимо да ми го връщате, аз нямам вече нужда от него, и се надявам скоро и Вие да можете да кажете същото.

Искрено Ваша,
Емелин Фокс.“

Шугър сваля хартията и изважда солиден, лъскав бастун.

Когато се връща в учебната стая, доволна, че ще може да покаже на Софи новото средство, което ще ѝ помогне да се движи с много по-голямо достойнство, Шугър намира детето да хлипа и ридае отчаяно, захлупило лице върху писалището.

— Какво има? Какво е станало? — пита тя. Бастунът ѝ удря глухо по дъските, докато тя куца забързано през стаята.

— Та-а-тко каза, че ще... ще трябва да си отидете! — проплаква Софи с почти обвинителен тон.

— Уилям... баща ти тук ли дойде? — пита Шугър, макар че долавя миризмата на помадата, с която той заглажда косата си.

— Казах му, госпожице — проплаква пискливо Софи. — Казах му, че ви о-о-обичаам!

— Да? А той? — пита Шугър и гали безпомощно мокрите бузи на детето, докато солената влага прониква в пукнатините по кожата ѝ. — Какво каза?

— Ни-ни-нищо не каза — хлипа детето, раменете му се тресат. — Но мно-о-ого ми се ра-разсърди!

С яростно възклицание Шугър притиска Софи към гърдите си и започва да я целува, шепнейки несвързани, успокоителни думи.

„Как смее да постъпва така“, мисли тя, *„с моето дете!“*

Когато Софи се успокоява достатъчно, за да може да говори, тя разказва следното: госпожица Шугър е много добра гувернантка, но има много неща, които една дама трябва задължително да знае, а госпожица Шугър не може да я научи на тях — като например да танцува, да свири на пиано, да знае немски, да рисува акварели и още много необходими умения, които Софи не може да си припомни. Ако Софи иска да стане истинска дама, трябва да бъде обучавана от друга гувернантка, и обучението трябва да започне скоро. Лейди Бриджлоу, една дама, която разбира тези неща, е потвърдила, че това е абсолютно необходимо.

През остатъка от следобеда Софи и Шугър работят, задушавани от мъка. Продължават с уроците — аритметика, първите заселници, качествата на златото — но го правят, съзнавайки с тъга, че на една бъдеща дама не е необходимо да знае каквото и да било за тези неща. Когато Софи си ляга, двете не смеят да се погледнат в очите.

— Господин Ракъм ме помоли да ви предам, госпожице — казва Роуз, която се появява в спалнята на Шугър, преди да тръгне към кухнята, за да вечеря, — че не е необходимо да ставате утре рано.

Шугър стисва с две ръце чашата с какао, за да не я разлее.

— Не е необходимо да ставам ли? — повтаря тя глупаво.

— Не било необходимо да излизате от стаята си преди обяд, така каза господин Ракъм. Госпожица Софи няма да има уроци сутринта.

— Няма да има уроци ли? — повтаря отново Шугър. — Господин Ракъм каза ли защо?

— Да, госпожице — Роуз очевидно бърза. — Госпожица Софи ще има гост в учебната стая, но не знам кой ще я посети, нито пък кога точно, госпожице.

— Разбирам. Благодаря ти, Роуз — и Шугър оставя прислужницата да си върви.

След минути тя вече стои пред вратата на кабинета на Уилям. Задъханото ѝ дишане се чува ясно в тишината и мрака на коридора. Слаба светлина се процежда през ключалката; когато Шугър притиска ухо към тежката дъбова врата, ѝ се струва, че чува някакво шумолене — или си въобразява?

Тя почуква на вратата.

— Кой е? — това е неговият глас.

— Шугър — отговаря тя, опитвайки се да вложи в тази единствена дума цялата нежност, цялата близост, приятелството и обещанието за еротични наслади, които могат да се вложат в един-единствен прошепнат звук; обещание за хиляда и една нощи на плътски наслади, които ще го съпътстват, докато стане много, много стар.

Няма никакъв отговор. Цари пълно мълчание. Тя стои пред вратата, трепери цялата и събира сили да почука отново, да го повика с по-уверен, по-убедителен тон, по-настоятелно. Ако реши да извика, той ще бъде принуден да ѝ отвори, за да не чуят прислужниците. Шугър отваря уста, но езикът ѝ се гърчи в устата като езикът на немия идиот, който продава изпотрошени порцеланови съдове на улицата. Обръща се и тръгва боса към спалнята си. Зъбите ѝ тракат, тя има чувството, че се задушавя.

Четири часа по-късно, в съня си, тя е отново в дома на госпожа Кастауей. Наскоро е навършила петнайсет години, но познанията ѝ за плътските наслади могат да изпълнят цяла книга. В полунощната тишина, когато и последният залитащ мъж е бил отпратен към дома си, госпожа Кастауей разучава новите постъпления на религиозни брошури — чак от град Провидънс, Роуд Айлънд. Преди майка ѝ да бъде напълно погълната от изрезките си, Шугър събира смелост да ѝ зададе един въпрос.

— Мамо...? Много бедни ли сме сега?

— О, не — усмихва се лукаво госпожа Кастауей. — Разполагаме със съвсем прилични средства.

— Няма опасност да бъдем изхвърлени на улицата — или нещо подобно?

— Не, не, не.

— Но тогава защо трябва... защо аз трябва... — Шугър не успява да довърши въпроса. В съня, както и в истинския живот, смелостта ѝ изневерява при сблъсъка със сарказма на госпожа Кастауей.

— Наистина, дете, нима очакваш, че ще допусна да израснеш в безделие? Нима не знаеш, че така най-лесно можеш да паднеш в бездната на порока?

— Мамо, *моля те!* Аз... говоря съвсем сериозно! Ако положението ни не е отчаяно, защо тогава...?

Госпожа Кастауей се откъсва от своите памфлети и отправя към дъщеря си поглед, изпълнен с неподправена злост; очите ѝ сякаш фосфоресцират от ненавист.

— Бъди разумна, дете мое — усмихва се тя. — Какво право имаш да искаш *мое* падение да даде *на теб* възможност да се издигнеш? Защо аз да трябва да горя в ада, докато ти пърхаш горе, в рая? Накратко казано, от къде на къде светът да бъде по-добро място за *теб*, отколкото е бил за *мен*!

И тя топва със замах четката в бурканчето с лепило, завърта я, и една прозрачна перличка слюз капва върху страницата, богато отрупана с Марии Магдалени.

На другата сутрин Шугър натиска дръжката на една врата, която никога досега не е докосвала. Слава Богу, дръжката поддава. Шугър се промъква в стаята.

Това е стаята, за която Софи някога каза: „Там не живее никой, госпожице, има само разни неща“. С други думи, нещо като килер, разположен непосредствено до учебната стая, и претъпкан с потънали в прах вещи.

Тук е шевната машина на Агнес, някога лъскавите месингови части са покрити от праха на забравата. Зад нея има някаква странна апаратура — след пребиваването си в ателието на фотографите Шугър

може да предположи, че става дума за някакви фотографски пособия. Има и кутии с химикали — доказателства за някогашната любов на Уилям към фотографията. На стената има подпрян статив. Дали е бил на Уилям или на Агнес? Шугър не знае. На статива има окачен голям лък — останка от поредната приумица на Агнес, към която скоро е изгубила интерес. Едно гребло от лодка е паднало на килима — на него пише „Гребен клуб Даунинг — 1864 г.“. На пода, пред претъпкани с книги шкафове, има още купчини книги, за които вътре е нямало място — книги за фотография, книги за изкуство, философски книги. Има и книги на религиозни теми. Учудена — Шугър вдига една „Зима преди жътвата, или израстването на душата за спасение“, от Дж. С. Филпот — и прочита надписа на заглавната страница:

„Скъпи братко, убеден съм, че това ще те
заинтересува,

Хенри“.

На перваза на прозореца са натрупани още книги, потънали в паяжини. „Древното познание, разбираемо обяснено“, от Мелампус Блайтън; „Чудесата и как се случват те“, от госпожа Танър; „Сродството на примитивното християнство със спиритизма“, от доктор Кроуел, няколко романа от Флорънс Мариът, както и многобройни по-тънки книжки, сред които „Дамски наръчник за тоалета“, „Еликсир на красотата“, „Как да съхраним красотата“, или „Здраве, красота и тоалети — писма от една лекарка до дамите“. Шугър отваря последната книжка и открива, че Агнес е изпълнила полетата с бележки: „Изобщо не помага! Няма никаква полза от това! Абсолютни измама!“

„Съжалявам, Агнес“ мисли Шугър, докато връща книгата в купчината. „Направих, каквото можах“.

Една голяма дървена конструкция, подобна на гигантски гардероб без дъно, прикрепена на право към стената, изпълнява функциите на мавзолей за по-рядко носените от Агнес рокли. Когато Шугър отваря вратата, я лъхва миризма на лавандулов препарат против молци. Шугър преценява, че ако влезе в този гардероб, ще бъде

възможно най-близо до учебната стая, която е от другата страна на стената. Поема си дълбоко дъх и влиза вътре.

Пищните редици от рокли висят, ароматни и неповредени. Никой молец не би имал надежда да оцелее в тази страна на чудесата, изтъкана от скъпи платове, сред тази пъстрота от ръкави, корсажи и поли с турнюри. Наистина — едно насекомо се търкаля мъртво на пода, съвсем близо до един прозрачен къс сапун, върху който се вижда, разбира се, буквата „Р“ — гербът на „Ракъм“.

Всички Агнеси, които Шугър си спомня, са тук. Тя е следила по страниците на дневниците създаването на тези тоалети — знае кога са обвивали в копринените си прегръдки стегнатото дребно телце на Агнес — в претъпкани театрални фоайета, в облени от слънце градини и в осветени от пъстроцветни фенери беседки. Ето ги, сега висят тук — недокоснати, но празни. Шугър импулсивно заравя нос в най-близкия корсаж, за да изключи всепроникващата миризма на отровата с надеждата, че ще долови слабия аромат на самата Агнес, но тежката миризма на лавандула не може да бъде пропъдена. Шугър пуска роклята, тя се залюлява и се връща на мястото си с изскърцване на закачалката.

Тя влиза по-навътре в мрачния гардероб, краката ѝ се заплитат в мек, шушнещ плат. Навежда се да види какво е това, и повдига огромен куп тъмно лилаво кадифе. Забелязва с учудване, че пръстите ѝ се промушват през дупки в плата. Роклята е прорязана на десет, двайсети, трийсет места с ножици — рязани са парчета, сякаш на някой му е хрумвало да прави плюшени животни за нов ковчег. Другите рокли от същия куп са обезобразени по същия начин. Защо? Шугър няма представа. Вече е много късно да се опитва да разбере Агнес. Много е късно, за да разбере каквото и да било.

В дъното на гардероба Шугър се отпуска на пода и сяда, протегнала внимателно напред болния си крак. Тя сяда върху куп от нарязани рокли на Агнес, и опира буза и ухо в стената. Затваря очи и чака.

Половин час по-късно, когато е почти задрямала и вече ѝ се гади от миризмата на лавандулова отрова, тя чува това, за което е тук: непознат женски глас от съседната стая се преплита с гласа на Уилям.

— Изправи се, Софи — казва той добродушно. — Нали не си...

Не си какво? Последната дума не се чува. Шугър притиска по-силно ухото си към стената, толкова силно, че я заболява.

— Хайде, дете, не се притеснявай — казва непознатата. — Какво си учила през всички тези месеци?

Софи отговаря толкова тихо, че Шугър не успява да чуе нищо — но говори доста дълго, Бог да я благослови!

— Учила ли си френски, детето ми?

Настава кратко мълчание, после се намесва Уилям.

— Френският език не беше сред предметите, които госпожица Шугър бе подготвена да преподава.

— А пиано, Софи? Знаеш ли къде да слагаш пръстчетата си на пианото?

Шугър си представя лицето, което би отговаряло на такъв глас — остроноса физиономия с гарвановочерни очи и хищна уста. Образът във фантазията ѝ е толкова жив, че тя си представя как юмрукът ѝ среща този остър нас превръщайки го в каша от кости и кръв.

— Можеш ли да танцуваш, дете?

Уилям отново се намесва, за да подчертае, че госпожица Шугър не е била подготвена и в това отношение. Проклет да е! Как ѝ се иска да забие нож в... Но какво е това? Нима той най-сетне се изказва в нейна защита? Осмелява се да намекне, че Софи е може би прекалено малка, за да се заеме с танци и пиано. В крайна сметка, те ще ѝ трябват едва когато стане на години за женене!

— Дори да е така, сър — отвръща със сладък глас новата гувернантка, — аз съм убедена, че тези занимания са полезни сами по себе си. Някои учители са склонни да подценяват способността на едно дете да възприема, както и да не отчитат факта, че децата могат да бъдат обучавани от много ранна възраст. Струва ми се, че можем да окуражим това малко момиченце да разцъфне години по-рано от останалите... И това би било по-добре за нея!

Шугър прехапва устни и се успокоява, като си представя как реже тази жена на късове.

— Искаш ли да изсвирим една мелодия на пианото, Софи? То е много по-лесно, отколкото сигурно си мислиш. Мога да те науча да изсвириш нещо само за пет минути. Искаш ли, Софи?

Тази жена просто се натрапва; изтъква всичките си способности, направо настоява да получи мястото на гувернантка. Отговорът на

Софи не се чува, но какво друго би могло да каже детето, освен „да“? Уилям, Софи и новата гувернантка излизат от детската стая и тръгват надолу по стълбите. Договорът е сключен; вече няма път назад, този миг прилича на мига, в който мъжът хваща проститутката за ръка.

След минута Шугър вече стои зад вратата на килера и се ослушва, за да разбере какво следва. Не ѝ се налага да чака дълго; откъм приемната се разнасят необичайни звуци; простичка мелодия, която може да се свири с два пръста. Първо някой я изсвирва няколко пъти, бързо и уверено, а после нечий пръсти я повтарят несигурно и колебливо — явно пръстчетата на Софи.

Коя е мелодията? Е, не е „Дъбови сърца“, но е нещо от този род. И както навремето, когато в „Камината“ засвиреха „Дъбови сърца“, Шугър разбираше, че е време да си върви, така и сега мелодията, която Софи свири на пианото ѝ подсказва, че е време да напусне дома на Ракъмови — завинаги.

Шугър се връща в спалнята си и веднага започва да си стяга багажа. Какъв смисъл има да чака изпълнението на присъдата на първи март — мъничките чукчета на пианото вече са нанесли смъртоносния удар. Отсега нататък всеки час, прекаран под покрива на този дом, би давал по шейсет възможности на Уилям да я унижава и измъчва; всяка минута, прекарана със Софи, би била непоносимо мъчителна, защото над тях ще е надвиснала сянката на неминуемата раздяла.

Тя ще оцелее, ще намери начин да се спаси от улицата. Десетте лири, които ѝ изпрати вчера Уилям, бяха оскърбление, гавра с всичко, което тя направи за дъщеря му, но в гардероба си Шугър има скрити пари. Много пари! Натъпкала е сред бельото и чорапите пликовете, които се бяха насъбрали по време на престоя ѝ в Прайъри Клоуз. По онова време Уилям беше много щедър, а тя пък харчеше пари единствено за неща, които биха ѝ помогнали да спечели любовта му — така че успя да изхарчи много малка част от парите, които ѝ бяха изпращани с точността на часовник от банката му. Изпод лекомислените дантелени части от тоалета, които не се споменават в добро общество (и които тя не е носила от месеци), Шугър измъква много пликове. Някои от тях дори не са отваряни; в тях пропуква и шумоли цяло състояние — пари, които една прислужница дори не

може да си представи. Та дори ако се съберат всички монети, които Шугър е нахвърляла небрежно из чекмеджетата, се получава сума, по-голяма от това, което Джейни или някоя като нея печели за цяла година.

Тя прибира парите на сигурни места — монетите в чантичката си, банкнотите в един вътрешен джоб на палтото — и за първи път преценява, че през месеците, прекарани в дома на Ракъмови, е похарчила по-малко пари, отколкото през първите четиридесет и осем часа на Прайъри Клоуз. За проститутката, каквато беше тогава, това не бяха кой знае какви суми — обикновена проява на щедрост, чийто резултат може да изчезне за един ден с купуването на някоя особено пищна рокля или с няколко вечери в луксозни заведения. Сега, когато преценява парите с очите на почтена жена, тя съзнава, че с тях може да избере сама бъдещето си — стига да бъде пестелива и да успее да си намери работа. С тези пари би могла да стигне до края на света.

Докато прибира вещите си, Шугър се бори с угризения на съвестта. Трябва ли, редно ли е да каже истината на Софи? По-добре ли ще бъде за детето да знае истинските обстоятелства около напускането ѝ, или това ще бъде проява на излишна жестокост? Много ли ще страда Софи, ако бъде лишена от възможността да се сбoguва с гувернантката си? Шугър нервничи, почти се убеждава, че е готова да промени решението си, но дълбоко в себе си знае, че няма никакво намерение да споделя истината. Вместо това продължава да приготвя багажа, сякаш водена от животински инстинкт, а гласът на разума се губи като птиче чуруликане в ураган.

Един куфар ѝ е напълно достатъчен. Сандъците с рокли, които Уилям нареди да отнесат от дома на госпожа Кастауей, все още са на склад някъде — той така и не ѝ каза къде. Но това няма значение, те не ѝ трябват. Това са одежди на уличница, пищното оперение на жена със съмнително поведение. Роклята, с която е облечена, една-две други (включително и тъмнозелената, любимата ѝ рокля) — това е всичко, от което се нуждае. Две ризи, няколко чифта чисти гащи, чорапи, един резервен чифт обувки — куфарът е почти пълен. В карираната пътна чанта натъпква злополучния си роман и оцелелите дневници на Агнес.

Тя вдига куфара с една ръка — от страната на здравия крак, и премията чантата през рамото на другата, с която ще се подпира на бастуна. Прави три-четири крачки, пристъпвайки като животно в

цирка, което е била научено да се изправя на два крака под заплахата от камшика. После свежда глава, признала пред себе си, че няма да се справи с багажа, пуска го на земята и се разплаква.

— Искаш ли днес да учим навън — предлага тя на Софи след малко. — Вътре е задушно, а навън въздухът е свеж.

Софи скача от писалището, видимо ободрена от предложението. Тя се облича припряно, защото ученето на открито е любимото ѝ занимание, особено ако то предполага отиване до фонтанчето, и ако по пътя успеят да видят патици, врани, кучета, котки — изобщо някакво живо същество, което не е човек.

— Готова съм, госпожице — обявява тя почти веднага; и наистина е готова, само шапката ѝ трябва да се нагласи и завърже.

— Слизай надолу детето ми; аз идвам след теб.

Софи се подчинява, а Шугър се задържа още малко в учебната стая, събира всичко необходимо за урока, както и още някои дреболии, които пъхва в една кожена чанта. После тръгва надолу по стълбите. Бастунът се удря в перилата, докато слиза.

Навън е ветровито и облачно, но не е студено. Небето е мрачно, сиво като стомана, просмукало с онази особена светлина, от която всичко — тревата по моравата, покритата с калдъръм улица, желязната ограда и човешката плът се оцветява в различни отсенки на един и същ цвят.

Шугър би предпочела да излезе направо през градинската порта, но по едно неприятно съвпадение Шиърс се оказва точно там — пресажда един розов храст до оградата, така че минувачите да не могат да се пресягат през решетката и да обират плодовете на труда му. Той е обърнат гърбом към Софи и Шугър, но какъвто е общителен, несъмнено ще ги заговори, когато минат покрай него, а Шугър иска да избегне това. По тази причина дръпва леко Софи за ръкава и двете тръгват да заобикалят къщата.

— С Чийзмън ли ще излизаме, госпожице? — пита Софи. Напълно логичен въпрос, защото отиват към конюшните. Кочияшът и конят не се виждат, но разпрегнатият екипаж е изваден навън, изтъркан до блясък с вода и сапун, готов за нова поява в мръсния, задимен свят отвъд оградата на дома.

— Не, скъпа — отвърща Шугър, без да свежда поглед към детето, вперила поглед в страничната портичка. — Този път ми се вижда по-приятен, това е всичко.

Вратата е затворена, но не и заключена; слава Богу, катинарът виси отворен на халката. Шугър се бори несръчно с бастуна си и с ръката на Софи, но успява да отвори ключалката и избутва дългата желязна греда от скобите.

— Добър ден, госпожице Шугър.

Шугър трепва и се обръща рязко, подпирайки се на здравия си крак, като едва не пада, повлечена от тежестта на багажа — карираната на рамо, куфарът в другата ръка. Чийзмън се е изправил много близо до тях, брадясалото му лице е безизразно, но очите му проблясват нагло. В меланхоличната следобедна светлина, лишен от реквизитното палто и цилиндъра, той изглежда слаб и невзрачен; хладният ветреца е разрошил косата му, на потното му чело са паднали няколко втвърдени от помада кичури, по панталоните му се виждат кръгли следи от дъното на бирена халба.

— Добър ден и на теб, Чийзмън.

Шугър кимва рязко, подчертавайки нежеланието си да подхваща разговор. Гласът ѝ е кисел като оцет.

— Ще ви отворя портата, госпожице — предлага кочияшът и протяга напред косматата си ръка, — ако бъдете така добра да се качите с госпожица Софи в екипажа.

За миг Шугър обмисля дали да приеме предложението му. Излизането с екипажа ще ѝ спести мъчителното ходене, и сега, след като Чийзмън тъй или иначе се е появил, би могла да се възползва от него. Би могъл да ги отведе до най-близкия парк, а оттам ще продължат... Да, за миг Шугър наистина обмисля този вариант, но после поглежда към мъжа, застанал пред нея, вижда мръсните нокти на ръката, протегната към нея, и си спомня как същите тези пръсти притискаха талията ѝ неотдавна.

— Нямам нужда от теб, Чийзмън — казва тя категорично и прибира Софи по-близо до себе си, — няма да се отдалечаваме много.

Чийзмън отдръпва ръка, поставя длан зад врата си в карикатурно изображение на учудване и оглежда Шугър от глава до пети.

— Много ви е тежък багажът, госпожице — отбелязва той и примижава, хвърляйки поглед към издутата пътна чанта. — Доста

неща сте взели като за кратка разходка, ако смея да отбележа.

— Нали ти казах, Чийзмън — тревогата кара гласа на Шугър да трепери и руши ледената ѝ невъзмутимост, — решихме малко да се пораздвижим.

Чийзмън сваля очи към полите на Шугър и се ухилва:

— Тъй като ви гледам, не сте много за раздвижване, госпожице Шугър.

Гневът ѝ придава смелост.

— Поведението ти е нагло, Чийзмън — сопва се тя. — Ще обърна внимание на господин Ракъм веднага щом се върна.

Но въпреки надеждите ѝ да го стресне с тази заплаха, Чийзмън не трепва — само повдига вежди.

— Ще говорите с господин Ракъм, тъй ли? Когато се върнете? И кога точно ще бъде това, госпожице Шугър?

Чийзмън пристъпва напред. Застанал е толкова близо до нея, че я лъхва спиртният му дъх — точно пред вратата, през която тя копнее да мине.

— Ако позволите, госпожице Шугър — казва той замислено, скръстил ръце на гърдите си, и вдига поглед към мрачното небе, — струва ми се, че скоро ще завали — всеки момент ще плисне — тез облаци... — той клати обезпокоено глава. — Не им е чиста работата, не сте ли съгласна?

— Какво искаш да кажеш, Чийзмън? — пита Шугър и сваля ръка от рамото на Софи, от страх че може да го стисне прекалено силно поради обземащия я ужас. — Пусни ни да минем!

— Хайде, хайде, госпожице — увещава я кочияшът спокойно. — Какво би казал господин Ракъм, ако госпожица Ракъм — той кимва учтиво към Софи, — вземе да настине? Не мислите ли, че това е много възможно?

— За последен път ти казвам да ми направиш път, Чийзмън — казва със заповеднически тон Шугър, съзнавайки, че ако той не се подчини сега, няма да събере сили за повторна заповед. — Аз отговарям за здравето на Софи.

Но Чийзмън издува замислено устни и хвърля поглед назад, към екипажа.

— Не знам, госпожице Шугър — казва той. — Все си мисля, че другата гувернантка, дето дойде тази сутрин, няма да е на вашето

мнение.

Той дори не изчаква да види ефекта от думите си, а веднага обръща длан нагоре и пита с театрален тон: — Това не беше ли дъждовна капка? — оглежда смръщено дланта си и продължава: — Наистина, нима господин Ракъм би искал дъщеря му да е навън, когато вали? И защо една гувернантка, която трябва да напусне поради лошото си здраве, държи да излиза в такова време?

Като го вижда застанал пред себе си, с обърнати нагоре длани, в очакване нещо да падне в тях, Шугър решава, че е разбрала намека му.

— Нека обсъдим това насаме — предлага тя, опитвайки се по гласа ѝ да не проличи, че се е признала за победена. Може би, ако Софи не види с очите си как тя дава пари на Чийзмън, няма да разбере нищо. — Убедена съм, че ще стигнем до споразумение, което ще бъде изгодно и за двама ни.

— Не се и съмнявам, госпожице — съгласява се весело кочияшът и отстъпва встрани от портата. — Зад екипажа достатъчно уединено ли е според вас?

— Почакай ме тук за малко, Софи — казва Шугър и пуска багажа на земята, като избягва погледа на детето.

Когато се скриват от очите ѝ, зад екипажа, Шугър бръква припряно в джоба на палтото си и измъква една смачкана банкнота.

— Ето, че вече се разбираме, госпожице Шугър — казва одобрително Чийзмън, със светнали очи.

— Ето, Чийзмън — казва Шугър и поставя банкнотата в протегнатата му ръка, — това са десет лири, цяло състояние за теб.

Чийзмън смачква банкнотата в юмрук и я натъпква в джоба на панталона си.

— Е, да — съгласява се той, — ще си купя с тях някоя и друга бира...

— Чудесно — казва Шугър, — пожелавам ти приятно...

— ... обаче, госпожице Шугър — продължава той и я възпира, поставил пръст на рамото ѝ, — на мен много пари не ми трябват. Искам да кажа, господин Ракъм знае колко ми плаща, какво мога да си купя с тези пари и какво — не. Няма как да се появя с някой лъскав костюм или със златна верижка на часовника, нали? Така че за мен десет лири означават само... страшно много бира, нали разбирате?

Шугър се вижда в него и чувства как ѝ приляга от ненавист. Ако изобщо съществува мъж, когото би искала да види привързан на леглото на героинята от романа си, как моли за живота си, докато тя разпаря корема му като на риба, това е именно той.

— Значи няма да ни пуснете да излезем, така ли? — казва тя с пресипнал глас.

Широко ухилен, Чийзмън размахва пръст като добродушен учител, който порицава несъобразителен ученик.

— Че казал ли съм аз подобно нещо?

Без да обръща внимание на ужасеното ѝ трепване, той стисва ръцете ѝ и я придърпва към себе си, така че бузата ѝ се сблъсква с месестата му челюст.

— Искам само — прошепва той, произнасяйки подчертано отчетливо думите, — нещо повече от пари. Нещо мъничко, за спомен от вас.

Стомахът на Шугър се свива, сякаш някой я е полял с ледена вода; устата ѝ пресъхва. „За каква ме мислиш?“ иска ѝ се да каже възмутено. „Та аз съм дама, дама съм!“.

Но от свитото ѝ гърло се изтръгват други думи:

— Няма време за това.

Чийзмън се размива, бутва я назад, за да се облегне на колелото на екипажа, и започва да събира нагоре полите ѝ.

Когато градинската порта се затваря зад тях, Шугър и Софи успяват да се отдалечат толкова, че къщата на Ракъмови изчезва от погледа им — никой не ги забелязва, никой не ги спира.

— Къде отиваме, госпожице? — пита Софи, докато двете вървят забързано по тясната задна уличка, откъдето ще излязат на широката главна улица.

— На някое приятно място — отвръща Шугър задъхано и продължава да накуцва. Пътната чанта и куфарът се люшкат, а бастунът удря по калдъръма с такава сила, че краят му започва да се цепи.

— Може ли аз да понося чантата, госпожице?

— Много е тежка за теб.

Софи се смръщва, видимо разтревожена и поглежда назад към къщата, но тя вече не се вижда. Небето се е смрачило още повече, тежки дъждовни капки падат от облаците и удрят по калдъръма — и по шапката на Софи — като ситни камъчета. Софи продължава да оглежда вселената с надеждата, че нещо ще ѝ подсказе дали това излизане е разумно или глупаво. Въпреки че не е в състояние да го опише с думи, тя чувства, че може да разбира инстинктивно посланията на вселената, които остават неразгадаеми за другите.

В градината на съседите (може ли да се наричат съседи хора, с които никога не си разменил и дума?) някакъв човек копае; той спира за момент и махва усмихнато на Софи. Малко по-нататък срещат уличното куче, което обикновено лае подир тях. Сега то ги наблюдава спокойно и не отваря уста — това са добри поличби. Още една такава поличба, и кой знае — дори небето може да се проясни.

В далечината се появява омнибус — движи се по Кенсингтън Парк Роуд, в посока към града.

— По-бързо, Софи — казва задъхано госпожица Шугър. — Ще се... качим на омнибуса.

Софи послушно ускорява крачка, макар да не ѝ се вярва госпожица Шугър да е в състояние да направи същото. Издутите чанти се тръскат и клатят, госпожица Шугър пристъпва тежко и крайно тромаво, а свитата ѝ в юмрук ръка трепери, стиснала дръжката на бастуна.

— Изтичай напред, Софи, за да може кондукторът да види, че искаме да се качим!

Софи изтичва напред, но само след миг Шугър се спъва в една разклатено паве и се просва по корем. Пътната чанта се разтваря и цялото ѝ съдържание се изсипва на пътя — дневниците на Агнес се разпиляват в повече посоки, отколкото изглежда възможно по физическите закони, с разтворени страници като пяна на преливащо мляко; вятърът ги развява и пилее сухи цветя и молитвени картички. Романът на Шугър също се изсипва от картонената папка; гъсто изписаните страници се проточват в лента с дължина колкото три човешки ръста, вятърът ги прелиства с невероятна бързина.

За секунда Шугър протяга ръка към разпилените хартии, но после се обръща и продължава да куца подир Софи.

Шугър и Софи седят в претъпкания омнибус, но не говорят, само си поемат дъх. Шугър едва се удържа да не диша като риба на сухо, с отворена уста попива крадешком, с бяла копринена кърпичка, потта от зачервеното си лице. Останалите пътници — обичайната смесица от възрастни жени в старомодни тоалети, мъж в цилиндри с добродушни лица, напомнящи по нещо на учители; елегантни млади дами с породисти кученца, които седят в скутовете им; брадати занаятчии, дремещи домакини, полускрити под кошници, чадъри, шапки, букети и спящи деца — се държат тъй, сякаш Шугър и Софи изобщо не съществуват, като че ли никой не съществува, като че ли потракващия с колелетата си омнибус е празен и е потеглил към Лондон за собствено удоволствие. Те се взират във вестници, в собствените си ръце, склучени в скута, или ако не намерят нещо по-подходящо, в обявите, разлепени над тавите на пътниците, седящи срещу тях.

Шугър повдига брадичка. Не смее да заговори Софи. Над перата, украсяващи шапката на възрастната жена срещу нея, се вижда двуцветна реклама с лицето на Уилям Ракъм, залепена между други реклами за чай и хапчета против кашлица.

Дъжд плющи по прозорците, небето е тъмно, като че ли вече се смрачава. Шугър търси пролука между две глави и се визира през мокрото стъкло. Навън, под дъжда, нови пътници бързат към омнибуса в мокрия, сребрист мрак.

— Хай Стрийт Коррнър! — провиква се кондукторът, но никой не слиза. — Едно свободно място! — и помага на някакъв човек, мокър до кости, да се качи.

По целия път до Бейзуотър Роуд, Шугър следи минувачите, които дават вид, че искат да се качат на омнибуса. Слава Богу, не се вижда нито един полицай. Колко странно — постоянно ѝ се струва, че вижда някой познат, припознава се във всяко обърнато към прозорците на омнибуса лице! Не беше ли това Емелин Фокс, забързана, с разтворен чадър? Не, разбира се, не е тя... Но ето там — това като че ли е доктор Кърлоу? Не, припознала се е. Ами онези две контета, които се тупат весело по раменете — не са ли Ашли и Бодуел — или както там им бяха имената? Не, не, това са млади мъже, доскоро са били студенти. Какво е това?! Шугър свива уплашено юмруци, защото към омнибуса, под дъжда, тича някакъв човек с гневно изражение. Той е без шапка и

непокорната къдрава коса подскача смешно на главата му. Не, не, нали косата на Уилям е ниско подстригана, освен това човекът прекосява улицата и отива на другия тротоар.

По-нататък, между алеите за езда в Хайд Парк и гробището „Сейнт Джордж“, някаква жена се затичва към омнибуса, но макар да тича, се движи като на колелца. Главата ѝ е скрита под чадъра, но въпреки това според Шугър тя е същинско копие на Агнес. Роклята на жената е розова — може би това я навежда на тази мисъл — розова като сапуна „Крем карамфил“ произвеждан от „Ракъм“, макар плющият дъжд да е намокрил полите ѝ с тъмни ивици, от което роклята заприличва на евтина конфекция.

— Ще се качите ли, мадам? — подвиква кондукторът, но тази подкана към дамата да се присъедини към простолудието явно засяга чувствителната ѝ душа, тя забавя крачка, спира, обръща се и продължава в обратната посока.

— Къде ще спрем за урока, госпожице? — пита тихо Софи.

— Още не съм решила — отвръща Шугър. Тя продължава да се визира през прозореца, избягвайки да погледне Софи в лицето, както би избягвала да застане на ръба на пропаст.

При Марбъл Арч в омнибуса се качва някакъв мъж, мокър до кости. Той сяда между две дами, очевидно страшно смутен, че разполага мократа си личност между сухите им поли и се свива в напразен опит да смали високата си, широкоплещеста фигура, за да заема възможно най-малко място.

— Извинете — мънка той и хубавото му лице пламва от притеснение.

„Но това е Хенри Ракъм“, казва си Шугър.

По целия път до центъра на града мокрият пътник се визира неотклонно пред себе си, все така изчервен, а ръцете му нервно потупват коленете. Когато омнибусът стига до Оксфорд Съркъс, той не издържа — над раменете му е започнала да се вдига пара, и той очевидно го съзнава. Измъква отново някакво извинение, става, залитайки, от мястото си, и побягва навън, в дъжда. Шугър го проследява с поглед, докато пороят го поглъща, и въпреки собствените си тревоги намира сили да му пожелае да стигне скоро до мястото, към което се е упътил.

— Трябва да слизаме, Софи — казва тя след малко и става. Детето също става и се вкопчва в полата ѝ. Шугър слиза, накуцвайки, от омнибуса, в поройния дъжд, който обвива и двете като облак.

Какво е това пред тях, парк ли? Не, не е парк. Веднага щом стъпват на твърда земя, госпожица Шугър спря файтон, каза нещо на файтонджията, и забързано натика Софи във вмирисаното на цигари купе. Файтонджията, макар и мокър до кости, е много весел. Той тупва коня с края на камшика и подвиква шеговито:

— Избирай сама, стара кранто — към кланицата или към гара Кингс Крос!

— Ще се приберем ли за вечеря, госпожице? — пита Софи, когато файтонът се разтърсва и потегля.

— Гладна ли си, скъпа? — пита Шугър.

— Не, госпожице.

Преценила, че не може повече да отлага момента, Шугър се осмелява да хвърли кос поглед към Софи. Очите на детето са широко отворени, то е малко объркано и явно обезпокоено — но доколкото Шугър може да прецени, няма желание да побегне.

— Ето, вземи далекогледа си — казва Шугър и придърпва кожената чанта към себе си, но така, че детето да не може да погледне в нея. После я отваря, но се привежда над нея, за да не види Софи какво има вътре — учебник по история, географски атлас, чисто бельо, снимката на госпожица Софи Ракъм, на чийто гръб има печат от ателието „Тоуви и Скоулфийлд“, както и всевъзможни гребени и четки, моливи и боички, „Алиса в страната на чудесата“, стихотворенията на господин Лиър, един смачкан шал, бурканче с талкова пудра, дебел плик, в който е натъпкала коледните картички, направени от Софи, книжката с приказки, подарена от „досадния чичо“, и най-отдолу, на самото дъно — далекогледът.

— Ето — тя подава металния цилиндър на Софи, която приема предмета без възражения, но го оставя в скута си.

— Къде отиваме, госпожице?

— На едно място, където ще ти бъде много интересно, обещавам — отговаря Шугър.

— Ще успеем ли да се приберем навреме за лягане?

Шугър обгръща с ръка телцето на Софи и отпуска длан върху извивката на кръста ѝ.

— Предстои ни дълъг път, Софи, много дълъг път — отвърща тя и чувства как ѝ се завива свят от облекчение, усетила как тялото на Софи се отпуска и се притиска по-близо до нейното. После Софи поставя ръка върху корема на Шугър. — Но когато пътуването приключи, ти обещавам да ти намеря легло. Ще имаш най-топлото, най-чистото, най-мекото, най-сухото, най-хубавото легло на света.

ТРИЙСЕТ И ПЕТ

Уилям Ракъм, собственик на парфюмериите „Ракъм“, позамаян от няколкото чисти брендите, които изпи, след като изпрати хората от полицията, стои в приемната на дома си, взира се навън, в дъжда, и се пита колко листове хартия не са били намерени; още колко от тях пърхат из вечерния въздух, залепнали са по прозорците на съседите му в Нотинг Хил, а може и да ги четат учудени минувачи, които са ги взели от някой жив плет или ограда.

— Това е всичко, което успяхме да намерим, сър — казва Лети, повишила глас, за да надвика воя на вятъра и шума на пороя. Тя добавя още няколко окаляли листа към мократа купчина по средата на килима, после се изправя, питайки се дачи господарят ѝ наистина има намерение да изсуши всичко това и да го прочете или просто е държал да се почистят околните улици.

Уилям махва неопределено с ръка — и в израз на благодарност, и за да я отпрати. Тези последни находки от всичко, което Шугър е разпиляла така отмъстително по вятъра, не могат да добавят нищо към това, което вече е прочел.

Нежният ромон на женски гласове пред вратата подсказва, че излизащата Лети едва не се е сблъскала с Роуз. Какво домакинство! Пълен комплект прислужници, които шетат нагоре-надолу, при положение, че няма кого да обслужват, освен Уилям Ракъм, който кръжи безутешно около куп кална хартия — човек, който в рамките на една година се натовари с огромен брой тежки отговорности, и загуби жена си, брат си, любовницата си и — дай Боже поне това да не се окаже вярно! — единствената си дъщеря. Нима този човек няма какво друго да прави при тези обстоятелства, вместо да търси по улиците разпилени страници от роман, изпълнен с описания на убийства и мъчения на мъже?

Можа би трябваше да покаже драсканиците на Шугър на полицията, но му се стори, че случаят е прекалено спешен, за да им губи времето с това. Самата мисъл му се стори абсурдна — да очаква от полуграмотните полицаи да седят в приемната му и да бръчкат чела

в опит да разберат нещо от трескавите бълнувания на една луда жена, вместо да излязат на улиците, за да я преследват и открият в плът и кръв!

Уилям се отпуска тежко в едно кресло. Рязкото му движение раздвижва въздуха и една от покривчиците на облегалките за ръце, покрита със сложните бродерии на Агнес, литва и пада на пода. Уилям се навежда, за да я вдигне, и я връща на мястото ѝ, въпреки че тя е напълно ненужна. После взема една страница, изписана от Шугър — първата страница, която прочете, когато цял наръч от тези гротескни останки беше донесен в дома му. Тогава страницата беше още мокра, от нея капеше вода и можеше да се разпадне в ръцете му, но междувременно е изсъхнала в топлата приемна и сега шумоли в ръцете му като есенно листо.

„Всички мъже са еднакви“, гласят първите думи, изписани с тесни, зли букви. „Ако има нещо, което съм научила, откакто съм на тази земя, то е, че всички мъже са еднакви“.

Уилям отново издува устни, възмутен от това доказателство за леконравието на Шугър. Отново се смръщва при вида на обвинението към „мъжете-злодеи, вечния Адам“, което приема като насочено лично към него. Въпреки това, привлечен от порочния чар на клеветата, той продължава да чете:

Колко самодоволен си ти, читателю, ако принадлежиш към пола, който се гордее с хилавия хрущял между краката си! Въобразяваш си, че тази книга ще ти достави удоволствие, ще погъделичка сетивата ти, ще те спаси от ужасите на скуката (най-големият ужас, на който е изложен привилегированият ви пол) и че, след като я погълнеш като парче торта, нищо няма да ти попречи да продължиш да живееш както преди! Както сте живели от мига, в който Ева е станала жертва на измама в Райската градина! Но тази книга е различна, драги читателю. Тази книга е НОЖ! Бъдете нащрек; ще имате нужда от бдителност!

О, Господи! О, Господи, как е възможно дъщеря му да е попаднала в ноктите на тази усойница? Как е възможно едва сега да разбира истината? Дали друг мъж би се осъзнал по-рано от него? Сега всичко е очевидно, толкова ужасяващо ясно — Шугър е луда; доказват го неестествено развитият ѝ интелект, склонността ѝ към сексуални изстъпления, типично мъжкия усет за търговски дела, кожата, напомняща на влечуго... Господи, като си спомни само как пълзеше към него, пръскайки вода от вагината си! Как може да е бил толкова заблуден, че да приеме това като възбуждаща игра, като еротична будоарна закачка, когато и последният глупак би разпознал в това извратеното поведение на едно чудовище?

Но как е възможно Господ да допусне съществуването на две луди жени под неговия покрив, при положение, че е спестил на толкова други мъже тези изпитания? С какво е заслужил...? Но не, няма право да изпада в самосъжаление, вместо да се опита да реши проблема си. Дъщеря му е била отвлечена, и най-вероятно я очаква жестока съдба. Дори ако Софи успее да се измъкне от ноктите на похитителката си, колко дълго би оцеляло едно невинно дете в лабиринта на лондонския престъпен свят? Хищници дебнат на всеки ъгъл... Не минава и седмица, без в „Таймс“ да се появи съобщение за добре облечено дете, примамено в някоя уличка от прилична на вид жена, за да му бъдат свалени дрехите и обувките, а то самото — пребито и изоставено? Далеч по-добре би било Шугър да задържи Софи като заложница — той е готов да плати толкова, колкото му поиска, стига това да не означава пълно разорение за него!

Уилям притиска силно очите си с пръсти. Не може да пропъди от съзнанието си спомена за разплакалата си дъщеря, която го умоляваше да не отправя госпожица Шугър. Тя се боеше да се вкопчи в него, затова мъничките ѝ ръце стискаха ръба на писалището, сякаш то беше борд на малка лодчица, понесена от бурно море. Това ли е образът, който ще го преследва до гроб? Никъде не успяха да открият снимката на Софи, направена в ателието на Скоулфийлд и Тоуви, когато Уилям поиска да я даде на полицаите, за да я отпечатаат на плакат, с който да обявят детето за издирване. Несъмнено Шугър я е откраднала. Затова му се наложи да изреже лицето на Софи от „семеен“ портрет, макар да знаеше от собствен опит, че такава мъничка снимка, увеличена до

необходимите за плакат размери, няма да даде вярна представа за лицето на дъщеря му...

Но това са второстепенни неща, подробности, с които се разсейва, за да не мисли за действителния ужас на положението си. Едва вчера дъщеря му беше тук, на сигурно място, заета с първите си плахи опити да свири на пиано, даваше вид, че скоро ще му прости, че ще разбере неговото желание да ѝ осигури това, което е най-добро за нея — а днес вече я няма, и плачът ѝ отеква в главата му като последен спомен.

Невероятно — с каква лекота е извършила Шугър това престъпление! Нима наистина е нямало кой да ѝ попречи? Уилям разпита прислужниците, вероятно също толкова подробно, колкото ги разпитваха и полицаите. Жените не знаят нищо, не са видели нищо, не са чули нищо, кълнат се, че са били прекалено заети да изпълняват задълженията си, за да забележат отвличането на детето. Как могат да имат наглостта да твърдят подобно нещо? В къщата кажи-речи няма жив човек, а гъмжи от прислуга — какво правят въобще те по цял ден, освен да се търкалят по креслата и да четат евтини романчета пред огъня в кухнята? Нима поне една от тях не можа да се откъсне от лентяйството, за да попречи на една луда жена да отвлече последното момиче от рода Ракъм?

Мъжете също не помогнаха кой знае колко. Шиърс потвърди, че госпожица Шугър не е напуснала дома през главната градинска порта — безкрайно благодаря за ценното сведение, господин Шиърс! Чийзмън каза, че видял от разстояние госпожица Шугър и госпожица Софи да излизат на разходка, но не се усъмнил в нищо, защото те често излизали следобед. Когато чу думите му, Уилям изпита желание да го наругае за бездушното отношение, защото тъкмо той знаеше отлично, че гувернантката не е никаква гувернантка. Да, но тъкмо в това е проблемът — в тайната, известна само на Чийзмън. Тъй като Чийзмън е единственият член на прислугата, който е наясно откъде дойде Шугър, той би могъл да създаде големи неприятности на Уилям сега, когато се намеси полицията. Така че вместо да намекне, че всеки човек с капка ум в главата би задал на Шугър някой и друг въпрос, Уилям се задоволи да попита как е била облечена гувернантката и дали е носела багаж.

— Не разбирам много от женски дрехи, сър — отвърна Чийзмън, почесвайки грубата кожа на лицето си. — Пък за багаж... не съм видял багаж, да знаете.

Претърсването на стаята на Шугър потвърди показанията на кочияша — откриха изоставен там пълен куфар. Когато вбесеният Уилям изтърси на пода съдържанието му, се оказа, че в него има всичко необходимо за една жена, която е решила да напусне дома — тоалетни принадлежности, бельо, козметични препарати (производство на „Ракъм“), както и зелената рокля, която Шугър носеше, когато се запознах. Но по нищо не личеше накъде е решила да тръгне.

Ръката на Уилям започва да трепери, той чува сухото шумолене на хартия в скута си — все още стиска в ръка първата страница от ръкописа на Шугър. Хвърля листа и се обляга назад. Друго произведение на Агнес — покривчица с избродирани червеношийки и букви „Р“, украсени с орнаменти в чест на променилия се съпруг — се хлъзва и пада на рамото му, Уилям я бръсва с пръсти и тя отлита върху полираната повърхност на пианото. Каква очарователна мелодия звучеше вчера тук, а днес детето, което седеше пред пианото, е всмукано в някакъв ужасен вакуум.

Той стисва зъби и се опитва да пропъди отчаянието. Шугър и Софи не са се изпарили, те са там, някъде отвън. Ако можеше само за миг да вижда града отгоре, както го вижда Бог, очите му да можеха да пронизват облаците; ако можеше тялото на Шугър да излъчва сигнал за вината ѝ, ако имаше някакъв флуоресциращ белег за престъпност, който да свети като фар, да го насочва така, че той да може да я посочи с пръст и да се провикне: „Ето! Ето я!“

Не, тези фантазии не помагат, светът не е устроен така. Незнаен брой полицаи кръстосват улиците, но те не виждат по-далеч от най-близкия ъгъл, вниманието им постоянно се отклонява от бягащи крадци и шумни амбулантни търговци — те търсят една дама с малко дете, която, за разлика от стотиците невинни и почтени дами с малки деца в столицата, трябва да бъде арестувана. Това ли е най-доброто, което може да стори полицията, когато животът на дъщерята на Уилям Ракъм е в опасност?

Той скача на крака, пали цигара, всмуква дима и започва да кръстосва стаята. Гневът и възбудата му се изострят от съзнанието, че той не се различава по нищо от всеки друг мъж в неговото положение

— държи се точно както би се държал и всеки друг, пуши и кръстосва стаята в очакване на новини, които най-вероятно няма да са добри, и съжaliaва, че изпи толкова много бренди.

От купчината мокра хартия на килима започва да се вдига едва забележима пара. С отвратено изсумтяване той оглежда една от най-горните страници, установява, че буквите са размити от дъжда, и взема друга.

„Но аз съм баща!“ прочита той. „Имам син и дъщеря, които ме чакат у дома!

— Да беше помислил за това по-рано — казах аз и срязах ризата му с наточената си като бръснач ножица. Работех много съсредоточено, плъзгайки ножицата напред-назад по косматия му корем.“

Стомахът, скрит в косматия корем на Уилям, се свива от ужас и той не се осмелява да продължи с четенето. В мислите му се откроява образът на Шугър такава, каквато я видя за първи път — нежно усмихната застъпница на кървавите отмъщения. „Виж, «Тит Андроник» е наистина добра пиеса“, изгука тя тогава, в „Камината“, а той не долови предупредителния сигнал, реши, че тя казва това просто така, колкото да поддържа разговора. Омагьосан от преждевременно развития ѝ интелект, той позволи на въображението си да допълни останалото — представи си я като нежна душа, страдаща от самота, обзета от искреното желание да му достави удоволствие. Дали е сгрешил изцяло? Дай Боже поне част от качествата, които ѝ приписа тогава, да са истински — ако у нея няма и помен от доброта, Софи е осъдена!

Уилям пуска страницата на пода и поглежда към френските прозорци; вятърът ги разтърсва, дъждът се стича на струи по стъклата. Тънка струйка се е прокраднала в стаята през някоя пролука и трепти върху дъските. А дърводелецът се закле, че такова нещо няма да се повтори! Каза, че прозорците са „затворени здраво като дамски медальон“, проклет да я! Картичката на този мошеник трябва да е тук някъде — Уилям трябва да му се обади и да го повика да си свърши работата както трябва!

— Извинете, сър — гласът на Лети го изтръгва от пристъпа на безсилна ярост, — ще вечеряте ли?

Да вечеря? Да вечеря? Как може тази глупачка да предположи, че той ще мисли за ядене в такава вечер? Той отваря уста да я наругае, да подчертае непробиваемата ѝ тъпота, която ѝ пречи да разбере, че на този свят, в който могат да се случват такива катастрофи, има и по-важни неща от сливов сладкиш и какао. Но тогава забелязва изписаната по лицето на Лети уплаха и съзнава кучешкото ѝ желание да му бъде от полза. Горкото момиче — може да е слабоумна, но поне е добронамерена; тя не е виновна, че съществуват порочни жени като Шугър.

— Благодаря ти, Лети — въздъхва той и потрива лице с длани. — Само малко кафе. И препечен хляб с масло. О, и... сандвичи с аспержи, ако успееш да се справиш.

— Разбира се, господин Ракъм — изчуруликва Лети, порозовяла от задоволство, че има нещо, което е в състояние да гарантира.

На следващата сутрин Роуз донася на Уилям сребърния поднос с пощата. Той започва да прехвърля пликовете. Сред деловата кореспонденция има само три писма без адрес на подател на гърба. Прекалено нетърпелив, за да търси ножа за писма, той отваря пликовете с нокът.

Единият съдържа апел за подпомагане на прокажените в Индия; според някоя си госпожа Екълс от Пекъм Рай те можели да бъдат излекувани окончателно и до един, ако всеки делови човек във Великобритания, който реализира чиста печалба от хиляда лири годишно, дари само една от тези лири, изпращайки я на споменатия в писмото адрес. Другото писмо е изпратено от универсалния магазин на Уилям Уайтли в Бейзуотър — в него се изразява надежда, че междувременно всички обитатели на Нотинг Хил са научили, че сред изобилието на специализирани щандове в „Уайтли‘с“ отскоро се предлага и железария, и че дамите, които пазаруват в магазина без кавалер, могат спокойно да обядват в обновения ресторант. Третото писмо е от някакъв господин, който живее на стотина ярда оттук, в Пембридж — в плика е приложен мръсен лист с емблема с нарисувана

ружа и гравирен надпис, който вече не се чете. Надолу с псевдоготически шрифт е написано следното:

Менует: 10
Гавот: 9,5
Качуча: 8,5
Мазурка: 10
Тарантела: 10
Представяне при танц по двойки: 10
Представяне по време на пауза: 9,5
Чудесно, Агнес!

Към това господинът от вилата в Пембридж е написал на друг лист:

„Съпругата ми счита, че това принадлежи на вас.“

Когато Роуз донася на господаря втората поща, установява с объркване, че той хлипа, приведен над писалището си, заровил лице в ръце.

— Къде е тя, Роуз? — пита Уилям. — Къде се крие?

Прислужницата, непривикнала на такива прояви на близост, се стъписва.

— Възможно ли е да си е отишла у дома, сър? — пита тя, опипвайки нервно празния сребърен поднос.

— У дома ли? — повтаря той и сваля ръце от лицето си.

— При майка си, сър.

Той я зяпва удивено.

Запотен и задъхан, защото е тичал от мястото, където остави Чийзмън и екипажа — в едно задръстване на Риджънт Стрийт, Уилям Ракъм чука на вратата на къщата на Силвър Стрийт — къщата, която

въпреки сведенията в „Повече забавления в Лондон“ не се намира точно на Силвър Стрийт.

След продължителна пауза, през която той си поема дъх и се опитва да успокои биенето на сърцето си, вратата се открява. През процепа го оглежда красиво кафяво око — привлекателната точка в дългата лента алабастрова кожа, безукорно бяла риза и част от кафяв костюм.

Разнася се коприненомек женски глас.

— Имате ли предварителна уговорка?

— Искам да разговарям с г-г-госпожа Кастауей.

Клепачът прикрива наполовина окото. Виждат се дълги, гъсти мигли.

— Дали ще я видите или не — отронва гласът с нежна ирония, — зависи изцяло от това колко лошо момче сте били.

— Какво?! — избухва Уилям. — Отворете вратата, госпожо!

Странната жена отваря малко по-широко вратата, така че стоманената верига, която я задържа, се изопва. Подстриганата по мъжки коса, добре пригладена с помада, самото и панталоните, елегантни като на истински светски мъж, колосаната яка от Морнингтън и вратовръзката карат Уилям да се потърси от отвращение

— Искам да п-п-поговоря с г-г-госпожа Кастауей — повтаря той.

— Много сте изостанали, сър — отвърща последователката на Сафо, повдига към устните си цигаре и дръпва веднъж, издула устни като за целувка. — Госпожа Кастауей почина. Сегашната собственица на заведението е госпожица Дженифър Пиърс.

— Всъщност искам да узная н-н-нещо за Шугър.

— Шугър напусна, както и останалите от миналогодишната партида — отговаря жената. От ноздрите ѝ се вие дим. — Далеч от старото, път на новото — такава е нашата философия.

Действително, и Ракъм забелязва, че интериорът на заведението е коренно променен. Непознато лице надниква откъм приемната, а след него се появява и тялото — елегантно видение в синьо-златиста алжирска коприна.

— За м-м-мен е много важно да открия Шугър — настоява той. — Ако имате някаква п-п-представа к-к-къде мога да я открия, кажете ми, м-м-моля ви. Ще платя к-к-колкото поискате.

Съдържателката пристъпва напред, играейки си лениво със свитото ветрило като с камшик.

— Мога да ви кажа две неща, сър — подема тя, — за които не е необходимо да ми плащате. Първо, момичето, което познавате под името Шугър, се отказа от този начин на живот, доколкото ни е известно — ако държите да я намерите, трябва да се обърнете по-скоро към Дружеството за спасение. И второ, по наше мнение вашите сапуни и помади не печелят от присъствието на физиономията ви върху опаковките. Да ни даде Бог места, където не се налага да виждаме мъжки лица. Затвори вратата, Амелия.

И вратата се затваря.

След това оскърбление Уилям се занимава няколко минути с идеята да похлопа отново и да настоява да получи пълни сведения, дори да заплаши, че ще се върне с полиция. Но после си казва, че тези отвратителни същества може и да са казали истината за Шугър. Тя очевидно наистина не е в този дом — а ако не е тук, къде е? Възможно ли е Шугър да се е обърнала за помощ към Дружеството за спасение? Как иначе да обясни странното писмо на Емелин Фокс, която изпрати на Шугър бастуна си само преди няколко дни? Възможно ли е това да е още един пример за съзакляtnичество на две заблудени жени? Твърдо решен да не допуска гневът да попречи на правилната му преценка, той обръща гръб на дома на госпожа Кастауей и се насочва отново към оживената Силвър Стрийт.

— Госпожата ви свири ли на пиано, сър?

След мъчителното пътуване с омнибуса, където седеше срещу една ухилена бабичка, над чиято глава висеше реклама за „Дамаска роза“ на „Ракъм“ (над неговата имаше реклама за *Eau de Benzoin* на Римел), Уилям слиза в Бейзуотър и тръгва покрай редицата скромни къщички на Каролайн Плейс. После събира сили за нова битка със затягащия се около него обръч на трагедията.

След като първото почукване няма резултат, Уилям започва да чука по-силно и по-настойтелно на вратата на Емелин Фокс. Завесите на прозореца на долния етаж са спуснати, но той е видял светлите ореоли (или може би ауреоли?) на две запалени лампи през протритата дантела. Котаракът на Хенри, събуден от шума, е скочил на перваза и

сега търка муцуна в рамката на прозореца. Станал е два пъти по-голям, откакто госпожа Фокс го донесе тук от дома на Ракъмови.

— Кой е? — пита госпожа Фокс от другата страна на вратата. Гласът ѝ звучи сънливо, макар да е два часа следобед.

— Уилям Ракъм. Може ли да поговорим?

Настава мълчание. Вятърът брули, Уилям нервничи — изключително вбесяващо е да стои така пред вратата, за да го зяпат минувачите. Той напълно съзнава, че посещението на мъж в дома на жена, която живее сама, е в разрез с добрите маниери, но тъкмо госпожа Фокс би могла да не се съобрази този път с етикета!

— Не съм в състояние да приемам гости — разнася се отново гласът ѝ.

Уилям зяпва объркано месинговата цифра на номера. На уличния ъгъл някакво куче лае възторжено към друг мелез на отсрещния тротоар, едно момче по риза хвърля подозрителен поглед към набития господин с гневна физиономия.

— Не може ли аз да дойда при вас — продължава госпожа Фокс, — малко по-късно следобед?

— Въпросът е спешен! — възразява Уилям.

Отново се възцарява мълчание. Котаракът се протяга в цял ръст от другата страна на стъклото, показвайки солидно шкембе и космати тестиси.

— Почакайте, моля — казва госпожа Фокс.

Уилям чака. Какво, по дяволите, прави тя? Отпраща Шугър и Софи през задната врата? Крие ги в килера? Сега, когато вече си направи труда да дойде дотук, първоначалното подозрение, че госпожа Фокс може да знае къде е Шугър, се превръща в маниакално убеждение, че тя е скрила бегълките в собствения си дом.

Най-сетне, след безкрайно дълго чакане, госпожа Фокс отваря и той влиза в антрето, преди тя да успее да възрази.

— С какво мога да ви бъда полезна, господин Ракъм?

С един поглед той оценява състоянието на жилището ѝ — тежката миризма, стелещата се навсякъде прах; желязната рамка за легло, подпряна на стената, купчините книги по стълбите, чувалът с надпис „Ръкавици за Ирландия“, затиснал вратата на килера. Госпожа Фокс го гледа спокойно, почти без да се притеснява от неподдържания си дом, и очаква някакво обяснение за грубото му натрапничество.

Облечена е в дълго зимно палто с черна кожена яка и кожни маншети, закопчано наполовина. Под него, вместо блуза или корсаж, има мъжка риза, която не е никак чиста и е прекалено голяма за нея. Високите ѝ обувки са закопчани наполовина, колкото да не се свлекат като черни бананови кори около голите ѝ глезени.

— Дъщеря ми беше отвлечена — заявява Уилям. — От госпожица Шугър.

Очите на госпожа Фокс леко се разширяват, но не толкова, колкото би било редно при научаването на такава потресаваща новина. Всъщност все още има вид на полузаспала.

— Колко... странно — измърморва тя под нос.

— Странно?! — повтаря той, стъписан от хладнокръвието ѝ. Защо, по дяволите, тя не припада, не пада на колене, притиснала сключени ръце към гърдите си, не притиска с отпаднал жест ръка към челото си и не прошепва: „О...“?

— Тя ми направи впечатление на мило, добросърдечно момиче.

Спокойствието и невъзмутимостта ѝ го вбесяват.

— Впечатлението ви е погрешно. Тя е луда, злонамерена луда, и дъщеря ми е в ръцете ѝ.

— Стори ми се, че двете са привързани една към друга...

— Госпожо Фокс, нямам намерение да споря с вас. Аз... — той преглъща, питайки се дали има начин да я уведоми за намеренията си, без да се представи като последен грубиян. Няма такъв начин. — Госпожо Фокс, дойдох да се убедя, че госпожица Шугър и дъщеря ми не се крият в дома ви.

Емелин разтваря учудено устни.

— Не мога да се съглася с такова нещо.

— Простете ми, госпожо Фокс — отвръща той с пресипнал глас, — но се налага.

И преди възмутеният ѝ поглед да отслаби решителността му, той минава с тежки стъпки край нея, и влиза в кухнята, където незабавно се сблъсква с наредените един върху друг столове на Хенри. Помещението, и без това доста малко, е задръстено от странно повтарящи се вещи — две печки, два шкафа за съдове, две ведра за лед, два чайника, и така нататък. Има дъска за рязане на хляб с нож, забит в нея, виждат се и петнайсет, или може би двайсет консерви — съомга и говеждо месо, подредени като войници на масата, добре

измита, но с бледорозови следи от кръв по нея. Няма къде да застане човек, да не говорим пък за място, където биха могли да се скрият висока жена и едно доста голямо дете. През измития от дъжда кухненски прозорец се вижда ясно потъналата в зелени бурени градина.

Уилям започва да разбира, че греши, но не може да се спре. Излиза от кухнята и тръгва да оглежда останалите стаи. Котаракът на Хенри го следва по петите, развълнуван от оживлението в къщата, в която обикновено цари пълен покой. Уилям заобикаля прашни мебели, стреми се да не рита кутиите, купищата книги, старателно адресираните колетти, които очакват някой да залепи върху тях пощенска марка, издутите чували. В приемната на госпожа Фокс се забелязват доказателства за усилена работа — купища писма в пликове, готови за изпращане, карта на столицата, разтворена върху писалището, както и многобройни бурканчета, съдържащи лепило, мастило, вода, чай, както и някаква тъмнокафява субстанция с млечнобяла пяна по нея.

Той изтрополява нагоре по стълбите — зачервен не толкова от усилието, колкото от срам. Пред спалнята има картонена кутия, пълна с котешки лайна. Леглото на госпожа Фокс е разтурено, върху завивката се търкаля мъжки панталон, по който е полепнала котешка козина. На една закачалка за шапки висят рокля, жакет и корсаж, безукорно чисти и изгладени, в тъмните цветове, които отиват най-много на госпожа Фокс.

Уилям вече не издържа; представите му как отваря рязко вратата на някакъв гардероб и издърпва оттам с тържествуващ вик Шугър и ужасената си дъщеря, избледняват и рухват. Той се връща долу, където госпожа Фокс го чака, вдигнала нагоре лице. Очите ѝ горят от възмущение.

— Г-г-госпожо Фокс — започва той. Има чувството, че е потблъскващ от съдържанието на картонената кутия на горния етаж. — Аз... к-к-как... Това н-н-неоснователно н-н-н-ахлуване в дома ви... д-д-дали бихте ми п-п-простили някога?

Госпожа Фокс скръства ръце пред гърдите си и издава брадичка напред.

— Не от мен трябва да искате прошка, господин Ракъм — отбелязва тя невъзмутимо, като че ли просто му напомня, че

християнското вероизповедание, към което се числят и двамата, не носи отликите на католицизма.

— Аз не б-б-бях... на себе си — настоява Уилям, измъквайки се полека към външната врата. Притеснява се, че на всичкото отгоре може да се спъне в котарака, който се усуква около глезените му и хапе леко крачолите на панталона му. — Н-н-не може ли да сторя н-н-нещо, за д-д-да възстановя д-д-доброто ви мнение з-з-за мен?

Госпожа Фокс примигва бавно и притиска още по-здраво ръце към гърдите си. Уилям забелязва едва сега, че издълженото ѝ лице действително има особен, запомнящ се чар и... Боже мили, възможно ли е? — около ъгълчетата на устата ѝ сякаш играе усмивка!

— Благодаря ви, господин Ракъм — отвърща тя учтиво. — Ще обмисля предложението ви. В края на краищата, тъкмо на човек с вашите възможности могат да бъдат възложени немалкото достойни дела, които чакат да бъдат извършени в този свят — и тя обхваща с жест дома си, претъпкан от доказателства за човеколюбиви начинания. — Както сами забелязвате, съм поела на плещите си повече задачи, отколкото бих могла да доведа до успешен край. Така че... да, господин Ракъм, ще разчитам за в бъдеще на вашата помощ.

И нарушавайки както обикновено изискванията на етикета, тя отваря вратата, вместо да изчака той да го стори, и му пожелава приятен ден.

— Мяу! — присъединява се към нея котаракът на Хенри и се търкулва доволно в краката на господарката си.

Обзет от разкажание — до такава степен, че би приел с радост да го изпепели гръм небесен — Уилям се прибира у дома. Обаждали ли са се от полицията? Не, не са се обаждали. Искан ли да му претоплят обяда? Не, не иска да му претоплят обяда. Кафе, да му донесат само кафе.

Колкото и да е нетърпимо напрежението, на което е подложен, Уилям няма друг избор и трябва да търпи. При това трябва да продължи да изпълнява деловите си задължения. Натрупала се е още поща — но в нито едно от писмата не става дума за Шугър или за дъщеря му. Едното писмо е от Гроувър Панкий, ескуайър, който го обвинява в лошо възпитание и го уведомява, че прекратява всякакви

отношения с него. Умът на Уилям е толкова разстроен, че той обмисля сериозно да извика Панкий на дуел — дъртият грозник вероятно е опитен стрелец и ще го избави само с един изстрел от мъките. Но не, той е длъжен да запази хладнокръвие, трябва да успее да привлече онзи приятел, Чийдъл от Гламорган. Бурканчетата от слонова кост, които предлага Чийдъл, са леки като мидени черупки, и същевременно достатъчно здрави, та не се чупят дори ако човек ги стисне здраво в юмрук. Уилям знае това от собствен опит.

Той отваря едно писмо, адресирано с непознат почерк. Подателят също му е непознат: някоя си госпожа Ф. дьо Лузинян, от Фър Стрийт в Сиднъм.

„Скъпи господин Ракъм, обръща се към него добрата дама.

Косата ми беше посивяла от грижи и болести, но само едно шишенце от вашето масло за коса «Гарваново крило», й възвърна прекрасния черен цвят, и ме върна в младостта. Всички мои приятели са на това мнение. Имате моето разрешение да се възползвате от писмото ми както намерите за добре.“

Уилям примигва глупаво, и се чуди дали да се смее или да плаче. Точно такива възторжени свидетелства съчиняваха двамата с Шугър, за да ги включат в каталога, а това писмо е съвсем автентично! Госпожа Ф. дьо Лузинян, Бог да я благослови, оглежда възторжено черно-боядисаната си коса някъде в Сиднъм! Заслужава си да й изпрати цяла кутия, пълна с шишенца „Гарваново крило“ — а може би тя точно това и очаква от него.

Останалите писма се отнасят изцяло до делови въпроси, но Уилям се насилва да ги изчете докрай, макар умората му да нараства стремително, сякаш с всяко изгълтва по една лъжица пепел. И тогава, докато съчинява отговора си до госпожица Бантън от отдел „Козметика“ в „Хародс“, Уилям внезапно е обзет от прозрение — внезапен проблясък му разкрива къде трябва да е отишла Шугър и къде, без сянка от съмнение, дъщеря му очаква ужасната си съдба.

Когато Уилям най-сетне се озовава пред къщата на госпожа Лийк на Чърч Лейн в Сейнт Джайлс, слънцето е вече ниско над хоризонта и покрива с напълно неподходяща позлата покривите на старите, рушащи се къщи. Разкривените метални скелети на външните водопроводи блестят по тях като чудовищни огърлици, лепнатите тук-там кръпки мазилка жълтеят като масло, провисналото по въжетата пране се вее като вимпели на дворцов парад. Дори напуканите стъкла по прозорците, високо под покривите, блестят с отразена светлина — светлина, осъдена да погасне само след няколко минути.

Но Уилям няма никакво желание да съзерцава гледката. Това, което го интересува, е дали адресът, от който навремето един файтонджия трябваше да вземе старецът в инвалидната количка, за да го откара до фермата на Ракъм в Мичъм, е същият, и дали къщата, по чиято врата той блъска със свита в юмрук ръка, е същата. В края на краищата, той разполага единствено с уверението на Шугър, че старецът живее тук, а не е препоръчително един добре облечен мъж като него да моли да го упътят тъкмо на тази улица.

Сякаш минава цяла вечност, докато вратата най-сетне се отваря и срещу него, седнал в инвалидната количка, присвил очи зад помътнелите стъкла на пенснето, се появява полковник Лийк.

— Забравихте ли нещо? — пита той пресипнало, предполагайки, че Уилям е наскоро тръгнал си клиент. После добавя: — О, виж ти кой бил.

— Мога ли да вляза? — пита Уилям, обзет от опасения, че през това време Шугър извежда Софи през някоя задна врата.

— О, разбира се, разбира се — заявява старецът с преувеличена любезност. — За нас е чест. Толкова важен господин — с цели четиридесет акра зад гърба си! Прекрасно, прекрасно... — и той се завърта и подкарва количката по вмирисания, подгизнал от влага килим.

— 1813-а — никога не е имало по-добри перспективи за земеделието! 1814, 1815, 1816 — незапомнени студове съсипват реколтата от бряг до бряг, земевладелци фалират един след друг! Адам Типтън от Южна Каролина, известен като Краля на Памука! След появата на вредители по насажденията му през 1864 си пръсва главата с пистолет.

— Дойдох да видя Шугър — казва припряно Уилям, който го следва по петите. Може би, ако изясни от самото начало защо е дошъл, и настоява твърдо, старецът ще се убеди, че не може да го залъгва и ще му каже нещо повече.

— Така и не дойде да ме вземе втори път, мръсницата му с мръсница — мърмори насмешливо полковник Лийк. — На женски обещания може да се разчита, колкото и на примирие, сключено с афганистанци. Така и не си получих обещаното енфие, така и не видях втори път прекрасната ви ферма, сър.

— Доколкото си спомням, първия път там не ви хареса — отбелязва Уилям и хвърля поглед нагоре по зле осветените стълби, преди да влезе в приемната. — Спомням си също, че постоянно се оплаквахте, че сте били едва ли не... отведен насила.

— О, все пак беше приятно разнообразие — грачи старецът, без помен от притеснение, и без всякакво намерение да влиза в спор. Разположил се е в едно уютно ъгълче на стаята, прибавяйки и собствената си масивна фигура към изобилието от старомодни порцеланови фигурки и военни отличия, с които е претъпкано помещението. — За първи път видях ферма за лавандула. Научих нещо мнооого полезно.

Той оголва потъмнелите си, редки зъби в подобие на учтива усмивка.

По скърцащите стълби слиза някаква жена и надниква в приемната. Бива си я — не е в първа младост, но е запазена, с добродушно, симпатично лице и заоблени форми. Тоалетът ѝ е издържан в цветовете, които бяха на мода преди две години.

— Мен ли търсите, сър? — пита тя непознатия, малко учудена, че този път клиентът се е появил сам, вместо тя да го търси.

— Търся Шугър — казва Уилям. — Знам, че е идвала често в тази къща.

Жената свива натъжено рамене.

— Това беше отдавна, сър. Шугър си намери някакъв богаташ, който я издържа.

Уилям изправя рамене и свива юмруци.

— Тя отвлече дъщеря ми.

Каролайн обмисля за миг чутото, чуди се какво ли има предвид този човек, като казва „отвлече дъщеря ми“ и дали това не е от онези

засукани фрази, които образованите хора ползват, за да кажат нещо съвсем различно.

— Дъщеря ви, сър?

— Дъщеря ми беше отвлечена. От вашата приятелка, Шугър.

— Знаете ли — намесва се с мрачен ентусиазъм полковник Лийк, че от всеки десет удавници в Англия и Уелс шест са деца до десетгодишна възраст?

Каролайн вижда как очите на добре облечения непознат се разширяват от възмущение, мисли си, че той ѝ напомня на някого, и най-сетне се досеща, че този човек е Ракъм, парфюмеристът, братът на онзи мил свещеник. Споменът за онзи добър човек я връхлита изневиделица, като удар под кръста, а спомените могат да бъдат много жестоки, ако дойдат без предупреждение. Тя трепва, притиска уплашено ръка към гърдите си, и отклонява очи пред обвинителния поглед на мъжа, застанал срещу нея.

— Няма да допусна да ме правите на глупак! — избухва Ракъм.
— Криете нещо, признайте си!

— Моля ви, сър... — започва тя и извъръща глава.

Уилям обаче е доловил острата миризма на някаква тайна, която повече не може да бъде укривана — сякаш е вдигнал капака на някаква бъчва, пълна със застояла течност.

Най-сетне е на прав път! Най-сетне историята ще достигне вълнуващата развръзка, за която той копнее — разкритието, разтоварването на набраното напрежение, което ще накара вселената да се разтърси в мощна конвулсия, така че сетне всяко нещо да отиде там, където му е мястото, и животът да поеме нормалния си ход. Той изсумтява решително, блъсва жената, за да я отстрани от пътя си, излиза устремно от приемната и тръгва с тежки стъпки нагоре по стълбата.

— Еееей! Седем пенса! — подвиква след него полковник Лийк.

— Внимавайте къде стъпвате, сър! — провиква се Каролайн. — Някои от стъпалата...

Много късно.

Нощ се е спуснала над Сейнт Джайлс, над Лондон, над Англия, над доста голяма част от света. Хората, които поддържат уличните

фенери, вече кръстосват улиците и ги палят, подобно на процесия католици, решили да издигнат запалените църковни свещи на петнайсет фута височина. Гледката би била вълшебна за всеки, който би погледнал отгоре, но за съжаление никой не я вижда.

Да, нощта вече се спусна и само хората, които са без значение, все още работят. Гостилниците все още предлагат говеждо и картофи на закъснели, дрипави работници. Кръчмите и бирариите са препълнени и кипят от оживление. Почтените собственици на магазини спускат решетките, дърпат резетата, превъртат ключовете в катинарите; гасят лампите и осъждат непродадената стока да прекара още една нощ в мрачно самосъзерцание. Представителите на подолните обществени слоеве, бедняците, продължават да работят по домовете си, лепят кибритени кутии, шият панталони, сглобяват играчки, изстискват прането на съседите, клечат над легени, запретнали поли почти до раменете. Оставете ги да работят, нека се блъскат, нека потънат в мрака на забвението, вече нямате време да се занимавате с тях.

Изисканото общество е обгърнато от топлина, обляно от светлината на газени и парафинови лампи, прислужниците палят камините, за да осигурят уют на тези, които ще прекарат часовете до лягане в разговори край масата за вечеря, бродиране, лепене на изрезки в албуми, писане на писма, четене на романи, салонни игри или молитви. Официалните визити вече са приключили, разговорите са прекъснати като по сигнал, колкото и интересни да са били, и не могат да бъдат подновени преди определеното за целта време утре. Бавачките отвеждат добре възпитаните деца при майките им, за да могат те да си поиграят с тях и да ги поглеждат за час-два, преди да ги отпратят горе по креватчетата. Неженените господа като Бодли и Ашуел, които съвсем не съжбяват, че са лишени от съпруги, тъкмо разгъват салфетки на коленете си, разположили се в „Кафе Роял“, или вече са се отпуснали по креслата в клубовете си с чаша шери в ръка. В най-богатите домове готвачки, кухненски прислужнички и лакеи се борят с тежката задача да пренасят храна по ледените коридори към трапезариите, да вземат бързо завоите и да я сервират все още гореща. В по-скромните домове семействата са насядали пред каквото Бог дал, и Му благодарят за щедростта.

На Чърч Лейн, в Сейнт Джайлс, където никой не благодари за нищо на никакви богове, никой не къпе децата, а газените фенери са малко на брой и рядко срещани, водят нанякъде Уилям Ракъм. Той се препъва в почти пълен мрак, куца и се хлъзга по мокрия калдъръм. Обвил е с ръка раменете на някаква жена, и стене на всяка крачка от болка и покруса. Единият му крачол е скъсан и подгизнал от кръв.

— Нищо ми няма! — вика той и се дръпва от жената, но веднага се вкопчва отново в нея, защото кракът не го държи.

— Още малко, сър — пъшка Каролайн. — Почти стигнахме.

— Повикай файтон — ръмжи Уилям и крета напред в облак от собствения си дъх. — Трябва ми само файтон.

— Файтони не идват насам, сър — казва Каролайн. — Потърпете още малко.

Внезапен пристъп на вятъра ги обсипва със суграшица, щипе страните на Уилям. Ушите му пулсират от болка, подпухнали са, като че ли го е шамаросал гневен родител.

— Пусни ме — изпъшква той, но сам не я пуска.

— Трябва ви лекар, сър — казва настоятелно Каролайн, без да обръща внимание на цупенето му. — Ще отидете да ви прегледа лекар, нали?

— Да, да, да — сумти той. Още не може да повярва, че едно прогнило стъпало го е докарало до това състояние.

Пред тях се виждат светлините на Ню Оксфорд Стрийт. Приглушен говор долита до тях по вятъра, уморени гласове на работници, които излизат в мрака от близката пивоварна. Разкривените им силуети напомнят на плашила, докато те прекосяват под дъжда границата на Блумзбъри, и отиват там, където им е мястото.

— Ей, преподобни! — подвиква някой. Отговарят му грубовати смехове.

Каролайн отвежда Уилям Ракъм до един фенер на голямата улица, после го дръпва встрани, за да не падне в канавката.

— Ще остана с вас, сър — казва тя, — докато не се появи файтон. Иначе ще се пребиете.

Сега, на по-силната светлина, Уилям успява да огледа крака си в разкъсания крачол, противно лепкав от собствената му кръв — а после оглежда и жената до себе си. Лицето ѝ е безизразно като маска; тя има

всички основания да го презира, а вместо това седи тук, до него, и му помага.

— Ето... вземи това — казва той и измъква несръчно шепа монети от джоба си — шилинги, суверени, дребни монети, и ги пъхва в ръката ѝ. Тя ги приема безмълвно и ги пъхва веднага в някакъв процеп на полата си, но не си тръгва.

Засрамен, той се опитва да стъпи на двата си крака, но веднага го пронизва остра болка, сякаш някой отмъстителен призрак е прострелял крака му от петата чак до сърцето. Той залита отново и жената отново го прихваща с ръка през кръста.

Очите му се насълзяват; светлините по Ню Оксфорд Стрийт се размазват и затрептяват в светла мъглявина. Уилям също трепери — страхува се от това, което го сполетя; на какво ли ще прилича, когато всичко свърши? Дали не е обречен да остане инвалид, да служи за посмешище, примъквайки се от едно до друго кресло, да пише цял живот с детински почерк и да заеква като идиот? Какво стана с мъжа, който беше някога? Подобна на призрак сянка се плъзва пред очите му от другата страна на улицата — забързан, погребално черен силует.

Той стисва здраво клепачи, но виденията следват едно след друго — висока жена в рокля от зелена коприна бърза под дъжда — тя няма нито чадър, нито дори шапка на главата. За миг, когато минава под един уличен фенер, пищната ѝ коса пламва в златисто-оранжево. Уилям има чувството, че вятърът донася до ноздрите му аромата ѝ, който не може да се сравни с нищо друго на този свят. Докато минава пред очите му, тя размърдва пръстите на ръката си, като че ли го подканва да ги поеме. Довери ми се, казва сякаш тя, и о, Господи, как му се иска да може да ѝ се довери отново, да притисне трескавото си лице между гърдите ѝ! Но не — ето я Софи, тя също му кима — собствената му дъщеря, мръсна до неузнаваемост, дрипаво, босо улично хлапе като онези, чиито образи прожектираха с магическия фенер. Спокойно, спокойно, това е плод на въображението му, обикновена зрителна измама. Тя скоро ще си дойде у дома, в лоното семейно.

След тях се появява ужасяващ призрак — гол женски труп, обезобразен, осеян с алени рани и морави петна. Огромна рана зее на гърдите ѝ, така че живото, биещо сърце се вижда между заоблените ѝ гърди; тя се движи с плъзгаща се, танцова походка по мръсния

калдъръм. Макар очите му да са все още затворени, Уилям извърща лице и го скрива в мекото рамо до неговото.

— Само да не заспите, сър — предупреждава го кротко Каролайн, наглася се по-стабилно и стисва здраво ръката му, за да го разбуди. Той отново я поглежда в лицето; то вече не е толкова безизразно; по устните ѝ играе уморена полуусмивка. Шалът ѝ се е смъкнал; по ключиците ѝ е избила пот от положеното усилие. Плътта ѝ е още стегната, но по шията ѝ вече се забелязват бръчки. Над извивката на лявата гърда се вижда крайт на голям белег от изгаряне с формата на стрела. Този белег сигурно има някаква история, която тя би могла да му разкаже.

Ах, колко топло е тялото ѝ, колко здраво го крепи ръката ѝ, опряна в кръста му. Колко гъста и лъскава е косата ѝ за жена на нейната възраст! Сега, когато стоят неподвижно един до друг, той осъзнава досега на тялото ѝ, раздвижвано от дъха. Колко прекрасно диша тя! Той неволно се опитва да съгласува собствените си вдишвания с нейните. Стоят един до друг под уличния фенер, в мек, трептящ стълб от светлина; скъсените им сенки се сливат във формата на странно черно чудовище — женско отляво, мъжко отдясно.

— Н-н-наистина си много м-м-мила — казва ѝ той, обзет от копнеж да се отпусне в нечие меко легло. — Не знам как да...

— Ето го и файтона ви, сър! — казва весело Каролайн, потупвайки го по задника, когато спасението най-сетне се задава. И преди той да е успял да усложни допълнително живота ѝ, тя ловко се измъква от прегръдката му и хуква обратно към Чърч Лейн, далеч от него, далеч от вас.

— Сбогом! — пропява гласът ѝ. Фигурата ѝ вече е изчезнала, погълната от непрогледния мрак.

А сега — сбогом и на вас.

Знам, сбогуването е много внезапно, но нали винаги става така? Човек си въобразява, че всичко ще продължава вечно, а изведнъж се оказва, че е дошъл краят. Въпреки това беше много мило, че ме избрахте; надявам се да са задоволени всичките ви желания — или поне да сте се забавлявали добре. Колко дълго време бяхме заедно, колко неща преживяхме, а аз така и не научих името ви!

Но вече е време да ме оставите — трябва да си вървя.

Издание:

Мишел Фейбър. Аленото цвете и бялото

Английска. Първо издание

ИК „Еднорог“, София, 2005

Редактор: Юлия Костова

ISBN: 954-9745-85-6

Изданието е спонсорирано от Шотландския съвет по изкуствата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.